TIJDSCHRIFT

DE DRIE TALEN

VOOR HEN

die zich willen oefenen en verder bekwamen

IN DE

FRANSCHE, DUITSCHE EN ENGELSCHE TAAL

ONDER HOOFDREDACTIE VAN

C. A. HOFMAN, **'s-Gravenhage**,
voor het FRANSCH,

R. DIJKSTRA, **Amsterdam**,
voor het DUITSCH,

EN

L. P. H. EYKMAN, **Amsterdam**,
voor het ENGELSCH.

Met medewerking van verscheidene erkende deskundigen.

VIJFTIENDE JAARGANG.

P. NOORDHOFF. — 1899. — GRONINGEN.

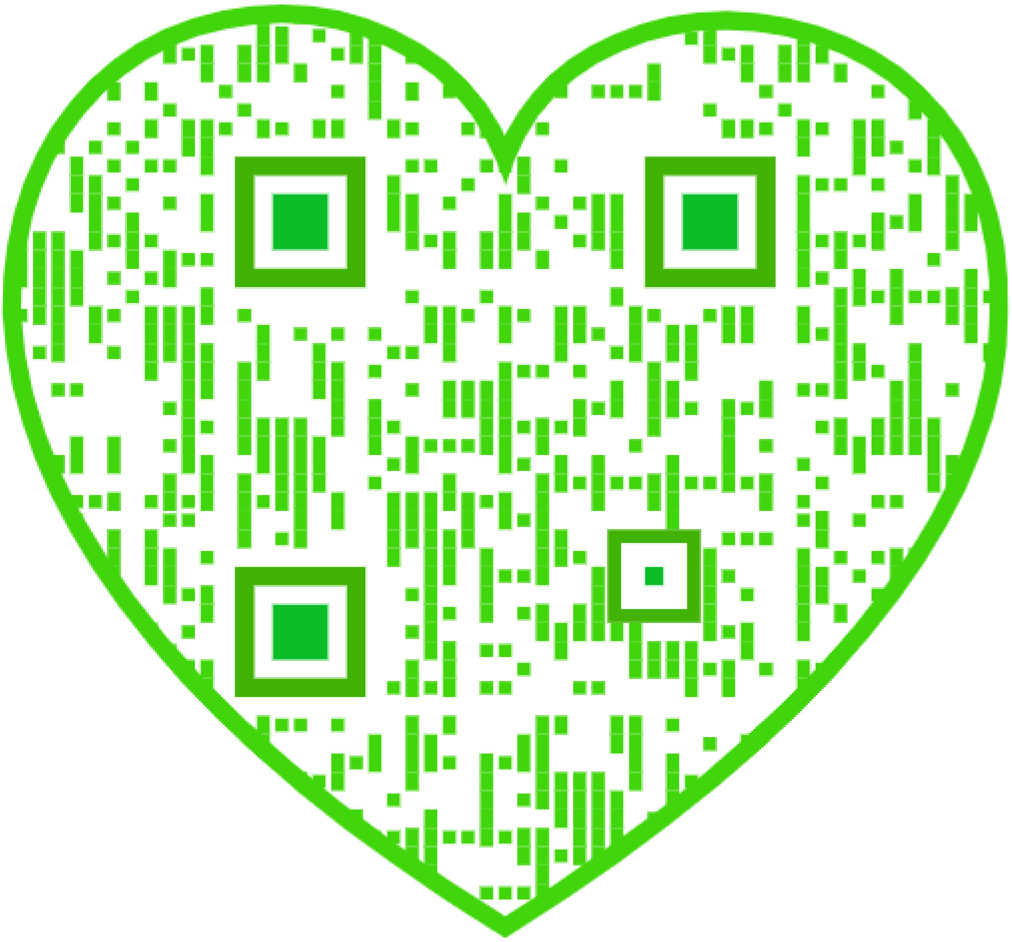

INHOUD

VAN DEN

VIJFTIENDEN JAARGANG.

Fransch.

Pag.

Lijst van boeken, die voor de studie der Fransche taal (L. O.) aanbeveling verdienen 1
J. C. H. MATILE. Inauguration 2
C. A. H. Vertaling in het Fransch (Examen 1898) 4
J. H. H. G. Vertaling in het Nederlandsch (id.) 10
C. A. H. Départ du Paquebot, Vertaling in het Nederlandsch 17
C. A. H. Verovering van de Bastille, Vertaling in het Fransch 21
C. A. H. Vertaling in het Fransch 25
Phonetisch alphabet 33
R. D. NAUTA. Autour de la Reine 34
D. P. Le Courrier de Vaugelas 37
C. A. H. Vertaling in het Fransch (Examen-opgave) 39
J. H. H. G. Mort de l'Empereur Albert d'Autriche. Vertaling in het Nederlandsch 43
C. A. H. Vertaling in het Nederlandsch 45
Oefening met phonetisch schrift 47
C. A. H. Vertaling in het Fransch. [Examen M. O. (A)] . . 49
C. A. H. En Islande. Vertaling in het Nederlandsch. (Staats-examen 1898) 54
JAC. A. Cambrioleur. Gommeux. Pince-monseigneur . . . 57
R. D. NAUTA. Het onpersoonlijk Passivum in het Fransch. (Vervolg). 65, 81, 97, 113, 129
C. A. H. Vertaling in het Fransch (Examen-opgave) 70
C. A. H. Vertaling in het Nederlandsch (Töpffer, Bibl. de mon oncle) 73
C. A. H. Vertaling in het Nederlandsch 83
C. A. H. Vertaling in het Fransch (Examen-opgave) 86

Pag.

E. J. van der Swan. Le Vase brisé van Sully Prudhomme, in phonetisch schrift 91
C. A. H. Vertaling in het Fransch (Examen-opgave) 100
H. S. Vertaling in het Nederlandsch (id.) 105
Le printemps de Paris, in phonetisch schrift 108
C. A. H. Töpffer, la Bibliothèque de mon oncle. Aanteekeningen 117, 140, 161
C. A. H. Vertaling uit het Fransch 121
R. Jerseyensis. Vertaling in het Fransch 124
C. A. H. Vertaling uit het Fransch 132
C. A. H. Vertaling in het Fransch (Verg. Ex. Amsterdam 1899) 135
A. M. Molenaar, La Cigale et la Fourmi, grammatisch behandeld 145, 177
C. A. H. De Trompet, Vertaling in het Fransch 148
R. U. Vertaling uit het Fransch 152
R. Jerseyensis, Vertaling in het Fransch. Examen L. O. 1899 154
H. Herwijnen, Une Excursion dans les montagnes. Vert. uit het Fransch 157
C. A. H. Toujours des adieux. Vertaling in het Nederlandsch 164
C. A. H. Vertaling in het Fransch 168
Mej. W. J. de Stigter. Vertaling in het Nederlandsch . . 183
L. M. C. Torman. Vertaling in het Fransch. 187
Exercices grammaticaux, ... 14, 27, 56, 138, 142
Ingezonden vragen beantwoord, . 15, 29—32, 48, 60—64, 77—79, 93—94, 128, 144, 174, 192

Bibliographie.

E. Ferrière, Etymologie de quatre cents prénoms 15
De Corneille à Zola 16
A. Theuriet. Contes choisis 16
A. Daudet. Contes choisis 16
L. Petit de Julleville. Histoire de la Langue et de la Littérature française 16, 58, 80, 96, 176
Hatzfeld, Darmesteter et Thomas. Dictionnaire général 58, 160
L. M. Baale et P. van Duinen, Morceaux choisis 58
Revue Encyclopédique Larousse 59
Grande Encyclopédie 59, 109, 175
C. Roovers. Le français enseigné en français 79
Dubois. Exercices lexicologiques 95

Pag.
F. P. VISSER. Petit Recueil de mots français 95
E. BRANDON. Pour la jeune Hollande! 95
J. N. VALKHOFF. Recueil de Lettres 96
Revue Blanche 96
J. F. RODE. Esquisses 112
Le Petit Encyclopédiste 176
A. L. SARDOU. Nouveau Dictionnaire des Synonymes français . 192

Duitsch.

. . . . . . Lijst van boeken, die voor de studie der Duitsche taal (Akte L. O.) aanbeveling verdienen . . . 1
Lectuur 2
JOH. R. en DE VRIES. Verbetering eener gebrekkige vertaling, met opmerkingen 3
R. DIJKSTRA. Vertaling in het Nederlandsch, met opmerkingen 8, 45, 123
L. L. VAN THIEL. Geschlecht der Flußnamen 11
L. L. VAN THIEL. Während und indem 12
R. DIJKSTRA. Beantwoording van ingezonden vragen 14, 46, 77, 91, 127, 143
Correspondentie 16, 32, 48, 64, 79, 95, 112, 128, 144, 159, 176, 192
L. L. VAN THIEL. Was alles uns „der Duden" lehrt 17
R. DIJKSTRA. Vertaling in het Duitsch, met opmerkingen 21, 60, 69, 100, 119, 129, 145, 188
Mej. A. M. STELLWAGEN. Vertaling in het Nederlandsch . . . 27
R. DIJKSTRA. Salas y Gomez, met opmerkingen 29
H. J. BLOK. De Stalboef (van Hofdijk) in het Duitsch verteld 31
K. KOERTS. Deklination der Eigennamen 33
FR. FULGENTIUS. Vertaling in het Duitsch 39
R. DIJKSTRA. Opmerkingen 41
. . . . . . Verslag der Commissie, in 1898 belast geweest met het afnemen der examens in de Hoogduitsche taal 49
L. L. VAN THIEL. Taalkundige behandeling van een gedicht . . 51
R. DIJKSTRA. Vertaling in het Duitsch (Examenopgave M. O.) 60
Ergänzungsaufgabe 62

Pag.

L. L. van Thiel. Aber 65
H. L. Het meervoud der zelfstandige naamwoorden . 67
H. H. Vertaling in het Nederlandsch 75
L. L. van Thiel. Ein Brief von Herrn Duden 78
L. L. van Thiel. Geschlecht, Mehrzahlbildung und Deklination vokalisch auslautender Fremdwörter 81
J. de Vries. Ergänzungsaufgabe 84
R. J. R. Über die Steigerung der Adjektive 86
R. J. R. Einflufs der Nachsilben auf die Betonung . . 90
L. L. van Thiel. Ja . . . . , ... 97
M. E. H. & N. Br. Was von der Form des Zeitwortes in der indirekten Rede zu bemerken ist 105
R. Dijkstra. Uitspraak en phonetisch schrift 107
L. L. van Thiel. Dreier gleicher 113
L. L. van Thiel. Die Zahlen in der Sprache 115
. . . . . . Verslag van eenige mondelinge examens in het Duitsch (L. O.) 137
Wageman & Luchies. Vertaling in het Nederlandsch 150
G. V. Uitgewerkte examenopgaaf (M. O. A.) 155
R. Dijkstra. Boekaankondiging 96, 160
L. L. van Thiel. Tiernamen in Sprichwörtern und Redensarten . 161
J. R. und M. L. Ausarbeitung einer Ergänzungsaufgabe. Beantwortung der gestellten Fragen. Paraphrase eines Fragments aus dem Gedichte Salas y Gomez . 172
P. van Duinen. Der Radfahrsport und das Fahrrad 177
L. W. en Mej. A. M. S. Verbetering eener gebrekkige vertaling, met opmerkingen 185
J. R. Vertaling in het Nederlandsch 190

Engelsch.

Lijst van boeken, die voor de studie der Engelsche taal (Acte L. O.) aanbeveling verdienen 1
P. Fijn van Draat. De uitspraak der Engelsche vocalen in toonlooze lettergrepen 21, 53, 69
L. P. H. E. De Phonetiek op het Examen 41

		Pag.
L. P. H. E.	*A Manual of English Pronunciation and Grammar* (Uitspraak)	81
P. Fijn van Draat.	*Inarticulate Speech*	85
L. P. H. E.	*A Manual of English Pronunciation and Grammar* (Het Lidwoord)	89
P. Fijn van Draat.	*The Verbalization of Nouns*	101
L. P. H. E.	*A Manual etc.* (Het Lidwoord, Slot) . . .	111
L. P. H. E.	*A Manual etc.* (Het meervoud)	117
P. Fijn van Draat.	*Chips* (*To touch wood*, *the man which*, *the County Galway*, *curvetted etc.*)	133
A. E. H. Swaen.	Lijst van Nederlandsche en Engelsche vogelnamen I, II, III 149, 169,	185
Vertalingen	uit het Engelsch:	
L. P. H. E.	Beschrijving eener kerk. (Examen-opgave, Acte A. 1898)	3
Homo Sum.	(Examen-opgave, L. O., 1898). . . .	25
Amor	(*Lord Bacon*)	44
P. m. P. en G. A. Ouwejan.	(*Man-Size in Marble*)	57
M. H. R.	(*Man-Size in Marble*)	73
G. A. Ouwejan.	(*Great Fire in New-York*)	92
F. J. Hopman.	(*Thrown Together*)	104
G. Lely.	*The opening Speech of the Great Peace Conference*	122
L. P. H. E.	(Examen-opgave, Acte A. 1899). . .	136
W. A. van Dongen.	(*Life and Writings of Addison*, *Macaulay*) .	141
M. H. R.	(Examen-opgave L. O. 1899)	154
W. A. van Dongen.	(*Macaulay: Frederic the Great*)	174
M. Jacobs en H. Herwijnen.	(Uit *Freeman: The Emperor Frederic the Second*)	191
Vertalingen	in het Engelsch:	
G. J. Lely.	(Examen-opgave L. O. 1898)	7
L. P. H. E.	(Examen-opgave, Acte A, 1898). . .	28
F. J. Hopman.	(*The Discovery of New Netherland*, I) . . .	47
S. E. Thieme en M. A. O.	(Examen-opgave).	60
G. Lely.	(*The Discovery of New Netherland*, II) . .	76
S. Rodenhuis.	(Examen-opgave)	95
P. m. P.	(*The Discovery of New Netherland*, *Conclusion*)	106
N. A. C.	(Uit: *Jaloersch*).	125
L. P. H. E.	(Examen-opgave Acte A. 1899) . . .	138
A. S. Degens.	(Examen-opgave)	143
N. A. C.	(Examen-opgave L. O. 1899)	159

Pag.
P. M. P. (Uit: *Jaloersch*) 176
C. M. Rombouts. (Losse zinnen) 194
L. P. H. E. (De Korporaalsstok) 197
Opgave uit *Man-Size in Marble* ter vertaling uit het Engelsch . 38
Examen-opgave ter vertaling in het Engelsch 39
Correspondentie 20, 34, 52, 66, 81, 100, 116, 132, 148, 166, 184, 199
Brievenbus 20
„ (Verklaringen uit *Night and Morning*) 35
„ (Verklaringen uit *Hilda Strafford* en *Dombey and Son.* Woordenboeken en lectuur) 66
„ (*Webster's English Pronouncing Dictionary*) 81
„ (*copper beeches*, *taters*, douarière, stuivertje wisselen) 116
„ (ik moet mij nog laten scheren. Verklaringen uit *The History of David Grieve*) 167
„ (Vertaling van een zin uit *My Study Window* van *J. R. Lowell*) 199
Boekaankondiging. K. ten Bruggencate, Engelsch Woordenboek, 2de druk 49

REGISTER.

Fransch.

A.

à 73.
aanliggende hoeken, 179.
aanspreker, 141.
aanwijzend voornaamw. 41, 42.
aarzelen, 10.
abandon, *abandonnement*, 128.
abandonner, syn, 127.
Abélard, 162.
abside, 29.
absolute accusatief, 131.
absolute nominatief, 117.
accessible, 42.
accoster, 19.
accoter, 19.
achtenswaardig, 170, 173.
à cor et à cri, 9.
adjacent, syn. 179.
admettre, 69.
afbreken, 88, 91.
affoler, 35.
aggravant, 120.
à haute voix, 41.
aiguière, 80.
aiguille affolée, 35.
aiguillettes, 36.
ajouter, 10, 151.
ajusteur, 62.
à la hauteur, 118.
alarme, syn. 22.
allégeance, 3.
aller, 48.
aller aux voix, 65.
ambt uitoefenen, 135, [137.
anachorète, 9.
angoisse, syn. 22.
angst, 21, 22.
antichambre, 84, 86.
antichambreeren, 86.
anxiété, syn. 22.
à part, 119.
apprêter à rire, 38.
appuyer, 90.
aquilon, 147.
arborer, 35.
armsplit, 62.
arrondissement, 123.
article de foi, 61.
article partitif, 161.
aschtaal, 174.
aspergès, 138.
aspersion, 138.
attelages, 36.
attenant, 179.
attenir, 123.
atténuant, 120.
à tue-tête, 41.
au courant, 118.
au fait, 118.
aulne, 61.
au premier abord, 26.
auréolé, 36.
aussi, 124.
avatar, 144.
à voix basse, 41.
avond, het vallen van den —, 154, 156.
avortement, 119.
avorter, 119.
ayant compte, 174.
Ayer, Gramm. comparée, 78.

B.

Baale et van Duinen. Morceaux choisis, 58.
badaud, 36.
baie, 29.
balader (se), 63, 64.
barbes de plume, 140.
battre l'estrade, 36.
battue, 119.
béant, 72.

beauceron, 31.
bec de gaz, 17, 20.
beeldhouwer, 189.
beginnen, 90, 91, 168, 170.
beginselen, 100, 102.
behoorlijk, 100, 102.
bekend, den lezer—, 97.
berispen, 168, 171.
Berquin, 140.
beschonken zijn, 181.
beuglant, 36.
bewust, 97.
bibeloter, 94.
bibeloteur, 94.
bienvenir, 65.
bise, 147.
boemelen, 64.
Bon avocat, mauvais voisin, 178.
bond, uitg. 120.
bonne chère, 61.
borée, 147.
boren, 137.
borstharnas, 36.
borstrok, 136, 137.
bouc émissaire, — expiatoire, 161.
bouchon, 94.
boueux, 90.
boui-boui, 36.
boulangerie, 174.
Boulevard des Italiens, 133, 135.
bouleverser, 168.
bourgeois, en—, 23.
Bourguignon et Bergerol, Dict. des Synonymes, 79.
bouwpolitie, 174.
braillard, 36.
brandwaarborgmaatschappij, 174.
brandweer, 174.
broodfabriek, 174.
brouillé, 94.
bruiloft vieren, 155, 157.
bruyant, 55.
burger, 23.
burgerkleeding, in—, 23.
buur, 178.
buurtweg, 88.

C.

cadeau, 174.
calmement, 171.
cambrioleur, 57.
cantatrice, 146.
cartomancière, 53.
casque à mèche, 63, 64.
causerie, 53.
Cauvet, la Prononciation française, 144.
cavalièrement, 186.
Caveau, 192.
célébrer un mariage, 12, 13.
chabanais, 30.
chagrin, 56.
chambarder, 30.
chanter, 145.
chanteur, *chantre*, 145.
chantre d'Achille, 145.
chantre des forêts, 145.
chemin, syn., 88.
chemin de Saint-Jacques, 88.
chemineau, 90.
chenu, 118.
chevêtre, 20.
chiche, 120.
Cicéron, 121.
cigale, 145.
citoyen, 23.
clairon, 152.
Clédat, Gramm. raisonnée, 79, 127.
cloche, 31.
cochère, 86.
coli, 17, 20.
collègue, 7.
colli, 17, 20.
collier, 64.
commencer, syn. 170.
commettre, 141, 142.
conditionnel, 104.
confier (*se*), 26, 27.
conformer (*se*), 128.
confrère, 7.
conjecture, *conjoncture*, 161.
consister, syn. 181.
contigu, syn. 179.
convenir, 131.
cornet, 162.
corneur, 152.
coudées franches, 137.
coup de collier, 63, 64.
couple, 127.
courir, 131.
couronnement, 2, 3.
Courrier de Vaugelas, 37.
couru, 65.

couvraine, 63, 64.
craindre pour, 54.
crémone, 31.
crevé, 61, 62.
crier, 177.
crier trahison, — *à la trahison*, 21, 23.
croiser, 89.

D.

daarentegen, 101, 103.
daarop, 150, 152.
dadelijk, 26.
Daudet, Contes choisis, 16.
de, 73.
débarrasser (se), 107.
De Bock et Leeman, Exercices grammaticaux, 78.
débourgeonner, 32.
déchaîné, 36.
De Corneille à Zola, 16.
défiance, syn. 24.
dégingandé, 15.
délaisser, syn. 127.
délicat, 172.
démaçonner, 91.
demander, 102.
dents, sur les —, 61.
dépeigné, 29.
dépourvu, 146.
dépréciation, 72.
de prime abord, 26.
derechef, 91.
dès l'abord, 26.
désobéir, 131.
dessin industriel, 62.
Dictionnaire général de la langue française, 58, 160.
die, 151.
dire, *être dit*, 67, 81.
disette, syn. 178.
docilité, 36.
donné, *étant* —, 69.
doodbidder, 141.
doodschieten, 155, 157.
douter si, 119.
droite, *prendre sa* —, 36.
droomen, 151.
druipen, 87, 89.
Dubois, Exercices lexicologiques, 95.
duchilité, 36.
Durand, Lectures expliquées, 79.
duren, 125, 126.
durer, 126, 138.

E.

ébouriffé, 134.
échancrure, 36.
éclater, 151.
eens, 54; het — zijn, 71, 73; het — worden, 73.
effarant, 35.
église, syn. 76.
élite, 128.
elzeboom, 61.
elzévir, 141.
emménager (s'), 6.
emmener, 104.
empêcher, 7.
emporter, 104.
en, 23.
enchevêtrer (s'), 17, 20.
encombrement, 63, 64.
en daarom, en inderdaad, enz., 9.
en premier lieu, 26.
enseigne, 23.
enseigner, syn. 190.
enten, 5, 32.
entendre, 60, 61.
entrer, 156.
épicier du coin, 77.
épingles, 30.
érudit, 139.
escadre, *escadron*, 186.
espace, 91.
essor, 118.
essuyer, 89.
esthète, 36.
esthétisme, 36.
estival, 146.
estiver, 146.
estomper (s') 19, 20.
estrade, 36.
été, 146.
être assez, — *beaucoup*, etc. 168.
exhaler, 89.
exister, syn. 181.
expurgé, 120.

F.

fâché, 126, 173.
fâcheux, 173.
faire, 124, 130; — *des charbons*, 124; — *eau*, — *de l'eau*, 124; *se* — *fort de*, 93; — *faux bond*, 124; — *grand cas*,

105, 106; — *la barbe*, 124; — *la noce*, 157.
fait (au), 83, 85.
fameux, 97.
famine, 178.
farandole, 36.
farce, 120.
farcir, 120.
fendu, 62.
ferme des boues, 174.
fermer, 132.
ferrer les cigales, 145.
Ferrière, Etymologie de 400 prénoms, 15.
file indienne, 63.
filer, v. tr., 31.
fin du fin, 62.
flamme, 186.
flaneeren, 64.
flux de bouche, 80.
forer, 137.
forfait (à), 93.
fouée, 63.
fou rire, 120.
fourreau, 137.
fourvoyer, 141.
frac, 107.
fredonner, 36.
froid, *froideur*, 89.
frottoir, 138.
Fuégien, 174.
fusée, 31.

G.

gâcheux, 90.
galoche, 29.
Gall, 119.
Gargantua, 64.
gebrekkig spreken, 54.
gebruiken, 40, 42.
géhenne, 141.
gelaatskleur, 101, 104.
gemutst, niet goed—, 168, 170.
Geruzez, Essais d'histoire littéraire, 162.
geschenke geven (ten), 170, 173.
Geslacht der z. n. op *a*, 6.
gevangen nemen, 155, 156.
gezond, 169, 172.
gloeiend, 136, 138.
glycine, 61.
gommeux, 57.
gothique, 163.
goudgetand, 135.
gourmacher, 175.
gourmand, 174.
gourme, 174.
grain, *graine*, 180, 181.
grand, 8.
grand' chère, 61.
Grande Encyclopédie, 59, 109, 175.
grand' garde, 61.
grauwe erwt, 120.
gravité, 135.
griller, 137, 174.
griser, 171.
grondbezitter, 157.

H.

haam, 64.
habillement, syn. 191.
habit, 89, 107, 186.
halster, 20.
hart, op het — drukken, 40, 42.
heerenrok, 107.
Héloïse, 162.
herbe (en), 86.
hermite, 9.
Homais, 30.
honingraat, 169, 172.
horenblazer, 150, 152.
huileux, 61.
hygrometrique, 120.

I.

idée, *avoir l'* —, 135.
ijsbreken, 7.
impassible, 36.
inauguration, 2.
incompris, 6.
in de eerste plaats, 25, 26.
industrie, 161.
ineffable, 187.
inhuldiging, 2.
inquiétude, syn. 22.
installation solennelle, 3.
institut, 41.
instituteur, 102.
institution, 41.
integendeel, 103.
interdit, 107.
interroger, syn. 102.
intransigeance, 30.
intrappen, 155, 156.
intrek nemen, 6.
intronisation, 2.
investiture, 2.

invloed uitoefenen, 188, 191.

J.

Jean des Entommeures, 60.
jouer, 151.
jusque, 182.

K.

kaartlegster, 50, 53.
kamer, 100, 103.
kermisbed, 174.
kiel, 135, 137.
kijk! 172.
kinderachtig, 126.
kleppen, 20.
kluizenaar, 9.
koelheid, 89.
kom! 172.
kraanwagen, 93.
kreupel loopen, 87, 89.
krijgsvoorraad, 21, 23.
kunstbroeder, 7.

L.

La Fontaine, 121.
lampion, 36.
landlooper, 90.
lang geleden, 36, 102.
langage, *langue*, 163.
lanterne, 36.
La Rochefoucauld, 119.
lastgever, 174.
lekker, 169, 172.
lignard, 64.
Lison, 164, 166.
loge, 123.
longtemps, *longuement*, 55.
lorsque, *quand*, 146.
loyalisme, 36.
loyauté, 36.
luid, 39, 41.

M.

maar, 151, 152.
machinist, 53.
machiniste, 53.
mademoiselle, 41.
magasin, 169, 172.
mager, 136, 137.
main, *de longue* —, 93.
mairie, 123.
majesté sépulcrale, 55, 56.
malgré que, 56, 57.
maquignonnage, 31.
Marais, 123.
marcher à pas comptés, 187.
markten, van alle — thuis, 60.
marquer le pas, 187.
Matile, Petit Dict. des Homonymes et Paronymes, 93.
matraque, 61.
Mätzner, Französische Grammatik, 79.
mécanicien, 53.
méconnaître, 6.
medenemen, 101, 104, 173.
méfiance, syn. 24.
melkweg, 88.
met, 73.
met alle geweld, 9.
métier, syn. 189.
mettre, syn. 171.
mettre (se), syn. 170.
Michaëlis et Passy, Dict. phonétique, 62, 79.
mikpunt, 36.
Millevoye, 77.
mine, *faire* —, 172.
mine de plomb, 64.
Ministerie van Buitenlandsche Zaken, 51, 54.
minste (ten), 91.
mise (de), 56.
mislukken, 119.
misthoorn, 17, 20.
moblot, 64.
moeten, 87, 90.
monde, 107.
monteerder, 62.
morceau, syn. 148.
musard, 118.

N.

nagel aan (iemands) doodkist, 60.
namen van straten, 85.
navette, *faire la* —, 64
nijverheid, 161.
nippes, 107.
noce, 157.
non worden, 163.
noordenwind, 147.
nourrice, *laisser en* —, *mettre en* —, 13.
nouveau, 183.

O.

obéir, 131.
obsédant, 35.

observer, 104.
oculation, 8, 32.
oculer, 32.
œuvre, 8.
Oger, Guide pour la prononciation française, 144.
ogive, 76.
olivâtre, 124.
on, 97.
ondervragen, 100, 102.
onheil, 22.
ontkenning, 156.
onverwachts, 125, 126.
op de hoogte, 118.
op gelijken voet, 125, 128.
ophalen, 166.
opnemen, 42.
opnieuw, 88, 91.
Orthographe, 110.
ouvertures, 142.
ouvrir, 132.
overrijden, 50, 53.

P.

paardekooper, 31.
pacte de famine, 178.
paillasse par terre, 174.
papotage, 144.
paraître, syn. 103, 157.
par cœur, 38.
pardonner, 57, 58, 131.
parents éloignés, 11, 13.
Parijsche trein, 73.
part, *à* —, *pour sa* —, 119.
partant, 120.
Participe passé vertaald door een tegenw. deelw., 116.
Participe passé als beknopte zin, 129.
Pascal, 162.
passablement, 102.
passage, 56.
passager, 52.
passagier, 52.
Passy, Ecriture phonétique, 78, 109.
Passy, Les sons du français, 79, 109, 160.
patauger, 186.
peine, *donner de la* —, *faire de la* — 150, 152.
permission, 155, 157.
perpétuel, 120.
perruche, 133, 135.
personentrein, 51.
Petit de Julleville, Hist. de la langue et de la litt. fr., 16, 58, 80, 96, 176.
Petit Encyclopédiste, 176.
Phonetisch alphabet, 33
phrase causative, 148.
phrase de raison, 147.
pièce, 103, 148.
pied, *de* — *en cap*, 42.
pignon, 133, 135.
pince-monseigneur, 57, 58.
pipelet, 41, 123.
pivot, 20.
pivoter, 20.
P. L. M., 51, 54.
plastron, 36.
platdrukken, 50, 53.
plateforme roulante, 94.
plioir, 151.
poids, *pour le bon* —, 63.
pois chiche, 120.
politiek (in), 23.
Pommiers, 93, 163.
poncif, 31.
ponton, 31, 36.
porte cochère, 86.
porte-mine, 63, 64.
portier, 41, 123.
poser, syn. 171.
postwissel, 61.
potlooderts, 64.
poule au pot, 62.
poule au riz, 62.
poursuivre, 27.
pouvoir, *savoir*, 102.
précepteur, 102.
prendre à (se), 171.
prendre la fuite, 6.
prendre sa droite, 36.
prendre le pas, 187.
prendre par la famine, 178.
presse, *pressoir*, 136,
prête-nom, 180.
prêter, 180; — *à rire*, 38.
prier, 179.
prochain, *proche*, 178.
professeur, 102.
profession, syn. 189.
prompt, 190.
promptement, 190.
Pronom démonstratif, 150, 170.
Pronom personnel, 127.

protocolaire, 36.
pschutteux, 58.
pudibond, 120.
puisque, 139.

Q.

quai, 133, 135.
quand, *lorsque*, 146.
quand, *si*, 147.
quarteron, 144.
quartier, 123.
quelque, 37.
questionner, syn. 102.
queue, *à la — leu-leu*, 63.
qui, 103.
Qui a bon voisin a bon matin, 178.
quoi, 171.

R.

rade, 61.
radoter, 118.
raffoler de, 35.
raffolir, 35.
ragebol, 174.
raidillon, 29.
rayon, 137.
rebord, 61, 141.
rechts houden, 36.
reclus, 9.
réfléchir, 161.
réfugier (se), 6.
regarder, 152.
régate, 36.
reismutsje, 49, 52.
rendant compte, 174.
répondre, 131.
reposant, 35.
réprimander, syn., 120.
ressource, 105, 107.
retenir, 7.
retirer (se), 6.
retraite, 120.
retourner, *se —*, *s'en —*, 190.
rêver, syn., 151.
Revue Encyclopédique Larousse, 59.
Revue Blanche, 96.
richten, 103.
ridderlijk, 187.
ridicule, *risible*, 120,
rien, 24, 26.
rijksweg, 88.
Robert, Questions de grammaire, 79.
Rode, Varia, 78.
Rode, Esquisses, 112.
roeiwedstrijd, 36.
roide, 120.
rompre la glace, 7.
Roovers, le français enseigné en français, 79.
rouchi, 175.
route, syn. 88.

S.

sacre, 2.
Sainte-Adresse, 20.
sang, 144.
sarrau, 137.
sauver (se), 114.
savoir, 107, 141.
savoir, *pouvoir*, 102.
scène, 156.
schikken in (zich), 125, 128.
schilderhuisje, 141.
schildwacht, 141.
schraag, 36.
scintillant, 36.
sculpteur, *statuaire*, 189.
sedert lang, 100, 102.
sécurité, *sûreté*, 156.
sembler, syn. 103, 157.
sergot, 63.
seulement, *ne . . . que*, 139.
sermonner, syn., 120.
si, 29.
si, *quand*, 147.
sirène, 20, 47, 48.
sisser, 120.
slaapmuts, 64.
slag op slag, 2', 22.
smart, 58.
sociologie, 94.
soep, 167.
soi-disant, 116, 117.
solitaire, 9.
songer, syn. 151.
soubredent, 142.
soubrelangue, 142.
soubresaut, 142.
soubreveste, 142.
souloir, 190.
soupe, 167.
sou pour livre, 123.
spanjolet, 31.
spanning, 125, 127.
spectacle, 156.
spitsboog, 76.
sportterrein, 94.
stamelen, 88, 91.
steekboor, 140.
straatslijpen, 64.
Streumer, Traité com-

plet de la prononciation fr., 144.
subsister, 36, 181.
supposer, 81.
sûreté, *sécurité*, 156.

T.

taie, 29.
tailler la soupe, 167.
tamponner, 53.
tancer, syn. 120.
tarder, 127.
tarière, 140.
Tegenw. deelw. vertaald door een Participe passé, 116.
teinte, 104.
temple, syn. 76.
Temple, 123.
tenir bon, 73.
tension, 127.
terwijl, 166.
tête de loup, 174.
Theuriet, Contes choisis, 16.
thuis (van alle markten), 60.
tingeltangel, 36.
tinter, 17, 20.
tirer d'affaire, 121.
tituber, 36.
tonitruant, 30.
toon, 40, 42.
tooneel, 154, 156.
tour, 30.
toute la ville, 106, 107.
train direct, — *éclair*, — *express*, — *omnibus*, — *rapide*, — *semi-direct*, 51.
tramontane, 147.
transes, syn. 22.
transiger, 56.
trapgevel, 135.
trekriem, 64.
trempé comme une soupe, 167.
tremper la soupe, 167.
turbulent, 36.

U.

uitbarsten (in tranen), 125, 126.
Ursule, 164, 166.
uur, 155, 157.

V.

Valkhoff, Recueil de Lettres, 96.
Van Duyl, Exercices sur les mots, 79.
Va voir . . . si j'y suis, 144.
vedette, 141.
veenkolonie, 77.
veiligheid, 155, 156.
vélodrome, 94.
vénérable, 173.
vénération, 173.
ver, 148.
verbaasd, 40, 43.
verbijsterd, 43.
verdriet doen, 150, 152.
verlaten, 27.
verlegen, 149, 152.
verlegenheid, uit de— helpen, 121.
verlof vragen, 155, 157.
vermisseau, 148.
verschijnen, 155, 157.
Verslag der Examencommissie, 32.
vertrouwen hebben, 25, 26.
vervolgd worden, 25, 27.
verzachtende omstandigheden, verzwarende—, 120.
vêtement, syn. 89, 191.
vieille fille, 105, 106.
visiteur de morts, 119.
Visser, Petit Recueil de mots, 95.
vivacité, 108.
voet, op gelijken—, 125, 128.
voie, syn. 88.
voie de bois, 123.
voie lactée, 88.
voile, prendre le—, 163.
voisin, syn. 178.
volharden, 73.
voorbijrijden, 87, 89.
voorkamer, 84, 86.
vouwbeen, 151.
vroeger, 7.
Vuurlander, 174.

W.

wapenbroeder, 7.
waterkan, 80.
waterpas, 164, 166.
weerwraak, 180.
wegvegen, 87, 89.
welvaart, 5, 10.
wereldtentoonstelling, 5, 7.

werk, 8.
wijden, 125, 127.
wijnpers, 137.
winkel, 169, 172.
wisselwachter, 51, 54.

Z.

zeilwedstrijd, 36.
zengen, 137, 174.
zenuwen beheerschen, 125, 126.
zijweg, 88.
zoethoutstruik, 61.
zondebok, 161.
zoogenaamd, 116, 117.

Duitsch.

A.

Aal, 163, 171.
aankomen, 122.
aanrichten, 43.
aanwijzen, 43.
aap (den — beet hebben), 172.
Aargau, 18.
aber, 65.
Aberglaube, 65.
Aberwitz, 65.
Abgeordnetenhaus, 54.
Abort, 118.
absoluter Komparativ, 89.
absoluter Superlativ, 90.
abstatten, 186.
Abstecher, 123.
Abtritt, 118.
adder, 172.
adverbialer Superlativ, 89.
Affe, 169.
afgevaardigde, 54.
afgunst, 43.
aflossing, 47.
afstand doen, 150.
after, 65.
Afterfinne, 65.
Afterkönig, 65.
Afterrede, 65.
Afterspinne, 65.
afwachten, 22, 157.
Ahnung, 5.
Ahorn, 57.
allein, 53, 65.
alzoo, 132.
alver, 82.
Amtsrichter, 144.
an, 6.
angeblich, 134.
ankommen, 122.
Ankunft, 56.
anlangen, 122.
Anredeform, 26, 102, 105.
Antrag, 42.
anwenden, 8.
Artikel, 33, 93.
auflösen, 136.
auf's oder aufs, 20.
aufschieben, 104.
aufsteigen, 44.
Auftrag, 23.
aufwecken, 131.
Augenblick, 6.
Augenlid, 58.
Ausflug, 123.
ausgesetzt, 56.
Auskunft, 6, 56.
Aussätziger, 54.
ausstellen, 104, 121.
Austrag, 73.

B.

baar, 90, 144.
Backenstreich, 148.
Backtrog, 46.
Bahn, 52.
Bär, 165, 169, 170.
bastaardrupsen, 65.
Bauer, 19.
beauftragt, 23.
Bedacht, 25.
bedaren, 43.
bedremmeld, 74.
beenen maken, 102.
befallen, 59.
befiedert, 53.
befolgen, 7.
Begebenheit, 148.
Begriff (im —), 22.
begrijpen (dat kun je —), 97.
bei, 26.
bekomen, 104.
bekoring, 134.
belauschen, 51.
Beleg, 103.
Belustigung, 121.
bemerken, 188.
bemiddeld, 43.
benachrichtigen, 188.
benutzen, 8.
bequemen (sich—), 127.
Bequemlichkeit, 53, 123.
berechtigt, 53.
Beredsamkeit, 103.
berge (te — rijzen), 26.
berokkenen, 147.
beruhigen, 43.

besänftigen, 44.
beschikking, 73.
beschwerlich, 23.
beschwichtigen, 44.
besonders, 5.
bespieden, 51.
bespiegelingen, 10.
bespotten, 26.
bestehen auf, 95.
Bestimmungsort, 123.
bestaan, 135.
besternt, 53.
bestuur, 47.
bestürzt, 74.
Besuch, 6.
beteuterd, 74.
Betonung, 40, 143.
Betrag, 187.
betreten, 74.
betwisten, 174.
beugen, 24.
bevallen, 59.
bewaffnet, 53.
Beweis, 5.
bewust, 149.
bewijs, 103.
bezoeken, 6.
bezwecken, 55.
bibberen, 55.
Bibel, 58.
biegen, 24.
Biene, 162.
Billet, 19.
bis vor (mit dem Dativ), 47.
Byssus, 77.
Blatz, 12.
blöder Mut, 15.
blofsgestellt, 56.
blijkbaar, 5.
blijken, 5.
Bock, 162, 163, 164, 169.
Boden, 24.
Bodenbeschaffenheit, 25.
Boers, Boeren, Buren, 18.
brandkast, 7.
buigen, 24.
buiten (van —), 157.
bij, 26.
bijdehandje, 47.

C.

Census, 18.
charmant, 5.
Chor, 19.
cycloon, 51.
comité, 47.
commissie, 47.
comparatief (absolute —), 72.
conversatie, 73.

D.

Dach und Fach, 53.
dabei, 188.
dädalisch, 19.
dag (van — tot —), 149.
Dalai Lama, 81.
Dante, 30.
Darstellbare, 10.
Dasein, 135.
dafs, 6.
Dativ — e, 56.
Dekretale, 81.
demoraliseeren, 136.
den, 57.
deputatie, 47.
dergestalt, 136.
dermafsen, 136.
dessen statt sein, 44.
destijds, 71.
deur (de — uit), 104.
Diät, 19.
dieser, 5.
diner, 104.
Disciplin, 19.
Distichon, 19.
dobberen, 56.
doch, 58, 97.
Dolomit, 18.
Dompfaff, 171.
dreier gleicher, 113.
drift, 147.
Drilch, 116.
dringlich, 103.
druk, 72.
drukte, 47.
Dubitativ, 186.
Duden, 16, 78, 113.
dunkel, 52.
dunken, 123.
durch, 6.
durchschlagen, 10.
dwarrelen, 51.

E.

ebenbürtig, 10.
echt, 132.
echter, 65.
edelmoedigheid, 147.
Edeltanne, 57.
eerste (de — de beste), 5.
-egge, 90.
-ei, 90.
Eichhörnchen, 162, 165, 170.
eigenwijs, 47.
Eimer, 116.
eindringlich, 103.
einfach, 47.

einhändigen, 7.
einige zwanzig, 118.
Eins, 115.
eintreffen, 123.
einzeln, 135.
einziehen, 6.
einzig, 23.
eischen, 148.
Ekkehard, 16.
empören (sich), 26.
Elefant, 162.
Elsafs, 19.
Elster, 163.
enger Vokal, 112.
enkel, 23.
Engelien, 12.
entbinden, 136.
entbunden werden, 59.
Ente, 163, 165.
entgleisen, 57.
Entrechat, 19.
entsagen, 150.
entscheiden, 132.
entschlafen, 59.
entschlummern, 77.
entsittlichen, 136.
entwegt, 15.
entzweien, 116.
Erbärmlichkeiten, 126.
erbleichen, 175.
Erde, 24.
erdrückend, 127.
Ereignis, 148.
ergens anders, 73.
erinnern, 23.
erklären, 187.
Erkundigungen, 6.
eröffnen, 104.
erproben, 174.
erregen, 131.
ersuchen, 149.
erstarrt, 58.
erwecken, 131.
erzielen, 55.
es oder sie, 25.
eschdoorn, 57.
Esel, 166, 168.
Eskimo, 19.
Eule, 171.
Examenwerk M. O. A., 153.
Existenz, 135.
Extrazug, 121.

F.

Fach, 53.
Fahrgäste, 123.
Fahrrad, 177.
Fahrschein, 121.
fallen (lästig —), 23.
fantasie, 10.
fechten, 121.
Fechter, 121.
Fenster, 122.
festsetzen, 132.
feuerfest, 7.
Fichte, 57.
findig, 77.
Fink, 171.
finster, 52.
Fisch, 166, 171.
flehentlich, 103.
Fliege, 163, 167.
Floh, 171.
Flöz, 19.
Flufsnamen, 11.
Föhre, 57.
Folge leisten, 7.
fordern, 95.
fortfahren, 6.
fortsetzen, 6.
Fortuin, 7.
Frantzen, 93, 144.
Freimut, 147.
freilich, 98.
Freischar, 135.
froh, 74.
Frosch, 163.
Fuchs, 162, 164, 165, 167, 169, 170.
fuchswild, 25.
fügen (sich —), 186.
Fügung, 73.
Füllen, 164.
Fufsboden, 56.

G.

g (uitspraak der —), 15.
gaan, 52.
Gans, 164, 165, 170.
Gans (Moeder de —), 172.
Gänserich, 167, 170.
gar (warum nicht —), 97.
Gaul, 166.
gebeurtenis, 148.
gebruik maken, 102.
gedaan (het is met hem —), 26.
geestig, 71.
Gefangenschaft, 135.
Geier, 171.
geistig, 71.
geknutet, 15.
Geldschrank, 7.
geleden (lang —), 5.
Geleise, 57.
gelinder Blödsinn, 15.
geloben, 175.
gelijkberechtigd, 10.
gemächlich, 53.

gemak, 123.
gemakken, 53.
gemeen, 157.
gemeen soldaat, 47.
gen, 123.
genesen, 59.
geregeld, 186.
geridderd, 33.
geruïneerd, 123.
Geschlecht, 11, 81, 83.
geschlossener Vokal, 112.
gesloten klinkers, 92.
gesloten lettergrepen, 92.
gesprek, 102.
getrokken met — zwaard, 43.
getrösten (sich), 10.
gevolgtrekkingen, 47.
geven, 149.
Gewalt, 122.
Gewand, 58.
Gewerbe, 56.
gewervelde dieren, 51.
gewinnen, 8.
gewöhnlich, 72.
gewoon zijn, 71.
Gewürz, 54.
Gimpel, 171.
Gläschen 71.
Glasflufs, 15.
Glücksgöttin, 7.
GOETHE, 12.
GOTTSCHED, 102.
grämlich, 126.
Grammatik, 19, 137.
grausenhaft, 173.
greintje, 143.
Griefs, 19.
grillig, 7.
grond, 24.
grondgesteldheid, 25.
grondslag, 10.
grootmoedigheid, 74.
grove den, 57.
Grund, 24.
gütlich, 73.
GUTZKOW, 15.

H.

haan (de gebraden —), 172.
haardsteden en altaren, 126.
Habe und Gut, 7.
Habicht, 165.
-haft, 173.
Hahn, 163, 167, 170.
Hammel, 164, 169.
hand (van de — doen), 188.
hand (ter — stellen), 7, 80.
haring in een ton, 122.
Hase, 161, 162, 165, 166, 167, 169, 170.
hauchen, 58.
Haupt, 26, 59.
Hausflur, 56.
hè, 99.
Hecht, 171.
heengaan, 72.
-heid, 90.
heiter, 74.
hell, 52.
Henne, 162.
her, 5.
herausstellen, 5, 122.
hergeben, 7.
Hering, 166.
herinneren, 23.
Herz und Hand, 8.
Hygieine, 19.
hin, 72.
Hindu, 19.
hingeben, 7.
hoe ook, 26.
Homonym, 18, 78.
hond (in den pot), 172.
hoofd (over het — zien), 25.
hoofdartikel, 127.
hoofdkaas, 47.
horchen, 51.
houden van, 47.
hübsch, 5.
Huhn, 170.
huiveren, 55.
Hummel, 168.
Hund, 161, 162, 163, 166.
Hunderter, 118.
huwelijksaanzoek, 42.

I.

Ibis, 19.
Idiot, 19.
Idiotenmoed, 15.
Idiom, 141.
iep of ijp, 57.
iets, 150.
-ig, 90.
Igel, 162.
-igkeit, 147.
Iltis, 19.
immatrikulieren, 19.
immers, 98.
in, 25.
-in, 90.
indem, 12.

indirekte Rede, 105.
ingaan (*op alles* –), 43.
inslapen, 59.
inständig, 148.

J.

ja, 97.
jabroer, 99.
jacht, 43.
Jähzorn, 147.
jamben, 30.
jämmerlich, 8.
jener, 5.
jeugdig, 44.
jij en jou, 77.

K.

Kadi, 82.
Käfer, 171.
Kalb, 162, 164, 167, 168, 170.
kalf (*van een man*), 172,
kalm, 25.
Kalospinthechromokrene, 19.
Kamel, 162, 164.
Kaninchen, 170.
kaputt, 123.
Karnickel, 170.
Karpfen, 171.
karriert, 19.
Karroo, 77.
Kater, 167.
Katze, 161, 163, 167.
Kauz, 171.
kenbaar, 123.
Kiefer, 57.
kindsch, 47.
Käse, 67.
klaarblijkelijk, 5.
klakkeloos, 47.
klar, 52.
kleigrond, 25.
KLEINPAUL, 30.
klopfen, 6.
knacken, 52.
Knappe, 149.
Knarre, 52.
knarren, 52, 57.
Knecht, 26.
knip voor den neus, 47.
koesteren, 44.
kolommen, 126.
komen, 42.
kommandant, 134.
kommen, 7.
Kommodore, 19, 81.
Komparativ, 86, 88.
komst, 72.
Königsberg, 135.
kook (*van de* —), 47.
Kopf, 21, 59.
Korrektur, 19.
kostbaar, 43.
köstlich, 43.
kraaien (*koning* —), 172.
krachen, 57.
Krähe, 163, 166, 171.
kraken, 52.
Krebs, 163.
kreupel, 15.
Kreuz, 53,
Kriegsrausch, 125.
Kriminalkommissar, 144.
Krokodil, 163.
Kröte, 171.
Kuckuck, 171.
Kuh, 161, 164, 166, 167.
künftig, 56.

L.

Lage, 135.
Lamm, 162, 165, 169.
Land und Leute, 8.
last (*in* — *hebben*), 23.
laster, 65.
Laster, 136.
lastig vallen, 74.
Laune, 10.
launenhaft, 7.
lauschen, 51.
Lautschrift, 96.
Lehmboden, 25.
leicht, 53.
leichtfertig, 55.
leise, 58.
leisten, 7.
Leitartikel, 127.
LESSING, 12.
lidwoord, 72, 73, 93.
logieren, 5.
loket, 121.
loopen, 52.
Lori, 82.
losbandig, 25.
Löwe, 169.
Luchs, 162.
luisteren, 51.
lustig, 74.
-lijk, 90.

M.

maar, 65.
machinist, 47.
macht, 122.
madeliefje, 25, 26.
Magma, 81.
Mahlzeit, 97.
mahnen, 23.

Majuskel oder Minuskel, 20.
manch, 14.
Mangel, 56.
Manichäer, 19.
Mann und Maus, 8.
Marktschofs, 77.
marmot, 55.
MATTHIAS, 42.
Maulschelle, 148.
Maulwurf, 170.
Maus, 162, 166, 167, 168, 169.
Maut, 77.
Meerschweinchen, 55.
meevallen, 157.
meervoud der zs. nw., 67.
melaatsche, 54.
mikken, 55.
mild, 53, 56.
Million, 118.
minnelijk, 73.
minzaam, 188.
Mittel, 43.
mocht, 44.
mond vol tanden, 47.
motie, 42.
Mücke, 162, 167.
Mufti, 82.
munter, 74.
Murmeltier, 55,
musch (een doode —), 172.
müssen, 5.
müfsig, 10.

N.

na te, 42.
Nachsilben, 90.
nächst, 127.
Nargileh, 81.
natürlich, 47.
natürliches Geschlecht, 25.
nett, 5.
Neuheit, 147.
Neuigkeit, 147.
Neunauge, 117.
Neuntöter, 117.
Neunundneunziger, 118.
niederkommen, 59.
nood (in — zijnde), 149.
Normannen, 46.
Norwegen, 46.
notdürftig, 15.
Null, 115
Nummer Eins, 115.
nur dafs, 58, 65.

O.

ö, 92.
Obdach, 53.
obliegen, 132.
obligatiehouder, 47.
Ochs, 162, 164, 167, 168.
Oddfellow, 82.
of, 7.
offen, 127.
offener Vokal, 112.
Offizier, 18.
Ohrfeige, 148.
Ohrwurm, 171.
Oktober, 41.
Olla podrida, 81.
Omnibus, 19.
onderkomen, 53.
onderscheiden (zich —), 146.
onderteekenen, 149.
ondeugden, 136.
onmisbare, 73.
ontbinden, 136.
ontmoedigen, 136.
ontslapen, 59.
ontsporen, 57.
ontsteld, 74.
onverstaanbaar, 104.
ooievaarskuiten, 172.
oorveeg, 148.
oorworm, 172.
open klinkers, 92.
open lettergrepen, 92.
openlijk, 127.
opgave ter verbetering, 3.
opkomen, 44.
oppasser, 5.
opstand, 26.
Orthographisches, 18.
Otter, 163.
overeenkomst, 73.
overleg (met —), 25.
overvallen, 59.

P.

paard (het hinkende —), 72.
Paket, 19.
Palast, 18.
Park, 187.
passagier, 123.
Pensee, 81.
Personennamen, 33.
Pfau, 163, 170.
Pferd, 162, 164, 166, 168.
pflegen, 71.
Phonetik, 140.
pier (de kwaaie —), 172.
Pinie, 57.

piepen, 52.
plaats van bestemming, 123.
pleiziertrein, 121.
plukharen, 121.
pochen, 6.
poets, 105.
Pol, 144.
Polizeileutnant, 144.
Porree, 81.
Portier, 5.
positie, 135.
Possen, 105.
Pranger, 121.
preisgeben, 56.
pronk, 121.
Pronom (reflex.), 144.
prost Mahlzeit, 97.
Pudel, 162, 163, 166.
punt (*op het* —), 22.
Puter, 162.

R.

raam, 122.
Rabe, 163, 166, 171.
Radau, 82.
radebrechen, 123.
rädern, 123.
Radfahrsport, 177.
ragen, 173.
Rahmen, 122.
rails, 37.
Rappe, 168.
ratel, 32.
Ratte, 162, 169.
Ratz, 164, 169.
rauh, 53, 56, 59.
Reaktion, 19.
Rebus, 19.
rechtvaardigheid, 147.
Redseligkeit, 103.
regnen, 128.
Reiher, 162.
rekening, 157.
relativer Superlativ, 88.
reumütig, 126.
Rhapsode, 81.
Rheingau, 18, 78.
Rhinoceros, 19.
richten, 102.
richtig, 132.
richtiger Zug, 15.
Rind, 168.
ringen, 121.
roh, 53.
Rofs, 162, 164, 168.
Rüster, 57.
Rüstung, 10.

S.

s (kurz us oder langes —), 19.
Sacherklärungen, 18.
Saitenspiel, 55.
Salve, 81.
Sanders, 12.
sanft, 53, 56, 59.
Sang und Klang, 53.
Sau, 162, 164, 168, 169.
Sauigel, 170.
Saus und Braus, 53.
Schabernack, 105.
Schaf, 162, 169.
schandbord, 121.
schaudern, 55.
schedel, 51.
Scheffel, 16.
Scheitel, 51.
schemering, 51.
schenken, 149.
schermen, 121.
schicken, 56.
Schiene, 57.
schikking, 73.
Schildkröte, 166.
Schiller, 15, 42.
schipbreukeling, 54.
Schlange, 163, 166.
schlimm, 136.
Schlund, 7.
schmeichelnd, 134.
schmiegen (sich —), 57.
Schnecke, 163.
Schneeschauer, 26.
Schoppen, 71.
Schwalbe, 163, 165.
Schwan, 162, 170.
Schwarztanne, 57.
schweben, 56.
Schwein, 162, 166, 168, 169.
Schweinigel, 170.
Selbstbeschauung, 10.
Selbsterkenntnis, 126.
selbstgefällig, 127.
selbstgenügsam, 127.
senken, 24.
sidderen, 55.
sieben, 117.
Siebensachen, 117.
Silbentrennung, 19.
Synkope des e, 26.
Sinn (im —), 55.
Sinnestäuschung, 102.
Skala, 81.
slaan (*de hand aan den degen* —), 148.
sneeuwbui, 26.
sogar, 98.

sollen, 5.
sondern, 65.
Sonderzug, 121.
sorglos, 55.
Spalte, 126.
Spatz, 166, 170, 171.
Spaziergang, 52.
specerij, 54.
speelhol, 7.
speeltuig, 55.
Sperling, 170.
SPIELHOGEN, 34.
Spielsystem, 8.
Spielzeug, 55.
spiering, 172.
spoor, 57.
spotten, 26, 132.
spraakzaamheid, 103.
Sprachfertigkeit, 103, 143.
Spur, 57.
spijten, 73.
staan op, 95.
Star, 170.
Steigerung der Adjektive, 86.
Stein und Bein, 53.
Stengel, 24.
sterfbed (op het —), 149.
Stern, 53.
Stigma, 81.
Stoa, 81.
Stockfisch, 163, 166.
Stole, 81.
stormenderhand, 122.
sträuben (sich —), 26.
streiten, 121.
strophe, 30.
struppiert, 15.
studieboeken M. O., 92.
stuiptrekking, 43.
sturen, 56.
sturmgepeitscht, 175.
Stute, 164.
Subhastation, 19.
Superlativ, 86, 88.
Supin, 7.

T.

tafel, 102, 116.
Tapezier, 46.
Taube, 165, 166, 169.
Taufname, 36.
Taugenichts, 19.
Tausend, 118.
te, 42.
tegenbericht, 47.
tegenkoning, 65.
tegenpaus, 65.
terugdeinzen, 104.
terugwinnen, 8.
terzine, 30.
Theke, 81.
Thon, 18.
Tiare, 81.
Tier, 171.
Tiernamen, 161.
Tiger, 58.
typhoon, 51.
Tisch, 102.
Titel, 36.
toedraaien, 148.
toegeven, 148.
toeleggen (zich —), 132.
Ton, 18.
toppunt, 51.
Torso, 82.
Trampeltier, 169.
Trema, 19.
trübe, 52.
Tschapka, 81.
Tundra, 81.
Tunika, 81.
Tutti, 82.

U.

über, 23.
über und über, 51.
übernachten, 5.
überragen, 173.
uil (voor een valk), 172.
uiten, 44.
uithangen, 172.
uitlekken, 143.
uitmaken, 132.
uitrusten, 23.
uitstapje, 123.
uitstellen, 104.
Ukelei, 82.
Ulema, 81.
Ulme, 57.
umher-herum, 187.
Umlautung, 87.
umschlungen, 59.
Umschreibung des Genitivs, 8.
Umschreibung des Superlativs, 87.
unentwegt, 14.
unerläſslich, 73.
unerssättlich, 7.
-ung, 135.
Ungar, 46.
ungekünstelt, 47.
Ungemach, 53.
ungeschminkt, 126.
ungesucht, 47.
unglücklicherweise, 8.
Unterhaltung, 102.
unterliegen, 127.

Untugend, 136.
unverfälscht, 132.
unvernehmlich, 104.
unverständlich, 104.
Usurpation, 77.

V.

vallen (*moeilijk* —), 23.
Valuta, 81.
vechten, 121.
velocipède, 178.
verabfolgen, 148.
verabreichen, 121.
verbazing, 104.
verbeugen (sich —), 24.
Verbindungswörter, 88.
verbluft, 74.
verblüht, 24.
verdekt (*zich* — *opstellen*), 47.
Verdeutschung der Fremdwörter, 19.
verduiveld, 118.
verdutzt, 74.
Vereinbarung, 73.
vereint, 59.
vereinzelt, 23.
Vergebung, 149.
Vergleich, 73.
verhaal, 44.
Verhältnis, 186.
verharren, 95.
verkleumd, 58.
verklingen, 175.
verkorten, 10.
verkorte zinnen, 148.
verminderen, 73.
vermittelnd, 43.
Vermutung, 5.
vernemen, 73.
vernünftig, 56.
verschlingen, 7, 59.
verschollen, 175.
verschuldet, 126.
verslinden, 7.
verspotten, 132.
verteren, 72.
verward, 25.
verwehren, 174.
verwekken, 131.
verwelkt, 24.
verwezenlijkt worden, 186.
Verzeihung, 149.
verzetten (*zich* —), 26.
verzichten, 150.
verzoening, 44.
vetvin, 65.
vieren (auf allen —), 116.
VIETOR, 92, 96, 109, 112.
vleiend, 134.
vloer, 56.
vlotten, 73.
voetstoots, 47.
Vogel, 162, 165, 170.
Vokabular (Radfahrsport), 181.
Vollstreckung, 149.
vooral, 99.
voorhuis, 56.
voorstellen, 73.
voortreffelijk, 146.
vorbei, 52.
Vorbemerkungen, 19.
Vorfall, 148.
Vorschlag, 42.
vorüber, 52.
vroolijk, 74.
vrijkorps, 135.
vrijmoedig, 127.

W.

waarvan, 73.
Wagnis, 128.
während, 12.
wallen, 175.
wandelen, 52.
Wunderschaft, 52.
Wanze, 171.
Wärter, 5.
wasschen (*het varken* —), 172.
weerstand bieden, 149.
Weg und Steg, 53.
weich, 59.
Weißtanne, 57.
weiter Vokal, 112.
welbespraaktheid, 103.
weliswaar, 72.
Weg, weg, 127.
wegen, 48.
wegsterven, 175.
welsprekendheid, 103.
weltverlassen, 175.
wenden, 102.
Werbung, 135.
Wermut, 175.
wervel, 51.
Wespe, 160.
widersagen, 174.
widersetzen (sich —), 26.
wiegen (sich —), 125.
Wiesel, 163.
wild, 25.
windgeschwellt, 175.
Windhund, 163.
Wirbelsäule, 51.
woedend maken, 148.
woest, 25.
wohlüberlegt, 25.

Wolf, 162, 164, 165, 167, 169, 170.
Woordenboeken, 1.
woordenwisseling, 43, 148.
woordschikking, 26, 131.
Worte, Wörter, 135.
worunter, 187.
wringen (*zich* —), 57.
wund, 58.
Wurm, 163, 171.
Würze, 54.
wüst, 25.

Z.

-zaam, 90.
zacht, 132.
Zambo, 19.
Zauber, 131.
Zebu, 82.
Zeichen, 5.
zeigen (sich —), 5.
Zeisig, 163.
Zeit, 5.
zer-, 174.
zelfgenoegzaamheid, 127.
zelfkennis, 126.
Ziege, 162, 164, 169.
Ziel, 54.
zierlich, 5.
zilverspar, 57.
zinsbedrog, 102.
zittern, 55.
zoogenaamd, 134.
zoozeer, 148.
zorgeloos, 55
Zuave, 81.
Zuber, 116.
zücken, zucken, 43.
zufügen, 147.
Zug, 57.
Zuidduitsch, 44.
Zukunft, 56.
Zusammenfassung, 56.
Zusammenziehung, 6.
zustellen, 7.
zuziehen, 147.
Zwanziger, 117.
Zweck, 54.
Zween, 51, 116.
zwei, 116.
zweifeln, 95.
zwie, 51, 116.
Zwielicht, 51.
Zwitsers, 136.
zwo, 51, 116.

Engelsch.

A.

a (uitspr.), 83.
a (lidwoord; uitspr.), 89.
aa (uitspr.), 43.
aakster, 169.
aalreiger, 190.
aangename koelte, 4.
aanhanger, 80.
aanklacht, 119.
aanslaan (van honden), 86.
aanspraak op, 176.
aanstellen, 32.
aanstelling, 19.
aanvallen, 18.
aardzwaluw, 153.
(*to*) *abbreviate*, 147.
aberdavine, 185.
ability, 19.
abstract, 129.
(*to*) *abuse*, 162.
accentor modularis, 173.
(*to*) *accommodate*, 198.
(*to*) *accompany* (*by*, *with*), 30.
accomplishments, 19.
achten, 63.
acredula cocudata, 154.
acrocephalus, 173.
actitis hypoleucos, 189.
adherent, 80.
advantageous, 128.
Advancement of Learning, 46.
aegialitis, 188.
afbakenen, 127.
affected smile, 130.
afkloppen, 133.
(een) afspraak maken, 50.
afstappen, 13.
aftikken, 133.
(*to*) *agree on* (*upon*), 50.
aim, 147.
akke, 169.
akkerleeuwerik, 171.
akkermannetje, 172.
alauda, 171.
albicollis, 153.
alcedinidae, 152.
alcedo, 152.
(*to*) *allow*, 12.
alp, 186.
alpwing, 188.
aluco, 151.
ampelidae, 153.
ampelis, 153.
ampelopsis, 200.
ample, 182.
amsel, 170.
(*to*) *amuse oneself*, 16.
an (lidwoord; uitspr.), 89.
ankle-jack, 67.
anniversary, 161.
anthus, 171, 172.
(*to*) *annul*, 181.
apparatus, 121.
apparition, 49.
appearance, 49.
appelvink, 186.
(*to*) *appoint*, 32.
appointment, 19.
aquila, 150.
archibuto, 151.
ardea, 190.
ardeidae, 190.
ardeola, 190.
ardetta, 190.
arm, 121.
Aroundight, 37.
(*to*) *arrange*, 80.
arrears, 120.
(*to*) *arrest*, 79.
arithmetic, 120.
articles of apprenticeship, 35.
as, 179.
ashes, 121.
(*to*) *ask*, 15.
asio, 151.
ass, 62.
astur, 150.
at (vóór plaatsnamen), 146.
at once, 49.

ater, 150.
athene, 151.
Atkinson, 43.
attempt, 98, 179.
(*to*) *attend* (*by*, *with*), 30.
atzel, 169.
(*to*) *augment*, 33, 98.
auriculatus, 169.
austernfischer, 188.
avocet, 189.
awl-bird, 152.

B.

baardmannetje, 154.
baardmees, 154.
bachstelze, 172.
baillet, 150.
bailloni, 191.
(*as*) *bald as a coot*, 191.
baldcoot, 191.
balk, 59.
Banbury Cross, 66.
bankmartin, 153.
barm, 186.
barmsijsje, 186.
barn, 128.
barn-owl, 151.
baronet, 15, 68.
barracks, 200.
bartmeise, 154.
bastaardarend, 150.
bastaardnachtegaal, 173.
(*to*) *Bath-chair*, 103.
(*to*) *bath*, 101.
battle, 18.
(*to deliver*) *battle*, 18.
(*to give*) *battle*, 18.
baumläufer, 152.
bay-window, 157.
(*to*) *be up to*, 18.
beads, 110.
beaker, 109.
bederven (het humeur), 180.
(in) bedwang houden, 79.
bee-bird, 153.
beechfinch, 185.
beemer, 153.
beenbreker, 150.
(*to*) *befall*, 181.
beflijster, 170.
(*to*) *begin*, 78.
begrafenispad, 59.
begrijpen, 49.
behagelijke koelte, 4.
behalen (overwinning), 97.
behoorlijk, 62.
beker, 109.
bekwaamheid, 19.
beloonen, 195.
bepalen, 50.
bergfink, 185.
bergfluiter, 189.
berghänfling, 186.
bergleeuwerik, 171.
bergmerel, 170.
bergmusch, 186.
bergsijsje, 173.
bergvink, 185.
bericht 119.
berkenhoen, 187.
beschaving, 32.
besluiten, 50, 97.
besom, 75.
betrekkelijk voornaamw. (uitlating), 18.
betrekking, 19, 62.
bewaren voor, 161.
bezem, 75.
bezittelijk voornaamwoord en lidwoord, 12.
(*to*) *bid*, 179.
bierbalk, 59.
bilcock, 190.
(*to*) *bind*, 62.
binsensänger, 173.
birkenzeizig, 186.
birkhun, 187.
bittern, 190.
bittor, 190.
blackbird, 170.
blackcap, 154, 172.
blackcock, 187.
blacky-top, 171.
blank teint, 49.
blaukelchen, 171.
blaumeise, 154.
blauwborstje, 171.
blauwkop, 185.
blauwmeesje, 154.
blauwpooten, 188.
blauwschild, 151.
blauwspecht, 152.
blauwvalk, 150.
bliksemschicht, 63.
bloedvink, 186.
bloemputter, 185.
bluetkroat, 171.
blue-cap, 154.
blijk geven, 19.
Boadicea, 199.
Boeken, 1, 68, 81.
Boeken over vogels, 149.
boekvink, 185.
boerenjasmijn, 200.
boerennachtegaal, 173.
boerenzwaluw, 153.
bog-blutter, 190.
bogervink, 185.
bokje, 188.

bombycilla, 153.
bondman, 50.
boogvenster, 157.
(*to*) *bookworm*, 101.
boomklever, 152.
boomkruipertje, 152.
boomleeuwerik, 171.
boommusch 186.
boompieper, 172.
boomuil, 151.
boomvalk, 150.
(*to*) *boot*, 167.
borders, 111.
(*to*) *borrow* (*of*, *from*) 163.
(een hooge) borst opzetten, 85.
borstel, 75.
boschduif, 186, 187.
boschfazant, 187.
boschgors, 185.
bontbekpluvier, 188.
boschrietzanger, 173.
boschruiter, 189.
boschuil, 151.
boschvink, 185.
botaurus, 190.
bottle-tit, 154.
bottle-tom, 154.
botvink, 185.
bouwmannetje, 172.
bouwmeestertje, 172.
bovennatuurlijk, 51.
bow-window, 157.
braamsluipertje, 172.
brabantertje, 151.
brachpieper, 172.
brachvogel, 189.
braided, 35.
brambling, 185.
breath, 87.
brem, 75, 200.
brethren, 121.
brief, 167.
(*to*) *bring forth*, 109.
(*to*) *bring forward*, 109.
(*to*) *bring round*, 168.
broom, 75, 200.
brothers, 121.
brummeldiefje, 172.
brunnelle, 173.
brush, 75.
brutaliteit, 85.
bryony, 200.
bryonia, 200.
babbelaartje, 172.
budytes, 172.
buikflesch, 109.
buitenplaats, 62.
buitenwaarts, 180.
buizerd, 151.
bul(l)finch, 186.
bump-a-gorse, 190.
bunting, 185.
bunting-crow, 169.
bunting-lark, 185.
buntspecht, 152.
burgermaatschappij, 32.
burned, 84.
bustard, 187.
butcherbird, 169.
buteo, 151.
butoor, 190.
butter-bump, 190.
buzzard, 150, 151.
bijenarend, 151.
bijl, 110.
bijmees, 154.
bijwoord (plaats van het), 12.
bijwoord (trappen van vergelijking), 182.

C.

calamo, 173.
calamodus, 173.
calidris, 188.
(*to*) *call on*, 51.
calmness, 64.
calluna, 200.
Cam (uitspr.), 37.
cannabina, 186.
cannot, 11.
capability, 19.
capacity, 19.
capercailzie, 187.
caprimulgidae, 152.
caprimulgus, 152.
carduelis, 185.
Carew (uitspr.), 37.
carine, 151.
carpodacus, 186.
carrion crow, 169.
(*to*) *carry weight*, 196.
castle, 16.
certhia, 152.
certhiidae, 152.
chack, 171.
chackart, 171.
chaffinch, 185.
chafing-dish, 67.
chaise longue, 28.
chalder, 188.
chaldrick, 188.
chalice, 109.
chamber, 179.
chanchider, 153.
charadriidae, 187.
charadrius, 188.
charge-sheet, 199.
charitably, 180.
chases, 65.

(*Bohemian*) *chatterer*, 153.
check, 171.
chelidon, 153.
cherryfinch, 186.
cherry sucker, 153.
Chersonese, 84.
cherub, 5.
cheverel, 186.
chickell, 171.
chicken-hazard, 35.
chiefly, 99.
chiffchaff, 173.
chimney-swallow, 153.
Chinaware, 121.
choice and cheap, 173.
(*to*) *chorus*, 101.
chough, 169.
Christendom, 176.
Christendom, 176.
Christenheid, 176.
Christianity, 176.
chrysomitrus, 185.
church-owl, 151.
churn-owl, 152.
ciconia, 190.
ciconiidae, 190.
cinclidae, 171.
cinclus, 189.
cinereous shrike, 169.
cinereus, 189.
circus, 150, 151.
cirl bunting, 185.
cirlgors, 185.
citroentje, 172.
(*the*) *Civil Service*, 33.
civil society, 32.
civilization, 32.
clear, 33, 49.
clear-skinned, 49.
cleverness, 19.
click, 87.
close, 84.
clothes, 121.
coccothraustes, 186.
Colada, 37.
colemouse, 154.
cole (*coal*) *titmouse*, 154.
colley, 170.
colour of skin, 79.
columba, 186, 187.
Columbidae, 186.
combat, 18.
(*to*) *come upon*, 158.
comfort, 196.
(*to*) *commence*, 78.
(*to*) *commit*, 162.
communication, 31.
competency, 19.
(*to*) *comply*, 49.
(*to*) *comprehend*, 49.
conceited, 196.
(*to*) *conclude*, 97.
conduite-lijst, 199.
(*to*) *congratulate*(*on*), 161.
conquest, 97.
(*the*) *conscience*, 91.
consolation, 196.
contemporary, 35.
(*to*) *contrive*, 128.
conveyance, 31.
coot, 191.
copper beech, 116.
coraciadae, 152.
coracias, 152.
corn-crake, 191.
(*to*) *corpse*, 101.
corvidae, 169.
corvus, 169.
cottage, 62.
cotyle, 153.
couch, 28.
counsel, 119.
countryhouse, 16.
country-seat, 16.
couple, 122.
courant, 68.
courser, 188.
court, 183.
(*to*) *court-martial*, 101.
coverlid, 35.
Cowper (uitspr.), 37.
cracker, 191.
craik, 191.
crake, 191.
crane, 190.
crek, 191.
crex, 191.
crossbill, 186.
crossover, 168.
crosspatch, 167.
crow, 169.
cuckoo, 151.
cuculidae, 151.
cuculus, 151.
cuddy, 191.
cultivation, 32.
cultivator, 66.
curlew, 189.
curlew-jack, 189.
curlew-knot, 189.
curlew-sandpiper, 189.
cursorius, 188.
curtly, 131.
curwillet, 188.
cushat, 187.
custom (*with*), 15.
cyanecula, 171.
cylindervormige knoop, 36.
cypselidae, 153.
cypselus, 153.

D.

dagslaper, 152.
daker, 191.
daker-hen, 191.
dakgoot, 118.
(de) dames W., 17.
damspel, 120.
daw, 169.
De Augmentis Scientiarum, 46.
(*a*) *deep border*, 35.
defective, 32.
dekvogeltje, 154.
(*to*) *deliver battle*, 18.
demand, 34.
dennenpapegaai, 186.
dense, 180.
despotical, 65.
(*to*) *destine*, 147.
detonating gun, 36.
detonator, 35.
(*to*) *devil*, 102.
diamond-cut-diamond, 168.
different, 78.
different from (*to*, *than*), 79.
difficult for, 15.
difficulty, 31.
dikbek, 186.
dike, 128.
dikschijter, 185.
dim, 180.
dining-hall, 18.
dinner-room, 18.
diplomatie, 46.
dipper, 171.
to discompose, 80.
dishwash(*er*), 172.
(*to*) *dispel*, 65.
dissolute, 84.
dissolve, 84.
distelvink, 185.
distracted, 130.
distraction, 52.
(*to*) *distribute*, 110.
(*to*) *disturb*, 80, 129.
divers, 78.
diverse, 78.
diversion, 52.
(*to*) *divide*, 110.
doddekonte, 170.
doel, 147.
dof, 179, 180.
dohle, 169.
dom, 180.
dominé, 170.
dominélijster, 170.
domphoorn, 190.
donkey, 62.
doodgevroren, 13.
doodmoe, 180.
doodshoofdje, 154.
doorndraaier, 169.
doornkruiper, 173.
doornsluiper, 187.
dooverik, 188.
dopheide, 200.
dor-hawk, 152.
douarière, 116.
dorngrasmücke, 172.
doting, 180.
dotter, 170.
dotterel, 188.
(*no*) *doubt but* (*that*), 33.
(*to*) *doubt* (*that*), 98, 195.
dour, 167.
dowager, 116.
draaihals, 152.
(*to*) *drag down the corners of the mouth*, 85.
drat, 35.
draughts, 120.
drawers, 122.
(*to*) *draw down the corners of the mouth*, 85.
drawing-room, 76.
(*to*) *draw in one's breath*, 88.
(*to*) *draw up*, 80.
dreary, 180.
drekhaan, 152.
drifter, 185.
(*to*) *droop the corners of the mouth*, 85.
drupen, 189.
dubbele *s*, 67.
duif, 187.
duimpje, 152, 173.
duimstok, 65.
duinduiker, 171.
duinpieper, 172.
duivenvalk, 150.
dull, 179.
dulwilly, 188.
dumb, 180.
dun-crow, 169.
dunlin, 189.
dunnock, 173.
during, 96.
durven wagen, 110.
dwaas, 180.
dwelled, 84.
dwerg gors, 185.
dwergooruil, 151.
dyer's broom, 200.
dijk, 128.

E.

e (uitspr.), 43.
eagle, 150.
earthenware, 121.
(*to give*) *ear to*, 49.

eating-room, 18.
eaves, 118.
edelen, 15.
ee (uitspr.), 43.
eendendooder, 150.
effort, 98, 179.
e. g., 83.
eiber(t), 190.
eikelaakster, 169.
eillever, 190.
eindeloos, 181.
eisch, 34.
eisvogel, 152.
ekster 169.
eksterspecht, 151.
elegance, 108.
elementarbuch, 44.
elf-like, 35.
elf-lock, 36.
else (*tham*, *but*), 79.
elsebusch, 150.
elsepuist, 151.
elster, 169.
embers, 120.
emberisca, 185.
emberiza, 185.
(*to*) *emigrate*, 31.
emissary, 50.
emmet-hunter, 152.
endeavour, 98, 179.
endlessly, 181.
(*to*) *enduce*, 13.
English hazard, 37.
(*to*) *enjoy oneself*, 16.
entanglement, 77.
ephialtes, 151.
erica, 200.
erithacus, 171.
erwtenpikkertje, 171.
especially, 99.
estate, 16.
Estates, 176.
(*to*) *estimate*, 63.
estuary, 100.
eudromias, 188.
(*to give*) *evidence*, 19.
evident, 33.
(*the*) *evil eye*, 167.
exertion, 31.
(*to*) *expect of* (*from*), 65.
expenditure, 119.

F.

f en *v*, 102.
(*to*) *facsimile*, 103.
faint, 180.
falcinellus, 189.
falco, 150.
falconidae, 150.
faldaddles, 167.
fallals, 167.
fausthuhn, 187.
favet, 172.
favourite colours, 111.
feather-poke, 154, 173.
fe en *ve*, 102.
feldlerche, 171.
feldspatz, 186.
felsentaube, 187.
fertile, 147.
fetters, 120.
fichtenkreuzschnabel, 186.
fickle, 131.
ficedula, 173.
field of war, 13.
fieldfare, 170.
finch, 171, 173.
(*to*) *find*, 80.
(*to*) *find out*, 49.
fink, 185.
fire-arm, 121.
fire-crest, 173.
firth, 99.
fischadler, 150.
fish, 120.
fishhawk, 150.
fishing eagle, 150.
fitis, 173.
flask, 108.
flat, 67.
flauw, 180.
fliegenschnäpper, 153.
fling of the hand, 85.
Florence flask, 109.
fluid, 109.
fluiter, 173.
fluitje, 190.
flussregenpfeifer, 188.
fluweelhoentje, 190.
fly (meerv.), 117.
flycatcher, 153.
foxglore, 37.
fowl, 120.
fowls, 27.
fortunate, 128.
franjepoot, 189.
fratertje, 186.
French hazard, 37.
French pie, 169.
friendly, 80.
fright, 183.
fringilla, 185, 186.
fringillidae, 185.
frith, 99.
frogged, 35.
(*to*) *frou-frou*, 103.
frozen to death, 13.
fruit, 119.
fruitful, 147.
fulica, 191.
fulicidae, 191.
furlough, 33.
furzechat, 171.
fuscicollis, 189.

G.

gaai, 169.
gabelweihe, 150.
gallinago, 188.
gallinula, 191.
gallows, 118.
game-preserves, 65.
ganzenarend, 150.
garb, 80.
garden-warbler, 172.
garendiefje, 172.
garrulus, 169.
gartengrasmücke, 172.
(het) gasthuis loopen, 38.
gas-works, 121.
gebrekkig, 32.
gebruiken, 96.
gecinus, 152.
gedenksteen, 6.
geelborstje, 172.
geelbuikje, 172.
geelgierst, 185.
geelgors, 185.
geelkneus, 185.
geelkop, 150.
geelstaart, 185.
geelvink, 185.
geest, 111.
gehoor geven, 49.
geitenmelker, 152.
gelegouw, 170.
geleguur, 185.
gemaakt, 130.
gemeenschap, 31.
genadiglijk, 180.
genista, 200.
gens, 185.
gentry, 15, 68.
gerfalcon, 150.
gering, 183.
gerstkneu, 185.
geschiktheid, 19.
gevoelig voor indrukken, 100.
gewoonte, 15.
ghost, 52, 111.
gib, 187.
gier, 151.
gierfalk, 150.
gierstvink, 185.
gierstvogel, 185.
giervalk, 150.
gierzwaluw, 153.
gietling, 170.
gilly hooter, 151.
gimpel, 186.
girlitz, 185.
(*to*) *give ear to*, 49.
(*to*) *give battle*, 18.
(*to*) *give out*, 9.
(*to*) *give tongue*, 86.
(*to*) *give evidence*, 19.
glead, 150.
gled, 150.
goat-owl, 152.
goatsucker, 152.
godwit, 189.
goldammer, 185.
goldamsel, 170.
gold-crest, 173.
goldfinch, 185, 186.
goldhänchen, 173.
goldregenpfeifer, 188.
goldspink, 185.
(*to*) *goose*, 102.
goot, 118.
gor-crow, 169.
gors, 185.
goshawk, 150.
goudhaantje, 173.
goudkievit, 188.
goudmeerl, 170.
goudplevier, 188.
goudsbloem, 173.
goudvink, 186.
graceful, 108.
gracht, 128.
graciously, 180.
grafschrift, 6.
grasmusch, 172.
graspieper, 171.
grassnip, 188.
grasvogel, 188.
grashopper-warbler, 173.
grau-ammer, 185.
grauwpieper, 173.
grauwstaart, 185.
grauwstuitboschzanger, 173.
grauwtje, 170.
greedy-gled, 150.
greenfinch, 185.
greenlinnet, 185.
greenshank, 189.
greenweed, 200.
greuninger, 185.
grey hen, 187.
griel, 187.
grier, 151.
grieto, 189.
griffon vulture, 151.
gril, 189.
grillensänger, 173.
groeninger, 185.
groenling, 185.
groenvink, 185.
grosbeak, 185, 186.
grouse, 187.
grove, 5.
gruidae, 190.
grünling, 185.
grunsel, 185.
grünspecht, 152.
gruscinerea, 190.

grus, 190.
grutto, 189.
(*to*) *guess*, 49.
gutter, 118.
gyps, 151.
gyrfalcon, 150.

H.

h (in *history* enz.; uitspr.) 89.
h (stom), 89.
haakbek, 186.
haantje, 189.
haantje-rid, 189.
haast, 179.
habicht, 150.
habit, 15.
hacken-gimpel, 186.
haematopus, 188.
haker, 153.
(*to*) *half*, 102.
half-bottle, 115.
halfke, 188.
haliaëtus, 150.
(*to*) *Hampstead-heath*, 104.
Handbook of Phonetics, 42.
(in den) handel zijn, 98.
handwerk (bij de valkeniers), 169.
handwerksman, 28.
hanenbijter, 150.
hanenmosch, 150.
hanenschrobber, 150.
haneschop, 151.
hänfling, 186.
happy, 128.
hard, 67.
hardware, 121.
harrier, 151.
haste, 179.
hatch, 110.
hatchet, 110.
haubenlerche, 171.
haubenmeise, 154.
haughty, 196.
hausrothschwanz, 171.
hausschwalbe, 153.
haverkneu, 185.
havik, 150.
hawfinch, 186.
hawk-owl, 151.
hazard, 37.
healthful, 163.
heath, 200.
heath-bird, 187.
heath-clock, 187.
heather, 200.
heath-poult, 187.
Heber (uitspr.), 37.
heckenschmätzer, 172.
hedge-chicker, 171.
hedge-sparrow, 173.
heggerank, 200.
heibezem, 75.
heide, 200.
heidebarmpje, 186.
heidehupper, 171.
heidelerche, 171.
heidetuter, 189.
heiligheid, 111.
heimourik, 186.
helodromas, 189.
hen-harrier, 151.
hennipvink, 186.
herbs, 157.
hern, 190.
herodias, 190.
heron, 190.
heronsew, 190.
(*to*) *hero-worship*, 102.
herroepen, 181.
hew-hole, 152.
hickwall, 152.
high-binder, 66.
high-hoe, 152.
(*the*) *High Street*, 98.
hill, 189.
himantopus, 189.
(*to*) *hinder*, 79.
hirundinidae, 153.
hirundo, 153.
hissing-owl, 151.
hither, 63.
hobby, 150.
hoen, 187.
hoender, 27, 120.
hofsteevink, 185.
hofzanger, 172, 173.
hohltaube, 187.
(*to*) *hold one's ground*, 111.
holm-thrush, 170.
honey-buzzard, 151.
hoopoe, 152.
hoornuil, 151.
hop, 152.
horsefinch, 185.
householder, 14.
house-martin, 153.
house-sparrow, 186.
house-warming, 168.
houtbutoortje, 190.
houtduif, 187.
houtekster, 169.
houtsnip, 188.
(*to*) *hover*, 182.
howlet, 151.
huckmuck, 154, 173.
huidkleur, 79.
huig, 92.
huipke, 151.
huisheer, 14.
huismusch, 186.

huiszwaluw, 153.
humane virtues, 143.
hurry, 179.
hustings, 118.
huurder, 14.
hypolais, 172.

I.

ibidae, 189.
ibis, 189.
ibis, 189.
-ic, 120.
icterine warbler, 172.
ictinus, 150.
ie (uitspr.), 43.
ill, 64.
(*to*) *immigrate*, 31.
impressionable, 100.
(*to*) *increase*, 98.
indefatigable, 158.
India, 146.
indolent, 35.
indrawing, 88.
ingang, 4.
intake, 88.
(*the*) *intellect*, 92.
intelligence, 119.
intercourse, 31.
invalid, 64.
iöffler, 189.
(*to*) *issue forth*, 110.
iyngidae, 152.
iynx torquilla, 152.

J.

jack-snipe, 188.
jackdaw, 169.
jagen (op de vlucht), 13.
jasmine, 200.
jasmijn, 200.
jaw, 85.
jay, 169.
jessamine, 200.
(*to*) *jew*, 102.
journey, 30.
journeyman, 148.
jug, 108.

K.

ka, 169.
kalkoen, 187.
kalmte, 64.
(tot) kalmte brengen, 52.
kamlijster, 170.
kamperstreek, 37.
kamperui, 37.
kampfläufer, 189.
kanapé, 28.
kanarie, 185, 186.
kanoetstrandlooper, 188.
kappertje, 189.
karekiet, 173.
karmingimpel, 186.
katabella, 151.
kate, 185.
katuil, 151.
kauw, 169.
käuzchen, 151.
Keble (uitspr.), 37.
keep, 185.
keepvink, 185.
kemphaan, 189.
kerkhofpad, 59.
kerkkauw, 169.
kerkuil, 151.
kernbeisser, 186.
kersebijter, 186.
kerseknijper, 186.
kersenpikker, 172, 173.
kestrel, 150.
kiebitz, 188.
kiebitzregenpfeifer, 188.
kiefernkreuzschnabel, 186.
kiefte, 188.
kievit, 188.
kinderrijmpje, 66.
kindred, 35.
kindsch, 180.
kingfisher, 152.
kite, 150.
klampvogeltje, 152.
klapekster, 169.
klappermannetje, 172.
klauwier, 169.
kleedingstuk, 121.
kleiber, 152.
klein, 62.
klein jantje, 154.
kletter, 185.
kliet, 188.
kluit, 189.
knapheid, 19.
kneuter, 186.
kneutje, 186.
(*to*) *knife*, 102.
knight, 15, 68.
(cylindervormige)knoop, 36.
knot, 188.
kobi, 150.
koddenaar, 186.
koekoek, 151.
koekoeksvederen, 150.
koevinkje, 172.
koewachtertje, 172.
kohlmeise, 154.
kolfvink, 185.
komfoor, 67.
koningswouw, 150.

koolmees, 154.
koolduif, 186.
koperwiek, 170.
koralen, 110.
korenspork, 185.
korhoen, 187.
kornuit, 185.
kornweihe, 151.
korstje kaas, 154.
kortaf, 131.
(geplooide) kraag, 81.
kraagmerel, 170.
kraagtrap, 187.
kraai, 169.
kraanvogel, 190.
kragenmaker, 189.
krametsvogel, 170.
kramsvogel, 170.
kranich, 190.
krankzinnig, 130.
kranslijster, 170.
kreupelbosch, 5.
kreuteltje, 188.
kringlijster, 170.
kruik, 108.
kruisbek, 186.
kruisvink, 186.
kruk, 63.
kuckuck, 151.
kuifleeuwerik, 171.
kuifmees, 154.
kuikendief, 151.
kwaakvink, 185.
kwak, 190.
kwakkel, 187.
kwartel, 187.
kwartelkoning, 191.
kwartier, 97.
kweekvink, 185.
kwid, 171.
kwikstaart, 172.
kwinker, 185.
kwijtraken, 62.
kijven, 85.

L.

lagopus, 187.
lakvogel, 153.
landgoed, 16.
landlord, 14.
langstaartje, 154.
laniidae, 169.
lanius, 169.
lapponica, 189.
lark, 171.
(*to*) *laudanum*, 102.
lavrock, 171.
(*to*) *lay out*, 128.
league, 99.
learned, 84.
lectuur, 68.
leelijke smaak, 85.
leeuwerik, 171.
lepelaar, 189.
lepelgans, 189.
lerchenvalk, 150.
lidwoord en bezittelijk voornaamwoord, 12.
lidwoord (herhaling), 116.
lidwoord na *the trade of* enz., 115.
lidwoord na *quite* enz., 115.
lidwoord na *without*, 115.
lidwoord (plaats), 115.
lidwoord (*the County Galway*), 133.
lidwoord vóór *day* enz., 92.
lidwoord vóór *man* (*woman*), 112.
lidwoord vóór meerv., zelfst. nw., 113.
lidwoord voor namen van jaargetijden, 92.
lidwoord voor titels enz., 114.
liefdadig, 180.
lievelingsvlag, 111.
liew(e), 188.
ligurinus, 185.
lilac, 200.
limosa, 189.
linaria, 186.
ling, 200.
linnet, 186.
linota, 186.
liquids, 109.
liquor, 109.
lip, 85.
(*a bad*) *lip*, 85.
lip click, 87.
locomotion, 31.
locustella, 173.
(*to*) *lodge*, 13.
(*to*) *lodge*, 163.
(*to take*) *lodgings*, 13.
logic, 120.
longtail-capon, 154.
longtail-mug, 154.
longtail-tie, 154.
(*to*) *look up*, 80.
(het gasthuis) loopen, 38
Lord Mayor, 114.
(*to*) *lose hold of*, 62.
losse knecht, 148.
loxia, 186.
lukker, 186.
(*to*) *lullaby*, 102.
luscinia, 170, 171.
lusciola, 170, 171.
lijkuil, 151.
lijster, 170.

M.

maanvink, 185.
St. Maartensvogeltje, 173.
Madame, 19.
machetes, 189.
madge-howlet, 151.
magic, 120.
magpie, 169.
(*to*) *maid*, 102.
(*to*) *manifest*, 196.
mandelkrähe, 150.
mansion, 16.
(*to*) *map out*, 127.
markol, 169, 191.
(*to*) *marry out of a Penitentiary*, 35.
marolle, 191.
marsh harrier, 150.
marsh-hen, 191.
marsh titmouse, 154.
marsh-warbler, 173.
martin, 153.
marvellous, 182.
matted, 35.
mattock, 110.
mauersegler, 153.
mäusebussard, 157.
mavis, 170.
medicijn, 120.
meervoud, 117.
meestal, 99.
melkstaartje, 153.
memorial, 35.
merklouw, 169.
merlin, 150.
meerkol, 169, 191.
mees, 154.
mes om op naar Keulen te rijden, 37.
meerl (merel), 170.
meerkoet, 191.
(zich) meester maken, 181.
men, 195.
metropolis, 111.
Mexican, 66.
mient, 188.
mierenjager, 152.
might, 11.
migrans, 150.
milaan, 150.
mile, 99.
(*to*) *mile*, 102.
milvus, 150.
minden crow, 169.
mire-drum, 190.
missel trush, 170.
Miss(es), 122.
misteldrossel, 170.
mistletoe-thrush, 170.
(*to*) *misuse*, 162.
moat, 128.
mock-nightingale, 172.
mock-orange, 200.
moederstad, 111.
moeite, 31.
moessien, 154.
Mohawks, 111.
Mohicans, 111.
molenaartje, 172.
moment (uitspr.), 84.
moor-hen, 191.
moor-titling, 171.
Montagu's harrier, 151.
monument, 6.
moor buzzard, 150.
morals, 120.
morinelplevier, 188.
mornell, 188.
mostly, 99.
motacilla, 172.
motacillidae, 171.
mouse, 154.
mouse hawk, 151.
mudstopper, 152.
muggensnapper, 153.
mumruffin, 154.
muizenvalk, 150.
muizerd, 151.
murdering bird, 169.
murdering pie, 169.
muscicapa, 153.
muscicapidae, 153.
(*to*) *mushroom*, 102.
music, 120.
mijl, 99.

N.

nachtegaal, 170.
nachtegaal-rietzanger, 173.
nachtigall, 170.
nachtraaf, 190.
nachtratel, 152.
nachtreiger, 190.
nachtreiher, 190.
nachtzwaluw, 152.
natural children, 111.
nay, 182.
nebelkrähe, 169.
negendooder, 169.
(*to*) *net-price*, 102.
nettle-creeper, 172.
newspaper, 68.
nib, 147.
night-hawk, 152.
nightheron, 190.
nightingale, 170.
night-jar, 152, 169.
nightshade, 37.

no sooner . . . but, 12.
noblemen, 15.
nobles, 15.
(*to*) *nominate*, 32.
noordvink, 185.
nope, 186.
notenkraker, 169.
nucifraga, 169.
numenius, 189.
nun, 154.
nutcracker, 169.
nuthatch, 152.
nutjobber, 152.
nyctea, 151.
nycticorax, 190.

O.

oat-owl, 185.
oedicnemus, 187.
oerhaan, 187.
oestervisscher, 188.
oeverlooper, 189.
oeverzwaluw 153.
oeverpieper, 172.
of (*the County Galway*), 133.
Old Parr, 67.
onderbroek, 122.
ondergeschikte, 50.
onduidelijk, 180.
onderteekening, 195.
one, 11.
onechte kinderen, 111.
(sinds) onheugelijke tijden, 15.
ontkenning (woordorde na), 12.
onvermoeid, 158.
ooievaar, 190.
ooruil, 151.
Oost-Indisch ambtenaar, 33.
oostvink, 185.
opknappen, 51.
opperen, 50.
opzoeken, 80.
oranjelijster, 170.
oranjeuil, 151.
oriolae, 170.
oriole, 170.
oriolus, 170.
ornamental, 5.
osprey, 150.
ossenkopje, 154.
other (*than*, *but*), 79.
ortola(a)n, 185.
otus, 151.
ortolan, 185.
otis, 187.
otitidae, 187.
otocorys, 171.
(*to*) *outbreak*, 103.
outward, 180.
ouzel, 170.
(*to*) *overbalance*, 181.
overkomen, 181.
overmacht, 98.
overwinning, 97.
owl, 151.
oxeye, 154.
oystercatcher, 188.

P.

paapje, 171, 186.
paardenwachter, 172.
(te) paard stijgen, 12.
pad (door en veld), 59.
pains, 31.
pair of, 120, 168.
pairs, 17.
(*as*) *pale as a clout*, 131.
(*to*) *Panama*, 103.
pandion, 150.
panlijster, 170.
panopticum, 120.
pansee, 157.
pansy, 157.
panurus, 154.
paridae, 154.
paris, 154.
parlour, 76.
Parr, 67.
parrot-crossbill, 186.
particularities, 165.
part of, 67.
partridge, 187.
parus, 154.
passer, 186.
pastime, 52.
pastor, 170.
pastor, 170.
patrijs, 187.
patrijzenvalk, 150.
peaceable, 64.
peerdsneers, 191.
peewit, 188.
pen, 147.
peinzen over, 51.
penned, 84.
pensée, 157.
(met) peper toebereiden, 102.
perdix, 187.
peregrine falcon, 150.
perhaps, 13.
perigrinus, 150.
(*to*) *permit*, 12.
pernis, 151.
pestvogel, 153.
pettychaps, 172, 173.

phalarope, 189.
phalaropus, 189.
phasianidae, 187.
phasianus, 187.
pheasant, 187.
philadelphus, 200.
phyllobasileus, 173.
phyllopneuste, 172, 173.
phylloscopus, 173.
physic, 120.
pica, 169.
pick-axe, 110.
picidae, 151.
picus, 151, 152.
(*the*) *Pied Piper*, 168.
pieper, 171, 172.
piepleeuwerik, 171.
piet, 171.
pimpelmees, 154.
pine-grosbeak, 186.
pink, 185, 188.
(*not a*) *pin to choose*, 168.
pipit, 171, 172.
pitcher, 108.
plakker, 154.
place, 49.
plaatvink, 153.
platalea, 189.
plegadis, 189.
plectrophanes, 185.
plevier, 188.
ploegdrijvertje, 172.
plover, 188.
ploeg, 66.
plover's eggs, 188.
poelsnip, 188.
poepuil, 151.
poging, 98, 179.
point click, 87.
(*to*) *ponder upon*, 51.
poortje, 4.
poppinjoy, 152.
porceleinhoentje,
porch, 14.
portal, 4.
porzana, 191.
potamodus, 173.
potash, 121.
potmusch, 186.
praten, 180.
pratincola, 171.
(*to*) *prefer a request*, 34.
principally, 99.
profitable, 129.
(*to*) *pronounce* (*objective and infin.*), 97.
properly, 62.
property, 118.
protter, 170.
proud, 196.
provision, 47.
prox, 146.
ptarmigan, 187.
pteroclidae, 187.
puff out the chest, 85.
puke, 168.
purperreiger, 190.
purperreiher, 190.
purre, 189.
purse up one's lips, 86.
Puss in the Corner, 116.
putter, 185, 186.
puttock, 150.
(*to*) *put to flight*, 13.
(*to*) *put up*, 13.
pygmaea, 191.
pijlstaartje, 154.
pyrrhula, 186.

Q.

quail, 187.
quiet, 64.
quietness, 64.
quite (lidwoord na), 17.

R.

raad, 119.
raaf, 169.
rabe, 169.
rabenkrähe, 169.
racing-horse, 196.
raden, 49.
rafter, 153.
rail, 191.
rain-bird, 152.
rain-fowl, 152.
rallidae, 190.
rallus, 190.
(*to*) *rally*, 80.
ralreiger, 190.
ransuil, 151.
ratelaar, 152.
rauchfussbussard, 151.
rauchschwalbe, 153.
raven, 169.
rayi, 172.
rebhuhn, 187.
Record of Officers' Services Book, 199.
recurvirostra, 189.
(*to*) *recompense*, 195.
redbreast, 171.
red-hoop, 186.
redpole, 186.
redshank, 189.
(*black*) *redstart*, 171.

redwing, 170.
reed-bunting, 185.
reed-sparrow, 185.
reed-warbler, 173.
reeve, 189.
regenfluiter, 189.
regenwilp, 189.
regenwulp, 189.
regulus, 173.
reiger, 190.
reiher, 190.
relaxation, 52.
reluctance, 6.
(*to*) *rendez-vous*, 103.
ren(n)vogel, 188.
repose, 64, 183.
reserved, 130.
rest, 183.
(*to*) *restrain*, 79.
(*to*) *retain*, 79.
reticulated, 59.
reverend, 165.
(*to*) *reward*, 195.
rhacnemididae, 170.
rhetoric, 120.
rid, 189.
rietmees, 154.
rietwouw, 150.
ringamsel, 170.
ring dotterel, 188.
ring-dove, 187.
ringelduif, 186.
ringeltaube, 187.
ringeltute, 186.
ringlijster, 170.
ringmerel, 170.
ringmusch, 186.
ringtail eagle, 150.
rietdomp, 190.
rietgors, 185.
riethennetje, 191.
rietlijster, 173.
rietmusch, 185.
rietvink, 171, 185.
rietzanger, 173.
robijntje, 186.
rock dove, 187.
rock-pipit, 172.
roek, 169.
roerdomp, 190.
rohrammer, 185.
rohrdrossel, 173.
rohrweihe, 150.
roller, 152.
(een) rol spelen, 106.
romans, 68.
ronddraaien, 129.
roodborstje, 171.
roodborst-tapuit, 171.
roodvalk, 150.
roodmusch, 186.
roodstaartje, 171.
rook, 169.
rope, 162.
(*to*) *rope's end*, 103.
rosenstaar, 170.
rosépreeuw, 170.
rothdrossel, 170.
rothkelchen, 171.
rothspecht, 152.
rotsmusch, 186.
rouwkleed, 121.
rouwkwikstaart, 172.
Royston-crow, 169.
ruddock, 171.
ruff, 81, 189.
ruffling arrogance, 35.
rufus, 150.
ruim, 182.
ruiter, 189.
rule, 65.
rump, 171.
runner, 190.
rust 64, 183.
rustig, 64.
ruticilla 171.
rüttelfalk, 150.

S.

saai, 180.
saatkrähe, 169.
säbler, 189.
sacredness, 111.
salute, 198.
sandcock, 189.
sanderling, 188.
sanderling, 188.
sand grouse, 187.
sandlark, 188.
sandmartin, 153.
sandpiper, 188, 188.
sandregenpfeifer.
sans-atout, 37.
sarothamnus, 200.
saxicola, 171.
scare-crow, 169.
schaarlijster, 170.
schaduw, 183.
schapenmelker, 152.
(zich in slagorde) scharen, 80.
scharluip, 187.
scharlupen, 187.
scharrelaar, 152.
schataakster, 169.
schatlijster, 170.
scheer, 153.
schelvink, 185.
schierroek, 169.
schildvink, 185.
(in het) schild voeren, 18.
schilfsänger, 173.
schleiereule, 151.
schnarre, 170.
schneeammer, 185.

schnerz, 191.
scholekster, 188.
schopfreiher, 90.
schor, 150, 187.
schreeuwarend, 150.
schreiadler, 150.
schriek, 190, 191.
schrier, 189.
schries, 189.
schrik, 183.
schrijver, 185.
schuier, 75.
schwanzmiese, 154.
schwarzkehliger wiesenschmätzer, 171.
schwarzspecht, 151.
schijthop, 152.
scolopacidae, 188.
scolopax, 187, 188.
scops owl, 151.
screech, 153.
screech-martin, 153.
screechowl, 151.
screech (shrietch) thrush, 170.
(*to*) *screw down the corners of the mouth*, 85.
sea-piet, 188.
sedge-warbler, 173.
seeadler, 150.
seeregenpfeifer, 188.
seidenschwanz, 153.
self-contained, 130.
sentence, 147.
sepage, 66.
sequestered, 31.
seraph, 5.
serin, 185.
sering, 200.
serinus, 185.
(*the*) *service*, 33.
(*to*) *set one's lips*, 86.
several, 78.
shade, 183.
shadow, 183.
(*to*) *Shakespeare*, 103.
(*to*) *shape*, 65.
sharp en *voiceless*, 67.
shed, 128.
shed, 157.
sheldrake, 188.
shew, 190.
shore, 183.
shot, 119.
shrike, 169.
sichler, 189.
side click, 87.
sierlijk, 108.
silence, 64.
since, 96.
sinds onheugelijke tijden, 15.
sing-drossel, 170.
sip, 185.
sirs, 198.
siskin, 185.
sitta, 152.
sittidae, 152.
situation, 62.
skiddy-cock, 190.
skilfulness, 19.
skill, 19.
skin-colour, 79.
skit, 190.
skreek, 169.
skrike, 169.
skylark, 171.
slaaf, 50.
slaan (op de vlucht), 13.
(den) slag beginnen, 18.
slagorde, 80.
(*to*) *slang*, 103.
slechtvalk, 150.
slight, 183.
sloop, 36.
slootmusch, 185.
slotmedeklinker (verdubbeling), 134.
sluttishly, 166.
slijkaakster, 188.
small, 13.
smelleken, 150.
smich, 171.
smirking, 130.
snappishly, 131.
(*to*) *snatch one's breath*, 88.
sneeuwgors, 185.
sneeuwhoen, 187.
sneeuwputter, 185.
sneeuwuil, 151.
sneeuwvink, 185.
snip, 188, 189.
snipe, 188.
snor, 173.
snorter, 171.
snow-bird, 185.
snow bunting, 185.
snow-flake, 185.
snow fowl, 185.
snowy owl, 151.
(*to*) *sob in one's breath*, 88.
soft, 67.
soldaat worden, 67, 114.
solid, 109.
somber, 180.
song thrush, 170.
(*to*) *soothe*, 52.
soundly, 64.
(*to*) *sour one's temper*, 180.
sparresijsje, 173.
sparrow-hawk, 150.
spatz, 186,

(*to*) *speak*, 180.
specht, 151, 152.
spechte, 187.
(*to*) *spend* (*for, in, at*), 9.
sperber, 150.
sperbergrasmücke, 172.
sperwer, 150.
spook, 52.
spoonbill, 189.
spotvogel, 172.
spra, 170.
spraan, 170.
spreeuw, 170.
sprinkhaan-rietzanger, 173.
spriet, 191.
sprit, 191.
sproon, 170.
sprotter, 170.
squacco heron, 190.
staar, 170.
staartmees, 154.
stag, 171.
stagnicola, 191.
stake, 35.
standbeeld, 51.
stannel, 150.
stapel, 173.
starling, 170.
stare, 170.
state, 33.
statue, 51.
steak, 75.
steenarend, 150.
steenbarm, 186.
steenekster, 159.
steenkrijter, 153.
steenlooper, 188.
steenmusch, 186.
steenpaapje, 186.
steensluiper, 171.
steenuil, 151.
steenvink, 189.
steenzwaluw, 153.
steinadler, 150.
steinschmätzer, 171.
steinspatz, 186.
steinwälzer, 188.
stekbes, 157.
steltkluit, 189.
steppenhoen, 187.
stern virtues, 143.
stervalk, 150.
steunklank, 24.
stieglitz, 186.
stiff underlip, 86.
stiff upperlip, 86.
stillness, 64.
stilt, 189.
stilte, 64.
stinkhaan, 152.
stint, 189.
(*to*) *stipulate*, 50.
(*to take*) *stock of*, 168.
stockdove, 187.
stom, 180.
stompstaartje, 171.
stonechat, 171.
stone-chatter, 171.
stone-curlew, 187.
stone-smich, 171.
stool, 63.
storch, 190.
storen, 80.
stork, 190.
stork, 190.
straatbezem, 75.
strandbokje, 189.
strandlooper, 188, 189.
straatmusch, 186.
strandpluvier, 188.
strandputter, 185.
strepsilas, 188.
strigidae, 151.
strix, 151.
stronthaan, 152.
struikheide, 200.
stuivertje wisselen, 116.
stukje touw, 162.
sturnidae, 170.
sturnus, 170.
stijgen (te paard), 12.
subordinate, 50.
subscription, 195.
suf, 179.
(*to*) *suggest*, 50.
suitor, 80.
sultry, 183.
sumpfmeise, 154.
sumpfrohrsänger, 173.
sumpfohreule, 151.
sundry, 78.
swallow, 153.
(*to*) *swap*, 117.
(*to*) *sweep*, 117.
sweet, 42, 44.
(*to*) *sweetheart*, 103.
swift, 153.
swinepipe, 170.
sylvia, 172.
sylviidae, 172.
syringa, 200.
syrnium, 151.
syrrhaptes, 187.
sijsje, 185.

T.

taepert, 191.
(*to*) *take a part*, 106.
(*to*) *take in one's breath*, 88.
(*to*) *take lodgings*, 13.
(*to*) *take stock of*, 168.
(*to*) *talk*, 180.
(*to*) *talk over*, 164.

Tam-o'-Shanter cap, 167.
tannenmeise, 154.
tapier, 171.
tapuit, 171.
tartly, 131.
taters, 116.
tawny owl, 151.
taxisboom, 59.
te niet doen, 181.
te paard stijgen, 12.
(*to*) *tea*, 103.
teer, 62.
tegenhouden, 79.
tegenw. deelw. na *begin*, 13.
tegenzin, 6.
teichhuhn, 191.
teichrohrsänger, 173.
Temminck's tint, 189.
tenant, 14.
terechtschikken, 80.
teruggetrokken, 130.
tetrao, 187.
tetraonidae, 187.
the (uitspr.), 89.
this night, 13.
this van een persoon, 97.
thistlefinch, 185.
three-foot-rule, 65.
throstle, 170.
throstle cock, 170.
thrush, 170.
-ths (uitspr.), 84.
thunderbolt, 63.
thurmfalk, 150.
tidied up, 51.
(*to*) *tie*, 62.
tierentijn, 173.
tietleeuwerik, 171.
time out of mind, 15.
tinnock, 154.
tiny, 62.
(*to*) *tiptoe*, 103.
tit-lark, 171.
titmal, 154.
(*a*) *title to*, 176.
titling, 173.
titmouse, 154.
tjerk, 189.
tjiftjaf, 173.
to (uitlating onbep. wijs na), 9.
toenemen, 99.
toetvink, 185.
tomtit, 154.
tongue in one's cheek, 86.
tony-hoop, 186.
(in) toom houden, 79.
top click, 87.
torenka, 169.
torenkraai, 169.
torenuil, 151.
torenvalk, 150.
torenzwaluw, 153.
tortelduif, 187.
totanus, 189.
(*to*) *touch wood*, 133.
towwilly, 188.
tradesman, 28.
(*to*) *Trafalgar-Square*, 104.
tranquil, 64.
trap(gans), 187.
trappe, 187.
treble the en *the treble*, 100.
tree-climber, 152.
tree-creeper, 152.
tree-sparrow, 186.
(met) tressen versierd, 36.
triel, 187.
tringa, 188, 189.
trintrampje, 173.
troglodytes, 154.
troglodytidae, 154.
troost, 196.
trouble, 31.
tuinekster, 169.
tuinfluiter, 172.
tuinvalk, 169.
tuinzwaluw, 153.
turdus, 170.
tureluur, 189.
(*to*) *turn* (*become a*) *soldier*, 67.
turnstone, 188.
turteltaube, 187.
turtle dove, 187.
turtur, 187.
tuter, 189.
tuut, 189.
tuutling, 189.
(*to*) *twiddle*, 129.
twink, 185.
twite, 186.
twijfelen of, 195.
tijdverdrijf, 52.

U.

u (uitspr.), 43.
uferschwalbe, 153.
uilenkoppen, 188.
uitdeelen, 110.
uitdenken, 128.
uitgave, 119.
uitgeven, 9.
uitkomen (kaartspel), 37.
uitvoeren, 18.
(*to*) *umpire*, 103.
un- (uitspr.), 83.
under way, 66.
under weigh, 66.
unpatient, 196.
upupa, 152.

upupidae, 152.
urhahn, 187.
urn, 108.
usage, 15.
utmost, 195.
uurhaan, 187.
uvula, 82.

V.

vaardigheid, 19.
valk, 150, 151, 169.
vanellus, 188.
various, 78.
vast, 64.
veldflesch, 109.
veldslag, 18.
velduil, 151.
(*to*) *venture*, 110.
verbal noun, 67.
verdediger, 119.
verdeelen, 110.
verdict, 147.
verdrijven, 65.
verdubbeling van slotmedeklinker, 134.
verfbrem, 200.
vergezellen, 30.
vernietigen, 181.
verschillende, 78.
verschijning, 49.
vervelend, 180.
vervoer, 31.
verwaand, 196.
verward, 130.
veldduif, 187.
veldhoen, 187.
veldjakker, 170.
veldleeuwerik, 171.
veldlijster, 170.
veldmusch, 186.
veldvluchter, 187.
(zich weder) verzamelen, 80.
verzoeken, 34.
viehstelze, 172.
vierendeelsjaars, 97.
vink, 185.
vinkenbijter, 169.
vinkendief, 150.
vinkenlijstertje, 173.
vinkensperwer, 150.
vinkenvalk, 150.
violet, 157.
Virginian creeper, 200.
vischarend, 150.
vischgier, 150.
(een) visite maken, 51.
vitop, 171.
vlamsijs, 186.
vlasvink, 185.
vlaszaaier, 152.
vliegende pad, 152.
vliegenvanger, 153.
vloeistof, 109.
vluchten, 79.
(opde)vluchtjagen, 13.
(op de) vlucht slaan, 13.
voiceless en *sharp*, 67.
(bij) voorbeeld, 83.
voordeelig, 128.
voornamelijk, 99.
voorvallen, 181.
voorzitten (kaartspel), 37.
voyage, 30.
vreedzaam, 64.
vriendschappelijk, 80.
vruchtbaar, 147.
vultur, 151.
vulturidae, 151.
vuur, 198.
vuurgoudhaantje, 173.

W.

wachter, 169.
wachtel, 187.
wachtelkönig, 191.
wachtelkoning, 191.
wachtholderdrossel, 170.
waffer, 190.
wagtail, 172.
wain-rope, 118.
waldammer, 185.
waldheer, 169.
waldkauz, 151.
waldlaubvogel, 173.
waldohreule, 151.
waldschneppe, 188.
waldukker, 171.
walking-matching, 67.
(*to*) *walk the hospitals*, 37.
wanderfalk, 150.
warbler, 171, 173.
wares, 120.
washerwoman, 172.
wasseramsel, 171.
wasserhuhn, 191.
water-crake, 171.
water-colley, 171.
water-crow, 171.
watergulp, 189.
waterhen, 191.
waterhen, 191.
waterhoentje, 191.
waterkip, 191.
water-ouzel, 171.
waterrietzanger, 173.
water-rail, 190.
waterral, 190.
watersnip, 188.
water-sparrow, 185.
waterspreeuw, 171.

waterwulp, 189.
waterzwaluw, 153.
waxwing, 153.
*waxwork*s, 120.
(*to*) *wear* (*a pair of*) *spectacles*, 168.
weary, 179.
weeds, 120.
wegzinken, 181.
weidenzeisig, 173.
weird, 51.
weissköpfiger grier, 151.
weissrückiger specht, 151.
weldadige koelte, 4.
welingericht, 32.
well-appointed, 32.
wendehals, 152.
wereldstad, 111.
wespendief, 151.
wespenfalke, 151.
whaup, 189.
wheatear, 171.
wheel-bird, 152.
which (betrekk. voornw. van personen), 133.
which of you, 195.
whimbrel, 189.
whinchat, 171.
whistle, 87.
(*as*) *white as a clout*, 131.
white owl, 151.
white-tail, 171.
white-tailed eagle, 150.
white-throat, 172.
whithe-whisky-John, 169.
who of you, 195.
wiedehopf, 152.
wielewaal, 170.
wiesenpieper, 171.
wiesenschmätzer, 171.
wiesenweihe, 151.
wildfokkerij, 65.
will, 109.
willow-biter, 154.
willow-warbler, 172.
willow-wren, 173.
wilp, 189.
wilster, 188.
windhover, 150.
window-swallow, 153.
windthrush, 170.
wingerd, 200.
winterkoninkje, 154.
winterkraai, 169.
winterzanger, 173.
(*to*) *wish*, 170.
wispelturig, 131.
(zoo) wit als een doek, 131.
witgatje, 153, 189.
witgehalsde vliegenvanger, 153.
witstaart, 150, 171.
witwall, 170.
woerhaan, 187.
wonderbaarlijk, 182.
wonderful, 182.
wont, 182.
woodchat, 169.
woodcock, 188.
woodcock owl, 151.
woodlark, 171.
wood-owl, 151.
woodpecker, 151, 152.
wood-pigeon, 187.
woodshrike, 169.
wood-spite, 152.
woodwale, 152.
woodwren, 173.
woordenboeken, 68.
(soldaat) worden, 67.
woudaapje, 190.
woudduif, 186.
woudhopje, 190.
woudsnep, 188.
wouw, 150.
wren, 154, 173.
wryneck, 152.
wulp, 189.
würger, 169.
wijngaard, 200.
wijnstaart, 153.
wijntapper, 171.

IJ.

yaffle, 152.
yaffler, 152.
yappingale, 152.
yellow-bunting, 185.
yellow (*h*)*ammer*, 185.
yew, 59.
ijsbeer, 154.
ijsgors, 185.
ijskletter, 185.
ijsvogel, 152.

Z.

zandlooper, 188.
zandtuter, 189.
zanglijster, 170.
zandzwaluw, 153.
zaunammer, 185.
zaunschlüpfer, 154.
zeearend, 150.
zeearm, 99.
zeeboezem, 100.
zeekievit, 188.
zeeputter, 185.
zeereis, 30.
zelfstandig naamwoord (zonder meervoud), 118.

zelfstandig naamwoorden (alleen meervoud), 120.
zedelijk gedrag, 120.
zeisig, 185.
zeisiggrün, 185.
zilverpluvier, 188.
zilverreiger, 190.
zippammer, 185.
zoeken, 80.
zoel, 183.
zwaalfje, 153.
zwak, 62.
zwaluw, 153, 172.
zwaluwstaart, 150.
zwaluwwipstaart, 172.
zwartemantel, 153.
zwartkop, 172.
zwartkopmees, 154.
zwemmer, 150.
zwergfalk, 150.
zwergohreule, 151.
zwergohrdrommel, 190.
zwergtrappe, 187.
zwevende, 77.
zijdehoentje, 190.
zijdestaart, 153.

Lijst van boeken, die voor de studie der Fransche Taal (L. O.) aanbeveling verdienen.

DUBOIS. Nouvelle Grammaire française (3e année) bij Robijns en Cie te 's-Hertogenbosch. Prijs *f* 1.25.

DUBOIS. Nouveau Recueil de thèmes et d'exercices (3e année). Série A *f* 0,80; Série B *f* 1.

DUBOIS. Nouvelle Grammaire française. Partie complémentaire. Bois-le-Duc. Robijns et Cie. *f* 1.75.

C. M. ROBERT. Exercices sur la Grammaire française. Groningen, J. B. Wolters. *f* 1.90.

C. M. ROBERT. Grammaire française. J. B. Wolters, Groningen. *f* 2.90.

C. M. ROBERT. Questions de grammaire élucidées. Amsterdam, C. L. Brinkman. *f* 1.40.

C. A. HOFMAN. Recueil de Versions. La Haye, Joh. Ykema. *f* 0.90.

C. A. HOFMAN. Recueil de Traductions. La Haye, Joh. Ykema. *f* 0.90.

DE BOCK et LEEMAN. Exercices grammaticaux. La Haye, Van Cleef. *f* 1.25.

DE BOCK en LEEMAN. Nieuwe Fransche Vertaaloefeningen. Van Cleef te 's-Gravenhage. 2 deelen. Per deel *f* 1.

F. RODE. Nos fautes de français. J. B. Wolters, Groningen. *f* 0.50.

C. ROOVERS. 70 Exercices grammaticaux. Joh. Ykema, La Haye. Partie de l'élève *f* 0.50; Partie du maître *f* 1.

L. KONING. Eléments de conversations, 7e édition revue par L. M. BAALE. Amsterdam, L. J. Veen.

C. F. VAN DUYL. Exercices sur les mots et leurs significations. Zwolle, Tjeenk Willink.

P. VAN DUINEN. Exercices de conversation. Uitg. Maatsch. Elzevier, Amsterdam.

C. A. HOFMAN. Formes Idiomatiques comparées. Allert de Lange, Amsterdam. *f* 1.25.

JOH. STORM—ROBERT. Fransche spreekoefeningen, Middelcursus. Wolters, Groningen. *f* 1.25.

J. N. VALKHOFF. Fransch Woordenboek. Wolters, Groningen. *f* 4.90.

LAROUSSE. Dictionnaire complet illustré. Paris, Larousse et Cie. *f* 2.

GAZIER. Nouveau Dictionnaire classique illustré. Paris, Armand Colin et Cie. *f* 1.45.

A. S. SCHOEVERS. Beginselen der Fransche klankleer. Amsterdam, W. Versluys. *f* 1.90.

MICHAËLIS ET PASSY. Dictionnaire phonétique de la langue française. Berlin, Verlag von Carl Meyer. *f* 2.80.

Inauguration.

La traduction du terme hollandais *inhuldiging* a donné lieu à bien des discussions. Les traditions monarchiques françaises ne comportant pas de cérémonie similaire, il est presque impossible de trouver en français un vocable qui définisse exactement la chose. On a proposé successivement: sacre, inauguration, intronisation, couronnement, avènement, prestation de serment, émancipation, investiture, etc. Aucun de ces termes ne rend parfaitement l'idée de cette cérémonie.

Ce n'est pas un sacre, car elle ne comporte pas un caractère religieux; inauguration, sur lequel je reviendrai tantôt, n'est plus en usage en parlant d'une personne; le néologisme intronisation n'est pas juste, attendu que la reine occupait déjà le trône des Pays-Bas depuis la mort du roi son père. Il n'y a pas de couronnement en Hollande. L'„avènement au trône" est une locution aussi peu exacte dans l'espèce que l'intronisation. Indépendamment de la cérémonie à l'Eglise ou de la joyeuse entrée dans sa capitale, notre jeune souveraine portait déjà le titre de reine, puisque toutes les pièces officielles commencent par les mots: „*In naam der Koningin Wilhelmina, Wij Emma*", etc. Pourtant le terme „couronnement" n'est pas mal choisi. On s'en sert généralement dans les pays de langue française. Un avocat de mes amis avait proposé de dire: „prestation du serment de fidélité". C'est une partie de la cérémonie. La locution ne rend pas l'idée du terme *inhuldiging*, puisque le texte de la loi dit: „de Koning wordt *beëedigd* en *ingehuldigd*", etc. La traduction française officielle de la Loi fondamentale, datant de 1815, époque où la Belgique fut réunie à la Hollande, dit simplement que „le roi, après avoir pris les rênes du gouvernement, sera *inauguré* solennellement", etc. et ne traduit pas même la première partie de la cérémonie, qui consiste dans la prestation du serment. „Emancipation" est un terme juridique, susceptible d'autres acceptions, et sonnerait assez mal, appliqué à une jeune reine. Pour un particulier ce serait le terme propre. Quant au mot investiture il ne se dit que de la mise en possession d'un fief ou d'une dignité ecclésiastique. Il n'est pas question de cela non plus.

Consulté l'an passé par le Comité des journalistes hollandais, le

gouvernement a opté pour le mot *inauguration*, d'autant plus que c'est le terme officiel de la constitution (texte de 1815), sanctionné par la magistrature. Par égard pour le gouvernement hollandais il a donc bien fallu se servir du mot inauguration. C'est pour ce motif que le Handelsblad l'a employé dans l'Edition internationale de son journal.

Au point du vue de l'usage actuel, le mot inauguration, improprement appliqué à une personne, fait sourire les Français. C'était bon en 1815 et auparavant, mais déjà en 1835, le Dictionnaire de l'Académie ajoute qu'on dit plus ordinairement sacre ou couronnement. Littré dit parfaitement la même chose. Tout cela est bien simple et une oreille française ne s'y trompera jamais, mais en Hollande, il y a eu des gens, voire même des professeurs, qui ont soutenu avec opiniâtreté que j'avais tort de condamner l'emploi d'inauguration. Invité à dire mon avis, j'ai proposé de rendre l'idée du terme *inhuldiging* par la locution „installation solennelle", mais en m'empressant d'ajouter, à l'exemple de Montaigne, que je donnais mon sentiment non pas comme bon, mais comme mien. A cet effet je me suis adressé au distingué professeur de langue et de littérature française à la faculté des lettres de Lyon, M. L. Clédat, ancien élève de l'Ecole des Chartes, etc., et voici sa réponse:

Faculté des Lettres de Lyon, 23 août 1898.

Très honoré Monsieur,

Vous avez parfaitement raison. On inaugure un règne, mais non pas une reine; et pour exprimer la cérémonie dont vous me parlez, je trouve que la locution „installation solennelle" convient fort bien.

Veuillez agréer, etc.

(Signé): L. Clédat.

M. Gaston Paris, l'éminent professeur de l'Ecole des Hautes Etudes, dont on connaît la compétence en ces matières, incline pour un terme de droit féodal: l'*allégeance* de la Reine. Le terme sera juste sans doute, mais ne risquerait-il pas d'être peu compris de la masse? Nous devons ce dernier détail à M. le Président de l'Académie Française qui a bien voulu avoir la complaisance de consulter à ce sujet son collègue, membre de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, M. Gaston Paris.

Somme toute, les Anglais se servent de *coronation*, les Suédois dans leurs journaux disent *Kröningshögtidligheterna*, et ce qu'il y a

de très curieux, c'est que le peuple hollandais lui-même, excepté dans les actes officiels, se sert partout des mots: *Kroningsfeest*, *Kroningsweek*, *Kroningsbrood*, etc.

La faute n'est pas très grave et l'emploi du mot couronnement n'est pas un péché capital.

Amsterdam, 12 Sept. 1898. J. C. H. MATILE.

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

Schriftelijk werk van het Examen voor Fransch L.O. *in* 1898.

a. Ter vertaling in 't Fransch.

In de maand Juni 1849 vestigde Millet, toen zeer weinig bekend, zich te Barbison. Door de cholera uit Parijs verdreven, vluchtte hij met zijn gezin naar dat schoone dorp en nam zijn intrek in de herberg van vader Ganne, bij wien ook een ander niet minder miskend kunstenaar, Rousseau, woonde. Millet kende Rousseau reeds een weinig — zij hadden elkaar vroeger ontmoet — maar de armoede en de beschroomdheid van Millet beletten hem vriendschapsbetrekkingen aan te knoopen met zijn kunstbroeder; en toch zou men gemeend hebben, dat het verblijf te B. spoedig een band had moeten worden tusschen de beide kunstenaars, die ongeveer van den zelfden leeftijd en beiden landschapschilders waren. Jaren waren er noodig om het ijs tusschen hen te breken. Eerst in 1852 begrepen zij elkaar en werden zij vrienden.

Rousseau keerde naar Parijs terug; Millet bleef met zijn talrijk

a. Vertaling in het Fransch.

1. Au mois de juin 1849, Millet, très peu connu à cette époque, s'établit à Barbison. 2. Chassé de Paris par le choléra il se retira avec sa famille dans ce beau village et s'installa dans l'auberge du père Ganne, chez qui demeurait aussi un autre artiste non moins méconnu, Rousseau. 3. Millet connaissait déjà Rousseau un peu — ils s'étaient rencontrés autrefois — mais la pauvreté et la timidité de Millet l'empêchaient de nouer des relations d'amitié avec son confrère. Pourtant on se serait imaginé que le séjour à B. aurait dû devenir un lien entre les deux artistes, qui étaient à peu près du même âge et tous deux paysagistes. 4. Il fallut des années pour rompre la glace (pour que la glace se rompît) entre eux. Ce ne fut qu'en 1852 qu'ils se comprirent et qu'ils devinrent amis.

5. Rousseau retourna à Paris; Millet resta avec sa nombreuse

gezin te Barbison, waar hij niet dan met veel moeite er in slaagde aan de zijnen hun dagelijksch brood te verschaffen.

De Wereldtentoonstelling van 1855 schonk eindelijk aan de beide kunstenaars een welverdiende voldoening. De schilderijen van Rousseau, die inderdaad meesterstukken waren, wekten de geestdrift op van kenners en liefhebbers. Millet had slechts één doek ingezonden, dat een boer voorstelde, bezig een boom te enten in zijn tuin. Dat werk, bewonderenswaardig van eenvoud, had Rousseau diep getroffen. Hij zeide tot hun gemeenschappelijken vriend Alfred Sensier: „Ik weet misschien iemand, die dat schilderij wil koopen." En inderdaad schreef hij aan Millet, dat een Amerikaansch liefhebber hem er vierduizend francs voor bood. Dit was voor den kluizenaar van Barbison een onverwacht fortuin. Sensier stond er over verbaasd en wilde met alle geweld weten, wie die Cresus was. Na lang aarzelen deelde Rousseau hem mede, dat hij het zelf was. „Maar", voegde hij er bij, „zweer mij, dat gij er niets van zult zeggen."

De edelmoedigheid van Rousseau bracht eenige welvaart in de woning van zijn vriend, maar het was niet voor langen tijd.

famille à Barbison, où il ne réussit qu'à grand peine à procurer aux siens de quoi subsister (leur pain quotidien).

6. L'Exposition Universelle de 1855 donna enfin aux deux artistes une satisfaction bien méritée. 7. Les tableaux de Rousseau, qui étaient de vrais chefs-d'œuvre, excitèrent l'enthousiasme des connaisseurs et des amateurs. 8. Millet n'avait envoyé qu'un seul tableau, représentant un paysan occupé à enter un arbre dans son jardin. 9. Cette œuvre, admirable de simplicité, avait profondément frappé Rousseau. 10. Il dit à leur ami commun Alfred Sensier: „Je sais peut-être quelqu'un qui veut acheter ce tableau". 11. En effet, il écrivit à Millet qu'un amateur Américain lui en offrait quatre mille francs. 12. C'était pour l'ermite de Barbison une fortune inattendue. 13. Sensier en fut tout étonné et voulut à toute force savoir qui était ce Crésus. 14. Après de longues hésitations Rousseau lui avoua que c'était lui-même. „Mais", ajouta-t-il, „jurez-moi de n'en rien dire."

15. La générosité de Rousseau apporta quelque bien-être dans la demeure de son ami, mais ce ne fut pas pour longtemps.

C. A. H.

Opmerkingen.

1. Ook: *C'est en juin* 1849 *que M., très peu connu alors, établit (fixa) sa demeure (sa résidence, son domicile) à B.*

2. *Choléra* is van het mannelijk geslacht, even als de overgroote meerderheid der z. n., die in de laatste lettergreep den klank *a* hebben, als: *le trépas, le panorama, le combat.* De uitzonderingen zijn: *arnica, camarilla, guérilla, gutta-percha, mimosa, pampa, polka, razzia, sépia, tombola, vendetta, véranda, villa,* benevens enkele zeer zelden voorkomende woorden. De eigennamen van rivieren uitgaande op *a* zijn vrouwelijk, met uitzondering van *le Niagara* en *le Volga.* — Men lette op de plaats van de bepalingen van *chassé!* „Chassé par le choléra de Paris" is niet duidelijk en doet denken aan een bijzondere soort van cholera. — *Il se réfugia; il s'enfuit.* Dit zijn beide *verbes pronominaux essentiels.* Een werkwoord „*se refuger*" bestaat niet. — Men zegt wel *se retirer (se réfugier) à,* wanneer er de eigennaam van een stad of dorp op volgt, b.v. *à Paris, à Barbison,* maar niet voor een gemeen z. n.; dan moet men in den regel het voorzetsel *dans* gebruiken: *se réfugier dans une maison, dans une ville, dans un pays, sous un banc, sur un arbre.* — De uitdrukking *prendre la fuite* wordt niet gebruikt, wanneer de plaats waarheen men vlucht er bij uitgedrukt is. — Nam zijn intrek = *alla demeurer, loger, habiter.* Het werkwoord „*s'emménager*" beteekent: zich van huisraad voorzien. — „*Prendre sa demeure*" wordt niet gezegd. — Het is niet correct, het lidwoord voor *père* weg te laten, als er een eigennaam op volgt, behalve wanneer de persoon aangesproken wordt. — „*Incompris*" is hier minder juist. In den Dict. de l'Acad. vinden wij bij dit woord: „Qui n'est point compris, apprécié à sa juste valeur. Il se dit surtout, ironiquement, des personnes qui se plaignent que leurs qualités, leurs talents ne soient pas appréciés." Bij *méconnaître* daarentegen lezen wij deze verklaring: „Ne pas rendre justice à une personne; ne pas apprécier une qualité, une chose comme elle le mérite." — *Non moins* is hier beter dan *pas moins,* omdat men een bijvoeglijke bepaling ontkennend maakt door middel van het bijwoord *non.* Dit is evenwel geen absolute regel: in den gemeenzamen stijl wordt dikwijls *pas* gebruikt. En ook in andere gevallen, b.v.: „Vingt-cinq mille hommes, pas trop mal équipés (Thiers, Hist. de l'Empire).

3. Als het bijwoord vroeger een betrekkelijke comparatief is, d. w. z. als men een handeling wat den tijd betreft met een andere vergelijkt, die later komt, dan vertaalt men het door *plus tôt*, of, als beide handelingen op denzelfden dag plaats hebben, ook door *de meilleure heure*. Maar als het een volstrekte comparatief is en gelijk staat met voorheen, dan moet men het vertalen door *autrefois*, of, als het lang geleden is, door *jadis*. — Het werkw. *empêcher* mag hier ook in den passé défini staan, want men kan zich voorstellen, dat die handeling begon na de vestiging van Millet in genoemde herberg. De persoon, die belet of weerhouden wordt, is altijd *complément direct;* het is dus een fout, als men zegt „*lui empêchaient*". Hetzelfde is het geval met *retenir*, dat ook die beteekenis heeft, maar minder gebruikt wordt en eenigszins als verouderd kan beschouwd worden. Voorbeeld:

Vous-même êtes-vous sûr que ce nœud le retienne
D'ajouter, s'il le faut, votre perte à la mienne?
(Corneille).

— Kunstbroeder. Ofschoon men wapenbroeder door *frère d'armes* vertaalt, bestaat er geen dergelijke uitdrukking voor kunstbroeder. Men moet *confrère* of *collègue* gebruiken. Omtrent het laatste woord vinden wij in den Dict. de l'Acad. het volgende: „Collègue se dit ordinairement de ceux qui sont revêtus des mêmes fonctions ou de la même mission; à la différence de confrère, qui se dit d'ordinaire de ceux qui exercent la même profession; ou qui sont membres de la même corporation." — Had moeten worden. Wanneer men had (voornamelijk bij de werkwoorden moeten, willen en kunnen), kan vervangen door zou hebben, dan is dat een bewijs, dat men niet te doen heeft met den volt. verl. tijd der aantoonende wijs, maar met de voorwaardelijke wijs. In 't Fransch moet dan de Conditionnel passé gebruikt worden. — Daar *paysagistes* hier de kracht heeft van een bijv. n.w. is het beter er geen *article partitif* voor te zetten.

4. *Fallut*. Hier moet de passé défini gebruikt worden, want men rekent van het oogenblik af, dat beiden zich te Barbison gevestigd hadden. — *Rompre la glace* is een door het gebruik gevestigde uitdrukking, die men niet vervangen mag door *briser la glace* noch door *casser la glace*. — „*Ce n'est que*" is ook goed.

Maar *ce n'était que* is fout, want de volgende werkwoorden staan beide in den passé défini. En het werkw. *être* moet in zoo'n geval staan of in den *présent* of in denzelfden tijd als het hoofdwerkwoord. Staat dit in een samengestelden tijd, dan is de *présent* van het w.w. *être* gewoonlijk te verkiezen.

5. *Réussissait* is ook goed, want men kan zich voorstellen, dat dit geschiedde in den tijd, dat Millet te Barbison vertoefde. — *Avec beaucoup de peine*, *difficilement*, *avec difficulté*, *malaisément*. „*A grand'peine*" is een van die uitdrukkingen, waarin het adjectief *grand* onveranderd blijft, hoewel het met een vrouwelijk zelfst. nw. verbonden is. De andere uitdrukkingen zijn: *Grand'mère; grand'tante; grand'messe; grand'chambre; grand'rue; avoir grand'faim*, — *grand'peur*, — *grand'soif*, — *grand'hâte; faire grand'chère; pas grand'chose; grand'garde* enz. Daar het adj. *grand* in die uitdrukkingen altijd onveranderd is geweest, zou men de *apostrophe* achter *grand* kunnen weglaten. — Het infinitief, dat als bepaling bij *réussir* staat, moet altijd voorafgegaan worden door het voorzetsel *à*. — *Le pain quotidien* is ook goed.
6. „Exposition Internationale" zou ook een geschikte naam voor die Tentoonstelling zijn geweest. Maar „Exposition Mondaine" zou niets anders kunnen beteekenen dan een tentoonstelling van hetgeen betrekking heeft op het leven dergenen, die als "mondains" bekend staan. Dat zijn de zoogenaamde chique lui, de uitgaande menschen, die bijna uitsluitend voor hun pleizier leven.
7. *Connaisseurs* en *amateurs* zijn in de ruimste beteekenis gebruikt: daarom hebben die woorden het bepalend lidw. voor zich.
8. *Une* [*seule*] *toile*. — *En train de greffer*. Er bestaat wel een z. nw. *oculation*, technische term voor een bijzondere soort van enting, maar het ww. *oculer*, dat een der inzenders gebruikt heeft, ken ik niet. Het is ook in geen woordenboek te vinden.
9. W e r k, in de beteekenis van k u n s t w e r k, vertaalt men door het vrouwelijk z. nw. *œuvre*. Bedoelt men voortbrengselen van den geest, in proza of poëzie, dan gebruikt men in 't enkelvoud liefst *ouvrage* (m.) en in 't meervoud dikwijls *œuvres* (vr.). — *D'une simplicité admirable*. — *Vivement ému*, *touché*.
10. In dezen zin hebben de meeste inzenders, en op 't examen zeer veel candidaten, ten onrechte den subjonctif gebruikt. Dat is

waarschijnlijk toe te schrijven aan de aanwezigheid van het woord *peut-être* in den hoofdzin. Als dat er niet gestaan had, zou de overgroote meerderheid geschreven hebben: *Je sais (connais) quelqu'un qui veut (voudra) acheter ce tableau.* Maar de bijvoeging van zulk een bijwoord neemt niet weg, dat de afhankelijke zin het lijdend voorwerp is van het werkwoord *savoir*, waarin een zekerheid ligt opgesloten. Zoo zegt men ook: *Il croit probablement que vous êtes sorti*, omdat men achter *croire* den Indicatif gebruikt, wanneer het in een bevestigenden zin voorkomt. Zoo ook: *Il est à peu près certain que je partirai demain.* — Het werkwoord *vouloir* mag ook in den Futur staan.

11. In 't Nederlandsch verbindt men dikwijls een zin aan den vorigen door het voegwoord en, zelfs als het verband tusschen de twee zinnen al aangeduid wordt door een voegwoordelijk bijwoord. Men vindt vaak zinnen, die beginnen met en toch, en daarom, en inderdaad, en niettemin enz. In 't Fransch vermijdt men liefst dat overdadige gebruik van *et*: men zegt *Pourtant; c'est pourquoi*; *en effet; néanmoins.* — Het werkw. *offrir* staat in den Imparfait, omdat de handeling niet behoort tot die reeks van werkingen, die samen het verhaal vormen. In het gedeelte beginnende met „De Wereldtentoonstelling" bestaat die reeks uit de werkwoorden schonk, wekten, zeide, schreef, stond verbaasd, wilde weten, deelde mede, voegde er bij. Dat zijn dan ook de eenige, die in den Passé défini mogen staan. Als een leerling aan die verklaring niet genoeg had, zou men hem nog kunnen doen opmerken, dat het bieden reeds geschied was, toen Rousseau schreef. Er zijn dus in dit geval geen twee op elkaar volgende handelingen.

12. De spelling *hermite* is ook goed. Kluizenaar kan ook vertaald worden door *solitaire*. De naam *anachorète* wordt gegeven aan monniken, die in afzondering van de wereld leven. *Reclus* zegt men van dengene, die in een enge cel verblijft en geen omgang met de menschen heeft.

13. Met alle geweld kan men ook vertalen door *à cor et à cri*, maar dan veronderstelt men, dat er bijzonder veel leven en drukte gemaakt is, want die uitdrukking is ontleend aan de jacht, waarbij men het vervolgde wild schrik aanjaagt door op den hoorn te blazen en hard te schreeuwen. Daar het waar-

schijnlijk is, dat de heer Sensier kalm en bedaard naar den kooper van de schilderij gevraagd heeft, is de jachtterm hier niet op zijn plaats. — „*Qui était*" is hier te verkiezen boven *quel était*, omdat naar den naam van den persoon gevraagd wordt.

14. *Après avoir longtemps hésité.* Aarzelen is een handeling; *incertitude* en *irrésolution* drukken een toestand uit en kunnen dus niet dienen als vertalingen voor aarzelen. Hij was het kan vertaald worden door *il l'était* en door *c'était lui.* Maar er is een groot verschil tusschen die twee uitdrukkingen: in de eerste is hij onderwerp en het predikaat; in de tweede is hij predikaat en het grammatisch onderwerp. Voorbeelden:

Hij was goed voor zijn vrienden en hij was het ook voor vreemden. In dezen zin is hij onderwerp, terwijl het het bijv. nw. goed vervangt en dus predikaat is. Il était bon pour ses amis et *il l'était* aussi pour des étrangers.

Hij was het, die de schilderij wilde koopen. Het logisch onderwerp in dezen zin is: Die de schilderij wilde koopen. Het gezegde is hij. Het voornaamw. het doet dienst als grammatisch onderwerp. *C'était lui* qui voulait acheter ce tableau. — Voor meerdere duidelijkheid zou men ook kunnen zeggen: *que l'amateur*, *c'était lui* of *que c'était lui*, *l'amateur.* En als men in het laatste geval *l'amateur* wil beschouwen als gezegde, dan is de zin *qu'il était lui-même l'amateur* correct. — Wanneer *ajouter* beteekent: voegen bij hetgeen reeds gezegd is, dan laat men de bepaling *y* altijd weg. — *Jurez-moi que vous n'en direz rien.*

15. Welvaart is ook *aisance*, *prospérité.* De beide werkwoorden staan in den passé défini, want zij drukken handelingen uit, die op elkaar volgden: 1° de edelmoedigheid bracht welvaart, 2° de welvaart hield spoedig op.

C. A. H.

Schriftelijk werk van het examen voor Fransch in 1898.

b. **Ter vertaling in 't Nederlandsch.**	*b.* **Vertaling in het Nederlandsch.**
Une courte et simple histoire que celle de Maurice Dupont. Fils	1. Kort en eenvoudig is de geschiedenis van Maurits Dupont.

d'un médecin militaire mort jeune, il n'avait d'autre famille que sa mère et quelques parents éloignés et indifférents. Il s'était destiné au barreau et avait été, en conséquence, élevé dans un des meilleurs collèges de Paris. Mais subitement un revers de fortune était survenu, et il avait fallu interrompre les études devenues trop coûteuses. Mme Dupont, n'ayant plus que de modiques rentes viagères, s'était retirée dans la petite maison qu'elle possédait à Mussy; elle avait mis son fils dans le commerce, chez les Deschereaux, avec lesquels elle était en rapport de bon voisinage depuis des années, surtout aux vacances, alors que Maurice, Hector et Éléonore, encore enfants, formaient un joyeux trio dont les journées se passaient en parties de toutes sortes, dans le jardin ou à travers champs.

Hij was de zoon van een militairen dokter, die jong gestorven was, en had geen andere familie dan zijn moeder en eenige verre bloedverwanten, die geen belang in hem stelden. 2. Hij had voor advocaat willen studeeren en had bijgevolg zijn opleiding ontvangen aan een van de beste gymnasia van Parijs. 3. Maar plotseling was hun fortuin verminderd, en het was noodig geweest, de studie, die nu te kostbaar was geworden, te staken. Mevrouw Dupont, die nu nog maar een bescheiden lijfrente had, was stil gaan wonen in het huisje, dat zij te Mussy bezat; zij had haar zoon in den handel gedaan, bij de Deschereaux's, met wie zij sedert jaren als goede buren omgang had, vooral in den vacantietijd, als Maurits, Hektor en Eleonora, die toen nog kinderen waren, een vroolijk drietal uitmaakten, die hun dagen met allerlei pretjes, in den tuin of op het veld, doorbrachten.

Pendant ce temps, presque toujours, Mme Dupont voyait arriver chez elle Germaine, la dernière petite des Deschereaux, avec sa poupée dans les bras. C'était la Cendrillon de la famille, cette pauvre enfant, — peut-être parce qu'elle était rousse et n'annonçait pas devoir être jolie. Sa mère l'avait laissée longtemps en nourrice; depuis, elle la confiait volontiers à Mme Dupont pendant

4. Gedurende dien tijd zag Mevr. Dupont bijna altijd de kleine Germaine, het jongste kindje van de Deschereaux's, bij zich komen, met haar pop in de armen. Dat arme kind was de Asschepoester van de familie, misschien wel omdat ze rood haar had en het zich niet liet aanzien, dat ze mooi zou worden. 5. Haar moeder had haar bij een min uitbesteed en ze daar lang gelaten; daarna vertrouwde

les vacances; peu à peu, elle la lui laissa tout à fait.

zij ze gaarne in de vacantie aan Mevr. Dupont toe; langzamerhand liet zij ze voor goed bij haar.

Maurice était entré à la mercerie des Deschereaux comme dernier employé tout d'abord; mais bien vite, grâce à son intelligence, à son vouloir, à son activité, il avait mérité qu'on lui confiât les premiers emplois. Enfin, huit ans plus tard, M. Deschereaux, à son lit de mort, lui donnait la main de sa fille, cette Éléonore que, depuis tant d'années, le pauvre garçon aimait silencieusement et qu'il n'aurait jamais osé demander.

6. Maurits was in 't eerst als jongste bediende in den garen- en bandwinkel van de Deschereaux's gekomen; maar heel spoedig had hij door zijn verstand, zijn goeden wil en zijn werkzaamheid verdiend, dat men hem het voornaamste werk liet doen. 7. Eindelijk, acht jaar later, schonk M. Deschereaux, op zijn sterfbed, hem de hand van zijn dochter, dezelfde Eleonore, die de arme jongen sedert zooveel jaren in stilte liefhad en die hij nooit zou hebben durven vragen.

Mme Deschereaux, devenue veuve, avait déclaré qu'il fallait qu'une année s'écoulât avant de songer à célébrer ce mariage. Pour elle, c'était un terme imposé par les convenances, le temps réglementaire du deuil; pour Éléonore, six mois de plus, six mois de moins lui importaient peu; mais, pour Maurice, un an, c'était un siècle et c'était un jour, tant il était épris et heureux.

8. Mevr. Deschereaux had, nu zij weduwe was geworden, verklaard, dat er een jaar moest verloopen, eer men aan de voltrekking van dit huwelijk mocht denken. 9. Voor haar was dit een termijn door het fatsoen opgelegd, de voorgeschreven rouwtijd; voor Eleonore waren zes maanden meer of minder van weinig beteekenis; maar voor Maurits was een jaar een eeuw, zoo verliefd was hij, en hij was zoo gelukkig, dat het hem ook maar een dag toescheen.

J. H. H. G.

Opmerkingen.

1. De vertaling: Als zoon van enz. zou doen denken, dat hij zoo weinig familie had, omdat zijn vader officier van gezondheid was geweest. Zoo zal men b.v. kunnen zeggen: Als kostwinnende

zoon van een weduwe was hij van den militairen dienst vrijgesteld. — „Onverschillige bloedverwanten" is ook goed. Maar „bloedverwanten, die hem onverschillig waren" keuren wij af, omdat dan de onverschilligheid van hem uitgaat. — *Parents éloignés* beteekent niet, dat ze ver af woonden. Als men dat bedoelde, zou men een omschrijving moeten gebruiken, b.v. *des parents qui demeuraient très loin*, of iets dergelijks.

2. „Hij was voor de balie bestemd" zou goed zijn, als er niet stond *il s'était* destiné. De vertaling: „hij had zich voor de balie bestemd" klinkt heel vreemd. Wij zouden liever zeggen: De bestemming, die hij gekozen had, was de balie. — Ofschoon er tusschen een Fransch *collège* (Zie De Drie Talen, 5e jaarg. bl. 77 en 14e jaarg. bl. 23) en een Nederlandsch gymnasium een vrij groot verschil is, kan deze vertaling zeer goed voldoen. Men kan ook het woord, onvertaald, tusschen aanhalingsteekens zetten.
3 De vertalingen „een financieel nadeel lijden", „een geduchten klap krijgen (of lijden)" zijn ook goed.
4. Men lette op de spelling van het woord Asschepoester! De meerderheid der inzenders heeft het verkeerd gespeld. — Rossig haar. — En niet beloofde mooi te zullen worden.
5. „Laisser en nourrice" is moeielijk te vertalen, omdat het iets uitdrukt, dat in ons land zoo goed als onbekend is. De gezinnen, die in de groote steden in Frankrijk wonen, vertrouwen vaak hun kinderen aan minnen toe, meestal boerenvrouwen, die deze in het eerste levensjaar, of zelfs langer, verzorgen. Dat heet: *mettre en nourrice.*
6. In een garen- en bandwinkel heeft man geen beambten, maar bedienden. Men begaat een fout, als men dit laatste woord vertaalt door *domestique.*
7. Ter voorkoming van misverstand, vooral voor de aanhangers der Kollewijnsche spelling, zou het beter zijn, hier den lijdenden vorm te gebruiken: die sedert zooveel jaren door den armen jongen in stilte werd bemind.
8. Een huwelijk wordt niet „gevierd", maar voltrokken.
9. Om duidelijk te doen uitkomen, wat met den laatsten zin bedoeld wordt, is het goed, hem in tweeën te splitsen, zoo als in onze vertaling gedaan is.

C. A. H.

c. Exercice grammatical.

1. L'amiral Cervéra, de l'habileté duquel les Américains n'*avaient* pas tenu compte, et de qui ils s'étaient *moqués* d'abord, vient de donner les preuves les plus convaincantes de ses capacités en déjouant les calculs de ses ennemis.

2. Ceux-ci, qui n'avaient pas douté que leur flotte ne *dût* détruire *en* peu de temps toute la flotte espagnole, se sont *vus obligés* de rabattre de leurs prétentions.

3. Aussi est-il à craindre que la guerre *ne dure* plus longtemps qu'on *ne* l'avait d'abord *supposé*.

4. Il faut en *conclure* qu'un peuple, si faible qu'il soit, n'est pas si *facile* à vaincre, pourvu qu'il *soit* décidé à se défendre. Il *se peut* que l'Amérique *vainque* les Espagnols; *il* est même probable qu'elle *conquerra* Cuba.

5. On dit que *quelques-unes* des grandes puissances *de l'*Europe *ont* l'intention d'intervenir dans la querelle pendante entre les deux pays. Puissent leurs efforts aboutir et rendre au monde la paix dont il a un *si* pressant besoin.

6. „En entendant cela," dit votre frère „nous *prévîmes* aussitôt tout ce qui *allait se passer*." „Mais ne vous inquiétez pas", ajouta-t-il, „nous *pourvoirons au* nécessaire."

7. Il est difficile que votre frère *atteigne* la ville avant la nuit. Ce à quoi vous ne songez pas, c'est qu'il *lui* faudra faire un grand détour pour avertir votre oncle de notre arrivée.

8. Il paraît qu'il y *avait* beaucoup de monde au théâtre; certaines personnes m'ont affirmé qu'il y avait plus *de* huit cents spectateurs.

9. Paris a offert une plus longue résistance que les Allemands ne s'y *étaient attendus*. Les dures privations que les habitants se sont *imposées* ne les ont pas empêchés de repousser les attaques de l'ennemi.

10. Le malheureux se jeta *aux* genoux de la reine et *la* supplia de pardonner *à* ses fils qui s'étaient *rendus coupables* de ce crime.

11. A partir de *la* mi-septembre, je viendrai chez vous *le* lundi.

Buscoducien.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden zijn ontvangen:

Wat *a* aangaat, van:

J. H. H. G. te Z.; Buscoducien; A. J. K. S. te 's-Gr.; N. L. te T.; Homo sum; C. M. Rombouts te 's Gravenhage; W. P. te R.; Cato Deckers te Heeze; L. M. C. Torman te Zuilichem en J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle.

Wat *b* betreft, van:

L. v. d. Hoeven; J. H. H. G. te Z.; Buscoducien; A. J. K. S. te 's-Gr.; N. L. te T.; Homo sum; M. Mermans te O.; J. de Vries; C. M. Rombouts te 's-Gravenhage; S. Rodenhuis te Zuid-Scharwoude; R. U. te Sittard; J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle; W. P. te R.; Cato Deckers te Heeze en L. M. C. Torman te Zuilichem.

In *c* hebben de volgende inzenders het aantal fouten gemaakt, dat achter hunne namen vermeld is:

J. H. H. G. te Z. (0); Buscoducien (0); M. M. (4); C. M. R. (1); J. W. J. H. H. (1); S. R. (1); R. U. (0); C. D. (2); L. M. C. T. (0); een antwoord zonder naam (3). De overigen hadden meer dan 5 fouten. Zulk werk achten wij onvoldoende.

De vertalingen van *Départ du Paquebot* en *Verovering van de Bastille* zullen in het eerstvolgend nommer verschijnen.

Aan den heer H. M. — Het woord *dégingandé* wordt gezegd van iemand, die lomp gebouwd is en die zich beweegt en loopt, alsof zijn ledematen niet behoorlijk aan elkander zaten. U schreef *dégigandé*, wat ik eerst als een schrijffout beschouwde. Het is mij later gebleken, dat die vorm ook bestaat. In Scheler's Dictionnaire d'Etymologie française vond ik:

Dégingandé, anc. *déhingandé*, dial. normand *déguengandé*, délabré, mal tourné. Roquefort pose pour étymologie L. *dehinc-hanc*, deçà et delà. Nous la consignons pour mémoire. Le sens propre paraît être „disloqué, désarticulé" et la forme primitive, *dégigandée* (usitée à Genève); ce qui donne raison à Littré, qui explique le mot par le primitif *gigue:* „qui n'est pas bien sur ses jambes."

Den Heer A. S. — „Gabelon" op blz. 61 van mijn Recueil de Versions is een drukfout voor *gabelou*.

VERSCHENEN STUDIEBOEKEN.

Etymologie de quatre cents prénoms usités en France, par EMILE FERRIÈRE, 1 vol. in-18. Paris; Félix Alcan, éditeur. Prix: 1 fr. 50.

Dit boekje, van hetzelde formaat als de bekende werkjes van ARSÈNE DARMESTETER, *Cours de grammaire historique* en *La vie des mots*, bevat een schat van merkwaardige afleidingen van eigennamen. Er zijn veel menschen, die nieuwsgierig zijn naar de beteekenis dier namen. Hunne afleiding werpt eenig licht op de beweegredenen, die onze

voorouders bij het geven van namen geleid hebben; want in den regel vindt men, als men den oorsprong dier namen opspoort, dat het bijnamen, soms scheldnamen geweest zijn. De Heer Ferrière is een etymoloog, die vertrouwen verdient. Aan allen, die niet enkel voor een examen werken, wordt zijn boekje aanbevolen.

Bij J. M. N. KAPTEYN te Leiden is een lijvige bloemlezing van de moderne Fransche litteratuur verschenen onder den titel: De Corneille à Zola. De naam van den samensteller staat niet op het titelblad vermeld. Als wij zeggen, dat de verzameling o. a. de volgende stukken bevat: Le Cid, van CORNEILLE; L'Examen du Cid; l'Avare, van MOLIÈRE; Andromaque, van RACINE; het 3e boek van Les Martyrs van CHATEAUBRIAND; Hernani van VICTOR HUGO; benevens fragmenten uit de Gil Blas van LESAGE, la Nouvelle-Héloïse van J. J. ROUSSEAU, les Origines de la France contemporaine van TAINE en La Débâcle van ZOLA, dan zullen velen lust gevoelen om met dit boek kennis te maken.

ANDRÉ THEURIET, *Contes choisis*, précédés d'une notice littéraire et accompagnés de notes explicatives, par E. E. B. LACOMBLÉ. Deuxième édition. Groningue, P. Noordhoff, éditeur.

ALPH. DAUDET, *Contes choisis*, par E. E. B. LACOMBLÉ. 2e édition. Groningue, P. Noordhoff, éditeur.

De *Contes choisis* door den Heer LACOMBLÉ verzameld en van verklarende aanteekeningen voorzien hebben een uitgebreiden kring van lezers gevonden en verdienen ten volle dien bijval. De novelletjes, waarin vooral Coppée, Daudet, Theuriet en De Maupassant uitmunten, zijn boeiend door hun inhoud. Wat de lectuur voor een Nederlander moeielijk maakte, n.l. de vele echt Fransche spreekwijzen en woordspelingen, en het zinspelen op toestanden, die aan niet-Franschen meestal onbekend zijn, dat alles is door de aanteekeningen van den verzamelaar duidelijk gemaakt. Deze aanteekeningen, en ook het weglaten van enkele passages, die minder geschikt zijn om in school gelezen te worden, maken, dat deze boekjes een gunstige plaats innemen onder de goede leesboeken voor de hoogste klassen der middelbare scholen.

De boekjes zien er keurig uit; druk en correctie komen het volmaakte nabij, en de prijs is zoo laag gesteld (zestig cents), dat niemand er door afgeschrikt kan worden, die aardige werkjes in zijn bibliotheek op te nemen.

Histoire de la Langue et de la Littérature française, publiée sous la direction de L. PETIT DE JULLEVILLE. Paris, Armand Colin et Cie., Editeurs.

Deze kostbare en voor degenen, die een degelijk en veelomvattend overzicht der Fransche letterkunde wenschen te bezitten, onschatbare uitgave wordt met ijver voortgezet. Dezer dagen verscheen de 59e aflevering, waarin een merkwaardige studie over Victor Hugo voorkomt, van de hand van Gaston Deschamps. Twee portretten van den grooten dichter, het eene van 1829, het andere van vijftig jaren later, versieren deze aflevering.

Uitwerking der vertalingen, opgegeven in het September-nummer van den 14en jaargang.

1. Vertaling in het Nederlandsch.

DÉPART DU PAQUEBOT.

Le paquebot est accoté le long de l'immense hangar où brûlent encore, au jour naissant, des becs de gaz dans les lanternes. Les poutres et les piliers de bois s'enchevêtrent dans une perspective fuyante au-dessus des montagnes de colis que la grue à vapeur enlève par grappes pour les descendre à fond de cale. Les passagers, les parents, les amis font des groupes variés au-dessus desquels plane je ne sais quel malaise, comme un sentiment général de tristesse et de vague appréhension. Des épouses, des mères pleurent. La douleur est là; même ceux qui ne l'ont pas apportée se ressentent de son voisinage.

La cloche tinte, la sirène siffle, les grues font rouler les passerelles et isolent le bateau: c'est l'instant du départ. Le hangar s'est vidé. Les émigrants de troisième classe sont montés, en façon de troupeau, par une des passerelles de l'arrière. Les amis et les parents courent à la jetée pour nous saluer, au passage, avec leurs mouchoirs. Deux remorqueurs à vapeur ont saisi notre paquebot par deux

VERTREK VAN DE PAKETBOOT.

De paketboot ligt langs[1] de onmetelijke loods, waar, bij het aanbreken van den dag[2], nog eenige gaspitten[3] in de lantarens branden. De balken en de houten pilaren vormen een verwarde[4] massa, die in een wijkend verschiet zich uitstrekt boven bergen van colli's[5], welke de stoomkraan bij trossen opneemt om ze onder in het ruim neer te laten. De passagiers met hun familieleden en vrienden vormen bonte groepen, gedrukt door een zekere benauwdheid, door een algemeen gevoel van droefheid en onbestemden angst. Hier staat een echtgenoote, daar een moeder te weenen. Hier wordt smart geleden; zelfs zij, die niet met droefheid gekomen zijn, zijn onder den indruk van haar aanwezigheid.

De bel luidt[6]; de misthoorn fluit[7]; de kranen halen de loopplanken weg en verbreken de verbinding tusschen de boot en den wal: het is het oogenblik van vertrek. De loods is ontruimd. De derde-klasse-landverhuizers, een kudde gelijk, zijn over een der loopplanken van het achterdek aan boord gekomen. De vrienden en betrekkingen loopen naar het havenhoofd, om ons in 't voorbij-

amarres pour le faire virer. L'entrée et la sortie des bassins du Havre sont fort mal commodes à ces masses énormes. Un des deux remorqueurs tire le navire en avant. L'autre le tire de biais pour déterminer un mouvement de pivot.

C'est merveille qu'ils arrivent à nous faire bouger. Si une amarre cassait, le petit remorqueur irait s'aplatir comme une balle contre le mur du quai, tant la traction est violente . . . .

Enfin, nous voici dans le goulet. La jetée est couverte de monde; les mouchoirs, les ombrelles, les chapeaux s'agitent. A tous ces adieux attendris, notre bateau répond par deux coups de canon: c'est le salut à la France! Comme elle est émouvante, cette simple détonation qui fait retentir les échos de Sainte-Adresse quand le paquebot quitte la côte! Que de sentiments, de regrets et d'espoir, exprime le cri de cette gueule de bronze, touchant adieu à la patrie, à la famille inquiète, à des parents vieux ou malades qu'on n'est pas sûr de revoir, rêves de fortune ou de succès, soif d'inconnu et espérances d'aventures . . . .

gaan met hun zakdoeken te begroeten. Twee stoomsleepbooten hebben onze paketboot met twee kabels aangegrepen om ze te doen zwenken. Het in- en uitgaan van de dokken van Havre is voor die buitengewone gevaarten zeer lastig. Een van de sleepbooten trekt ons vaartuig naar voren. De andere trekt het in schuine richting, om zoodoende een ronddraaiende beweging te doen ontstaan[8].

Het is een wonder, dat zij er in slagen, ons van onze plaats vandaan te krijgen. Als er een kabel brak, dan zou de kleine sleepboot als een kogel te pletter vliegen tegen den kaaimuur, zoo geweldig wordt er getrokken[9].

Eindelijk zijn wij in de geul. Het hoofd staat vol menschen; er wordt met zakdoeken, parasols en hoeden gewuifd. Op die begroeting vol teederheid antwoordt onze boot met twee kanonschoten; dat is onze groet aan Frankrijk! Welk een indruk maakt dat eenvoudige schot, hetwelk de echo's van Sainte-Adresse[10] doet weergalmen, wanneer de paketboot de kust verlaat! Hoeveel aandoening, leedgevoel en hoop vertolkt de kreet uit dien metalen mond, treffend vaarwel aan het vaderland, aan de beangstigde familie, aan bejaarde of zieke ouders, die men niet zeker is terug te zullen zien, hoeveel droomen van rijkdom of voorspoed, hoeveel dorst naar

het onbekende en hoop op avonturen . . . .

A présent, les pistons des machines activent le mouvement: le monstre prend son élan pour la longue course qu'il va fournir, sans trêve ni relâche, pendant huit jours. On a calculé que l'hélice de notre bateau fait, pendant la traversée, sept cent mille tours.

Thans wordt de beweging door de zuigers van de stoommachine versneld; het monster neemt zijn aanloop voor de lange baan, die het, zonder rusten of ophouden gedurende acht dagen zal afleggen. Men heeft berekend, dat de schroef van onze boot gedurende den overtocht zevenhonderdduizend maal wentelt.

Le Havre n'est plus qu'une brune à l'horizon. La côte de France s'estompe vaguement; dans la journée on aperçoit tout làbas le cap de la Hague; puis c'est, de l'autre côté, l'île de Wight, le cap Lizard: alors seulement, nous disent les officiers du bord, nous sommes en mer; et il y a deux jours que nous voguons. De la pointe de l'Angleterre jusqu'à Terre-Neuve nous n'avons plus ni côte ni phare à croiser: rien que le ciel et l'eau.

Havre is nog maar een nevel aan den gezichteinder. De kust van Frankrijk wordt als het ware weggedoezeld[11]; in den loop van den dag bemerkt men in de verte Kaap La Hague; daarna, aan de overzijde het eiland Wight en kaap Lizard; eerst dan zijn wij in zee volgens het zeggen van de scheepsofficieren, en toch zijn wij al twee dagen aan het varen. Van het uiterste punt van Engeland tot aan Nieuw Foundland komen wij geen kust, geen vuurtoren meer voorbij: wij zien alleen lucht en water.

C. A. H.

Opmerkingen.

1. *Accoté.* Men zegt van een zeilend schip, dat het „*accote*", wanneer het door de kracht van den wind sterk overhelt. Dat woord zal hier, tenzij het een drukfout is, waarschijnlijk verkeerd gebruikt zijn in plaats van *accoster*, een scheepsterm, die in de woordenboeken verklaard wordt door: *se placer le long d'un quai ou d'un autre navire.*

2. Bij het eerste schijnsel van de ochtendschemering.
3. Men zegt ook gaslichten. Het woordenboek van VAN DALE geeft ook *gasbek*.
4. „*S'enchevêtrer* wordt gezegd van dingen, die zoo door elkander loopen, dat men ze niet meer van elkander onderscheiden kan. Het woord is afgeleid van *chevêtre*, subst. masc., halster van een paard, en beteekent dus oorspronkelijk: met den poot in den halster verward raken.
5. „Pakken en balen" is ook goed; maar „koopwaren" deugt niet, want ook de bagage van de passagiers is er onder begrepen. Het woord „colli" is oorspronkelijk een Italiaansch woord, de meervoudsvorm van *collo*, hals en beteekent: voorwerpen, die gedragen worden door middel van een koord, dat om den hals wordt gedaan. Het meervoudige woord is in onze taal een enkelvoudig woord geworden, en moet dus in het meervoud een meervoudsuitgang krijgen. In het Fransch schrijft men het enkelvoud zoowel met als zonder *s*.
6. *Tinter*. De juiste vertaling van dit woord is kleppen, want het is het geluid, dat men hoort, wanneer de klepel steeds tegen denzelfden kant van de klok slaat.
7. Wat voor een misthoorn de schrijver hier bedoelen kan, is mij niet duidelijk. De misthoorns, die ik gehoord heb, hadden alle een zeer zwaar geluid, waarvoor ik geen naam weet, maar dat in 't geheel niet beantwoordt aan de voorstelling, die het woord *siffler* me voor den geest roept.
8. *Pivot* = spil; punt, waaromheen iets draait. Vandaar het werkw. *pivoter*, om een punt ronddraaien. *Mouvement de pivot* is dus een beweging als rondom een spil.
9. Anders: De kleine sleepboot trekt met zooveel kracht, dat zij, indien de kabel brak, als een kogel te pletter zou schieten tegen den kaaimuur.
10. Sainte-Adresse is de naam van een kleine badplaats gelegen op 4 K.M. afstand ten N.-W. van Havre, aan den voet van een hooge rots, op welker top twee vuurtorens zijn gebouwd.
11. *S'estomper* heeft den vorm van een verbe pronominal en de beteekenis van een verbe passif, evenals in de uitdrukkingen: *ces fruits se mangent*, *la porte s'ouvre* enz.

C. A. H.

2. Vertaling in het Fransch.

VEROVERING VAN DE BASTILLE.

Het comité van het stadhuis was in den grootsten angst. Het beleg van de Bastille scheen het een vermetele onderneming toe. Slag op slag ontving het berichten van de onheilen, die aan den voet der vesting waren voorgevallen. Het stond tusschen het gevaar der troepen, indien deze zegevierden, en dat der menigte, die krijgsvoorraad vroeg om het beleg voort te zetten. Maar het comité had geen krijgsvoorraad en bij gevolg kon het er geen geven; daarom schreeuwde men verraad. Het had twee deputaties afgezonden, om de vijandelijkheden te staken en den Gouverneur uit te noodigen, de bewaking van de vesting aan burgers toe te vertrouwen; maar te midden van het geraas, van de kreten, van de losbranding der musketten, hadden zij zich niet kunnen doen verstaan. Het zond een derde met een tamboer en een vaandel, om gemakkelijker herkend te worden, maar zij was niet gelukkiger. Van weerskanten wilde men naar niets luisteren. Ondanks haar streven en haar werkzaamheid, was de vergadering van het stadhuis aan de ergste verdenkingen blootgesteld. Het hoofd *(prévôt)* der kooplieden vooral wekte het grootste wantrouwen op. — Hij heeft ons, zeiden zij, van-

PRISE DE LA BASTILLE.

1. Le comité de l'hôtel de ville était dans la plus grande anxiété. 2. Le siège de la Bastille lui paraissait une entreprise téméraire. Il recevait coup sur coup la nouvelle des malheurs survenus au pied de la forteresse. 3. Il était placé entre le danger des troupes si elles triomphaient et celui de la multitude, qui lui demandait des munitions pour continuer le siège. 4. Mais le comité n'avait pas de munitions et ne pouvait par conséquent [pas] en donner; c'est pourquoi on criait à la trahison. 5. Il avait envoyé deux députations pour faire cesser les hostilités et inviter le gouverneur à confier la garde de la forteresse à des citoyens; mais au milieu du tumulte, des cris, de la décharge des mousquets, elles n'avaient pu se faire comprendre. 6. Il en envoya une troisième avec un tambour et un drapeau pour qu'elle fût plus facilement reconnue, mais elle ne fut pas plus heureuse. 7. Des deux côtés on ne voulut rien entendre. Malgré ses efforts et son activité, l'assemblée de l'hôtel de ville était exposée aux pires soupçons. 8. C'était surtout le prévôt des marchands qui excitait la plus grande défiance. — 9. Il nous a, disait-on, déjà donné plusieurs fois le change

daag al verscheidene keeren misleid *(donner le change)*. Hij spreekt, zeide een ander, van een loopgraaf te openen, en hij tracht slechts tijd te winnen om ons den onzen te doen verliezen. — Kameraden, riep toen een grijsaard uit, wat doen wij met die verraders? Voorwaarts, volg mij; binnen twee uur zal de Bastille genomen zijn.

aujourd'hui. — 10. Il parle, disait un autre, d'ouvrir une tranchée, et il ne cherche qu'à gagner du temps pour nous faire perdre le nôtre. — 11. Camarades, s'écria alors un vieillard, que faisons-nous avec ces traîtres? En avant, suivez-moi, dans deux heures la Bastille sera prise.

C. A. H.

Opmerkingen.

1. *Inquiétude* is ongerustheid, onzekerheid of iets wel goed zal afloopen. Wanneer die ongerustheid gepaard gaat met vrees voor een dreigend onheil, noemt men ze *anxiété.* Nog sterker is het woord *angoisse*, waarbij men denkt aan een pijnlijk gevoel van benauwdheid. Geldt die benauwdheid, niet dengene, die ze gevoelt, maar een ander persoon, dan gebruikt men dikwijls het meervoudig z. nw. *transes*, en ook *alarme*, dat zoowel in 't meervoud als in 't enkelvoud wordt gebezigd.
2. *Semblait.* — *Hasardeuse* (= gewaagd) is hier niet fout. — De bepaling *coup sur coup*, waarvoor men ook zeggen mag *à tout moment*, maakt, dat men onmogelijk het werkwoord in den passé défini kan gebruiken. Ter aanwijzing van een bij herhaling plaats hebbende handeling dient de Imparfait. — De vertaling „*à plusieurs reprises*" is minder goed; de snelheid in de opeenvolging der tijdingen komt daarmee niet uit. — Onheilen. „*Accidents*" is wel wat zwak; *désastres* en *catastrophes* zijn betere vertalingen. — *Qui avaient eu lieu; qui étaient survenus (arrivés).* Men weet, dat het pronom relatif in 't Fransch niet te dikwijls gebruikt moet worden. In dezen zin kan het zeer goed gemist worden.
3. *Il se trouvait; il était.* — Deze vertaling, hoewel niet woordelijk, is ook goed: „*Il se trouvait pris entre deux dangers: celui des troupes, si c'étaient elles qui l'emportaient, et celui de la foule qui* enz. — *Si elles étaient victorieuses, si elles vainquaient, si elles remportaient la victoire.* Het is onnoodig, hier het aanwijzende *celles-ci* te

gebruiken, want het voorn. *elles* kan alleen op *troupes* slaan. – „*Ammunition*" is geen Fransch.

4. *Mais le comité n'ayant pas de munitions et ne pouvant donc pas en donner, on criait à la trahison.* Wanneer bedoeld wordt, dat men het woord *trahison* heeft uitgeschreeuwd, dan is „*on criait trahison*" ook goed. Zoo zegt men ook: *crier miracle*, over iets roepen als over een wonder; *crier vengeance*, om wraak roepen; *crier misère*, *crier famine*, luid over zijn armoede klagen; *crier injustice*, over onrecht klagen.

5. *Pour qu'on cessât les hostilités; pour suspendre les hostilités, le combat.* — *Exhorter le gouv. à; demander au gouv. de; prier le gouv. de.* — Burgers. Wanneer het beteekent degenen, die in een land hunne burgerlijke en burgerschapsrechten bezitten, dan vertaalt men het door *citoyens.* In dit geval is dat het ware woord, want de Bastille werd door Zwitsersche soldaten, door vreemdelingen dus, verdedigd, en het comité verlangde er Franschen te hebben, soldaten waarschijnlijk. Was het de bedoeling geweest, de verdediging niet aan soldaten toe te vertrouwen, dan zou men *bourgeois* moeten zeggen, want daarmee bedoelt men een bepaalde klasse in de samenleving, afgescheiden van den adel, de militairen, de geestelijken en de werklieden. *Un militaire en bourgeois*, een militair in politiek; *un curé en bourgeois*, een pastoor in burgerkleeding. De werkman noemt zijn baas *bourgeois*, en de koetsier geeft dien naam aan dengene, die van zijn voertuig gebruik maakt. — *Bruit; tapage; vacarme.* — *La détonation des mousquets, de la mousqueterie* — *se faire entendre.*

6. Het zelfst. naamw., dat achter een hoofd- of rangschikkend telwoord niet herhaald wordt, moet vervangen worden door het voornaamwoord *en.* Het is een zware fout, als men dat voornw. weglaat. Hetzelfde heeft ook plaats bij adjectieven voorafgegaan door het onbepaald lidwoord, b.v. *La première lettre était trop courte; il* en *écrira une plus longue. Ce livre ne me plaît pas, j'*en *achèterai un autre.* — Aangaande het woord *enseigne*, door enkele inzenders gebezigd, vindt men in den Dictionnaire de l'Académie het volgende: „**Enseigne** se dit en outre pour drapeau ou signe accoutumé de ralliement. On ne l'emploie plus guère dans cette acception que lorsqu'il s'agit des anciennes armées romaines: *Les enseignes romaines étaient des aigles.* Il se dit aussi dans certaines phrases figurées, comme: *Marcher, se ranger, combattre*

sous les enseignes de quelqu'un. — Pour qu'on la reconnût plus aisément; pour qu'il fût plus facile de la reconnaître.

7. *Ecouter* is ook goed. Het woord *rien* staat tusschen het hulpwerkwoord en het hoofdwerkwoord en ook tusschen een werkwoord en den volgenden infinitief: *Nous n'avons rien dit; nous n'allons rien dire; nous ne voyons rien arriver* enz.

8. „*Ce fut . . . qui excita*" is minder goed, daar hetgeen in dezen zin vermeld is een onderdeel uitmaakt van den algemeenen toestand in den vorigen beschreven. Daar de nadruk al teweeggebracht wordt door het woord *surtout*, is het niet volstrekt noodig, het werkw. *être* met het aanwijzend voorn. te gebruiken, en kan men dus ook zeggen: *Le prévôt des marchands surtout excitait la plus grande méfiance.* — Tusschen *défiance* en *méfiance* is het verschil niet groot. Beide drukken het tegengestelde uit van *confiance.* Maar met het eerste (*défiance*) bedoelt men alleen het gebrek aan vertrouwen, terwijl *méfiance* daarenboven het vermoeden van iets kwaads te kennen geeft. Zie De Drie Talen, 13e jaargang, blz. 122.

9. Enkele inzenders hebben ook hier het onderw. op den voorgrond geplaatst: *C'est lui, disait-on, qui nous a plus d'une fois* enz. „*Disaient-ils*" is niet goed: er is in het vorige gedeelte geen zelfst. nw. genoemd, waarop *ils* betrekking zou kunnen hebben.

10. „*Il en parle*" is een grove fout, waartegen wij herhaaldelijk gewaarschuwd hebben, en die maar steeds blijft voorkomen. Het persoonlijk voorn. mag niet dienen om een bepaling te vervangen, die na het werkw. uitgedrukt wordt. Komt die bepaling achter het werkw. voor in den vorm van een hoofdzin, dan moet het voornaamwoord gebruikt worden. Men zegt dus wel *je le sais, vous êtes riche*, maar niet *je le sais que vous êtes riche.* — Een der inzenders heeft vertaald *la nôtre*, alsof den onzen in plaats van onze loopgraaf stond.

11. „*Que faisons-nous de ces traîtres?*" beteekent: Hoe behandelen wij (wat maken wij van) die verraders? De bedoeling echter is: Wat voeren wij uit met medewerking van die verraders? — *Avant deux heures*" is goed, maar zou ook kunnen beteekenen: eer het twee uur is. „*En moins de deux heures*" beteekent: in een tijdsverloop van minder dan twee uren. „*Dans deux heures*" beteekent eigenlijk: wanneer, van het tegenwoordige oogenblik af gerekend, twee uren verloopen zullen zijn. C. A. H.

3. Vertaling in het Fransch.

(Opgegeven in het nommer van 1 November 1898).

De spaarpenningen van Frans waren zeer gering, ongeveer drie duizend francs, die, met de som, welke men hem nog moest uitbetalen, een kapitaaltje vormden van zes duizend francs, waarvan hij er vijfhonderd per maand aan zijn ouden grootvader moest zenden. Aannemende, dat hij honderd francs per maand voor zich zelf uitgaf, kon hij dus gedurende tien maanden leven, zonder iets te verdienen. Maar zou hij van zulk een geringe som kunnen leven? In het provinciestadje, waar hij geboren en opgevoed was, kon hij dat zonder eenigen twijfel, en dat was dan ook voor hem een reden om er te blijven. Maar er waren nog andere redenen, die hem daar terughielden, in de eerste plaats zijn liefde voor Marianne. Zeker had hij vertrouwen in de standvastigheid en de getrouwheid van het jonge meisje, maar hoe groot dat vertrouwen ook was, zou hij, ver van die stad, één uur gerust kunnen zijn, wanneer hij zou denken, dat zij, die hij beminde, door de leden van haar familie vervolgd en gesmeekt werd om Thierry te huwen? En zou Marianne zelf steeds kracht genoeg hebben om zich te verdedigen en te strijden, als hij haar scheen te verlaten? Hij moest dus in het stadje blij-

1. Les économies de François étaient très minimes, environ trois mille francs, lesquels, avec la somme qu'on devait encore lui payer, formaient un petit capital de six mille francs, dont il devait en envoyer cinq cents par mois à son vieux grand-père. 2. En admettant qu'il dépensât pour lui-même cent francs par mois, il pouvait donc vivre pendant dix mois sans rien gagner. 3. Mais pourrait-il vivre d'une somme si insignifiante? Dans la petite ville de province où il était né et avait été élevé, il le pouvait sans aucun doute; aussi était-ce pour lui un motif d'y rester. 4. Mais il y avait encore d'autres motifs qui l'y retenaient; en premier lieu son amour pour Marianne. 5. Il avait certes confiance en la constance et en la fidélité de la jeune fille, mais toute grande qu'était cette confiance, pourrait-il, loin de cette ville, être tranquille ne fût-ce qu'une heure s'il allait s'imaginer que celle qu'il aimait, serait inquiétée par les membres de sa famille et suppliée d'épouser Thierry? 6. Et Marianne elle-même aurait-elle toujours assez de force pour se défendre et pour lutter s'il semblait l'abandonner? Il fallait donc qu'il restât dans la ville, et il y reste-

ven, en zou er blijven. Binnen tien maanden zou alles afgeloopen zijn; de strijd van Marianne's vader tegen zijn schuldeischers zou zoo lang niet duren; het proces van zijn grootmoeder zou misschien geëindigd zijn, en dan kon men wel eenigszins rekenen op onvoorziene omstandigheden.

rait. 7. Dans dix mois tout serait fini; la lutte du père de Marianne contre ses créanciers ne devait pas durer si longtemps; le procès de sa grand'mère serait probablement terminé, et puis on pouvait bien compter un peu sur des circonstances imprévues.

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. *Les épargnes.* — *Modestes.* — Als men het woord *francs* niet herhalen wil achter *cinq cents*, dan moet men het vervangen door het voornaamwoord *en.* Zie aant. 6 bij de voorgaande vertaling.
2. *Admettant*, *supposant.* — *Pourrait.* — „*Pendant*" mag weggelaten worden. — Daar de zin „zonder iets te verdienen" een ontkennende beteekenis heeft (want hij staat gelijk met: en daarbij niets verdienen), moet men iets vertalen door *rien.*
3. Geboren was is de volm. verl. tijd van geboren worden, *naître*, en opgevoed was die van opgevoed worden, *être élevé.* In 't Nederlandsch heeft men dus twee werkwoorden van dezelfde soort, in den lijdenden vorm; daarom behoeft men het hulpwerkwoord niet te herhalen. Maar in 't Fransch is 't eerste werkwoord intransitief en het tweede is een transitief werkw. in den lijdenden vorm, zoodat men bij het eerste *était* en bij het tweede *avait été* moet gebruiken. — *Pourrait.* — *Il est certain* (*indubitable*, *hors de doute*) *qu'il le pouvait* (*pourrait*). — *Aussi* aan het begin van een zin staande met de beteekenis van daarom moet niet voorafgegaan worden door *et.*
4. *D'autres raisons.* — „*De prime abord*" is synoniem met *tout d'abord*, *dès l'abord* en *au premier abord* en beteekent: dadelijk, zoodra men begint, zoodra men met iemand in aanraking komt. Wanneer er in een zin staat in de eerste plaats, *en premier lieu*, dan weet men, dat er iets op volgen moet, dat van minder gewicht is. Dat is niet het geval, wanneer er staat: dadelijk, *de prime abord.*
5. *Il ne doutait nullement* (*aucunement*, *pas le moins du monde*) *de la constance* etc. — *Se fier* is goed, maar *se confier* beteekent niets

anders dan zich toevertrouwen. — *Quelque grande que fût sa confiance.* — *Quand il penserait* is goed, maar niet *s'il penserait*, want het voorwaardelijk voegwoord *si* mag geen *futur* of *conditionnel* na zich krijgen. Zegt men *s'il pensait* (= als hij dacht), dan geeft men alleen te kennen, dat hij het *niet* dacht, en laat in 't midden of het later gebeuren zal. Door gebruik te maken van het hulpw. zullen in dezen zin heeft men te kennen gegeven, dat die gedachte later zou (of moest) opkomen. In dat geval gebruikt men in 't Fransch het hulpw. *aller*. — Zij, die hij beminde. Hier is zij een bepaling aankondigend voornaamwoord en de vertaling „*elle qu'il aimait*" is daarom fout. — *Persécutée* is misschien te kras gezegd; met *obsédée*, *importunée*, *tourmentée* is men dichter bij de waarheid; *poursuivie* wordt ook wel eens gebruikt in die beteekenis, b.v. *La calomnie me poursuit*, maar meer in die van naloopen.

6. Na *assez*, *trop* en *trop peu* gebruikt men altijd het voorzetsel *pour* voor den volgenden infinitief. — Iemand verlaten, aan zijn lot overlaten, niet meer beschermen ofschoon hij het noodig heeft, *abandonner* of, sterker nog, *délaisser*. Iemand verlaten, heengaan van de plaats waar hij is, niet bij hem blijven is *quitter* of *laisser*.
7. *Avant dix mois.* — *Le combat entre le père de M. et ses créanciers.* — *Durerait* is ook goed, want men verplaatst zich in gedachte in het verleden en ziet de handeling dan in de toekomst gebeuren. — *Tant soit peu*, eenigszins, heel weinig.

---

4. Exercice grammatical.

1. Ce n'est pas en vain que ces savants **se sont creusé** la tête pour trouver le sens de **tous** ces symboles; **quelques** grandes difficultés que **présentât** l'œuvre **entreprise**, ils **ont réussi à** les déchiffrer.
2. Ma sœur est **allée** chercher la tapisserie qu'elle a **achevée** hier et que vous **l'**avez **priée de** vous montrer.
3. Je ne sais **pas** si dans **cet** intervalle vous **avez** changé d'opinion et **si** vous **approuvez** maintenant **le** choix que vous blâmiez encore hier.
4. Si vous et votre frère **saviez le français** et que vous **eussiez**

quinze jours de **vacances** je vous aurais **demandé** de m'accompagner et je **me serais fait** un plaisir de vous conduire **dans** Paris et de vous **en montrer les** plus beaux monuments.

5. Il **souhaite** que je lui **explique** les difficultés de cette leçon et que je **résolve** les problèmes qu'on lui a **donné(s)** à faire.
6. Pierre et moi **étions** mieux **informés** que vous **ne l'aviez** cru.
7. J'espère que vous **vous conduirez à** cette occasion de façon qu'on **puisse** dire que vous **avez** reçu une bonne éducation.
8. Il me tarde **de** revoir mes amis; heureusement je ne tarderai pas **à leur** serrer les mains.
9. Nous regrettons que le président ne lui **ait** pas donné **la parole** aussi vite qu'il s'y était attendu.
10. Ces **plates-bandes** seront **le** mieux protégées **par** de solides treillis en fer.
11. Par la fenêtre **grande ouverte** il regardait jouer les deux fillettes aux joues **roses** qui **portaient** ce jour-là des robes **crême** et des rubans **bleus.**
12. N'êtes-vous pas les deux **trouble-fête** qui **sont** partis **de si** bonne heure hier soir? Si je ne me trompe **(pas)** c'est vous qui **êtes** partis **les premiers.**

Zuid-Scharwoude. S. Rodenhuis.

Correspondentie.

De uitwerking der andere opgaven van het Novembernummer hopen wij in de volgende aflevering te kunnen opnemen.

Van bovenstaande vertalingen zijn *voldoende* uitwerkingen ingezonden door:

I. A. Weisfelt te Nieuwe Tonge en Mej. C. Deckers te Heeze.

II. A. Groeneweg te Amsterdam; R. U. te Sittard; S. Rodenhuis te Zuid-Scharwoude; C. M. Rombouts te 's-Gravenhage en A. Weisfelt te Nieuwe Tonge.

III. D. Verheul te Delft; S. Rodenhuis te Zuid-Scharwoude; Homo Sum te R.; Buscoducien; J. H. H. G. te Z.; B. Kroon te Sliedrecht, L. M. C. Torman te Zuilichem.

IV. De hieronder genoemde inzenders hebben in hun werk het achter hun namen vermelde aantal fouten gemaakt:

L. te K. 6; L. M. C. T. Z. 2; J. de V. te A. 11; B. K.

te S. 2; W. C. J. S. 4; R. P. te Gr. 3; H. E. C. 6; M. M. te O. 8; J. J. H. G. 7; Buscoducien 6; M. J. B. te H. 4; C. D. te H. 7.

Het blijkt niet overbodig de aandacht te vestigen op den 3en zin, waarin bijna allen het tweede *si* vervangen hebben door *que* met den subjonctif. Dat mag alleen plaats hebben, wanneer *si* een voorwaardelijk voegwoord (*conjonction conditionnelle*) is. Het gramm. verbindend voegwoord *si*, dat een twijfel te kennen geeft (*conjonction dubitative*) moet óf herhaald óf in den tweeden zin verzwegen worden en regeert nooit den subjonctif.

Mej. Anna te Br. — »Mais un pas se fit entendre, et l'abbé Rose vit un homme passer, très fort, chaussé *en voisin de galoches*". (Zola, Paris, blz. 4).

Het komt mij voor, dat de schrijver bedoeld heeft, dat de groote sterke man leeren klompen droeg, als iemand, die in de buurt thuis hoorde. *Galoche* heeft n.l. twee beteekenissen: 1^0 overschoen, 2^0 leeren schoeisel met houten zool. De zin zou in duidelijkheid gewonnen hebben, als de bepaling *en voisin* tusschen komma's had gestaan.

Blz. 5. »A cette heure matinale, sous la lumière grise que laissaient tomber les hautes et minces *baies*... des cierges d'imploration brûlaient au fond de *l'abside*."

Baie, open vak of nis in een muur, waar zich een venster bevindt. Door de hooge vensters valt een grijs licht naar binnen.

Abside, extrémité d'une église située derrière le chœur. Dat gedeelte van het kerkgebouw heet in 't Nederlandsche a b s i s of a b s i d a.

Blz. 12. Mais, à mesure qu'il dévalait, par les *raidillons*.

Raidillon, een steil afloopend straatje, meestal met steenen trappen.

Blz. 12. Des *taies* de papier bariolaient les vitres crasseuses.

De gewone beteekenis van *taie* is kussensloop. Hier worden waarschijnlijk bedoeld vellen papier, die men op gescheurde of gebroken ruiten plakt.

Blz. 14. Une femme ouvrit, dont les cheveux *dépeignés* grisonnaient.

Dépeigné. Hoewel dit woord niet in den Dict. de l'Acad. en ook niet in Littré voorkomt, is zijn beteekenis gemakkelijk op te maken uit die van het voorvoegsel *dé*, dat ontkennende of beroovende kracht heeft. *Peigné*, gekamd; *dépeigné*, ongekamd.

Blz. 32. L'idée profonde lui était venue de donner en mariage, *comme épingles*, Eve, sa fille cadette, au fils du baron.

Epingles (in het meerv.) is de naam van een geschenk aan een vrouw voor een bewezen dienst. Ook bij het sluiten van een koop kan aan den kooper iets gegeven worden voor zijn vrouw; dit heet ook *des épingles*. Het is mogelijk, dat Zola daaraan gedacht heeft, toen hij het schenken van de hand der jongste dochter van den eenen bankier aan den zoon van zijn concurrent met zekere ironie een c a d e a u t j e of liever een k o o p j e noemde. Merk wel op, dat het gebeurde »à la suite d'une rencontre terrible entre eux, après l'âpre partage du butin."

Blz. 43. Le général, dans ses heures de rancune, parlait de *chambarder* une société assez bête pour se laisser mener par quatre polissons.

Chambarder (ook wel *chamberder*) is geen academisch Fransch; het behoort onder de rubriek *langue verte* of *argot*, en beteekent: lawaai maken, omver werpen of verbrijzelen. »Les vociférations, les cris tumultueux trouvent leur expression dans *chamberder*, faire du *chambard*, et avec jeu de mots faire du *chabanais*" (A. Timmermans, L'argot parisien).

Blz. 60. Il était arrivé au pouvoir avec Gambetta, honnête et romantique, *tonitruant* et un peu sot.

Tonitruant, een deelwoord afgeleid van het Lat. *tonitru*, donder. Zinspeling op de bulderende stem van Gambetta.

Blz. 80. Le marquis planait dans son *intransigeance totale.*

Transigeeren beteekent in een schikking treden. De volstrekte weigering om dat te doen heet *intransigeance.*

Blz. 85. Le petit hôtel.... d'un luxe délicat et *un peu galant de temple.*

De temple is hier geen bepaling van *galant*, zoo als u schijnt te denken, maar van *luxe*. De vertaling is dus: Het kleine heerenhuis, waar een fijne en eenigszins aan de liefde gewijde weelde heerschte, die het op een tempel deed gelijken.

Blz 185. Un vaste atelier où ronflaient des *tours.*

Tour is hier draaibank of draaischijf.

Blz. 194. *Monsieur Homais* est pour eux l'épouvantail.

Homais is een der personen, voorkomende in den bekenden roman van G. Flaubert, *Madame Bovary*. Hij is apotheker in een provinciestad, en een type van den halven geleerde, die in de kleine dosis wetenschap, die hij bezit, grond vindt voor zijn ongeloof.

Blz. 205. De la main il avait désigné l'autre maquette, . . . un ange . . . *la tête poncive.*

Een alledaagsche (banale) kop. Zola heeft hier het zelfst. nw. *poncif* bijvoeglijk gebruikt. Dat wordt wel meer gedaan, en dan beteekent het gewoonlijk laf, flauw.

Blz. 205. „Je suis petit-fils d'un paysan *beauceron*."

Beauceron, originaire du pays de Beauce. Deze landstreek, met de hoofdstad Chartres, ligt ten Z.O. van Parijs.

Blz. 325. „Le garçon, pour ouvrir les persiennes, dut se battre avec la crémone."

Om de zonneblinden open te krijgen, had de knecht heel veel moeite met de espagnolette (ook spanjolet, op en neergaande ijzeren stang aan een blind of aan een stolpdeur).

Blz. 348. „La fameuse émission des valeurs à lots, votée par la Chambre, grâce à un *maquignonnage* effréné."

Maquignon is, zoo als U bekend is, paardekooper. Nu hebben paardekoopers, wat eerlijkheid aangaat, geen al te gunstige reputatie. De kunstgrepen, die zij bezigen om hun waar tegen al te hooge prijzen aan den man te brengen, worden *maquignonnage* genoemd. Hier is het woord in figuurlijken zin gebruikt.

Blz. 348. „Tandis qu'elle était occupée à filer les députés socialistes"

Zij (n.l. de politie) was bezig de socialistische afgevaardigden na te loopen en in hunne gangen te bespieden. *Filer quelqu'un* = le suivre à son insu sans le perdre de vue.

Blz. 359. „Ils les connaissaient toutes... les *pontons empoisonnés*".

Ponton is de naam, dien men geeft aan een oud vaartuig, dat als gevangenis wordt gebruikt. Met *empoisonné* bedoelt de schrijver, dat de lucht daarbinnen verpest is.

Blz. 395. „Un coup de vent entra, des jupes volantes, *des rires en fusée*."

Herhaald, schel klinkend gelach, dat opkomt en eenigen tijd duurt, als een *fusée* (vuurpijl) bij een vuurwerk.

Den Heer G. N. te 's-G. — „Cette idée que je me fais du poète, elle est si vraie que voyez, je vous prie, à quoi prétendent ceux qui aspirent à cette vocation". (Töppfer, la Bibliothèque de mon oncle, 9).

Om te zien hoe waar dat denkbeeld is, dat ik mij van den dichter maak, moet ge maar zien, welke pretensies zij hebben, die daartoe roeping beweren te hebben.

Wat beteekent *cloche* op blz. 42 van hetzelfde werk: C'était un temps que je me figurais tout de couvents, de cellules, de *cloches*?

Dat woord heeft hier zijn gewone beteekenis, die van klok, hetzij kerkklok, hetzij kloosterklok.

Daar de examen-commissie in haar Verslag (Staatscourant van 22

Oct. 1898, n⁰. 247) onder de werkjes, die bij het examen gebruikt zouden kunnen worden „*La bibliothèque de mon oncle*" van Töpffer heeft aanbevolen, raden wij onzen lezers aan, zich dat werkje aan te schaffen en het ernstig te bestudeeren. Wij zijn bereid, alle vragen, waartoe die studie aanleiding mocht geven, in dit tijdschrift te beantwoorden.

Wij vestigen ook de aandacht onzer lezers op onderstaand gedeelte van bovengenoemd verslag: „De resultaten in de laatste jaren door het aanwenden der zoogenaamde directe methode verkregen, wijzen op de wenschelijkheid om aan dit onmiddellijk contact met de vreemde taal een zoo groot mogelijke plaats bij het onderwijs in te ruimen. Daarom zal dan ook, bij de voorbereiding van candidaten voor de akte Fransch, L. O., met die ervaring rekening moeten gehouden worden en zullen toekomstige commissiën aan de vaardigheid der toekomstige onderwijzers in het Fransch strenger eischen moeten gaan stellen. Naar het oordeel der Commissie verdient onder de middelen, die tot verhooging der „vaardigheid" kunnen bijdragen, het van buiten leeren van kortere of langere gedichten te worden aanbevolen. Dat de candidaten deze vruchtbare oefening te weinig in hun studieplan opnemen, is op het examen gebleken. Herhaaldelijk is den candidaten gevraagd of zij niet een Fransch gedichtje van buiten kenden. De meesten antwoordden ontkennend."

Den Heer H. C. E. te R. — Het is waar, dat Kramers-Bonte in zijn Woordenboek enten vertaalt o. a. door *oculer*, maar daarmede is dit werkwoord nog niet tot een gebruikelijken Franschen term gemaakt. Noch in den Dict. de l'Acad., noch in den Dict. général van Hatzfeld en Darmesteter, noch in Littré is het te vinden. Wel staat in laatstgenoemd woordenboek het adj. *oculé*, met de verklaring „qui a des taches ou des trous comparables à des yeux" en ook het subst. *oculation* met de verklaring „greffe en écusson" en de opmerking „peu usité". In den Dict. des termes appropriés aux arts et aux sciences vind ik ook *oculation*, maar met de verklaring „action de débourgeonner (de knoppen afsnijden) une plante", maar een werkwoord *oculer* staat er niet in. En wat nog aardiger is, Kramers-Bonte, die het opgeeft als vertaling van enten, heeft het niet opgenomen in zijn Fransch-Nederlandsch gedeelte.

Phonetisch alphabet.

Voor onze nieuwe abonnés is het waarschijnlijk niet overbodig, dat wij de volgende lijst geven van de teekens, die voor de phonetische voorstelling der uitspraak van het Fransch, door de Association Phonétique Internationale en ook door ons zijn aangenomen. Wij doen het te eerder, omdat wij gemerkt hebben, dat in den vorigen jaargang op pag. 42 het teeken, voorstellende de uitspraak van den *labiopalatalen* (of gehemelte-lipmedeklinker), waarmede het woord *huile* begint, verkeerd is afgedrukt.

N.B. Iedere letter moet worden uitgesproken als de vetgedrukte letter of letters in de opgegeven normaalwoorden.

a p**a**tte, p**a**rt.
ɑ p**a**s, p**â**te.
ɑ̃ **en**, t**an**te.
b **b**out, ro**b**e.
d **d**ent, ru**d**e.
e **é**t**é**, d**é**jà.
ɛ l**ai**t, t**ê**te.
ɛ̃ v**in**, t**ein**te.
ə d**e**, cr**e**ver.
f **f**ort, neu**f**.
g **g**ant, do**g**ue.
h **h**aut, o**h**o.
i n**i**, p**i**re.
j **y**eux, b**i**en.
k **c**ar, ro**c**.
l **l**ong, seu**l**.
m **m**ot, da**m**e.
n **n**i, â**n**e.
ɲ ensei**gn**e, li**gn**e.
o p**eau**, c**ô**te.
ɔ n**o**te, t**o**rt.
ɔ̃ r**on**d, r**on**de.
œ s**eu**l, p**eu**r.
œ̃ **un**, h**um**ble.
ø p**eu**, cr**eu**se.
p **p**as, ta**p**e.
r **r**a**r**e, **r**ond.
s **s**i, ro**ss**e.
ʃ **ch**amp, ta**ch**e.
t **t**as, pa**tt**e.
u t**ou**t, t**ou**r.
v **v**ent, ri**v**e.
y v**u**, p**u**r.
ɥ **h**uile, n**u**age.
w **ou**i, p**o**êle.
z **z**èle, ro**s**e.
ʒ **J**ean, rou**g**e.

Het teeken ʹ wijst aan, dat de volgende lettergreep den klemtoon moet hebben. Daar het regel is, dat de klemtoon in 't Fransch gelegd wordt op de laatste lettergreep van een woord, of, zoo deze toonloos is, op de voorlaatste, wordt dit teeken nog al vaak weggelaten.

Het teeken : na een klinker wijst aan, dat de klinker lang is. Zoo wordt b.v. *patte* phonetisch voorgesteld door pat, *part* door pa:r, *pâte* door pɑ:t, *champ* door ʃɑ̃ en *chambre* door ʃɑ̃:brə.

Hetzelfde teeken wordt ook gebezigd in lettergrepen, die den klemtoon niet hebben en waarvan de klinker eenigszins gerekt is, b.v. bri:ze, pɑ:ri.

1898.

AUTOUR DE LA REINE.

AMSTERDAM, Septembre 98.

Spectacle exquis, à la fois très reposant et d'une effarante nouveauté pour un sujet de Félix Faure en voyage: celui d'une ville amoureuse de sa reine et qu'affole la joie d'appartenir à une enfant de dix-huit ans!

Et son nom est devenu la marque de fabrique que s'honorent d'arborer les produits nouveaux: „Demandez le cigare *Wilhelmine*", le chapeau, le gant, la bougie Wilhelmine".

Et sa couleur! Elle est partout aussi, tirant, obsédant, aveuglant l'œil. C'est la symphonie de l'Orange déchaînée sur un peuple....

Jolis effets d'ailleurs. J'aime cette note d'or rouge mêlée aux verdures des arbres, ou bien scintillant en oriflammes aux façades des maisons, ou bien accrochée en écharpe aux corsages des dames, ou reflétée le soir, au long des canaux, à travers le papier des lanternes.....

Je l'aime moins aux chapeaux des vieux messieurs et aux boutonnières des soutanes. L'aiguillette orange, à la tunique des cochers n'est pas non plus d'un esthétisme raffiné; ni le ruban orange aux chapeaux des jeunes gens, ni la „régate" orange aux plastrons des chemises.

Quant au linge..... (Oh! ce monsieur en habit noir, entrevu tout à l'heure, avec son petit bout de mouchoir orange qui débordait l'échancrure du gilet!)

Trop de loyalisme tout de même..... Il y a en certains quartiers, de certaines portes au-dessus desquelles le buste de cette jeune reine ne devrait pas être placé, et aussi certains tréteaux de beuglants, où la fine silhouette en plâtre surgit enrubannée et fleurie comme une idole..... Il est vrai que toutes raffolent de leur petite reine et que quand elles portent une écharpe, elle est d'orange.

Délicieuse leçon de prévoyance néerlandaise:

Ils ont couvert de pontons les canaux au long desquels devait passer le cortège et sur ces pontons, posé des estrades où le peuple s'écrase, — et à côté de ces estrades, érigé de petites guérites où peut s'isoler le badaud que l'attente fatigue. Et chaque ponton a sa guérite dont la destination est indiquée par trois chiffres. Les mêmes que chez nous.

Est-ce qu'on ne pourrait pas leur faire savoir que la plaisanterie des plumes de paon promenées de figure en figure est une mode finie, et qu'il y a beau temps que ce chatouillage douteux ne fait plus rire les Parisiens?

Et puis ne pourrait-on pas supplier aussi leurs femmes de ne

pas déshonorer au contact de nos modes, l'admirable coiffure frisonne, ce casque d'or auréolé de dentelle blanche qui les rend toutes jolies? Elles se mettent à porter nos chapeaux..... par dessus.

Bonne foule — braillarde sans effronterie, turbulente avec docilité, qui pince la taille des dames en s'excusant, et fait des farandoles autour de la police (qui lui sourit, et qu'elle aime!) foule chez qui l'instinct de raison subsiste sans le débordement de joie le plus fou — qui titube ayant trop bu, mais *prend sa droite* en titubant.

Au passage de la Reine un officier hollandais me souffle à l'oreille: „Vous entendez notre hymne national, le chant de Guillaume de Nassau? Il nous vient de chez vous."

—? . . . .

„Parfaitement. C'est la musique d'une chanson que les soldats de la Ligue avaient faite contre ceux de Condé. Quelques-uns s'enrôlèrent plus tard dans l'armée du *Taciturne* qui les entendit fredonner leur chanson, en trouva l'air joli, et le garda."

Et tandis que la musique joue, *Elle* passe.

Je n'aime pas beaucoup sa calèche blanche à timon et ressorts rouges et blancs, avec cette double allégorie d'anges en or, formant groupe devant et derrière la voiture comme aux deux bouts d'un navire, et supportant de leurs mains assemblées, d'un côté la couronne royale, et de l'autre des palmes de victoire.

Mais la tenue des conducteurs — jockeys rouge et noir premier Empire — est jolie. Attelages superbes aussi; et puis . . . il y a Elle, qui est exquise. Ah! la jolie façon de secouer le mouchoir, de rire à la foule, de s'agiter vers elle! Tout cela est-il très majestueux, très protocolaire? Non, mais cela a franchement dix-huit ans, et c'est charmant.

Vingt-quatre heures après.

A l'église. Une vierge impassible drapée de rouge et d'hermine, qui lit un message à ses sujets d'une voix sonore, et étend vers le sceptre, pour prêter serment, deux petits doigts qui ne tremblent pas.

Est-ce la même femme d'hier?

Mon Dieu, oui.

Reposant — kalmte schenkend; *reposé* — qui a de la fraîcheur: *teint*, *air reposé*. Effarante nouveauté — pakkende, roerende nieuwheid. Affoler — dol maken; *une aiguille affolée* = aiguille de boussole, dérangée de sa direction naturelle vers le nord par le voisinage du fer, d'un violent orage etc.; *raffoler de* = aimer excessivement, *raffolir* = devenir fou (peu usité). Arborer — ten toon

dragen; *arborer l'étendard de la révolte* — planten (*arbor*, arbre). Obsédant — kwellend, vermoeiend. Déchaîné sur — in volle tonen losbarstend over. Scintillant — flikkerend.

Lanternes = lampions. Aiguillettes — nestels. Esthétisme raffiné — verfijnd schoonheidsgevoel; *esthétisme* — overdreven schoonheidszin, is eigenlijk een néologisme uit *esthète* (eveneens een néolog.), dat eene afkorting is van *esthéticien*, d. i. iemand, die er uiterlijk naar streeft, de jongeren in de kunst na te doen en zich onderscheidt door artistieke kleederdracht, gemaniereerdheid, oververfijnden smaak, sentimentaliteit enz.

Régate — soort strik, met een zeemansknoop vastgemaakt; *regate, regatta* — roei- of zeilwedstrijd. Plastron — gesteven borst in een hemd; eig.: borstharnas of borstleer bij 't schermen; *faire son plastron de q. qn., faire q. qn. le plastron de ses railleries, de ses sarcasmes* — mikpunt. Echancrure — rond uitgesneden opening.

Loyalisme — néologisme voor: overdrevene loyauteit (loyauté — burgertrouw). Tréteaux, eigenlijk schragen. Daar men vaak de planken, waarop in de open lucht vertooningen werden gegeven, op schragen zette, heeft *tréteaux* de fig. beteekenis gekregen van kermisspel, theater waar kluchten worden vertoond.

Beuglant = *boui-boui* — tingeltangel. Ponton — pont, platte schuit. Estrade — verhooging, planken; *battre l'estrade* — op kondschap uitgaan, veldontdekkingen verrichten. Badaud — kijker, toeschouwer. Il y a beau temps = il y a belle lurette; il y a bel âge — 't is lang geleên. Auréolé = als met een stralenkrans omgeven. Braillard = luidruchtig, schreeuwend.

Turbulent — rumoerig. Docilité = lijdzaamheid; *ductilité* — buigzaamheid (van metalen enz.) Farandole = provençaalsche dans. Subsiste — bestaan blijft; behouden blijft. Tituber — op zijn beenen wankelen, waggelen.

Prendre sa droite — rechts houden. Fredonner — chantonner. Attelages — de bespanningen; de paarden. S'agiter vers — Toebuigen naar. Protocolaire — volgens formulier. Impassible — volslagen kalm; ook: onverschillig, hardvochtig, meedoogenloos.

Heerenveen. R. D. N.

Le Courrier de Vaugelas

journal semi-mensuel consacré à la propagation universelle de la langue française.

Rédacteur: Eman Martin.

Ouvrage couronné par l'Académie française.

Il y a quelques années, ou, plus exactement de 1869 à 1881, il a paru à Paris une petite feuille grammaticale et philologique fort goûtée de ceux qui s'intéressaient aux faits de langue. A la vérité, la partie philologique, qui consistait surtout dans la recherche et la discussion d'étymologies, était plutôt faible. Un certain nombre des solutions proposées semblaient justifier le dire du moraliste: Nous préférons l'erreur découverte par nous à la vérité découverte par autrui.

En revanche, tant qu'il se bornait à faire la guerre à des locutions vicieuses, à rechercher et à fixer le vrai sens, la véritable orthographe des mots, l'origine d'expressions figurées, familières et proverbiales, le *Courrier de Vaugelas* offrait à ses abonnés des lectures aussi attrayantes qu'instructives.

Nous en reproduisons ci-dessous quelques lignes, les premières venues:

Quelle est l'origine de quelque, dans le sens de *environ*, devant un nom de nombre (J'ai *quelque* soixante ans). — Le mot latin *aliquis* s'employait dans le sens de *environ*, devant un nom de nombre: *Aliquos* viginti dies, pendant *environ* vingt jours.

Or, *aliquis*, dans ses différentes acceptions, a été traduit en français par *quelque*, seul ou suivi d'un autre mot: *Aliquis* Graeculus, *quelque* Grec frivole; si vis esse *aliquis*, si tu veux être *quelqu'un* (jouer un rôle).

Il était donc pour ainsi dire tout naturel que *quelque* servît aussi à marquer l'approximation devant un nom de nombre indéfini, et on l'a employé à cet usage.

Seulement, infidèle à son origine, *quelque*, dans ce cas, reste invariable en français, tandis que *aliquis* s'accordait en genre et en nombre avec le substantif suivant.

Ainsi dit, en substance, M. Eman Martin. Et tout cela est exact, si l'on n'a en vue que la langue du XIXe siècle. Ainsi, nous sommes convenus de distinguer entre: Il y a *quelque* cent ans que Louis XVI

a été décapité et: Il y a *quelques* cents ans qu'a eu lieu la première croisade. Mais, au XVIIe siècle, on ne tenait pas compte de cette différence et l'on écrivait avec accord: „Il peut y avoir *quelques* huit jours" (Corneille, Clitandre). „*Quelques* quarante moines mendiants" (Pascal 1e Provinciale). — „*Quelques* soixante ans" (Racine, Plaideurs. — „Le talent attique valait *quelques* six cents écus de notre *monnaie.*" (La Bruyère, Caractères) [1]).

Pourquoi dit-on *apprendre par cœur?* Ne vaudrait il pas mieux dire *apprendre de mémoire?*

D'après les croyances des Grecs, toutes les facultés intellectuelles résidaient dans la poitrine. Et c'est à cette erreur physiologique, adoptée par les Romains (preuve *recordari* et *recordatio*) que nous devons cette expression. Au reste, on ne disait pas seulement *apprendre*, *savoir par cœur*, on a dit aussi *enseigner par cœur*, *dire par cœur*, etc. Je say bien ce que je dis et ne *parle point par cœur*. (*Odet de* Turnèbe, Les Contens.)

Faut-il dire *Apprêter à rire* à quelqu'un ou *Prêter à rire* à quelqu'un? L'un et l'autre se dit ou se disent. — L'usage a préféré *Apprêter à rire* et c'est la seule des deux que l'on trouve dans l'Académie: Si vous faites telle chose, vous apprêterez à rire à tout le monde.

Mais il n'en est pas moins vrai que, à première vue, *prêter à rire*, semble plus naturel. D'ailleurs, l'Académie, comme tout le monde, ne dit-elle pas, cette action, ce discours, *prête à la plaisanterie?*

Nous regrettons que le défaut d'espace ne nous permette pas d'allonger encore cet article d'une couple d'exemples. Bornons-nous à dire qu'un libraire de Paris (M. H. Welter, rue Bonaparte, 59), a eu l'heureuse idée de mettre en vente la collection complète du *Courrier de Vaugelas* à un prix fortement réduit. Il fournit les dix années suivies d'une table des matières détaillée pour trente francs.

d. P.

Un mot encore. A partir de sa troisième année, le Courrier de Vaugelas donne, dans chaque numéro, à corriger un certain nombre de phrases, trouvées pour la plupart dans la presse périodique. Nous en transcrivons ci-dessous un certain nombre. Nos lecteurs pourront s'amuser à trouver les fautes.

Nous en donnerons le corrigé raisonné dans la livraison d'avril.

[1]) Tous ces exemples sont empruntés de l'excellente Syntaxe du XVIIe Siècle de M. Haase, sur laquelle nous avons appelé l'attention dans un précédent fascicule.

1. Avec cet emprunt, finira-t-on bien ce qui est commencé: la rue de Réaumur, le boulevard Haussman, la rue de Rennes, etc. 2. Que chacun se rallie à la forme de gouvernement qui ne ferme systématiquement l'espérance à personne, et qui s'appliquera à transiger les questions irritantes. 3. Tous ces embarras, toutes ces peines, tant d'avis demandés, de chagrins reçus, de douleurs supportées, tout aboutit à un instant de plaisir. 4. Tout édifice qui s'élève a dans les substructions les pierres d'un édifice démoli, et le présent, quoiqu'il en ait, marche sur le passé. 5. Il n'était à ce moment que dix heures et quart. Mais la liste des orateurs inscrits était épuisée. 6. Je pensai qu'avant de nous transporter dans notre prison définitive, nous allions être provisoirement déposés à la Conciergerie ou à Sainte-Pélagie. 7. L'idéal, ce serait d'ouvrir un appartement par malade ou par blessé, de soigner chacun d'eux à domicile. Mais il est de cet idéal comme de tous les autres. 8. Il faut pourtant les pardonner, ces malheureuses victimes d'une ignorance soigneusement entretenue par l'Empire. 9. En France, il semble que, du moment que les troupes entrent en campagne, elles n'ont plus à faire l'exercice. Les troupes prussiennes la font tous les jours. 10. M. Bethmont a proposé que la gauche se scinde en deux partis votant l'un pour, l'un contre. 11. Lorsque les soldats arrivent, quelques passants s'arrêtent et restent à bâiller aux corneilles, voilà tout.

Uitwerking der Opgaven in het 6de Nummer van den 14den jaargang.

2. Vertaling in het Fransch.

(Examen-opgave L. O.).

De kostschool, waarvan Juffrouw B. het adres had, was in de buurt der Champs-Elysées; met behulp van enkele terechtwijzingen kwam zij zonder veel moeite voor een groote groene poort, waarboven het volgende opschrift stond: Instituut Bocard. Zij schelde aan; een hond begon luid te blaffen en na eenige oogenblikken wachtens, gedurende welke het hart van het meisje geweldig klopte, ging de deur half open en de spitse neus

1. Le pensionnat dont mademoiselle B. avait l'adresse se trouvait dans le voisinage des Champs-Elysées; à l'aide de quelques indications elle arriva sans beaucoup de difficultés devant une grande porte verte au-dessus de laquelle il y avait l'inscription suivante: Institution Bocard.

2. Elle sonna; un chien se mit à aboyer fortement, et après quelques moments d'attente, pendant lesquels le cœur de la jeune fille

van een magere portiersvrouw verscheen plotseling voor de blikken van Marie.

„Wat verlangt de juffrouw?" vroeg de vrouw, aan wie de neus behoorde, terwijl zij het meisje van het hoofd tot de voeten opnam.

„Ik zou gaarne Juffrouw Bocard spreken."

„Juffrouw Bocard is op dit uur van den dag niet te spreken; ze gebruikt haar chocolaad," zei de spitsneus op weinig beleefden toon.

„Ik heb hier een brief voor haar," hernam Marie, op zulk een toon, dat de portiersvrouw een beetje beleefder werd en zei: „Juffrouw Bocard is om twaalf uur te spreken. Als u mij dien brief wilt geven, zal ik haar dien ter hand stellen."

„Neen, dank u," zei Marie, die zich herinnerde, dat men haar vooral op 't hart had gedrukt, zelf de personen te spreken, tot wie zij zich te wenden had. Haar voorzichtigheid bracht de portiersvrouw tot andere, meer menschelijke gevoelens. „Als u om elf uur terug wilt komen," zei ze, „zal ik Juffrouw Bocard van uw bezoek verwittigen." — „'t Is goed," hernam Marie en ze keerde de verbaasde portiersvrouw den rug toe. Drie uren gaan langzaam voorbij, wanneer men niets te

battit violemment, la porte s'entr'ouvrit et le nez pointu d'une maigre concierge apparut tout à coup aux regards de Marie.

3. „Que désire mademoiselle?" demanda la femme à qui appartenait ledit nez. Ce disant elle regardait la jeune fille des pieds à la tête.

4. „Je voudrais parler à mademoiselle Bocard."

5. „Mademoiselle Bocard n'y est pour personne à cette heure de la journée; elle prend son chocolat," dit le nez pointu d'un ton peu civil.

6. „J'ai ici une lettre pour elle," reprit Marie sur un ton qui rendit la concierge un peu plus polie. „Mademoiselle Bocard, dit-elle alors, est visible à midi. Si vous voulez me confier la lettre, je la lui remettrai."

7. „Non, merci," dit Marie, se rappelant qu'on lui avait surtout recommandé de parler elle-même aux personnes à qui elle aurait à s'adresser. 8. Sa prudence amena la concierge à des sentiments différents, plus humains. „Si vous voulez revenir à onze heures," dit-elle, „je préviendrai mademoiselle Bocard de votre visite." — 9. „C'est bien," reprit Marie, tournant le dos à la concierge étonnée. Trois heures [se] passent lentement quand on n'a rien à faire et qu'on se sent soli-

doen heeft en zich eenzaam gevoelt. Moede door haar slapeloozen nacht en door de aandoening, die zij de laatste dagen ondervonden had, zette ze zich op een bank neder en gaf zich aan haar mijmeringen over.

taire. 10. Fatiguée par sa nuit blanche et par les émotions qu'elle avait eues pendant les derniers jours, elle s'assit sur un banc et s'abandonna à ses rêveries.

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. *Dans le quartier; aux environs.* Ook *près des Ch. El.* kan goedgekeurd worden. — *Grâce à certains renseignements, à quelques informations.* — *Presque sans peine.* — *Se trouvait; on lisait; on pouvait lire.* — Het b.v. nw. *suivante* mag gerust weggelaten worden. — Institut. Vroeger werd deze naam alleen gegeven aan een geestelijke orde of aan den voorgeschreven leefregel van zulk een orde. Het was ook de naam van een geleerd genootschap, b.v. *l'Institut de France.* Voor een school gebruikte men een anderen term, n.l. institution, die nog die beteekenis heeft, maar soms door het deftiger klinkend *institut* wordt vervangen, als het bijzondere scholen geldt, waar ook kostleerlingen worden gehouden.
2. *Bruyamment* is ook goed; maar *à haute voix* gebruikt men, even als *haut*, alleen als er sprake is van de menschelijke stem, en dan zijn die twee uitdrukkingen de tegengestelden van *bas* en *à voix basse*, zachtjes of fluisterend. *A tue-tête* komt nooit voor in verbinding met *aboyer.* Volgens den Dict. de l'Acad. gebruikt men het alleen „dans ces phrases familières: *Crier à tue-tête*, *disputer à tue-tête*, crier, disputer de toute sa force". — Niet *battit*, want de duur van die handeling is niet bepaald. — *Portier* en *portière* worden maar weinig meer gebruikt; die namen hebben moeten plaats maken voor *concierge.* Schertsenderwijs noemt men deze gedienstige menschen ook *pipelet*, naar den naam van den portier, die een rol speelt in de *Mystère de Paris* van Eugène Sue.
3. *Mademoiselle* mag geen lidwoord of aanwijzend voornaamwoord voor zich krijgen, evenmin als *madame.* De vraag *que désire cette demoiselle?* zou zeer impertinent wezen. Men gebruikt het aanwijzend voornaamwoord wel voor de meervoudige woorden *messieurs*, *dames* en *demoiselles*, ter aanduiding van

de aangesproken, en somtijds ook van afwezige personen, maar in 't enkelvoud wordt het alleen gebruikt, als de bedoelde persoon aangewezen wordt, b.v. *A qui désirez-vous parler? A ce monsieur (cette dame, cette demoiselle) qui vient d'entrer.* — *La femme au nez pointu; la propriétaire du nez.* Gebruikt men een van deze uitdrukkingen, dan behoeft men den zin niet in tweeën te verdeelen en kan men het werkw. *regarder* in den gérondif zetten. — Opnemen. *Mesurer des yeux; toiser; toiser des pieds à la tête; examiner des pieds à la tête, de la tête aux pieds, depuis les pieds jusqu'à la tête.* De uitdrukking „*de pied en cap*" komt bijna nooit anders voor dan in verband met het werkwoord *armer*.

4. *Je voudrais bien dire quelques mots à; je désire parler à; j'aimerais à parler à.*
5. *Melle B. n'est pas visible; ne reçoit personne.* De vertaling „on ne peut pas parler à Melle B." is niet in strijd met de grammatica, maar wel in strijd met het gebruik. Het is, alsof men in het Nederlandsch zeide: Het is niet geoorloofd mejuffrouw B. aan te spreken. — Van warme dranken sprekende, die men op geregelde tijden van den dag gebruikt, zegt men *prendre* en niet *boire*. — *D'un ton peu poli.* Het is niet *la voix*, de stem, die onbeleefd is, maar de manier, waarop de stem gebruikt wordt. Men kan iets zeggen „*d'une voix forte, enrouée, harmonieuse, plaintive, douce*", omdat de stem die eigenschappen van nature hebben kan. Eigenlijk is *le ton* een onderdeel van *la voix*, zoodat men zeer goed zeggen kan: *Cet homme a plusiers tons dans la voix.*
6. *Voici.* Het is waarschijnlijk, dat zij, aldus sprekende, den brief liet zien; anders zou ze gezegd hebben: *j'ai sur moi une lettre* of *j'ai une lettre à lui remettre.* — *D'un ton qui eut pour effet de rendre* enz. Ook: *d'un ton qui fit que la concierge devint plus polie.* — De vertaling *accessible* is niet juist. Men zegt, dat iemand *accessible* (d. w. z. genaakbaar) is, wanneer hij toelaat, dat men hem aanspreekt, wanneer hij anderen met welwillendheid aanhoort.
7. *Je vous remercie.* — *Se souvenant.* — Een woordelijke vertaling van op het hart drukken heeft men in 't Fransch niet. — *Aurait.* Dit is de verleden toekomende tijd, waarvoor de Fransche grammaire nog geen anderen naam heeft dan *Conditionnel.* Deze tijd moet hier gebruikt worden en niet de *imparfait*, omdat de spreker in een verleden tijd zich de handeling voorstelt als

nog moetende gebeuren. In de rechte rede zou men gezegd hebben: Parlez vous-même aux personnes à qui vous *aurez* à vous adresser.

8. *Sa prudence inspira à la concierge des sentiments plus humains.* — *Repasser.* — *J'avertirai*, *j'informerai.*
9. *C'est bon*, *répliqua M.* — *Ebahie*, *ébaubie*, *ahurie.* Het eerste drukt een hoogen graad van verwondering uit; het tweede wordt schertsenderwijze gebruikt en het derde komt overeen met het Ned. verbijsterd. Bij die synoniemen zijn nog te voegen: *interdite*, *surprise* en *stupéfaite.* — *Sont lentes à passer.*
10. *Nuit d'insomnie* (Uitspr. ɛ̃sɔmni); *nuit sans sommeil.* — *Se mit à songer.*

---

3. Vertaling in het Nederlansch.

Mort de l'Empereur Albert d'Autriche.

Le 1er mai 1308, l'armée impériale arriva sur les bords de la Reuss. Des bateaux avaient été préparés pour le passage de l'armée, et l'empereur Albert allait descendre dans l'un d'eux, lorsque Jean de Souabe s'y opposa, disant qu'ils étaient trop chargés pour qu'il laissât son oncle s'exposer au danger que couraient de simples soldats. Il lui offrit en même temps une place dans un petit batelet où se trouvaient seulement son gouverneur et trois de ses amis. L'empereur s'assit près d'eux; chacun des cavaliers prit son cheval par la bride, afin qu'il pût suivre son maître en nageant, et la petite barque, traversant la rivière avec rapidité, déposa sur l'autre bord l'empereur et sa suite. A quelques pas de la rive, et sur une petite éminence, s'élevait un

De dood van Keizer Albrecht van Oostenrijk.

Den 1sten Mei 1308 kwam het keizerlijke leger aan de oevers van de Reuss. Men had daar booten in gereedheid gebracht voor den overtocht van het leger, en juist wilde keizer Albrecht in een van deze stappen, toen Johan van Zwaben zich hiertegen verzette. Zooals hij beweerde, waren ze te vol geladen en kon hij het daarom niet goedkeuren, dat zijn oom zich aan hetzelfde gevaar zou blootstellen, als de gewone soldaten. Tegelijkertijd bood hij hem een plaats aan in een kleine boot, waarin zich slechts zijn leermeester en drie van zijn vrienden bevonden. De keizer ging bij hen zitten; de ruiters namen elk hun paard bij den teugel, opdat het zijn meester al zwemmende kon volgen, en het bootje, dat de rivier zeer snel overstak, zette weldra aan den

chêne séculaire; Albert alla s'asseoir à son ombre, afin de surveiller le passage de l'armée, et détachant son casque, il le jeta à ses pieds. En ce moment, Jean de Souabe, regardant autour de lui, et voyant l'armée tout entière arrêtée sur l'autre bord, prit sa lance, monta sur son cheval, et faisant quelques feintes manœuvres, recula de quelques pas, et revenant au galop sur l'empereur, il lui traversa la gorge avec sa lance. Au même instant Robert, soulevant le bas de sa cuirasse, lui enfonçait son épée dans la poitrine, et Walter lui fendait la tête avec sa hache d'armes. Quant à Rodolphe et à Conrad, le courage leur manqua, et ils restèrent l'épée à la main, mais sans frapper. A peine les conjurés eurent-ils vu tomber l'empereur qu'ils se regardèrent et que, sans dire un mot, ils prirent la fuite, chacun de son côté, épouvantés qu'ils étaient l'un de l'autre. Cependant Albert, expirant, se débattait sans secours; une pauvre femme accourut vers lui, et le chef de l'empire germanique rendit le dernier soupir dans les bras d'une mendiante, qui étancha son sang avec des haillons.

anderen oever den keizer en zijn gevolg af. Op eenige schreden afstands van daar verhief zich op een kleine hoogte een 100jarige eik. Albrecht ging in zijn schaduw zitten om den overtocht van het leger gade te slaan, maakte zijn helm los en legde dien aan zijn voeten. Op dit oogenblik nam Johan van Zwaben, na eerst rondom zich gekeken en zich overtuigd te hebben, dat het geheele leger achtergebleven was aan den anderen oever, zijn lans, sprong op zijn paard, en terwijl hij deed, alsof hij eenige krijgsbewegingen maakte, ging hij eenige passen achteruit; daarna reed hij in vollen galop terug naar den keizer en doorstak hem de keel met zijn lans. Op 't zelfde oogenblik lichtte Robert het benedengedeelte van 's keizers harnas op en stootte hem zijn degen diep in de borst, terwijl Walter hem met zijn strijdbijl het hoofd kliefde. Wat Rudolf en Conrad betreft, de moed ontzonk hun en zij bleven staan met den degen in de hand, maar zonder te steken. Nauwelijks hadden de saamgezworenen den keizer zien vallen, of zij keken elkander aan, en zonder iets te zeggen, namen zij de vlucht, ieder in zijn eigen richting, alsof zij bang voor elkaar waren. Onderwijl was Albrecht stervende en worstelde met den dood, zonder eenige hulp; een arme vrouw liep naar hem toe,

en het hoofd van het Duitsche keizerrijk blies den laatsten adem uit in de armen van een bedelares, die zijn bloed met haar lompen stelpte. (J. H. H. G., *Zeist*).

4 Vertaling in het Nederlandsch.

Nous regagnâmes, à travers le taillis, le sentier tracé dans le bois et nous redescendîmes vers la rivière. — „Avant de repartir, me dit la jeune fille, je veux vous montrer la cataracte, d'autant plus que je compte me donner à mon tour un petit divertissement. Viens, Hector! Viens, bon chien! que tu es beau, va!"

Dwars door het hakhout kwamen wij weer aan het pad door het bosch aangelegd en wij wandelden terug naar de rivier. — „Eer wij terugkeeren, zei mij het meisje, wil ik u den waterval laten zien, te meer omdat ik op mijn beurt een pretje hoop te hebben. Kom! Hector! kom, beste hond, je bent een mooi beest, hoor!"

Nous nous trouvâmes bientôt sur la berge en face des récifs qui barraient le lit de la rivière. L'eau se précipitait d'une hauteur de quelques pieds au fond d'un large bassin de forme circulaire, qui paraissait borner de toutes parts un amphithéâtre de verdure parsemé de roches humides. Cependant quelques ravines invisibles recevaient le trop-plein du petit lac, et ces ruisseaux allaient se réunir un peu plus loin dans un lit commun.

Wij bevonden ons weldra op den steilen oever tegenover de rotsblokken, die als een dam in de bedding van de rivier lagen. Het water stortte zich van een hoogte van eenige voeten onder in een ruim cirkelvormig bekken, hetwelk aan alle zijden begrensd scheen door een amphitheater van groen, waartusschen hier en daar vochtige rotsblokken verspreid lagen. Eenige onzichtbare kanaaltjes echter ontvingen het overtollige water van het meertje, en deze beekjes liepen een weinig verder samen in een gemeenschappelijke bedding.

„Ce n'est pas précisément le Niagara, me dit-elle en élevant un peu la voix pour dominer le bruit de la chute; „mais j'ai entendu dire à des connaisseurs,

„Een Niagara is het nu juist niet," zeide zij mij, terwijl zij haar stem een weinig uitzette ten einde boven het geraas van den waterval gehoord te worden; „maar

à des artistes, que c'était néanmoins assez gentil. Avez-vous admiré? Bien! Maintenant j'espère que vous accorderez à Hector ce qui peut vous rester d'enthousiasme. Ici, Hector!"

Le terre-neuve vint se poster à côté de sa maîtresse et la regarda en tressaillant d'impatience. La jeune fille alors, ayant lesté son mouchoir de quelques cailloux, la lança dans le courant un peu en amont de la chute. Au même moment Hector tombait comme un bloc dans le bassin inférieur et s'éloignait rapidement du bord; le mouchoir cependant suivit le cours de l'eau, arriva aux récifs, dansa un instant dans un remous, puis passant tout à coup comme une flèche pardessus la roche arrondie, il vint tourbillonner dans un flot d'écume sous les yeux du chien, qui le saisit d'une dent prompte et sûre. Après quoi il regarda fièrement la rive où sa maîtresse battait des mains.

Cet exercice charmant fut renouvelé plusieurs fois avec le même succès. Mais nous ne tardâmes pas à éprouver qu'il n'est amusement qui, à la longue, ne puisse tourner au tragique.

ik heb door kenners, door artiesten hooren zeggen, dat het toch heel lief was. Hebt u het bewonderd? Goed zoo! Nu hoop ik, dat u de geestdrift, die misschien nog bij u over is, aan Hector zult schenken. Hier, Hector!"

De Newfoundlander kwam naast zijn meesteres post vatten en keek haar aan, trillende van ongeduld. Toen wierp het meisje haar zakdoek, dien zij met eenige keisteenen had gevuld, een klein eindje boven den waterval in den stroom. Op hetzelfde oogenblik viel Hector als een blok in het lager gelegen bekken en verwijderde zich snel van den oever; de zakdoek volgde intusschen den loop van het water, kwam bij de klippen en danste een oogenblik in een draaikolk; vervolgens als een pijl uit den boog over de ronde rots vliegende, kwam hij in een golf van schuim rondwentelen voor de oogen van den hond, die hem snel en zonder missen met de tanden pakte. En daarna keek hij met fierheid naar den oever, waar zijn meesteres in de handen klapte.

Dit aardige kunstje werd verscheidene malen met denzelfden goeden uitslag herhaald. Maar het duurde niet lang, of wij ondervonden, dat er geen pretje is, dat niet op den duur een droevigen keer kan nemen.

C. A. H.

---

6. In phonetisch schrift overbrengen.

Je me suis installé sur l'impériale de la diligence, près de la pyramide des malles, entre une miss hautaine et un prêtre soucieux; et les aspects familiers du pays, blés ondulants, ajoncs hérissés, pommiers tordus, défilent lentement à ma droite et à ma gauche, pour la joie de mes yeux rafraîchis.

La diligence ne va pas bien vite. Jean-Marie insulte, pour la forme, ses trois grands chevaux blancs et sales. Mais il les ménage et n'oublie pas de les laisser souffler, un bon temps, à toutes les portes où le gui traditionnel annonce le cidre nouveau.

ʒə mə sɥi-z-ɛ̃stale syr lɛ̃perjal də la diliʒɑ̃s, prɛ də la piramid de mal, ɑ̃tryn mis hotɛn e œ̃ prɛtrə susjø; e le-z-aspɛ familje dy peji, ble-z-ɔ̃dylɑ̃, aʒɔ̃ herise, pɔmje tɔrdy, defil lɑ̃tmɑ̃ a ma drwat e a ma goʃ, pur la ʒwɑ d me-z-jø rafrɛʃi.

la diliʒɑ̃s nə va pɑ bjɛ̃ vit. ʒɑ̃mari ɛ̃sylt, pur la fɔrm, se trwɑ grɑ̃ ʃəvo (ʃfo) blɑ̃-z-e sa:l. mɛ-z-il le mena:ʒ e nubli pɑ də le lɛse sufle, œ̃ bɔ̃ tɑ̃, a tut le pɔrt u lə gi tradisjɔnɛl anɔ̃s lə si:dr nuvo.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende vertalingen zijn ingezonden door:

No. II. Mej. M. J. Boukamp te Heukelum; H. C. Edelman; W. C, J. Smulders; L. t. K. te Helmond; J. van Riemsdijk te Dordrecht; Cato Deckers te Heeze; D. Verheul te Delft.

III. Buscoducien; M. J. Boukamp te Heukelum; Cato Deckers te Heeze; Homo Sum; Joh. de Vries te Amsterdam; J. v. Riemsdijk te Dordrecht; J. H. H. G. te Z.; S. Rodenhuis te Zuid-Scharwoude; L. t. K. te Helmond; H. C. Edelman; L. M. C. Torman te Zuilichem; B. Kroon te Sliedrecht.

IV. Meta en W. C. Smulders.

* * *

Monsieur,

A propos du mot *sirène* (p. 20, numéro 7 de la livraison du 1er février), permettez-moi deux mots.

Il me souvient d'avoir lu dans „Soutien de famille" par A. Daudet, page 208, ce qui suit: „En bas roulaient les tramways, les *sirènes*

des remorqueurs *clamaient* sur la rivière, avec la mélopée des cloches du dimanche."

Bien que Daudet ait forgé ce mot pour le besoin de la cause, il ne laisse pas de nous donner une idée assez exacte des cris bruyants et prolongés de la sirène.

Recevez, Monsieur, l'assurance de ma parfaite considération.

PH. VAN REES.

P.S. „Tout à coup, du fond de la brume m'arrive une *clameur rauque*, la sirène d'un transatlantique forcé par le gros temps à s'abriter dans la rade d'Ajaccio et qui frôle la pointe de l'île sans que je distingue seulement un mât, une cheminée. Au *beuglement* de la sirène répond, plus près de moi, presque sous mes pieds, une longue *bramée* sinistre, indéfinissable, qui me fait songer à Fénimore et au „Dernier des Mohicans" (A. DAUDET, *la Fédor*, p. 192).

Nous remercions M. Van Rees de son information et de l'intérêt qu'il prend à notre publication.

2. Je lis à la p. 18 de Drie Talen: „Le petit remorqueur *irait* s'aplatir" où j'aurais écrit: *allait* s'aplatir. Je trouve dans Dubois I (série B) le même cas au thème 10: „Le train *ira* (= *va*) se briser." Y a-t-il une différence entre les deux formes?

M. H. v. d. V.

Dans les propositions où le verbe *aller* n'est autre chose qu'un auxiliaire du futur il se met au présent ou à l'imparfait, selon que l'action future est considérée par rapport au présent ou au passé. „Le train *va se briser*" signifie à peu près la même chose que: Le train *se brisera bientôt*. Le remorqueur *allait s'aplatir* = *s'aplatirait* sous peu. Mais dans les propositions où le verbe *aller* est employé au futur ou au conditionnel il ne fait pas l'office d'un auxiliaire, mais il a sa signification primitive et désigne un mouvement plus ou moins rapide. „Le train *ira* se briser" = Le train avancera et se brisera. „Le remorqueur *irait* s'aplatir" = Le remorqueur serait projeté en avant et s'aplatirait.

De ce que je viens de dire il suit qu'on peut fort bien dire *je vais écrire* sans quitter l'endroit où l'on se trouve, mais que celui qui dit *j'irai écrire* a l'intention d'aller ailleurs pour y faire ce qu'il dit.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

1. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN FRANSCH M. O. (**A**) 1898.

In volle vaart rolde de sneltrein langs de spoorstaven, die, als twee gespannen zilveren linten, in het maanlicht blonken. Dat duurde ongeveer twee uren. Toen voelden de passagiers op eens, dat de trein langzamer ging rijden; blijkbaar werden de rems met kracht aangezet; er volgde een kleine schok; daarop stond de trein stil.

1. L'express roulait à toute vitesse sur les rails, qui reluisaient au clair de lune comme deux rubans d'argent fortement tendus. 2. Cela dura environ deux heures. Alors les voyageurs sentirent tout à coup que le train commençait à ralentir sa marche; apparemment on faisait fonctionner les freins avec force; il y eut un léger choc, après quoi le train s'arrêta.

In de gangen, waarop de verschillende coupés uitkwamen, hoorde men voetstappen, die eene zekere gejaagdheid verrieden; een paar raampjes werden neergelaten; heeren staken het hoofd naar buiten.

3. Dans les couloirs par lesquels communiquaient les différents compartiments, on entendit des pas trahissant une certaine agitation; on baissa deux ou trois glaces; il y eut des messieurs qui mirent la tête aux portières.

„Och, laat u me ook eens eventjes kijken," vroeg ook een jong meisje, dat er onder haar reismutsje nog al aardig uitzag; „'t zal buiten zeker heel mooi zijn; ik houd zoo van maneschijn."

4. „Pardon, laissez-moi aussi regarder un moment," demanda une jeune fille assez jolie sous sa barrette de voyage; „il fait sans doute très beau; j'aime tant le clair de lune."

„Van de maan is geen spoor te bekennen", antwoordde de heer die vóór 't raampje stond, „'t is buiten stikdonker; we staan in een tunnel."

5. „Il n'y a pas de lune du tout," répondit le monsieur à la portière, „il fait noir comme dans un four là dehors; nous sommes arrêtés dans un tunnel."

„O hemel, in een tunnel?" riep een door angst toegeknepen stemmetje. „Als we er niet gauw uitkomen, stikken wij zeker."

6. „O mon Dieu, dans un tunnel?" s'écria une faible voix étranglée par la peur. „Si nous n'en sortons pas bien vite, nous étoufferons à coup sûr."

„Er is waarschijnlijk iets aan de machine gebroken", hernam de heer bij het portier, „maar ik zie geen sterveling op den weg, noch conducteur, noch machinist."

7. „Il y a probablement quelque chose de cassé à la machine," reprit le monsieur à la portière, „mais je ne vois âme qui vive sur la voie, ni conducteur ni mécanicien."

Men hoorde op dit oogenblik het geluid van lang gapen. Een dame, die geslapen had, en die door het gepraat wakker was geworden, sprong op en wreef zich de oogen uit. „Zijn we al te Lyon?" vroeg ze, nog wat dommelig.

8. A ce moment on entendit un bâillement prolongé. Une dame qui avait dormi et que le bruit des voix avait réveillée, se leva en sursaut et se frotta les yeux. „Sommes-nous déjà à Lyon?" demanda-t-elle, encore à moitié endormie.

„Excuseer, Mevrouw, we staan midden op den weg stil."

9. „Pardon, madame, nous sommes arrêtés au beau milieu du chemin."

„Groote goden!" riep de dame uit: „Zou het dan toch heusch moeten gebeuren! Een kaartlegster heeft mij voorspeld, dat ik bij een spoorwegongeluk zou omkomen. Doet u, asjeblieft, het portier open en laat me er uit. Ik wil in veiligheid zijn, voordat de volgende sneltrein tegen ons aanrijdt."

10. »Grands dieux!" s'écria la dame. „Faut-il donc que le sort s'accomplisse? Une tireuse de cartes m'a prédit que je périrais par un accident de chemin de fer. Ouvrez la portière, je vous en prie, et laissez-moi descendre. Je veux être en sûreté avant que l'express suivant se jette sur nous."

„U kunt niet wegloopen, Mevrouw! we staan midden in een tunnel. Als u er uitgaat, wordt u of overreden, of platgedrukt."

11. „Vous ne pouvez pas vous sauver, madame! nous sommes au milieu d'un tunnel. Si vous descendez, les roues vous passeront sur le corps ou vous serez broyée."

„Ik smeek er u om", zei de dame dringend. „Laat me toch door, anders zal ik aan het alarmsignaal trekken."

12. „Je vous en supplie", insista la dame. „Laissez-moi passer, sinon je tire au signal d'alarme."

Op eens klonken haastige voetstappen in den doorloop en al heel spoedig werd in een naburige coupé een heftige woordenwisseling vernomen.

13. Tout à coup des pas précipités résonnèrent dans le couloir et bientôt on entendit une violente discussion dans un compartiment voisin.

„Ik zal eens gaan luisteren", zeide een van de heeren. Twee minuten later kwam hij terug.

Hij vertelde, dat naast hen een heer, die gebrekkig Fransch sprak, en die heel alleen in de rookcoupé zat, een papier van waarde had verloren, dat door den luchttrek uit het open raampje was gevlogen, en dat die heer, om het terug te krijgen, aan het alarmsignaal getrokken en zoo zelf den trein tot stilstand had gebracht.

Op hetzelfde oogenblik deed zich een schel gefluit hooren. Er volgde een kleine schok; de trein zette zich in beweging, en weldra stoomde hij uit den tunnel, het schijnsel der volle maan tegemoet.

Den volgenden dag las men in de Kleine Courant, dat een der wisselwachters in den tunnel bij Dijon een gewichtig papier op den weg had gevonden en dat de directie van de P. L. M. Spoorwegmaatschappij het aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken had laten bezorgen. Men vreesde voor verwikkelingen.

14. „Je m'en vais écouter," dit un de ces messieurs. Deux minutes après, il revint.

15. Il raconta qu'à côté d'eux un monsieur, parlant assez mal le français et installé tout seul dans le compartiment des fumeurs, avait perdu un papier de valeur que le courant d'air avait emporté par la glace ouverte et que ce monsieur, pour le ravoir, avait tiré au signal d'alarme et qu'ainsi il avait fait arrêter le train.

16. Au même moment, un coup de sifflet strident se fit entendre. Après une légère secousse le train se mit en mouvement, et bientôt il sortit du tunnel pour être éclairé par la pleine lune.

17. Le lendemain, on lut dans le Petit Journal qu'un des aiguilleurs avait trouvé un document important sur la voie dans le tunnel près de Dijon et que la direction du Chemin de fer P. L. M. l'avait fait remettre au Ministère des Affaires Etrangères. On craignait des complications.

C. A. H.

Opmerkingen.

1. De personentreinen (*trains de voyageurs*) worden naar gelang van hunne snelheid verdeeld in: *trains rapides*, ook *trains-éclair* genoemd, *trains express*, *directs*, *semi-directs* en *omnibus*. De laatstgenoemde houden aan alle stations en halten op. — *Sur les rails* schijnt ons een juistere uitdrukking toe dan *le long des rails*,

waarmede men schijnt te kennen te geven, dat de wielen zich bewegen naast de spoorstaven.

2. Enkele inzenders hebben hier ten onrechte den Imparfait gebruikt: er wordt een handeling genoemd, die in haren duur geheel beperkt is. Wel zou de Imparfait op zijn plaats zijn, als de duur van de handeling als een losse opmerking van den spreker gevoegd werd bij het vermelden van het feit, dat de reizigers het langzaam rijden merkten, maar dan zou men die opmerking niet in een afzonderlijken volzin moeten plaatsen, dan zou men ze op de volgende wijze aan de hoofdgedachte hebben moeten verbinden: „*Cela durait depuis environ deux heures lorsque tout à coup les voyageurs sentirent* enz. — *Que la vitesse du train diminuait; un ralentissement dans la marche du train; que le train avançait (s'avançait, marchait) plus lentement.* — Een spoorwegpassagier heet nooit *passager*. Dit woord heeft, als substantief, slechts deze twee beteekenissen: „1°. Celui, celle qui ne fait que passer en un lieu. *Il accueillit le jeune passager.* 2°. *Spécialement.* Celui, celle qui prend passage à bord d'un navire. *Un passager pendant l'orage avait voué cent bœufs.*" (Dict. gén. de la langue française, i. v.). — *Evidemment on serrait les freins.* — *Un choc, une légère secousse se fit sentir.*

3. *Sur lesquels donnaient; auxquels aboutissaient; par où l'on entrait dans les compartiments.* — De werkwoorden in dezen zin mogen ook in den Imparfait staan, wanneer men het geheel beschouwt als een beschrijving van den toestand op het oogenblik dat de trein stilhield. — *Des pas précipités* is niet geheel verkeerd, maar wijkt te veel af van hetgeen er in den tekst staat om als vertaling goedgekeurd te worden.

4. Dat eenvoudige woordje och heeft aan enkele inzenders moeite gekost. De een heeft het meisje *oh* laten zeggen, de ander *ah*, een derde *eh bien*, een vierde *dites donc*. Deze had het wel bij het rechte eind kunnen hebben, want iemand, die de aandacht van anderen wil trekken, begint wel eens met die woorden. *De grâce* is ook niet kwaad, vooral in den mond van een jonge dame. — *Qui avait l'air assez gentille, qui paraissait assez jolie sous sa toque (sa capote, son petit bonnet).*

5. *Il n'y a pas ombre d'une lune; pas trace de lune; on ne voit pas le moindre rayon de lune.* — *Arrêtés* mag er wel bijgevoegd worden, om het denkbeeld van stilstaan uit te drukken.

6. *O ciel!* is ook goed. — *Une voix grêle.* — *Nous sommes sûrs d'étouffer.*

7. *Il doit y avoir; il se peut qu'il y ait, il est probable qu'il y a.* — In Frankrijk geeft men den naam van *machiniste* voornamelijk aan den man, die in een schouwburg voor het plaatsen van de décors heeft te zorgen. De machinist van een locomotief heet *mécanicien.* In België wordt deze ook dikwijls *machiniste* genoemd.
8. Het woord geluid behoeft hier niet vertaald te worden; dat spreekt van zelf. — *Causerie* doet denken aan een gezellig gepraat, aan gekeuvel. Het praten, waarvan hier sprake is, was iets anders. — *Encore somnolente.*
9. *A mi-chemin.*
10. De woordelijke vertaling van den uitroep dier dame zou heel vreemd klinken. In het ons toegezonden werk hebben we enkele vertalingen gevonden, die heel wat anders beteekenen, b.v. *Faudrait-il donc arriver?* = Zou men dan moeten aankomen? *Faudra-t-il donc que cela arrive?* — Zal dat dan moeten gebeuren? waarin *cela* betrekking heeft op hetgeen in den vorigen zin genoemd is, n.l. het stilstaan midden op den weg. *Faut-il donc absolument qu'il arrive?* = Is het dan volstrekt noodig, dat hij aankomt? Beter was de korte uitroep: *Serait-ce donc vrai?* En niet kwaad gevonden de volgende omzetting: *Je vais donc voir arriver ce que la tireuse de cartes m'a prédit.* — *Cartomancière.* — *Qu'un accident de chemin de fer serait cause de ma mort.* — De Dict. de l'Acad. zegt wel, dat *tamponner*, in den zin van tegen elkander aanrijden, een onovergankelijk werkwoord is, maar het komt tegenwoordig herhaaldelijk voor met een lijdend voorwerp of in den lijdenden vorm. In het Supplément van Littré's Woordenboek wordt het volgende voorbeeld aangehaald: „Un train de marchandises et le train-poste 198 *se sont tamponnés* pendant une manœuvre." Wij zouden hier dus ook kunnen vertalen: *avant que l'express suivant nous tamponne.*
11. *Impossible de fuir (de vous enfuir) d'ici.* Daar *écraser* zoowel overrijden als platdrukken beteekent, is deze zin nog al moeielijk te vertalen. De meeste inzenders hebben platgedrukt trachten weer te geven door *aplati.* Wij zouden de voorkeur geven aan de uitdrukking *réduit en bouillie.*
12. In plaats van *insister*, dat onovergankelijk is en dus, strikt genomen, niet met een lijdenden voorwerpszin mag voorkomen, zou men kunnen zeggen *dire instamment*, *avec instance*, *en insistant.*
13. *On ne tarda pas à entendre une vive altercation.*

14. Wanneer eens eenvoudig een stopwoord is, zooals in dezen zin, dan laat men het onvertaald. Ook: *je vais entendre ce qu'on dit là-bas.* — *Au bout de deux minutes.*
15. Gebrekkig Fransch spreken = *Ecorcher*, *baragouiner le français*, *s'exprimer mal en français.* — *Pour le recouvrer.*
16. *On entendit un sifflement aigu.* — Tegemoet is hier niet het juiste woord, want niet als de trein den tunnel verlaat, maar reeds zoodra hij zich weer in beweging stelt, rijdt hij naar het maanlicht toe. Waarschijnlijk is het, dat hij er door beschenen wordt, zoodra hij buiten den tunnel is of althans spoedig daarna. Vandaar de kleine wijziging in de Fransche vertaling.
17. In het werkje van de H.H. Van Nieuwkuijk en Blij, *la Terminologie et la Correspondance dans les Bureaux des Railways*, vindt men, dat de wisselwachter ook *garde-excentrique* wordt genoemd. — *La compagnie du chemin de fer P(aris)—L(yon)—M(éditerranée).* — *Ministère (Département) de l'Extérieur.* — *Craindre pour* beteekent zich ongerust maken over, b.v. *je crains pour sa vie.*

C. A. H.

---

2. Vertaling in het Nederlandsch.

(Opgave Staats-examen 1898).

En Islande.	Op IJsland.
Ce pauvre soleil boréal éclaire d'une façon particulière la petite ville endormie dans le froid, tout au bord de l'eau bruyante. Bruyante, oui, car le vent souffle de terre avec une grande violence et il est glacial, venant de ces hauteurs neigeuses. Cela ne m'empêche pas de me promener longuement sur le pont et de jouir du calme relatif du mouillage après une si rude traversée. Le docteur m'y rejoint. Ses premières impressions ressemblent fort aux miennes, car il me fait lire,	1. Die arme noorderzon verlicht op eigenaardige wijze het in de koude ingesluimerde stadje, aan den rand van het rumoerige water. 2. Rumoerig mag het wel heeten, want de wind waait met groot geweld van de landzijde, en daar hij van die besneeuwde hoogten komt, is hij ijskoud. 3. Dat belet mij niet een langdurige wandeling op het dek te doen en het genot der betrekkelijke kalmte van het voor anker liggen te smaken na zulk een moeitevolle reis. 4. De dokter komt

comme les traduisant fidèlement, ce passage de je ne sais plus quel auteur.

„L'Islande! bizarre pays qui ne compte dans l'année qu'un jour et qu'une nuit; le jour, c'est l'été; la nuit, c'est l'hiver. Sa beauté, c'est l'étrange; son caractère, c'est la désolation; son pittoresque consiste dans la majesté sépulcrale des lignes et les vastes proportions de ses paysages."

C'est bien cela, et le ton un peu solennel de l'auteur est de mise pour caractériser cette île à l'aspect solennel, en effet, et très imposant dans sa sauvagerie grandiose.

zich bij mij voegen. Zijn eerste indrukken gelijken veel op de mijne, want hij laat mij, als een getrouwe vertolking er van, de volgende ontboezeming van ik weet niet meer welken schrijver lezen:

5. „IJsland! een grillig land, dat in een geheel jaar maar één dag en één nacht heeft; de dag is de zomer en de nacht is de winter. Zijn schoonheid bestaat in zijn vreemdsoortigheid; zijn karakter is woestheid; zijn schilderachtigheid bestaat in de doodsche majesteit der lijnen en de verbazende afmetingen van zijn landschappen."

6. Zoo is het inderdaad, en de ietwat plechtige toon van den schrijver is juist geschikt om dat eiland te kenschetsen, dat een inderdaad plechtig en in zijn grootsche woestheid indrukwekkend voorkomen heeft.

Opmerkingen.

1. Bruyant. De verklaring in den volgenden zin, waarom hier dit woord gebezigd is, maakt het gewenscht om in de vertaling een eenigszins ongewoon bijv. nw. te gebruiken. Nu zijn ruischend, bruisend, onstuimig en woest vrij alledaagsche bepalingen bij water. Overigens is er tegen die woorden hier niets in te brengen.
2. Le vent souffle de terre. Komisch klinkt de vertaling „de wind blaast op den grond."
3. Longuement is niet hetzelfde als longtemps. Dit heeft alleen betrekking op den duur van een handeling of een toestand, terwijl *longuement* een subjectieven indruk weergeeft en betrekking heeft op de wijze van handelen. De gewone vertaling van *longuement* is dan ook: uitvoerig of langdradig. — Moeielijke overtocht.

4. Passage, gedeelte van een boek, van een hoofdstuk, van een brief enz. „Zinsnede" is geen goede vertaling, want een zinsnede is een gedeelte van een volzin en de hier bedoelde passage telt enkele geheele zinnen. — Comme les traduisant. Verscheidene inzenders hebben de kracht van het voegwoord *comme* niet gevoeld, zooals blijkt uit de vertaling: „welke ze (n.l. zijn indrukken) getrouw vertolkt." Als daar nog bijgevoegd was „naar zijn zeggen" of „volgens hem," dan was de zaak in orde geweest.
5. „Zonderling" en „wonderlijk" zijn ook goed. — *Majesté sépulcrale*, grootsche indruk gemaakt door de strenge lijnen van een grafmonument.
6. *De mise*, juist geschikt. *Argent de mise* = gangbare munt. *Une étoffe qui n'est plus de mise* = een stof, die niet meer gedragen wordt. C. A. H.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende vertalingen zijn ontvangen van:

I. L. B. te Amsterdam; Mej. L. M. Torman te Zuilichem; C. M. Rombouts, Den Haag; Mej. Emma Buzaglo, Amsterdam; H. S. te A.; R. U. Sittard.

II. Joh. de Vries; P. m. P.; A. Polman te Kampen; R. U. Sittard; H. Snel; Mej. Marie Mermans; Mej. Emma Buzaglo; Mej. L. M. C. Torman; C. M. Rombouts; L. B. te Amsterdam.

Corrigé des exercices tirés

du Courrier de Vaugelas (voir le n^0. précédent.)

1. Rue Réaumur (sans *de*). Quand le nom d'une rue est emprunté à un nom de personne, il faut supprimer *de*, à moins que la préposition ne fasse ordinairement partie de ce nom à titre de particule nobiliaire, p. ex. Rue *de Choiseul*.

2. A transiger *sur* on *avec*, transiger ne recevant pas de régime direct.

3. Chagrins *éprouvés*. Recevoir un chagrin n'est pas français.

4. *Malgré qu*'il en ait. La locution conjonctive *malgré que* s'emploie

avec le verbe *avoir* dans les locutions comme *malgré que j'en aie*, signifiant: en dépit de moi.

5. Dix heures *et un* quart, ou dix heures *un* quart, *quart* étant un substantif.

6. Avant *d'être transportés*. Ou, en ne changeant pas la première proposition: *qu'on allait provisoirement nous déposer*.

7. Il *en* est de cet idéal.

8. *Leur* pardonner ou *les* excuser. Bien qu'il soit reçu de dire *Vous êtes pardonné*, on ne dit pas *pardonner quelqu'un*.

9. *Le* font. Exercice est du masculin.

10. Se *scindât*, le verbe principal se trouvant au passé.

11. A *bayer*. Cette confusion a été commise par La Fontaine (Fables II, 13); mais si le fabuliste eût vécu de nos jours, il s'en fût sans doute bien gardé. D. P.

Cambrioleur. Gommeux. Pince-monseigneur.

Het eerste en het laatste dezer drie woorden vindt men in de gewone woordenboeken niet. Ze komen echter herhaaldelijk in de couranten voor. De *cambrioleurs* zijn sedert eenige jaren in Frankrijks hoofdstad, en ook elders helaas! aan de orde van den dag. Er worden inbrekers in woonhuizen mee bedoeld. Het woord komt van *cambriolle*, verkleinwoord van *cambre*, oud woord voor *chambre*; vgl. het Latijnsche *camera*, waaruit ook ons „kamer" sproot. Dus is *cambriolle* = kamertje. Vroeger toch brak de *cambrioleur* voornamelijk in op de zesde verdieping der Parijsche huizen, waar dienstboden en werklieden slapen, die den ganschen dag afwezig zijn. Verkleed als loodgieter of leidekker, liep hij de *loge* van den *concierge* voorbij, zonder argwaan te wekken. Nog aldus verkleed, of wel zich voordoend als echten *gommeux*, en dan den naam van een bewoner vragend, gaat hij ook nu een huis binnen, maar hij klimt lang zoo hoog niet meer. Wetend op welke verdieping en in welk appartement de bewoners tijdelijk — een uur volstaat! — afwezig zijn, vraagt hij naar een anderen bewoner, die hooger of lager woont. De concierge denkt aan geen kwaad, vooral niet als de boef mooi aangekleed is, en laat hem onbewaakt gaan. Met zijn *pince-mon-*

seigneur, geen nijptang, maar een soort kleinen koevoet, doet hij het slot springen en haalt weg wat van zijn gading is. In de gewone woordenboeken beduidt *pince* zoowel ijzeren hefboom of koevoet (*levier*), als nijptang (*petites tenailles*). Maar wat is dit *monseigneur?* Moet dit toevoegsel dienen om een koevoet van een nijptang te onderscheiden?

Gommeux, d. i. „qui jette de la gomme" (Acad.), dus gomachtig, gomdragend. Gom is kleverig, en de cambrioleur brengt zijn bezoeken met het doel, om zooveel mogelijk aan zijn vingers te doen kleven. Toch schijnt dit woord iets anders te beteekenen, want het wordt, evenals *pschutteux* en *smart* gebezigd voor de jonge lui, wier hoogste doel het is, zich naar den allerlaatsten smaak te kleeden.

JAC. A.

BIBLIOGRAPHIE.

Dictionnaire Général de la Langue Française, par HATZFELD, DARMESTETER et THOMAS. Paris, Ch. Delagrave.

Le 25e fascicule de cet excellent dictionnaire nous a été envoyé dans le courant de mars. Si la publication de cet ouvrage n'avance que lentement (3 fascicules par an), il faut reconnaître que chaque livraison contient d'intéressantes recherches sur l'étymologie et la signification des mots. La présente va de regarnir à rugueux. D. P.

—

Morceaux Choisis, à l'usage des établissements d'enseignement secondaire et d'enseignement primaire supérieur, par L M. BAALE et P. VAN DUINEN, 3 parties. Amsterdam, Campagne et fils.

Voici une série de livres de lecture qui mérite d'obtenir une place marquante dans la liste des ouvrages classiques pour nos écoles. Les élèves des classes supérieures les liront avec plaisir et probablement ne se borneront pas à prendre connaissance des morceaux que le professeur leur donnera à étudier.

—

Histoire de la Langue et de la Littérature française, publiée sous la direction de L. PETIT DE JULLEVILLE. Armand Colin et Cie., Paris.

Ce n'est pas à M. Petit de Julleville qu'on pourra reprocher de ne pas faire paraître régulièrement les fascicules de l'importante œuvre

littéraire qu'il a entreprise. Nous venons de recevoir, à la date précise où il devait paraître, le 64e fascicule, illustré des portraits de Sainte-Beuve et de Villemain. C'est vous dire que le chapitre qu'il contient est consacré à la critique littéraire de la première moitié du XIXe siècle. Ce sujet est traité de main de maître par l'éminent professeur à la Faculté des Lettres de l'Université de Paris, M. Emile Faguet.

—

Revue Encyclopédique Larousse, paraissant chaque semaine. Le n⁰. 50 centimes.

Sommaire du N⁰. 289, du 18 mars 1899: Revue d'électricité, par G. Dumont. — Revue littéraire: Humoristes, par Paul Acker. — Les Cartes à jouer; par R. Deberdt. — L'individualisation de la peine, par M. Yvernès. — Le „Larousse" continué.

Illustrations: *Revue d'électricité*, 8 gravures. — *Revue littéraire*, 4 gravures. — *Cartes à jouer*, 28 facsimilés de cartes. — *Le „Larousse" continué*, 18 gravures: original de la musique du *ça ira*, silex taillés du campignien, séance de la Cour de cassation, inscriptions et alphabets latins. *L'Actualité*, 4 gravures.

—

Le XXIVe volume de la Grande Encyclopédie vient de paraître. Il termine la lettre *M* et mène l'*N* jusque près de sa fin (cap Nord).

Nous rencontrons dans ce volume un grand nombre d'articles intéressants dont la simple énumération dépasserait les limites que nous devons nous imposer. Au reste, il y a déjà longtemps que nos lecteurs savent quel admirable instrument de travail est pour les lettrés, comme pour les savants, la *Grande Encyclopédie* et quelle abondante source de précieux renseignements elle offre au grand public.

Nous regrettons toutefois que ce XXIVe volume ne contienne sur la grammaire française aucune étude développée dont cette Revue puisse faire l'objet d'une analyse ou d'un commentaire. En revanche, la partie littéraire y est brillamment représentée.

Les articles consacrés à Montesquieu, à Montaigne, à Musset et surtout celui dont Molière est l'objet, sont tout à fait dignes de la *Grande Encyclopédie.*

Sans doute M. Gazier, qui semble avoir succédé pour cette partie de la rédaction à M. Brunetière ne possède ni la haute autorité ni

la puissante originalité de l'éminent directeur de la Revue des Deux-Mondes; il n'en faut pas moins rendre hommage à la sûreté et à la précision de ses renseignements.

Si, profitant de la première occasion venue, M. Gazier voulait combler telle ou telle lacune, écrire par exemple, pour la *Grande Encyclopédie*, un précis bien nourri, substantiel, de l'histoire de la langue française, il rendrait, nous n'en doutons pas, un signalé service à bon nombre de souscripteurs. D. P.

Rappelons que la Société de la *Grande Encyclopédie* (61, rue de Rennes, Paris), envoie franco un spécimen de 16 pages à toute personne qui lui en fait la demande.

Beantwoording van ingezonden vragen.

1. Comment traduit-on:
   a. Hij is een nagel aan mijn doodkist.
   b. Die is van alle markten thuis.

a. Il causera ma mort; il me mettra au cercueil.

b. Il se connaît à tout; il est de tous les métiers; c'est un rusé compère, un fin renard; il ne se laisse pas duper, celui-là.

2. Comment traduire: „Le vent d'est apporta la musique par bouffées joyeuses?" (Mariage de Gérard, p. 2).

Met den oostenwind kwamen vroolijke muziektonen overgewaaid.

3. Qui est „Frère Jean des Entommeures" (p. 17)?

C'est un des personnages symboliques du roman de Rabelais, *Vie de Pantagruel*, un des joyeux compagnons du roi Pantagruel qui, selon quelques-uns ne serait autre que le roi de France Henri II.

4. „En grappes sonores" (p. 26). Comment traduire?

Une traduction littérale est presque impossible. Mais on pourrait rendre l'idée exprimée dans cette figure en disant: de stemmen der klokken, talrijk als de druiven aan een tros, sterven weg.

5. Voudriez-vous m'expliquer:
   a. Il n'obtenait que des *coups de matraque.*
   b. Ida n'*entendait* rien *à* la poésie.
   c. Il tapait sur le *rebord* de son lit.

d. La Seine, large comme une *rade.*
e. „Papier *huileux.*" Est-ce une espèce de papier?
f. Grand' garde. Faire grand' chère. Faire bonne chère.
g. Un bouquet de petits *aulnes*, des *glycines* en fleurs.
h. Charlotte était *sur les dents.*
i. On dit tant de choses qui ne sont pas *articles de foi.*
k. Un *mandat-poste.* P. M. P.

a. Matraque, s. f. 1°. Mot espagnol (*matraca*) usité en Algérie qui signifie bâton, trique. Après avoir failli périr sous les *matraques* des chameliers qui lui servaient de guides. (A. Méray, *Opinion nation.* 9 Nov. 1867.) 2°. Nom espagnol de la férule scolaire. Un alphabet, une écritoire et une *matraque* ou férule percée de trous. Les punitions se réduisent à quelques coups de *matraque* dans la main ouverte (Rev. des Deux Mondes, 15 avril 1877).

b. Entendre est synonyme de *comprendre.*

c. Le premier dictionnaire venu vous renseignera. Un rebord est un bord élevé, *verhoogde rand.*

d. Rade (holl. *reede*).

e. Non, c'est simplement du papier trempé dans de l'huile.

f. Grand' garde, terme militaire. Sorte de poste avancé. — Faire grand' chère, faire une grande dépense. — Faire bonne chère a passé du sens de faire bon accueil à celui de faire un bon repas, parce qu'un bon repas est une partie d'un bon accueil.

g. Aulne, que l'on écrit généralement aune, est un arbre qui croît dans des terrains humides. Le nom holl. est *elzeboom.* Glycine, plante de la famille des Papillonacées. *Zoethoutstruik.*

h. Sur les dents = excessivement fatiguée.

i. Un article de foi est un point auquel la religion ordonne de croire. Ce qui n'est pas article de foi ne mérite pas ou ne paraît pas mériter de créance.

k. On dit aussi *un mandat sur la poste*, *un mandat postal* et *un mandat de poste.* En hollandais: *postwissel.*

6. Veuillez me traduire les passages suivants que j'ai trouvés dans „Histoire d'un petit homme".

Page 4. Nature fine, artistique, du dessin industriel auquel le destinait son père, Nicolas avait rapidement passé à l'Ecole des beaux-arts.

P. 27. Touchant du même coup l'arrière et le cheval pour les derniers préparatifs.

P. 39. Velours pensée à crevés de satin blanc. (Costume de.......).
Elle paraît toute enfarinée, et plus jolie du tout.

P. 40. Le gamin qui l'a trompé en tête.
Faire „son effet".
P. 42. Quatre sous de „*fendu*".
P. 139. Poule au pot. — Poule au riz.
P. 143. Ajusteur! le fin du fin! Cette fois j'y suis!
P. 147. Il n'y voyait plus même assez pour attendre le retour de M. Lacombe.
P. 152. Il ouvrit, *par le parement*, la jaquette d'Etienne.

Pag. 4. Daar N. een fijnen, aangeboren kunstzin had, was hij spoedig van het bouwkundig teekenen, waartoe zijn vader hem bestemde, overgegaan tot de klasse waar artiestiek teekenen werd geleerd. Met *dessin industriel* bedoelt men het teekenen, dat voor de eene of andere nijverheid wordt dienstbaar gemaakt.

P. 27. Op hetzelfde oogenblik het achterste gedeelte van den wagen en zijn paard aanrakende voor de laatste toebereidselen.

P. 39. Van paars fluweel met wit satijnen armsplitten. Zij schijnt geheel geblanket (met poudre de riz) en in 't geheel niet mooi meer.

P. 40. En 't eerst van allen de bengel, die hem beetgenomen heeft. — *Faire son effet* = Het effect maken, dat men beoogt.

P. 42. Uit den tekst blijkt, dat *fendu* de benaming is van een afgesneden stuk brood.

P. 139. Gekookte kip. — Met rijst bereide kip.

P. 143. Monteerder! Het allerfijnste werk! Nu ben ik waar ik wezen wil.

P. 147. Zijn oogen waren te beneveld, dan dat hij op de terugkomst van M. Lacombe zou wachten.

P. 152. Hij greep Etiennes jasje bij het oplegsel en deed het open.

7. Faut-il dire: Une action telle que vous avez *fait* ou *faite?*

Le verbe *faire* étant transitif doit être accompagné d'un complément direct. Dans la locution ci-dessus, ce complément n'est pas exprimé et le participe devrait donc rester invariable. Mais l'oreille ayant déjà saisi le substantif féminin qui désigne le complément, on est enclin à faire varier le participe. Il vaut mieux, pour éviter ce que la forme invariable du participe a de désagréable, faire précéder celui-ci d'un pronom relatif et dire: *Une action comme* (*telle que*) *celle que vous avez faite.*

8. Kan ik mij verlaten op den Dictionnaire phonétique van Michaëlis en Passy, ook waar hij afwijkt van hetgeen Dubois en Robert voorschrijven?
G. B.

Alvorens die vraag categorisch te beantwoorden, zou ik gaarne weten, waarin die afwijkingen bestaan. Ik weet, dat Robert en

Dubois de *s* van *gisant*, *gisais* enz. scherp noemen en M.—P. ze als *z* uitgesproken willen hebben. Ik ben het hierin met M.—P. eens. Zijn er meer punten van verschil?

9. „D'intérêts contre l'ours on n'en dit pas un mot." LA FONTAINE, l'Ours et les deux compagnons.

Men repte volstrekt niet van gemeenschappelijke belangen tegen den beer.

10. Verklaring gevraagd van de volgende uitdrukkingen en woorden voorkomende in: Histoire d'un petit homme.

1. Quatre sous de *fendu*. (42).
2. Uitspraak van: *goguenarder*. (42).
3. Sans moi, mon vieux, tu couchais chez les *sergos*. (59).
4. Double dadais! ajouta madame *pour le bon poids*. (77.)
5. à la queue-*leu-leu*. (78) (182.)
6. Une galette *à la fouée*. (80.)
7. *se balader*. (90.)
8. *calleux*. Valkhoff geeft het met een *l*. Is dat een drukfout?
9. *veste de lignard*. (99.)
10. uitspraak van *fez*. (99).
11. *couvraine*. (125 en 208.)
12. *coup de collier*. (125.)
13. un *encombrement* de gateaux. (180).
14. un *porte-mine* pour Jacquot. (190.)
15. jusqu'à Mlle Florence en casque *à mèche*. (195.)
16. banquets de *Gargantua*. (195).
17. il s'élança comme un fauve à travers les cadavres. (214).
18. et les *moblots* se couchèrent. (221.)
19. chaque jour on fit la *navette* du village à la ville. (230.)

1. Zie hierboven, vraag 6.

2. g o g n a r d e.

3. *S e r g o t* is de naam, dien de Parijzenaars aan den *sergent de ville* geven. Het is de eerste helft van het woord + de klank o.

4. Om hem de volle maat te geven. Letterlijk: het goede gewicht. Het spreekt van zelf, dat die uitdrukking hier figuurlijk gebruikt is.

5. Achter elkander, één voor één. Men zegt daarvoor ook: *à la file indienne*.

6. In LITTRÉ (*supplément* i. v.) vindt men „F o u é e s. f. Nom, en Touraine, d'un petit gâteau cuit au four en faisant le pain (fouée en ce sens est une autre forme de fouace)." De gewone beteekenis van *fouée* is: hout, waarmede de oven verwarmd wordt.

In den 11en jaargang van dit tijdschrift, pag. 97, kan de belangstellende lezer de verklaring vinden van het woord *fouace* en van het spreekwoord: *Rendre pain blanc pour fouace.*

7. Flaneeren, boemelen, straatslijpen.

8. *Calleux* en *callosité*, beide afgeleid van *cal*, eelt, worden met twee l's geschreven.

9. *Un lignard* is een infanterist, een soldaat van een *régiment de ligne.*

10. fεz.

11. *Couvraine* = de zaaitijd in den herfst. Dit is een provincialisme

12. Daarmede wordt de tijd bedoeld, gedurende welken er zeer hard gewerkt moest worden. „C'était de l'ouvrage qui demandait plus de force que d'adresse" staat er eenige regels hooger. *Collier* (haam) is een leeren of houten juk om den hals van een trekpaard, waaraan de strengen of trekriemen (*les traits*) vast gemaakt worden. Als het dier zich sterk inspannen moet, geeft het *un coup de collier.*

13. Een heele massa koekjes, zoodat ze als 't ware in den weg stonden. Van *encombrer* = versperren, belemmeren.

14. Een metalen potlood. *Mine*, een verkorting voor *mine de plomb*, is de Fransche naam voor potlooderts. Men noemt deze ook *graphite. Porte-mine* is samengesteld van het werkw. *porter* en het z. nw. *mine.* Denk aan *porte-plume*, *porte-crayon* enz.

15. Slaapmuts. Letterlijk: een helm met een pluimpje.

16. Gargantua is de held van een roman van dien naam van Rabelais (16e eeuw).

17. Hij rende als een wild dier te midden van de lijken.

18. *Moblot* in de taal der soldaten beteekent *mobile.*

19. Iederen dag ging men heen en terug van het dorp naar de stad. *La navette* = de schietspoel in het weefgetouw. *Faire la navette* = dezelfde beweging maken als een schietspoel.

Het onpersoonlijke passivum in het Fransch.

Vervolg op: Een en ander over het passivum in het Fransch. Jaarg. 1898, *No.* 3 *en* 4.

Onder de Romaansche talen is het Fransch de eenige, die een vrij uitgebreid gebruik maakt van het onpersoonlijke passief. Het onpersoonlijke passief is karakteristiek Duitsch van aard en in het Duitsch wordt het voornamelijk dáár gebruikt, waar men het werkwoordelijk begrip sterk op den voorgrond wenscht te stellen; het subject, dat de handeling verricht, wordt dan naar gelang der behoefte al of niet vermeld. Ook in het Engelsch wordt het nog al eens gebezigd. Het Nederlandsch mag men in dit opzicht met het Duitsch gelijkstellen. Van onderscheidene intransitieve werkwoorden kunnen wij een onpersoonlijk passief vormen, terwijl dit bij diezelfde werkwoorden in het Fransch niet mogelijk is. Vele werkwoorden van beweging: *aller*, *venir*, *marcher*, *courir*, *partir*, *sortir*, *arriver* zijn niet vatbaar voor begripswijziging door het pron. réfléchi, zooals men dat vindt bij *apercevoir* en *s'apercevoir;* evenmin laten zij toe, dat aan de zelfwerkzaamheid van het subject nadruk wordt gegeven door 't gebruik van dat voornaamwoord, zooals dit bij *s'approcher*, *s'échapper*, *s'avancer*, *se reculer*, *se refuser* etc. 't geval is. Slechts in verband met het voornaamwoordelijk bijwoord *en* hebben enkele een reflexieven vorm, die in beteekenis weinig afwijkt van den niet reflexieven: *s'en aller*, *s'en retourner*, *s'enfuir*, *s'en revenir*. Deze echter hebben ook geen passief. In spreekwijzen zooals: *le premier venu*, *le nouveau venu*, *un arbre bien venu* (goed, mooi aangekomen), *un génie mal venu* (mislukt), blijft *venir* intransitief. In: *soyez le bienvenu* (c. à d.: de moi, de nous) *on ne serait pas bienvenu à* (men zou er maar leelijk afkomen, als men ....) is het daarentegen passief gebruikt. *Bienvenir* wordt trouwens nog alleen gebezigd in den vorm: *se faire bienvenir* = se faire accueillir avec plaisir. *Etre couru* = veel toeloop hebben is figuurlijk: *Ce pasteur est fort couru.* In ons vorig opstel: No. 3, bl. 68, hebben wij reeds gezegd: „In die gevallen, waarin men het passivum vermijdt (hier te lezen: waarin het passivum niet gevormd kan worden) dient, of het reflexieve w.w., of het activum met *on* als surrogaat." Dit gebruik van *on* is ook bij het onpersoonlijke passief van kracht: Le jour viendra, où *on ira* aux informations minutieuses, (waarop het komen zal tot ....). Il

était évident que, quand *on irait* aux voix, ce serait lui qu'on choisirait, (tot stemming zou worden overgegaan .....)

Laten wij nu eens nagaan, hoe en wanneer het onpersoonlijke passief in het Fransch wordt aangetroffen. 't Veelvuldigst komt de *présent* van het onpersoonlijke passief voor, om een in de omgeving van den spreker bestaanden toestand aan te duiden. Het participe heeft als zoodanig dan meer of minder duidelijk de waarde van een adjectief: Du 1er mai au 31 octobre *il est délivré* des billets de voyage d'excursion, à prix réduits. *Il est permis* à tout sujet de présenter une requête. Ce qu'*il nous est permis* de penser, c'est qu'il désire passer sous silence cette fatale époque de sa vie.

On met den actieven vorm moet echter gebruikt worden, wanneer het passief onduidelijk of dubbelzinnig zou zijn. Er is dus onderscheid tusschen: *On permet* alors, à qui veut, de prendre la parole; en: *Il est permis* alors, à qui veut, de prendre la parole. (Welk?)

Il n'est pas prouvé que le général s'en fût mieux tiré avec des hommes qui n'avaient jamais combattu à cheval. *Il est reconnu* qu'il faut bien du temps pour former un cavalier. *Il est admis* sans contestation qu'un gouvernement qui de nos jours dépasse ses pouvoirs, doit s'attendre à une censure sévère du Parlement.

In den negatieven vorm daarentegen *admettre* actief met *on:* De nos jours *on n'admet plus* que les Egyptiens fussent des nègres.

Il est avéré que, malgré sa laborieuse application, Charles Quint parut longtemps se défier de son propre jugement. *Il est arrêté* que la supplique sera présentée dès le jour suivant. *Il est enjoint* à tout traducteur qui aspire à plaire à ses compatriotes, d'avoir à s'exprimer dans un style toujours facile et élégant. *Il est bien entendu* que cette différence d'expressions ne touche pas le fait. Car *il est écrit:* c'est le Seigneur votre Dieu que vous adorerez. (Evang. selon St. Luc. IV 8.)

Il est fixé par le Seigneur,
Que ce que nous aimons du fond du cœur,
Nous quittera, nous quittera.

Dit is eene Fransche vertaling van het welbekende lied van v. Feuchtersleben:

Es ist bestimmt in Gottes Rat (il est écrit),
Dasz man vom Liebsten was man hat
Musz scheiden, ja scheiden.

Dans les rapports diplomatiques, envoyés en Angleterre, *il est dit:*

Le Pape n'a voulu recevoir aucune proposition d'accommodement.

Met afhankelijken genitief (behalve met *dont*) vindt men het onpersoonlijke passivum zeer zelden; in de plaats daarvan wordt dan het reflexieve w.w. gebezigd: *Il se dit* de ce brave empereur, que le jour même de la bataille il était terriblement malmené de sa goutte.

Waar een zakelijk subject den nadruk moet krijgen, gebruikt men het persoonlijke passief en nog liever 't actief met *on:* Je vous prie de me répéter *ce qui a été dit* de moi. Aussi *a-t-on dit* des courriers perses, que les grues ne feraient pas aussi vite le même chemin. Je ne veux pas *qu'on dise* de moi que j'ai morcelé l'Allemagne. Soms vinden wij ook den *nominatief met infinitief*: Il est célèbre pour le désintéressement avec lequel *il est dit* avoir refusé les présents du roi. In: *Il ne s'est rien dit* entre nous d'irréparable, verdient de reflexieve vorm, om 't wederkeerigheidsbegrip de voorkeur. Eveneens in: Les deux enfants ne comprenaient rien à *ce qui se disait* dans la chambre.

Het onpersoonlijke passief van *dire* wordt onmogelijk vóór iedere conjunctie behalve *que*. *On ne dit pas* si le prince sortit effectivement du Conseil d'Etat.

Il n'en est pas parlé dans les diverses attractions à grand tapage, annoncées pour Péking. Les histoires seront abolies avec les empires, et *il ne se parlera* plus de tous ces faits éclatants dont elles sont pleines. *Il est fait mention* de ces négociations dans les mémoires de Torcy. Voilà les tristes événements auxquels *il est fait allusion* dans ce discours. Il *lui est donné* (à l'Italie) avec profusion, tout ce qui constitue la nationalité même: une constitution politique nationale. *Il n'est point donné* à la nature humaine de réunir toutes les conditions du bonheur.

Als „praesens historicum" laat zich de *présent* van het onpersoonlijke passief bij tijd en wijle geschikt bezigen, omdat deze tijd ook een pas heden ingetreden toestand te kennen geeft: *Il est porté* à la connaissance du public, que les chiens ne seront pas admis. *Il est statué* que les assemblées coloniales seront maintenues d'après de nouvelles instructions. *Il est convenu* que les habitants allumeront de grands feux. *Il est procédé* au tirage du jury.

In alle andere tijden van het werkwoord komt het onpersoonlijke passief voor, vooral, in den *passé défini*. In den *passé antérieur* en den *conditionnel passé* schijnt het *niet* gebezigd te worden [1]). Inzon-

[1]) H. Schulze, op. cit.

derheid treft men den *passé défini* aan bij werkwoorden van *besluiten*, *verklaren*, *verbieden*: *Il fut fait défense* à tout le monde de quitter la ville. Enfin *il fut avisé* que l'entreprise avait réussi. *Il fut interdit* de lui faire des funérailles. *Il fut stipulé* qu'après sa mort, cette province serait réunie à la France. *Il fut résolu* d'admettre les confédérés. *Il fut réglé* que chaque candidat se couvrirait le visage. *Il fut constaté* que ce neveu était criblé de dettes. *Il fut procédé* contre les délinquants comme contre des coupables de lèse-majesté. Comment s'appelle votre établissement? demanda un consommateur. „Au rendez-vous des Titi" lui *fut-il* répondu. Evenzoo *avouer*: Vers minuit, le vent se mit à pirouetter, et *il nous fut avoué* qu'il était impossible de gouverner avec certitude. L'homme ne peut rien recevoir s'*il ne lui a été donné* du ciel. *Il a été pourvu* à ce que tous pourront jouir du spectacle. *Il a été tiré* trente exemplaires de cet ouvrage sur papier de Hollande, numérotés à la presse. *Il leur etait interdit* de se vêtir luxueusement. Voici comment *il était procéde* dans cette circonstance. C'était une lettre où *il était dit*, en substance, que le signataire avait découvert le moyen de marcher sur l'eau, à pied sec. C'est à Volta *qu'il était réservé* de découvrir un appareil, propre à engendrer continuellement ce merveilleux fluide. *Il avait été prouvé* que l'homme assassiné était, selon toutes apparences, en bonne santé en montant dans la voiture. On a souvent répété qu'*il avait été* expressément *défendu* à l'armée de franchir la rivière.

Waar het logische onderwerp het *article défini* voor zich moet hebben, is bij de meeste werkwoorden het onpersoonlijke passief onbruikbaar: Voor *donner* en *stipuler* zijn er uitzonderingen aanwezig. Het actief met *on*, of het persoonlijke passief verdient echter de voorkeur: *On a donné* au système persan le nom de système arien. *La traduction en a été faite* pour la première fois par un Belge.

De *futur* en vooral de *conditionnel* van het onpersoonlijke passief worden weinig gebruikt. Toch zijn er van beide voorbeelden te vinden. La présidence de la chambre étant désormais vacante, *il sera procédé* mardi à l'élection. *Il sera acquis* pour tous (ieder zal moeten toegeven) que ce jugement n'est pas de ceux qui ont valu à cet auteur une réputation. *Il serait promptement fait droit* à votre demande, si vous vouliez assister à ce spectacle.

Op vele plaatsen waar de protestantsche bijbelvertaling het passief bezigt vindt men in de katholieke overzetting, die zich van de

protestantsche in het algemeen onderscheidt door hare elegante dictie, het actief met *on*: Demandez et *il vous sera donné*, heurtez et il vous sera ouvert. P. B. Demandez et *on* vous donnera, frappez à la porte et *on* vous ouvrira. K. B. Matth. 7. 7. 8.

Car quiconque a déjà, *on* lui donnera encore, mais pour celui qui n'a point *on* lui ôtera encore ce qu'il a. K. B. Car à celui qui a, *il sera donné*, mais à celui qui n'a rien, cela même qu'il a, lui *sera ôté*. P. B. Luc. 8 18. Deze voorbeelden kunnen met tal van gelijksoortige worden vermeerderd.

De *futur passé* is zeer zeldzaam; ook vindt men het onpersoonlijke passief zelden in den subjonctif; in den *présent* van deze wijze komt het in zinnen, welke een wensch of begeerte uitdrukken, wel voor. Le port de Nagasaki était le seul de l'empire, où *il ait été permis* aux étrangers d'aborder. Toutefois, *qu'il soit fait* comme vous souhaitez. *Qu'il soit pardonné* à tous les pécheurs. *Qu'il soit entendu*, une fois pour toutes, que ces vases ne sont autre chose que ceux qu'on a longtemps appelés, à tort, vases étrusques. Hierbij vallen ook nog te vermelden de tusschenzinnen zooals: *soit dit en passant*, *soit dit entre parenthèses*, *soit dit sans vous offenser*, *soit dit entre nous;* en eveneens de locutions conjonctives „*supposé que*, *pourvu que*, *posé le cas que*.

Het onpersoonlijke passief van *dire* komt zeer veel voor in z.g. *propositions citatives et intercalées:* Il n'y a plus de temps, lui *fut-il répondu*. C'est dans les contributions indirectes, de toutes les taxes, *a-t-il été démontré*, les plus faciles à établir, que la France devra chercher ses ressources.

Van *admettre* komt alleen het participe p. van 't onpersoonlijke passief voor als *absoluut participe:* On s'accorde encore moins quand il s'agit de remonter aux causes du mal, *étant admis* qu'il existe. Hierbij behoort eveneens vermeld het veel gebruikte *étant donné = eu égard à*, of *attendu*. Vous auriez pu vous contenter, *étant donné* que nous sommes en août, d'un simple perdreau. Volgt er een zelfstandig naamwoord op *étant donné*, dan wordt dit participe nu eens veranderlijk dan weer onveranderlijk aangetroffen. In beide gevallen is er echter sprake van eene absolute participieele constructie, met inversie van het onderwerp. *Etant donné l'état* de la science à cette époque, il est impossible de renier ces résultats. Ces statues de papier durci auront une durée suffisante, surtout *étant donné l'immortalite* relative des souvenirs qu'elles devront perpétuer. *Etant données les*

preuves qui semblaient accabler le détenu, la police n'avait jusqu'ici dirigé ses recherches que d'un côté. De inversie van het onderwerp heeft niet plaats, wanneer er nadere bepalingen zijn toegevoegd aan het predicaat: Mais, habitant la région de Tananarive, région des hauteurs tempérées, le lieu ne paraissait pas propice, *la chaleur* du climat *étant donnée* comme un des facteurs de la nocuité du venin de cette araignée.

Il est connu is als onpersoonlijk passief onbruikbaar en beteekent slechts: *hij* is bekend. Men zegt daarom beter: *on sait*, *tout le monde sait*, en met de ontkenning: *on ne sait pas*, *personne n'ignore* enz.

In andere gevallen, met *infinitief* en *futur*, treft men *savoir* aan in den reflexieven vorm: Si cela venait *à se savoir*. *Tout se sait* à la cour; le prince connaît donc ma mission. *On sait* zou hier dubbelzinnig zijn. Cela *se saura* bientôt, mon ami.

(*Wordt vervolgd.*) R. D. N.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

1. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN-OPGAVE.

Acht dagen hadden wij noodig om van Parijs naar Boulogne te komen, want wij hielden ons eenigen tijd op in de voornaamste steden, die op onzen weg lagen, om er eenige voorstellingen te geven. Toen wij te Boulogne aankwamen, hadden wij nog tachtig franken in onze beurs, dat wil zeggen, een som die meer dan voldoende was om onzen overtocht te betalen. Daar Michiel de zee nog nooit had gezien, was onze eerste wandeling naar de haven. Gedurende eenige minuten bleef hij met wijd geopende oogen staan en staarde naar den horizon, die

1. Il nous fallut huit jours pour faire le trajet de Paris à Boulogne, car nous nous arrêtâmes quelque temps dans les principales villes qui se trouvaient sur notre passage, afin d'y donner quelques représentations. 2. En arrivant à Boulogne, nous avions encore quatre-vingts francs dans notre bourse, c'est-à-dire une somme plus que suffisante pour payer notre passage. 3. Comme Michel n'avait jamais vu la mer, notre première promenade fut pour le port. 4. Pendant quelques minutes il resta les yeux grands ouverts et regarda fixement l'hori-

in nevelen gehuld was; toen haalde hij minachtend de schouders op en verklaarde, dat al wat hij zag leelijk, somber en vuil was. Dit gaf aanleiding tot een kleinen woordentwist tusschen ons, want wij hadden zeer dikwijls over de zee gesproken, en ik had hem altijd gezegd, dat de zee het mooiste was, dat men ooit zien kon. Meestal waren Michiel en ik het volkomen eens; hij nam mijn gevoelen aan, of wel, ik deelde het zijne, maar ditmaal hield ik staande, dat ik gelijk had, en ik beweerde zelfs, dat die donkergroene zee, met hare geheimzinnige diepten en die dikke wolken, die haar bedekten, veel mooier was dan een blauwe zee onder een blauwen hemel. „Gij zegt dat, omdat gij een Engelschman zijt," zeide Michiel, „en gij houdt van die leelijke zee, omdat zij uw land omgeeft."

De boot naar Londen vertrok den volgenden morgen om vier uur; om half vier waren wij aan boord, en wij zochten een bescheiden plaatsje achter eenige koffers, die ons een weinig tegen den vochtigen en kouden noordenwind beschermden.

zon, enveloppé de brouillards; puis il leva dédaigneusement les épaules et déclara que tout ce qu'il voyait était laid, triste et sale. 5. Ceci donna lieu à une petite discussion entre nous; car nous, avions bien souvent parlé de la mer, et je lui avais toujours dit que c'était la plus belle chose qu'on pût jamais voir. 6. Le plus souvent, Michel et moi étions parfaitement d'accord; il acceptait mon opinion, ou bien je partageais la sienne, mais cette fois-ci je soutins que j'avais raison et je prétendis même que cette mer d'un vert foncé avec ses profondeurs mystérieuses et ces épais nuages qui la couvraient était beaucoup plus belle qu'une mer bleue sous un ciel bleu. 7. „Tu dis cela parce que tu es Anglais", dit Michel, „et tu aimes cette vilaine mer parce qu'elle entoure ton pays."

8. Le bateau de Londres partait le lendemain matin à quatre heures; à trois heures et demie nous étions à bord et nous cherchions une modeste place derrière quelques malles qui nous protégeaient un peu contre le vent du nord humide et froid.

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. Fallut. De Imparfait zou hier verkeerd zijn, want de bedoeling is niet, dat zij uitrekenden voor die reis acht dagen noodig te

hebben, maar dat zij er acht dagen over deden. Dat verschil komt duidelijk uit, wanneer men den volzin in den tekst vergelijkt met dezen: *Le paquebot devait partir le* 15; *il nous fallait huit jours pour aller de Paris à Boulogne; nous partîmes donc de Paris le* 7. Men kan ook vertalen: *Nous mîmes huit jours pour faire le trajet de P. à B.* — *Nous séjournâmes, restâmes.* — *Qui étaient sur notre route; que nous devions traverser; par lesquelles nous devions passer.*

2. „*Lorsque* (*Quand*) *nous arrivâmes*" is ook goed, maar het gebruik van den gérondif geeft meer levendigheid aan de uitdrukking. — *Il nous restait encore* 80 *francs.* *Notre bourse contenait encore la somme de* 80 *frs.* *C'était plus qu'il ne fallait pour payer la traversee.*

3. De redengevende bijzin kan ook verkort worden door gebruik te maken van het participe présent: *M. n'ayant jamais vu la mer.* — *Pour* drukt het doel van de wandeling uit; *vers* geeft alleen de richting te kennen. De vertaling: „*Nous nous rendîmes* (*Nous allâmes*) *d'abord* (*en premier lieu*) *au port*" is ook goed.

4. *Ecarquillant les yeux.* Men zegt evenmin in 't Fransch *les yeux béants* als in 't Hollandsch gapende oogen. *Béant* doet denken aan een ledige ruimte met wijde opening, b.v. *bouche béante, goufre béant.* — *Caché par la brume, par les brouillards.* — *Avec dédain; d'un air de dédain, de mépris.* De vertaling „*dépréciation*" is niet goed. Hiermede bedoelt men een handeling, waardoor de waarde (*le prix*) van een voorwerp verminderd wordt.

5. *Ce fut là cause de. Cette observation fit naître* (*causa*) *une légère discussion.* „*Ce donna lieu*" is een grove fout, want het aanw. voorn. *ce* kan alleen bij het werkwoord *être*, soms voorafgegaan door een hulpwerkw. van wijze, als onderwerp voorkomen, b.v. *C'est* (*ce doit être, ce peut être*) *vrai.* Somtijds vervangt *ce* het voornaamwoord *il* voor het onpersoonlijke werkw. *sembler*, doch alleen in een tusschenzin.

„*Ce qu'il y avait de plus beau à voir, ce qu'on pouvait voir de plus beau.*" Deze constructies zijn niet geheel verkeerd, doch de vertaling, die wij gegeven hebben, is beter. „*Le plus beau qu'on pût voir*" deugt niet. Het gebruik van den superlatief van een zelfstandig gebruikt bijvoeglijk naamwoord bepaalt zich tot een klein aantal gevallen. Zie het hoofdstuk *Degrés de comparaison* in de Partie Complémentaire van Dubois.

6. Meestal. *Généralement*, *ordinairement*, *d'ordinaire*, *la plupart du temps*. — *Nous étions*. Als een werkw. twee of meer onderwerpen van verschillende personen heeft, worden zij dikwijls door een der voornaamwoorden *nous* en *vous* samengevat, b.v. Mon ami et moi, nous sommes d'accord. Toi et ton frère, vous êtes mes amis — Het eens zijn = *être d'accord*. Het eens worden = *Tomber d'accord*. — „*Tenir bon*" beteekent volharden. Evenmin als wij zeggen mogen „ik volhardde, dat ik gelijk had" evenmin is het geoorloofd in 't Fransch te zeggen „*je tins bon que j'avais raison*." — Om een kenmerk van een persoon of zaak aan te duiden gebruikt men wel het voorzetsel *à*, b.v. *Une maison* à *trois étages; l'homme* au *manteau bleu*. Maar wanneer het substantief, dat de kenmerkende zaak noemt, met een bezittelijk voornaamwoord wordt gebruikt, dan moet men *à* vervangen door *avec*.
7. Als men den nadruk wil leggen op den redengevenden zin, zegt men: *C'est parce que tu es Anglais que tu dis cela*.
8. Bij woorden als *le train*, *la diligence*, *le bateau* wijst het voorzetsel *de* soms de plaats van vertrek en soms ook de plaats der bestemming aan. Men heeft dan in 't Fransch dezelfde dubbelzinnigheid die in 't Hollandsch ontstaat door het gebruik van het bijvoeglijk naamwoord. *Le train de Paris*, de Parijsche trein is zoowel de trein, die naar P. gaat, als degene, die er van daan komt. Gewoonlijk maakt men uit het verband gemakkelijk op, wat er bedoeld wordt. — Protégèrent.

---

2. Vertaling in het Nederlandsch.

(Uit TÖPFFER, *La bibliothèque de mon oncle.)*

Pour moi, j'habitais un quartier solitaire. C'est derrière le temple de Saint-Pierre, près de la prison de l'évêché. Par-dessus les feuilles d'un acacia je voyais les ogives du temple, le bas de la grosse tour, un soupirail de la prison, et au delà, par une trouée, le lac et ses rives. Quels beaux enseignements, si j'avais su en profiter! Combien la destinée

Wat mij betreft [1]), ik woonde in een stille buurt, n.l. achter de Sint Pieterskerk [2]), bij de gevangenis van het bisdom. Over de bladeren van een acacia heen zag ik de gothische bogen [3]) der kerk, den voet van den zwaren toren, een keldergat van de gevangenis, en verder op, door eene opene ruimte, het meer en zijne oevers. Welk eene heerlijke leerschool,

m'avait favorisé entre les garçons de mon âge! Si j'ai mal profité, je tire gloire néanmoins d'être issu de cette école, plus noble que celle du seuil de boutique, plus riche que celle de la chambre solitaire, et d'où devait sortir un poète, pour peu que ma nature s'y fût prêtée.

als ik er gebruik van had kunnen maken! Hoezeer had het lot mij begunstigd boven andere jongens van mijn leeftijd! Al heb ik er weinig voordeel van getrokken, toch beroem ik er mij op, dat ik uit die school afkomstig ben, edeler dan die van den winkel, rijker dan die van de eenzame kamer, en waaruit een dichter moest voortkomen, als het maar in mijn aard had gelegen.

Au fait, tout est pour le mieux; car je me doute qu'à aucune époque les poètes n'ont été heureux. En savez-vous un, parmi les plus favorisés, qui ait jamais pu étancher sa soif de gloire et d'hommages? En connaissez-vous un parmi les plus grands, et surtout parmi ceux-là, qui ait jamais pu être satisfait de ses œuvres, y reconnaître les célestes tableaux que lui révélait son génie? Vie de leurres, de déceptions, de dégoûts! Et encore, ceci n'en est que la surface; je m'imagine qu'elle recouvre des troubles plus grands, des dégoûts plus amers. Ces têtes-là se forgent une félicité surhumaine que chaque jour déçoit ou renverse; ils voient par delà les cieux, et ils sont cloués à la terre; ils aiment des déesses et ne rencontrent que des mortelles.

Eigenlijk is alles nu zoo goed als het behoort, want ik vermoed, dat de dichters nooit gelukkig zijn geweest[4]). Kent gij er onder de meest begunstigde een enkelen, die ooit zijn dorst naar roem en eer heeft kunnen lesschen? Kent gij er onder de grootste, en vooral onder die, een enkelen, die ooit over zijn werk tevreden heeft kunnen zijn, daarin de hemelsche tafereelen heeft kunnen erkennen, die zijn genie hem openbaarde? Het is een leven van verlokkingen, van teleurstellingen, van walging! Daar komt bij, dat dit alles nog maar de oppervlakte is; deze, dunkt mij, bedekt grootere verwarring, bitterder walging. Die menschen denken zich een bovenmenschelijke gelukzaligheid die iederen dag bedrogen of vernietigd wordt; zij zien tot over den hemel en zijn aan de aarde gekluisterd; zij minnen goddelijke wezens en ontmoeten slechts gewone stervelingen.

Ceci est l'effet et la cause. C'est parce qu'ils sont poètes qu'ils éprouvent ces tourments; c'est parce qu'ils éprouvent ces tourments qu'ils sont poètes. De cette lutte qui se fait en eux jaillit, comme l'éclair de la nue, cette lumière qui nous frappe dans leurs vers; la souffrance leur révèle les joies, les joies leur apprennent la souffrance, leurs désirs vivent à côté de leurs déceptions; de ce riche chaos, de ces fécondes douleurs naissent leurs sublimes pages. Ainsi ce sont les vents orageux qui tirent de si doux sons de cette harpe solitaire.

Je m'étonne donc moins d'avoir ouï dire à un homme de sens qu'il vaut mieux être l'épicier du coin que le poète du monde.

Cette idée que je me fais du poète, elle est si vraie, que voyez, je vous prie, à quoi prétendent tout d'abord ceux qui aspirent à cette vocation. N'est-ce point à ce trouble, à ces peines, à ce riche chaos, si possible? Ainsi que l'on singe la vertu par des paroles de sainteté, ils singent, eux, la poésie par des paroles de tristesse, d'angoisse, d'ineffables douleurs, ils souffrent dans leurs vers, ils gémissent dans leurs vers, ils y traînent à vingt ans un reste éteint de vie décolorée, ils y meurent; presque tous com-

Gevolg en oorzaak zijn hier één. Omdat zij dichters zijn, lijden zij die kwellingen; doordat zij die kwellingen lijden, zijn zij dichters. Uit dien strijd, die in hun binnenste gestreden wordt, ontspringt, als uit de wolk de bliksemstraal, dat licht dat ons in hunne verzen treft, het lijden leert hen de vreugde kennen, de vreugde maakt hen bekend met het lijden; hunne wenschen leven naast hunne teleurstellingen; uit dien rijken chaos, uit die vruchtbare smarten komen hunne verhevene bladzijden voort. Het zijn dus de stormwinden, die aan die eenzame harp zulke zachte tonen ontlokken [5]).

Het verwondert mij dus minder een verstandig man te hebben hooren zeggen, dat het beter is een eenvoudig kruidenier te zijn dan een wereldberoemd dichter [6]).

Die voorstelling, die ik mij van den dichter maak, is zoo waar dat ik, om u te overtuigen, u verzoek eens na te gaan, waarnaar degenen die daarvoor roeping meenen te gevoelen in de eerste plaats verlangen. Is het niet naar die verwarring, die smarten, dien rijken chaos zoo mogelijk?

Gelijk men de deugd naäapt door vrome woorden, zoo apen zij de poëzie na door woorden van droefheid, van angst, van onuitsprekelijke smart; zij lijden en klagen in hunne gedichten, op twintigjarigen leeftijd sleepen zij

mencent par là. Ah! mon ami, il n'est pas si facile que tu penses d'être triste, malheureux, affligé; d'être tourmenté de désirs, fasciné d'extase; de décolorer sa vie, de mourir comme Millevoye!

een uitgebluscht restje dof leven daarin voort; zij sterven er in; daarmede beginnen de meesten. Ach! mijn vriend, het is niet zoo gemakkelijk als gij denkt om somber, ongelukkig, bedroefd te zijn; door verlangen gekweld, door verrukking verbijsterd te zijn; zijn leven allen glans te ontnemen, als Millevoye [7]) te sterven.

OPMERKINGEN.

1. De schrijver begint met „*pour moi*", omdat hij eerst beschreven heeft in welke omgeving andere jongens hun opvoeding hebben ontvangen en welken invloed die omgeving op hun ontwikkeling heeft gehad. De vertalingen „ik voor mij" en „ik daarentegen" zijn dus ook goed.
2. *Temple* en niet *eglise*, omdat er sprake is van een protestantsche kerk. Toch wordt *église* in dat geval ook dikwijls gebruikt. „Lorsque *temple* et *église* se disent en parlant du culte catholique", zegt Lafaye in zijn Dictionnaire des Synonymes, „*temple* est plus noble et *église* plus commun... Ensuite, *temple* exprime plus particulièrement l'idée qu'on s'est faite partout et toujours de ces sortes de lieux, c'est que la divinité y habite plus qu'ailleurs, y fait son sejour; et *église*, conformément au sens étymologique du mot, a plutôt rapport à la réunion du penple en un édifice commun pour prier. Dans le *temple* on doit être recueilli, plein de respect devant Dieu; tous les dimanches les fidèles se rendent à l'*église* pour assister au service divin." Uit de edeler beteekenis van *temple* volgt, dat dit woord de voorkeur verdient in figuurlijke uitdrukkingen. „Les fidèles que Dieu anime par son esprit et dans lesquels il réside comme dans son *temple*" (MALEBRANCHE).
3. *Ogive*, forme des voûtes, des arcades dont le Contour est déterminé par deux portions d'arcs égaux se coupant à angle aigu et s'arrêtant en général sur la ligne des centres. En hollandais: spitsboog.
4. De vertaling „ik twijfel, of de dichters ooit gelukkig zijn geweest'

is niet geheel verkeerd, maar het is beter, de beteekenis van *se douter* te doen uitkomen. Vermoeden, dat iets niet is zegt meer dan twijfelen, of iets wel is.

5. Wij vertrouwen, dat onze lezers begrepen hebben, dat met de eenzame harp de dichter wordt bedoeld en met de stormwinden de strijd, die in zijn binnenste gevoerd wordt.
6. *L'épicier du coin*, de kruidenier, die op den hoek van de straat woont. Dat is in groote steden in Frankrijk dikwijls het geval. Het is niet gewenscht, dit letterlijk te vertalen, omdat de toestand in onze steden niet dezelfde is.
7. Millevoye, geboren te Abbeville in 1782 en gestorven in 1816, is vooral bekend door het gedicht „*La Chute des Feuilles*", waarin hij den dood bezingt van een jongeling, lijdende aan dezelfde kwijnende ziekte, die aan het leven van den dichter zelf een einde maakte. C. A. H.

CORRESPONDENTIE.

Van bovenstaande vertalingen zijn voldoende bewerkingen ingezonden door:

I. L. M. C. Torman te Zuilichem; M. J. Boukamp te Heukelum; M. A. C. van Ouwerkerk te Gorinchem; Homo sum; H. te Herwijnen; Mej. M. A. O. te Rotterdam; Mej. W. J. de Stigter te Kedichem; B. A. J. van den Bosch te Utrecht; R. U. te Sittard; Mej. Emma Berzaglo te Amsterdam; C. M. Rombouts te Den Haag; Mej. E. J. v. d. Swan te Bleskensgraaf.

II. B. A. J. v. d. Bosch te Utrecht; R. U. Sittard; M. W. J. de Stigter te Kedichem; J. J. Wintermans; L. M. C. Torman te Zuilichem; M. J. Boukamp te Heukelum; Homo sum; H. Herwijnen; A. Polman te Kampen; Mej. M. A. O. te Rotterdam; B. Kroon te Sliedrecht.

Beantwoording van ingezonden vragen.

1. Hoe vertaalt men het woord veenkolonie, zooals b.v. Veendam, Wildervank en andere plaatsen?

Het spreekt van zelf, dat men om uitsluitend Nederlandsche toestanden aan te duiden in vreemde talen omschrijvingen gebruikt. Dat is ook het geval met veenkolonies. Ik zou daarvoor in

't Fransch zeggen: *villages dans les tourbières défrichées*, of korter: *colonies tourbières*. Maar ik denk, dat bij de laatste uitdrukking een verklaring noodig zou zijn.

2. In de Bock et Leeman, *Exercices grammaticaux*, no. 220, staat: „Aristote, qui avait envie de connaître la cause des marées, ne put jamais la satisfaire". — Ik verbeterde: A. ne put jamais satisfaire la cause des marées, quelqu'envie qu'il eût de la connaître. — Mijn vriend schreef: A. ne put jamais satisfaire son envie de connaître la cause des marées. — Zou ik uw oordeel daarover mogen vernemen? J. W.

Uwe „verbetering" lijkt naar niets. Om het u te bewijzen, zal ik vertalen wat gij geschreven hebt: A. kon de oorzaak der getijden nooit voldoen, hoe gaarne hij ze ook wilde kennen. Gij zult wel willen toegeven, dat dat onzin is. Bovendien deugt *quelqu'envie* niet, want de *e* van *quelque* mag alleen geëlideerd worden in het woord *quelqu'un*. Uw vriend heeft het er beter afgebracht, maar uit zijn verbetering blijkt niet, dat hij gezien heeft, waarin de fout zit, en die zit daarin, dat het pers. voorn. *la* betrekking zou moeten hebben op een bepaald zelfst. nw., wat met *envie* niet het geval is. Men kan die fout op verschillende manieren wegnemen: 1°. kan men *avoir envie* vervangen door *avoir une grande envie*, 2°. kan men het eerste gedeelte onveranderd laten en het voornaamwoord *la* vervangen door *ce désir*, 3°. *avoir envie* vervangen door *avoir le désir* en *le* gebruiken in plaats van *la*.

3. Comment s'y prend-on pour écrire l'alphabet phonétique? Faut-il imiter tant bien que mal les caractères imprimés? Je ne m'en rends pas bien compte.

Les caractères dont se servent les phonéticiens pour écrire ressemblent assez aux caractères imprimés. Dans la brochure *L'Ecriture Phonétique*, qui a été envoyée gratuitement aux membres de l'Association phonétique internationale, mais que l'on peut se procurer au prix de 50 centimes, M. Paul Passy donne à la page 24 la forme écrite des nouvelles lettres de l'alphabet phonétique.

4. Welke zijn de meest gebruikelijke studieboeken voor akte A? Is Ayers uitgave 1885, nog geschikt?

Behalve de Grammaire comparée van C. Ayer, waarvan de door U genoemde éditie van 1885 de laatste, en dus nog zeer bruikbaar is, worden voor de akte A nog aanbevolen:

J. F. Rode, Varia. Nouveaux Exercices lexicologiques français. Amsterdam, J. H. de Bussy.

C. F. van Duyl, Exercices sur les mots et leurs significations. Zwolle, Tjeenk Willink.

Eduard Mätzner, Französische Grammatik mit besonderer Berücksichtigung des Lateinischen. Berlin, Weidmann.

C. M. Robert. Questions de grammaire élucidées. Amsterdam, Brinkman.

Bourguignon et Bergerol, Dictionnaire des Synonymes de la langue française. Paris, Garnier frères.

L. Clédat, Grammaire raisonnée de la langue française. Paris, Le Soudier.

P. Passy. Les sons du français, leur formation, leur combinaison, leur représentation. Paris, Firmin-Didot.

Michaëlis-Passy. Dictionnaire phonétique français.

H. Durand. Lectures expliquées. Paris, Lecène et Oudin.

5. De Dictionnaire phonétique van Michaëlis-Passy geldt als gezaghebbend voor de uitspraak. Moeten dan woorden als *exclure* enz. uitgesproken worden εsklyr? De Franschen, met wie ik hier[1]) een cursus volg van Philosophie, keuren deze uitspraak ten zeerste af als „prononciation molle". Ik neem aan met Ayer, dat de uitspraak εksklyr een „énormité" is, zooals hij zich uitdrukt. Maar waarom dan ook niet aangenomen εstaty als uitspraak van *statue?* Deze uitspraak toch leeft voort in den mond van 't volk, en is zeker meer in overeenstemming met het karakteristieke van de Fransche taal.

Indien de geachte inzender van het bovenstaande in 't bezit is van de 2e aflevering van den 14en Jaargang (1898), waar ik het Phonetisch Woordenboek besproken heb, dan zal hij op blz. 41 kunnen lezen, dat het ook mij verwonderd heeft, als normale uitspraak van ex gevolgd door een medeklinker, εs aangegeven te vinden en dat ik als zoodanig εks had verwacht. Men vergete echter niet, dat Passy de uitspraak aanbeveelt, die hij zelf bezigt en die in zijn omgeving het meest wordt gehoord. Hij keurt de uitspraak εks vóór een medeklinker niet af, maar geeft aan de andere de voorkeur. Iets anders is het met de woorden als *statue*. Wanneer men voor st een ε laat hooren, handelt men in strijd met de beschaafde uitspraak, hetgeen altijd af te keuren is.

Boekaankondiging.

Le Français enseigné en français. Vocabulaire raisonné par C. Roovers, professeur de français à Gorcum. Gorcum, F. Duym. Prijs: *f* 0,80.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op dit studieboekje, dat

[1]) St. Hélier, Jersey.

zeer goede diensten kan bewijzen voor degenen, die over een uitgebreiden woordenvoorraad wenschen te beschikken. Achtereenvolgens worden de woorden te pas gebracht of verklaard, die men bezigt in gesprekken over het Huis, de School, de Justitie, het Menschelijk Lichaam, de Boomen, de Kleeding, het Reizen, den Schouwburg, het Leger, de Dieren, Sport en, ten slotte de Familiebetrekkingen. Wij hebben met genoegen het boekje doorgelezen en maar een paar aanmerkingen te maken, die wij hier zullen vermelden ter wille van degenen onder onze lezers, die het zich willen aanschaffen.

Blz. 3. *Aiguière* komt weinig voor als naam van de waterkan op de waschtafel. Meestal zegt men *le pot à eau*. Littré geeft als beteekenis van *aiguière:* Vase où l'on met de l'eau pour le service de la table. In den Dict. de l'Acad. echter vindt men deze verklaring, die aan het woord een veel ruimere beteekenis toekent: Sorte de vase fort ouvert, qui a une anse et un bec, et dans lequel on met de l'eau pour le service ordinaire de la table, et pour d'autres usages.

Blz. 16 staat tweemaal *écrivisse*, waar **écrevisse** moet gelezen worden.

Blz. 25. „On dit d'un bavard qu'il a un flux de bouche". In ons land wordt die uitdrukking wel gebezigd, maar de Franschen gebruiken ze tegenwoordig weinig. In den Dict. de l'Acad. vinden wij bij de uitdrukkingen *il a un flux de bouche*, *un grand flux de bouche* de opmerking; „Ces phrases vieillissent".

Blz. 37. Mariage „morganique" moet zijn: morganatique.

Wij wenschen dit werkje van den heer Roovers een welverdiend succes toe. C. A. H.

Histoire de la langue et de la littérature française publiée sous la direction de M. Petit de Julleville.

La 66e livraison complétant le 7e volume de cette œuvre superbe vient de paraître. Ce volume est consacré à la période romantique de 1800 à 1850.

Het onpersoonlijke passivum in het Fransch.

(*Vervolg*)

Supposer kan in 't passief alleen persoonlijk gebruikt worden en behoort dan te worden vermeld met *être jugé*, *censé*, *réputé*. Een groot aantal werkwoorden, die een *zeggen*, *denken*, *willen* te kennen geven, in 't algemeen die, welke individueele uitingen, gemoedstoestanden, of onmiddellijke waarnemingen uitdrukken, bezitten in tegenstelling met onze werkwoorden: het wordt gevreesd, geloofd, betwijfeld, gewaagd, betreurd, enz. geen onpersoonlijk passief. Meestal geeft men dan aan die werkwoorden een onbepaald persoonlijk subject n.l. *on*. *Croire*, *penser*, *songer*, *douter*, *nier*, *raconter*, *supposer*, *prétendre*, *avancer*, *soutenir*, *avertir*, *affirmer*, *citer*, *voir*, *savoir*, *vouloir*, *regretter*, *craindre*, soms *refuser* en *convenir* = toegeven, behooren tot deze klasse. *On a porté* plainte = er is geklaagd. *On a dû parler* de ma grande fortune = er is zeker gesproken..... *On ne pouvait songer* à éteindre l'incendie = er kon niet aan gedacht worden..... *On ne jugea donc pas à propos* de les placer à un poste dangereux = Het werd daarom niet raadzaam geacht....

De constructie met het actief heeft ook vooral dan plaats, wanneer het predicaat twee of drievoudig is: *On a proclamé* du haut de la tribune, et *l'on a défendu* avec le sabre, les doctrines hostiles à la science et aux beaux arts. Ook voor den schrijverspluralis hebben wij dikwijls een onpersoonlijk passief: *Nous avons* déjà *fait remarquer* — Het is bereids opgemerkt. Veelal bezigen wij echter ook denzelfden pluralis.

Uit de aangehaalde voorbeelden is reeds gebleken, dat het onpersoonlijke passief alleen met betrekking tot een bepaald geval gebezigd wordt en bijgevolg, schoon vrij zelden, wél met bijwoorden zooals: *alors*, *ensuite*, *enfin*, *jamais*, *nulle part* is te gebruiken, doch niet met *souvent*, *quelquefois*, *beaucoup*, die eene actieve constructie noodzakelijk maken. *On a beaucoup parlé* des façons aristocratiques de Goethe. *On est toujours convenu*, que plus un poème fournissait d'images et d'actions, plus il avait de supériorité en poésie. Bij het onpersoonlijke passief van *dire* vindt men den datief van een substantief, doch nooit den datief van een pers. voornw. *Il ne sera pas dit* à ma famille, que je sois venu de L. ici inutilement. *On ne me dira pas*, que j'aie manqué à mon devoir.

Buiten de genoemde gevallen hebben wij nog in 't Fransch *on* met den actieven vorm te verkiezen boven het onpersoonlijke passief in

zinnen zooals de volgende: *On* dansait, *on* buvait, *on* riait, *on* s'étudiait à paraître insouciant. *On* arme de tous côtés. *On* frappe; daarentegen: *quelqu'un* vous demande. *On* sonne. *On* sonne à l'église. *On* frappa à la porte un coup violent. Doch ook: Un coup discret fut frappé à la porte. *On* sonne le tocsin, le glas.

Eveneens, wanneer het passief onduidelijk zou zijn: Vous le voyez *on* me retient. Je suis retenu, zou iets anders beteekenen (ik ben bescheiden). De euphonie doet hier ook dikwijls een loodje in 't zakje: Elle regrettait qu'*on* n'eût pas allumé le poêle. Le public n'aime pas qu'*on* lui dise la vérité. Le dimanche il arrive qu'*on* refuse des voyageurs.

Vooral wanneer er nadere bepalingen bij het subject staan: *On* leur substitua dix hommes qui, n'abusant pas moins de leur pouvoir, ne le conservèrent pas longtemps. Gewoonlijk wordt ook vermeden een *nombre cardinal*, of de woorden *plus*, *beaucoup*, *peu*, *plus d'autres* als subject van een passieven zin aan 't hoofd van dien zin te plaatsen: *On* désigna dix de chacun des trois ordres. *Tout* en *rien* kunnen wel als zoodanig dienst doen: Il fut extrêmement surpris, lorsqu'*on* vint lui dire que *tout était perdu*. In zinnen zooals deze: Des magasins *qu'on avait été* quatre ans entiers à former, kan *on* nooit door 't passief vervangen worden.

In attributieve bijvoegelijke afh. zinnen, die de plaats van een part. passé vervangen en in verbinding staan met subst. voorafgegaan door het *article indéfini*, of *art. partit:* Puis des querelles, des jurons, des cris dans toutes les langues, des couteaux *qu'on dégaîne*. Le bruit d'un verrou *qu'on* tirait, d'une chaîne *qu'on* détachait. Puis un crépitement suivit, comme celui d'un brasier qui *s'allume* (niet qu'*on* allume; waarom niet?)

In *propositions relatives* als de volgende: Les vagues battaient la rive avec un bruit de draps mouillés *qu'on secoue* (die worden uitgeslagen). Il était aussi correct dans son frac qu'un président de club où *l'on triche* (waar valsch gespeeld wordt).

Zoo ook bij plaats- en tijdsbepalingen met *à*, die in verband staan met den verderen inhoud van den zin: *On était arrivé* au milieu d'août et il était convenu que la famille retournerait à Paris. *On* était déjà à dix lieues de Toulon, lorsque le comte résolut de rebrousser chemin. Bij tijdsbepalingen zonder *à* wordt *on* onbruikbaar:

Il était plus de midi quand l'armée s'avança hors des villages.

C'était le lendemain du jour, où il avait revu son frère.

Zoo wordt *on* ook nog gebezigd van onbepaalde personen, die wij

aanduiden met iemand, iemand anders: *On* vient. Un moment, interjeta Juan, il est inutile *qu'on me voie* ici. Eveneens voor menschen van eene bepaalde klasse: *On* se couche ici (buiten) de bonne heure. Il se rappelait les pauvres chiffonniers, où faute d'argent *on* se portait mal et *on* mourait comme mouches. R. D. N.

H. (*Slot volgt.*)

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

1. Vertaling in het Nederlandsch.

Ma femme et moi, nous étions arrivés à Paris à cinq heures du matin. Nos malles étaient déjà sur le fiacre et je ne savais pas quelle adresse d'hôtel j'allais donner au cocher.

Mais, dit-elle en souriant, si nous allions rue de la Victoire! — Rue de la Victoire, chez ton père? — Certainement, puisqu'il n'y est pas. Le concierge a les clefs, nous serons mieux qu'à l'hôtel. D'abord, moi, j'ai mille choses à prendre, et puis, je serai si contente de revoir la maison! — Au fait! et moi aussi. Cocher, rue de la Victoire!

Mijn vrouw en ik waren om vijf uur 's morgens te Parijs aangekomen. Onze koffers stonden al op de vigilante en nog wist ik niet, welk adres van een hotel ik den koetsier zou opgeven.

Wel, zeide zij met een glimlach, als wij eens naar de Rue de la Victoire [1]) gingen! — Rue de la Victoire, bij je vader? — Zeker; hij is immers niet thuis [2]). De portier [3]) heeft de sleutels, wij zullen er meer op ons gemak zijn dan in een hotel. Ik, om te beginnen, heb er een massa dingen te halen [4]), en dan, wat zal ik blij zijn, het huis weer te zien! —Alles wel beschouwd[5]), ik ook. Koetsier, rue de la Victoire!

Le marquis passait là cinq ou six mois d'hiver. Il occupait un premier étage assez modeste avec remise et écurie, qui valait à cette époque trois mille francs de loyer. Aux approches de la maison, mon cœur battit par habitude. J'avais si souvent fait le pied de grue sur ces trottoirs! Je m'étais arrêté tant de fois pour me donner une

De markies bracht daar vijf of zes wintermaanden door. Hij bewoonde een vrij eenvoudige eerste étage, die met koetshuis en stal toen ter tijd drieduizend francs huur deed. Toen wij het huis naderden, bonsde mijn hart uit gewoonte [6]). Ik had zoo dikwijls op die stoepen staan wachten! Ik was zoo dikwijls, om geen dwaas

contenance, devant le pharmacien, devant le marchand de meubles et le miroitier! A cinq heures du matin, les volets changent bien la physionomie des boutiques: je ne m'y reconnaissais plus.

La porte cochère était ouverte; on voyait au fond de la cour un domestique en tenue du matin: figure inconnue. Le concierge dormait; ses deux fils, bambins de huit à dix ans, jouaient à balayer l'escalier: éducation professionnelle. Ils me parurent très jolis, ces petits concierges en herbe; les figures d'enfants commençaient à m'intéresser. L'un d'eux courut prendre les clefs du premier étage, tandis qu'un pauvre diable, comme il en sort le matin entre les pavés de Paris, chargeait nos malles sur ses épaules. Celui-là, grâce à Dieu et à ma chère Hélène, a pu faire un bon déjeuner. Elle ouvrit elle-même la porte de l'antichambre.

Nous entrons ensuite dans la salle à manger: c'est là que j'ai fait jadis l'admiration de la famille par ma sobriété. Les rideaux sont décrochés; la table sans rallonges et réduite à sa plus simple expression est passablement poudreuse; nous y trouvons un tas de cartes de visite, la réponse à nos billets de faire part, et une lettre de décès datée du surlendemain de notre mariage.

figuur te slaan[7]), blijven stilstaan voor de apotheek, voor den meubel- en den spiegelwinkel! 's Morgens om vijf uur geven de blinden een heel ander voorkomen aan de winkels: ik herkende de plaats niet[8]).

De koetspoort[9]) stond open; achter op de binnenplaats zag men een huisknecht in ochtendgewaad: een onbekend gezicht. De portier sliep; zijn twee zoontjes, acht- à tienjarige bengels, vermaakten zich met de trap te vegen[10]): beroepsopleiding. Die portiertjes in den dop[11]) schenen mij heel lief toe: ik begon in kindergezichtjes[12]) belang te stellen. Een van hen snelde heen om de sleutels van de eerste étage te halen[13]), terwijl een van die arme drommels, zooals er 's morgens op de Parijsche straten opdagen, onze koffers op zijn schouders laadde. Die heeft, dank zij God en mijn lieve Helena, een goed ontbijt kunnen krijgen[14]). Zij deed zelf de deur van de voorkamer[15]) open.

Daarna treden wij de huiskamer binnen. Daar ben ik voorheen om mijn matigheid door de familie bewonderd. Nu zijn de gordijnen afgenomen; de tafel, zonder verlengbladen en tot haar eenvoudigst voorkomen gebracht, is tamelijk bestoven; wij vinden er een hoop visitekaartjes op als antwoord op onze brieven van kennisgeving, benevens een rouwbrief twee dagen na ons huwelijk gedateerd.

OPMERKINGEN.

1. De namen van de straten in plaatsen, waar maar ééne officieele taal bestaat, laat men gewoonlijk onvertaald. Zoo zeggen Franschen, over Amsterdam sprekende, *la Kalverstraat* en niet *Rue des Veaux*, en als ze het over Londen hebben, *le Strand* en niet *la Grève* of *la Plage*. Zoo zeggen wij ook *de Rue de Rivoli*, *de Avenue de l'Opéra* enz. Wil men *Rue de la Victoire* vertalen, dan is in elk geval „Victoriastraat" verkeerd. Als *Victoire* een persoonsnaam was, zou 1°. het lidwoord er niet mogen staan en 2°. het voorzetsel weggelaten moeten worden. Na woorden als *rue*, *place*, *pont*, *église*, *île*, laat men vóór persoonsnamen het voorzetsel *de* weg, tenzij het een deel van den persoonsnaam uitmaakt, b.v.: *L'île Sainte-Hélène*, *le pont Alexandre III*, *l'avenue Victor Hugo*, *l'hôtel Paulez*, *la rue de Richelieu*. De vertaling van *Rue de la Victoire* is dus Overwinningstraat.
2. De vertalingen „want hij is niet thuis" en „omdat hij niet thuis is" geven de gedachte niet juist weer. De vrouw wil niet zeggen, dat zij naar haars vaders huis wil gaan, omdat deze niet thuis is, maar dat haar man gerust aan haar verlangen kan voldoen en niet bang behoeft te zijn, dat hun aankomst zoo vroeg in den morgen daar stoornis zal teweeg brengen: haar vader is immers niet thuis.
3. „Concierge" zeggen wij ook. Maar met „huisbewaarder" bedoelen wij iets anders.
4. De vertaling „ik heb alles zoo maar voor 't grijpen" is geheel verkeerd. Daarvoor zou men in 't Fransch zeggen: *j'ai tout* [*ce qu'il me faut*] *sous la main*. „Duizend dingen te regelen" is ook niet goed.
5. „Eigenlijk gezegd" is ook zeer goed. *Au fait* kan ook een uitdrukking van ongeduld zijn, die men gebruikt als iemand om een zaak heen praat; dan vertaalt men het door ter zake!
6. „Als naar gewoonte" zou zijn *comme d'habitude*. Het verschil in beteekenis is niet groot.
7. Om mij een behoorlijke houding te geven, d. w. z. om niet te laten merken, dat ik daar op iemand stond te wachten.
8. Ik wist nauwelijks waar ik was. Ik was er niet meer thuis. De vertaling „ik herkende mij er niet meer" is minder duidelijk, maar toch niet zoo erg als „ik bekende mij er niet meer."

9. „*Cochère*" is een van die adjectieven, die alleen in het vrouwelijk geslacht voorkomen. Met *cochère* is dat het geval, omdat het gebruikt wordt met het z. n. *porte*. Men bedoelt met *porte cochère* een voordeur, waardoor men met een rijtuig naar de binnenplaats van een huis kan rijden.
10. „Speelden trapjevegen" is wel een aardige vertaling, waartegen, dunkt mij, geen bezwaar kan zijn.
11. „In 't gras" behoort tot de grappige vertalingen. Dan had er in 't Fransch moeten staan *dans l'herbe*. De uitdrukking *en herbe* is hier figuurlijk. Men vindt ze in eigenlijken zin gebezigd in *du blé en herbe*.
12. In 't Nederlandsch zonder lidwoord, in 't Fransch met het article défini, omdat het woord in de ruimste beteekenis gebezigd wordt.
13. „Liep de sleutels te halen" is slecht Nederlandsch. Immers, hij loopt te schreeuwen, te zingen, beteekent hij schreeuwt, hij zingt terwijl hij loopt, dus ... — „Ging op de eerste verdieping de sleutels halen" is iets anders dan hetgeen er in den tekst staat.
14. „Een goed ontbijt klaar maken" is: *préparer un bon déjeuner*.
15. Met „voorkamer" bedoelen wij gewoonlijk de kamer, die aan den straatkant is. In Parijs is het die kamer, waar men het eerst binnenkomt, en waar men gewoonlijk wacht, alvorens in het salon of in de salle à manger te worden binnengelaten. Vandaar de uitdrukking *faire antichambre*, waarvoor wij het bastaardwoord „antichambreeren" gebruiken.

C. A. H.

---

2. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN-OPGAVE.

Op den weg zag men rijtuigen, welke zich naar de stad begaven. Maar wij waren nog niet in de stad en toen wij in de vlakte afgedaald waren en dit zoozeer gewenschte doel niet meer voor ons

1. Sur la route on voyait des voitures se rendant à la ville. 2. Mais nous n'y étions pas encore, et lorsque nous fûmes descendus dans la pleine et que nous ne vîmes plus devant nous

zagen, gevoelden wij ons zeer vermoeid. Wij gleden bij elke schrede uit en vorderden bijna niet; onze natte kleeren dampten. De sneeuw van den weg werd minder wit, eindelijk was ze niets meer dan een zwart slijk. De rijtuigen, die wij voorbijgingen of die ons voorbijreden, volgden elkander onophoudelijk op. Ondanks haar geestkracht was Diélette genoodzaakt te blijven stilstaan; het zweet droop van haar voorhoofd en zij liep zeer kreupel. Ik veegde de sneeuw weg, die een bank bedekte, welke aan de deur van een huis stond; zij ging er op zitten. Zij wilde op die bank blijven, waar de koude ons reeds bevangen had (*saisir*); ik sprak met haar over haar moeder en toen kreeg zij weer moed. Daar wij onze bagage niet meer noodig hadden, liet ik die achter. Ik zei tot Diélette, dat zij op mij moest leunen. Wij gingen weer op weg. Toen wij aan de poort gekomen waren, vroeg ik naar den weg, dien wij moesten inslaan om op de markt te komen. Er werd ons gezegd, dat wij rechtuit moesten gaan tot aan de rivier. De straten waren nog vuiler dan de groote weg. Er waren menschen, die staan bleven om ons voorbij te zien gaan. Te midden der menigte en der rijtuigen zagen wij er uit als twee landloopers. Toen wij de wijzerplaat van den toren der

ce but tant désiré, nous nous sentîmes très fatigués. 3. A chaque pas nous glissions et nous n'avancions guère; nos vêtements mouillés fumaient. 4. La neige qui couvrait la route devint moins blanche, enfin ce ne fut plus qu'une boue noire. 5. Les voitures que nous rencontrions ou qui nous dépassaient se suivaient sans cesse. 6. Malgré son énergie Diélette fut obligée de s'arrêter; son front ruisselait de sueur et elle boitait fortement. 7. J'enlevai la neige qui couvrait un banc devant la porte d'une maison; elle s'y assit. 8. Elle voulut rester sur ce banc, où le froid nous avait déjà saisis; je lui parlai de sa mère et alors elle reprit courage. 9. N'ayant plus que faire de notre bagage, je le laissai là. 10. Je dis à Diélette de s'appuyer sur moi. 11. Nous nous remînes en route. Quand nous fûmes arrivés à la porte je demandai le chemin que nous avions à prendre pour arriver au marché. 12. On nous dit d'aller tout droit jusqu'à la rivière. 13. Les rues étaient encore plus sales que la grand' route. 14. Il y eut des personnes qui s'arrêtèrent pour nous voir passer. 15. Parmi la foule et les voitures nous avions l'air de deux vagabonds. 16. Quand nous vîmes le cadran du clocher de la cathédrale, Diéllette se prit à frissonner. 17. Nous fîmes le tour de l'église. 18. Nous nous étions

hoofdkerk zagen, begon Diélette te huiveren. Wij liepen om de kerk heen. Wij hadden ons vergist; dat dachten wij ten minste. Opnieuw vroeg ik, waar wij waren; ik kreeg ten antwoord, dat wij nabij de markt waren. Diélette kon niet spreken; zij begon te stamelen, zoo ontroerd was zij. Tegenover de kerk was een groote open ruimte, waar de muren afgebroken en werklieden aan het werk waren.

trompés; c'est ce que nous crûmes du moins. 19. De nouveau je demandai où nous étions, on me répondit que nous étions près du marché. 20. Diélette ne pouvait [pas] parler; elle se mit à bégayer, tant elle était émue. 21. En face de l'église il y avait un grand espace ouvert, où les murs avaient été démolis et où travaillaient des ouvriers.

Opmerkingen.

1. Route, chemin, voie. Van deze drie synoniemen is de laatste in den gegeven zin niet te gebruiken. *Voie* is meer een technische term en wordt gezegd 1°. van de Romeinsche heerbanen b.v. Les *voies* militaires romaines n'étaient larges que de seize pieds; 2°. de ruimte tusschen de rails van een spoorweg, b.v. En Russie les chemins de fer sont à *voies* larges; 3°. den afstand tusschen de wielen van een wagen: La *voie* des voitures d'Allemagne est plus étroite que celle des voitures de France; 4°. het spoor door een wagen achtergelaten: Suivre la *voie* d'un carrosse; 5°. de wijze van vervoer: expédier par *voie* de mer; 6°. als rechtsterm: la *voie* publique. Het wordt ook vaak in figuurlijken zin gebruikt: La *voie* du salut. Les *voies* de l'Eternel sont impénétrables. De wetenschappelijke naam van den melkweg is la *voie* lactée, maar het volk noemt hem le *chemin* de Saint-Jacques.

   Chemin en *route* behooren tot de gemeenzame taal. Van die twee heeft *chemin* de ruimste beteekenis: elke verkeersweg kan *chemin* genoemd worden: een voetpad is *un chemin*, maar nooit *une route*. „La *route*", zegt Lafaye in zijn Dictionn. des synonymes, „est un *chemin* long, large, droit, fixé, tracé pour toujours, construit de main d'homme."

   Rijkswegen = *routes royales (impériales)*. Buurtwegen = *chemins vicinaux*. Zijwegen = *chemins de traverse*. — *Qui se dirigeaient vers la ville.*

2. De eerste helft van dezen zin behoort, evenals de vorige, tot de

beschrijving. Daarom staan de werkwoorden in den Imparfait. Daarna begint het verhaal der handelingen, nu en dan weer afgebroken door een beschrijving, zoodat de beide vormen voor den verleden tijd om beurten voorkomen. Door een kleine wijziging in den vorm zou ook in het tweede gedeelte van dezen zin de Imparfait gebruikt kunnen worden, b.v. *Nous n'étions pas encore à la ville et nous nous sentions très fatigués car, descendus dans la plaine, nous ne voyions plus* enz.

3. *Nos habits trempés. Vêtement* heeft een ruimere beteekenis: het wordt gezegd van hetgeen men gebruikt om het lichaam te bedekken, terwijl *habit* doet denken aan gebruik of mode. Un *habit* bourgeois, ecclésiatique, militaire. Le deuil n'est bien souvent qu'un changement d'*habits* (La Fontaine). Un *habit* de cérémonie. — „Exhalaient" deugt niet: dat is een overgankelijk werkwoord: *Ces marais e x h a l e n t des vapeurs malsaines.*
4. In dezen zin zou de Imparfait niet bepaald foutief zijn.
5. Verscheidene inzenders hebben hier tweemaal hetzelfde werkwoord gebruikt. Naar alle waarschijnlijkheid bedoelt men in 't eerste geval, dat de kinderen en de rijtuigen in tegengestelde richting gingen, en moet dus *c r o i s e r* of *rencontrer* gebruikt worden. Daarna spreekt men van rijtuigen, die in dezelfde richting gaan als de kinderen en dan is *passer* of *dépasser* het rechte woord. — *Se succédaient — Incessamment, continuellement.*
6. *En dépit de sa fermeté.* „Force d'esprit" komt meestal voor in den zin van verstandskracht, b.v. Il faut de la *force d'esprit* pour suivre ce raisonnement. — *Obligée, contrainte.* — *La sueur ruisselait (tombait goutte à goutte, coulait) de son front. La sueur lui dégouttait du front.* Een werkwoord „goutteler" is ons niet bekend, evenmin als *goutter.* — *Clochait; boitait tout bas.*
7. „*Balayer*" is: wegvegen met een bezem *(balai).* „*Essuyer*" is: stof, vuil, vochtigheid wegnemen door wrijven. Men kan wel *essuyer le banc* maar niet „*essuyer la neige*". — *Qui se trouvait à.* Om de onaangename herhaling van *qui* te vermijden, kan men *qui se trouvait* vervangen door *se trouvant* of *placé.* — *Elle s'assit dessus.*
8. Sprekende van den staat van den dampkring, wordt de koude gewoonlijk *le froid* genoemd. *La froideur* beteekent soms de toestand van hetgeen koud is: *la froideur du marbre, de l'eau,* maar veelal komt het voor in abstracten zin en komt het overeen met het Ned. k o e l h e i d, o n v e r s c h i l l i g h e i d.

9. *N'ayant plus besoin; comme nous n'avions plus besoin.* — *Je l'abandonnai.*
10. Van het werkwoord *devoir* maakt men in 't Fransch veel minder gebruik dan in het Nederlandsch van moeten. Zeg aan uw zoon, dat hij zich beleefder moet gedragen = Dites à votre fils *qu'il se conduise* (beter nog: *de se conduire*) plus honnêtement. Ik moet U zeggen, dat.... = *Il faut* vous dire que.... is veel beter dan *Je dois* vous dire que.... — *Appuyer* moet hier reflexief gebruikt worden. Het wordt als *verbe intransitif* gebruikt in den zin van 1°. gedragen worden door: *Cette voûte appuie sur des colonnes;* 2°. den nadruk leggen: *Appuyez sur la dernière syllabe;* 3°. met zijn vol gewicht op iets drukken: *N'appuyez pas sur cette table.*
11. De verkorte zin: *Arrivés à la porte* zou goed zijn, als het onderwerp van den hoofdzin niet *je*, maar *nous* was. — *Qu'il nous fallait suivre.*
12. Het gebruik van het passivum is hier geoorloofd (zie de vorige afl. blz. 67 en 68), dus: *Il nous fut dit qu'il fallait.* Omtrent het gebruik van *devoir* geldt hier ook hetgeen hierboven (No. 10) is opgemerkt.
13. *Plus boueuses que ne l'était la chaussée.* „*Gâcheux*" komt heel weinig voor en „*crotteux*" is, voor zoover mij bekend, nog niet in gebruik, ofschoon het volkomen naar den regel gevormd is, n.l. *crotte* (= vuil) + suff. *eux* (dat het bezit te kennen geeft).
14. De Passé déf. is hier te verkiezen, omdat het verhaal nu wordt vervolgd, na de opmerking dat de straten vuil waren, hetgeen niet tot de op elkander volgende feiten behoort.
15. „*Au milieu de*" is ook goed, maar niet „*entre*". Wie het voorzetsel *entre* gebruikt moet zich voorstellen, dat de menigte zich aan den eenen en de rijtuigen zich aan den anderen kant van de twee kinderen bevonden. — *Chemineau*, voor landlooper, ofschoon noch in den Dict. de l'Acad. noch in Littré te vinden, is tegenwoordig, na het bekende drama van Richepin, classiek Fransch geworden. In Littré komt *chemineau* voor in twee beteekenissen: „1°. cheminée portative, 2°. Nom, à Rouen, d'un petit pain lourd en forme de turban que l'on mange dans le carême avec du beurre salé."
16. Beginnen te. Wil men alleen den overgang van eene handeling tot een andere aanduiden, dan vertaalt men beginnen

door *se mettre à.* Drukt de volgende infinitief een handeling uit, die eenigen voortgang zal hebben, die vroeg of laat zal eindigen, dan zegt men *commencer à* (*de*).

17. „*Marcher autour*" is hier niet goed, want er werd maar ééne wandeling rondom de kerk gedaan.

18. „*Nous le croyions*" is ook goed. — Wanneer ten minste = althans, wordt het in den regel vertaald door *du moins*, zelden door *au moins;* beteekent het op zijn minst, dan vertaalt men het door *au moins.*

19. „*Derechef*" voor opnieuw is aan het verouderen. — *Je reçus pour réponse; il me fut répondu.*

20. *D. ne pouvait* (Imparfait, want men beschrijft hier den toestand, waarin zij zich bevond) *dire mot (rien dire).* — *Se mit*, en niet *commença*, omdat men slechts den overgang tot een andere handeling op het oog heeft. — *Balbutier.* — *Tant son émotion était grande.*

21. *Espace* is mannelijk, behalve wanneer het beteekent een klein metalen staafje, dat in de drukkerij gebruikt wordt om de ruimte tusschen twee woorden open te laten. — „*Démaçonner*" voor afbreken wordt zelden gebruikt. In den Dict. de l'Acad. komt het niet voor; in Littré wel. C. A. H.

---

3. In gewoon schrift overbrengen.

lə va:z bri:ze

lə va:z u mœ:r sɛt vɛrvɛn
d œ̃ ku d evɑ̃tɑ:j fy fɛ:le;
lə ku dy l ɛflœ:re ɑpɛn;
o:kœ̃ bryi nə la revele.

mɛ la leʒɛr mœrtrisy:r,
mɔrdɑ̃ lə kristal ʃak ʒu:r
dyn marʃ ɛ̃:vizibl e sy:r
ɑ̃-n- a fɛ lɑ̃:tmɑ̃ lə tu:r.

sɔ̃-n- o frɛ:ʃ a fɥi gut a gut,
lə syk de flœ:r s ɛt epɥi:ze;
pɛrsɔn ɑ̃:kɔ:r nə s ɑ̃ dut;
n i tuʃe pɑ, il ɛ bri:ze.

LE VASE BRISÉ.

Le vase où meurt cette verveine
D'un coup d'éventail fut fêlé;
Le coup dut l'effleurer à peine;
Aucun bruit ne l'a révélé.

Mais la légère meurtrissure,
Mordant le cristal chaque jour,
D'une marche invisible et sûre
En a fait lentement le tour.

Son eau fraîche a fui goutte à goutte,
Le suc des fleurs s'est épuisé;
Personne encore ne s'en doute;
N'y touchez pas, il est brisé.

suvɑ̃-t-o:si la mɛ̃ kɔ̃-n-ɛ:m,
ɛflœ:rɑ̃ lə kœ:r, lə mœrtri;
pɥi lə kœ:r se fɑ̃ də lɥimɛ:m,
lɑ flœ:r də sɔ̃-n-ɑmu:r pe:ri;

tuʒu:r ɛ̃:tɑkt o-z-jø dy mɔ̃:d,
i sɑ̃ krwɑ:tr e plœ:re tu bɑ
sa blɛsy:r fin e prɔfɔ̃:d;
il ɛ bri:ze, n i tuʃe pɑ.

Souvent aussi la main qu'on aime,
Effleurant le cœur, le meurtrit;
Puis le cœur se fend de lui-même,
La fleur de son amour périt.

Toujours intact aux yeux du monde,
Il sent croître et pleurer tout bas
Sa blessure fine et profonde;
Il est brisé, n'y touchez pas.

E. J. van der Swan.

CORRESPONDENTIE.

Van het ingezonden werk waren voldoende:

I. M. J. Boukamp te Heukelum; H. C. Edelman; B. Kroon te Sliedrecht; H. S. te A.; Marie Mermans; J. J. Winterman te Vessem; J. C. Nieuwkoop te Brakel; H. te Herwijnen; A. Zonneveld te Zuid-Beierland; B. A. J. v. d. Bosch te Utrecht; Gisbert à Bois-le-Duc.

II. Voldoende: R. H. te Sittard; H. C. Edelman; P. Sipma te Groningen; Gisbert à Bois-le-Duc; R. Jerseyensis; W. C. J. Smulders; B. A. J. v. d. Bosch te Utrecht; H. Herwijnen; L. M. C. Torman te Zuilichem; J. C. Nieuwkoop te Brakel; C. M. Rombouts te 's-Gravenhage.

Bijna voldoende: J. A. Z.; M. J. Boukamp te Heukelum; H. S. te A.; A. Polman te Kampen; E. J. van der Swan te Bleskensgraaf; Nemo; Marie Mermans; Rusticus.

III. Bijna goed: R. U. te Sittard; J. A. Z.; L. M. C. Torman; J. C. Nieuwkoop; C. M. Rombouts.

* * *

In de vorige aflevering hebben wij verzuimd melding te maken van de *voldoende* Vertalingen in het Fransch van P. Sipma te Groningen; Buscoducien en J. A. Z., en van de *voldoende* Vertalingen in het Nederlandsch van H. S. te A.; W. C. J. Smulders; J. A. Z. en Buscoducien. De tijdsomstandigheden (grand nettoyage!) waren oorzaak, dat die inzendingen in een verkeerde doos waren geborgen.

Ingezonden vragen.

1. In „La Bibliothèque de mon oncle", blz. 31, staat: „Ici une mouche... un souffle de fou rire parcourut mon visage." Zou U dien zin voor mij willen vertalen?

Om dien zin te begrijpen, moet men hem in verband brengen met hetgeen op de vorige bladzijden gezegd is over den neus van M. Ratin, met de wrat, waarop eenige haartjes gegroeid waren. Telkens als er een vlieg in de nabijheid van die wrat kwam en Jules dat bemerkte, had hij een aanval van onbedwingbaar lachen *(fou rire).* Nu is M. Ratin bezig hem te bestraffen. Daar komt een vlieg bij de wrat, en de lust tot lachen brengt een zenuwachtige beweging op de gelaatstrekken van den jongen.

2. In 't zelfde boek wordt op blz. 42 gesproken van „Pommiers et son abbaye." Wat wordt daarmee bedoeld?

Pommiers is een plaatsje in Zwitserland. De schrijver voegt er immers bij: „au pied du mont Salève". „Le Salève, schrijft mij een van mijn vrienden, die Zwitser is en het dus weten kan, est une longue montagne calcaire qui s'étend au Sud-Est de Genève. Elle a plusieurs sommets: le Grand et le Petit Salève, le Grand et le Petit Piton. On va surtout en excursion au Grand Salève, car c'est de là qu'on jouit de la plus belle vue sur le Mont Blanc et le lac de Genève."

3. Bestaat er voor 't Fransch een boek in den trant van J. LEOPOLD Hz. Nederl. Hoogd. klank- en zinverwante woorden?

Er is een boek van den Heer MATILE, Petit Dictionnaire des Homonymes et Paronymes de la Langue Française, dat uitgegeven is bij R. C. Meijer te Amsterdam. Misschien vindt ge daarin wat ge verlangt.

4. Wat beteekent:
   a. Connaître de longue main.
   b. Traiter à forfait.
   c. Avoir quelque part son rond de serviette.

a. Sedert lang kennen.

b. Overeenkomen om voor een bepaalden prijs iets te maken of te leveren. Afgeleid van *se faire fort de* = s'engager à.

c. Letterlijk: ergens zijn servetring hebben, d. w. z. er kunnen komen eten wanneer men er zin in heeft.

5. Il y a dans une des Traductions de DE BOCK et LEEMAN le mot „kraanwagen", dont je n'ai pas pu trouver la traduction. Vous m'obligeriez en me donnant le terme français.

Je m'étonne que vous me demandiez cela. Dans la 1e édition des „Nieuwe Vertaaloefeningen" que j'ai devant moi, je trouve au mot dont vous parlez l'annotation suivante: „Trad.: „gedragen op het rollend platform." Et dans une des phrases en tête de l'exercice se trouve l'expression *plate-forme roulante*, qui est la traduction que vous désirez.

6. Veuillez me traduire:
   1. Le coupé filait rondement sur le boulevard.
   2. Un bibeloteur.
   3. Un teint brouillé.
   4. Jouer au bouchon.
   5. Vélodrome.
   6. Mon départ a l'air de vous laisser de neige.
   7. C'est l'avenir du roman dans une barbarie éclairée où l'ara et la littérature auront battu en retraite devant la sociologie triomphante.

1. Het coupeetje reed lustig over den boulevard.

2. Een liefhebber (verzamelaar) van *bibelots* = snuisterijen, beeldjes om op schoorsteen of étagère te plaatsen. Het woord komt nog in geen der mij bekende Dictionnaires voor, maar is gevormd van *bibeloter* = marchander, acheter des bibelots, hetwelk in Littré's Supplément te vinden is.

3. Een fletse gelaatskleur.

4. „*Bouchon*" is een spel, waarbij men met een geldstuk werpt naar een kurk, waarop een of meer geldstukken gelegd zijn. Wat van den kurk afgegooid wordt, is voor dengene, die dat kunststuk heeft volbracht.

5. Een nieuw woord, gesmeed naar het voorbeeld van *hippodrome* en samengesteld uit *vélo* = fiets en het Grieksche woord *dromos* = wedren. Wij zeggen sportterrein.

6. Wanneer wij *de neige* vervangen door het adjectief *froid*, dan is die zin duidelijk genoeg.

7. „Ara" is natuurlijk een schrijf- of drukfout voor *art*. De zin wordt dus: Dat is de toekomst van den roman in een tijd van verlichte barbaarschheid, waarin kunst en litteratuur geweken zullen zijn voor de zegevierende sociologie (leer van de inrichting der maatschappij).

Nieuw verschenen boeken.

Exercices lexicologiques à l'usage des écoles moyennes et des gymnases par Dubois. 1e Partie. Bois-le-Duc, Robijns et Cie. *f* 0.65.

Zonder partij te kiezen tusschen de voorstanders der „directe methode" en degenen, die de vertaling als de verkieslijkste basis voor het onderwijs eener vreemde taal beschouwen, oordeelt Dubois, dat men zoo spoedig mogelijk de leerlingen vertrouwd moet maken met de vreëmde taal door hen te noodzaken ze te spreken. Daarom heeft hij deze *Exercices lexicologiques* samengesteld, die (wij twijfelen er niet aan) door beide partijen met genoegen ontvangen zullen worden.

Behalve voor scholen kan dit werkje ook als repetitieboekje, nuttig zijn voor de candidaten L. O.

Petit Recueil de Mots Français avec leur définition par F. P. Visser. Groningen, P. Noordhoff. *f* 0.60.

In dit werkje geeft de Heer Visser reeksen van Fransche woorden volgens begrippen gerangschikt, b.v. Lichaamsdeelen, Voedsel, Kleeding, Gereedschappen enz. Bij ieder woord vindt de leerling de definitie in het Fransch en ten slotte het Hollandsche woord. Enkele malen is de uitspraak gegeven. Wij betreuren het, dat de Heer Visser daarbij niet systematisch is te werk gegaan. De uitspraak van *chevreuil* b.v. stelt hij voor door che-vrui-j. De leerling moet dus de eerste lettergreep op zijn Fransch en de rest op zijn Hollandsch uitspreken. Bij *bouc* (blz. 61) staat tusschen haakjes: *pron.* boek. Dat wordt dus op zijn Hollandsch gelezen. Is dat ook het geval met *requin* (blz. 67), waarbij opgegeven is: *pron.* re-kin?

Het is te hopen, dat in een tweeden druk, de Heer V. de mededeeling van de uitspraak aan den onderwijzer zal overlaten, of daarvoor een schrijfwijze zal kiezen, die den gebruiker niet op een dwaalspoor kan brengen. Overigens een boekje, dat zeer doelmatig ingericht is.

Pour la jeune Hollande! Contes et nouvelles annotés et précédés de notices, par E. Brandon. Amsterdam. P. N. van Kampen et Fils.

Wie voor zijn leerlingen een reeks van interessante verhalen begeert, ontleend aan de beste der Fransche romanschrijvers, schaffe zich dit nieuwe leesboek aan. Wij hebben die stukjes met de meeste belangstelling gelezen en moeten de keuze loven van Mej. Brandon,

die door haar aanteekeningen aan het einde van elk verhaal voor jongere lezers de lectuur gemakkelijk heeft gemaakt.

J. N. VALKHOFF. Recueil de Lettres à l'usage des jeunes gens. 2e édition. Groningen. P. Noordhoff. *f* 0,75.

„Geen receptenboek", zegt de Heer Valkhoff in zijn voorbericht, maar een verzameling brieven of briefjes, die tot lees- en vertaalboek kan dienen. Men kan ze daarna als modellen bezigen voor brieven over soortgelijke onderwerpen. Van groot gemak voor den onderwijzer zijn de honderd opgaven aan 't eind van het boek.

La Revue Blanche.

Nombre de nos lecteurs connaissent sans doute les „Ne dites pas... dites": de l'Almanach Hachette de 1899.

Sous cette rubrique, un collaborateur anonyme relève et corrige environ *trois cents* fautes de français commises en France par les Français eux-mêmes.

Mais ne voilà-t-il pas qu'un rédacteur de la célèbre *Revue Blanche* prend fait et cause pour un grand nombre de ces façons de parler populaires et les déclare tout aussi logiques, tout aussi conformes au génie de la langue que celles qu'exige l'Académie. Certes, nous ne conseillerons pas à nos lecteurs de dire: „La maison à mon père; allumer de la lumière; il a fini avec le journal; une consulte de médecin; une estatue; un colidor; un cintième; le sesque; comparition; une laideronne; prévu d'avance" etc. au lieu de: *La maison de mon père; faire de la lumière; il a fini de lire le journal; une consultation; une statue; un corridor; un cinquième; le sexe; comparution; une laideron; prévu*, il n'en est pas moins vrai que la plupart des remarques de M. Remy de Gourmont sont intéressantes, marquées au coin d'un réel savoir. D. P.

Histoire de la langue et de la littérature française, par L. PETIT DE JULLEVILLE.

Le VIIe tome de cette importante publication se termine par un article des plus intéressants sur l'histoire interne de la langue française depuis le milieu du 18e siècle jusqu'en 1815. L'auteur de cet article est M. FERDINAND BRUNOT, maître de conférences à l'Université de Paris, bien connu de nos compatriotes qui ont assisté aux cours de vacances organisés par l'Alliance française.

Een en ander over het Passivum in het Fransch.

(Vervolg.)

Ook in uitdrukkingen, waar de spreker zich in gedachte met anderen vereenigt: C'est à dire qu'*on ne peut* plus se fier à la parole d'un roi. *On dirait*, *on aurait dit*, *on eût dit*, vormen met een zelfst. naamw. of een nevenzin staande uitdrukkingen. Les soldats étaient formés sur six rangs; *on eût dit* un mur. Auteurs duiden de lezers hunner boeken aan met *on*: Qu'*on* me pardonne cette façon de parler irrévérencieuse. Vermelding verdient hier de vertaling van ons „bewust", „den lezer bekend": Le jour, où le noble don avait fait la visite *que l'on sait*, il pleuvait à verse. Dikwijls wordt dit versterkt weergegeven door *fameux*: Il plongea la main dans la poche et en retira une tabatière, un étui à lunettes et *le fameux* portefeuille. In plaats van den 1en persoon wordt ook dikwijls *on* gebruikt: *On* va te dire ça = dat zal ik je zoo dadelijk vertellen. Quand il y a pour trois, il y en a pour quatre; *on* se tasse un peu, *on* serre sa ceinture et *on* tâche de vendre son bois plus cher. In bekendmakingen, advertenties etc.: *On demande* à acheter une bicyclette. *On demande* des représentants (agenten gezocht) à des conditions très avantageuses. Ook in plaats van den 2en persoon, dikwijls minachtend, berispend, gebiedend. Allons qu'*on* parle! Spreek op! *On* est assez belle quand *on* est sage. (moeder tot dochter, berispend.) Je demande qu'*on* observe mes prescriptions. Voor den 3en persoon in de plaats, ter aanduiding van reeds genoemde personen: Le fermier, le cœur gros, serra la main du Jurassien et *on* se quitta, ému jusqu'aux larmes, de part et d'autre. Ook waar *tout le monde* als subject moet herhaald worden: *Tout le monde* se retourna et *on* vit une grosse figure rougeaude à la lucarne.

Bij levendige schildering van toestanden is *on* zeer geschikt in het praesens historicum: Cependant Colomb n'arrive point; *on* n'a point de vaisseaux en nombre; *on* ne trouve plus de vivres à enlever, *on* se décide à partir. Dikwijls in zinnen, die afkeuring, of ironie bevatten: *On* court à travers les hasards après l'alliance de la Russie, que peut-être *on* n'attendait pas; *on* consomme la rupture avec l'Autriche, *on* prépare la rupture avec Rome.

Afwisselend met het reflexieve werkwoord in zinnen, waarin een

geregeld op te volgen voorschrift, een experiment, eene wijze van doen worden beschreven: *On* sème le lin à la volée; *on* herse et *l'on* passe le rouleau pour tasser la terre contre les graines; *on* sarcle et *on* répète plus tard l'opération, si elle est nécessaire. Wanneer louter een gewoonte wordt aangegeven, dan geeft men veelal de voorkeur aan het reflexieve werkwoord: Les blés d'hiver *se sèment* en automne. Doch *on* kan hier even goed. Dikwijls gebeurt het echter, dat de aard van het subject 't gebruik van het reflexieve w.w. onmogelijk maakt, zooals in: *on sème* 250 à 300 litres d'orge par hectare; en ook verzetten een groot aantal werkwoorden, waarvan ettelijke als *termes techniques* zijn op te vatten, zich tegen den reflexieven vorm: *écimer*, *sarcler*, *émonder*, *épincer*, *défricher* enz. Les jeunes taillis sont ceux que *l'on coupe* tous les sept ans. *On cultive* ordinairement le saule en têtard, c. à. d. *qu'on coupe* tous les trois ou quatre ans toutes les branches.

In gezegden en spreekwoorden: Comme *on* s'accoutume *on* s'en va. *On* ne peut faire qu'en faisant. *On* ne change pas les maximes comme les vêtements. *On ne tolère* la louange d'autrui qu'autant qu'on se croit capable de faire soi-même ce *qu'on* entend louer. Dikwijls wordt in dergelijke sententieuse gezegden *tout le monde* en *chacun* voor *on* gebruikt.

Uit het bovenstaande resumeerende, komen wij tot de volgende conclusiën. Zoo het eigenlijke passivum reeds iets abstracts en stijfs heeft, het onpersoonlijke heeft dit in nog hoogere mate. De inhoud van den zin maakt zich daar als het ware min of meer los van het subject, dat de handeling verricht. Daardoor wordt echter de stempel der objectiviteit op dien inhoud gedrukt in den *présent* en den *passé*, en krijgt hij iets als van eene ontwijfelbare zekerheid in den *futur*. De feitelijke vermelding van het subject, dat de handeling verricht, zou — wat in tegenspraak zou zijn met den gebezigden passieven vorm — de attentie verdeelen tusschen dat subject en de handeling, welke het volvoert; terwijl daarentegen door het verzwijgen van het subject, dat men in de gedachte heeft, het beweerde grooteren nadruk verkrijgt. Het gebruik van het onpersoonlijke zoowel als van het persoonlijke passivum wordt in het Fransch, zooals wij hebben aangetoond, dikwijls vermeden, ja is soms onbestaanbaar. Het meest gebruikelijke vervangmiddel is het hierboven reeds besprokene *on* met den actieven vorm. De andere ons ten dienste staande surrogaten zullen wij nu behandelen.

Uit de vorming van den *présent* van 't passief en van het *reflexieve* werkwoord, mogen wij komen tot de volgende besluiten, wat betreft het karakter dezer beide vormen:

a. Beide geven een toestand te kennen; het passief stelt den toestand voor als volkomen ingetreden, als een fait accompli; het reflexieve ww. stelt hem voor, als nog in wording; de ontwikkeling geschiedt als het ware voor het oog der lezers.

b. Het passief duidt op een hoedanigheid, die het onderwerp eigen is: eene *qualité essentielle*, *inhérente;* het refl. ww. op iets, dat, zooals de ervaring heeft geleerd, aan het onderwerp eigen zijn *kan*, doch dit niet onder alle omstandigheden zijn *moet*: eene *qualité accessoire.*

c. Beide geven eene gewoonte te kennen; het passief meer het actueel gebruikelijke, of geldige; het refl. ww., dat in zijne beteekenis meer algemeen is, niet alleen het actueele, maar ook, wat zich daaruit nog kan ontwikkelen.

Vergelijk: De nos jours la langue anglaise est parlée dans le monde entier, en: La langue anglaise se parle partout dans le monde. In de verleden tijden doet zich dit onderscheid, zooals 't is gegeven onder *a*, *b* en *c*, minder duidelijk gevoelen [1]).

On met den actieven vorm is bijna overal bruikbaar, omdat het 't meest algemeen karakter heeft.

Deze drie nu: *passief*, *refl. ww.* en *on* + *actief*, vervangen elkander dan, wanneer een der drie niet duidelijk genoeg zou zijn. Is het refl. ww. surrogaat van 't passief, dan staat het, daar we in dat geval met een zakelijk onderwerp te doen hebben, in den derden persoon. Het onderwerp kan natuurlijk wel persoonlijk zijn, doch daarvan behoeft in dit opstel niet gerept te worden, daar dan het ww. zijn zuiver reflexief karakter behoudt. Bij enkele reflexieven, vooral bij de van intransitieve ww. gevormde, treedt de reflexieve beteekenis op den achtergrond: *se douter de*, *se noyer*, *se désister*, *se départir*, *se mourir*, *se jouer*, *se prévaloir de* enz. Zelden heeft het refl. ww., dat in passieven zin wordt gebruikt, een persoonlijk onderwerp: *Un tel collègue*, (*ami*, *confrère*, *coquin* etc.) *se trouve rarement.* Door 't gebruik van 't onpersoonlijke passief wint de beteekenis van den zin aan algemeenheid: *Il s'est trouvé* (rencontré) des hommes qui osent tout. Dans les guerres civiles, *il se forme* souvent de grands

---

[1]) H. Schulze. Op. cit.

hommes. En met zakelijk onderwerp: *Cela* ne se rencontre (trouve, voit) pas tous les jours [1]).

Ook uit een stilistisch oogpunt, om het onderwerp den hoofdtoon te doen krijgen, gebruikt men dikwijls het onpers. passief: La vérité est, qu'*il s'y joignit* une profonde irritation.

Ofschoon nu het refl. ww. bij voorkeur wordt gebezigd, wanneer het onderwerp eigenschappen bezit, die wij in de grammatica aanduiden als *qualités essentielles*, wordt het toch ook wel als louter *formeel surrogaat* voor het passief gevonden. Ook voor een intransitief kan het refl. ww. in de plaats treden: La scène que je vais décrire, *se passe* en province. La voyelle *a* ne *s'entend* pas dans Saône. La fenêtre *se ferme* au volet. C'est surtout quand l'air est humide, que ce résultat s'observe. Tous les corps *s'électrisent* par le frottement. Le premier étage *se loue* parfois 6000 francs. Une des compositions contre les mouches *se prépare* en faisant bouillir de l'eau avec l'aubier du houx. L'Amazone *se grossit* d'une foule de grandes rivières. Dit *se grossir* wordt in zinnen zooals de laatste steeds gebruikt, niet *être grossi.*

(Wordt vervolgd). R. D. N.

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

1. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN-OPGAVEN.

Sedert lang kon Sophia behoorlijk lezen en schrijven. Onder de leiding van haar onderwijzer had zij spoedig de beginselen der rekenkunde geleerd, die een huismoeder noodig heeft. Maar dat was den jongen meester niet voldoende geweest. Hij wilde, dat zij des avonds in zijn kamer zou komen lezen, opdat zij hem kon ondervragen, wanneer er iets was, dat zij niet goed begreep. Als zij daar zat, zag hij haar niet aan; wat haar betreft, zij maakte geen

1. Il y avait longtemps que Sophie savait convenablement lire et écrire. 2. Sous la direction de son professeur elle avait bientôt appris les éléments d'arithmétique dont a besoin une mère de famille. 3. Mais cela n'avait pas paru suffisant au jeune maître. 4. Il voulait qu'elle vînt lire le soir dans sa chambre, afin qu'elle pût le questionner quand il y avait quelque chose qu'elle ne comprenait pas bien. 5. Lorsqu'elle était là il ne la regardait pas; quant à

[1]) H. Schulze. Op. cit.

gedruisch, behalve wanneer haar zachte stem een vraag tot hem richtte. Hij antwoordde dan meestal zonder het hoofd op te heffen; zij bedankte hem en de stilte begon weer te heerschen in het vertrek. Gedurende al dien tijd had het meisje veel gelezen, en wat beter is, zij had nagedacht en voordeel getrokken uit het gelezene. Geen enkele roman was door haar handen gegaan, maar daarentegen had zij de geschiedenis bestudeerd. Overigens scheen zij deze drie jaren nauwelijks geleefd te hebben, zij was eenige centimeters langer geworden, maar de bleeke gelaatskleur was dezelfde als vroeger. Zij lachte minder en daardoor bemerkte men hare witte tanden bijna niet meer. Stilzwijgend vervulde zij haar plichten, zonder dat iemand er op scheen te letten. In het begin van het vierde jaar na zijn terugkeer uit den vreemde ontving haar onderwijzer een brief van zijn beschermer, die hem uitnoodigde om eenige weken in de hoofdstad te komen doorbrengen. De jonge man vertrok en nam Sophie niet mede. De dagen schenen lang toe aan de weeze in het stille huis. Zij zag nooit iemand, behalve de leveranciers met wie zij genoodzaakt was te spreken. Maar haar onderwijzer zou terugkomen, hij schreef haar van tijd tot tijd brieven, die zij honderdmaal overlas, om zich te vergewissen,

elle, on ne l'entendait pas, excepté quand de sa douce voix elle lui adressait une question. 6. Le plus souvent il répondait alors sans lever la tête, elle le remerciait et le silence régnait de nouveau dans la chambre. 7. Pendant tout ce temps-là la jeune fille avait beaucoup lu, et qui mieux est, elle avait réfléchi et avait profité de ses lectures. 8. Aucun roman n'avait passé par ses mains, mais par contre elle avait étudié l'histoire. 9. D'ailleurs elle paraissait avoir à peine vécu pendant ces trois années: elle avait grandi de quelques centimètres mais le teint était resté pâle. 10. Elle riait moins souvent, de sorte qu'on ne remarquait presque plus la blancheur de ses dents. 11. Elle remplissait ses devoirs en silence, sans que personne parût y faire attention. 12. Au commencement de la quatrième année après son retour de l'étranger, son professeur reçut une lettre par laquelle son protecteur l'invitait à venir passer quelques semaines dans la capitale. 13. Le jeune homme partit et n'emmena pas Sophie. 14. Les jours parurent longs à l'orpheline dans la maison silencieuse. Elle ne voyait jamais personne, excepté les fournisseurs à qui elle était obligée de parler. 15. Mais son professeur devait revenir, il lui écrivait de temps en temps des lettres qu'elle reli-

dat zij geen zijner voorschriften had vergeten. | sait cent fois pour s'assurer qu'elle n'avait oublié aucune de ses prescriptions.

Opmerkingen.

1. De uitdrukkingen *il y a beau temps*, *beau jour*, *belle lurette que* behooren tot den gemeenzamen stijl. De laatste vooral, waarin *lurette* een verbastering is van *heurette* (verkleinw. van *heure*) is hier minder gepast. *Depuis longtemps S. lisait et écrivait convenablement.* — Men gebruikt hier *savait* en niet *pouvait*, omdat er sprake is van handelingen, die men heeft moeten leeren. *Elle pouvait lire* zou gezegd kunnen worden van iemand, die in staat gesteld werd om haar kunst van lezen toe te passen, b.v. door licht op te steken, door een boek te verschaffen enz. — „*Passablement*" is geen goede vertaling voor behoorlijk, wel voor redelijk of tamelijk.
2. *Guidée par son professeur.* „*Instituteur*" zegt men van een onderwijzer aan een lagere school. *Professeur* is ieder, die les geeft, zoowel bij 't lager als bij 't hooger onderwijs, in kunst en in wetenschap. *Précepteur* zegt men bij voorkeur van dengene, die zich met de opvoeding en het onderwijs van een enkel kind belast. — „*Eut appris*", als men het oog heeft op de handeling verricht in den korten tijd uitgedrukt door het bijwoord *bientôt.* Denkt men aan het resultaat van die handeling, dan is de plus-que-parfait de aangewezen vorm. — *Principes* is ook goed; „*commencements*" deugt niet. — *Dont une ménagère a besoin.*
3. *Cela n'avait pas suffi au jeune professeur.*
4. *Il voulut*, wanneer het willen beschouwd wordt als het gevolg van het onvoldoende achten. — *Demander* moet bij zich hebben het lijdend voorwerp, dat te kennen geeft wat de vrager wenscht te weten. Men zou dus kunnen zeggen: *lui demander des renseignements.* Met een persoon als lijdend voorwerp gebruikt men *questionner* en *interroger*. Het eerste geschiedt uit nieuwsgierigheid. *Interroger* is vooral de daad van een meerdere, een rechter, een vader, een examinator enz. „On *questionne* un passant, un voisin, en lui demandant des nouvelles; on *interroge* une personne pour découvrir quelle elle est, coupable ou innocente, ignorante ou instruite, inepte ou capable (Lafaye). — *S'il y avait* is niet fout, want men kan dezen zin ook als een voorwaardelijken bijzin beschouwen.

5. „*Assise*" is overbodig: men stelt zich het lezende meisje toch niet anders voor dan zittende. — Het is beter den zin met *lorsque* te beginnen, anders heeft men tweemaal *quand* en eens *quant* in een paar regels. Dat klinkt heel leelijk. — „*Elle ne faisait pas de bruit*" vind ik minder mooi in verband met de zachte stem, die daarna genoemd wordt. — *Quand sa douce voix lui adressait une question*" is dubbelzinnig. De dubbelzinnigheid vervalt, als men het voorn. *lui* weglaat. — Richten vertaalt men alleen door *diriger*, wanneer het beteekent: naar een bepaalden kant doen gaan, regelen, leiden of besturen; dus: *Diriger ses pas vers un endroit; diriger son attention sur une chose; l'aiguille aimantée se dirige vers le nord.*
6. *Ordinairement; généralement.* — *Recommençait à régner; se rétablissait.* De vertaling „*il y avait de nouveau un silence*" klinkt even vreemd als: er was weer een stilte. — Met het gebruik van een woord als *pièce*, dat onder meer ook kamer kan beteekenen, moet men voorzichtig zijn. Dat woord gebruikt men bijna uitsluitend als de kamer wordt genoemd als deel van een woning, b.v. *L'appartement compte quatre pièces. Dans quelle pièce mettrez-vous cette armoire?* Wanneer met *pièce* niet duidelijk uitkomen zou, dat er van een kamer sprake is, moet men aan *chambre* de voorkeur geven.
7. Bekend zijn de drie uitdrukkingen, waarin *qui*, onderwerp van 't werkw. *être*, voorkomt in plaats van *ce qui*, n.l. *qui mieux est*, *qui pis est*, *qui plus est.* Men kan de eerste vervangen door: *ce qui vaut* [*encore*] *mieux*, welke uitdrukking aan 't eind van den volzin mag staan, wat met *qui mieux est* niet het geval is. — *Elle avait réfléchi sur ce qu'elle avait lu et en avait tiré profit.*
8. *Passer* is een van die werkwoorden, die met *avoir* vervoegd worden, als ze een handeling, en met *être*, als ze een toestand te kennen geven: „*était passé*" is dus een fout in dit geval. — *Elle n'avait jamais eu de roman en main* (*dans la main*, *dans les mains*, *entre les mains*). *Pas un seul roman ne lui avait passé par les mains.* — „*En revanche*" is ook goed; maar „*au contraire*" beteekent integendeel; en dat is niet precies hetzelfde: hier zou het den indruk geven, dat het bestudeeren van de geschiedenis het tegenovergestelde is van het lezen van romans.
9. *Au reste*, *du reste*, *en outre*, *et puis.* — *Il semblait qu'elle eût.* Het voornaamste verschil tusschen *paraître* en *sembler* bestaat hierin, dat *paraître* betrekking heeft op het voorwerp zelf,

terwijl *sembler* doelt op den indruk, dien het voorwerp maakt op dengene, die het beschouwt; het eerste is objectief, het tweede subjectief. — *Sa taille s'était accrue de quelques centimètres.* — „*Couleur de visage*" zegt men niet. „*Teinte*" is de schakeering, die het gevolg is van de menging van twee of meer kleuren, of ook de meerdere of mindere sterkte van een kleur.

10. *S'apercevait de.* „*Observait*" deugt hier niet; de witheid der tanden wordt niet gadegeslagen.

11. *Elle accomplissait; s'acquittait de.* — *Silencieusement; sans bruit.* — *Personne* en niet „*quelqu'un*", omdat de zin een ontkennende beteekenis heeft.

12. Vertaalt men letterlijk door: „*reçut une lettre de son protecteur qui*" enz., dan is het niet duidelijk, of men zijn of haar beschermer bedoelt. Daarom is het beter den zin eenigszins om te zetten. — *Inviter* staat in den Imparfait, omdat de inhoud van den brief beschreven wordt. Werd het uitnoodigen als een feit vermeld, dan zou men moeten zeggen: *le protecteur de son professeur invita celui-ci à venir* enz.

13. *Emmener* = met zich medenemen van de plaats, waar men zich bevindt. Wanneer de persoon of zaak, die men medeneemt, gedragen wordt, zegt men „*emporter*". — *Sophie ne l'accompagna pas* is goed, als het van Sophies wil afhangt, of zij mee zal gaan of niet.

14. *Parurent* in den Passé déf., omdat die handeling begon na het vertrek van den jongen man. *Voyait* in den Imparfait, omdat het beschrijft wat er in die lange dagen gebeurde. — *Avec qui.*

15. In hoofdzinnen omschrijft men liefst den verleden toekomenden tijd door den Imparfait van het hulpwerkwoord *devoir*. In afhankelijke zinnen gebruikt men den Conditionnel, b.v.: Zij was zeker, dat hij terugkomen zou = Elle était sûre qu'il *reviendrait.* — *De temps à autre.* — Een der inzenders heeft bezwaar gemaakt tegen het w.w. *relire*, op grond dat men dat geen honderdmaal doet; hij wou daarom liever *parcourir* gebruiken, Maar hij dacht er niet aan, dat het getal honderd hier hyperbolisch voorkomt en dat men een brief met goede tijding wel degelijk eenige malen met oplettendheid lezen kan, vooral als men veel houdt van den persoon, die hem geschreven heeft. — *Aucun de ses préceptes; aucune de ses recommandations.*

C. A. H.

2. Vertaling in het Nederlansch.

EXAMEN-OPGAVE.

La tante Dorothée était une vieille fille dont on faisait grand cas dans la famille, quoiqu'elle dût laisser fort peu de bien à ses héritiers. Elle était la cousine germaine de feu Madame Signoret, et avait recueilli aussi une parcelle de sa succession, quelque chose comme dix mille francs, avec un peu d'argenterie et toutes les vieilles nippes. Ces modestes ressources lui suffisaient; elle vivait de ses petites rentes, dans sa petite maison, seule avec sa petite servante, et depuis longtemps elle n'allait plus dans le monde, où jadis elle avait brillé.

„Eh bien! qu'est-ce qu'il y a de nouveau ici?" dit-elle en se débarrassant de son chapeau de paille noire et en s'asseyant au coin de la cheminée, „quand j'ai su que Suzette était venue pour me dire que vous m'attendiez ce soir, j'ai craint qu'il n'y eût quelqu'un de malade."

„Non, grâce au ciel!" répondit madame Signoret; „je désirais seulement vous parler d'une chose fâcheuse qui nous arrive."

A ces mots elle prit la lettre d'invitation et la mit sous les yeux de la tante Dorothée.

M. Signoret s'était levé en bondissant. „Une chose fâcheuse!"

1. Tante Doortje was een oude vrijster, die in de familie zeer gezien was, ofschoon zij maar weinig aan haar erfgenamen zou nalaten. Zij was een volle nicht van wijlen mevrouw Signoret, en had ook een klein gedeelte van haar nalatenschap gekregen, om en bij de tienduizend francs, met een weinig zilvergoed en al het oude lijfgoed en meubels. Dit matige kapitaaltje was voor haar voldoende; zij leefde van haar kleine rente, in haar huisje, alleen met haar kleine dienstmeisje, en zij ging al lang niet meer in gezelschappen, waar zij vroeger geschitterd had.

2. „Wel! wat is er voor nieuws hier?" zeide zij, terwijl zij haar zwarten strooihoed neerlegde en aan een hoek van den haard ging zitten," toen ik vernam, dat Suze bij mij was geweest met de boodschap, dat ik van avond hier verwacht werd, heb ik gevreesd, dat er iemand ziek was."

3. „Goddank niet!" antwoordde mevrouw Signoret; „ik verlangde je alleen maar te spreken over een lastig geval."

4. Dit zeggende nam zij den uitnoodigingsbrief op en hield hem tante Doortje onder de oogen.

5. M. Signoret was in eens opgesprongen. „Een lastig geval!"

répéta-t-il avec indignation; „eh! pourquoi, je vous prie? Qu'y a-t-il de fâcheux dans l'invitation de M. le maire? En quoi peut-elle nous être désagréable? Il me fait l'honneur de me prier d'assister au bal, au grand souper qu'il donne à toute la ville: par quel motif refuserais-je d'y paraître?"

herhaalde hij met verontwaardiging; „waarom toch, bid ik u?" Wat voor lastigs is er in de uitnoodiging van den burgemeester? In welk opzicht kan ons dat onaangenaam zijn? Hij doet mij de eer aan, mij te verzoeken om deel te nemen aan het bal, aan het groote souper, dat hij aan de voornaamsten van de stad geeft; wat voor reden zou ik kunnen hebben om te weigeren daar te verschijnen?"

„Par le motif que vous n'avez point d'habit," répondit simplement Mme Signoret. L'employé resta un moment interdit devant cet obstacle vulgaire, puis il répondit philosophiquement: „j'ai mon habit de noce, un frac noir encore très propre et du plus beau drap. Il n'est pas à la mode, j'en conviens; mais je ne suis plus jeune, et naturellement personne ne s'étonnera que je porte un vieil habit."

6. „Deze reden, dat je geen rok hebt," was al wat mevrouw Signoret antwoordde. De ambtenaar stond een oogenblik ontghutst tegenover dezen alledaagschen hinderpaal, maar toen antwoordde hij met wijsgeerige kalmte: „Ik heb mijn trouwrok, een zwarten rok, die er nog heel netjes uitziet en van zeer fijn laken is. Hij is niet naar de mode, dat stem ik toe; maar ik ben niet jong meer, en natuurlijk zal niemand er zich over verwonderen, dat ik een ouderwetschen rok draag."

„Soit, vous avez raison," répliqua Madame Signoret avec quelque vivacité; „mais moi, je n'ai plus ma robe de noce."

7. „Het zij zoo, je hebt gelijk," antwoordde Mevrouw Signoret eenigszins driftig; „maar ik, ik heb mijn trouwjapon niet meer."

A. H. S.

O P M E R K I N G E N.

1. Oude jongejuffrouw; ongetrouwde dame van zekeren leeftijd. — Waarvan de familie veel werk maakte. Met wie men in de familie

veel op had. — Ofschoon er van haar maar weinig te erven zou vallen. — Wijlen Mevr. S. was haar tante. — „*Nippes*" se dit des vêtements, des meubles et de tout ce qui sert à l'ajustement et à la parure. Son usage le plus ordinaire est au pluriel. *Il a de belles nippes, de bonnes nippes. Il n'a laissé que de vieilles nippes à ses héritiers. Ce marchand vend bien cher ses nippes. Qu'il garde ses nippes*" (*Acad.*) Uit deze definitie blijkt, dat de vertalingen „linnengoed" en „kleedingstukken" niet juist zijn. „Kleeren en sieraden" is dichter bij de waarheid. — *Ressource* = datgene, wat dienen moet om iemand uit de verlegenheid te helpen. Ook, hetgeen men bezit om van te leven. — *Aller dans le monde* = In gezelschappen komen, waarbij zich de deftigsten van de stad bevinden. Men heeft *le grand monde*, *le beau monde*, maar ook *le demi-monde*, waar het minder deftig toegaat.

2. *Se débarrasser de* is niet alleen iets afnemen, maar ook maken, dat men er geen last meer van heeft, hetzij door het aan iemand anders ter hand te stellen of door het ergens neer te leggen. — *Savoir* beteekent soms ook beginnen te weten, dus: vernemen of te weten komen. — „Dat gij mij verwachttet" hebben enkelen geschreven. Zoo spreekt men toch niet!

3. In den regel gebruikt men in onze taal het woord neen, om een ontkennend antwoord te geven. Wanneer, zoo als hier, een bewering tegengesproken wordt, dan is het beter een anderen vorm te kiezen. „Ik was bang, dat er iemand ziek zou zijn", zegt tante D. Antwoordt men daarop neen dan zou dat ook betrekking kunnen hebben op den eersten zin: ik was bang. „Dat is gelukkig niet het geval" is ook een goede vertaling. — Over iets onaangenaams, dat ons overkomt.

4. Liet hem aan tante Doortje zien.

5. Zonder oneerbiedig te zijn, kunnen wij het woord mijnheer wel weglaten, als wij van den burgemeester spreken. — De élite van de stad.

6. *Interdit* = verbluft, verlegen, met den mond vol tanden, niet wetende wat daarop te antwoorden. — De vertaling „voorwendsel" deugt niet. Dan had er moeten staan *prétexte*. — *Habit* (d'homme) en *frac* beteekenen beide een heerenrok. De vertalingen „kleeding, kleedij, bruiloftsjas, trouwjas" deugen geen van alle, evenmin als de komische uitdrukking „een zeer zindelijke rok".

7. *Vivacité* = drift, niet alleen in den zin van vlugheid en levendigheid, maar ook in dien van lichtgeraaktheid.

C. A. H.

---

3. Oefening met phonetisch schrift.

LE PRINTEMPS DE PARIS.

Avril vient dans la brise blonde,
Les marronniers sont refleuris;
Le printemps le plus doux du monde
C'est le gai printemps de Paris.

Le long des boulevards en fête
Les chauds rayons semblent meilleurs;
La chanson des moineaux est faite
De trilles plus pimpants qu'ailleurs.

Paris a mis sa robe verte,
Paris vibre sous les grands cieux,
Frais comme une fleur entr'ouverte,
Bruyant comme un enfant joyeux!

Fantasque et câlin tout ensemble,
Riant et rêveur, rose et gris,
Le printemps de Paris ressemble
Au cœur même du vieux Paris,

Car la nature enchanteresse
Leur a fait un charme pareil
De raillerie et de tendresse,
Et d'averses et de soleil!

Lə prɛ̃tɑ̃ də pari.

avril vjɛ̃ dɑ̃ la bri:z blɔ̃:d,
le marɔnje sɔ̃ rəflœ.ri;
lə prɛ̃tɑ̃ lə ply du dy mɔ̃:d
sɛ lə ge prɛ̃tɑ̃ də pari.

lə lɔ̃ de bulva.r-z-ɑ̃ fɛ:t
le ʃo rɛjɔ̃ sɑ̃blə mɛjœ:r
la ʃɑ̃sɔ̃ de mwano ɛ fɛt
də tri:j ply pɛ̃pɑ̃ kajœ:r

pari a mi sa rɔ:b vɛrt,
pari vi:brə su le grɑ̃ sjø,
frɛ kɔm yn flœ.r ɑ̃truvɛrt,
brɥijɑ̃ [1]) kɔm œ̃-n-ɑ̃fɑ̃ [2]) ʒwɑjø!

fɑ̃task e kɑlɛ̃ tu-t-ɑ̃sɑ̃blə,
rijɑ̃ e rɛvœ:r, ro:z e gri,
lə prɛ̃tɑ̃ də pari rəsɑ̃bl
o kœ:r mɛ.m dy vjø pari,

ka.r la naty:r ɑ̃ʃɑ̃tərɛs
lœ.r a fɛ-t-œ̃ ʃarmə parɛ.j
də rɑ:jri e də tɑ̃drɛs
e davɛrs e də sɔlɛ.j.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende vertalingen zijn ontvangen van:

I. J. A. Z; S. Rodenhuis te Zuid-Scharwoude; W. C. J. Smulders; B. Kroon te Sliedrecht; M. A. O. te Rotterdam; L. M. C. Torman

[1]) Ook: bryjɑ̃. [2]) Ook: œ-n-ɑ̃fɑ̃.

te Zuilichem; J. C. Nieuwkoop te Brakel; Jerseyensis; Mej. E. J. v. d. Swan te Bleskensgraaf; A. Polman te Kampen; H. S. te A.; A. Groeneweg te Amsterdam; C. M. Rombouts te Den Haag; J. H. H. G. te Z.; R. U. te Sittard; Mej. W. J. de Stigter te Kedichem; Mej. E. Buzaglo, te Amsterdam, Mej. M. J. Boukamp te Heukelum.

II. Mej. W. J. de Stigter te Kedichem; Mej. M. J. Boukamp te Heukelum; W. C. J. Smulders; J. A. Z.; H. van Herwijnen; A. Zonneveld te Zuid-Beierland; Buscoducien; A. Polman te K.; J. J. Wintermans te Vessem; J. H. H. G. te Z.; R. U. te Sittard; G. C. van Vugt te Gorcum; S. Rodenhuis te Zuid-Scharwoude; C. M. Rombouts te Den Haag; A. F. te R. en H. S. te A.

III. De oefening in het phonetisch schrift is op voldoende wijze bewerkt door: Mej. J. C. Nieuwkoop te Brakel en Mej. L. M. C. Torman te Zuilichem.

Monsieur R. U. à Sittard. Les Sons du Français, leur formation, leur combinaison, leur représentation, par Paul-Passy, docteurs ès-lettres. Ce petit ouvrage a été édité par la Librairie Firmin-Didot, 56, Rue Jacob à Paris. Le prix est de 1 franc 50. La brochure *l'Ecriture Phontiqueé*, publiée, 119 Boulevard de Sébastopol, ne coûte que 50 centimes.

La Grande Encyclopédie.

Inventaire raisonné des sciences, des lettres et des arts par une Société de Savants et de Gens de Lettres. Paris, Société anonyme de la Grande Encyclopédie, 61, rue de Rennes [1]).

Le tome XXV de cette magnifique publication vient de paraître. Il contient la fin de la lettre N, la lettre O tout entière et le commencement de la lettre P.

Au lieu d'une appréciation générale sur le tome nouvellement paru, nous reproduisous ci-dessous une partie de l'article Orthographe, matière bien propre à intéresser les abonnés de De Drie Talen.

---

[1]) Rappelons que la Société de la *Grande Encyclopédie* envoie franco un spécimen de l'ouvrage à toute personne qui en fait la demande affranchie.

Orthographe.

L'orthographe, en ancien français *orthographie*, du grec ὀρθογραφία, est l'art d'écrire correctement les mots d'une langue. On distingue deux espèces d'orthographes, l'orthographe d'usage, qui est celle des mots considérés en eux-mêmes indépendamment du rôle qu'ils jouent dans le discours, et l'orthographe de règles qui apprend à les écrire dans leurs rapports avec les autres mots de la phrase, conformément aux règles de la grammaire.

L'orthographe d'usage en français n'est soumise à aucune loi générale. Elle n'est pas phonétique, car on n'écrit pas comme on parle, et si parfois elle est conforme à la prononciation, comme dans *vola*, le plus souvent elle est en désaccord avec elle. Le mot *eau* ne contient le son d'aucune des trois lettres *e*, *a* et *u*; *doit* et *doigt* se prononcent de même, et ni dans l'un, ni dans l'autre, on n'entend le son d'un *o*, d'un *i*, d'un *t* ou d'un *g*. Elle n'est pas étymologique, car il n'existe aucune règle établissant quelle doit être l'orthographe d'un mot français d'après celle du mot dont il est formé; le latin *computare* a donné à la fois *compter* et *conter; olographe* et *holocauste* ont pour premier élément le même mot grec ὅλος. Elle n'est ni analogique ni logique, car pourquoi écrire *coureur* avec un seul *r* et *courrier* avec deux, *aggraver* avec deux *g* et *agrandir* avec un seul, *trafiquant* avec *qu* et *fabricant* avec *c*? Elle est donc essentiellement irrégulière et capricieuse; et ses défauts tiennent à plusieurs causes: d'abord, aux vices de notre alphabet qui n'est autre que l'alphabet latin, imparfait déjà pour la langue latine, et dont les caractères, même depuis le dédoublement de *u* en *u* et *v* et celui de *i* en *i* et *j*, sont encore bien moins nombreux que les sons voyelles ou consonnes de la langue française: puis à l'habitude de conserver, une fois fixée à un certain moment, l'orthographe d'un mot, *toi* par exemple, malgré les changements postérieurs de sa prononciation; enfin, aux modifications que les clercs et les premiers traducteurs de l'antiquité au XIVe siècle, les savants de la Renaissance et les grands imprimeurs comme Robert et Henri Estienne à partir du XVe, ont voulu apporter à l'orthographe du moyen âge en ajoutant aux mots francais, sous prétexte de mieux rappeler leur étymologie, des lettres parasites que l'usage et l'Académie française ont tantôt maintenues (poi*d*s, doi*g*t, ni*d*, pie*d*), tantôt fait disparaître (sçavoir, fai*c*t). C'est ainsi que dans l'écriture française: 1º certaines lettres se combinent en perdant leur valeur

propre pour figurer: soit des sons composés, comme *oi;* soit des sons simples, inconnus ou non au latin, comme *ch*, *gn*, *ph*, *ai*, *au*, *eau*, *eu*, *ou*, *an*, *in*, etc.; 2° que la même lettre ou la même combinaison de lettres peut représenter des sons différents. *s* dans *danser* et dans *baiser*, *c* dans *calcul* et dans *ciguë*, *t* dans *les éditions* et *nous éditions*, *en* dans *enfant* et dans *rien*, etc.; 3° que le même son est souvent figuré de plusieurs manières, le son *k* par *k*, *c*, *ch* ou *q*, le son *an* par *an*, *en*, *aen*, *ean*, *aon*, etc.; 4° que beaucoup de lettres s'écrivent et ne se prononcent pas, soit dans le commencement ou dans le corps des mots (*a*oût, *s*chisme, *h*o*m*me, ba*p*tême, to*a*st), soit surtout à la fin (respec*t*, den*t*, gran*d*, ne*z*, pa*s*, roche*r*, aim*ent*).

Avec de telles complications et en l'absence de tout principe, l'orthographe d'usage ne peut s'apprendre que par la lecture et la pratique du dictionnaire. Il n'en est pas de même de l'orthographe de règles que fait connaître l'étude de la grammaire. Mais là encore les difficultés sont nombreuses et les règles, surchargées d'exceptions, sont encore pleines d'incohérences et de contradictions. Pourquoi par exemple écrire au pluriel *choux* avec un *x* et *clous* avec un *s?* Les grammairiens ne s'accordent même pas toujours, soit entre eux, soit avec l'Académie française, comme par exemple pour la formation du pluriel dans les noms composés. Et puis il arrive souvent que les règles sont en désaccord avec la langue parlée. Ainsi il est bien certain que si, l'on met à part les pluriels en *aux* des noms en *al* et en *ail*, les substantifs et les adjectifs français n'ont une prononciation spéciale au pluriel que dans le cas de liaison, où alors ils se terminent uniformément par la sifflante douce *z*: combien sont différentes les règles énoncées par les grammaires et qui déterminent l'orthographe! De même pour les verbes, des formes comme *j'aime*, *tu aimes*, *il aime*, *ils aiment* ne se distinguent à l'oreille que par les pronoms sujets, tandis que l'orthographe les distingue au moyen de lettres muettes. Que dire de cette règle d'accord du participe passé accompagné de l'auxiliaire avoir, qui n'est appliquée dans la langue parlée qu'avec les participes terminés par une consonne comme *fait* ou *dit*, et que d'ailleurs la fonction actuelle du participe, autre que celle d'un attribut, ne justifie plus du tout?

L'orthographe de la langue française, sous quelque rapport qu'on la considère, est donc hérissée de difficultés. Aussi n'est-ce pas d'aujourd'hui que le besoin d'une réforme s'est fait sentir. Nos plus

grands écrivains, Corneille, Bossuet, Voltaire ont réclamé successivement certaines améliorations de détail; l'Académie française ellemême, dans les différentes éditions de son dictionnaire, depuis celle de 1740 jusqu'à celle de 1878, en a admis quelques-unes.

Espérons que, dans sa huitième et prochaine édition, qu'elle prépare en ce moment, l'Académie fera droit, dans la mesure du possible, aux légitimes réclamations de la *Grande Encyclopédie.*

Si les difficultés dont est hérissée l'étude de la langue française provoquent déjà des plaintes et des réclamations de la part des Français eux-mêmes, que l'on juge des efforts qu'elle exige de la part des étrangers qui désirent se l'approprier. Que les législateurs se hâtent donc de simplifier l'orthographe tant d'usage que de règles. En vérité, il y a péril en la demeure.

D. P.

J. F. Rode. Esquisses. *Un poète-aubergiste. — Les proverbes français.* Sneek, J. F. van Druten.

Wij vestigen de aandacht van onze lezers op dit werkje van den bekenden leeraar aan de Handelschool te Amsterdam. Ofschoon het niet als studieboek bedoeld is, zullen oplettende lezers er niet alleen een aangename verpoozing in vinden, maar ook stof om hun kennis van het gesproken Fransch uit te breiden.

Een en ander over het Passivum in het Fransch.

(Vervolg.)

Intusschen komt het part. passif voor: *Grossie* par les ondées, la Seine avait fait tomber les barrages. Ce billet de banque *s'était faufilé* dans mes paperasses. Le temps *s'est remis* au beau. La moitié de ce qui *s'extrayait* des mines était consommé à Londres. La nuit tombait, les rues *se vidaient*, les becs de gaz *s'allumaient*, un à un, les étoiles *s'effaçaient*. Dikwijls heeft ook het voor 't passief gebruikte refl. ww. een zakelijk voornaamwoord tot onderwerp: *tout*, *rien*, *quelque chose*, *cela*, *voilà ce qui*, *qu'est ce qui* etc. D'ici on voit *ce que se passe*. Courage, mon ami, tout *se surmonte*. Ça *se voit* de reste (Zie Rob. Quest. elucidées p. 324). Veel wordt de infinitief van een refl. ww. in plaats van den passieven inf. gebezigd in aansluiting met een modaal hulpww.: Ce trajet *pouvait se faire* en moins de trois heures. Cette garantie ne *doit pas se prolonger* au-delà du 31 décembre. Ce sont là des choses qui ne *doivent pas se dire*. In het refl. ww. ligt eigenlijk al de *mogelijkheid* uitgedrukt, die wij te kennen geven door 't gebruik van *laten*, *kunnen:* Cela *se devine*, *se comprend* — laat zich raden, begrijpen. Une nuance de mépris *se lisait* sur ses traits. Les goûts ne *se discutent* pas. Ce cigare n'est pas de première qualité, mais *il se fume*. Dient echter het mogelijkheidsbegrip, *betoond* te worden, dan neemt men liefst *pouvoir* te baat: Tout *peut se rétablir;* mais tout *se rétablit*-il? Ook voor de duidelijkheid is 't soms beter *pouvoir* te bezigen: Il me présenta un rapport sur les choses *qui pouvaient s'écrire* sans imprudence.

Het refl. ww. plaatst men, waar het passief onduidelijk zou zijn: Dans un coin de la salle tous les drapeaux de l'armée *s'entassaient* confondus sur le pavé boueux (*étaient entassés*, zou iets anders zeggen). Les auditeurs *se pénétraient* des sentiments dont Pierre d'Amiens était animé, (*étaient pénétrés*, is iets anders!) Ces poissons ne *se pêchent* que dans les parages de Honfleur. Ah, misère des temps! plus rien que l'argent, tout *se vend* et *s'achète* au poids: la conscience, l'honneur. Daarom wordt ook het refl. ww. gebruikt, om eene handeling te kennen te geven, die in den tijd, waarin men spreekt, nog niet voltooid is, doch waarmede men bezig is: Ce pont *se bâtit* de fer tout d'une pièce. La porte *s'ouvre* et la pauvresse se trouve sur le seuil. *On* met actief verdient in deze gevallen veelal de voorkeur.

Het Passief gebruikt men, waar het refl. ww. onduidelijk zou zijn: Ici bas rien ne *s'acquiert* que pour *être perdu* (*se perdre* kan hier niet). Rien n'était encore compromis; tout pouvait *être sauvé* (*se sauver* = zich uit de voeten maken). La frayeur de la mort *était peinte* sur toutes les figures. Nulle recherche ne devait *être faite* sur la validité des droits de possession d'un croisé. Aucun des contemporains qui translatèrent aussi quelques parties de la Bible, ne *peut être comparé* à Luther. Sitôt qu'une résolution *était prise*, elle *était répandue* dans toute la ville. Somtijds uit een oogpunt van euphonie: Je saisis cette occasion, la première qui *me soit offerte*, (in plaats van: *qui s'offre à moi*).

On met het actief gebruikt, waar het refl. ww. de gedachte niet duidelijk genoeg weergeeft: Voyons, mon pauvre vieux, du courage; avec le temps *on répare* tout. Met opzet wordt hier *niet* het algemeene *tout se répare*, *tout se rétablit avec le temps* gebruikt, omdat men hier uitdrukkelijk op de medewerking van het onderwerp wil wijzen (eig.: *vous réparerez tout*). Omgekeerd het refl. ww., waar *on* van onpas zou zijn: Cette langue ne *se parle* plus. Si vous aviez filé ça *se serait su*. In: *tout se sait à la fin* (alles komt aan het licht) wordt door de bijw. bepaling nog op de beteekenis van den werkwoordelijken vorm gewezen. *On sait tout* kan slechts dan dezelfde beteekenis hebben, wanneer het context van den zin ze wettigt: Un mot même d'Arbate a confirmé ma crainte.... *on sait tout*.... sauvez-vous de ces lieux. (Racine: Mithridate IV: 2). Soms om gelijkheid in de constructie te bewaren, of „*pour cause d'euphonie*": C'était un petit théâtre, où *l'on chantait* des chansonnettes comiques et où *l'on voyait* quelquefois des spectacles bien extraordinaires.

Passief afwisselend met refl. ww.: Ces collines *étaient encore éclairées* par les derniers rayons du crépuscule, tandisque la ville *se couvrait* de la brume du soir. Alle drie afwisselend in één zin: Les trombes de mer *se forment* généralement pendant les grandes chaleurs; *on aperçoit* d'abord un point de la base d'un nuage orageux, s'abaisser en forme de protubérance conique qui *s'allonge* plus on moins rapidement en *s'inclinant* et flottant sous l'action du vent; en même temps les eaux de la mer semblent bouillonner et *sont élevées* en formant une espèce de brouillard qui *s' unit* au cône descendant, et dès lors la trombe *est constituée*. Of: Les feuilles de violettes *sont employées* à l'exterieur, en décoction ou en fomentation; les racines *s'emploient* en décoction ou en poudre; la tisane de violettes *se fait*

en mettant 8 grammes dans un demi-setier d'eau chaude. Soms wordt echter ook een duidelijk onderscheid gemaakt tusschen de beide vormen: Le ministre voulut aussi que l'Allemagne *fût dotée* de lois plus libérales. Dans sa conviction, l'indépendance devait *se conquérir* aux cris de liberté, et ne pouvait *se maintenir* que par la liberté [1]).

Gewoonten, zeden, dikwijls herhaalde handelingen worden 't best weergegeven met 't refl. ww.: Les injures *s'écrivent* sur l'airain, les bienfaits sur la sable. Vieil arbre d'un coup *ne s'arrache*. Les grandes guerres *se jugent* par les grands résultats.

Abstracte z. n. w. zijn dikwijls gaarne 't onderwerp van een refl. ww. Toch vindt men ook, waar inhoud, of accentueering het wenschelijk maken, abstracten als onderwerp van den actieven, zoowel als van den passieven vorm. Vooral is dit het geval met die, welke gemoedsaandoeningen, geestelijke, of zedelijke eigenschappen te kennen geven: *jalousie*, *croyance*, *défiance*, *crainte*, *liberté*, *opinion*, *mérite*, *vertu*, *esprit* etc.: Cette confiance *était*, en quelque façon, *justifiée* par le jugement du prince. Un luxe effréné *suivit* ce bien-être. Son courage ne *l'abandonna* pas (dit zegt meer dan: *il ne se découragea pas*). Vainement l'esprit inventif de toutes les villes flamandes *célébra* à l'envi sa présence par des fêtes somptueuses. La jalousie vigilante des deux rois et les collisions inévitables du commerce *ne laissaient* jamais tarir la source des querelles [2]).

Ook met andere zegswijzen concurreert het refl. ww. dikwijls: Tout son avenir *se joue* en ce moment = *il y va de tout son avenir*. *S'exécuter* = *avaler la pilule (la dragée)*. Un combat *s'engagea*. *On en vint aux mains*, *aux armes*. La bataille *se donna*, Cyrus y fut tué. Dans la bataille qui *fut livrée*, les Prussiens restèrent vainqueurs. In een zin zooals: un combat se *livrait* en son par-dedans, is alleen het refl. ww. mogelijk.

Se faire in de beteekenis van *devenir* = iets worden, schijnt slechts een persoonlijk onderwerp te kunnen hebben: Il *s'est fait* marin. Il *s'est fait* catholique. Le bonhomme *se fait* vieux. Je pardonne à tous ceux qui *se son faits* mes ennemis sans que je leur aie donné aucun motif. Toch wordt dit *se faire* = *devenir*, tegenwoordig dikwijls aangetroffen, ook met zakelijk subject: Diable! mon sac *se fait* lourd, mon fusil me meurtrit l'épaule, les gros clous de mes souliers me font mal. Il semble que vous la connaissez, dit Maurice, avec une

[1]) Schulze. Op. cit.

[2]) Ibidem.

voix qui commençait à *se faire* émue. A mesure que nous montions les arbres *se faisaient* de plus en plus rares. Clara, qui *se faisait* grande fille, venait tricoter à côté de lui. Quand le gamins *se fait* homme, ce ne sont plus les pommes et les prunes qui le tentent; c'est le cabaret. In deze beide laatste zinnen met persoonlijk onderwerp, staat het, waar anders *devenir* gebruikelijk is. Dikwijls is *se faire* te verkiezen boven *devenir*, omdat het schilderachtiger is dan dit ww.: Le soleil est levé; partout la lumière *s'est faite*. *Se faire* komt ook voor in de beteekenis van „*geschieden*" en is dan = *se produire:* Il faut que le cocher soit bien adroit pour que pareille chose ne *se produise (se fasse)* pas. Voor *devenir pauvre* zegt men natuurlijk niet: *se faire pauvre.* Dit *devenir pauvre* drukt een min of meer plotselingen overgang aan. Het geleidelijk „arm worden" is: *s'appauvrir;* 't geen ook volgens het karakter is van het refl. ww. dat veelal voor een zich langzamerhand ontwikkelenden toestand wordt gebruikt. In den *présent historique*, en wanneer het refl. ww. alléén voor 't passief in de plaats treedt, geeft de reflexieve vorm evengoed een plotselinge handeling of een plotseling intredenden toestand te kennen: A travers les rochers la peur les précipite, l'essieu crie et *se rompt.* Chacun *s'installa* de son mieux; les couvertures *s'étendirent* sur les genoux; les manteaux *se collèrent* aux épaules; les pieds *se firent* poliment place, les uns aux autres, sur les chancelières d'eau bouillante. Spoorwegwaterstoven worden „*bouillottes*" genoemd.

Ten slotte nog eenige gevallen, waarin het passief wordt gebruikt, of zoo noodig vervangen:

a. Het Participe passé *adnominaal*, of *praedicatief* gebruikt:

Un buis *encapuchonné* de neige. Les fêtes *carillonnées.* C'était un homme toujours *boutonné*, que son père. C'est donc partie *manquée?* Non, *ajournée* seulement. Il a soixante ans *bien sonnés;* ses plaisanteries sont de bon aloi et aussi vivement *dites* que justement *appliquées.*

Het Fransche part. passé staat soms voor een tegenw. deelw. in 't Nederlandsch: Des yeux *enfoncés* (diepliggend). Etre en relations *suivies* (voortdurend) avec quelqu'un. Les forêts *endormies* (sluimerend). Des tilleuls *fleuris;* ook figuurlijk: un teint, un style *fleuri.* Des principes *établis* (vaststaande). Des jardins *suspendus.* La rhétorique *enflammée* (gloeiend) de quelques poètes. Un pécheur *repenti.* Het Nederlandsche „zoogenaamd" wordt door 't onveranderlijke *soi-disant* vertaald meestal met betrekking tot persoonsnamen: Une reine,

soi-disant suzeraine régnait sur ce peuple bienheureux. Le *soi-disant* praticien n'était qu'un officier de santé, un de ces demi-savoir, de ces empiriques, dont le nombre va heureusement en décroissant toujours. Une maison hantée, ou *soi-disant* telle. Voor zaaknamen wordt het veelal *prétendu*, of *ce qu'on appelle*, of *ce qu'on est convenu d'appeler:* Nous sommes sur *ce qu'on appelle* la ligne des grands boulevards. La *prétendue* union de lieu et de temps a été abolie, il y a belle lurette (longtemps). Met zaaknamen bezigt men ook dikwijls *dit* (niet *prétendu*), wanneer een zelfst. nw. door een toevoegsel een bijzonder kenmerk ontvangt, waarnaar de zaak wordt benoemd: La guerre *dite* des deux roses. Les conversations *dites* littéraires. Il boutonne son habit et se donne une allure *dite* officielle. Nous sommes à la recherche d'un brigand fameux, Han, *dit* d'Islande. Ook is er nog *nommé*, dat voor personen en zaken, en *surnommé*, dat alleen voor personen wordt gebruikt. Eigenlijk = *proprement dit*, zelden alleen *propre:* La Grèce *proprement dite.*

b. Absolute participieel constructie d. w. z. absolute nominatief met part. passé. *Cette discussion terminée*, les deux amis se séparèrent. *Les cadres existants ainsi remplis*, on créa un douzième régiment. *Les armées françaises dispersées*, *détruites*, *évanouies* le czar avait poussé les siennes au delà du Niémen. *Etant* en *ayant été*, blijven gewoonlijk achterwege, wanneer het participe een tijdsbepalenden zin vervangt. Soms vindt men het participe vóór het onderwerp: *Finies* les noces, adieu les roulades. Na *aussitôt:* Aussitôt la mauvaise saison *venue*, les étrangers se retirent dans les montagnes. Onvolledigè participieel constructie: *Une fois de notre caste*, il n'en prendra que les préjugés. *A peine dans la rue*, il nous expliqua l'appareil, auquel il a donné son nom. *Elle dans la tombe*, il me reste une vengeance à exercer.

(*Wordt vervolgd.*) R. D. Nauta.

TÖPFFER, La Bibliothèque de mon oncle.

Verklarende Aanteekeningen.

Toen het bekend werd gemaakt, dat de Examen-Commissie voor Fransch L. O. dit jaar de candidaten ook zou laten lezen uit bovengenoemd werkje, heb ik dengenen onder onze lezers die zich voor genoemd examen voorbereidden, den raad gegeven dat boek te bestudeeren, en aangeboden de noodige ophelderingen te geven, indien zij moeielijkheden aantroffen. Van dat aanbod is tot heden maar een

schaarsch gebruik gemaakt. Wie daaruit de gevolgtrekking zou maken, dat het boek zich heel gemakkelijk laat lezen, en dat de meerderheid der candidaten aan geen verklaring behoefte zou hebben, maakt zich van die meerderheid een al te gunstige voorstelling.

Ik waag de onderstelling, dat velen zulk een lange lijst van moeielijkheden hebben opgemaakt, dat zij bevreesd zijn, misbruik te maken van de hun aangeboden hulp. Daar nu evenwel de tijd van het mondeling onderzoek aangebroken is, kan het misschien voor velen nog zijn nut hebben, dat ik hier eenige uitdrukkingen verklaar, die mij voorkomen voor enkele lezers moeielijkheid te kunnen opleveren. Ben ik onvolledig, dan is het de schuld van degenen, die de gelegenheid om te vragen ongebruikt hebben gelaten. Ik heb mij bediend van een deeltje (no. 326) der Collection des Auteurs célèbres, uitgegeven door E. Flammarion.

* *
*

Blz. 5, r. 4 v. b. *Penchant musard.* Neiging om zich met kleinigheden bezig te houden.

Bl. 6, r. 1. *Au fait des affaires de la rue.* Op de hoogte van hetgeen op de straat voorvalt. Men zegt ook *être au courant*, maar niet *être à la hauteur.* Dit zou beteekenen: in staat zijn om te begrijpen, b.v. *Nous ne sommes pas à la hauteur de ce grand génie.* Het beteekent ook de hoogte bereikt hebben, b.v. *Ce livre est à la hauteur des connaissances actuelles.* — R. 4 v. o. *Le logement fait peu*, de woning heeft weinig invloed.

Bl. 7—9. Zie dezen Jaargang blz. 73—77.

Bl. 10. *Essor*, vlucht, d.i. de kracht, die een vogel aanwendt om zich in de lucht te verheffen. Hier figuurlijk gebezigd: de dichter neemt zijn vlucht tot die gelukzalige hoogten, omdat de aarde zoo ledig is.

Bl. 11, r. 3. *Crâne chenu*, witte schedel = witte haren. *Chenu* wordt, behalve in dichterlijke uitdrukkingen, als *montagne chenue*, besneeuwde bergtop, *onde chenue*, witbeschuimde golf, alleen gebezigd in den zin van wit door ouderdom; b.v. *barbe chenue*, *tête chenue*. Ook van wijn, die door lang liggen goed is geworden, zegt men *c'est chenu*, *c'est du chenu.*

Bl. 11, r. 6. *Radoter*, dingen zeggen, die geestverzwakking verraden. De beteekenis van den geheelen zin is: De jonge menschen zullen dan wel denken, dat ik aan het bazelen ben, men zal het aan hun gezicht kunnen zien, maar zij zullen het niet zeggen.

Bl. 11, r. 14. *Un homme.* Hier wordt bedoeld de schrijver van het beroemde boek *Maximes*, de Hertog de La Rochefoucauld (1613—1680). — *Fit une battue.* Letterlijk: hield een klopjacht. De verklaring van hetgeen daarmede bedoeld wordt is in de volgende regels uitgedrukt.

Bl. 11, r. 2 v. o. *Je doute fort s'il y a.* *Douter* regeert den Subjonctif, doch alleen als de bijzin met het voegwoord *que* aan den hoofdzin verbonden is. Na het dubitatieve *si* gebruikt men den Indicatif.

Bl. 12, r. 13. *Bien fou Gall.* Hier is het werkw. (*est*) weggelaten, en het praedicaat *bien fou* staat aan 't begin van den zin, om er den nadruk op te leggen. Gall (1758—1828) was een beroemd Duitsch dokter, de uitvinder der phrenologie of schedelleer. Uit den vorm van den schedel, *le contenant*, leidde hij af hoe de hersens waren, *le contenu.*

Bl. 12, r. 2 v. o. *Avorter* = mislukken, op niets uitloopen. Het afgeleide subst. is *avortement*, misgeboorte, verijdeling.

Bl. 13, r. 9. *Visiteur de morts* = Geneesheer, die geroepen wordt om den dood te constateeren. *Pour sa part* = quant à lui, wat hem betrof. — r. 17. *Paraître* = poseeren, indruk maken op de omstanders. — r. 20. *Permis* = Verlof om te begraven. — r. 4. *Ce bourgeon-là.* Bovengenoemde kiem, n.l. die der ijdelheid, waarvan pas gesproken is in r. 3-6.

Bl. 14, r. 7. *Eucharis*, een der nimfen, die met de godin Calypso het eiland bewoonden, waar Telemachus aanlandde, toen hij, met Mentor, die niemand minder was dan Minerva in de gedaante van een grijsaard, op reis was om zijn vader Ulysses terug te vinden, *Galatée*, *Estelle.* Namen van schoone herderinnen uit de pastorales, herderromans van Florian (1755-1794). — r. 13. *Précieuses*, in overdreven beschaafde taal, naar den trant der fijne dames van het midden der 17e eeuw, die door Molière zoo geestig zijn gehekeld in zijn *Précieuses ridicules* en zijn *Femmes savantes.*

Bl. 16, r. 12. *A part moi* = en moi-même, tacitement, stilzwijgend. In den 3en persoon enk. zegt men *à part soi*, zelfs wanneer het onderwerp een bepaalde persoonsnaam is. Dus: Mon fils pensait, à part soi (en niet *lui*), que j'avais tort.

Bl. 17, r. 3. *S'il n'eut pas de suite.* Hier mag *si* door een ww. in den passé défini gevolgd worden, omdat het een *conjonction concessive* is. Men kan vertalen door: Al had zij geen gevolg. — r. 10.

Qui donne de mon côté, dat zich bevindt tegenover mijn kamer. — r. 15. *Appareil extérieur* = Toestel aan den buitenkant, waarschijnlijk eenige planken. — r. 16. *Retraite*, plaats waar men zich (meestal vrijwillig) afzondert van de wereld. Hier zou *prison* of *cellule* een meer passende benaming zijn. — r. 4 v. o. *Permît.* Dit ww. staat in den subjonctief, omdat de hoofdzin *il me paraissait infâme* de verontwaardiging (*mouvement de l'âme*) van den spreker te kennen geeft.

Bl. 19, r. 1. *Circonstance atténuante* = verzachtende omstandigheid. Het tegengestelde is *circonstance aggravante.* — r. 3. *Perpétuel* beteekent niet alleen oneindig of eeuwigdurend, maar ook levenslang. — r. 16. Personen of zaken zijn *ridicules* door hun aard, het is een slechte eigenschap, die zij hebben; zij zijn *risibles* door toevallige omstandigheden, waarin zij verkeeren. Om hetgeen *ridicule* is kan gelachen worden, maar men doet het niet altijd; van hetgeen *risible* is verwacht men, dat er om gelachen zal worden.

Blz. 20, r. 1. *Pudibond.* De bijv. naamwoorden op *bond* geven te kennen, dat hetgeen in den stam uitgedrukt wordt in sterke mate aanwezig is bij een persoon of zaak, of dat deze de handeling verricht in den stam genoemd. Andere zijn: *furibond*, *moribond*, *nauséabond*, *vagabond.*

Blz. 20, r. 10. *Textes expurgés.* Uitgaven, waar alles wat eenigszins met de goede zeden in strijd is, is weggelaten of gewijzigd. — R. 2 v. o. *Farci*, opgevuld. Het ww. *farcir* is afgeleid van *farce*, waarvan de oorspronkelijke beteekenis is opvulsel. Daar de kluchten in de Middeleeuwen alleen beschouwd werden als een aanvulling van de vertooning, waarvan de mysterie of het abele spel den hoofdschotel uitmaakte, kregen zij den naam *farces.*

Blz. 21, r. 5. *Fou rire*, onbedwingbaar lachen, meestal om een onbeduidende reden of zelfs zonder reden. — R. 11. *Poids* is een drukfout. *Pois chiche* = grauwe erwt of sisser. In andere gevallen heeft *chiche* de beteekenis van karig of gierig. — R. 13. *Hygrométrique*, gevoelig voor elke verandering in de vochtigheid van de dampkringslucht. — R. 15. *Roide* wordt meestal geschreven en altijd uitgesproken: *raide.* — R. 20. *Tancé*, synoniem met *réprimandé* en *sermonné.*

Blz. 22, r. 8. Vóór *donces* is in mijn exemplaar het woord *plus* uitgevallen, zonder hetwelk de volgende subjonctif geen reden van bestaan heeft. — R. 9. *Partant* = bij gevolg. Tegenwoordig deel-

woord, dat bijwoord geworden is. — R. 15. *Cet âge est sans pitié!* Aanhaling uit de bekende fabel *les deux Pigeons* van La Fontaine. Deze dichter was geen kindervriend. In een brief aan zijn vrouw schreef hij: „De vous dire quelle est la famille de ce parent et quel nombre d'enfants il a, c'est ce que je n'ai pas remarqué, mon humeur n'étant nullement de m'arrêter à ce petit peuple." — R. 2 v. o. *Cicéron.* Die groote redenaar heette eigenlijk Marcus Tullius. Hij kreeg den bijnaam Cicero van wege een wrat, die hij op het gezicht had. De grauwe erwt heet in 't Latijn *cicer*, van welk woord *chiche* en waarschijnlijk ook het Ned. sisser afgeleid zijn. — R. 10 en 13. *Puéril*, *enfantin.* Zie de opmerking op blz. 126 van dit nommer. — R. 15. *Renversé*, het onderste boven staande. Bijvoeglijke bepaling van *verre*, niet van *hanneton.* — R. 3 v. o. *Tirer d'affaier* = *tirer d'embarras*, uit de verlegenheid helpen.

(*Wordt vervolgd.*) C. A. H.

---

1. Vertaling uit het Fransch.

La maison appartenait à M. Pillerault, un octogénaire, qui en laissait la gestion à M. et madame Cibot, ses portiers depuis vingt-six ans. Or, comme on ne donne pas des émoluments assez forts à un portier du Marais pour qu'il puisse vivre de sa loge, le sieur Cibot joignait à son sou pour livre et à sa bûche prélevée sur chaque voie de bois les ressources de son industrie personnelle: il était tailleur comme beaucoup de concierges. Avec le temps, Cibot avait cessé de travailler pour les maîtres tailleurs; car, par suite de la confiance que lui accordait la petite bourgeoisie du quartier, il jouissait du privilège inattaqué de faire les raccommodages, les mises à neuf de tous les habits

1. Het huis behoorde aan den Heer Pillerault, een tachtigjarige, die het beheer er van overliet aan Mijnheer en Juffrouw Cibot, zijn portiers sedert zes en twintig jaar. 2. Daar nu een portier van de wijk *le Marais* niet genoeg voordeelen van zijn baantje trekt om er van te kunnen leven, voegde meneer Cibot bij zijn percenten en bij het blokje, dat hem van elke wagenvracht hout toekwam, de verdiensten van zijn eigen arbeid: hij was, even als vele andere concierges, kleermaker van zijn beroep. 3. Mettertijd was Cibot er mee opgehouden voor kleermakersbazen te werken; want ten gevolge van het vertrouwen, dat de kleine burgerij van de wijk hem schonk, genoot hij het onbe-

dans un périmètre de trois rues. La loge était vaste et saine, il y attenait une chambre. Aussi le ménage Cibot passait-il pour un des plus heureux parmi messieurs les concierges de l'arrondissement.

twist voorrecht al de kleeren binnen een omtrek van drie straten te mogen verstellen en vernieuwen. 4. De loge was ruim en gezond; er was een kamer naast, die er bij behoorde. 5. Het huishouden Cibot ging dan ook door voor een der gelukkigste onder de concierges van het arrondissement.

Cibot, petit homme rabougri, devenu presque olivâtre à force de rester toujours assis à la turque sur une table élevée à la hauteur de la croisée grillagée qui voyait sur la rue, gagnait à son métier environ quarante sous par jour. Il travaillait encore, quoiqu'il eût 58 ans; mais 58 ans, c'est le plus bel âge des portiers; ils se sont faits à leur loge, la loge est devenue pour eux ce qu'est l'écaille pour les huîtres, et ils sont connus dans le quartier!

6. Cibot, een klein, mismaakt kereltje, bijna olijfkleurig geworden door voortdurend op zijn Turksch te blijven zitten op een tafel ter hoogte van het getraliede kruisraam, dat op de straat uitzag, verdiende met zijn ambacht ongeveer twee francs daags. 7. Hij werkte nog, ofschoon hij 58 jaar oud was; maar 58 jaar is juist de beste leeftijd voor portiers: ze zijn aan hun loge gewend geraakt, de loge is voor hem geworden wat de schaal is voor de oesters, en ze zijn in de wijk bekend!

Le sou pour livre donnait environ quatre cents francs au ménage Cibot, qui trouvait en outre gratuitement son logement et son bois. Or, comme les salaires des Cibot produisaient environ sept à huit cents francs en moyenne par an, les époux se faisaient, avec leurs étrennes, un revenu de seize cents francs, à la lettre mangés par les Cibot, qui vivaient mieux que ne vivent les gens du peuple. — „On ne vit qu'une fois!" disait la Cibot. Née pendant

8. De percenten brachten het huishouden Cibot zoowat vierhonderd francs op; bovendien had het vrije woning en vrij brandhout. Daar nu het loon van de Cibot's gemiddeld zeven à achthonderd francs bedroeg, maakte het echtpaar, met de nieuwjaarsfooien, een inkomen van zestienhonderd francs, welke letterlijk opgegeten werden door de Cibot's, die het er beter van namen dan de menschen uit de volksklasse gewoonlijk doen. 9. „We leven maar eens!"

la Révolution, elle ignorait, comme on le voit, son catéchisme.

zeide juffrouw Cibot. Daar zij tijdens de Revolutie geboren was, kende zij haar catechismus niet, gelijk men ziet. C. A. H.

OPMERKINGEN.

1 De portiers te Parijs kunnen wel gezegd worden het huis te beheeren. Zij zijn het, die de verschillende appartementen verhuren, de huur ophalen, de noodige herstellingen laten doen, alles behoudens verantwoording aan den „propriétaire".

2. Parijs is in twintig *arrondissements* verdeeld, waarvan het 3e den naam draagt van *le Temple* of *le Marais.* Elk *arrondissement* heeft een eigen bestuur en een eigen gemeentehuis *(mairie)*, en is verdeeld in vier wijken (*quartiers*).

Loge heet het kleine vertrek bij den hoofdingang van het huis. Daar bevindt zich dag en nacht de concierge of zijn vrouw, die spottenderwijze ook *le pipelet* en *la pipelette* genoemd worden. Is de straatdeur dicht, wat 's avonds en in het vroege ochtenduur meestal het geval is, dan roept de bewoner, die naar buiten wil: *Cordon, s'il vous plaît!* De portier opent dan de voordeur door middel van een koord of touw, zonder dat hij daartoe zijn loge behoeft te verlaten. In dezen volzin is *loge* gebruikt in de beteekenis van portierschap, de naam van een plaats voor den naam van het daar uitgeoefend beroep.

Sou pour livre. Voor het ophalen van de huur en misschien ook wel bij het betalen van enkele rekeningen, ontvangt de concierge 5 centimes per franc, dus 5 %. De *franc* wordt in Frankrijk nog in enkele gevallen *livre* genoemd en in den dagelijkschen omgang rekent men bijna geregeld met *sous.* In plaats van *dix centimes*, *un demi-franc*, *cinq francs* hoort men haast altijd *deux sous*, *dix sous*, *cent sous.*

Voie de bois, *de charbon*, etc. = Charretée, mesure qui contient à peu près autant qu'une charrette.

3. Men verwarre niet *inattaqué* met *inattaquable!*

4. Van het verouderde werkwoord *attenir* bezit het hedendaagsche Fransch alleen nog het tegenwoordig deelwoord *attenant* als adjectief. Wij hebben dus in onzen tekst een *archaïsme*: het ware meer in overeeenstemming met het moderne Fransch om te zeggen: *il y avait une chambre attenante.*

5. *Aussi* aan het hoofd van een volzin staande kan nooit ook beteekenen, want in die beteekenis moet *aussi* altijd staan na het woord waarbij het behoort. In: *Votre frère y était, nous aussi y étions* is aussi een bepaling van het onderwerp. In *nous jouons et nous travaillons aussi*, zou het niet achter *nous* mogen staan, omdat het bij *travaillons* behoort.
6. *Olivâtre.* De olijf heeft een geelgroene kleur. — *A la turque* = gehurkt, met de beenen kruislings over elkaar.
7. *Se faire.* Geen werkwoord in de Fransche taal, dat meer verschillende beteekenissen heeft dan *faire.* Hier beteekent het gewennen. Onthoud de volgende uitdrukkingen:

   Je n'ai que faire de ses conseils = Ik heb zijn raad niet noodig. *Nous étions faits comme des bouchers* = Wij zagen er uit als slagers. *Le vapeur a fait des charbons* = De stoomboot heeft steenkolen ingenomen. *Faire eau* = Lek worden. *Faire de l'eau* = Watervoorraad opdoen. *Faire faux bond* = In den steek laten. *Faire la barbe à quelqu'un* = Iemand scheren. Figuurlijk: het van iemand winnen, iemand de baas zijn, b.v. *Ce petit bonhomme est en train de nous faire la barbe* (Rabusson, Stage d'Adhémar). *Qu'est-ce que cela vous fait?* Wat kan U dat schelen? *Ma nomination peut faire que je parte demain* = Mijn benoeming kan oorzaak zijn, dat ik morgen vertrek. *Il fait cher vivre à Paris* = Het is duur leven in Parijs.
8. *Logement et bois gratuits.* De concierges betalen voor hun loge en de daarbij behoorende kamer of kamers geen huur en hun aandeel in het aan de huurders geleverde brandhout is voldoende voor hunne behoefte aan brandstoffen. — *Mangés.* De bedoeling is, dat de Cibot's de geheele zestienhonderd francs besteedden om er lekker van te eten.
9. *Elle ignorait son cathéchisme.* Als zij dien gekend had, zou zij van een leven hiernamaals niet onkundig zijn geweest.

C. A. H.

2. Vertaling in het Fransch.

Toen de Heer B. zich verwijderd had en het arme meisje zich geheel alleen bevond, deed zij wat waarschijnlijk iedere vrouw in hare plaats gedaan zou hebben:	1. Monsieur B. s'étant éloigné et la pauvre fille se trouvant toute seule, elle fit ce que probablement toute autre femme aurait fait à sa place: elle se laissa tomber

zij liet zich in een stoel vallen en barstte in tranen uit. Het duurde evenwel niet lang, of zij vermande zich weer, half boos op zichzelve, dat zij zoo kinderachtig geweest was en haar zenuwen niet beter had kunnen beheerschen; zelfs zocht zij zich te beduiden, dat haar een onwaardeerbaar voorrecht was te beurt gevallen, aldus onverwachts een stelling in de maatschappij te verkrijgen. Zij oordeelde dan ook niet te lang te mogen dralen met het aanvaarden der haar opgelegde taak, nam papier en inkt en schreef den Heer v. E., dat zij de haar aangeboden betrekking gaarne aannam, terwijl zij zich met de hoop vleide, zich het vertrouwen der ouders waardig te zullen toonen, en de belofte aflegde haar beste zorgen aan de kinderen te zullen wijden; over een paar dagen zou zij in Den Haag aankomen.

Zoolang het stellen en overschrijven van den brief het meisje had beziggehouden, had zij in een staat van spanning verkeerd; nu haar taak volbracht was, keerden de droeve gewaarwordingen, die zij een poos op den bodem van haar hart had teruggedrongen, met geweld naar de oppervlakte terug. Nog nooit had zij haar verlatenheid zoo levendig gevoeld als nu. Hoe zou zij, die een tijd lang met de grootsten in den lande op gelijken voet had verkeerd, zich in haar nieuwe betrekking schikken, en

sur une chaise et fondit en larmes. 2. Cependant elle ne tarda pas à se remettre, à moitié fâchée contre elle-même d'avoir été si enfant et de n'avoir mieux pu maîtriser ses nerfs; elle tâcha même de se persuader que c'était pour elle un avantage inappréciable que d'obtenir ainsi, sans s'y être attendue, une position dans la société. 3. Aussi jugea-t-elle ne pas devoir différer trop longtemps de se charger de la tâche qui lui était imposée; elle prit du papier et de l'encre et écrivit à M. van E. qu'elle acceptait volontiers la place qui lui était offerte, se flattant de se montrer digne de la confiance des parents et promettant de consacrer ses meilleurs soins aux enfants; dans deux ou trois jours elle serait à La Haye.

4. Tant que la rédaction et la transcription de la lettre avaient occupé la jeune fille, elle s'était trouvée dans un état d'excitation; maintenant que sa besogne était accomplie, les émotions tristes, qu'elle avait refoulées pour quelques moments jusqu'au fond de son cœur revinrent avec violence à la surface. 5. Jamais encore elle n'avait ressenti son abandon aussi vivement qu'en ce moment. 6. Comment s'arrangerait-elle dans sa nouvelle situation, elle qui pendant longtemps avait vécu de pair avec les

vooral tegen de kleine speldeprikken bestand zijn, die haar ongetwijfeld te wachten stonden?

plus notables du pays, et pourraitelle surtout supporter les petits coups d'épingle auxquels elle allait sans aucun doute être exposée?

R. JERSEYENSIS.

OPMERKINGEN.

1. *Lorsque (Quand) M. B. se fut éloigné et que la pauvre fille se trouva seule.* De plus-que-parfait „*s'était éloigné*" en de imparfait „*se trouvait*" zouden hier minder goed zijn. Het eerste werkw. drukt uit een voorafgaande handeling, die verricht was op het oogenblik, dat de volgende begon: *antériorité déterminée.* — *Vraisemblablement. Eût fait.* — *Dans un fauteuil.* — *Se mit à pleurer. Eclata en pleurs, en larmes, en sanglots.*
2. In de uitdrukking *ne pas tarder à* is het niet geoorloofd het ontkennende *pas* weg te laten, tenzij men er een andere ontkenning voor in de plaats zet, b.v. *elle ne tarda guère, plus*, enz. Daar die uitdrukking verklaard kan woorden door: *faire bientôt ce que le verbe suivant exprime*, spreekt het van zelf, dat de bijvoeging van het bijw. „*longtemps*" minstens overbodig is. — De letterlijke vertaling „*il ne dura pas longtemps que*" komt in het Fransch in het geheel niet voor. Littré geeft maar één voorbeeld van het onpersoonlijk gebruik van *durer*: „Il me dure, que vous soyez de retour" = Ik verlang zoo naar uw terugkomst, dat de tijd mij lang valt. — *Fâché* kan beteekenen boos, vertoornd, kwaad en moet dan voor de volgende bepaling het voorzetsel *contre* hebben. Maar als het synoniem is van *peiné*, *contrarié* (teleurgesteld, spijt gevoelende over iets), dan regeert het het voorzetsel *de.* — Kinderachtig. *Puéril* en *enfantin* worden alleen van zaken gebezigd: *amusement puéril*, *excuse puérile*, *visage enfantin*, *jeux enfantins.* Voor een kinderachtigen jongen heeft men geen afzonderlijk adjectief; men zegt: *qui se conduit en enfant*, *comme un grand enfant.* Kinderachtig zijn kan men vertalen door *être enfant*, zich kinderachtig aanstellen door *faire l'enfant.* — *Dominer ses nerfs*, *être plus maîtresse de ses nerfs.* — *Qu'un privilège (une faveur) inestimable lui était échu (échue) en partage*, *maintenant qu'elle obtenait* etc. Men zegt ook *tomber en partage.* — *Sans qu'elle s'y fût attendue. Inopinément. D'une manière imprévue, inattendue.*

3. *Aussi ne crut-elle pas devoir trop tarder à.* Wanneer het persoonlijk w.w. *tarder* door een infinitief gevolgd wordt, zet men liefst *à* voor dien infinitief, hoewel *de* niet fout zou zijn. Is het ww. *tarder* intransitief, dan moet men het voorzetsel *de* gebruiken. — *Qu'on lui offrait.* „*La place lui offerte*" deugt niet: een pronom personnel conjoint mag niet gevoegd worden bij een als attributieve bepaling gebruikt verleden deelwoord. De mij gezonden brieven = *Les lettres qui m'ont été envoyées* en niet *les lettres m'envoyées.* Het ons gegeven geld = *L'argent qu'on nous a donné* en niet: *l'argent nous donné.* — Men mag met den Imparfait voortgaan: *qu'elle se flattait .... et promettait.* Maar de gérondif *en se flattant .... et en promettant* komt ons hier minder gewenscht voor. — *Vouer ses soins* is ook goed, *dévouer* is sterker, doet denken aan een gelofte en heeft meestal een persoonsnaam als lijdend voorwerp. — *Dans quelques jours*, *dans une couple de jours.* Er zijn er (o.a. CLÉDAT in zijn Grammaire raisonnée de la langue française), die, in strijd met Littré en de Académie en vele schrijvers, beweren, dat het vrouwelijk subst. *couple* in het hedendaagsche Fransch niet gebruikt wordt.
4. *Tant que la jeune fille s'était occupée à rédiger et à copier (transcrire) la lettre.* Voor het verschil tusschen *s'occuper à* en *s'occuper de* raadplege men de Grammaire. Verscheidene inzenders hebben *avait occupé* (in het enkelvoud) gezet. In onze taal vindt men wel eens het w.w. in 't enkelvoud bij twee door het voegwoord en verbonden onderwerpen. In 't Fransch is dat altijd een fout. — „*Tension*" kan men omschrijven door: *état de ce qui est tendu*, d. w. z. gespannen. Daar men nu niet van iemand zeggen kan, dat hij is *tendu*, is het ook niet goed van zijn *tension* te spreken. Wel spreekt men van *tension d'esprit*, geestesinspanning, maar daarbij is de persoon *appliqué*, desnoods met nog een bijwoord van graad er bij, maar het is zijn verstand, zijn geest, die *tendu* is. — *Sensations douloureuses.* — „*Comprimer*" is sammendrukken; *réprimer*, de werking doen ophouden, zou een beter woord zijn geweest.
5. *Délaissement.* „On *abandonne* et on *délaisse* une personne malheureuse en s'éloignant d'elle au lieu de l'assister. On *abandonne* ce qu'on a, et par conséquent les siens, ses parents, ceux auxquels on est uni par des liens intimes, ceux qu'on devrait naturellement protéger ou secourir. On *délaisse*, au contraire, tous

ceux dont on se retire. *Abandonner* enchérit sur *délaisser*. *Délaisser*, c'est laisser seul; *abandonner*, c'est négliger, ne pas prendre soin, ne pas soulager les maux" (LAFAYE).

Tusschen *abandon* en *abandonnement* is ook een klein verschil: het eerste is een tijdelijke, het tweede is een langdurige toestand.

6. *Vivre sur un pied d'égalité; fréquenter familièrement.* — *Elite* is een verzamelwoord; het beteekent degenen, die gezamenlijk het beste deel uitmaken. Het kan niet in het meervoud gebruikt worden. — *Se conformer à* is niet zich schikken in, maar zijn gedrag regelen naar. — Sommige inzenders hebben het figuurlijk *coups d'épingle* vervangen door het eigenlijke *tracasseries*.

C. A. H.

CORRESPONDENTIE.

I. Voldoende waren de vertalingen in het Nederlandsch van:

H. S. te A.; Mej. Marie Mermans: M. A. C. van Ouwerkerk; Mej. G. W. Renken; J. J. Wintermans te Vessem; J. C. Nieuwkoop te Brakel; Mej. C. A. Nierhoff te Gorcum; B. Kroon te Sliedrecht; H. Herwijnen; A. Polman te Kampen; Mej. L. M. C. Torman te Zuilichem; R. U. Sittard; B. A. J. v. d. Bosch te Utrecht; Mej. E. Buzaglo te Amsterdam; Mej. W. de Stigter; Mej. M. Boukamp.

II. Behalve de vertaling van R. Jerseyensis was ook die van R. U te Sittard zeer goed.

Minder onberispelijk, maar toch *voldoende* waren de vertalingen van:

Mej. Marie Mermans; H. Herwijnen; M. A. C. v. Ouwerkerk te Gorcum; J. A. Z.; Mej. E. Buzaglo te Amsterdam; Mej. W. de Stigter te Kedichem; Mej. M. Boukamp te Heukelum; M. te Brakel; B. Kroon te Sliedrecht; Mej. J. C. Nieuwkoop te Brakel; Mej. C. A. Nierhoff en Mej. G. C. van Vugt te Gorcum.

Den Heer A. P. — Dubois zegt terecht, dat *le plus beau de l'affaire* niet fout is. Maar op blz. 72 (afl. 5) is *le plus beau* zonder nadere bepaling afgekeurd.

Men moet schrijven: Mais ces obstacles une fois surmontés, on arrive sur la croupe de sommets *arrondis* ou plutôt *aplatis*. Die deelwoorden bepalen het woord *sommets*.

Een en ander over het Passivum in het Fransch.

(Slot.)

c. Het partic. passé staat vooral in de plaats voor bijvoegelijke afh. zinnen. De zin wint daardoor steeds aan beknoptheid: *Les hostilités une fois entamées*, ne discontinuèrent pas. *La durée du pouvoir des archontes*, *limitée* d'abord à dix ans, fut au bout de quelque temps réduite à une seule année. La lettre était écrite, ainsi que l'adresse, en mots imprimés, *découpés* dans un journal. Dergelijke verkortingen vinden ook plaats in bijv. afh. zinnen met refl. ww.: Un prêtre *agenouillé* au pied du lit marmottait des prières. Le général *à peine remis* de sa dernière blessure, fut abattu d'un coup de pierre. De bijv. afh. zin wordt niet in dezer voege afgekort, wanneer zijn inhoud een zelfstandige beteekenis, en veel toon moet hebben; 't geen 't geval is met appositieve bijv. afh. zinnen: Les conditions de cette alliance entre les deux couronnes furent arrêtées dans un traité, *qui fut signé* à Douvres. 't Participe passé na *voilà*: M'en voilà *débarrassé!* Me voilà *tout frais débarqué* d'Afrique. Eveneens na *aussitôt*, in aansluiting met een *pron. possessif*, dat volgt: Aussitôt *débarqué*, mon premier soin fut d'acheter une carte du pays. Dikwijls wordt een part. passé gehecht aan een *„génitif de qualité"*: Le bandit poussa un *cri de levrette effrayée;* il se blottit dans un coin avec une *sauvagerie de furet traqué.* Het part. passé voor een bijv. afh. zin in de plaats, in aansluiting met het *pron. démonstr.:* Les trains d'excursion, à l'occasion de la Pentecôte, ont obtenu un succès encore plus grand que *ceux mis en marche* à Pâques. L'édition la meilleure des œuvres de Voltaire est *celle dirigée* par M. Beuchot.

d. Dikwijls ontmoet men het onderwerp van den zin, voorafgegaan door een of meer appositieve participes, die meestal van nadere bepalingen vergezeld staan, waardoor dan de zin tevens beter geëquilibreerd wordt: *Détruite* en 47 avant J. Chr., la ville de Zama fut reconstruite par ordre d'Adrien. *Fortuné*, (dit slaat op *vous!*) je n'aurais point songé à vous approcher, mais le devoir d'une amie est de venir en aide à celui qui souffre. *Fatigué* de ses émotions, *abattu*, *accablé*, *abreuvé* d'outrages, le jeune homme s'était endormi au violon. *Désunis*, *trahis*, *laissés* sans chef qui possédât leur confiance, ils étaient néanmoins à craindre.

e. Het participe met nominatief absolu voor zinnen, waarin wij

den passieven vorm bezigen: Les pays du Rhin *changés* en province française, la Prusse *morcelée*, l'Autriche *bâillonnée*, toute l'Allemagne *garrottée*, ce n'étaient point encore les pires maux aux yeux des patriotes. Eveneens dikwijls hetzelfde na voorzetsels: *Au* premier bruit *entendu*, nous déguerpîmes. Il se retira des affaires, *après* fortune *faite*. Le jury pourrait, de cette façon, se rendre compte du *travail opéré*, des *soins donnés*, des *difficultés surmontées*.

f. Voor een bijv. afh. zin vindt men soms een part. passé, (soms ook een adjectief: Je parierais qu'il n'y a pas un mot *de vrai*) met een predicatief *de*, na een zelfst. naamw., dat als attribuut, een telwoord, of een bijw. van hoeveelheid, of somwijlen ook slechts een art. partit. bij zich heeft; hetzelfde na *personne*, *aucun*, *rien*, *quelqu'un:* Remarquez cette copie, il n'y a pas un trait *d'oublié*. Tout porte à croire qu'il n'y eut alors que des préliminaires *de posés*. Quelqu'un *d'abasourdi*, c'était l'abbé Volland. Onze heures et personne encore *d'arrivé?* Il y eut six personnes *de blessées* et plusieurs *de tuées*. Ce serait toujours un bon dîner *de gagné*. Hetzelfde met partitieven genitief: Qu'y a-t-il *d'écrit* sur cette muraille! J'étais inquiet, craignant que l'enfant n'eût quelque chose *de brisé* dans la jambe.

g. Let op het onderscheid tusschen: Basias *eut* aussi *la tête percée* de part en part, en: *eut* (avait) *aussi percé la tête*. Poursuivi par la vengeance de Minerve, Ajax *eut son vaisseau brisé*, en *eut (avait) brisé son vaisseau*. Le duc de Lauzun *eut deux chevaux tués sous lui*, en: *eut (avait) tué deux chevaux*. Het gebruik van den *passé défini* van avoir is hier kenmerkend. Het passief wordt in deze gevallen zelden gebezigd.

h. Het passief wordt dikwijls omschreven met *faire*, *entendre*, *laisser* en daarop volgenden infinitief; *voir* met daarop volgenden infinitief, of participe: On l'a *fait* sortir: hij is er uitgesmeten. Een dergelijk door *faire* tot transitief (factitief) geworden intransitief w.w., kan niet in 't passief worden omgezet: Ontmoedigd worden = *se laisser décourager*, of *se décourager*. Les discours qu'on a *fait tenir* à Annibal (die Hannibal in den mond gelegd worden.) Notre siècle a le droit d'être fier des grandes découvertes qu'il a *vues s'accomplir*. (niet: qui y ont été accomplies). Plus il s'était *vu recherché* (of rechercher: de infin. duidt meer op de *ontwikkeling der handeling*, het partic. op den *toestand*, die uit de handeling geboren wordt) plus il s'était éloigné. *Se trouver* kan ook dienen ter omschrijving

van 't passief: La secousse fut telle, que les voyageurs *se trouvèrent* lancés tous hors de la voiture. Le vent souffla si fort, que la bicyclette *se trouva* précipitée en avant avec une violence sans pareille. Dat wordt van hem verteld is: *C'est ce qu'on dit*, *voilà ce qu'on dit* sur son compte. Een intransitief kan ook de plaats innemen van 't passief. Voor: Les hostilités *ne furent* plus interrompues kan men zeggen: *ne discontinuèrent pas*, *se poursuivirent*, *se prolongèrent* sans trève ni repos, sans interruption etc. Une locomotive qui *chauffait*, avait l'air de s'ennuyer profondément. Merkwaardig is de volgende omschrijving met *voir*: Ainsi traité, l'acajou perd les taches verdâtres qui le défigurent, et *voit* en même temps périr les larves des insectes qui l'attaquent.

k. Het participe komt veelvuldig voor bij absoluten accusatief: Il revint, *le cœur brisé.* On avançait, *l'œil ouvert* sur l'espace, *l'oreille tendue* au bruit. Les terribles bordées de la porte Maillot l'avaient fait bondir, *l'oreille dressée* comme un chien de chasse. Verder bij *datief* en *genitief* van wijze, en bij *datief* van tijd en plaats: On les reçut *à bras ouverts*, la foule acclamait *à gorge déployée*, ils avançaient *à pas comptés.* Ces deux sont *à couteaux tirés.* Il l'a fait *au vu* et *au su* de tout le monde. Le bon curé lisait *à livre ouvert* dans les cœurs de ses ouailles. Le voleur avait commis son crime *de dessein prémédité*, *de propos délibéré.* Au moment *donné*, il parut au lieu *indiqué.*

l. De intransitieven *obéir*, *désobéir* en het transit. *pardonner* kunnen een passief vormen met persoonlijk subject: *Vous êtes pardonné* d'avance. Parlez, *vous serez obéi.* Met zakelijk onderwerp komt het passief voor van *répondre à q. q. ch: des lettres répondues*, en van *convenir de q. q. ch: un langage convenu.* Eigenaardig zijn met *vivre* en *courir*: On dirait que le récit *a été vécu*, comme on dit de nos jours. Le grand prix *a été couru* régulièrement chaque année, sauf en 1871.

Hij werd geboren = *il naquit;* hij was geboren = *il était né*, zeer zelden *il fut né. Il était né* wordt meestal gebezigd, wanneer alleen het jaartal, *il naquit*, wanneer ook de datum wordt vermeld. Als subjonctif wordt *fût né* gevonden: Bien qu'il *fût né* dans la misère, il est devenu un grand homme. Les immenses forêts qui couvraient le globe, avant que l'homme *fût né.*

m. De infinitief kan een passieve beteekenis hebben: La pièce que j'ai vu *jouer* n'était pas meilleure que celle-ci. Eveneens de infinitief voorafgegaan door *à*: Paulucci était de l'avis de Koutousof

sur le but *à donner* à la guerre. Il consomma la rupture avec Rome, ce qu'il avait juré d'éviter, comme la faute capitale *à éviter*.

Dikwijls wordt in 't Fransch een zelfst. naamw. gebezigd, waar wij het part. passif gebruiken, om een verzoek, of verbod uit te drukken: Défense *de fumer*. (On ne fume pas ici, il est interdit de fumer.) Défense *de toucher* aux fils électriques *sous peine de danger*. Prière de nous *adresser* le montant en mandat poste.

n. Ouvrir en *fermer* worden in verband met enkele zaaknamen intransitief voor de vormen van 't passief in de plaats gebruikt, om eene gewoonte uit te drukken: Les bureaux *ouvrent* à huit heures et *ferment* à midi. La saison des bains *s'ouvre* dès le mois de mai et *clôt* en septembre. Voor de handeling als „fait isolé", gebruikt men 't passief, of 't refl. w.w., of *on* met 't actief: La séance *est ouverte* (*levée*, *terminée*). Le Congrès national des mineurs *s'ouvre* le 10 juin. Ce fut à l'époque *où s'ouvrirent* les negociations de Munster. *On ferme*, zegt de oppasser in musea, fabrieken, tentoonstellingen, om de bezoekers te doen heengaan. In *séance tenante*, *tambour battant*, *argent comptant* wordt 't partic. in passieven zin gebruikt. In *café chantant*, *thé dansant*, *externat payant* heeft het een actieven zin (où l'on chante, danse, paye.) Il arriva *en courant*: hij kwam aangeloopen. In *rigoureusement*, *franchement parlant* (strikt genomen, oprecht gesproken) e. a. heeft 't partic. *niet* een passieve beteekenis. Men vulle slechts het onderwerp in.

H. R. D. N.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

1. Vertaling uit het Fransch.

Lucerne a la gaieté et le mouvement d'une gare internationale. Quand, des wagons qui arrivent à chaque instant, les voyageurs sortent par bandes, on dirait toute une ménagerie humaine qui s'échappe.	Luzern heeft de vroolijkheid en de drukte van een internationaal station [1]). Wanneer de reizigers bij troepen de elk oogenblik aankomende waggons verlaten, dan zou men zeggen, dat er een menschelijk beestenspel is losgebroken.
Il y a le voyageur-lion, à la chevelure ébouriffée comme une crinière, emportant ses paquets comme une proie; le voyageur-	Hier is een reiziger, die een leeuw gelijkt [2]), met verwilderde haren [3]) als manen, en die zijn bagage meesleurt als een prooi;

singe qui sautille, qui cabriole, en faisant des mines cocasses, en pinçant sa bouche, en mettant en mouvement ses courts favoris; le voyageur d'une gravité bovine, au front noir et crépu, au nez busqué et sémitique. Et, parmi les dames, que de cigognes britanniques, que d'autruches prussiennes, que de dindes et de petites perruches!

daar een reiziger, die als een aap huppelt en springt, terwijl hij bespottelijke gezichten trekt, zijn mond dichtknijpt en zijn korte bakkebaarden op en neer beweegt[4]; verder de reiziger, ernstig als een rund[5], met zwart kroes haar en een krommen semietischen neus. En onder de dames, wat een massa Engelsche ooievaars, Pruisische struisvogels, kalkoenen en parkietjes[6].

En été, Lucerne est le Boulevard des Italiens de la Suisse.

Des zomers is Luzern de Zwitsersche Boulevard des Italiens[7].

Ses quais appartiennent à tous les peuples du monde. Toutes les nations s'y coudoient; on croise les femmes pâles des pays des neiges, les femmes brunes des pays du soleil, les longues Anglaises de six pieds et les légères Parisiennes à l'allure d'oiseau sur la branche.

Zijne kaden[8] behooren aan alle volkeren der wereld. Alle natiën loopen er dooreen; men ontmoet er de bleeke vrouwen uit de sneeuwlanden, de donkere van het zonnige Zuiden, de zes voet lange Engelsche dames en de vlugge Parisiennes, wier tred zoo licht is, als die van den vogel op den tak.

On ne trouve un peu de calme et de repos que dans la vieille ville, dont les maisons à pignons et à galeries de bois suspendues sur les eaux de la Reuss mettent comme un coin de Venise, un tableau charmant de cité ancienne dans le verdoyant paysage de la vallée.

Een weinig kalmte en rust vindt men slechts in de oude stad, welker huizen met puntgevels[9] en met boven de wateren van de Reuss vooruitstekende houten galerijen als 't ware een Venetiaansche wijk vormen of een oude stad in het groenende landschap van de vallei.

J'ai découvert au-delà des remparts, sur la hauteur, un joli et paisible couvent de capucins, auquel mène un chemin d'herbes folles étoilées de fleurs. C'est délicieux de s'en aller par là, loin de la ville qui grouille de Londoniens et d'Américains; de se

Buiten de wallen, op de hoogte, heb ik een vriendelijk en vreedzaam Kapucijnenklooster ontdekt, waarheen een weg leidt met onkruid begroeid, tusschen hetwelk tallooze bloemen prijken. Het is heerlijk dien kant uit te gaan, ver van de stad, waar het van

retrouver tout à coup au milieu des haies odorantes et des pinsons auxquels les hôteliers n'ont pas encore eu l'idée d'apprendre à chanter en anglais.

Londenaars en Amerikanen wemelt; zich eensklaps te bevinden te midden van welriekende hagen en van vinkjes, welke de hotelhouders nog niet getracht [10]) hebben op zijn Engelsch te leeren zingen.

Dans le jardin baigné de soleil, où de larges tournesols dressent leurs disques noirs dentelés d'or, deux frères, les besicles de laiton à califourchon sur leur nez camard, la barbe en éventail, le tablier vert des jardiniers autour des reins, manient d'énormes arrosoirs ruisselants d'eau, tandis que sous les arbres de gros pères, hauts en couleurs, se promènent en lisant leur bréviaire à tranches rouges, relié de cuir noir.

In den zonnigen tuin, waar groote zonnebloemen hare met gouden tanden omzoomde [11]) zwarte schijven verheffen, hanteeren twee ordebroeders, met een koperen bril op hun stompen neus, met een waaiervormigen baard en een groene tuinmansschort om de lenden, buitengewoon groote gieters, waaruit overvloedig water stroomt, terwijl onder de boomen eenige dikke blozende paters rondwandelen, al lezende in hun gebedenboek, dat rood op snee en in zwart leer gebonden is.

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. Naar het voorbeeld van een wereldstad en wereldtentoonstelling kan men ook spreken van een wereldstation.
2. De samenstellingen reiziger-leeuw en leeuw-reiziger, die door verschillende inzenders gebruikt zijn, komen mij nog al gewaagd voor.
3. „*Ebouriffé*, adj. Se dit des personnes dont le vent ou quelque autre cause a mis en désordre les cheveux ou la coiffure. *Vous êtes tout ébouriffé. Elle arriva tout ébouriffée.* Il est familier. Il s'applique, dans un sens analogue, aux cheveux, à la coiffure même. *Avoir les cheveux ébouriffés. Votre coiffure est tout ébouriffée.*" Men ziet uit deze definitie, die de Dict. de l'Acad. van het woord geeft, dat de vertaling „golvende haardos" niet deugt.
4. „Zijn kort kneveltje opdraait" zou goed zijn, als er gestaan had *retrousse sa courte moustache.* In welke richting echter de be-

doelde reiziger zijn bakkebaardjes beweegt, is uit den tekst niet op te maken.

5. *Gravité* heeft wel soms de beteekenis van zwaarte. Dat is zelfs de oorspronkelijke beteekenis. Maar het woord heeft ook, en dat is hier het geval, een figuurlijken zin, en dan vertaalt men het door ernst, deftigheid, gewicht.

6. *Perruche* is ook wijfjespapegaai.

7. Hetgeen zeggen wil, dat Luzern het middelpunt is, waar de pleizierreizigers samenkomen, zooals dat het geval is met den Boulevard des Italiens te Parijs.

8. *Quai* is ook perron; het is niet onwaarschijnlijk, dat het woord hier in die beteekenis gebruikt wordt.

9. *Pignon*, partie supérieure d'un mur se terminant en pointe. Dans les édifices gothiques, la décoration des pignons est particulièrement soignée. Il était aussi d'usage que les demeures privées eussent leur pignon placé parallèlement à la rue. De là l'expression „posséder pignon sur rue." (Adeline, Lexique des termes d'art). *Pignon à redans* = trapgevel.

10. *Avoir l'idée* is eigenlijk: aan iets denken met het plan om het uit te voeren. Het gevolg daarvan is het trachten.

11. *Goudgetande* is wel een germanisme, maar dergelijke samenstellingen worden tegenwoordig veel gebruikt.

---

2. Vertaling in het Fransch.

Verg. Ex. voor hoofd eener meisjesschool te Amsterdam 1899.

Drie of vier maal in de week kwam Grietje, de naaister, haar ambt ten huize onzer ouders uitoefenen. Tot hare regelmatige bezigheden behoorde het herstellen der blauw- en witgestreepte kielen, in welker ellebogen de jongens zulke opmerkelijk groote gaten wisten te boren. Andere keeren kwam zij strijken, hetgeen boven op de kinderkamer gebeurde, die uitzicht op den tuin had en waar zich ook een mangel en een pers

1. Margot, la couturière, venait trois ou quatre fois par semaine en journée chez nos parents. 2. Parmi ses occupations régulières il y avait celle de réparer les blouses à raies bleues et blanches, dans les coudes desquelles les garçons parvenaient à percer des trous si formidables. 3. D'autres fois, elle venait repasser, ce qui se faisait en haut dans la chambre des enfants, laquelle donnait sur le jardin

bevonden. Stonden hare ijzers te vuur en was van dien kant alles in orde, dan haalde zij de strijkplank voor den dag en bevestigde die tusschen twee tafels, en wel zóó dat, wanneer zij in het midden stond, zij naar alle kanten de handen ruim had. De plank was in een halfgezengde wollen deken gewikkeld en deed denken aan een mager oud mensch met een flanellen borstrok aan. Het aardigste was om de dansjurken onzer zusters te zien strijken. Als de te strijken jurk eene matige waterbesprenkeling had ondergaan, werd de strijkplank even opgetild, daarna met een der uiteinden door lijf en rok van het japonnetje heengetrokken. G. greep links naar een der ijzers, dat inmiddels gloeiend geworden was, bracht het even aan haar wang om te voelen of het goed van heette was, boende het luchtigjes af op een daarvoor bestemden doek aan haar rechterhand, en toog dan voor goed aan het werk. Het duurde niet lang, of het vormlooze pak linnen had een volkomen gedaanteverwisseling ondergaan. Dat tafereeltje sloegen wij, jongens, maar nog meer onze zusters, die er het meest belang bij hadden, telkens met groote aandacht gade.

(naar Busken Huet.)

et où se trouvaient aussi une calandre et une presse. 4. Quand ses fers étaient sur le réchaud et que de ce côté-là tout était en ordre, elle allait prendre la planche à repasser et la fixait entre deux tables, de telle façon qu'en se tenant au milieu, elle eût de tous les côtés les mains libres. 5. La planche était enveloppée d'une couverture de laine à demi roussie et faisait penser à un vieillard émacié portant un gilet de flanelle. 6. Ce qu'il y avait de plus intéressant, c'était de lui voir repasser les robes de bal de nos sœurs. 7. Quand la robe qui devait être repassée avait subi une légère aspersion, on soulevait un peu la planche et ensuite on passait l'un des bouts par le corsage et la jupe de la robe. 8. Margot prenait à gauche un des fers, qui s'était chauffé en attendant, l'approchait de sa joue pour sentir s'il avait la chaleur voulue, l'essuyait légèrement sur un torchon placé à cet effet à sa droite, et se mettait alors à l'ouvrage pour de bon. 9. L'informe paquet de toile ne tardait pas à subir une métamorphose complète. 10. Nous autres, garçons, nous observions toujours ce petit tableau avec grande attention, mais c'étaient nos sœurs qui s'y intéressaient le plus.

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. *Exercer sa profession* is wel wat deftig voor een nederige naaister, maar de vertaling is in overeenstemming met den oorspronkelijken tekst, een ambt uitoefenen, die zich ook boven den gewonen toon verheft. Men zou kunnen volstaan met het eenvoudige *travailler*. De naaister zou men ook kunnen noemen Marguerite, Margoton of zelfs Goton.

2. *Une de ses occupations ordinaires était de rapiécer* (*de réparer*, *de renouveler*) *les blouses*. — *Sarrau* wordt gezegd van een linnen voermanskiel. *Fourreau* is een kinderjurk. — *Blouses rayées de bleu et de blanc*. Streep mag niet door *rayon* vertaald worden: dit beteekent straal en soms ook plank van een kast. *Un rayon de miel* = een honigraat. — *Aux coudes desquelles les garçons savaient faire* (*réussissaient à faire*) *de si énormes trous*. De woordelijke vertaling „*des trous si remarquablement grands*" klinkt leelijk. — Het werkwoord *forer*, boren, is een technische term en doet altijd denken aan een instrument, waarmee de handeling geschiedt, b.v. forer un puits artésien, forer une clef, forer un canon.

3. Meer gewoon is *une autre fois*. — Enkele inzenders hebben bij *repasser* een lijdend voorw. gevoegd, *repasser le linge*. Dat is niet kwaad. — *Ce qui avait lieu*, *ce qu'elle faisait*. — *Pressoir* = wijnpers.

4. De vertaling „*dans le feu*" zou doen denken, dat de strijkijzers op de brandende kolen stonden. — Men kan hier ook den participe présent gebruiken: *Les fers étant sur le réchaud et tout étant prêt*. — In dezen zin en in al de volgende gebruikt men den Imparfait, omdat men beschrijft op welke wijze het strijken altijd plaats had. — In den bijzin „*de sorte qu'elle eût*" is het beter, den subjonctif te gebruiken, omdat het vrij hebben van de handen het gewenschte doel van de handeling is. Beschouwt men het echter als het verkregen resultaat, dan is natuurlijk de Indicatif te gebruiken. — *Avoir les coudées franches* = zich vrij kunnen bewegen, de handen ruim hebben.

5. *Grillé* kan beteekenen geroosterd, en ook met een hek gesloten of van traliewerk voorzien, maar nooit gezengd. — *Drap* is laken, maar geen wol. — *Maigre*, *décharné*, *efflanqué*. — *Camisole de flanelle*. „*Chamisolle*" bestaat niet, voorzoover wij weten.

6. De grammaire schrijft voor, dat men zooveel mogelijk het gebruik van den *superlatif neutre* (*le plus curieux*, *le plus intéressant*

enz.) moet vermijden. Men kan ook vertalen: *Ce qui nous amusait surtout. Robes de soirée* is ook goed; *robes de danse* wordt niet gezegd.

7. Om het woord *aspersion* te vermijden, dat veel gebruikt wordt in verband met wijwater (*Baptême par aspersion* = doop door besprenkeling; *aspersoir*, *asperges* = wijwaterkwast), zou men ook de volgende vertalingen kunnen aanbevelen: Quand Margot avait légèrement mouillé (avait jeté quelques gouttes d'eau sur) la robe qu'elle avait à repasser (la robe à repasser) elle soulevait enz.

8. „*De la main gauche*" is niet de vertaling van hetgeen er in den tekst staat. — Gloeiend zal hier wel opgevat moeten worden in de beteekenis van heet. Ik geloof niet, dat men met „un fer devenu rouge" (een roodgloeiend ijzer) een baljurkje zal strijken. Wat zeggen daarvan onze lezeressen? — „Portait le fer à sa joue" zou doen denken, dat het heete ijzer de wang raakte. — „Aan haar rechterhand" beteekent niet, dat zij den doek in haar rechterhand hield. Toch hebben twee inzenders die uitdrukking vertaald door „*qu'elle tenait dans la main droite.*" Verscheidene hebben ze onvertaald gelaten en één heeft er voor geschreven *à droit*, wat nooit gezegd wordt. — *Frottoir*, door een paar inzenders gebruikt, is misschien wel een geschikt woord; het komt ten minste dikwijls voor in den zin van wrijflap, o.a. in de scheerwinkels. — „*Destiné à cela*" is niet goed; het is niet duidelijk, wat er met het aanw. voorn. *cela* bedoeld wordt; *y destiné* zonder hulpwerkwoord is nog erger. — *Se mettait à la besogne, au travail.* — *Pour tout de bon.*

9. Alweer hebben enkele inzenders het barbarsche: *Il ne durait pas longtemps que* gebruikt. Men leze nog eens, wat wij daarvan gezegd hebben in de vorige aflevering, op blz. 126. „*Il ne fut pas longtemps que*" is even slecht. — *Transformation.*

10. Minder aanbevelenswaardig is het, hier den lijdenden vorm te gebruiken. *Nous contemplions* is ook goed. — *Qui y étaient les plus intéressées.* Daar de meisjes, wat den graad van belangstelling aangaat, met de jongens vergeleken worden, moet het lidwoord in den superlatif verbogen worden.

---

3. Exercice grammatical.

1. Si j'avais seulement cinq cents et quelques florins je pourrais payer toutes mes dettes.

2. Si je n'avais que cinq cents florins par an il me faudrait chercher un logement plus modeste.

Opm. Seulement beteekent, dat de genoemde som voldoende zou zijn; ne... que, dat die som niet overschreden wordt. Ne... que drukt dus een sterkere beperking uit dan seulement.

3. Puisque vous me contredisez toujours, j'aime mieux ne pas vous raconter mes aventures.

Opm. Puisque, omdat de toegesprokene weet, dat de handeling plaats heeft, die als reden wordt opgegeven.

4. Ne cherchez pas de ce côté de la ville un hôtel où vous puissiez convenablement passer la nuit.

5. J'espère que vous lui parlerez; seulement je vous recommande instamment de ne pas lui dire le secret que je viens de vous révéler.

6. Quelques sévères études qu'aient faites les savants, la formation de la grêle est encore tout obscure, tout inconnue même. Quelques hypothèses qu'on a essayé de faire prévaloir n'ont pas été acceptées à cause du peu de solidité qu'elles ont présenté.

Opm. Erudit wordt in 't bijzonder gezegd van dengene, die de letterkunde tot een onderwerp van studie maakt.

7. Nous avions été *tout* oreilles aux leçons que nous avait données le professeur de mathématiques.

8. Je ne cueillerai pas ces fleurs, que votre sœur a toujours tant aimées, que vous n'ayez d'abord demandé si elle le permet.

Opm. De eerste bijzin is een *proposition relative explicative.* In die soort van bijzinnen staat het werkwoord altijd in den Indicatif. De tweede bijzin is een *proposition adverbiale de temps*, ingeleid door het voegw. *que*, staande in plaats van *avant que.* Na *avant que* zou men den subj. zonder *ne* gebruikt hebben.

9. Pendant les douze années qu'avait vécu Henri II, Catherine de Médicis s'était conduite envers lui en femme soumise et fidèle. Forcée pendant si longtemps de se contraindre, elle avait acquis un empire réel sur elle-même.

10. Les jeunes filles portaient des robes bleu clair avec des écharpes orange, des tabliers roses, des gants paille et des bottines marron.

11. Le ver à soie aime beaucoup les feuilles de (du) mûrier. La quantité qu'il en dévore augmente à mesure qu'il grandit.

Opm. Daar *mûrier* hier ook beschouwd kan worden als aanwijzende de geheele boomsoort, is het gebruik van het bepalend lidwoord geen fout. — *A mesure que* duidt aan een evenredige vergelijking *(comparaison proportionelle)* en moet daarom altijd den Indicatif na zich hebben.

12. On demanda au garçon ce qu'il savait faire; il répondit qu'il savait très bien l'anglais et il traduisit sans hésiter une lettre qu'on lui mit sous les yeux. C. A. H.

TÖPFFER, La Bibliothèque de mon oncle.

Verklarende aanteekeningen [1].

(Vervolg).

Blz. 24, r. 2. Berquin (1749—1791) is de naam van een Fransch auteur, die veel werkjes voor de jeugd heeft geschreven, o.a. *L'Ami des Enfants*, dat eenige jaren geleden nog veel gelezen werd. — R. 4. *Barbes de la plume* = de veertjes aan de schacht van de pen. Opmerkelijk is het, dat bij het laatste examen enkele candidaten, die *la Bibl. de mon oncle* verklaarden bestudeerd te hebben, geen antwoord konden geven op de vraag, of Jules met een stalen of met een veerenpen zat te schrijven, toen hij het geval met den meikever had. — R. 7. Julius Caesar heeft Commentariën nagelaten o.a. over zijn oorlogen in Gallië: *Commentarii de Bello Gallico.* Dit werkje wordt in bijna alle gymnasiën aan de leerlingen der 1e en 2e klasse als vertaalboek in handen gegeven. — R. 20. *Tarière*, eig. steekboor. Het orgaan aan het achterlijf van sommige insecten heeft, wegens de overeenkomst met genoemd werktuig, denzelfden naam gekregen. — R. 4 v. o. *D'une délicatesse merveilleuse.* Dergelijke genitieven van abstracte zelfst. naamwoorden, verbonden met een adjectief, vervangen in 't Fransch zeer dikwijls niet alleen attributieve, maar ook prædicatieve bijvoeglijke naamwoorden met een bijwoord verbonden, b.v. Hij is verbazend lui = *Il est d'une paresse étonnante* = *il est étonnamment paresseux.* Zij is onberispelijk beleefd = *Elle est d'une politesse irréprochable.* In

[1]) In de vorige aflevering, blz. 120, zijn een paar drukfouten, waarop wij de aandacht vestigen: r. 8 v. o. staat *hygorométrique* in plaats van *hygrométrique*, en r. 3 v. o. *donces* in plaats van *douces.* Op de volgende blz. is in den 10en regel uitgevallen de aanwijzing, dat de drie laatste aanteekeningen betrekking hebben op blz. 23 van het boek.

'tNederlandsch zijn vormen als: hij is van een verbazende luiheid; zij is van een onberispelijke beleefdheid bepaald af te keuren. — R. 2 v. o. *Un trait de lumière m'éblouit*, een gedachte, die bliksemsnel bij mij opkwam, gaf mij zooveel licht, dat ik er van duizelde.

Blz. 25, r. 8. Buffon begint zijn beschrijving van het paard op de volgende wijze: „La plus noble conquête que l'homme ait jamais faite est celle de ce fier et fougueux animal, qui partage avec lui les fatigues de la guerre et la gloire des combats".

Blz. 26, r. 2. *Le factionnaire* = *la sentinelle, le soldat en faction*. Het schilderhuisje = *la guérite*. Een schildwacht aflossen = *Relever une sentinelle*. Een schildwacht te paard = *Une vedette*. In een brief wordt de titel op een afzonderlijken regel bovenaan geschreven = *Dans une lettre le titre s'écrit en vedette*. De naam van een voornaam acteur komt op de affiche vet gedrukt voor = *Le nom d'un grand artiste se met en vedette sur l'affiche*. — R. 13 *Il se tut à l'ouïe d'une personne*. Deze constructie komt volmaakt overeen met *à la vue d'une personne*. — R. 15. *Employé aux pompes funèbres*, een doodbidder of aanspreker. *J'ai su* vertaalt men hier niet door „ik heb geweten", maar door: ik ben te weten gekomen.

Blz. 27, r. 7. *Je dus pâlir*. Woordelijk kan die zin in verband met den hoofdzin niet vertaald worden. De bedoeling is: Ik ben zeker, dat ik toen verbleekte, want dat was onvermijdelijk. — R. 7 v. o. *Rebord* is de rand *(le bord)*, die uitsteekt, hetzij naar boven, hetzij naar buiten. — R. 5 v. o. *Géhenne*, woord van Hebreeuwschen oorsprong. Het is de naam van een dal bij Jeruzalem, waarin de tot afgoderij vervallen Israëlieten hunne kinderen aan Moloch hadden opgeofferd. Daarom is in het Nieuwe Testament de hel met dien naam aangeduid. Voor onzen meikever was de gevulde inktkoker niet veel beters dan een hel. — R. 2 v. o. *Se fourvoyer*, een verkeerden weg inslaan. Samenstelling door afleiding van het z.nw. *voie* en het voorvoegsel *four* = *for* = *hors*, dat ook voorkomt in *forclore* en in *hormis*.

Blz. 28, r. 8. *Elzévir*, naam van een beroemd geslacht van Nederlandsche boekdrukkers (Elzevier), die in de 16e en 17e eeuw te Leiden en te Amsterdam voortreffelijke uitgaven van vele klassieke werken hebben bezorgd. *Un elzévir* is een boek uit hunne drukkerij afkomstig. — R. 10. *Commis*. De oorspronkelijke beteekenis van *commettre*, welke op te maken is uit de samenstelling van het woord,

is samenvoegen. Daaruit hebben zich ontwikkeld de volgende beteekenissen: *a.* bijeenvoegen om een opdracht te doen uitvoeren: Le roi *commit* des membres de son Conseil d'Etat pour vider les procès en dernier ressort (VOLT. Siècle de Louis XV). *b.* Samenvoegen met het doel om aan iemand toe te vertrouwen. Deze beteekenis heeft het woord in onzen tekst. *c.* Samenbrengen in een onaangename zaak: Il n'est propre qu'à *commettre* deux personnes qui veulent s'accommoder (LA BRUYÈRE). *d.* Blootstellen aan iets onaangenaams: Mais à d'autres périls je crains de le *commettre* (RACINE). In de beteekenis, die *commettre* meestal heeft, die van bedrijven (gewoonlijk iets kwaads), heeft het voorvoegsel *com* zijn kracht verloren. — R. 17. *Avouer le hanneton*, verkorte uitdrukking voor *avouer ce qui s'était passé avec le hanneton.*

Blz. 29, r. 4. *Serait entré.* Men lette op het eigenaardig gebruik van den *conditionnel*, die hier te kennen geeft, dat de handeling in strijd is met de werkelijkheid. De voorwaarde, die vervuld moet worden, om deze handeling met de werkelijkheid te doen overeenkomen, is niet uitgedrukt. — R. 1 v. o. *Ouvertures* = de eerste stappen om tot een bekentenis te komen.

Blz. 30, r. 9. Le pâté, de inktvlek, die de meikever op het boek had gemaakt. — *Je baissai.* Hier wordt de *indicatif* gebruikt, omdat de zin een besluitende en niet een doelaanwijzende is. — R. 2. v. o. *Soubresaut*, hier ontroering, lett. een schok, die iemand doet opspringen. Dat woord is een samenstelling van *saut*, sprong met het Lat. bijw. *super* of *supra.* Andere woorden, waarin dat bijw. dien vorm heeft, zijn: *soubredent* (ook *surdent* = bijtand), *soubrelangue* (vastgegroeide tong), *soubreveste* (soldatenbuis zonder mouwen).

(Wordt vervolgd). C. A. H.

Exercice grammatical opgegeven bij het examen voor Fransch L. O. in 1899.

1. Il est fort étonnant que vous *n'avez*, *ayez* pas voulu nous dire ce que *c'était*, *étaient* que ces étrangers que vous avez *tâché*, *tâchés* *d'amener*, *emmener* en partant d'ici.	Ayez; était, tâché; emmener.
2. *Quelques*, *Quelques-uns* de mes amis ont été invités *à*, *de* faire *part*, *partie* de cette société, mais *tout*, *toute* honorable qu'était cette invitation, la plupart *a*, *ont* refusé de l'accepter.	Quelques-uns; à; partie; tout; ont.

3. Pour que vous *pouvoir* (*Imparfait*) achever des travaux *si*, *tant* fatigants, il faudrait que vous *vivre* (*Imparfait*) *tant*, *autant* d'années qu'en ont *vécu*, *vécues* les patriarches.	pussiez; si; vécussiez; autant; vécu.
4. Nous nous serions *écrit*, *écrits* plus souvent si des circonstances regrettables ne *nous en avaient empêchés*, *nous l'avaient empêché*.	écrit; nous en avaient empêchés.
5. Ces messieurs que nous avions *entendu*, *entendus* l'autre jour prétendre que vous *aviez*, *eussiez* raison, se sont ensuite *moqué*, *moqués* de vous.	entendus; aviez; moqués.
6. *Il y a arrivé*, *il est arrivé* hier un grand malheur; une explosion a causé dans tout le quartier de grands dégâts. Il est peu de maisons qui *ont*, *aient* conservé leurs vitres; dans plusieurs, des glaces *sont*, *ont été* fendues.	Il est arrivé; aient; ont été.
7. Il y avait trois ans que je (*n'*) avais (*pas*) eu le plaisir de la voir.	n'avais eu.
8. *Quoi qu'*, *Quoiqu'* il n'y *a*, *ait* que six mois que ces jeunes gens *ont commencé*, *sont commencés* à apprendre (*l'*) anglais, j'espère qu'il leur *sera*, *soit* possible de traduire la page que vous venez *à*, *de* lire.	Quoique; ait; ont commencé; l'; sera; de.
9. Un empire de plus *que*, *de quatre-vingt*, *quatre-vingts* millions d'habitants doit être *difficile*, *difficilement* à gouverner.	de quatre-vingts; difficile.
10. Les difficultés de cette entreprise sont beaucoup plus grandes qu'ils (*ne*) s'étaient imaginé. Aussi nous doutons fort qu'ils *réussiront*, *réussissent* à moins qu'ils (*ne*) *veulent*, *veuillent* recourir aux lumières d'un bon avocat.	ne; réussissent; ne veuillent.
11. Je lui demandai s'il *voulut*, *voulait* me rendre ce service; aussitôt qu'il *entendait*, *entendit*, *entendît* ma question, il me *répondit*, *répondait* que rien ne s'opposait à ce qu'il *accédait*, *accéda*, *accédât* à mon avis.	voulait; entendit; répondit; accédât.

CORRESPONDENTIE.

I. *Voldoende* waren de vertalingen uit het Fransch van H. S. te A.; A. Polman te Kampen; Nico te B.; W. C. v. Thiel te Megen en L. M. C. Torman te Zuilichem.

II. Van de ingezonden vertalingen in het Fransch waren *voldoende* die van A. Weisfelt te Geldermalsen; C. M. Rombouts te Den Haag; R. Jerseyensis; H. S. te A; M. van Ouwerkerk te Gorcum en J. C. Nieuwkoop te Brakel.

III. Hoe noodig de opgave van een Exercice grammatical is, kan blijken uit het feit, dat geen enkele inzender uit de 12 opgegeven zinnen alle fouten heeft verwijderd. Ieder van hen kan in het volgende lijstje zien, hoeveel hij er in gelaten heeft:

L. M. C. T. (7); W. C. v. Th. (5); J. C. N. (5); J. J. W. (3); A. P. (3); H. S. (1); M. M. (6); E. J. v. d. S. (4); C. D. (7); C. M. R. (1); A. Z. (3); J. A. Z. (4) en A. W. (5).

Aan J. A. Z. — De vertaling van *une mortera* kan ik u niet geven: het is geen Fransch woord. Misschien is de beteekenis op te maken uit het verband, waarin het voorkomt. — *Un quarteron* is een vierde deel, meestal een vierde deel van een *livre* of halve kilogram. Spreekt men van dingen, die bij honderdtallen verkocht worden, dan is *un quarteron* = 25. — „*Va voir chez le crémier si j'y suis*" zegt men tot iemand, dien men gaarne zou willen zien heengaan. Zoo zegt men ook in 't Hollandsch: Ga eens hier naast kijken of ik er ben. — „*Son sang ne fait qu'un tour*" zegt men van iemand, die zich plotseling kwaad maakt. — *Papotages* = kinderachtige praatjes, gebabbel, geklets. — *Avatar* is een Indisch woord: het beteekent het nederdalen van een godheid op aarde, en meer in 't bijzonder de verschillende incarnaties (mensch worden) van Vishnoe.

Aan W. C. v. Th. — Er is geen mij bekende reden, waarom men *comparution* met een *u* schrijft. Misschien is het, omdat het tot de gerechtszaal behoort en dus buiten den invloed is gebleven van de spraakmakende gemeente, die in de afleidingen van *paraître* een *i* laat hooren, b.v. *apparition*, *disparition*.

Aan C. V. te Amst. — In den 1en Jaargang heb ik het door u bedoelde onderwerp, de verbinding der woorden in het Fransch, vrij uitvoerig behandeld. Daar die Jaargang uitverkocht is, zal ik ter wille van de vele abonnés, die hem niet bezitten, het onderwerp in een der volgende afleveringen nog eens bespreken.

Aan M. G. te O. — Over de uitspraak van het Fransch heeft men, behalve de boeken van Passy, de volgende werken:

ALFRED CAUVET. La Prononciation française et la diction, à l'usage des écoles, des gens du monde et des étrangers. Paris, Paul Ollendorff. *f* 1.40.

ALBERT OGER. Guide pour la prononciation française. Paris, Vve P. Larousse et Cie. *f* 0.30.

Dr. KARL PLOETZ. Systematische Darstellung der Französischen Aussprache. Berlin, F. A. Herbig. *f* 1.05.

J. J. STREUMER. Traité complet de la prononciation française à l'usage des Hollandais. Groningen, P. Noordhoff. *f* 0.90.

LA CIGALE ET LA FOURMI grammatisch behandeld.

Het is mijn voornemen voor de lezers van dit tijdschrift de welbekende eerste fabel uit het eerste boek van La Fontaine's *Fables* uit een grammatisch oogpunt te behandelen. Bij deze beschouwing bepaal ik mij stipt tot de taak, die ik mij heb voorgesteld. Zij, die kennis van mijn artikelen willen nemen, weten dus vooraf, wat zij al dan niet mogen verwachten. Moge de tijd en moeite, aan dezen arbeid besteed, niet geheel vruchteloos voor de belangstellende lezers geweest zijn. Daar een uitgave der *Fables* wel in ieders handen zal zijn, schrijf ik den tekst niet af.

Cigale, van het Latijnsche *cicada*. Volgens Littré bestond er in de 16de eeuw een spreekwoordelijk gezegde *ferrer les cigales*, een nutteloozen arbeid doen. Kramers-Bonte heeft de afleiding *cigaler*, als min gebruikelijke benaming voor het geluid, dat de krekel maakt, en dat in de fabel eenigszins ten onrechte *chanter* wordt geheeten. In het *argot des malfaiteurs* heeft cigale den zin van: goudstuk, „parce qu'ils aiment à l'entendre *sonner* dans leurs poches."

Ayant chanté tout l'été. Deze beknopte bijzin is een proposition adject. explic. voor: *qui avait chanté tout l'été.* Hij kan echter evengoed beschouwd worden als een proposition adverb. de cause, voor: *comme (puisque) la cigale avait chanté.* Het behoeft hier nauwelijks herinnerd te worden, dat het Fransch dergelijke participiëele zinnen veel meer gebruikt dan het Nederlandsch.

Chanter. Dit werkwoord komt niet alleen voor in den eigenlijken zin van: zingen, maar ook in de min of meer figuurlijke beteekenissen van: piepen (zooals in dit verband), kraaien, knarsen, enz. Onder de spreekwijzen met dit woord merke men op: *faire chanter quelqu'un*, iemand tot reden brengen, ook: iemand geld afpersen door bedreigingen; *tel chante qui n'a joie*; *bien danse à qui la fortune chante; qui bien chante et qui bien danse fait un métier qui peu avance*, welker beteekenis duidelijk in 't oog valt.

Van *chanter* is onder meer gevormd *chanteur*, synoniem *chantre*, terwijl het vrouwelijke *chanteuse* den vorm *cantatrice* naast zich heeft.

Chanteur is op regelmatige wijze afgeleid van den stam van *chanter*, terwijl *chantre* het Latijnsche *cantor* is. Eigenlijk beteekenen beide hetzelfde; maar het gebruik wil, dat *chantre* alleen gebezigd wordt voor een zanger in de kerk of in dichterlijken zin. Zoo wordt Homerus *le chantre d'Achille* en de nachtegaal *le chantre des forêts* geheeten.

Het onderscheid tusschen *chanteuse* en *cantatrice* is, dat het eerste woord van *chanteur* gevormd, beteekent: elke vrouw, die zingt, hetzij al of niet voor haar beroep. In 't eerste geval geldt het ook voor een vermaarde zangeres, voor zoover het de technische zijde van haar vak betreft, b.v. in dezen zin, aan Robert ontleend: Cette femme a beaucoup gagné comme *chanteuse*, mais son jeu laisse encore à désirer. *Cantatrice* van het Italiaansche *cantatrice*, en 't eerst in 1835 door de Académie in haar *Dictionnaire* opgenomen, wordt gezegd van een aan de opera verbonden zangeres en voorts van elke vrouw, die in de kunst van zingen uitmunt.

Eté. Van den ouderen vorm *esté*, het Latijnsche *æstatem*, zijn gevormd de woorden *estival* en *estiver*. Het eerste was reeds in de 16de eeuw in gebruik en beteekent: tot den zomer behoorende. Het andere, dat den zomer doorbrengen of: doen doorbrengen beteekent, is verouderd.

Trouva. De passé déf. is hier gebruikt, omdat, blijkens den volgenden regel, de tijd, waarin de handeling voorvalt, bepaald is. *Se trouver* beteekent hier niet: zich (reeds) bevinden, verkeeren; maar: geraken, komen.

Dépourvue is de vrouwelijke vorm van *dépourvu*, verl. deelw. van *dépourvoir*, gevormd van *dé* en *pourvoir*. Volgens de Académie is het werkwoord alleen gebruikelijk in den infin., het part. passé en den passé déf. Littré wil het in al zijn tijden vervoegd hebben. Het blijkt echter uit de voorbeelden, door hem aangehaald, dat bijna alleen het verl. deelw. is gebruikt geworden, en dat, gelijk tegenwoordig nog, meestal als adjectief. Substantivisch komt het voor in de uitdrukking *au dépourvu*, synoniem van *à l'improviste*.

Quand. Als synoniem van dit voegwoord geldt *lorsque*, wanneer er sprake is van den tijd, en *si*, als beide voegwoorden voorwaardelijk worden gebruikt.

Quand en *lorsque*. Ayer in zijn *Grammaire comparée*, blz. 643 (4de druk) zegt van beider gebruik: „*Quand* et *lorsque* s'emploient indifféremment pour marquer le temps sans l'idée de durée" en geeft van beide een voorbeeld, 't eene uit Fénelon en 't andere uit Mad^{me} de Staël: *Quand* nous arrivâmes, on nous reçut avec honneur. *Lorsque* la foule des spectateurs fut réunie, on entendit venir de loin la procession de la fête.

Volgens Robert geeft *quand* den tijd op onbepaalde wijze aan, en gebruikt men het daarom met een bepaling van tijd; terwijl *lorsque* den tijd nauwkeuriger aanduidt. Nochtans worden, volgens hem,

beide voegwoorden somtijds zonder onderscheid gebezigd. Lafaye in zijn *Dictionnaire des Synonymes* weidt zeer uitvoerig over deze woorden uit. Ook volgens hem is *quand* onbepaalder dan *lorsque.* Hij zegt er van: „*Quand* est général, vague, hypothétique, relatif à un fait possible ou idéal. Au contraire, *lorsque* est précis, positif, historique, relatif à un fait réel.” Ook de afleiding van beide woorden begunstigt deze onderscheiding.

Quand toch komt van *quando* en heeft dus in zich het denkbeeld iets vragends, onzekers; *lorsque*, uit *lors* (*l'heure*) en *que*, doet integendeel aan een bepaalden tijd denken. Een menigte voorbeelden, voor een gedeelte aan gezaghebbende schrijvers ontleend, worden door hem tot staving van zijn uitspraak aangehaald. Men kan echter veilig zeggen, dat het onderscheid tusschen beide conjuncties vaak over het hoofd wordt gezien.

Quand en *si.* Ofschoon het eerste tijdbepalend is, wordt het toch, evenals ons *wanneer*, somtijds voorwaardelijk en dus als synoniem van *si* gebezigd, doch alleen, volgens Robert, als men iets op een algemeene wijze wil bevestigen: *Quand* on veut faire la paix à tout prix, on la fait mal. *Si* daarentegen is minder stellig en wordt dan ook beter in hypothetische zinnen gebruikt: *S*'il a de l'argent, il le dépense. Nog moet men ook opmerken, dat *quand*, met den futur, een zekerheid aanduidt; *si*, met den présent, een mogelijkheid: *Quand* vous *viendrez*, vous le verrez. *Si* vous *venez*, vous le verrez.

Bise. Noordenwind in 't algemeen, meer bijzonder: droge noordoostenwind, en bij uitbreiding: 't koude jaargetijde, de winter. Van dit woord, dat reeds in de 11de eeuw voorkomt, is de oorsprong, volgens Hatzfeld en Darmesteter, onbekend. Men heeft gewezen op het Oudduitsch *bîsa*, dat een zelfde beteekenis heeft, doch het is onzeker, of het Romaansche woord van het Germaansche afstamt, of omgekeerd. Diez vraagt, of *bise* niet kan komen van het adjectief *bis*, somber, evenals *aquilon* (een andere naam voor den noordenwind) afgeleid wordt van *aquilus*, donker van kleur. Nog draagt deze wind den naam van *borée* (van mythologischen oorsprong), en in de Middellandsche Zee heet hij *tramontane* (= van over de bergen).

Fut venue. De passé antér. na *quand*, in verband met den passé déf. in den hoofdzin. *Quand la bise fut venue* is een propos. subord. adverb. de temps.

Pas..... vermisseau. Deze zin is elliptisch en kan aangevuld worden met *elle n'avait.* Het causatieve *car* is weggelaten; de dubbele punt vervangt het voegwoord. Ayer noemt zulke zinnen *phrases de raison;*

zij vormen met de *phrases de conclusion* de *phrases causatives (causales)*.

Morceau is afgeleid van 't Latijnsche *morsellus*, diminutief van *morsus*, Fransch *morsure*. De oorspronkelijk vorm was *morsel*, die in de 15de eeuw door den tegenwoordigen werd vervangen, en in *morceler* en *morcellement* nog over is. De oorspronkelijke beteekenis van *morceau* is dus: iets, dat van een geheel afgebeten is en gegeten kan worden. Te oordeelen naar de voorbeelden, door Littré bijgebracht, zou deze beteekenis tot aan de 15de eeuw de alleen geldige zijn geweest. Daarna verkrijgt het woord bij uitbreiding den zin van: stuk, gedeelte in 't algemeen.

Morceau en *pièce*. Deze synoniemen verschillen hierin van elkander, dat bij *morceau* alleen gedacht wordt aan een gedeelte van een geheel zonder meer; bij *pièce* daarentegen aan zulk een gedeelte, dat weder een nieuw geheel vormt. Zoo zal men b.v. nooit zeggen: une *pièce* de pain, maar un *morceau*, daarentegen is een gedeelte van een appartement, ons *kamer*, niet een *morceau*, maar een *pièce*. Somtijds echter worden beide woorden door elkander gebruikt. Zoo noemt men een verzameling van stukken, een bloemlezing: un recueil de *pièces*, maar ook: de *morceaux*. Altijd echter doet zich het aangegeven verschil meer of min duidelijk gevoelen.

Vermisseau. Dit woord, het diminutief van *ver*, is met den verkleinigsuitgang *eau* gevormd van het Latijnsche *vermis*, worm. Dit *vermis* bestaat ook in het Fransch als anatomische term in denzelfden zin. Tot de familie van *ver* behooren nog: *vermicelle*, *vermicellier*, *vermicide*, *vermiculaire*, *vermiculé*, *vermiculeux*, *vermiculures*, *vermification*, *vermiforme*, *vermifuge*, *vermilarve*, *vermille*, *vermiller*, *vermination*, *vermine*, *vermineux*, *verminière*, *vermivore*, *vermoulu*, *vermoulure*. Eenige dezer woorden komen slechts als wetenschappelijke termen, o.a. in de bouwkunst en ontleedkunde voor.

(Wordt vervolgd.) A. M. MOLENAAR.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

1. Vertaling in het Fransch.

DE TROMPET.	LA TROMPETTE.
Meneer D. was dien eigen morgen uit Parijs teruggekomen. Zijn koffer stond in de eetkamer. De	1. Monsieur D. était revenu de Paris le matin même. Sa malle se trouvait dans la salle à man-

kinderen wachtten met ongeduld dat hun vader hem zou open maken.

Toen Meneer D., die een uurtje was gaan rusten, binnenkwam, met het sleuteltje in de hand, werd hij met gejuich (vreugdekreten) begroet. Weldra werd het deksel opgelicht en kwamen de presenten voor den dag: een mooie pop voor Ernestine, een vouwbeen voor Johan, juist de dingen waarvan ze dien nacht gedroomd hadden.

Daarop keek Meneer D. zijn jongsten zoon aan en zei, terwijl hij de handen achter zijn rug hield: „En jij, kleine baas, wat heb je liever, een trompet of een pistool?"

Willem was eerder voorzichtig van aard dan vermetel. Hij zou liever een trompet gehad hebben, omdat die niet afgaat in de handen. Maar hij had altijd hooren zeggen, dat een jongen van zijn leeftijd alleen ernstig spelen kan met sabels en vuurwapenen.

„Ik heb liever een pistool," zei hij moedig, overtuigd dat hij goed geraden had. Hij voegde er zelfs bij: „verberg het maar niet achter uw rug, ik zie het al."

„Zoo?" hernam Meneer D., een beetje verlegen, heb je liever een pistool? Nu, dan ben je wel veranderd."

En Willem, dadelijk daarop: „Wel neen, papaatjelief, ik zei dat maar voor de aardigheid. Ik

ger. Les enfants attendaient impatiemment le moment où leur père l'ouvrirait.

2. Lorsque Monsieur D., après s'être reposé pendant une heure à peu près, entra, tenant la petite clé à la main, il fut salué par des cris d'allégresse. 3. Bientôt on ouvrit la malle et l'on en retira les cadeaux: une jolie poupée pour Ernestine, un coupe-papier pour Jean, précisément ce dont ils avaient rêvé cette nuit-là.

4. Ensuite Monsieur D. regarda son fils cadet et, tenant les mains derrière le dos, il lui dit: „Et toi, petit homme, qu'est-ce que tu préfères, une trompette ou un pistolet?"

5. Guillaume était plutôt prudent que téméraire de son naturel. Il aurait mieux aimé une trompette, parce que cela ne part pas quand on l'a en main. 6. Mais il avait toujours entendu dire qu'un garçon de son âge ne peut jouer sérieusement qu'avec des sabres et des armes à feu.

7. Je préfère un pistolet," dit-il courageusement, sûr qu'il avait deviné juste. 8. Il ajouta même: „ne le cache pas derrière ton dos, je le vois déjà."

9. „Tiens!" reprit Monsieur D. un peu confus, „tu préfères un pistolet? Tu es donc bien changé."

10. Et Guillaume de s'écrier: „Mais non, cher papa, je plaisantais. J'ai les pistolets en hor-

heb een afkeer van pistolen. Geef me maar gauw mijn trompet: ik zal er dadelijk op gaan blazen."

Mevrouw D. keek haar jongen streng aan. „Waarom jok je dan? Om je vader verdriet te doen? Als men van trompetten houdt, zegt men niet dat men pistolen wil hebben, en vooral, men zegt niet dat men pistolen ziet, als men niets ziet. Om je dus een lesje te geven, krijg je noch het een noch het ander. Kijk de trompet maar eens goed aan; er zitten drie roode pompons aan en een vlag met gouden franjes."

Daarop rolde ze het begeerde voorwerp in de vlag en legde het op de bovenste plank van de kast neer, op een hoop wit linnengoed. Willem keek nog lang naar de trompet, die nu even mooi, maar ook even stom was als die van den horenblazer te paard uit zijn prentenboek.

reur. Donne-moi bien vite ma trompette: je vais tout de suite en jouer."

11. Madame D. regarda sévèrement son fils. „Pourquoi mens-tu donc? Est-ce pour faire de la peine à ton père? Quand on aime les trompettes on ne dit pas qu'on préfère les pistolets, et surtout on ne dit pas qu'on voit des pistolets quand on ne voit rien du tout. Pour te donner une leçon, tu n'auras ni l'un ni l'autre. Regarde bien la trompette; elle a trois pompons rouges et un drapeau à franges d'or."

12. Là-dessus elle roula l'objet convoité dans le drapeau et le déposa sur le rayon supérieur de l'armoire, sur une pile de linge. Guillaume regarda encore longtemps la trompette, qui, maintenant, était non seulement tout aussi jolie mais tout aussi muette que celle du trompette à cheval de son livre d'images.

Opmerkingen.

1. Dien morgen = *Ce matin-là; le matin.* De namen van de deelen van den dag, als *matin*, *après-midi*, *soir*, *nuit* voorafgegaan door *ce* zonder meer worden alleen met betrekking tot den tegenwoordigen tijd gebruikt. Het aanwijzend voornaamwoord *ce* vertaalt men dan door heden of van, b.v. *Je l'ai vu ce soir* = Ik heb hem van avond (heden avond) gezien. Daarentegen: *Je l'ai vu ce soir-là* = dien avond en: *Je l'ai vu le soir* = 's avonds of dien avond. — *Le matin du même jour* is niet fout. — *Avec impatience.* — *Que leur père l'ouvrît.* Het werkword in dit geval in den Subjonctif, omdat *que* staat in de plaats van *jusqu'à ce que.*
2. *Qui était allé se reposer pendant une petite heure; prendre une petite heure de repos.* De vorm *„qui s'était allé reposer"* is minder verkieslijk, hoewel niet bepaald fout. Ook is het beter *petite*

heure te vermijden, omdat er onmiddellijk op volgt *la petite clé.* — *Cris de joie.*

3. Minder mooi is de letterlijke vertaling „*le couvercle fut levé (soulevé),*" omdat ze geen duidelijk beeld wekt van hetgeen met het deksel is geschied. — *On exhiba (montra) les cadeaux. Les cadeaux apparurent (furent montrés, mis au jour).* „*Se montrèrent*" doet te veel denken aan een zelfstandig optreden van de geschenken. — „*Plioir*" wordt in deze beteekenis bijna nooit gebruikt. LITTRÉ geeft de volgende beteekenissen op van Plioir: „1°. Petite lame de bois ou d'ivoire, arrondie par le bout, qui sert à plier et à couper [1]) le papier; 2° Terme de pêche. Moitié d'un morceau de roseau ou de sureau, échancrée à ses deux extrémités, sur laquelle on conserve les lignes, ficelles ou rallonges dont on peut avoir besoin; 3° Moule servant à faire les tuiles courbes; 4° Pince dont le layetier se sert pour faire les charnières des cassettes; 5° Table et lame de bois dont on se sert pour plier les étoffes." De eerstgenoemde komt volmaakt overeen met die van ons woord vouwbeen. Het is wel vreemd, dat het algemeen daarvoor gebezigde woord *coupe-papier* in de woordenboeken niet voorkomt, zelfs niet in den Dictionnaire général de la Langue française van Darmesteter, Hatzfeld en Thomas. Men zegt ook heel vaak *couteau à papier.* — *Justement, juste, exactement.* — *La nuit, pendant la nuit.* — Droomen kan men zoowel in wakenden als in slapenden toestand. Droomen in den slaap heet bijna altijd *rêver*, hoewel men het zelfst. nw. *le songe* daarvoor evenveel gebruikt als *le rêve.* Droomen in wakenden toestand is *songer* en *rêver*; het laatste is de handeling van een geest, die afgetrokken is of in zich zelf gekeerd. „On *rêve* profondément et vaguement, et dans cet état on ne dirige pas les mouvements de son esprit. *Songer* donne l'idée de soin, d'inquiétude; si bien que *songer* à une chose, c'est s'en mettre en peine, s'en soucier, s'en enquiéter." (LAFAYE).

4. *Le plus jeune de ses enfants.* — *Qu'est-ce que tu aimes (aimerais) mieux? Que préfères-tu?*

5. *G. était d'un caractère plus prudent que hardi (audacieux). Il aurait préféré (donné la préférence à) une trompette, parce qu'elle* (niet *celle-ci*, want die is hier geen zuiver aanwijzend voornw.: het doet dienst als pers. vnw.) *ne part pas pendant qu'on la tient en main.* „*Tirer*" is niet goed; dat wordt gezegd van den persoon, die het vuurwapen doet afgaan. „*Eclater*" beteekent barsten, uit elkander springen. De bom barst = *La bombe éclate.*

6. *Jouer à des sabres* is geen Fransch. Alleen voor den naam van een spel regeert *jouer* het voorzetsel *à*, b.v. *jouer aux dominos, au soldat.*

7. *Certain, assuré, convaincu.* — *Bien deviné.*

8. Wanneer er bij voegen te kennen geeft, dat er bij hetgeen reeds gezegd is nog iets anders wordt gezegd, dan vertaalt men het door *ajouter* (zonder *y*). — Het beperkende bijwoord maar

[1]) Er staat „coudre". doch dat is natuurlijk een drukfout.

vertaalt men door *seulement* bij bevestigende werkwoorden, maar bij ontkennende laat men het onvertaald, of men geeft aan den zin een andere wending, b.v.: Ik zal maar zwijgen = *Je me tairai seulement.* Ik zal maar niets zeggen = *Je ne dirai rien*, of: *Je me contenterai de ne rien dire*, of ook: *Je me garderai de rien dire.*

9. *Comment?* — *Déconcerté*, *embarrassé.* „*Abasourdi*", verbluft, is wel wat sterk. — *Te voilà bien changé. Tu as donc bien changé.*

10. De letterlijke vertaling „*et Guillaume immédiatement là-dessus*" kan niet goedgekeurd worden. Beter is: *G. répondit* (*répliqua*) *tout de suite.* — *Je le disais seulement pour plaisanter. Ce n'était pas sérieux.* — *Je déteste les pistolets.*

11. *Pourquoi ne dis-tu pas la vérité?* — Verdriet doen = *Faire* (*Causer*) *du chagrin.* „*Donner de la peine*" beteekent: moeite geven, moeite veroorzaken. — Een der inzenders heeft na *on ne dit pas* den subjonctif gebruikt, niet bedenkende, dat hetgeen niet gezegd mag worden hier een werkelijk feit is. — Krijgt. Enkele inzenders hebben er niet aan gedacht, dat de handeling door dat werkw. uitgedrukt een toekomstige is en dat men dus in het Fransch den futur moet gebruiken. — *Regarder* is een transitief werkwoord; „*regardez à votre trompette*" is een leelijke fout. — „*Il y a*" is een veel te vage uitdrukking voor er zitten... aan. Deze uitdrukking kan niet woordelijk vertaald worden; *elle perte*, *elle est ornée de* zijn niet fout.

12. Daarop = *Sur ce*, *après cela*, *ensuite*, *puis.* — Het schijnt mij onnoodig toe, bij het woord *linge* nog de bepaling *blanc* of *propre* te voegen. Het linnen lag in de kast; het moest dus wel schoon linnen zijn. Daar de linnen goederen regelmatig op elkaar gestapeld liggen is hét woord *pile* beter dan *tas* of *monceau.* — *Aussi belle*, *mais en même temps aussi muette.* — *Clairon* is zeer goed, maar „*corneur*" kan hier niet gebruikt worden, omdat het iemand beteekent, die voortdurend op den hoorn blaast of de herder, die zoodoende het vee bij elkander roept. In den tekst wordt natuurlijk een hoornblazer bij de cavalerie bedoeld. C. A. H.

2. Vertaling uit het Fransch.

Pendant deux heures Marie vaqua aux soins de son emménagement. S'étant fait une loi de prendre en toute chose le contre-pied des us et coutumes de son père et de sa mère, dont on pouvait dire que le désordre était leur élément, elle poussait jusqu'à la minutie l'amour de l'ordre et de

Twee uren lang wijdde Maria haar zorgen aan de schikking der meubels in haar nieuwe woning. Daar zij zich als wet gesteld had in alles het tegengestelde te doen van hetgeen bij haar vader en moeder gebruikelijk was, van wie men zeggen kon, dat wanorde hun element was, dreef zij de

la tenue, et elle avait dressé, stylé à sa mode sa femme de chambre, qu'elle s'était attachée par ses générosités et à qui elle imposait beaucoup. Quoiqu'elle la traitât civilement, elle lui inspirait une admiration craintive. Cette Bretonne d'esprit crédule et d'humeur grave tenait sa jeune maîtresse pour un être à part; elle trouvait quelque chose de redoutable dans le mystère de ses yeux de teinte indécise, qu'elle soupçonnait de jeter des sorts, et elle respectait aveuglément ses moindres volontés comme les arrêts d'une sagesse supérieure, qu'il était dangereux de discuter. Lorsqu'elle eut vidé les malles, serré le linge et les robes, placé en un lieu convenable les vitrines renfermant sa collection de papillons, tout épousseté, tout rangé comme l'entendait mademoiselle, qui exigeait qu'on fît bien et qu'on fît vite, Marie la renvoya en lui disant qu'elle éprouvait le besoin de se reposer et la priant de ne pas revenir avant qu'elle l'eût sonnée.

Restée seule, elle s'installa dans un fauteuil, promena son regard autour d'elle, décida que son salon lui plaisait, que le rose pâle de la tenture se mariait bien avec

liefde voor orde en netheid tot in het kleingeestige. Haar kamenier, die zij door haar mildheid aan zich had gehecht en die veel ontzag voor haar had, had zij naar hare inzichten gevormd en gedrild. Ofschoon zij ze beleefd behandelde, boezemde zij haar een met vrees vermengde bewondering in. Die lichtgeloovige Bretonsche, ernstig van aard, zag in haar meesteres een geheel bijzonder wezen; zij vond iets schrikwekkends in het geheimnisvolle van hare oogen, wier kleur niet juist te bepalen was, en die zij van tooverkracht verdacht, en zij eerbiedigde blindelings hare minste wenschen als zoovele besluiten van een hoogere wijsheid, waartegen het gevaarlijk was iets in te brengen. Toen zij de koffers had uitgepakt, het linnen en de japonnen had opgeborgen, de ramen met haar verzameling vlinders op een behoorlijke plaats had gezet, alles had afgestoft en geschikt zooals de juffrouw het goedvond, die alles goed en gauw gedaan wilde hebben, zond Marie haar heen, zeggende dat zij behoefte had aan rust en haar verzoekende niet terug te komen eer er voor haar gebeld werd.

Toen zij alleen was, nam zij plaats in een leuningstoel, keek rond, kwam tot het besluit dat haar kamer haar beviel, dat het bleeke rose van het behangsel goed

le blanc crémeux de son ameublement et avec les teintes moëlleuses des étoffes, du tapis et des rideaux, et que par son élégante simplicité et ses tons clairs qui caressaient les yeux, ce salon ressemblait à la personne qui l'avait habillé et dont les qualités apparentes étaient la douceur, la grâce et la distinction.

paste bij de roomachtig witte kleur van haar meubelen en bij de zachte tinten van de stoffen, het vloerkleed en de gordijnen, en dat dit salonnetje, door zijn sierlijke eenvoudigheid en zijn heldere tinten, die de oogen aangenaam aandeden, geleek op degene, die het gestoffeerd had en wier merkbare hoedanigheden zachtheid, bevalligheid en deftigheid waren.

R. U.

---

1. Vertaling in het Fransch.

(Ex. Fransch L. O. 1899).

Een Held.

Gedurende de Revolutie was de Vendée het tooneel van meer dan éene bloedige worsteling tusschen Koningsgezinden en Republikeinen. De geschiedenis vermeldt tal van heldendaden, die inderdaad verdienen aan de vergetelheid te worden ontrukt.

Eens waren in een klein dorp van Bretagne dertig Koningsgezinden opgesloten in eene armoedige hut. Daar verdedigden ze zich met de grootste onverschrokkenheid tegen driehonderd soldaten van de Republiek. Aan het hoofd dier dapperen stond graaf Gosselin. Het gevecht had reeds verscheidene uren geduurd. Moedig hadden de belegerden zich verdedigd; maar de strijd was te ongelijk. Toen, tegen het vallen van den avond, Gosselin eindelijk begreep, dat verdere tegenstand nutteloos was, beval

Un Héros.

1. Pendant la Révolution la Vendée fut le théâtre de plus d'une lutte sanglante entre les Royalistes et les Républicains. 2. L'histoire mentionne nombre d'actions héroïques qui méritent en vérité d'être arrachées à l'oubli.

3. Un jour, dans un petit village de Bretagne trente Royalistes se trouvaient enfermés dans une pauvre cabane. 4. Ils s'y défendaient avec la plus grande intrépidité contre trois cents soldats de la République. 5. A la tête de ces braves était le comte Gosselin. Le combat avait déjà duré plusieurs heures. Les assiégés s'étaient défendus courageusement, mais la lutte était trop inégale. 6. Vers la tombée de la nuit, Gosselin, comprenant enfin qu'il était inutile de ré-

hij zijn manschappen af te trekken door eene achterdeur, wat geschiedde. De graaf ging al dien tijd voort met luide stem bevelen te geven; hij hield zelfs niet op met schieten en maakte zulk een leven, dat de vijand niet vermoedde wat er in de hut omging. Toen alle soldaten in veiligheid waren, ging Gosselin bedaard aan tafel zitten om zijn avondmaal te gebruiken. De Republikeinsche soldaten trapten daarop de deur in en stormden de hut binnen. Groot was hunne verwondering, toen zij niemand vonden dan den officier. De graaf werd gevangen genomen en opgesloten in de schuur van een naburig landgoed, welks bezitter tot de Republikeinsche partij behoorde. Deze grondbezitter zou juist den volgenden dag zijne bruiloft vieren. Toen Gosselin dit vernam, vroeg hij verlof deel te nemen aan het feest. Dit werd hem toegestaan, en de held, die eenige dagen later zou worden doodgeschoten, verscheen te midden der vroolijke gasten, zonder de minste vrees, de minste droefheid te laten blijken. Ieder was verstomd over zooveel moed en zooveel onverschrokkenheid. De bruid van den Republikein kreeg medelijden met den gevangene; zij liet heimelijk eene bende Koningsgezinden waarschuwen, die op eenige uren afstands van het kasteel gelegerd was, en slaagde er alzoo in een vijand te redden,

sister davantage, ordonna à ses hommes de se retirer par une porte de derrière, ce qui se fit. 7. Le comte continua tout le temps de donner des ordres à haute voix; il ne cessa même pas de tirer et fit tant de bruit que l'ennemi ne se doutait pas de ce qui se passait à l'intérieur de la chaumière. 8. Quand tous les soldats furent en sûreté, Gosselin se mit tranquillement à table pour souper. 9. Alors les soldats républicains enfoncèrent la porte et se précipitèrent dans la chaumière. 10. Quel ne fut pas leur étonnement en ne trouvant que l'officier. 11. Le comte fut fait prisonnier et enfermé dans la grange d'une campagne voisine, dont le propriétaire était républicain. 12. Ce propriétaire devait justement célébrer ses noces le lendemain. 13. Gosselin apprenant cela demanda la permission d'assiter à la féte. 14. On le lui permit, et le héros, qui devait être fusillé quelques jours après, parut au milieu des joyeux convives sans montrer la moindre inquiétude, la moindre tristesse. 15. Tout le monde fut stupéfait de tant de courage, de tant d'intrépidité. 16. La fiancée du républicain eut pitié du prisonnier; elle fit secrètement avertir une troupe de royalistes campée à quelques lieues de distance du château et réussit ainsi à sauver

die door zijne koelbloedigheid de algemeene bewondering had opgewekt.

un ennemi qui par son sang-froid avait excité l'admiration générale.

R. Jerseyensis.

Opmerkingen.

1. Hier wordt een historisch feit vermeld; daarom staat het werkw. in den passé défini. — *La scène* is ook goed, want het beteekent ook de plaats, waar een handeling voorvalt. *Le spectacle* deugt niet; daarmede wordt de handeling bedoeld, waarnaar gekeken wordt. 2. *Raconte; cite.* — *Un grand nombre*, *beaucoup.* — *Exploits.* — En effet; véritablement; certainement. 3. *Village breton; de la Bretagne. Défendirent* is ook goed. Het hangt er van af, of men deze handeling al of niet beschouwt, als deel uitmakende van den toestand, die beschreven wordt als aanwezig voordat de graaf het bevel gaf om af te trekken. 5. *Il y avait déjà plusieurs heures que le combat durait.* 6. *La tombée du jour. A la chute de la nuit. A la nuit tombante.* — Het gebruik van den *participe présent* geeft aan den volzin meer levendigheid; *lorsque G. comprit* is ook goed. — *Qu'une résistance plus longue* (*prolongée*) *était* (*serait*) *inutile.* — *Ce qu'ils firent*, *ce qui eut lieu.* 7. *Pendant tout ce temps-là.* — *Faire feu.* — Maakte zulk een leven = *fit tant de vacarme; un tel tapage.* — *Ne soupçonnait pas ce qui avait lieu dans la cabane.* 8. „*Sécurité*" is niet hetzelfde als *sûreté:* het beteekent de kalme zielstoestand, die het gevolg is van de bewustheid, dat men voor geen gevaar te vreezen heeft, onbekommerdheid dus. *Sûreté* daarentegen beteekent de afwezigheid van gevaar, dus veiligheid. 9. *Ensuite; là-dessus*; *sur ce.* — *Enfoncer une porte*, een deur met geweld openen, kan op verschillende wijzen geschieden, b.v. met kolfslagen, met de schouders of den rug enz. Daarom zou men hier wel mogen bijvoegen *à coups de pied*, maar volstrekt noodig is het niet. — *S'élancèrent; entrèrent brusquement dans la cabane.* Het voorzetsel *dans* mag niet weggelaten worden, want in deze beteekenis is *entrer* geen transitief werkwoord. 10. *Quelle fut leur surprise.* De ontkenning dient in dergelijke zinnen alleen tot versterking van hetgeen bevestigd wordt. — Ofschoon *trouver* niet slaat op het onderwerp van den zin, mag men den gérondif gebruiken, omdat de beteekenis duidelijk is. 11. „*Prendre prisonnier*" wordt hoogst zelden gebruikt. Men vindt het enkele malen bij classieke schrijvers,

b.v. „Un de leurs rois, qui avait vaincu et *pris prisonnier* un de leurs princes" (Montesquieu, Lettres persanes, CV). — *D'une villa; d'un château.* — *Faisait partie du (appartenait au) parti républicain.* 12. Grondbezitter, *propriétaire foncier.* Deze bijvoeging is hier geheel onnoodig, want er is maar van één *propriétaire* sprake. Bovendien weet men al uit het vorige, dat hetgeen hij bezit een onroerend goed is. Eigenlijk kon men het woord *propriétaire* ook missen en den man eenvoudig aanwijzen door het voorn. *celui-ci.* -- *Faire la noce* = zich aan uitspattingen schuldig maken, aan het doordraaien zijn. *Noces* in den zin van huwelijk komt alleen in 't meervoud voor. In de beteekenis van bruiloft kan het in 't enk. en in 't meerv. voorkomen. — „*Célébrerait*" is niet goed. In een hoofdzin moet de verleden toekomende tijd (waarbij de handeling in het verledene als toekomstig wordt voorgesteld) omschreven worden door het hulpwerkw. *devoir.* 13. Daar *permission* in een bepaalden zin voorkomt, moet het bepalend lidw. er voor staan. Zonder lidw. kan het voorkomen bij het werkw. *avoir: nous avons permission de le faire.* 14. *On la* (niet *le*) *lui accorda*, want dat staat voor *on lui accorda cette permission.* Bij *on le lui permit* staat *le* voor de werkwoordelijke uitdrukking *assister à la fête.* — *Devait être fusillé.* Dezelfde opmerking als bij no. 12. *Tirailler*, met geweld iemand heen en weer trekken, kan ook beteekenen: op ongeregelde tijden en zonder commando op den vijand schieten. — *Paraître* in den zin van zich laten zien, te voorschijn komen mag niet door *sembler* worden vervangen. „Il *sembla* parmi les convives" is geen Fransch. — *Parmi les gais convives* is ook goed. 15. *Tant de courage*, *tant d'intrépidité stupéfia (étonna) tout le monde.* 16. Den tijd meet men met *heures*, den afstand met *lieues.* De woorden *de distance* kan men bij *lieues* desnoods weglaten.

2. Vertaling in het Nederlandsch.

Une excursion dans les Montagnes.	Een uitstapje in de bergen.
Nous avions fait ce jour-là l'ascension du Charbon. Comme le crépuscule commençait à brunir le fond des vallées nous descendîmes allègrement les pâturages humides	Dien dag hadden wij den Charbon beklommen. Daar de avondschemering de diepten der valleien in duister begon te hullen, daalden wij vlug langs de vochtige wei-

qui dominent le village d'E. où nous avions arrêté de passer la nuit. Après avoir descendu l'unique rue, force nous fut de constater qu'E. ne possédait pas l'ombre d'un cabaret et que personne n'avait envie de nous héberger. Les gens de ce village perdu dans la montagne sont d'une méfiance excessive: ils ne parlent que le patois savoyard et semblent vivre dans une sainte terreur des gendarmes; aussi se montrent-ils on ne peut plus inhospitaliers, de peur d'être dénoncés comme vendant du vin sans en avoir le droit.

„Retournez sur vos pas jusqu'à P.", nous dit enfin un paysan; „il y a là une auberge". Nous voilà donc rebroussant chemin, en quête de ce gîte si difficile à trouver. Au bout d'une demi-heure, nous atteignons le hameau et nous finissons par découvrir une maison à la façade de laquelle se balançait une branche de pin, enseigne de bon augure. Les volets étaient clos: nous frappons à la porte; un volet s'entr'ouvre, et dans l'entrebâillement apparaît une tête coiffée d'un bonnet de coton bleu. — „Pouvez-vous nous donner à souper et à coucher?" A la pâle clarté des étoiles, le bonnet de coton nous toise en écarquillant les yeux, puis répond: „Ma maison n'est pas

landen af, die zich boven het dorp E. uitstrekken, waar wij besloten hadden den nacht door te brengen. Nadat wij de eenige straat waren afgeloopen, moesten wij wel de overtuiging uitspreken, dat E. geen schijn van een herberg bezat en dat niemand lust had ons onder dak te nemen. De bewoners van dit in het gebergte verscholen dorp zijn uiterst wantrouwend: zij spreken slechts het Savooisch dialect en schijnen een heilige vrees voor de gendarmes te hebben; zij toonen zich dan ook hoogst ongastvrij, uit vrees van te worden aangeklaagd van wijn te verkoopen zonder er het recht toe te te hebben.

„Keert langs den afgelegden weg terug tot aan S." zei ons eindelijk een boer;" er is daar een herberg." Wij keeren dus terug, om dat zoo moeilijk te vinden nachtverblijf op te sporen. Na een half uur bereiken wij het gehucht en eindelijk ontdekken wij een huis, aan welks gevel een pijntak wiegelde, een uithangteeken dat wat goeds voorspelde. De blinden waren gesloten: wij kloppen aan de deur; een blind wordt half geopend, en in de opening verschijnt een hoofd met een blauwe slaapmuts op. — Kun je ons wat te eten geven en gelegenheid om te slapen? Bij het bleeke licht der sterren neemt de slaapmuts ons op, zet groote oogen op en

un refuge de vagabonds. Décampez, ou gare au chien de garde!" Sur ce, le volet se referme et nous voilà forcés d'errer à l'aventure à travers les pâturages. Tout à coup, au détour d'un bois de sapins, nous apercevons, assis autour d'un feu de branches, des pâtres qui, au premier mot, nous invitent à partager leur frugal repas. A tout prendre, cela valait mieux que de rester à jeun. Nous nous étendons sur la mousse moëlleuse et nous savourons notre maigre souper. La nuit était si belle que nous ne pensions plus à dormir. Parfois, du fond des bois de sapins, se faisait entendre le cri plaintif d'un hibou, le roulement sourd d'une charrette, ou le jappement d'un chien dans une métairie isolée. Les pâtres furent longtemps à s'endormir. Peu à peu ils se sont assoupis, et nous-mêmes, à la douce chaleur du feu, nous avons commencé à cligner de l'œil, pour nous endormir enfin du plus doux sommeil que j'aie jamais goûté.

antwoordt: „Mijn huis is geen schuilplaats voor landloopers. Maakt, dat je weg komt of past op voor den waakhond." Daarop gaat het blind weer dicht en daar zijn we gedwongen op goed geluk door de weiden te dwalen. Eensklaps, om den hoek van een dennenbosch bemerken wij eenige herders rondom een takkenvuur gezeten, die ons bij ons eerste woord uitnoodigen hun eenvoudigen maaltijd met hen te deelen. Alles wel beschouwd was dat beter dan nuchter te blijven. Wij strekken ons uit op het zachte mos en eten met smaak ons schraal avondmaal. De nacht was zoo schoon dat wij aan geen slapen meer dachten. Somtijds liet zich uit de diepte der dennenbosschen het klagend geschreeuw van een uil, het doffe gerol van een kar of het gekef van een hond op een afgelegen boerderij hooren. Het duurde lang eer de herders in slaap geraakten. Langzamerhand zijn ze ingedut en wij zelven zijn bij de zachte warmte van het vuur begonnen te knipoogen, om eindelijk in den zoetsten slaap te vallen, dien ik ooit genoten heb.

H. Herwijnen.

Correspondentie.

Voldoende waren de vertalingen van:

I. R. U., Sittard. — W. C van Thiel, Megen. — J. A. Z. — C. M. Rombouts, Den Haag. — L. M. C. Torman, Zuilichem. — A. Groeneweg, Amsterdam. — C. H., Herwijnen. — R. Jerseyensis.

II. A. Zonneveld, Z. Beierland. — J. J. Wintermans, Vessem. — B. van Ginneken, Oudenbosch. — P. C. Vaags, Edam. — C. H., Herwijnen. — R. U., Sittard. — L. M. C. Torman. — W. C. van Thiel, Megen.

Examenopgave 1: J. v. H. — J. A. Z. — A. Groeneweg, Amsterdam. — J. J. Wintermans, Vessem. — A. F. — B. v. Ginneken, Oudenbosch. — R. Jerseyensis. — A. Zonneveld, Z. Beierland. — R. U., Sittard. — C. M. Rombouts, Den Haag. — A. Polman, Kampen. — Sylvaducien. — C. H., Herwijnen. — A. M. Aben, Gorcum.

Id. 2: A. M. Aben, Gorcum; B. te H.; L. M. C. Torman; A. P. S. te Y.; Cato Deckers, Heeze; J. v. H.; J. A. Z.; Mej. M. N. H. N. te U.; J. J. Wintermans, Vessem; A. F.; Marie Mermans, Oudenbosch; *A.* Zonneveld; R. U., Sittard; J. v. d. Horst; Sylvaducien.

Den Heer *J. A. Z.* De 4e druk van „Les sons du Français" van P. Passy is, voorzoover ik weet, de laatste. In elk geval is hij thans niet verouderd en nog goed bruikbaar.

Den Heer *X. te G.* Uw boekhandelaar zal u het best op de hoogte kunnen brengen van de weekbladen en tijdschriften, die in de Fransche taal verschijnen. Prijs en uitgever zal hij zeker beter weten dan ik. Er zijn er zooveel, dat het moeilijk is een keuze te doen. Vraag er eenige ter inzage en kies dan zelf.

Bibliographie.

Hatzfeld (Ad.), Darmesteter (A.) et Thomas (Ant.) Dictionnaire de la langue française du commencement du XVIIe siècle jusqu'à nos jours. 26e livraison, br. 1 fr. (Paris, *Librairie Ch. Delagrave*, 15, rue Soufflot).

Cette livraison contient la fin de la lettre „R" et la première partie de la lettre „S". Cet important ouvrage touche ainsi à sa fin et son éloge n'est plus à faire. Indépendamment des nombreux détails qu'il donne sur le sens actuel de chaque mot dans la langue littéraire comme dans la langue vulgaire, il constitue un dictionnaire étymologique et historique de premier ordre, et l'on peut affirmer que c'est la première fois que semblable œuvre a été tentée et avec autant de bonheur et de succès.

Nous signalerons, dans cette livraison, les mots suivants:

Sac — Sacre — Salut — Sang — Sauter — Sauver — Savoir — Sceau — Scie — Science — Second — Secret — Seigneur — Séjour — Sénat — Sensible — Siècle — Siège — Signe — Soldat.

Nos lecteurs feront bien de se hâter de profiter des avantages offerts aux souscripteurs, car le prix sera augmenté à partir du 1er Janvier 1900.

Le Dictionnaire général formera environ trente-deux livraisons. Prix de souscription à l'ouvrage complet, 30 francs.

TÖPFER, La Bibliothèque de mon oncle.

Verklarende aanteekeningen. (Vervolg.)

Blz. 31, r. 10 v. o. „Ici une mouche...." De zin moet aldus aangevuld worden: voulut se poser sur sa verrue. Het gezicht van die vlieg veroorzaakt den lust tot dolzinnig lachen „le soufle de fou rire", die zich teekende op het gezicht van Jules. — R. 5 v. o. „Réfléchir sur.... je réfléchirai au parti". Men ziet uit dit voorbeeld, dat men even goed *sur* als *à* mag gebruiken na het w.w. *réfléchir*. — R. 3 v. o. „*Conjoncture*", samenloop van omstandigheden, niet te verwarren met *conjecture*, onderstelling.

Blz. 32, r. 2. v. o. „Des petits gâteaux" en niet *de*, want dan zou het bijv. nw. *petits* genoemd zijn als tegenstelling van *grands*. Nu drukken de woorden *petits gâteaux* een enkel begrip uit, overeenkomende met het verkleinwoord in het Nederlandsch.

Blz. 33, r. 7. — Tenaces envers la pratique = vasthoudend (volhardend) tegenover de klanten. *Pratique* staat in 't enkelvoud als verzamelwoord, *nom collectif*. — R. 7 v. o. Industriel, personne qui se livre à l'industrie. Door *industrie* verstaat men iets meer dan wat wij door nijverheid te kennen geven. Littré verklaart het woord door: Profession mécanique ou mercantile, art, métier que l'on exerce pour vivre. Nom sous lequel on comprend toutes les opérations qui concourent à la production des richesses: l'industrie commerciale et l'industrie manufacturière.

Bl. 34, r. 3. v. o. Bouc expiatoire = de bok, die voor gedaan onrecht boete doet, de zondebok. Ook: *bouc émissaire*.

Blz. 35, r. 2 v. o. Un hanneton, un trésor. Dit is een samengetrokken zin, waarin het koppelwoord verzwegen is; *un hanneton* is het onderwerp.

Blz. 37, r. 3. Ils en deviennent amoureux. Het voornaamw. *en* staat in plaats van *de ces souvenirs*. — R. 9. „En ce sens", d. w. z. Wanneer men het zoo opvat, dat men aan de herinneringen uit de jeugd een bekoring toekent, die de werkelijkheid niet bezat, dat men waant verloren te hebben wat men niet heeft bezeten. — R. 3 v. o. Virgile. De naam van den Latijnschen dichter is hier gebruikt voor het dichterlijk gevoel in den mensch. De bedoeling is dus: Dan wordt de dichter wakker, dan bezingt de dichterlijk gestemde mensch de zoete herinneringen zijner jeugd.

Blz. 38, r. 2. Ils n'auraient pas trop de tout leur être = Zij

zouden aan hun geheele wezen niet te veel hebben; hun geheele wezen zou nauwelijks voldoende zijn. — R. 7. Pascal. Van Blaise Pascal (1623—1662), die als schrijver, als wijsgeer en als wiskunstenaar een grooten naam heeft verworven, wordt verteld, dat hij op 12jarigen leeftijd de eerste stellingen der vlakke meetkunde tot aan het theorema van Pythagoras zelf al spelende had gevonden. „Son père", zegt Géruzez (Essais d'histoire littéraire, 2e série), „se bornait à cultiver son cœur et sa mémoire; il lui apprenait la vertu par ses exemples, les langues anciennes par ses leçons, et il tenait en réserve l'étude des mathématiques. Toutefois il fut obligé d'accorder à la curiosité de son fils une simple définition de la géométrie ....

„A quelque temps de là, Etienne Pascal pénétra dans le cabinet où son fils se retirait pendant le temps de ses récréations. L'enfant occupé à tracer des lignes sur la muraille ne vit pas l'indiscret témoin de ses opérations. Son père, après avoir longtemps suivi ses mouvements en silence et doutant de ce qu'il voyait, voulut enfin l'interroger." Je cherche, répondit naïvement l'enfant, ce que valent les trois ouvertures de cette figure." Il lui montrait un triangle. Le père fut confondu, car son fils cherchait la démonstration de la 32e proposition d'Euclide. Pressé de questions, il raconta comment il en était venu là et redescendit, par une suite de propositions enchaînées, jusqu'à la définition qui lui avait servi de point de départ.... Deux années plus tard, il publiait un traité des sections coniques, que Descartes admira et ne voulut jamais reconnaître pour l'ouvrage d'un enfant." — R. 14. Gazettes, coteries. Aan de kranten, die jeugdige dichters in de hoogte steken en aan de vriendenkransjes, waar zij onverdienden lof inoogsten, verwijt de schrijver het mislukken van menig dichter, die beter had kunnen slagen, als hij zijn talent den tijd had gegeven om rijp te worden.

Blz. 40, r. 7 v. o. Je voulus faire de la physique. Hij ging dus probeeren of de electriseermachine werken kon. „Jouant" zou men kunnen vervangen door het deftigere *fonctionnant.* — Blz. 42, r. 7. Cornets. De geplakte zakken, waarvoor de kruideniers dikwijls misdruk gebruiken. Jules las zelden boeken, maar zulke zakjes maakte hij los om ze te kunnen lezen. — R. 11. Héloïse, het nichtje van den kanunnik Fulbert, werd in stilte bemind door den als theoloog beroemden priester Abélard, die in 1079 uit adelijke ouders geboren was op het dorp Palet, tusschen Nantes en Clisson. Toen de kanunnik het gewaar werd, joeg hij Abélard uit zijn huis. Maar deze vluchtte met zijn geliefde en zij sloten te Parijs een geheim

huwelijk. Later is Héloïse in een klooster gegaan en zelfs abdis geworden. Dit gaf aanleiding tot een briefwisseling tusschen haar en haar gewezen echtgenoot. Eerst in het begin der 16e eeuw zijn die brieven door den druk bekend geworden en hebben er veel toe bijgedragen om de namen Héloïse en Abélard populair te doen worden. — R. 15 en 16. Pommiers et son abbaye. Zie de 6e aflevering van dezen jaargang, blz. 93. — Blz. 43, r. 1 v. o. Ici commençait etc. Wat er verder op die bladzijde van de foliant gestaan had, was door de rat weggeknaagd. — Blz. 44, r. 2. Prendre le voile = den sluier nemen, non worden. — R. 6. Het eerste klooster, waar Héloïse verblijf hield, was te Argenteuil; later is zij abdis geweest van het klooster Paraclet, bij Nogent-sur-Seine. — R. 8. Gothique langage beteekent niet hetzelfde als *langue* (of *langage*) *gothique*, Gotische taal. Het adj. *gothique* staat voor het substantief, omdat het in oneigenlijke beteekenis voorkomt. Men noemt *gothique* 1°. hetgeen tot de Goten behoort, b.v. Ulfilas, l'inventeur des lettres *gothiques;* 2°. hetgeen tot de middeleeuwen behoort, b.v. Les siècles *gothiques;* 3°. alles wat zeer oud of ouderwetsch is: J'aime à fronder les préjugés gothiques et les cordons de toutes les couleurs (BÉRANGER). — Langue, langage. „*Langue* est l'expression primitive, l'expression mère: la *langue* est le système de signes artificiels ou parlés dont on fait usage chez une nation. *Langage* désigne une sorte de *langue*, ce qui peut s'entendre de deux façons différentes. Le *langage* est une sorte de *langue*, c'est à dire, outre la *langue* (car la terminaison *age* est collective), tout ce qui est semblable à la *langue*, sans être précisément *langue* ou signe oral: on nomme *langage* tout ensemble de signes propres à manifester ce qui se passe dans l'esprit et dans l'âme. On dit, en conséquence, le *langage* du geste, des yeux; la peinture est un *langage* muet; le *langage* des bêtes..... Mais le *langage* est aussi une sorte de *langue*, en ce sens que c'est une certaine manière de s'en servir; de là vient que ce mot a souvent rapport à l'ouvrier, à la personne qui applique ou manie la *langue*; de là vient que la *langue* et le *langage* se considèrent, l'un sous le point de vue matériel et objectif, l'autre sous le point de vue artistique et subjectif: une *langue* riche, harmonieuse; un *langage* orné, le *langage* d'un honnête homme, le *langage* de la passion. Deux hommes du même pays, deux écrivains de la même nation parlent la même langue, mais ils tiennent différents *langages* lorsqu'ils pensent ou sentent différemment" (LAFAYE). C. A. H.

(*Wordt vervolgd*)

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer

1. Vertaling in het Nederlandsch.

TOUJOURS DES ADIEUX.

Vers le milieu de septembre, il fallut songer au départ. Mon père me rappelait à Toulon. L'oncle Albert viendrait bientôt me reprendre. Ma consolation serait de revoir Ursule et Lison.

Grand-père me mit debout contre une porte et, posant une règle horizontale sur ma tête, il traça sur la porte une petite ligne à la craie.

J'étais toisé.

— A ton retour, me dit-il, nous verrons si tu as mangé de bonne soupe et si tu as assez grandi.

Je lui avais conté tous mes ennuis du pensionnat. Il se contentait de soupirer, n'y pouvant rien.

Quand je fus près de partir, il m'embrassa longuement:

— „Sois patient, me dit-il. Tout passe. Ta prison n'aura qu'un temps. Je regrette de ne pouvoir te garder avec moi et faire de toi un paysan. Je crois que tu serais plus heureux qu'à devenir une espèce de savant. Enfin, je ne suis pas le maître...... Rappelle-toi seulement, quand tu seras là-bas, que nous pensons à

HERHAALD AFSCHEID NEMEN [1]).

Omstreeks half September moest er aan heengaan gedacht worden[2]). Mijn vader riep mij naar Toulon terug. Oom Albert zou mij weldra terug komen halen[3]) Wat mij troosten zou was het terugzien van Ursula en Liesje [4]).

Grootvader zette mij rechtop tegen een deur en, een liniaal waterpas[5] op mijn hoofd leggende [6]), trok hij op de deur een krijtstreep.

Ik was gemeten [7]).

— Als je terug komt, zeide hij mij, zullen we zien, of je goede kost [8]) gehad hebt en of je genoeg gegroeid bent.

Ik had hem al mijn kostschoolverdriet verteld. Hij bepaalde er zich toe te zuchten, daar hij er toch niets aan doen kon.

Toen ik op het punt stond te vertrekken, hield hij me een heelen tijd in zijn armen.

— Wees geduldig, zeide hij. Alles gaat voorbij. Je gevangenschap[9] zal maar tijdelijk zijn. Het spijt mij, dat ik je niet bij mij kan houden en een boer van je maken. Je zou dan, dunkt mij, gelukkiger zijn dan met een soort van geleerde te worden[10]. Maar och, ik ben geen baas over je [11])....
Herinner je maar, wanneer je daar

toi toujours, ta bonne tante et moi. Tâche de te rappeler mes conseils. Ne travaille pas pour en avoir fini avec le travail, mais pour goûter le plaisir d'apprendre. Vos maîtres ne vous aiment pas, dis-tu? Ce n'est pas leur faute. Vous êtes trop. Un jour on renoncera, pour sûr, à un système d'instruction qui a l'air d'une grave punition. Ne nous oublie pas, mon fils. Adieu. J'espère bien te revoir, et même j'y compte."

Il était bouleversé. Ma tante m'embrassa aussi très longtemps. Je suivis l'oncle Albert. Nous allions reprendre la petite voiture chez Escarel. Je me retournai. Ma tante Adèle et grand-père Martel étaient assis tous deux, de chaque côté de la grille, sur le rocher. Je revoyais cette grande grille ouverte, comme le jour de l'arrivée, laissant voir au fond du jardin l'intérieur obscur de la maison. Seulement, aujourd'hui, cette maison était devenue la mienne et je la quittais!

Grand-père, levant son bâton plusieurs fois, saluait son petit-fils, et chacun de ses mouvements était plein de pensées. Tante Adèle essuyait ses yeux avec son mouchoir qu'elle agitait parfois en l'air, mais pas longtemps, car il lui fallait le reporter bien vite à ses yeux......

Je ne pus y tenir: je revins

ginder bent, dat je goede tante en ik steeds aan je denken. Doe je best om je mijn raadgevingen te herinneren. Werk niet om het werk af te hebben, maar om het genot van het leeren te smaken. Je zegt, dat je meesters niet van jullie houden? Dat is hun schuld [12]) niet. Jullie bent te talrijk [13]). Men zal zeker later van een stelsel van onderwijs afzien, dat op een zware straf gelijkt. Vergeet ons niet, mijn jongen. Vaarwel. Ik hoop je terug te zien; ik reken er zelfs op."

Hij was hevig ontroerd [14]). Mijn tante omhelsde mij ook heel lang. Ik volgde oom Albert. Wij zouden bij Escarel weer in het wagentje stappen. Ik keek om. Tante Adèle en grootvader Martel zaten beiden op de rots, aan weerszijden van het hek. Weer zag ik dat groote hek openstaan, als op den dag der aankomst [15]), zoodat men achter in den tuin het duistere interieur [16]) van het huis kon zien. Nu echter was dat huis het mijne geworden, en ik verliet het!

Grootvader lichtte zijn stok herhaalde malen op om zijn kleinzoon te groeten en in elke van zijne bewegingen lagen vele gedachten[17]. Tante Adèle veegde haar oogen af met haar zakdoek, waarmede zij soms wuifde, maar niet lang, want zij moest hem weer gauw aan haar oogen brengen . . . .

Ik kon het niet uithouden; ik

sur mes pas. Je courus à mes deux amis. Je les embrassai de toutes mes forces. L'idée du pensionnat traversa ma cervelle. J'eus un sanglot. J'étais sur la large poitrine de grand-père et je sentis qu'elle me soulevait.

keerde op mijn schreden terug. Ik liep naar mijn vrienden toe. Ik omhelsde ze met alle kracht. De gedachte aan de kostschool vloog door mijn brein. Ik snikte. Ik lag op grootvaders breede borst en ik voelde, dat ze mij opbeurde.

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. De titel van het stukje moest niet vertaald worden, voordat de inhoud bekend was. Hadden de inzenders dat bedacht, dan zouden zij boven hun vertaling niet geschreven hebben „altijd het scheiden" of „niets dan afscheid nemen".
2. Ook: moest ik aan mijn vertrek gaan denken. Daar het z. nw. vertrek nog een andere beteekenis heeft, is die vertaling minder aan te bevelen. De onduidelijkheid komt vooral uit in de vertaling „moest er aan het vertrek gedacht worden."
3. „Ophalen" heeft een der inzenders er van gemaakt. Maar op, als scheidbaar voorvoegsel in een samengesteld werkw. geeft te kennen de richting der handeling in de beteekenis van 1^{0}. omhoog, in de hoogte, b.v. opklauteren, opklimmen, opbeuren (ook figuurlijk); 2^{0} overeind, b.v. opzitten; 3^{0} weg, b.v. opdweilen, opvegen. Een kind „ophalen" zou dus kunnen geschieden, als het in het water lag, of van een lagere naar een hoogere plaats gebracht moest worden.
4. *Ursule* en *Lison* zijn meisjesnamen. Het is dus verkeerd het eerste door „Ursulus" te vertalen en het tweede onveranderd te laten. *Lison* is, evenals *Lisette*, een diminutief van *Lise*. Wij zeggen daarvoor Lijsje of Liesje.
5. „Waterpas" is òf een zelfst. nw. (naam van een werktuig) òf een bijwoord. Dit bijw. komt ook voor in de samenstelling waterpaslijn. Maar een bijv. nw. als in „waterpasse liniaal" bestaat in onze taal nog niet.
6. Sommige inzenders gebruiken wat al te dikwijls het voegwoord terwijl. In dit geval, b.v., komt het ons verkeerd voor, want het is niet terwijl de grootvader de liniaal op het hoofd van den jongen had gezet, maar eerst daarna, dat hij de krijtstreep trok.

7. *J'étais toisé.* De Imparfait geeft te kennen, dat men het resultaat van de werking op het oog heeft. „Ik werd gemeten" is de vertaling van *on me toisait*, als het een opmerking van den spreker is, ter verklaring van de plaats hebbende handeling. en van *je fus toisé*, als men een nieuw feit, een voortzetting van de handeling bedoelt.
8. *De bonne soupe. Soupe* is wel van dezelfde familie als de Ned. woorden sop en soep, maar heeft een ruimere beteekenis. Oorspronkelijk bedoelde men er mee vleeschnat met brood; daarna ook het brood alleen, dat in vleeschnat werd gesopt, waarvan de uitdrukking *trempé comme une soupe.* Littré geeft bij *Tailler la soupe* deze verklaring: „couper du pain par tranches pour le mettre dans le potage" en bij *Tremper la soupe:* „mettre les tranches de pain dans le potage quelque temps avant de le servir, afin qu'elles s'humectent". Thans wordt het woord vaak gebruikt om den geheelen maaltijd te kennen te geven, b.v. Venez-vous manger la *soupe* avec nous? Zoo ook in Zola's *Fécondité* blz. 148: „Ce petit bonhomme! qu'il respire le grand air! Il n'y a que ça et la *soupe* pour faire un homme!" Het spreekwoord „La *soupe* fait le soldat" beteekent: Een soldaat moet goed gevoed worden, wil hij goed zijn dienst kunnen doen. De ware vertaling van het Ned. woord soep is *potage.*
9. Het komt mij voor, dat het goed zou zijn onderscheid te maken tusschen gevangenis en gevangenschap.
10. Als voorbeeld van slordigen stijl citeer ik dezen zin, die in meer dan eene vertaling was: „Ik geloof, dat gij gelukkiger zoudt zijn dan een soort geleerde te worden".
11. De vertaling „ik ben de meester niet" is niet goed te begrijpen. „Ik ben in dezen (in deze zaak) geen meester" is duidelijker.
12. De grootvader tutoyeert voortdurend zijn kleinzoon. Waar hij dus midden in zijn toespraak *vous* gebruikt, bedoelt hij natuurlijk niet den kleinzoon alleen, maar dezen met zijn kameraden. Verscheidene inzenders hebben daar niet aan gedacht en daardoor ook niet begrepen, wat bedoeld wordt met den volgenden zin: *Vous êtes trop.*
13. *Vous êtes trop.* Wat hiervan gemaakt is grenst aan het ongeloofelijke. 1°. Gij zijt tot last; 2°. gij zijt te veel. (Daarvoor zou men in 't Fransch zeggen: *vous êtes de trop*); 3°. Je bent er

te veel (*tu y es trop souvent*); 4°. Gij zijt te veeleischend (*vous êtes trop exigeants*); 5°. Gij schiet over (een andere uitdrukking voor 1°. en 2°.); 6°. Het is meer de uwe (*c'est plutôt la vôtre*); 7°. Het ligt maar al te veel aan je zelf (*C'est vous qui en êtes cause*); 8°. Je gaat te ver (*vous exagérez*, *vous allez trop loin*). Als de inzenders gedacht hadden aan de beteekenis van de vormen: *Nous sommes six*, wij zijn met ons zessen; *vous êtes beaucoup*, — *peu*, gij zijt met uw velen, met uw weinigen, dan hadden zij die van *vous êtes trop* wel kunnen vinden. Zoo kan men ook zeggen: *Vous êtes trop peu* (te gering in aantal) en *Vous êtes assez* (talrijk genoeg).

14. *Bouleverser*, w.w. samengesteld uit het ww. *verser*, in de beteekenis van *tourner* en het z. nw. *boule*. Het beteekent dus *tourner comme une boule*. In onzen tekst is het verl. deelw. figuurlijk gebezigd en geeft den toestand te kennen, waarin iemand verkeert na het ontvangen van een slechte tijding of het bijwonen van een zenuwschokkende gebeurtenis. Geschikte vertalingen zijn: uiterst aangedaan, diep getroffen, geheel van streek door aandoening, diep bewogen, terneergeslagen.
15. *Comme le jour de l'arrivée* is een bepaling, niet van *je voyais*, maar van *ouverte*. Dat moet in de vertaling duidelijk uitkomen, en daarom deugt de volgende niet: „Ik zag dat groote geopende hek weer, even als op den dag mijner aankomst."
16. Niet „de donkere m a s s a van het huis", maar de schraal verlichte kamer, waarbinnen men van het hek af een blik kon werpen.
17. „Elke zijner bewegingen was de uitdrukking van zijne gedachten." Heel onjuist is de vertaling: „Elke beweging van hem toonde aan, dat hij peinsde."

---

2. Vertaling in het Fransch.

Dien dag was de moeder van den mollenvanger niet goed gemutst, want nauwelijks waren wij binnengekomen of zij begon met haar schelle stem haar zoon te berispen. Zij zeide hem, dat hij zijn

1. Ce jour-là, la mère du taupier n'était pas de bonne humeur, car nous étions à peine entrés qu'elle se mit à gronder son fils de sa voix aiguë. 2. Elle lui dit qu'il passait sa vie entière au cabaret

gansche leven in de kroeg doorbracht en dat hij aan niets anders dacht dan aan drinken, zonder zich om den volgenden dag te bekommeren. Dit waren valsche beschuldigingen, waarop de mollenvanger niet antwoordde, daar hij wist, dat men zijn moeder moet aanhooren, zonder zich te beklagen. Doodbedaard deed hij de kast open, terwijl de oude Maria aan het schreeuwen was, en nam er een kom uit, waarin de honing bewaard werd. Hij zette de kom op de tafel neer, legde twee honingraten op een zeer zindelijk bord en zeide tot mij: „Kijk, Frederik, daar hebt gij nu lekkeren honing voor de Fransche dame. Dat is de beste, dien men aan eene zieke geven kan; vooreerst is hij lekkerder en bovendien verscher en gezonder dan dien gij in den winkel zoudt koopen."

Ik had het geld reeds op den rand der tafel neergelegd, en Maria stak met een tevreden gezicht de hand uit om het in haar zak te steken; maar de mollenvanger gaf het mij terug. „Neen", zeide hij, „ik wil niet, dat gij mij daarvoor betalen zult; steek dat geld in uw zak, Frederik, en neem het bord mede. Laat uw kopje hier; van avond of morgenochtend zal ik het u wel terug laten bezorgen of breng ik het u misschien zelf terug." Daar de oude vrouw er uitzag alsof zij boos was, voegde hij er bij:

et qu'il ne pensait qu'à boire, sans avoir le moindre souci du lendemain. 3. C'étaient là des accusations fausses, auxquelles le taupier ne répondit pas, sachant qu'il faut écouter sa mère sans se plaindre. 4. Il ouvrit l'armoire très tranquillement, pendant que la vieille Marie criait et il en retira une jatte dans laquelle on conservait le miel. 5. Il posa la jatte sur la table, mit deux rayons de miel sur une assiette fort propre et me dit: „Tenez, Frédéric, voici d'excellent miel pour la dame française. 6. C'est le meilleur miel qu'on puisse donner à une malade; d'abord, il est beaucoup plus savoureux et aussi plus frais et plus sain que celui que vous achèteriez dans la boutique."

7. J'avais déjà mis l'argent sur le bord de la table, et Marie, d'un air content, avançait la main pour le mettre en poche, mais le taupier me le rendit. 8. „Non", dit-il, „je ne veux pas que vous me le payiez; mettez cet argent dans votre poche, Frédéric, et emportez l'assiette. Laissez ici votre tasse; ce soir ou demain matin je vous la ferai remettre, ou peut-être vous la rapporterai-je moi-même." 9. Comme la vieille femme avait l'air d'être fâchée, il ajouta: „Il faudra dire

„Gij moet aan de Fransche dame zeggen, dat ik haar dezen honing ten geschenke geef, — van ganscher harte, verstaat gij — want het is een achtenswaardige vrouw."

à la dame française, que je lui fais cadeau de ce miel, — de tout cœur, entendez-vous — car c'est une femme respectable".

C. A. H.

OPMERKINGEN.

1. Wat betreft het verschil tusschen *ce jour*, *ce soir*, *cette nuit*, *ce matin* en diezelfde uitdrukkingen gevolgd door *là*, zie men hetgeen daarvan gezegd is in de October aflevering van dezen Jaargang, blz. 150. — „*Avait mis son bonnet de travers*" is ook zeer goed. Zoo zeggen wij ook: Haar muts stond scheef. Een der inzendsters echter heeft het gewaagd de uitdrukking „zij was niet goed op haar gemak" letterlijk te vertalen, en dat was verkeerd. *Etre à son aise* kan beteekenen: op zijn gemak zitten, een ruime plaats hebben en ook welgesteld zijn. Veel erger nog is de fout „*n'était pas bien à parler*", een letterlijke overzetting natuurlijk van was niet best te spreken. — Na *à peine* mag men het ww. in den passé antérieur zetten, daar het ww. van den bijzin in den passé défini staat. — Er is eenig verschil tusschen *se mettre* en *commencer*. Bij het eerste wordt veelal verondersteld, dat het onderwerp uit eigen beweging een handeling begint te verrichten en denkt men alleen aan den overgang van eene handeling in een andere. Bij *commencer* stelt men zich voor, dat de handeling zal worden voortgezet. LAFAYE (*Dict. des Synonymes*, *Supplément*) zegt aangaande die woorden: „On *commence* à faire ce qui aura de la suite: un enfant *commence* à parler; on *commence* à aimer une personne ou à la haïr. On *se met* à faire ce à quoi on s'emploie ou on s'occupe, et, pour l'ordinaire, c'est quelque chose de court, qui ne se continue ou ne se prolonge pas: *se mettre* à rire ou à pleurer; on dit que Zoroastre, dès qu'il fut né, *se mit* à rire (VOLT.); au théâtre, on *se met* à causer avec un voisin dans un entr'acte. Bien avant que Charlemagne fût couronné empereur, le peuple de Rome *commença* à le demander pour souverain temporel; mais le jour où le pape, ayant vaincu la résistance du monarque, lui posa la couronne sur la tête, le peuple *se mit* à faire des acclamations (Boss). Quand je dis que

vous *commencez* à raconter une chose, je fais penser à la longueur, à la continuation et à la fin de votre récit; en disant que vous *vous mettez* à la raconter, je fais entendre que c'est à cela que vous appliquez votre activité, je n'ai aucun égard à la suite et pour ainsi dire au cours de vos paroles". Er is nog een synoniem van *commencer*, n.l. *se prendre.* Dit wordt bijna uitsluitend gebruikt met *rire* en *pleurer.* Les anges ayant dit à Sara qu'elle aurait un fils, Sara *se prit* à rire (Boss).

Hier, dit-on, de vous on parla chez le roi,
Et d'attentat horrible on traita la satire.
Et le roi que dit-il? Le roi *se prit* à rire (Boileau).

De eenige voorbeelden, die de Dict. de l'Acad. van *se prendre* in deze beteekenis geeft, zijn: Elle *se prit* à rire en Elle *se prit* à pleurer. — Berispen ook = *réprimander*, *blâmer*, *gourmander*, *tancer*, *quereller.*

2. *Elle lui reprocha de passer toute sa vie à l'estaminet.* — Enkele inzenders hebben den Imparfait gebruikt: *elle lui disait.* Bepaald fout is dat niet, want men zou dezen zin kunnen aanmerken als een verklaring van den vorigen, als uitdrukkende, wat met het berispen werd bedoeld. — „*Se griser*" beteekent zich bedrinken, door den drank beneveld worden. Zoover gingen de verwijtingen der moeder niet; het staat ten minste niet in den tekst. — *Sans ce soucier; ne se souciant pas.*
3. In geen geval mag hier het werkw. *être* in den Passé défini staan, want dat de beschuldigingen valsch waren is een overweging (*une réflexion*) van den verhaler. — „*A quoi*" deugt niet, want het relatieve *quoi* na een voorzetsel gebruikt men alleen met betrekking tot een geheel onbepaald antecedent of tot een volzin, b.v. Voilà ce à quoi je pensais. Il rentra, après quoi on ferma la porte. — *Puisqu'il* savait is ook goed, maar *comme* deugt niet, dewijl de bijzin niet vooraan staat.
4. *Avec le plus grand calme.* „*Calmement*" wordt niet dikwijls gebruikt; het staat dan ook niet in den Dictionn. de l'Académie. — *Tandis que* is ook goed, want de zin drukt een tegenstelling uit met den vorigen. *Il y prit (il en sortit) une écuelle.*
5. *Mettre* heeft een veel ruimere beteekenis dan *poser*; dit laatste doet denken aan een zekere voorzichtigheid bij het nederzetten of ook aan een behoorlijke plaats, die het voorwerp moet innemen. In de volgende voorbeelden zou men *mettre* niet door

poser kunnen vervangen: Mettre les mains dans les poches. Mettre sa plume sur l'encrier. Mettre un élève dans un coin. — Men zegt ook *gaufre de miel.* – Het woord kijk, gebezigd om iemands aandacht te trekken, kan men ook vertalen door *voyez-* [*donc*] of *regardez.* Maar „*voyons*" heeft eene andere strekking; meestal volgt daarop een vermaning of een verwijt, en stemt overeen met het Ned. kom, b.v kom! wees toch verstandig = *Voyons! soyez donc raisonnable.* — *De bon miel; de très bon miel.* „*Délicieux*" mag ook gezegd worden. *Délicat* is minder gelukkig gekozen: wanneer het voorkomt in den zin van *agréable au goût* wordt het meestal gebezigd van keurige, uitgezochte dranken of gerechten.

6. Als er in den tekst gestaan had: het is het beste, dan zou men hebben moeten vertalen door *C'est la meilleure chose.* Nu staat er de beste, dat wil zeggen: de beste honing. In 't Fransch is het beter, het woord *miel* te herhalen. Men kan ook zeggen: *Ce miel est le meilleur.* — Vertaalt men hier lekkerder door *meilleur*, dan gebruikt men hetzelfde adjectief tweemaal achter elkander. Zoo iets moet men vermijden. „*Plus bon*" is eene grove fout. — „*Salubre*" wordt meer gezegd van den heilzamen invloed van spijzen en dranken, die men gewoon is te gebruiken, als ook van de lucht. Buvez d'une eau qui n'est pas *salubre*, vous tomberez malade (Lafaye). Je ne manquais point, à mon lever, de courir sur la terrasse humer l'air *salubre* et frais du matin (Rousseau). — „*Magasin*" wordt gezegd van een winkel, die met zekere luxe is ingericht. Men kan honing koopen bij een grooten kruidenier of bij een handelaar in comestibles. In dat geval is het woord *magasin* niet ongepast. — In de toespraak van den mollenvanger mag ook de 2e pers. enk. gebruikt worden.

7. Het meerendeel der inzenders heeft den Passé défini gebruikt, één zelfs met bijvoeging van de bepaling *déjà*, die wel niet in den tekst staat, maar er toch bij gedacht wordt. De Imparfait (*avançait, tendait*) is echter beter, daar de handeling niet voltooid werd, maar de voltooiing belet door de handeling van den mollenvanger, het teruggeven n.l. van het geld. Daarom staat *rendre l'argent* in den Passé défini. — Gezicht. *Mine* bezigt men in den regel alleen van de uitdrukking, die iemand met de eene of andere bedoeling in zijn gezicht legt, b.v. *Faire mine d'être*

content = Den schijn aannemen van tevreden te zijn. *Il a pris cette mine sévère que vous lui connaissez* = Hij heeft het u bekende strenge gezicht gezet. *Faire grise mine à quelqu'un* = Iemand koel ontvangen. *Faire bonne mine à mauvais jeu* = zich goed houden in tegenspoed. — *Empocher*.

8. *Passer de l'argent dans la poche* mag niet gezegd worden. *Mettez en poche* is goed. — Neem het bord mede. Van zaken sprekende, die gedragen moeten worden, gebruikt men gewoonlijk *emporter*, en van personen of dieren, die met dengene, die weggaat, meeloopen, zegt men altijd *emmener*. — Breng terug. De tegenw. tijd is hier gebruikt om een toekomstige handeling uit te drukken. In het Fransch moet men den Futur gebruiken.

9. *La vieille femme paraissant fâchée*. Men moet *fâcheux* (lastig, hinderlijk), en *fâché* (kwaad, boos) niet met elkander verwarren. — „*Il y ajouta*" is fout. Zie de vorige aflevering, blz. 151 onderaan. — *Dites; vous direz; veuillez dire. Faire présent de* en *Donner en présent* worden ook gezegd, het eerste meer dan het tweede. — *De bon cœur, comprenez-vous.* — *Digne d'estime.* — „*Vénérable*" is wel wat overdreven. „Il y a dans la *vénération*", zegt Lafaye, „quelque chose de religieux, c'est proprement ou souvent un *respect* pour les choses saintes ou sacrées." Eerbied met een gevoel van tederheid gemengd wordt ook *vénération* genoemd: „Le duc de Bourgogne était pénétré pour Fénelon, son maître, de la *vénération* la plus tendre" (D'ALEMBERT). Je ne vois jamais sans attendrissement et *vénération* ces groupes de bons vieillards" (J. J. ROUSSEAU). C. A. H.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden zijn ontvangen van:

I. R. U., Sittard; H. Herwijnen; A. F. te R.; A. Polman, Kampen; A. P. Gunning, Arnhem; L. M. C. Torman, Zuilichem; Nico te B.; W. P. Smits, Gorcum; v. B. te H.; A. M. Aben, Gorcum; D. A. N. te U; P. m. P.; W. N. H. N. te U.; Cato Deckers, Heer; Betsy v. Ginniken, Oudenbosch.

II. R. Jerseyensis; R. U., Sittard; L. M. C. Torman, Zuilichem; A. P. Gunning, Arnhem; P. m. P.; C. M. Rombouts, Den Haag; v. B. te H.: Nico te B.; J. v. H.; A. Polman te Kampen.

De heer A. P. te K. maakt ons de volgende opmerking, naar aanleiding van noot 5 op blz. 137 (9e afl.): „Volgens Kramers-Bonte kan *griller* ook zengen beteekenen." Hij heeft gelijk: het schijnt, dat *griller* in die beteekenis voorkomt, niet alleen als technische term bij de lakenindustrie, maar ook in andere gevallen. Volgens LITTRÉ toch beteekent *se griller* ook: être brûlé d'une façon quelconque, waarbij hij het volgende voorbeeld geeft: *Mes cheveux se sont grillés.* Onze opmerking, dat *griller* „nooit" in de beteekenis van zengen zou voorkomen is dus niet van overdrijving vrij te pleiten.

— Wat beteekent: *les ayants-compte* (Dubois), Partie Compl. § 233?

Het is een gerechtsterm en beteekent lastgever. Het heeft tot correlatief *rendant compte*, dat eveneens in 't meervoud een *s* aanneemt. Het eerste is dus synoniem van *mandant*, het tweede van *mandataire.* Buiten de rechtswereld worden die woorden bijna nooit gebruikt. Men vindt ze dan ook niet in de gewone woordenboeken. Zelfs in Littré heb ik ze vergeefs gezocht.

— Quelle est la traduction des mots hollandais: 1. brandweermaatschappij. 2. broodfabriek. 3. bouwpolitie. 4. ragebol. 5. kermisbed. 6. aschtaal. 7. Vuurlander?

1. Je ne connais pas ce mot. Pour brandweer on dit en français *les pompiers* et pour brandwaarborgmaatschappij *société d'assurance contre l'incendie.* 2. *Boulangerie.* 3. Service de la surveillance des bâtisses [1]. 4. Tête de loup (zie ook Jaarg. XIII, blz. 93). 5. Paillasse par terre. 6. Ferme des boues. 7. Indigènes (ou naturels) de la Terre-de-feu. On dit aussi: *Fuégiens.*

— Quelle est la dérivation des mots cadeau et *gourmand*?

Voici ce que dit Aug. Scheler dans son Dict. d'Etymologie française:

Cadeau, anc. *cadel*; on appelait ainsi anciennement les traits „enchaînés" ou entrelacés, dont les maîtres calligraphes entourent ou ornent leurs modèles (de là l'ancien terme: écriture cadelée); puis, par extension, petit divertissement; enfin petites choses inutiles, accessoires, de pure fantaisie, données en présent. Du latin *catellus*, diminutif de *catena*, chaîne.

Gourme, matière visqueuse que les jeunes chevaux évacuent par les naseaux; croûtes de lait. D'origine incertaine.... A cette idée

---

[1]) Tel est du moins le titre officiel en Belgique, où la construction des bâtiments est surveillée, comme en Hollande, par des agents du pouvoir communal. Ce sont des fonctionnaires qui sont appelés *surveillant des travaux* quand ils débutent et plus tard *conducteur des travaux.* . 'ensemble des prescriptions relatives à la construction des maisons, ateliers, puits, lieux d'aisance. trottoirs etc. s'appelle *règlement sur les bâtisses.*

de malpropreté, de bave ou de salive, se rattache aussi le rouchi [1]) *gourmer*, humer, siroter. C'est de ce dernier que se déduisent le plus naturellement les mots *gourmet*, *gourmand*, et norm. *gourmacher*, manger malproprement.

On voit par ce qui précède qu'il est permis de classer *gourmand* parmi les mots d'origine inconnue.

— **Auriez-vous la bonté de me donner le titre d'un bon petit dictionnaire français-latin et latin-français?**

Veuillez vous adresser à votre libraire; il pourra vous renseigner mieux que moi.

Bibliographie.

La Grande Encyclopédie.

Le 26e tome de cet immense inventaire des sciences, des lettres et des arts vers la fin du 19e siècle, vient d'être mis en vente. Il nous mène jusque vers le milieu de la lettre *P*.

Avant tout, nous profiterons de la circonstance pour informer nos lecteurs d'une nouvelle qui ne manquera pas de réjouir tous ceux qui s'intéressent au succès de ce colossal répertoire des connaissances humaines. Depuis une couple de mois, la *Grande Encyclopédie* a considérablement accéléré sa marche. Au lieu de publier un fascicule par semaine, elle en publie présentement trois tous les quinze jours.

Grâce à ce redoublement d'ardeur — la *Grande Encyclopédie* doit se composer d'environ trente volumes, de vingt-cinq fascicules de 48 pages chacun — nous pouvons espérer en fêter l'achèvement vers le milieu de l'an 1901.

Ce résultat est fort beau et surpassera certainement les espérances des souscripteurs. Quelques-uns pourtant se demanderont peut-être si la valeur des dernières parties de l'ouvrage sera toujours égale à celle des premières. Pour nous, nous n'oserions être trop affirmatif sur ce sujet.

Et nos craintes ne nous sont pas principalement inspirées par la célérité avec laquelle se succèdent les fascicules — les articles peuvent avoir été préparés de longue main —: nous louerions plutôt la Direction des efforts qu'elle fait pour rattraper le temps perdu; mais bien par le fait que nombre des collaborateurs de la *Grande Encyclopédie* — et non des moins éminents — semblent s'être retirés prématurément de la lice, sans se soucier autrement du triomphe final qui leur était réservé. Cela est hautement regrettable. Et, certes, les lacunes ne diminuent pas de nombre. Les questions grammaticales, par exemple, qui sont si fréquemnent l'objet de recherches de la part des curieux sont quelquefois fort sommairement

[1]) Dialecte wallon.

traitées (Voir p. ex. les art. Négation, Participes); quelquefois même, elles sont entièrement passées sous silence. Parmi les articles dont nous avons constaté l'absence, bornons-nous à citer la phonétique, cette base indispensable de toute connaissance scientifique d'une langue. Et l'orthographe phonétique de M. Paul Passy, ce système d'écriture qui a eu tant de retentissement, peut-être encore plus à l'étranger qu'en France même, il n'en est pas soufflé mot.

Ce sont là, à n'en pas douter, de graves omissions sur lesquelles nous appelons l'attention du comité rédacteur.

Etre complet, — dans la mesure du cadre de l'ouvrage, bien entendu — tel devrait être le premier soin de toute Encyclopédie. Que la *Grande Encyclopédie* soit donc sur ses gardes et ne néglige aucune branche du savoir humain, du moins, si elle tient à conserver l'excellente réputation que lui ont value ses premiers volumes, non seulement parmi les gens du monde, mais même parmi les artistes, les savants et les lettrés. D. P.

La même raison sociale (Société anonyme de la Grande Encylopédie, rue de Rennes) 61, Paris, a entrepris la publication d'une petite Revue trimestrielle *Le Petit Encyclopédiste.*

Voici le sommaire des principaux articles du N⁰. H. Monin, Les Quartiers de Paris *Montmartre.* René Samuel, *Les Hautes Cours de Justice.* Gr. E...... *Les Boers.*

Pour l'union postale, le prix est de fr. 2,50 par an. A en juger par ce N⁰., c'est un petit recueil instructif et intéressant.

Histoire de la Langue et de la Littérature française des Origines à 1900, publiée sous la direction de L. Petit de Julleville. Armand Colin et Cie, Paris.

Cette intéressante et magnifique publication, commencée il y a trois ans à peine, touche à sa fin. Nous venons de recevoir le 72e fascicule, dans lequel M. Emile Faguet termine son étude sur la critique en France pendant la seconde moitié du 19e siècle. L'éminent professeur fait ressortir dans ce chapitre la différence essentielle entre la critique depuis 1850 et celle d'avant cette époque; il nous montre que la critique a surtout essayé de se constituer en science, de devenir la *science littéraire.*

Il va sans dire que M. Emile Faguet n'a pas pu donner un aperçou de la critique actuelle sans parler de lui-même. Il se nomme critique universitaire, et parlant des quatre volumes publiés par lui sur les quatre grands siècles littéraires de la France, il dit qu'ils sont destinés á prouver entre autres „qu'il n'y a de considérable dans la littérature française que le 17e siècle et les cinquante premières années du 19e".

Dans le 72e fascicule M. le professeur R. Thamin donne une étude approfondie sur les Philosophes, Moralistes, Ecrivains et Orateurs religieux. C. A. H.

LA CIGALE ET LA FOURMI grammatisch behandeld.

Vervolg.

Elle alla crier famine
Chez la Fourmi, sa voisine,
La priant de lui prêter
Quelque grain pour subsister
Jusqu'à la saison nouvelle.

Het werkwoord *crier*, dat in den regel onovergankelijk wordt gebezigd, komt hier met een lijdend voorwerp voor. Zoo vindt men het ook in de *Lettres de Mad. de Sévigné*, 288: Nous avons eu beau *crier misère;* Corneille, *Cid.* III. 3: Son sang *criera vengeance* et je ne l'orrai pas, en onderscheidene andere plaatsen. Ook bij onzen auteur, *Fables*, VII. 1: A ces mots on *cria haro* sur le baudet. *Crier haro sur quelqu'un* beteekende oudtijds „arrêter un homme pour le conduire sur le champ devant le juge" en in genoemde fabel „appeler sur lui la haine, la colère des autres."

Crier eischt het werkwoord in den bijzin in de aantoonende of in de aanvoegende wijze, naar gelang der beteekenis. Beteekent *crier* eenvoudig: roepen, schreeuwen, dan wordt de indicatief gebezigd. Beteekent het daarentegen: al schreeuwende eischen, dan is de subjonctief op zijn plaats. In den volgenden zin, aan Robert ontleend, vindt men beide wijzen vereenigd: Les soldats *criaient* qu'on les *menât* au combat, qu'ils *voulaient* venger la mort de leur général; qu'on les *laissât* faire, qu'ils étaient furieux.

In den zin van beknorren is *crier*, volgens Littré, verouderd, doch wordt nog als zoodanig in enkele streken, bijzonder in Normandië, gebezigd. Ziehier een voorbeeld uit Molière, *L'Etourdi*, II. 14:

Tu ne me diras plus, toi qui toujours me *cries*,
Que je gâte, en brouillon, toutes tes fourberies.

In enkele spreekwoorden komt ons werkwoord voor; b.v.: On a tant *crié* Noël qu'à la fin il est venu, om uit te drukken, dat een lang verwachte zaak eindelijk gekomen is. Il est comme les anguilles de Melun, il *crie* avant qu'on l'écorche, hetgeen wij uitdrukken door: hij schreeuwt, voordat hij geslagen wordt. In dit laatste spreekwoord is, volgens den *Dictionnaire général* van Hatzfeld, een verbastering ingeslopen. Er is daarbij sprake niet van een *anguille*, maar van een zekeren *Languille* van Melun, die in een mysteriespel de

rol van den apostel Bartholomeüs moetende vervullen, reeds zou geschreeuwd hebben, toen hij den beul zag aankomen.

Afleidingen van *crier* zijn *cri*, *criage*, *criailler*, *criaillerie*, *criailleur*, *criant* (als adj.), *criard*, *crierie*, *crieur* en de samenstelling *cri-cri*.

Famine is een afleidsel vau *faim*, waarvan ook *affamer*. Onder Lodewijk XV werd er een verbond opgericht van speculanten met het doel om op kunstmatige wijze een hongersnood te weeg te brengen en alzoo woekerwinsten op het graan te maken; dit verbond droeg den naam van *pacte de famine*. *Prendre quelqu'un par la famine* zegt men, wanneer men iemand, door hem het noodige geld te onthouden om te leven, dwingen wil zich te onderwerpen.

Famine en *disette* verschillen hierin van elkander, dat het eerste sterker is dan het laatste. *Famine* beantwoordt aan ons *hongersnood*, *disette* aan ons gebrek, schaarschte.

Voisine, vrouwelijke vorm van *voisin*. Beide komen als substantief en als adjectief voor. Als afleidingen en samenstellingen komen voor: *avoisiner*, *avoisinement*, *voisinage* (vroeger ook *voisinance*), *voisiner*. *Voisin* is afgeleid van het Latijnsche *vicinus*, en dit van *vicus*, straat.

Als spreekwoorden met dit woord volgen hier: Qui a bon *voisin*, a bon matin, in den zin van: wie een goeden buur heeft, leeft gerust, zoo ongeveer ons: een naaste buur is beter dan een verre vriend. Bon avocat, mauvais *voisin*, dat Littré aldus omschrijft: „On est en danger d'être chicané, quand on a pour voisin un homme de pratique. Grand chemin, grande rivière, grands seigneurs sont très mauvais *voisins*.

Als synoniem van *voisin* noemen wij *proche*, *prochain*, *contigu*, *adjacent*, *attenant*, *joignant*.

Proche en *prochain* hebben dit kenmerkende, dat zij het denkbeeld van beweging met zich brengen en gezegd kunnen worden van den tijd en van al, wat er gebeurt. Zoo zegt men: Il crut les ennemis fort *proches* de lui. Sentir sa mort *prochaine*.

Voisin, dat letterlijk beteekent: van hetzelfde dorp, dezelfde straat, heeft alleen betrekking op de plaats: une montagne *voisine* d'un fleuve. On *demeure* dans un lieu *voisin;* on *aborde* dans un lieu *proche*. Bovendien zegt men niet: une époque, une saison, une disgrâce est voisine; in deze verbindingen gebruikt men *proche* of *prochain*. Als zelfst. naamwoord beteekent *voisin* ons *nabuur*, *buurman*, terwijl *proche* en *prochain* vertaald worden door *naaste*, *nabestaande*. Nog valt op te merken, dat *proche* en *prochain* gezegd worden van minder aan-

zienlijke dingen dan *voisin*. Het volgende voorbeeld is ontleend aan Voltaire en aangegeven in Lafaye, *Dictionnaire des Synonymes:* Qu'on fasse réflexion combien, dans un camp, dans une maison, on est mal informé des faits particuliers qui se passent dans un *camp voisin*, dans une *maison prochaine*.

Ten opzichte van al de volgende woorden, duidt *voisin* het algemeene begrip aan. De andere synoniemen onderscheiden zich ieder door iets bijzonder eigenaardigs.

Contigu, Latijn *contiguus*, van *cum tangere*, in verbinding zijn met, duidt een groote nabijheid, een aanraking aan. Als voorbeeld diene de volgende zin uit Rollin: Les rues étaient bordées de maisons qui n'étaient point *contiguës*, ayant de chaque côté un vide qui les séparait les unes des autres.

Adjacent is een term, speciaal in de aardrijkskunde en meetkunde in gebruik. Zoo spreekt men van *terres*, *îles*, *montagnes adjacentes* in de aardrijkskunde en van *angles adjacents* (aanliggende hoeken) in de geometrie.

Attenant en *joignant* behooren tot de taal van het dagelijksch leven. Men gebruikt deze woorden bijna uitsluitend van huizen, gronden en tuinen; onderling verschillen zij weinig. *Attenant* echter onderstelt eenigen samenhang; *joignant* alleen nabijheid.

Priant. *Prier* is in 't Fransch een overgankelijk werkwoord. Zeer dikwijls gebruiken Nederlanders dit verbum, alsof het geconstrueerd werd met *à* voor het naamwoord. Fouten als *lui priant* en dergelijke komen dikwijls — en dat niet alleen bij scholieren — voor. Deze fout is in den grond een archaïsme. In de 16de eeuw werd *prier* ook intransitief gebruikt; zoo b.v. bij Rabelais, *Pantagruel*, II, 3: *Priez à Dieu* qu'à elle soit propice. Hiernaast komt echter ook de tegenwoordige constructie voor, als o.a. bij Amyot; *Marcelinus*, 2: Capitolinus en devint amoureux, et *le pria* de son deshonneur sur le poinct qu'il estoit en la fleur de son adolescence.

Afgeleid van *prier* is *prière* en een samenstelling er mede *prie-Dieu*.

Voor een infinitief wordt *prier* door *de* en door *à* gevolgd. Omtrent het onderscheid tusschen beide zegt Lafaye het volgende: „*Prier à dîner* laisse dans l'esprit quelque chose de vague et d'indéterminé quant au temps du dîner. *Prier de dîner* précise bien davantage, c'est inviter à dîner sur-le-champ. Or, comme on est rarement en mesure d'offrir à dîner dans le moment même, il s'ensuit que l'expression *prier de dîner* ne doit presque jamais être employée et que *prier à dîner* doit être une expression très usuelle. C'est effectivement

ce qui a lieu." Littré in zijn *Dictionnaire* is van een eenigszins ander gevoelen, als hij zich over deze kwestie aldus uitlaat: „Les auteurs de synonymes ont voulu distinguer *prier à* et *prier de*, disant que *prier de* indiquait moins de cérémonie, et que, près de se mettre à table avec ceux qu'on *a priés à dîner*, une personne survenant, on la *prie de dîner*. Cette nuance n'est pas observée par l'usage. Cependant, en général, il vaut mieux dire, en ce sens, *prier à* que *prier de*, du moins dans tous les cas où le sens d'inviter ne serait pas clair, et où l'on craindrait qu'il ne se confondît avec celui de demander avec instance." Robert en Dubois geven het onderscheid aldus aan, dat *prier de* beteekent: vragen, verzoeken en *prier à*: uitnoodigen.

Prêter. Tot de familie van dit woord behooren *prêt* (adjectief en subjectief), *prêteur*, *prêteuse*, *prêtable*, *prêtant*; *prestance*, *prestant*, *prestataire*, *prestation*. Deze laatste wijzen op den oorspronkelijken vorm *prester*, uit *prae* en *stare*. *Prête-nom*, iemand, die zijn naam tot iets leent, strooman. Spreekwoordelijke uitdrukkingen: *ami au prêter, ennemi au rendre; c'est un prêté à ne jamais rendre; c'est un prêté rendu*, in den zin van: dat is een billijke vergelding (weerwraak). Deze laatste zegswijze is verbasterd tot *c'est un prêté pour un rendu*, in welken vorm zij algemeen gebezigd wordt. Familiaire uitdrukkingen: *prêter loche*, den luistervink spelen; *prêter cinq sous à quelqu'un*, iemand oorvegen geven; *prêter le collet à quelqu'un*, zich aanbieden om met iemand te vechten. Niet te verwarren *prêter*, leenen aan en *emprunter*, leenen van, ontleenen.

Grain. Synoniem van dit woord is *graine*. Ziehier hoe Lafaye het onderscheid tusschen beide aangeeft: „*Graine* se dit de toutes sortes de semences, et *grain* seulement des *graines* qu'on sème pour ne recueillir qu'elles, et qu'on fait servir à un usage particulier, celui de nourrir l'homme ou les animaux. De sorte que la *graine* est le genre, et le *grain* l'espèce, et que tout *grain* est *graine*, sans que toute *graine* soit *grain*. On sème des *graines* pour avoir des melons, des fleurs, des herbages, des arbres; on sème des *grains* pour avoir de ces mêmes *grains*. D'ailleurs le *grain* a encore cela de tout à fait spécial, qu'il se considère par rapport à l'usage que nous en faisons plutôt que comme semence; en sorte que le *grain* même a la *graine*. De toutes manières donc *grain* spécifie davantage. Ce qui le prouve encore, c'est qu'on dit: *un grain* de millet ou de moutarde, au lieu qu'on doit dire: *de la graine* de millet, de moutarde. Au figuré, on dit d'une manière générale: la bonne *graine* qui tombe

sur la pierre, y périt desséchée; mais on n'emploie *grain* que dans les locutions où il est parfaitement déterminé: un *grain* de bon sens, de jugement, de coquetterie, d'amour-propre, de folie, etc." Delinotte in zijn *Dictionnaire pratique des synonymes français* resumeert het verschil aldus: „La seule différence qu'il y ait entre ces deux mots, c'est que le *grain* se dit de ce qui est en même temps semence et fruit, tandis que la *graine* représente simplement la semence. Ainsi le *grain* est en même temps la récolte, et la graine se dit de toute espèce de semence devant reproduire une plante." Zoo zegt Rousseau: „La colombe amollit dans son estomac le *grain* dont elle veut nourrir ses petits" en Karr: „Un pied de tabac produit près de trois cent mille *graines*."

Met *grain* zijn verwant *grainage*, *grainaille*, *graine*, *grainier*, *grenade*, *grenadier*, *grenadière*, *grenadille*, *grenadin*, *grenage*, *grenaille*, *grenaillement*, *grenailler*, *grenailleur*, *grenaison*, *grenasse*, *grenat*, *grenatique*, *greneler*, *grener*, *greneter*, *grèneterie*, *grènetier*, *grènetis*, *grenetoir*, *grenette*, *grenier*, *grenoir*.

Spreekwoordelijke uitdrukkingen: *chaque graine a sa paille; de mauvais grain, jamais bon pain; avoir un grain (de folie)*, niet wel bij het hoofd zijn; *avoir un petit grain*, een weinig beschonken zijn. In het argot der marskramers heet een tienstuiversstuk een *grain*.

Of het woord *grain*, storm, etymologisch één is met het hier behandelde, is onzeker. Hartzfeld zegt er van: „Origine incertaine". Littré verklaart zich aldus: „Il n'est pas absolument sûr que *grain*, au sens d'orage, soit le même mot que *grain* de blé; cependant on peut concevoir que cet orage ait été appelé un *grain*, à cause des grains de grêle et des gouttes de pluie qu'il verse."

Subsister. Synoniemen van dit werkwoord zijn *exister* en *consister*. De woordenboeken van Lafaye en Delinotte geven *consister* niet als zoodanig op; wel Robert in zijn *Exercices* en dit terecht, daar ook aan dit laatste woord de beteekenis van bestaan ten grondslag ligt. *Exister* komt geheel overeen met ons *bestaan*, in den zin van: aanwezig zijn. *Consister* beteekent, krachtens zijn vorming: bestaan te zamen met, bestaan uit. *Subsister*, uit *sub*, onder en *sistere*, frequentatief van *stare*, staan, duidt vooral op het voortbestaan en het zich handhaven in zijn bestaan, ook tegenover zwarigheden en hindernissen. Een drietal voorbeelden volgen hier ter verduidelijking. Rien n'*existe* que par celui qui est; c'est lui qui donne un but à la justice, une base à la vertu. Il a acheté une propriété qui *consiste*

principalement en bois et en terres labourables. Les pyramides d'Egypte *subsistent* depuis bien des siècles. In den volgenden zin uit Robert komen *exister* en *subsister* in één zin voor: Son livre de synonymes est très utile; il *existera* autant que la langue, et servira même à la faire *subsister*.

Tot de familie van *subsister*, *consister* en *exister* behooren de volgende woorden, gerangschikt naar de orde, waarin zij meer direct tot één dezer werkwoorden staan.

Subsister. — *Subsistance*, *subsistant; substance*, *substantialiser*, *substantialité*, *substantiel*, *substantiellement*, *substantif*, *substantifier*, *substantivement*, *substantiver*.

Exister. — *Existant*, *existence*.

Consister. — *Consistance*, *consistant*, *consistoire*, *consistorial*, *consistorialement*, *consistorier; constamment*, *constance; constatation*, *constater*.

Daar het Latijnsche *stare* het grondwoord is van deze drie verba en van ditzelfde *stare* ook eenige tijden van *être* zijn gevormd, behooren ook tot dezelfde groep de volgende, meer of min direct met *être* samenhangende woorden.

Etre. — *Etablage*, *étable*, *établer*, *établi*, *établir*, *établissement*, *état; stabilité*, *stable*.

Jusqu'à. *Jusque* kan geconstrueerd worden met een bijwoord, b.v.: *jusque-là*, of met voorzetsels als *à*, *dans*. Met *à ce que* is het geheel een voegwoordelijke uitdrukking van tijd, die nu eens door den subjonctief, dan weder door den indicatief wordt gevolgd. De eerste wijs moet gebruikt worden, wanneer een te bereiken doel moet worden uitgedrukt, b.v.: L'enfant crie *jusqu'à ce que* la mère *vienne*. De andere wordt gebezigd, wanneer een bloote tijd moet aangegeven worden, b.v.: L'enfant cria *jusqu'à ce que* la mère *vint*. In het eerste geval heeft *jusqu'à ce que* den zin van: tot en opdat; in het andere dien van, tot eindelijk. In plaats van *jusqu'à ce que* gebruikt men *que* met den subjonctief na *attendre*: *Attendez que* je vous *écrive*. Vroeger kon men den zin met *jusqu'à ce que* ook in den vorm van een beknopten zin uitdrukken. Ayer geeft dit voorbeeld uit Corneille: *Jusqu'à* mieux *savoir* tout sachez vous retenir.

Tot in de 16de eeuw schreef men onverschillig *jusque* en *jusques*. Deze laatste vorm wordt soms nog alleen gebruikt in verzen om een lettergreep te winnen of in proza voor de welluidendheid. Voltaire in zijn *Commentaires sur Corneille* noemt *jusqu'à ce que*: mot rude, désagréable à l'oreille et dont il ne faut jamais se servir." Littré teekent

hierbij aan: „La locution est lourde sans doute, mais n'a rien de plus contre elle."

Nouvelle, het vrouwelijke van *nouvel*, oudere vorm voor *nouveau*. Het onderscheid in gebruik tusschen beide laatste vormen bestond in het Oudfransch niet. Vóór de vocalisatie der *l* was *nouvel* de eenige vorm, daarna werden beide vrij wel door elkander gebruikt. Enkele voorbeelden, uit Littré genomen, zullen dit bevestigen: *Li noviaus empereres* seroit coronnés à la feste Saint Pierre (Villehardouin). Ne faites rien de *nouvel* (Froissart). Un *nouveau empereur* venait à estre receu au sénat (Amyot).

Het adjectief *nouveau* wordt soms voor, soms achter het substantief geplaatst. In het eerste geval heeft het de beteekenis van nieuw, ander. In het andere die van: nieuw, pas bekend, pas verschenen. Bij enkele naamwoorden kan ook *neuf* worden gebezigd, dat den zin heeft van: nieuw, niet of weinig gebruikt. *Saison nouvelle* is dus niet alleen een door maat en rijm gevorderde constructie, maar is ook grammatisch juist.

Nouveau komt ook als bijwoord voor in *nouveau-né*, meervoud *nouveau-nés;* ook met het lidwoord er voor blijft *nouveau* bijwoord en dus onveranderd. In andere dergelijke verbindingen wordt in dit laatste geval *nouveau* een adjectief en schrijft men *les nouveaux mariés*, *les nouvelles converties*.

Tot dezelfde woordfamilie van *nouveau* behooren: *neuf*, *nouveauté*, *nouvelle*, *nouvellement*, *nouvelleté*, *nouvellier*, *nouvelliste*, *novaculaire*, *novaculite*, *novale*, *novateur*, (*novatrice*), *novation*, *novelette*, *novelles*, *nover*, *novice*, *noviciat*, *novissimé; renouveler*, *renouvellement*.

Rotterdam. A. M. MOLENAAR.

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

1. Vertaling in het Nederlandsch.

J'étais seul, j'étais à cheval, j'avais un bon manteau blanc, un habit rouge, un casque noir, des pistolets et un grand sabre; il pleuvait à verse depuis quatre jours et quatre nuits de marche, et je me souviens que je chantais *Joconde* à pleine voix. J'étais si jeune!	Ik was alleen, ik zat te paard, ik had een flinken witten mantel, een rooden rok [1]), een zwarten helm, pistolen en een groote sabel; sedert vier dagen en nachten dat wij op marsch [2]) waren, stortregende het, en ik herinner mij, dat ik met luide stem Joconde zong. Ik was nog zoo jong!

Mes camarades étaient en avant, sur la route, à la suite du roi Louis XVIII; je voyais leurs manteaux blancs, tout à l'horizon du nord; les lanciers de Bonaparte qui surveillaient et suivaient notre retraite pas à pas, montraient de temps en temps la flamme tricolore de leurs lances à l'autre horizon. Un fer perdu avait retardé mon cheval: il était jeune et fort, je le pressai pour rejoindre mon escadron; il partit au grand trot. J'entendis résonner le fourreau de fer de mon sabre sur l'étrier, et je me sentis très fier et parfaitement heureux.

Mijn kameraden waren vooruit, op den straatweg, in het gevolg van koning Lodewijk XVIII; ik zag hun witte mantels aan den noorderhorizon; de lanciers van Bonaparte, die voet voor voet onzen terugtocht bewaakten en volgden, vertoonden aan den anderen horizon de driekleurige vlaggetjes [3]) van hunne lansen. Door het verlies van een hoefijzer [4]) was mijn paard achtergebleven; het was jong en sterk, ik zette het aan om mijn escadron [5]) in te halen; het ging in vollen draf weg. Ik hoorde de ijzeren scheede van mijn sabel tegen den stijgbeugel klinken, en ik gevoelde mij zeer trotsch en volmaakt gelukkig.

Il pleuvait toujours et je chantais toujours. Cependant je me tus bientôt, ennuyé de n'entendre que moi, et je n'entendis plus que la pluie et les pieds de mon cheval, qui pataugeaient dans les ornières. Le pavé de la route manqua; j'enfonçais, il fallut prendre le pas. Mes grandes bottes étaient enduites, en dehors, d'une croûte épaisse de boue jaune comme de l'ocre; en dedans elles s'emplissaient de pluie. Je regardai mes épaulettes d'or toutes neuves, ma félicité et ma consolation; elles étaient hérissées par l'eau, cela m'affligea.

Het bleef regenen en ik zong maar steeds door. Weldra echter zweeg ik, daar het mij verveelde alleen mij zelf te hooren, en ik hoorde niets meer dan den regen en het geploeter [6]) van de pooten van mijn paard in de wagensporen. Ik kwam aan een gedeelte van den weg, dat niet bestraat was [7]) en zakte in de modder; toen moest ik stapvoets rijden [8]) Mijn groote laarzen waren van buiten met een dikke korst modder besmeerd, zoo geel als oker; van binnen werden ze met regenwater gevuld. Ik bekeek mijn splinternieuwe gouden epauletten, mijn geluk en mijn troost; zij waren ruig geworden [9]) door den regen, dat maakte mij bedroefd.

Mon cheval baissait la tête; je fis comme lui: je me mis à penser et je me demandai où j'allais. Je n'en savais absolument rien; mais cela ne m'occupa pas longtemps: j'étais certain que, mon escadron étant là, là était aussi mon devoir. Comme je sentais en mon cœur un calme profond et inaltérable, j'en rendis grâce à ce sentiment ineffable du Devoir, et je cherchai à me l'expliquer. Voyant de près comment des fatigues inaccoutumées étaient gaîment portées par des têtes si blanches ou si blondes, comment un avenir assuré était si cavalièrement risqué par tant d'hommes de vie heureuse et mondaine, et prenant ma part de cette satisfaction miraculeuse que donne à tout homme la conviction qu'il ne se peut soustraire à nulle des dettes de l'Honneur, je compris que c'était une chose plus facile et plus commune qu'on ne pense, que l'Abnégation.

A. de Vigny.

Mijn paard liet zijn kop hangen; ik volgde zijn voorbeeld: ik begon na te denken en vroeg mij af, waar ik heen ging. Ik wist er volstrekt niets van; maar dat hield mij niet lang bezig; ik wist zeker, dat het mijn plicht was daar te zijn, omdat mijn escadron er was [10]). Daar ik in mijn gemoed een diepe en onverstoorbare kalmte gevoelde, dankte ik daarvoor dat onuitsprekelijk [11]) gevoel van Plicht, en trachtte ik ze mij te verklaren. Toen ik van nabij zag, hoe ongewone vermoeienissen met opgewektheid doorstaan werden door oud en jong [12]), hoe een zekere toekomst zoo onverschillig [13]) op de waagschaal werd gesteld door zooveel mannen, die een gelukkig wereldsch leven leidden, en terwijl ik mijn aandeel nam van die wonderdadige tevredenheid, die iedereen krijgt door de overtuiging, dat hij zich niet kan onttrekken aan een eereschuld, begreep ik, dat Zelfopoffering een gemakkelijker zaak is en meer algemeen voorkomt dan men wel denkt.

Mej. W. J. de Stigter.

Opmerkingen.

1. *Habit.* Bij de vertaling van dit woord hebben verscheidene inzenders er niet aan gedacht, dat het een officier is, die spreekt. „Uniform" is geen slechte vertaling, want, hoewel daarmede het geheele gewaad van den militair bedoeld wordt, gebruikt men het dikwijls ter aanduiding van het voornaamste stuk, den rok. Maar „kleeding" is niet goed: dat woord is veel te vaag en beteekent gewoonlijk de gezamenlijke kleederen. En „jas"

deugt ook niet; die draagt een officier alleen als hij in politiek is. „Kleed", in het enkelvoud, wordt alleen gezegd van het gewaad van een vrouw.

2. *De marche.* Deze bepaling geeft te kennen, waarmede men zich die vier dagen en nachten had bezig gehouden. Men zou deze vertaling ook goedkeuren: Wij waren al vier dagen en nachten op marsch (niet „op reis") en al dien tijd regende het dat het goot.
3. *Flamme.* Het Nederlandsche woord vlam dient niet ter aanduiding van een wimpel. Wat kunnen degenen, die van een „driekleurigen gloed" der lansen geschreven hebben, zich daarbij wel voorgesteld hebben?
4. Een woordelijke vertaling als „Een verloren ijzer had mijn paard opgehouden" geeft geen duidelijke voorstelling van hetgeen bedoeld wordt.
5. *Escadron.* „Troupe de cavalerie composée d'une ou de plusieurs compagnies et, en général, de quatre au plus" (Acad.). Als militaire term gebruiken wij hetzelfde woord, dat verklaard kan worden door ruiterbende. Maar een eskader (Fransch: *une escadre*) is een gedeelte van een vloot, een smaldeel.
6. *Patauger* wordt gezegd van het stappen in de modder, waarbij gedacht moet worden aan het langzaam en moeilijk vooruitkomen. Daarom wordt het figuurlijk gebezigd van iemand, die moeite heeft om zich duidelijk te verklaren, of die zich vast praat.
7. *Manqua.* De meeste inzenders hebben de kracht van dezen Passé défini niet gevoeld. De meest voorkomende vertaling toch: „De weg was niet bestraat", zoowel als „Het plaveisel van den weg ontbrak", doet denken, dat de jonge luitenant voortdurend op een onbestraten weg reed. Dan had er in 't Fransch moeten staan: *Le pavé manquait.* Maar het werkwoord staat in den Passé défini, omdat het een nieuw feit te kennen geeft, hetwelk het verhaal doet vorderen.
8. *Prendre le pas*, d. w. z. den gewonen stap, dus niet „hard gaan rijden", wat trouwens op den weg, waar men in de modder zakt, heel moeilijk zou zijn. Als men een zeer langzamen gang wil aanduiden, zegt men: *marcher à pas comptés.* De beweging van den stap maken, zonder zijn plaats te verlaten, heet: *marquer le pas.*
9. *Hérissé* „se dit adjectivement d'un corps, d'une surface cou-

verte ou garnie de certaines choses droites, saillantes, aiguës, etc." De vertalingen „zij waren omgekruld" en „zij waren borstelig geworden" zijn even goed.

11. *Mon escadron étant là.* Deze beknopte zin doet den dienst van eene *phrase de raison*, redengevenden bijzin. Andere vertaling: Ik was zeker, dat, nu mijn escadron daar was, mijn plicht er ook was.

11. „Onuitwischbaar", dat in eenige vertalingen stond, is in het Fransch *ineffaçable.* Dat gelijkt wel, wat den vorm aangaat, op *ineffable*, maar het beteekent niet hetzelfde.

12. „Vermoeienissen, door witte hoofden gedragen" is geen sierlijk Nederlandsch.

13. *Cavalièrement* beteekent oorspronkelijk: *à la manière d'un cavalier, d'un homme du monde*, dus: h o f f e l ij k. Maar het is in die beteekenis verouderd en staat nu gelijk met: *d'un ton leste*, *avec brusquerie*, *avec indifférence*, *sans égards*, dus ruiterlijk of onverschillig. Het bijv. nw. r i d d e r l ij k is in 't Fransch *chevaleresque.*

C. A. H.

---

2. Vertaling in het Fransch.

Gij weet, dat ik mijn vader niet gekend heb; de eenige man, dien ik in mijn jeugd gekend heb, was de broer van mijn moeder, haar oudste broer; hij was beeldhouwer en nam mij bij zich in huis, om mij zijn vak te leeren. Hij heeft mij mijn eerste teekenlessen gegeven en in zijn school heb ik mij gevormd, doch hij leerde mij ook niets anders dan teekenen. Het was een zeer bekwaam werkman in zijn vak, maar niets meer dan een werkman; hij werkte flink en dronk nog beter, en hij wilde, dat iedereen werkte en . . . . dronk als hij. „De wijn geeft den mensch nieuwe denkbeelden en maakt hem vrij", herhaalde hij dikwijls, en

1. Vous savez que je n'ai pas connu mon père; le seul homme que j'aie connu dans ma jeunesse était le frère de ma mère, son frère aîné; il était sculpteur et me prit chez lui pour m'apprendre son état. 2. C'est lui qui m'a donné mes premières leçons de dessin et c'est à son école que je me suis formé, mais il ne m'apprit pas autre chose que le dessin. 3. C'était un très habile ouvrier dans son métier, mais rien de plus qu'un ouvrier; il travaillait ferme et buvait encore mieux, et il voulait que chacun travaillât .... et bût comme lui. 4. „Le vin donne à l'homme de nouvelles idées et le rend libre", répétait-il

als wij des Maandags tegen den avond van buiten terugkwamen, placht hij in zijn dronkenschap te zeggen: „Voel je nu niet, dat je een man bent?” Toen ik het beeldhouwen voor de schilderkunst verliet, hielden die Maandagsche wandelingen op. Korten tijd daarna verloor ik mijn moeder: ik behoef u niet te zeggen hoe groot mijn liefde voor haar was. Mijn moeder is de eenige vrouw geweest, die invloed op mijn leven uitgeoefend heeft, ik heb haar liefgehad als mijn moeder en tegelijk als mijn dochter; toen ik haar verloor, was ik wanhopig; ik had niemand, geen bloedverwanten, geen vrienden om mij te troosten, en toen ben ik tot mijn oude gewoonten teruggekeerd. Kijk, je kent nu mijn geschiedenis, ik heb je de verklaring van mijn gedrag gegeven; laten we er nu voortaan niet meer over spreken. De schilder stond op en begon zich aan te kleeden, terwijl zijn vriend een diep stilzwijgen bewaarde. Hij wilde niet terugkomen op hetgeen hij zooeven gehoord had.

souvent, et quand le lundi nous revenions de la campagne vers le soir, il avait coutume de dire dans son ivresse: „Ne sens-tu pas maintenant que tu es un homme?” 5. Lorsque je quittai la sculpture pour la peinture, ces promenades du lundi cessèrent. 6. Peu de temps après, je perdis ma mère: il est inutile que je vous dise quel était mon amour pour elle. 7. Ma mère a été la seule femme qui ait exercé quelque influence sur ma vie; je l'ai aimée comme ma mère et en même temps comme ma fille; lorsque je la perdis, je fus dans le désespoir; je n'avais personne, ni parents ni amis pour me consoler, et alors je suis retourné à mes anciennes habitudes. 8. Voilà, vous connaissez à présent mon histoire, je vous ai donné l'explication de ma conduite; n'en parlons plus désormais. 9. Le peintre se leva et commença à s'habiller, tandis que son ami gardait un profond silence. Il ne voulait pas revenir sur ce qu'il venait d'entendre.

L. M. C. Torman.

Opmerkingen.

1. *Tu sais.* — „*Que j'ai connu*”. Volstrekt noodig is de Subjonctif hier niet; het is mogelijk, dat de spreker volkomen zeker is, dat hij slechts dien eenen man in zijn jeugd heeft gekend. — *Fut* is ook goed. Het is het eerste van de reeks van feiten, die het verhaal uitmaken. — *Statuaire* is de beeldhouwer, die zich voornamelijk toelegt op het maken van standbeelden (*statues*). *Sculpteur* is de algemeene naam, die ook gegeven

wordt aan dengene, die minder artistiek werk levert, b.v. ornamenten en schoorsteenmantels. Daar hier sprake is van een beeldhouwer, die „niets meer dan een werkman" was, is *statuaire* niet de ware vertaling. — Let op den tijdvorm der twee werkwoorden in den laatsten zin! — „*Chez soi*" is minder goed. Zie de Grammaire, Hoofdstuk: Pronom réfléchi. — *Son métier; son art; sa profession.* Het laatste wordt echter bij voorkeur gebruikt, als er van geestelijken arbeid sprake is. Van de synoniemen *métier* en *profession* geeft de Nouveau Dictionnaire des Synonymes français van A. L. Sardou de volgende verklaring: „Le *métier* fait l'ouvrier, l'homme de travail; la *profession* fait l'homme d'un tel ordre, d'une telle classe. Le *métier* demande un travail de la main; la *profession* un travail quelconque. Ainsi vous dites le *métier* de boulanger, le *métier* de chaudronnier, de maçon. Mais on dit la *profession* de commerçant, d'avocat, de médecin, et non pas le *métier*, car ces gens-là ne travaillent pas de la main. — Cependant le mot de *métier* est quelquefois relevé par son régime: ainsi on dit *le métier des armes*, *le métier de roi*...... Le *métier des armes* désigne un usage habituel, ou l'habitude acquise par l'exercice et l'expérience. La *profession des armes* marque l'emploi auquel on s'est consacré."

2. Het is duidelijk, dat in dezen zin de nadruk gelegd moet worden op hij en in zijn school. — Ten onrechte hebben enkelen het werkwoord *apprendre* in den Imparfait gezet, want de feiten volgen elkaar aldus op: 1°. Le frère de ma sœur *fut* le seul homme, etc. 2°. Il me *prit* chez lui. 3°. Il m'*apprit*. — — *Enseigner* is goed, want men zegt ook *enseigner quelque chose à quelqu'un.* Maar *instruire* deugt niet, want dat werkwoord heeft in deze beteekenis als lijdend voorwerp bij zich den persoon, die onderricht ontvangt. — Het woord ook is hier een geheel overtollig woord (*terme explétif*) en moet onvertaald blijven. — Varianten: *il ne m'apprit qu'à dessiner; il ne m'apprit autre chose qu'à dessiner* (Het voorzetsel *à* niet weglaten); *il se borna à m'enseigner le dessin; la seule chose qu'il m'apprît fut le dessin.*

3. *Artisan*, als tegenstelling van *artiste*, is goed. — Degenen, die den zin begonnen zijn met *il*, mogen het hoofdstuk: *Du pronom démonstratif* nog wel eens nalezen. — *Rien plus qu'un ouvrier* zou kunnen beteekenen: niets in hoogere mate dan werkman; werk-

man meer dan iets anders. Maar die constructie komt zelden voor. — *Promptement*, in enkele vertalingen voorkomende, beteekent *avec promptitude*, met vlugheid, zonder dralen. De zeer bijzondere beteekenis, die het woord prompt in onze taal heeft gekregen, n.l. die van stipt of nauwkeurig, heeft het in het Fransch niet. De inzender, die vertaald heeft „il allait vite en besogne", heeft het woord flink ook opgevat in den zin van vlug. Zijn vertaling is dus een omzetting van *il travaillait promptement.*

4. *Lui donne* (*assure*) *la liberté; en fait un homme libre.* — Als wij.... terugkwamen is een tijdbepalende, geen voorwaardelijke bijzin; daarom is de vertaling *si nous retournions* niet goed. — *Se retourner* beteekent zich weer omdraaien, b.v. L'enfant se tourne et se retourne dans son lit. *S'en retourner* beteekent heengaan, b.v. Après avoir longtemps frappé à la porte, il s'en retourna (ACAD.). — „*Souloir*", gewoon zijn, is een geheel verouderd werkwoord. Men zou dikwijls gevaar loopen, niet verstaan te worden, als men het gebruikte. — De zin „dat gij een man zijt" drukt iets uit, dat de spreker zich als een stellig feit voorstelt. Het werkwoord moet dus in den Indicatif staan. Men kan ook eenvoudiger zeggen: *Ne te sens-tu pas un homme à présent?* Dat de oom zijn neefje niet met *vous* aanspreekt, zal ieder begrijpen.
5. De bijzin kan ook den vorm aannemen van een phrase gérondive: *En quittant* etc. — Velen hebben *promenades de lundi*, zonder het bepalend lidwoord. Dat is een fout, want er wordt niet gesproken van een Maandag, die minder dan acht dagen verwijderd is van het oogenblik waarop men spreekt.
6. *Il n'est pas besoin* (*Je n'ai pas besoin*) *de vous dire* (*Inutile de vous dire*) *combien* (*à quel point*) *je l'aimais.* De vertaling „il n'y a pas besoin" deugt niet. *Combien mon amour pour elle était grand.* Met dat laatste zinnetje hebben vele inzenders erg getobd. Zij hebben het opgevat als een toegevenden bijzin, alsof het beteekende: hoe groot mijn liefde voor haar ook mocht zijn! Natuurlijk heeft dan het werkw. zeggen geen lijdend voorwerp bij zich.
7. Er zijn heel wat uitdrukkingen, waarin een zelfst. naamw. zonder lidwoord aan een werkwoord is verbonden. Zie Dubois, Partie Compl. 38 of Robert, Gramm. fr. 176. Maar „*exercer influence*" behoort daar niet bij, evenmin als „*avoir influence*".

Het werkwoord *influencer* is transitief: het zou dus gevolgd moeten worden door *ma vie*, zonder voorzetsel. — „*Comme mère et comme fille*", schrijft een der inzenders. Dat is heel leelijk gezegd; als het iets beteekent, kan het niet anders zijn dan: als ongehuwde moeder! — „*Je fus désespéré*" is ook goed. Het werkw. in den Passé défini, omdat het wanhopig zijn volgt op het verliezen. Er is dus *succession d'événements*. Gebruikte men den Imparfait, dan zou dat beteekenen, dat het verlies plaats had, terwijl ik wanhopig was. *Sa perte me jeta (plongea) dans le désespoir.*

8. Kijk heeft in dit verband zijn werkwoordelijke kracht verloren; het is een tusschenwerpsel geworden en kan niet vertaald worden door *voyez* of *regardez*, wel door *eh bien* of door *tenez*. Maar *voilà* verdient de voorkeur. — *Dorénavant.*

9. *Commença (se mit) à faire sa toilette.* Men zie over het verschil tusschen *commencer* en *se mettre* de vorige aflevering, blz. 170. — *Se vêtir* zou goed zijn, als de schilder gedurende het afgeloopen gesprek geen kleeren had aangehad. *Vêtement* zegt men van alles wat het lichaam bedekt, maar *habillement* doet denken aan hetgeen gedragen wordt in bepaalde gevallen, met het oog op de gebruiken, b.v. als men gaat wandelen of naar een bal of een concert gaat.

C. A. H.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden zijn ingekomen van:

I. B. Kroon, Sliedrecht. — Mej. L. M. C. Torman, Zuilichem. — Jan Cazijn, Amsterdam. — Nico te B. — M. J. Boukamp, Heukelum. — P. B. te N. T. — H. Herwijnen. — Sylvaducien. — B. v. Ginniken, Oudenbosch. — G. W. Hoornstra, Amsterdam. — Mej. W. J. de Stigter, Kedichem. — A. Polman, Kampen.

II. Nico te B. — M. J. Boukamp, Heukelum. — R. U. Sittard. — H. Herwijnen. — R. Jerseyensis. — M. W. te Brakel. — L. M. C. Torman, Zuilichem. — A. Polman, Kampen. — Mej. W. J. de Stigter, Kedichem. — G. W. Hoornstra, Amsterdam. — Marie Mermans. — Sylvaducien. — C. M. Rombouts, Den Haag. — Mej. A. N. te U. — J. A. Z. — B. Kroon, Sliedrecht.

G. W. H. — C'est à ce point? Je me sauve. Dites donc! si ça se gagnait! (La Dame aux Camélias, II, 1).

Is het zoo erg? Dan maak ik dat ik wegkom. Zeg! als het maar niet besmettelijk is.

— Je suis sûr que Prudence a eu une passion dans le Caveau. (id. I, 8).

Ik weet zeker, dat P. een liefdeshistorie gehad heeft in het Caveau. Dit was in het laatst der vorige en in het begin van deze eeuw te Parijs een plaats van samenkomst van jonge dichters en kunstenaars. Béranger, die in 1813 als lid van het Caveau toegelaten werd, bezong het in het lied: L'Académie et le Caveau.

Bibliographie.

Nouveau Dictionnaire des Synonymes français, par A. L. Sardou. Paris, Ch. Delagrave.

Il est presque superflu de faire l'éloge d'un Dictionnaire des Synonymes qui en est à sa neuvième édition. Aussi nous contentons-nous de recommander à nos lecteurs de faire la connaissance de cet excellent ouvrage. Il est toujours bon de pouvoir consulter plus d'un Dictionnaire de Synonymes quand on a de la peine à se décider sur le terme que l'on veut employer. Car tous les philologues ne sont pas d'accord sur le sens du mot *synonyme.* „Les uns entendent par cette dénomination certains mots ayant des significations rapprochées, mais tellement distinctes que dans aucun cas ces mots ne peuvent être indifféremment substitués l'un à l'autre; d'autres se figurent que l'on désigne par là des mots qui ont exactement la même signification, si bien que dans tous les cas possibles l'un peut être remplacé par l'autre, sans le moindre désavantage."

M. Sardou entend par *synonymes* „des mots ou des locutions qui, ayant un sens général commun, ce qui les rend synonymes les uns des autres, ont cependant chacun une signification propre, qui permet d'exprimer des nuances d'idées dans les cas particuliers où la pensée l'exige".

Pour bien distinguer ces nuances, l'auteur examine l'étymologie et la composition des mots, mais surtout l'emploi de ces mots consacré par le bon usage et par les écrivains sur l'autorité desquels on peut s'appuyer. C. A. H.

Lijst van boeken, die voor de studie der Duitsche Taal (Akte L. O.) aanbeveling verdienen.

J. Leopold. Hz. Lehrbuch der deutschen Sprache. (4. Auflage. Breda, P. B. Nieuwenhuys. *f* 2.25).

H. C. Spruyt. Hochdeutsche Sprachlehre für Niederländer. (6. Auflage. Groningen, P. Noordhoff. *f* 1.25).

W. Wilmanns. Deutsche Schulgrammatik. (9. Auflage. Berlin, Paul Parey. *f* 1.50).

J. Leopold. Hz. Nederlandsch-Hoogduitsche klank- en zinverwante woorden. (3. Druk. Breda, P. B. Nieuwenhuys. *f* 2.70).

P. F. L. Hoffmann. Volkstümliches Wörterbuch der deutschen Synonymen. (3. Auflage. Leipzig, F. Brandstetter. *f* 0.95).

W. Vietor. Die Aussprache des Schriftdeutschen, mit phonetischen Texten. (4. Aufl. Leipzig, Reisland. *f* 1.10).

K. Duden. Orthographisches Wörterbuch. (4. Auflage. Leipzig, Bibliogr. Institut. *f* 1.10).

E. Schwarz. Wörterbuch der deutschen Verben, Adjektive und Präpositionen. (2. Auflage. Haarlem, F. Bohn. *f* 0.90).

S. Hetzel. Wie der Deutsche spricht. (Leipzig, Wilh. Grunow. *f* 1.95).

Woordenboeken.

Kramers Neues Taschenwörterbuch (5. Auflage. Gouda, G. B. van Goor. *f* 1.50).

S. Susan. Neues Taschenwörterbuch (4. Druck. Zalt-Bommel, J. Noman & Zoon. *f* 3.90).

Servaas de Bruin. Duitsch Woordenboek. (Zutfen, W. J. Thieme & Cie. *f* 3.90).

M. H. Thibaut. Wörterbuch der Französischen und Deutschen Sprache. (119. Auflage. Braunschweig, G. Westermann. *f* 5.40).

Sachs-Villatte. Encyclopädisches Wörterbuch, II. Teil (Grofse Ausgabe. Berlin, Langenscheidt. *f* 24.—).

Praktische oefeningen.

Grammatica: J. Leopold Hz. Zwischengrammatik. (Breda, P. B Nieuwenhuys. *f* 1.75). H. Witt. Praktische Sprachübungen. (Kiel, Schwersche Buchhandlung. *f* 0.50). J. W. Sasse. Rektionslehre.

(Hannover, Karl Mayer. *f* 0.20). Oefeningen, behoorende bij de grammatica van LEOPOLD, SPRUYT en L. WIRTH. RÖHNER—DEELMAN. Der Repetent. (Deventer, J. v. d. Meer. *f* 0.90).

Vertaling in het Duitsch: R. DIJKSTRA. Examen-opgaven ter vertaling uit het Duitsch in het Nederlandsch en omgekeerd. (Amsterdam, A. Dupont. *f* 0.60). F. A. R. BEEKMAN. Opgaven en oefeningen (Breda, P. B. Nieuwenhuys. *f* 0.60). P. A. SCHWIPPERT. 40 Examenopgaven ter vertaling in het Hoogduitsch. (Haarlem, F. Bohn. *f* 0.60.)

Vertaling in het Nederlandsch: L. L. VAN THIEL. Vertaalstudiën ter voorbereiding voor het examen Duitsch L. O. (Purmerend, J. Muuses. *f* 0.50).

Homoniemen, Synoniemen, Idioom: J. LEOPOLD Hz. Honderdvijftigtal homoniemen. Met oefeningen. (Breda, P. B. Nieuwenhuys. *f* 0.60). F. A. R. BEEKMAN. Oefeningen bij LEOPOLD's Nederlandsch-Hoogduitsche klank- en zinverwante woorden. (Breda, P. B. Nieuwenhuys. *f* 0.60). Dr. C. E. POSER. *a)* Das edle Blut. *b)* Vergnügen auf dem Lande. Mit Erläuterungen. (Amsterdam, J. E. Sikken. *f* 0.75, *f* 0.90).

Lectuur.

Uit **Reclam:** DROSTE-HÜLSHOFF: Die Judenbuche. ECKSTEIN: Humoresken. Pariser Leben. FRANZOS: Die Hexe. FRENZEL: Das Abenteuer. Der Hausfreund. Die Uhr. HEYSE: Zwei Gefangene. JENSEN: Hunnenblut. KRETZER: Der Baſsgeiger. LINDENBERG: Berlin. LUDWIG: Zwischen Himmel und Erde. PETERSEN: Die Irrlichter. Prinzessin Ilse. RAABE: Zum wilden Mann. TELMANN: In Reichenhall.

Uit **Engelhorns Romanbibliothek:** ECKSTEIN: Das Kind. FRANZOS: Ein Opfer. HEYSE: Das Marienkind. HOPFEN: Der Genius und sein Erbe. Robert Leichtfuſs. LINDAU: Helena Jung. ROBERTS: Preisgekrönt. SPIELHAGEN: Susi. Selbstgerecht. VOSZ: Der Mönch von Berchtesgaden. Die Sabinerin. Kinder des Südens. WILBRANDT: Der Wille zum Leben. WILDENBRUCH: Das wandernde Licht. VON WOLZOGEN: Die Kinder der Excellenz. Der Thronfolger. Die tolle Komteſs.

Uit **Collection Spemann:** RING: Frauenherzen. SACHER-MASOCH: Der kleine Adam. VOSZ: San Sebastian.—

Ten slotte kunnen wij nog aanbevelen: ANTON E. SCHÖNBACH: Über Lesen und Bildung. (Graz, Leuschner & Lubensky. *f* 1.95). In dit werk vindt men eene met veel zorg samengestelde lijst van goed geschreven boeken.

Opgave.

Foutief.

Einige Zeit her[1]) übernachtete[2]) ich in einem Hotel, dessen Wärter[3]) besonders nett[4]), ja sogar vornehm aussah. Jener[5]) Mann soll[6]), sagte ich so zu mir selbst, bessere Tage gekannt haben, und ich benutzte die erste und[7]) beste Gelegenheit, mich nach ihm zu erkundigen. Und es trat heraus[8]), dafs meine Ahnung[9]) richtig war. Er sei[10]) nämlich seiner Gesundheid wegen im Süden gewesen und habe[10]) natürlich der Spielbank in Moute Carlo auch einen Besuch gebracht[11]). Dies sei, wie mein Freund, von dem ich über den Mann Erkundigungen[12]) erhielt, mir erzählte, sein Unglück geworden. Eines Tages habe er ein Paar[13]) Goldstücke gewagt, gerade an[14]) einem Augenblick, dafs[15]) ein alter Freund von ihm im[16]) selben[16]) Saal anwesend gewesen sei, der ihn am Spieltisch entdeckt, ihm auf die Schulter gepocht[17]) habe und dann mit ihm hinaus gegangen sei. »Als er ein[18]) Augenblick später zurückkahm[19]) an den grünen Tisch," setzte[20]) der[21]) Freund fort, „fand er sein Paar[13]) Goldstücke — ein Nachbar hatte inzwischen für ihn durchgespielt[22]) — zu einer grofsen Summe herangewachsen. Sein Freund gab ihm nun den Rat, die Summe dem Wirte in Verwahrsam zu

Verbeterd.

Vor einiger Zeit logierte ich in einem Hotel, dessen Portier höchst anständig, ja sogar vornehm aussah. Dieser Mann mufs, sagte ich (zu) mir, bessere Tage gekannt haben, und ich benutzte die erste beste Gelegenheit, mich nach ihm zu erkundigen. Und es stellte sich heraus, dafs meine Vermutung richtig war. Er war nämlich seiner Gesundheit wegen im Süden gewesen und hatte natürlich auch die Spielbank in Monte Carlo besucht. Dies war, wie mein Freund, von dem ich über den Mann Auskunft erhielt, mir erzählte, sein Unglück geworden. Eines Tages hatte er ein paar Goldstücke gewagt, gerade in einem Augenblick, wo im selben Saal ein alter Freund von ihm anwesend gewesen sei, der ihn am Spieltisch entdeckt und auf die Schulter geklopft hatte und dann mit ihm fortgegangen sei. „Als er einen Augenblick später an den grünen Tisch zurückkam," fuhr mein Freund fort, „fand er sein paar Goldstücke — ein Nachbar hatte inzwischen für ihn weiter gespielt — zu einer grofsen Summe angewachsen. Sein Freund gab ihm nun den Rat, dem Gastwirt die Summe in Verwahrung zu geben, damit er nicht Gefahr laufe, sie wieder in der Spielhölle zu

geben, damit er nicht die Gefahr hätte, sie wieder in dem Spielhohle[23]) zu verlieren. Er leistete dieser Ratgebung Folge[24]). Der Wirt nahm das Geld, schlofs es in einem[25]) Feuerkasten[26]) und gab ihm eine Quittung, indem er sagte, er wolle es ihm, wenn er das Geld zurück fordern kam[27]), erst den Abend vor seiner Abreise zur Hand[28]) stellen.

Es dauerte nicht lange, oder[29]) der Mann, der in kurzer Zeit ein leidenschaftlicher Spieler geworden war, kam und forderte sein Geld zurück. Der Wirt mufste jetzt, weil er wohl sah, dals nichts daran zu thun war, das Geld hingeben[30]). Kaum waren drei Stunden verflossen, da war die Summe verloren. Anstatt jetzt die Spielbank zu vermeiden, telegrafierte[31]) er seinem Banquier, ihm Geld zu schicken. Auch dies wurde von der unersattlichen[32]) Bank verschlunden[33]); die grillige[34]) Glücksgöttin hatte ihn nun einmal den Rücken zugewandt. Darauf reiste er nach Hause und verkaufte seine[35]) Habe und Gut; er glaubte jetzt das richtige Mittel gefunden zu haben, das Verlorene zurückzuwinnen[36]). Er wollte das von ihm entdeckte[37]) System von Spielen[38]) benützen[39]), aber es mifslang unglücklich[40]).

verlieren. Er befolgte diesen Rat. Der Wirt nahm das Geld, schlofs es in seinen feuerfesten Geldschrank und gab ihm eine Quittung, indem er sagte, er wolle ihm das Geld, wenn er es zurückfordern sollte, erst den Abend vor seiner Abreise zustellen.

Es dauerte nicht lange, da kam der Mann, der in kurzer Zeit ein leidenschaftlicher Spieler geworden war, und forderte sein Geld zurück. Der Wirt mufste nun, da er wohl sah, dafs es sich nun einmal nicht ändern liefs, das Geld hergeben. Kaum waren drei Stunden verstrichen, da war die Summe verloren. Anstatt jetzt die Spielbank zu meiden, telegraphierte er seinem Banquier, er möge ihm Geld schicken. Auch dies wurde von der unersättlichen Bank verschlungen; die launenhafte Glücksgöttin hatte ihm nun einmal den Rücken zugewandt. Darauf reiste er nach Hause und verkaufte Hab' und Gut; er glaubte jetzt das richtige Mittel, das Verlorene wieder zurückzugewinnen, gefunden zu haben. Er wollte das von ihm erfundene Spielsystem in Anwendung bringen, aber es mifslang jämmerlich.

Bemerkungen.

1. Einige Zeit her mufs heifsen Vor einiger Zeit. Das zeitbestimmende her kann nur als Prädikat gebraucht werden: Es ist drei Jahre her. Ausdrücke wie *eeuwen geleden*, *lang geleden* etc. übersetze man durch in alten Zeiten, vor vielen Jahren etc.
2. Übernachten drückt nur das Bleiben an einem Ort während der Nacht aus, während logieren einen (oder mehr) vorangehenden oder folgenden Tag, oder einen Teil desselben, mit einschliefst.
3. Wärter = *oppasser;* hier ist wohl der Portier gemeint.
4. Besonders nett: sehr anständig. Nett heifst hübsch, zierlich, charmant. Da hier aber der Gesichtsausdruck, überhaupt das ganze Aussehen gemeint ist, ziehe ich anständig vor. Besonders ist als Bestimmung zu einem andern Adverb wenig gebräuchlich.
5. Jener Mann mufs sein dieser Mann, weil nur von einer Person die Rede ist; jener deutet auf einen entfernten oder entferntern Gegenstand hin.
6. Dieser Mann soll bessere Tage gekannt haben heifst: Man behauptet, dafs u. s. w. Gemeint ist: Der Mann mufs bessere Tage gekannt haben. Der Gedankengang ist folgender: Der Mann hat etwas an sich, was den vornehmen Mann kennzeichnet. Wenn er kein vornehmer Mann gewesen wäre, so könnte er diese Eigenschaft nicht besitzen. Es kann nicht anders, er mufs bessere Tage gekannt haben. (Logische Notwendigkeit).
7. Die erste beste Gelegenheit ist ein stehender Ausdruck. Holländisch: *de eerste gelegenheid de beste.*
8. Trat heraus mufs sein zeigte sich, stellte sich heraus. Für das niederländische *blijken* und zugehörige Formen giebt es im Deutschen kein besonders Wort; *blijk* = Beweis, Zeichen, z. B. Als Beweis meiner Hochachtung, der Verwundete gab kein Lebenszeichen mehr; *blijkbaar* = offenbar; *klaarblijkelijk* = augenscheinlich.
9. Ahnung ist eine dunkle Vorempfindung, dafs etwas geschehen werde. Dieses Wort ist also hier nicht am Platz. Besser ist Vermutung, denn vermuten heifst: subjektive Gründe

haben, die Wirklichkeit oder Möglichkeit eines Dinges als wahrscheinlich anzunehmen.

10. Er sei ...... und habe. In diesem Satze ist der Gebrauch des Konjunktivs weder zu erklären noch zu verteidigen.

11. Einen Besuch gebracht: nicht gebräuchlich; man sagt: Einen Besuch machen oder abstatten. Weil hier die Rede ist von einem Orte, wählen wir besuchen.

12. Erkundigungen erhielt. Diese Wörter passen nicht zusammen: man zieht Erkundigungen ein und man erhält Auskunft.

13. Ein Paar Goldstücke mufs sein Ein paar Goldstücke, weil gemeint ist einige (nicht zwei zusammengehörige) Goldstücke.

14. An einem Augenblicke. Nur bei den Zeitbestimmungen Tag, Morgen, Abend steht die Präposition an, sonst in; also in einem Augenblicke.

15. In einem Augenblick, dafs u. s. w. Das Bindewort dafs wird im Deutschen nicht gebraucht zur Verbindung eines abhängigen Satzes mit einem zeitbestimmenden Substantiv.

16. Im selben Saale, besser: in demselben Saale. Zusammenziehung gewisser Präpositionen mit dem bestimmten Artikel ist im allgemeinen erlaubt, wenn der Artikel fast oder ganz tonlos gesprochen wird. Unstatthaft ist die Kontraktion, wenn der Artikel die Bedeutung eines Determinativs annimmt oder demonstrative Kraft hat.

17. Gepocht bedeutet stark geklopft. Man kann an die Thür klopfen und auch pochen; aber man klopft einem auf die Schulter.

18. Ein Augenblick mufs sein: Einen Augenblick, weil M. Acc.

19. Zurückkahm. Das h in kahm ist unberechtigt, weil im Infinitiv ein kurzer Vokal steht und also das h fehlt.

20. Setzte der Freund fort. Das transitive fortsetzen ist hier nicht am Platz. Man setzt eine Arbeit, eine Erzählung, ein Geschäft fort; aber man fährt fort (intrans.) mit der Arbeit.

21. Der Freund; besser mein Freund.

22. Durchgespielt mufs heifsen fortgespielt, weitergespielt. Durch wird im Deutschen nicht zur Bezeichnung eines ununterbrochenen Fortfahrens gebraucht, dafür dienen die Adverbien weiter, zu, fort (Leopold).

23. Spielhohle ohne Umlaut ist grammatisch falsch; Spielhöhle wird aber nicht gesagt; wohl Spielhölle.
24. Er leistete dieser Ratgebung Folge. Der ganze Ausdruck scheint mir schlechtes Deutsch: Ratgebung ist kaum gebräuchlich und Folge leisten (d. i. *gehoorzamen*, *gevolg geven aan*) ist in Verbindung mit Rat auch nicht unbedenklich. Man sagt wohl: einem Befehle, einer Aufforderung, einer Einladung Folge leisten. Einfacher und besser: Er folgte diesem Rate oder Er befolgte diesen Rat.
25. Der Wirt schlofs das Geld in seinem Feuerkasten, mufs heifsen in seinen feuerfesten Geldschrank.
26. Feuerkasten existiert nicht.
27. Zurück fordern kam. Kommen steht im Deutschen mit Supin; also zurückzufordern kam. Aber auch so ist es nicht richtig; der Fehler liegt aber im niederländischen Texte: *kwam terugeischen* mufs eigentlich sein *mocht komen terugeischen.* Fafst man den Text so auf, dann lautet die Übersetzung kommen sollte, ... zurückzufordern, oder einfacher noch: zurückfordern sollte.
28. Zur Hand stellen ist kein Deutsch; das holländische *ter hand stellen* ist zustellen, einhändigen.
29. Es dauerte nicht lange, oder etc. Man lese dafür: Es dauerte nicht lange, so (da) etc. Der Gebrauch von *of* in Nebensätzen, deren Inhalt durch eine Verneinung im Hauptsatze beherrscht wird, ist eine Eigentümlichkeit unserer Sprache. (De Drie Talen III. Jg. Seite 6).
30. Hingeben, das fahren lassen, opfern bedeutet, ist nicht gemeint, sondern zurückgeben, hergeben, abgeben.
31. Telegrafierte mufs sein telegraphierte.
32. Unersattlich: der Stammvokal mufs den Umlaut haben, denn unersättlich ist eine Ableitung von sättigen.
33. Verschlunden: ein Zeitwort verschlinden besteht nicht, wenn auch das Stammwort Schlund heifst. Man schreibe verschlungen.
34 Die grillige Glücksgöttin. Die Ableitung grillig (von Grille = Laune) ist nicht gebräuchlich; man sagt grillenhaft; auch launisch, launenhaft.
35. Seine Habe und Gut. Das Fürwort mufs fortbleiben, weil der Gebrauch es fordert. Gewöhnlich heifst es Hab' und Gut.

Derartige formelhafte Ausdrücke leiden keine Bestimmwörter. Beispiele: Mann und Maus, Herz und Hand, Land und Leute.

36. Zurückzuwinnen mufs heifsen zurückzugewinnen, weil der Stamm winn in allen Formen und Ableitungen die Vorsilbe ge hat.
37. Entdeckte; besser wäre erfundene.
38. System von Spielen ist schlechtes Deutsch: das Genitivverhältnis darf nicht umschrieben werden. Also System des Spielens, oder besser Spielsystem.
39 Benützen oder benutzen = anwenden, in Anwendung bringen.
40. Unglücklich. Jedenfalls müfste das Adverb hier unglücklicherweise sein; das Wort selbst aber ist nicht glücklich gewählt; das richtige Wort ist jämmerlich.

JOH. R. & DE VRIES.

Vertaling in het Nederlandsch.

Auf der Grundlage historischer Studien das Schöne und Darstellbare einer Epoche umspannend, darf der Roman auch wohl verlangen, als ebenbürtiger Bruder der Geschichte anerkannt zu werden, und wer ihn achselzuckend als das Werk willkürlicher und fälschender Laune zurückweisen wollte, der mag sich dabei getrösten, dafs die Geschichte, wie sie bei uns geschrieben zu werden pflegt, eben auch nur eine herkömmliche Zusammenschmiedung von Wahrem und Falschem ist, der nur zu viel Schwerfälligkeit anklebt, als dafs sie es, wie die Dichtung, wagen darf, ihre Lücken spielend auszufüllen.

Daar de roman op den grondslag van geschiedkundige studiën al het schoone van een tijdperk en wat daarvan in beeld te brengen is bevat, mag hij ook wel verlangen, als gelijke en broeder van de geschiedenis erkend te worden, en wie hem schouderophalend ter zijde zou willen leggen als het werk van willekeurige en de waarheid verkortende fantasie, die mag daarbij voor lief nemen, dat de geschiedenis, zooals ze gewoonlijk bij ons geschreven wordt, ook niets anders is dan eene overgeleverde samensmelting van waar en onwaar, die alleen maar te onbeholpen is, om het als de poëzie te durven wagen, hare leemten al spelende aan te vullen.

Wenn nicht alle Zeichen trügen, so ist unsere Zeit in einem eigentümlichen Läuterungsprozeſs begriffen.

Wanneer niet alle teekenen ons bedriegen, dan verkeert onze tijd in een eigenaardig louteringsproces.

In allen Gebieten schlägt die Erkenntnis durch, wie unsäglich unser Denken und Empfinden unter der Herrschaft der Abstraktion und der Phrase geschädigt worden; da und dort Rüstung zur Umkehr aus dem Abgezogenen, Blassen, Begrifflichen zum Konkreten, Farbigen, Sinnlichen; statt müſsiger Selbstbeschauung des Geistes Beziehung auf Leben und Gegenwart, statt Formen und Schablonen naturgeschichtliche Analyse, statt der Kritik schöpferische Produktion, und unsere Enkel erleben vielleicht noch die Stunde, wo man von manchem Koloſs seitheriger Wissenschaft mit der gleichen lächelnden Ehrfurcht spricht, wie von den Resten eines vorsündflutlichen Riesengetiers, und wo man ohne Gefahr, als Barbar verschrieen zu werden, behaupten darf, in einem Steinkrug alten Weines ruhe nicht weniger Vernunft als in mancher umfangreichen Leistung formaler Weisheit.

Op elk gebied begint men meer en meer in te zien, hoe ontzaglijk ons denken en gevoelen onder de heerschappij der abstractie en der phrase heeft geleden; hier en daar maakt men zich op, om van het afgetrokkene, het matte, het begrip, terug te keeren tot het tastbare, het kleurige, het aanschouwelijke; in plaats van onvruchtbare bespiegeling — betrekking op het leven en het heden; in plaats van formules en modellen ter slaafsche navolging — natuurhistorische analyse; in plaats van critiek — scheppende productie, en onze kleinkinderen beleven misschien nog den tijd, dat men van menigen kolossus der tegenwoordige wetenschap met denzelfden glimlachenden eerbied spreekt als van de overblijfselen van een antediluviaansch reuzendier, en dat men, zonder gevaar te loopen om voor een barbaar uitgekreten te worden, mag beweren, dat er in een kruik ouden wijn niet minder verstand schuilt dan in menig omvangrijk werk van vormlijke wijsheid.

Zur Herstellung fröhlicher unbefangener von Poesie verklärter Anschauung der Dinge möchte nun auch die vorliegende Arbeit einen Beitrag geben, und zwar

Tot het doen ontstaan eener blijmoedige, onbevooroordeelde, door poëzie verhelderde beschouwing der dingen wenschte nu ook dit werk eene bijdrage te leveren,

aus dem Gebiet unserer deutschen Vergangenheit.	en wel uit het gebied van ons Duitsch verleden. R. D.

Opmerkingen.

1. De verkorte zin Auf der Grundlage ..... umspannend kan op verschillende wijzen worden opgevat; men kan er zoowel een voorwaardelijken als een redengevenden zin van maken. In plaats van *op den grondslag* (niet *grondlaag*) *van* ook: *gegrond* (*gebaseerd*) *op*. Das Darstellbare: *wat voor schildering vatbaar is*, *wat in beeld gebracht kan worden*. Ebenbürtiger Bruder: *gelijkberechtigde broeder*, *gelijke en broeder*. Das Werk willkürlicher und fälschender Laune: *Het werk* (*voortbrengsel*) *van willekeurige* (*onbeteugelde*) *en de waarheid verkortende fantasie;* de letterlijke vertaling *vervalschenden luim* (*gril*, *inval*) is onmogelijk Nederlandsch. Der mag sich dabei getrösten: *die mag* (*moge*) *daarbij voor lief nemen*. Deze niet zeer duidelijke uitdrukking vonden wij op allerlei manieren vertaald, b. v. *die moge zich verzekerd houden*, *die zal wel niet uit het oog willen verliezen*, *die kan zich troosten met de wetenschap*, *die herinnere zich tot zijn troost;* dikwijls ook: *die moet zich dan maar getroosten*. Sich (einer Sache) getrösten komt voor in de beteekenissen: *a*) Mit Zuversicht auf eine Sache hoffen, *b*) in den zin van sich (einer Sache) trösten = sich damit zufrieden geben.
2. In allen Gebieten schlägt die Erkenntnis durch: *Op elk gebied begint men meer en meer in te zien*, *wint de overtuiging veld*, of meer letterlijk: *dringt het besef door*. Da und dort Rüstung zur Umkehr: *Hier en daar maakt men zich op* (*gereed*), *ziet men toebereidselen om terug te keeren*. Müfsige Selbstbeschauung des Geistes: *onvruchtbare bespiegelingen;* de vertaling: *werkelooze zelfbeschouwing van den geest* levert geen verstaanbaar Nederlandsch op.

Geschlecht der Flufsnamen.

I. Die *germanischen* Flufsnamen sind *weiblich*, z. B.: die Memel, die Weichsel, die Oder, die Elbe, die Weser, die Ems, die Bode, die Havel, die Spree, die Raab, die Eger, die Saale, die Isar, die Mosel, die Donau, die Tauber, die Drau, die Save, die Theifs, die Aller, die Mulde, die Pleifse, die Elster, die Reufs, die Moldau, die Aar, die Etsch, die Zihl, die Thur, die Saane, die Enns, die Waal, die Maas, die Yssel, die Schelde. *Ausgenommen:* der Rhein, der Neckar, der Main, der Lech, der Inn, der Pregel und der Leck.

II. Die *übrigen europäischen* Flufsnamen sind *männlich*, z. B.: der Niemen, der Glommen, der Lougen, der Humber, der Avon, der Duero, der Tajo, der Guadalquivir, der Guadalaviar, der Tarn, der Lot, der Po, der Ebro, der Arno, der Tiber, der Dnjestr, der Dnjepr, der Bug, der Narew, der Don, der Ural, der Allier, der Cher, der Ticino, der Eurotas. *Ausgenommen* die auf *e* und *a*, z. B.: die Themse, die Seine, die Loire, die Garonne, die Rhône, die Dordogne, die Isère, die Durance, die Saône, die Aube, die Marne, die Oise, die Dwina, die Newa, die Düna, die Wolga, die Oka, die Kama, die Adda. *Segura* ist mnl.; *Severn* schwankt.

III. Die *asiatischen* und *afrikanischen* Flufsnamen sind *männlich*, z. B.: der Terek, der Kuban, der Ob, der Irtysch, der Jenissei, der Amur, der Hoangho, der Jangtsekiang, der Mekong, der Menam, der Irawaddy, der Ganges, der Indus, der Tigris, der Euphrat, der Amu(-Darja), der Syr(-Darja), der Jordan, der Nil, der Senegal, der Niger, der Kongo, der Zambezi. *Ausgenommen* die auf *a*, z. B.: die Kura oder Kur, die Selenga, die Angara, die Tunguska, die Lena, die Schilka, die Dschumna, die Gambia.

IV. Die *amerikanischen* und *australischen* Flufsnamen sind *männlich*, z. B.: der Amazonas (= Amazonenstrom), der Maranon, der Tocantins, der Xingu, der Topajos, der Japura, der Ottawa, der Sankt-Lorenz, der Mississippi, der Ohio, der Missouri, der Arkansas, der Parana, der Paraguay, der Uraguay, der (Rio de) la Plata, der Rio Grande del Norte, der Rio Negro, der Orinoco, der Ucayali, der Murray, der Darling, der Murrambidgee.

Der Rhein, der Neckar und der Main haben gewöhnlich, der Inn und der Nil haben bisweilen im Genitiv ein *s*.

L. L. van Thiel.

Während und **indem.**

Während, ursprünglich das Partizip präsens von währen, wird als Präposition und als Konjunktion gebraucht; indem = in + dem = in diesem Augenblick oder Zeitpunkt (SANDERS), eigentlich ein Proniminal-Adverb, ist bisweilen Adverb, gewöhnlich aber Konjunktion. Beide drücken ursprünglich einen temporalen Begriff und zwar den der Gleichzeitigkeit aus. Das adjektivische Partizip während stand in der älteren Sprache oft mit einem reinen Substantiv oder mit dem substantivierten Infinitiv eines Zeitwortes ohne vorangehendes Bestimmwort im adverbialen (absoluten) starken oder statt dessen auch schwachen Genitiv.

ENGELIEN führt folgende Sätze von LESSING an: „Aber so lebten die Herren währendes Krieges (Vgl. heutigestags), als ob ewig Krieg bleiben würde." „Wir hatten ausgemacht, seiner währender Mahlzeit nicht zu erwähnen."

SANDERS nennt als veraltende Ausdrücke: währenden Redens (Vgl. stehenden Fufses) = unterm Reden, in der Zeit, dafs es währte; auch mit vorangehender Präposition; unter oder in währendem Reden, Lesen u. s. w. Daraus läfst sich erklären, wie während zur Präposition mit Genitiv (ausnahmsweise Dativ) wurde. Währendes Krieges wurde zu während des Krieges; währender Mahlzeit zu während der Mahlzeit; währenden Redens zu während des Redens; in währendem Reden zu während dem Reden. Setzt man nun an die Stelle des Genitivs solcher substantivierten Infinitive Nebensätze, so wird während zur Konjunktion mit dem dem Zeitwort währen innewohnenden Begriff der Fortdauer und der Gleichzeitigkeit. „Ottilie schwieg und hatte, während er sprach (= während seines Sprechens; in der Zeit, dafs sein Sprechen währte) vor sich hingesehen." (GOETHE). „Während er sich badete, kam auch der Kadi von Bagdad dahin." (DIJKSTRA *en* VAN DUINEN, *Nieuw Practisch Leerboek*). „Allzu früh und fern der Heimat mufsten sie ihn hier begraben, während noch die Jugendlocken seine Schultern blond umgaben." (BLATZ, Schulgrammatik). Der Unterschied der Handlung (bzw. des Zustandes) ist aber Ursache, dafs wir in diesen und andern ähnlichen Satzgefügen leicht an einen Gegensatz denken und dem Bindeworte adversative Kraft beilegen; so bekam denn die Konjunktion während neben dem Begriffe der Gleichzeitigkeit den des Gegensatzes, und endlich trat unter

Umständen der temporale Begriff gänzlich in den Hintergrund, so dafs nur der Begriff des Gegensatzes übrig blieb: „Während die einzelnen Teile Hinterindiens auseinanderstreben und sich in den parallel laufenden Inseln des Malayischen Archipels fortsetzen, ragt Vorderindien in einem einzigen Keile ins Meer hinein." (Dr. Alois Geistbeck). „Die bekannteste, in Deutschland so volkstümliche Art ist der Hausstorch, ein hübscher, schmucker Vogel, während ein afrikanischer Vetter von ihm, der Marabu, mit seinem wie grindig erscheinenden Schädel, seinem häfslichen nackten Kropfe und seiner beispiellosen, Aas vorziehenden Gefräfsigkeit, einer der widerlichsten Vögel ist." (Prof. Dr. W. Marshall).

Wo nun aber ein Gegensatz ausgedrückt wird, haben Haupt- und Nebensatz gleiche Wichtigkeit, so dafs in mit während verbundenen Sätzen Haupt- und Nebensatz als dem Inhalte nach gleichwertig neben einander stehen und der Hauptsatz ganz gut zum Nebensatze, der Nebensatz zum Hauptsatze gemacht werden kann.

Indem ist, wie schon erwähnt, von Haus aus Adverb, kommt aber so nur noch selten vor, weil man statt des Adverbs indem meistens indessen oder indes sagt und schreibt. „Indem schlug der Vogel noch einmal sein munteres Lied sorglos und fröhlich in den Wald hinein." (Beekman *en* Van Goor, *Duitsch Leesboek*, I). Es dient aber gewöhnlich zur Verbindung von Sätzen und wird dann zur Konjunktion, wobei es in erster Linie Gleichzeitigkeit ausdrückt, sich also mit während in dessen Grundbedeutung berührt: „Indem (= in dem Augenblicke, wo) er nun aus dem Badehaus kam, sagte einer von seinen Bekannten, es wäre doch endlich einmal Zeit, seine Pantoffel abzudanken und sich ein Paar neue zu kaufen." (Dijkstra *en* Van Duinen, *Nieuw Practisch Leerboek*). „Er brach in einen Strom von Thränen aus, indem (= in dem Augenblicke, wo) er sich mit dem Gesichte auf den Tisch warf." (Goethe). Die Konjunktion indem hat aber neben dem Begriffe der Gleichzeitigkeit den der Kausalität erhalten, was sich wohl daraus erklären läfst, dafs in manchen Fällen Ursache und Wirkung in der Zeit kaum von einander getrennt sind; auch tritt dabei der Begriff des Temporalen oft in den Hintergrund. So eignet sich denn indem besonders dazu, unsere verkürzten („*beknopte*") Nebensätze mit *door te* + *Inf.* oder mit einem Partizip präsens zu übersetzen, wobei der Inhalt des Nebensatzes von geringerer Wichtigkeit als der des Hauptsatzes, gleichsam als etwas Hinzugefügtes, erscheint:

„Indem sie (= die Geschichte) uns auf unsere eigenen Besitzungen aufmerksam macht (*terwijl zij ...... maakt; door ...... te maken; .... makende*), läfst sie uns die gepriesenen goldenen Zeiten Alexanders und Augusts nicht zurückwünschen." (SCHILLER). „Dicht an diesen [Strauch] legte sie (= die Schlange) ihren Kopf mit dem Vogel, wickelte nun ihren Leib um den Stamm und um den Finken zugleich und erdrückte ihn, indem sie sich zusammenschnürte." (*door te + Inf.*). (BEEKMAN *en* VAN GOOR, *Duitsch Leesboek*, I).

Wenn wir nun Obiges in Bezug auf die Konjunktionen während und indem zusammenfassen, so ergiebt sich daraus:

1°. Beide drücken ursprünglich Gleichzeitigkeit aus;

2°. Während hebt den Gegensatz, indem die Kausalität hervor.

3°. Während drückt bisweilen blofs den Gegensatz, indem mitunter blofs die Kausalität aus;

4°. Bei während sind Haupt- und Nebensatz dem Inhalt nach gleichwertig; bei indem ist der Inhalt des Haupsatzes Hauptsache, der des Nebensatzes Nebensache;

5°. Indem eignet sich besonders zur Übersetzung verkürzter („*beknopte*") Nebensätze mit *door te + Inf.* oder mit einem Partizip präsens.

L. L. VAN THIEL.

Beantwoording van ingezonden vragen.

1. Is het eene dichterlijke vrijheid te zeggen manch starres Herz, daar de grammatica leert manches starre Herz? Kan men in plaats van Das sagt sich nicht ook zeggen Das sagt man nicht? Moet men zeggen Ein Fafs holländische Heringe of holländischer Heringe? KLUKKERT.

Antw.: Volgt op manch (solch, welch) een bijvoeg. naamw., dan kan manch verbogen worden of onverbogen blijven. Hoewel manch gewoonlijk verbogen wordt, is het gebruik van den onverbogen vorm, ook in proza, toch niet zoo zeldzaam, dat men het een dichterlijke vrijheid zou moeten noemen. — Beide uitdrukkingen zijn goed; de eerste beteekent: *dat wordt niet gezegd* en de andere: *dat zegt men niet.* — Holländischer Heringe is beter, doch Holländische is niet fout.

2. Ich bitte Sie höflichst um Erklärung und Übersetzung des Wortes unentwegt. JOH. ROMP.

Antw. Unentwegt, auch unentwegbar, unentweglich be-

deutet *onoverwinnelijk*, *onwankelbaar*, *door niets van zijn stuk te brengen*. Voorbeelden: Ein unentwegter Kämpfer, unentwegte Treue, unentwegt auf etwas bestehen. Der Schriftsteller GUTZKOW gebraucht das Wort entwegt bildlich im Sinne von verirrt, auf Abwege geraten. Folglich ist unentwegt, unentwegbar, unentweglich, wer sich nicht irre führen läſst, wer von seinem Vorhaben nicht abzubringen ist.

3. Wat beteekenen de volgende uitdrukkingen uit Honigs Hoogduitsch Leesboek: Gelinder Blödsinn, die sechsfältige geknutete Peitsche; Ellak hatte notdürftig die deutsche Sprache erlernt; sein blöder Mut begann zu schwinden; ein richtiger Zug liegt auch im Thörichtsten zur Stunde der Gefahr; der groſse Smaragd von Glasfluſs; ein struppierter Gaul.

Antw.: *Een lichte graad van stompzinnigheid*; geknutet oder geknotet = *met knoopen;* notdürftig = *gebrekkig*, *nauwelijks voldoende;* blöder Mut = *idiotenmoed; in de ure des gevaars toont ook de grootste dwaas verstand;* Glasfluſs = *gegoten glas;* struppiert (Fr. estropié) = *kreupel*, *stijf*.

4. Welke uitspraak der *g* is het meest gewenscht? Als ik *g* in legen als Verschluſslaut uitspreek, mag ik dan de *g* in Tage, Bogen als Reibelaut uitspreken, of moet ik de *g* dan altijd als Verschluſslaut uitspreken? W. H.

Antw. Over de uitspraak der *g* als tusschen- en sluitletter zijn de Duitsche phonetici het onderling niet eens. De Zuidduitschers willen de *g*, in overeenstemming met de *b* en de *d*, als tusschenletter uitspreken evenals aan het begin, maar als sluitletter verscherpen (tot *k*); vele Noordduitschers spreken de *g* „im Inlaut" als een zachten Ach- of Ich-laut en „im Auslaut" als een scherpen Ach- of Ich-laut uit. Het meest gewenscht voor Nederlanders schijnt mij in dezen de middelweg, n.l. dat wij de *g* als tusschenletter uitspreken zooals de Zuidduitschers en de *g* als sluitletter zooals de meeste Noordduitschers. Zoo spreekt men in Hannover ook. 't Is echter niet raadzaam, de verschillende uitspraken stelselloos door elkander te haspelen. Spreekt men in legen de *g* als Verschluſslaut, dan moet dit ook geschieden in Tage, Bogen.

5. Bij het lezen van SCHILLERS Maria Stuart ben ik op de volgende passage gestuit, die ik niet voldoende kan verklaren. Zou U zoo vriendelijk willen zijn, mij te helpen? CATO DECKERS.

Wie ein Unsterblicher auf gold'nen Wolken
Herniederfährt, wie den Apostel einst
Der Engel führte aus des Kerkers Banden,
Ihn hält kein Riegel, keines Hüters Schwert,
Er schreitet mächtig durch verschloss'ne Pforten,
Und im Gefängnis steht er glänzend da,
So überrascht mich hier der Himmelsbote,
Da jeder ird'sche Retter mich getäuscht.

Antw.: Als een onsterflijk wezen, nederdalend
Op gouden wolken, als de engel, die
d'Apostel voerde uit des kerkers banden, —
Hem keert geen grendel, niet des wachters zwaard,
Hij schrijdt met macht door vast gesloten deuren,
En blinkend staat hij in des kerkers nacht, —
Alzoo verrast mij hier de hemelbode,
Nu ieder aardsche redder mij bedroog.

CORRESPONDENTIE.

De *foutieve opgaaf* is het best verbeterd door Joh. R. te Amsterdam. Voldoende was het werk van: H. Huffnagel te Amsterdam, Joh. de Vries te Amsterdam, Mej. J. Prakken te Haarlem, Mej. A. M. Stellwagen te Amsterdam, J. W. Blok te Amsterdam, C. M. Rombouts te 's-Gravenhage en H. J. Scholten te Amsterdam.

De vertaling *in het Nederlandsch* was ditmaal voor velen te moeilijk, zoowel wat den inhoud als den vorm betreft. Het stuk was genomen uit de voorrede van SCHEFFELS Ekkehard, een beroemden roman, die echter niet door beginners kan gelezen worden. Wie lust heeft, moge zijne krachten aan de vertaling van het vervolg der voorrede beproeven; 't is een moeilijk werk, maar zeer nuttig, want men leert daarbij door ondervinding, dat het verstaan en vooral het behoorlijk weergeven van Duitschen tekst lang niet altijd zoo gemakkelijk is als velen wel gelooven. Eene voldoende vertaling is geleverd door: Homo Sum te Rotterdam, C. A. E. van Capelle te Krimpen a/d. Lek, H. Huffnagel te Amsterdam en Van der Graaf te Rotterdam. Een weinig zwakker was die van: J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle, J. W. Blok te Amsterdam, Mej. A. M. Stellwagen te Amsterdam, Mej. J. Prakken te Haarlem, Mej. Mathilde Wolff, H. J. Scholten te Amsterdam en Mej. Cato Deckers te Heeze.

Was alles uns „der DUDEN" lehrt.

„Der DUDEN" — das heifst: „Vollständiges Orthographisches Wörterbuch der deutschen Sprache mit zahlreichen kurzen Wort- und Sacherklärungen und Verdeutschungen der Fremdwörter von Dr. KONRAD DUDEN, Gymnasialdirektor. Nach den neuen amtlichen Regeln. Fünfte, umgearbeitete und vermehrte Auflage. Leipzig und Wien, Bibliographisches Institut. 1898." In erster Linie also ein orthographisches Wörterbuch, nach den neuen amtlichen Regeln. Was aber zum Haupttitel hinzugesetzt wird, hat gröfsere Wichtigkeit, namentlich für uns Holländer. Und wenn auch der ganze Titel schon ziemlich lang geworden ist, so giebt er doch noch bei weitem nicht alles an, was das reichhaltige Büchelchen in seinem Schofse birgt und vor der Brust trägt. Im Schofse birgt es manche grammatikalische Einzelheit; vor der Brust trägt es seine „Vorbemerkungen", die es sich wohl der Mühe verlohnt zu wiederholten Malen zu lesen. Da giebt es: 1. Ergänzende orthographische Regeln (über die S-Laute; die S-Laute in lateinischer Schrift; Zusammentreffen dreier gleicher Konsonanten; über die Silbenbrechung; über den Bindestrich; über den Apostroph; über das Trema); 2. Grammatisches (verkürzte Formen von Wörtern, deren Stamm auf einen S-Laut oder sch ausgeht; Flexion starker und unregelmäfsiger Verba; Flexion der Substantiva; Bildung der Feminina und Diminutiva; Flexion der Eigennamen; Genitiv und Plural der Fremdwörter; Flexion substantivierter Adjektive und Partizipien; Komparationsformen der Adjektive; Substantive klein geschrieben; von Personennamen abgeleitete Adjektive klein geschrieben; von geographischen Eigennamen abgeleitete und andre Adjektive zuweilen grofs geschrieben; Auslassung des *e* in Nachsilben); 3. Einrichtung des Wörterbuchs; 4. Abkürzungen.

Dafs „der DUDEN" in Deutschland viel gebraucht wird, zeigt sich am besten daraus, dafs die ersten vier Auflagen, zusammen an die 400000 Exemplare, vergriffen sind und jetzt die fünfte Auflage vorliegt.

„Von Irrtümern", sagt der Verfasser im Vorwort zur dritten Auflage, „wird das Buch nicht frei sein." Das etwaige Fehlerhafte der dritten Auflage ist aber bei der grofsen Verbreitung und Beliebtheit des Buches in der fünften gewifs wohl verbessert oder ausgemerzt.

Auf kleine Unvollkommenheiten sind wir zwar hier und da gestofsen; diese schaden aber sehr wenig. So ist kaum zu glauben,

dafs Aargau nur sächlich und Rheingau beides, männlich und sächlich wäre; dafs Homonym im Plural nur *e* hätte, während Synonym *e* oder *en* hat u. d. m. Auffällig ist auch, was DUDEN schreibt: „dreier gleiche*r* Konsonanten" und man wäre geneigt es dem Druckfehlerteufel aufzubürden, wenn dieses *r* von gleiche*r* sich nicht in den verschiedenen Auflagen jedesmal zurückfände und man nicht gleich zu Anfang des Wörterbuches stiefse auf: „Aa, Aach[e]; Name vieler kleine*r* Flüsse oder Bäche." Jedenfalls dürfte diese starke Endung für angehende Examinanden nicht zur Nachahmung zu empfehlen sein.

Doch sehen wir, wie „der DUDEN" einem Studierenden gute Dienste leisten kann.

I. **Orthographisches.** Unterscheidet sich Thon (= Thonerde) orthographisch von Ton (Laut), das Tau von der Tau? Schreibt man Teer mit oder ohne *h*? Über solche Fragen giebt natürlich unser orthographisches Wörterbuch gleich Bescheid. Ebenso gut aber belehrt es uns auch über die Schreibung einer Menge von Eigennamen und Fremdwörtern, sei es dafs nur eine Schreibweise als richtig anerkannt wird (So*k*rates, Wür*tt*emberg, *C*ensus, Offi*z*ier, Pa*l*ast), oder dafs verschiedene Schreibweisen als gleichberechtigt oder doch weinigstens als beide oder alle zulässig neben einander gestellt werden (M*o*hammed, M*u*hammed; Johannes Hu*s*, Johannes Hu*fs*; Leutnant, L*i*eut*e*nant; modifi*c*ieren, modifi*z*ieren; C*arreau*, *K*aro; *C*arcer, *K*ar*z*er; Vestib*ule*, Vestib*ül*; *C*oncert, *K*on*z*ert; Iby*kos*, Iby*kus*, Iby*cus*; *C*amarilla, *K*amarilla; Halleluja, Halleluja*h*, B*oers*, B*oeren*, B*u*ren). Ob nun eine dieser Schreibweisen vorzuziehen sei und welche, dies ersieht man, wenn nicht aus dem Wörterverzeichnis selbst, aus den Vorbemerkungen über die Einrichtung des Wörterbuchs. Wo das bairische, württembergische oder sächsische Regelbuch von dem preufsischen abweicht, wird auch dies angegeben.

So ist die preufsische Schreibung nur Coupon, Baden hat daneben auch Kupon; Baden und Württemberg haben nur *Z*eder, *Z*ement, *Z*ensur, *Z*entrum, *Z*igarre; Preufsen gestattet diese Schreibweise neben der mit *C*; Baden und Württemberg haben nur *Sch*okolade, Preufsen *Sch*okolade und *Ch*okolade.

II. **Wort- und Sacherklärungen.** Man liest von Dolomitbergen in Tyrol, weifs auch was damit gemeint ist, versteht aber das „Dolomit" nicht. Bei DUDEN findet man: „nach dem französischen Geologen DOLOMIEU benannt." Man weifs nicht, was ein

Flöz, was Griefs, was ein Manichäer, was Subhastation, was immatrikulieren, was ein Zambo oder was eine Kalospinthechromokrene ist, — und findet es im DUDEN. Man sucht Keuper vergebens in den üblichen Wörterbüchern, nicht umsonst aber schlägt man es bei DUDEN nach.

III. **Verdeutschungen der Fremdwörter.** Für Reaktion, Korrektur, Distichon, Disciplin, dädalisch, Entrechat, Diät, Hygieine, Idiot, kar[r]iert u. s. w. finden sich im DUDEN die deutschen Wörter: Gegenwirkung, Rückschritt, Rückschrittspartei; Berichtigung; Doppelvers; Zucht, Mannszucht; erfinderisch; Kreuzsprung; Lebensordnung; Gesundheitslehre; Schwachsinniger; gewürfelt u. s. w.

IV. **Grammatisches.** Wer über das Geschlecht von Elsafs, Bauer (= Vogelbauer), Chor, Rebus, Zebra, Rhinoceros u. s. w., über die Deklination und den Plural von Taugenichts, Omnibus, Rhinoceros, Iltis, Ibis, Rebus, Kommodore, Billet, Paket, Trema, Zebra, Gecko, Eskimo, Hindu u. s. w. Auskunft wünscht; wer zu wissen verlangt, ob man das *e* eines Genitivs oder Dativs weglassen darf oder mufs; wer sich fragt, ob die Steigerungsformen irgend eines Adjektivs mit oder ohne Umlaut vorkommen, und wo beides zulässig, welche Form vorzuziehen ist; oder ob man den Superlativ eines auf einen Zischlaut ausgehenden Adjektivs auch mit blofsem *t* bilden dürfe; oder aber, ob man die Form der zweiten Person Singular Präsens Indikativ eines Verbs, dessen Stamm einen Zischlaut am Ende hat, verkürzen darf; in welchem Falle zwei*e* und zwölf*e* statt zwei und zwölf erlaubt ist; kurz: wer über grammatische Schwierigkeiten Aufschlufs wünscht, ohne jedesmal mit vielem Zeitverlust und meistens vergeblich nach seinem Lehrbuche der Grammatik zu greifen, dem hilft fast immer „der DUDEN."

V. Und dabei sind ja die **Vorbemerkungen** nicht zu vergessen. Da sieht man, wo langes und wo kurzes *s* in der deutschen und in der lateinischen Schrift, in deutschen Wörtern und in Fremdwörtern geschrieben werden mufs; in welchen fünf Wörtern das preufsische Regelbuch zwei gleiche Konsonanten schreibt statt drei, während das bairische immer einen ausstöfst; wie man Interesse, büfsen, Städte, Verwandte, Lasten, Wasser, Knospe, hacken, klopfen, kratzen, Finger, dämpfen,

Karpfen u. s. w. in Silben trennt; ob man auf's oder aufs, unterm oder unter'm, Ciceros oder Cicero's, Schillers oder Schiller's, Berthas oder Bertha's, Homers oder Homer's schreiben mufs oder darf; wie man sich gegen die verkürzten Formen von Wörtern, deren Stamm auf einen S-Laut oder sch ausgeht, zu verhalten hat; in welchen Fällen das Weglassen des *e* im Genitiv und Dativ stattfinden mufs, vorzuziehen oder wenigstens zulässig ist; was in betreff der Deklination und Pluralbildung der Eigennamen zu bemerken ist; ob man zu teil werden, aufser acht lassen, heute abend, in betreff mit kleinem oder grofsem *t*, *a* und *b* schreiben mufs oder darf; ob man Ausdrücke wie sozusagen, imstande, von nöten zusammenschreiben mufs; warum man *p*ytagoreischer Lehrsatz, *v*oltaische Säule, *l*utherische[1]) Kirche, *h*omerisches Gelächter mit kleinem, dagegen *H*ahnsche Buchhandlung, *H*omerische Gedichte, *L*uther[i]sche[2]) Schriften mit grofsem Anfangsbuchstaben schreibt; was es mit der Auslassung des *e* in Nachsilben (heitrem, heiterm; andern, andren; edeln, edlen; unsern, unsren; Abwechselung, Abwechslung) für eine Bewandtnis hat, u. s. w.

Wo aber DUDEN sagt, dafs andern, edeln, unsern, heiterm den Formen andren, edlen, unsren, heitrem vorzuziehen seien, will es uns bedünken, dafs diese Bemerkung nur für die Prosa, eine entgegengesetzte aber für die Poesie ihre Richtigkeit habe. Die Schriftsteller kümmern sich um Herrn Dudens Ansicht so wenig wie um die unsrige.

Guter Wein bedarf zwar für sich selbst des Kranzes nicht; um denselben nach Verdienst zu schätzen, mufs man ihn aber kosten und da zeigt der Kranz, wo man ihn versuchen kann. Und wenn auch die Aussage des Berner Schulblattes, dafs Dudens Orthographisches Wörterbuch ganz gut die Anschaffung eines gröfsern deutschen Wörterbuches unnötig mache, für einen Holländer nicht zutrifft, so hatte doch der „Schulbote für Hessen" recht, als er meinte: „Wer ein billiges und dabei zuverlässiges und reichhaltiges Wörterbuch erwerben will, der kaufe den DUDEN."

L. L. VAN THIEL.

---

1) Hauptton auf *the*.
2) Hauptton auf *Lu*.

Vertaling in het Duitsch.

De herfst was op 't punt, om afscheid te nemen. De Winter kon als gewoonlijk zijne beurt haast niet afwachten; en zond reeds zijne boden Nachtvorst en Noordenwind vooruit, om de aarde tot zijn ontvangst gereed te maken. Zij hadden in last, alles, wat aan Zomer en Herfst herinnerde, te dooden. Dat werk hadden zij meer gedaan, en 't viel hun dus niet moeielijk.

Met een verschrikkelijk geweld raasde Noordenwind drie dagen en drie nachten achtereen over de aarde. Toen rustte hij eens uit, om te zien, hoe 't met zijn werk stond; hij bemerkte met welgevallen, dat hij tevreden kon zijn; de enkele bladeren, dich zich met hunne laatste kracht hadden vastgeklemd aan boomen en struiken, waren verdwenen. De overgebleven bloempjes hadden den eersten dag de teere hoofdjes gebogen, den tweeden dag waren ze ontbladerd en den derden dag hadden ze den strijd opgegeven: ze waren geheel verwelkt en gestorven!

Één enkel bloempje echter was aan den dood ontkomen. Het madeliefje[1]) had haar steeltje tot op den grond gebogen, en zoodoende haar lief bloempje in het dorre gras verborgen. Men kon haar

Der Herbst wollte eben Abschied nehmen. Der Winter konnte wie gewöhnlich kaum warten bis die Reihe an ihn kam, und schickte schon seine Boten Nachtfrost und Nordwind voraus, um die Erde auf seinen Empfang vorzubereiten. Sie hatten den Auftrag, alles was an Sommer und Herbst erinnerte, zu töten. Diese Arbeit hatten sie schon häufiger verrichtet, und es fiel ihnen also nicht schwer.

Mit schrecklichem Getöse raste Nordwind drei Tage und drei Nächte in einem fort über die Erde. Dann ruhte er aus, um einmal nachzusehen, wie es mit seiner Arbeit stand; er bemerkte mit Wohlgefallen, daſs er zufrieden sein konnte; die vereinzelten Blätter, die sich mit ihrer letzten Kraft an Bäumen und Sträuchen festgeklammert hatten, waren verschwunden. Die übriggebliebenen Blümchen hatten den ersten Tag das zarte Köpfchen gesenkt, den zweiten Tag waren sie entblättert und den dritten Tag hatten sie den Kampf aufgegeben: sie waren ganz verwelkt und ohne Leben!

Ein einziges Blümchen aber war dem Tode entkommen. Das Maſsliebchen hatte sein Stielchen bis auf die Erde gebogen und auf diese Weise sein niedliches Blümchen im dürren Grase versteckt.

---

[1]) Maſsliebchen.

bijna niet vinden en Noordenwind had haar dan ook geheel over 't hoofd gezien. Maar Nachtvorst kwam haar kameraad helpen. Zij begon nu haar werk; niet zoo woest als Noordenwind, maar kalm en met overleg. Madeliefje echter, hoe ook verzwakt, hield zich staande. Daar kwam de Winter aan met rijp in zijn langen baard en sneeuw op zijn hoofd. Hij hield zijn intocht met eene geduchte sneeuwbui. Madeliefje sidderde van angst. Als de Winter haar bemerkte, zou het met haar gedaan zijn. Helaas! hij zag haar terstond. Hij riep Noordenwind en Nachtvorst bij zich en verweet hun, dat zij ontrouwe knechten waren, die met zijn bevelen spotten en hen, die zich het meest tegen hem verzetten, met rust lieten. „Komt, dood haar!" riep hij. „Ik zal u helpen." Madeliefje drukte zich nog dichter aan den grond, toen ze den Winter zóó hoorde spreken; ze beproefde er geheel in te kruipen, maar dat gelukte niet.

Man konnte es fast nicht finden, und Nordwind hatte es denn auch ganz übersehen. Aber Nachtfrost kam seinem Kameraden zu Hilfe. Er fing jetzt seine Arbeit an; nicht so ungestüm wie Nordwind, sondern ruhig und wohlüberlegt. Maſsliebchen aber, wie sehr auch geschwächt, hielt sich aufrecht. Da kam der Winter heran, Reif im langen Barte und Schnee auf dem Haupt. Er hielt seinen Einzug mit einem gewaltigen Schneeschauer. Maſsliebchen zitterte vor Angst. Wenn der Winter es bemerkte, so wäre es um sie geschehen. Leider sah er sie sofort. Er rief Nordwind und Nachtfrost zu sich und warf ihnen vor, sie seien untreue Knechte, die seiner Befehle spotteten und diejenigen, welche sich ihm am meisten widersetzten, in Ruhe lieſsen. „Kommt, tötet es!" rief er. „Ich will euch helfen." Maſsliebchen drückte sich noch fester an die Erde, als es den Winter so sprechen hörte; es versuchte ganz hineinzukriechen, aber das ging nicht.

OPMERKINGEN.

1. *De herfst was op het punt, om afscheid te nemen.* Behalve de gegeven vertaling ook: Der Herbst stand (war) im Begriff (auf dem Sprunge past hier niet) Abschied zu nehmen (sich zu verabschieden).
2. *De Winter kon zijne beurt haast niet afwachten* ook: Der Winter konnte seine Zeit fast nicht erwarten, maar niet seine Reihe abwarten.

3. *Zij hadden in last*, enz. Sie hatten den Auftrag, of eenvoudig: Sie sollten alles töten, was etc. Minder goed is Sie waren beauftragt, omdat men zegt beauftragen mit etwas. Man handelt im Auftrage eines andern; und man erhält, man hat den Auftrag, etwas zu thun.
4. *Herinneren:* erinnern, minder goed mahnen; dit werkwoord gebruikt men gewoonlijk voor herinneren aan verplichtingen, b.v. Jemand an seine Pflicht, an sein gegebenes Wort mahnen.
5. *Het viel hun niet moeielijk:* Es (of in verband met Arbeit: Sie) fiel ihnen nicht schwer; beschwerlich = *lastig* is minder juist. Men kan ook wurde schrijven in plaats van fiel; maar noodig is het hier niet. *Vallen* in den zin van *zijn, worden* komt in het Nederlandsch veel voor, b.v. *te beurt vallen* (zu Teile werden; *daar valt* (ist) *weinig van te zeggen*, *daarop valt* (ist) *weinig af te dingen;* in het Duitsch heeft fallen genoemde beteekenis alleen in verbinding met schwer, beschwerlich, lästig: Das Reden fällt mir schwer, beschwerlich; jemand lästig (oder zur Last) fallen" (De Drie Talen, 14. Jg., bl. 114 v.v.).
6. *Over de aarde:* Über die Erde. Meermalen vonden wij über der Erde. Als praktisch middel ter bepaling van den naamval achter über diene de opmerking, dat über = *boven* den 3 nv. en über = *over* den 4 nv. regeert. Men vergelijke: Der Storch schwebt über dem See — der Storch fliegt über den See; die Brücke über die Maas liegt einige Meter über dem Wasser.
7. *Toen rustte hij eens uit:* Dann ruhte er einmal aus of ook Dann machte er eine kurze Rast; deze vertaling sluit zelfs beter bij den volgenden (doelaanwijzenden) zin aan.
8. *Hij bemerkte, dat hij tevreden kon zijn:* Er bemerkte, erkannte, dafs er zufrieden sein konnte (könne). „Die Unterscheidung der Moden (in einzelnen abhängigen Substantivsätzen) wird keineswegs festgehalten; zuweilen tritt der Konjunktiv ein, wo der Indikativ berechtigt wäre, häufig der Indikativ, wo an und für sich der Konjunktiv stehen könnte" (Wilmanns 2, § 126, 127.)
9. *De enkele bladeren:* Die wenigen (vereinzelten) Blätter, niet einzig, want dit beteekent *eenig*, *enkel*, b.v. Der einzige Sohn, ein einziges Mal.

10. *De bloempjes hadden de teere hoofdjes gebogen:* Die Blümchen (Blümlein) hatten das zarte Köpfchen gesenkt, gebogen; velen hadden gebeugt. Het werkwoord beugen is het causatief van het intr. biegen; in 't gebruik wordt dit verschil van beteekenis echter dikwijls uit het oog verloren. „Biegen, selten intransitiv, allgemein nur in biegen oder brechen und von Wegen oder von Gehenden, Fahrenden etc. z. B. um die Ecke biegen; sonst transitiv wie beugen, welches Kausativum zu intrans. biegen ist. Zwischen biegen und beugen besteht ein Unterschied in der Verwendung, der aber nicht immer festgehalten ist. Das letztere ist in der Regel = niederbeugen: Den Nacken beugen, den Stolz beugen; sich unter der Last beugen, die Vernunft unter die Herrschaft das Glaubens beugen; auch sagt man: Das Recht beugen. Zwischen sich beugen und sich biegen besteht noch der Unterschied, dafs ersteres immer eine willkürliche Handlung bezeichnet, während das letztere auch das unwillkürliche Geraten in einen Zustand ausdrückt und an die Stelle eines Intransitivums steht. Selbst an die Stelle von intransitivem biegen drängt sich beugen ein in ausbeugen. Einen speziellen Sinn hat sich verbeugen angenommen." (Deutsches Wörterbuch von Hermann Paul).

11. *Zij waren geheel verwelkt en gestorven!* Ook in het Nederlandsch maakt deze zin een bevreemdenden indruk: volgens de gewone opvatting heeft het woord *geheel* niet alleen betrekking op *verwelkt*, maar ook op *gestorven;* dit is echter niet mogelijk, daar *sterven* geen bepaling van *meer of minder* toelaat. Om in het Duitsch deze onnauwkeurigheid weg te nemen, vertalen wij *gestorven* door ohne Leben; verblüht is een hier minder gelukkig gekozen synoniem van verwelkt.

12. *Den dood ontkomen:* Dem Tode entkommen; de vertaling entrissen = *ontrukt* deugt niet, omdat ze eene geheel andere voorstelling aan de zaak geeft.

13. *Steel:* Stiel. Tusschen Stiel en Stengel bestaat hetzelfde onderscheid als tusschen *steel* en *stengel.*

14. *Tot op den grond:* Bis auf die Erde, den Boden. Het woord Grund is hier niet te gebruiken. In onze taal wordt *grond* ook gezegd voor de vlakte, waarop men gaat en staat: *de begane grond; door de vorst wordt de grond hard als steen; er*

ligt iets op den grond; iets op den grond gooien; daarvoor (de oppervlakte) zegt de Duitscher Erde of Boden. „Grund bezeichnet die Unterlage, von der etwas getragen wird, auf der etwas ruht. Es ist ferner die feste Unterlage für Gewässer (Meeresgrund). Hierbei knüpft sich die Vorstellung einer Vertiefung gegenüber der Umgebung an." Voor *grond*, met het oog op de gesteldheid, zegt men in het Duitsch meestal Boden, b.v. die Bodenbeschaffenheit, Lehmboden, guter Ackerboden. „Die Synonymen Grund und Boden berühren sich oft sehr nahe; daher häufig formelhafte Verbindung beider, aber nur für den von Natur gegebenen Grund und nicht im Sinne von Thal, z. B. Mein Grund und Boden, etwas in Grund und Boden verderben."

15. *In het gras verborgen:* Im Grase (ook in das Gras) versteckt, verborgen.
16. *Men kon haar (het madeliefje) bijna niet vinden:* Man konnte es (sie) etc. Het is niet bepaald noodig, hier es te schrijven, al is ook het woord Mafsliebchen onzijdig. Een der inzenders maakte de juiste opmerking: „Weil Nordwind, Mafsliebchen u. s. w. personifiziert gebraucht sind, habe ich für M. das natürliche Geschlecht beibehalten."
17. *Over het hoofd zien* is übersehen, nicht beachten. Ohne Acht lassen wordt niet gezegd, wel aufser Acht lassen.
18. *Zoo woest als Noordenwind:* So ungestüm; ook roh, wild, maar niet wüst. Het Nederl. *woest* komt slechts gedeeltelijk in beteekenis overeen met het Duitsche wüst, n.l. in *woestijn*, *woestenij*, *verwoesten;* maar voor *woest* in den zin van *ruw en wild* kan men niet wüst gebruiken, b.v. *de zee was woest*, *een woeste jongen*, *woest de trappen afhollen*, *hij was woest (van kwaadheid)* = fuchswild. Daartegenover wordt wüst gebruikt in eene beteekenis, die niet door *wild* kan weergegeven worden, b.v. ein wüstes Durcheinander = *een verwarde boel*, *een chaos*; der Kopf ist mir wüst (*verward*); verder: ein wüster Mensch = *een doordraaier*, *zwierbol;* ein wüstes Leben führen = *een losbandig leven leiden.* Ein Wüstling is heel wat anders en wat ergers dan *een woesteling.*
19. *Kalm en met overleg:* Ruhig (kalm is niet algemeen in gebruik) und wohlüberlegt (mit Überlegung, mit Bedacht).

20. *Madeliefje, hoe ook verzwakt:* Mafsl., wie sehr auch geschwächt of Mafsl., so geschwächt sie auch war.
21. *Met sneeuw op zijn hoofd:* (Mit) Schnee auf dem Kopfe (Haupte). Omdat de winter hier voorgesteld wordt als een heerscher, kan ook Haupt (als edeler vorm) voor Kopf gebruikt worden.
22. *Sneeuwbui:* Schneeschauer; de woorden Schneegestöber en Schneetreiben beteekenen *sneeuwjacht.*
23. *Het zou met haar gedaan zijn:* Es wäre um sie geschehen, es wäre aus mit ihr; eenigszins vrijer: sie wäre verloren.
24. *Helaas:* Leider. Men lette op de woordschikking.
25. *Hij riep hen bij zich:* Er rief sie zu sich (niet bei sich). Het voorzetsel bei wordt niet meer gebruikt om de richting uit te drukken; het Ned. *bij* wel: *Ga bij 't vuur zitten* = Setzen Sie sich ans Feuer.
26. *Ontrouwe knechten, die met zijne bevelen spotten:* Untreue Knechte, die seiner Befehle spotteten. *Ontrouwe knechten* is eene uitdrukking, aan den Bijbel ontleend; het Duitsch heeft daarvoor ook Knechte, niet Diener. In verband met het voorgaande is seiner Befehle spotteten beter dan über (niet mit) seine Befehle sp. Verspotten = *bespotten* is onjuist en sich lustig machen über seine Befehle deugt nog minder. Men maakt zich vroolijk over iets wat men belachelijk vindt.
27. *Welke zich het meest tegen hem verzetten:* Welche sich ihm am meisten widersetzten (niet sich gegen ihn widersetzten). Sich empören = *in opstand komen* zou aan de vertaling een geheel anderen zin geven dan die welke in den grondtekst ligt. Sich gegen ihn sträubten gaat ook niet. Sich sträuben oorspronkelijk *te berge rijzen, gaan opstaan*, van haren of veeren gezegd, wordt figuurlijk gebruikt in den zin van *tegenspartelen, niet willen,* b.v. er sträubt sich, dies zu thun; die Feder sträubt sich, dies zu schreiben. Men zegt wel sich gegen etwas sträuben, maar niet sich gegen jemand sträuben.
28. *Ik zal u helpen:* Ich werde (will) euch (niet Ihnen) helfen. Wanneer als personen voorgestelde dingen met elkander spreken, dan bedienen zij zich steeds van het natuurlijke „Anredewort" d.i. du voor het enkelvoud en ihr voor het meervoud.

Vertaling in het Nederlandsch.

Sittenverfall in der römischen Republik.

Die Geschichte des römischen Staates vom Anfange des siebenten Jahrhunderts nach Erbauung der Stadt bis zum Untergang der Republik ist voller Beispiele von der Auflösung der alten Treue, Zucht und Vaterlandsliebe, von wildem Ehrgeize, Habsucht und Hang nach Genüssen, von Härte und Druck der Vornehmen, Zügellosigkeit des grofsen Haufens und frecher Willkür der Soldaten. Kaum hatten die Römer einen Teil des Orients unterworfen, als das besiegte Land sich durch die Liebe zur Pracht und Weichlichkeit, die es den Siegern einflöfste, rächte. Die Soldaten des Manlius, welcher die Galater zur Unterwerfung zwang, brachten zuerst prächtigen Hausrat und andere Gegenstände der Üppigkeit nach Rom und machten die Begierde danach rege. Aus Griechenland und Asien wurden unzählige Kunstwerke zusammengeschleppt, und wenn die öffentliche Aufstellung derselben auch anfing, bei dem Volke Sinn und Geschmack für die bildende Kunst zu erwecken, so waren sie doch vielen vornehmen Römern nur Gegenstände des Prunkes, die ihre Habsucht reizten und ihrer Verschwendung Stoff darboten. Der Drang nach allen den

Zedenbederf in de Romeinsche republiek.

De geschiedenis van den Romeinschen staat van het begin der zevende eeuw na de stichting der stad tot aan den ondergang der republiek is vol voorbeelden van het verdwijnen der oude trouw, tucht en vaderlandsliefde, van teugellooze eerzucht, hebzucht en dorst naar genot, van hardvochtigheid en onderdrukking van den kant der aanzienlijken, van bandeloosheid der groote massa en schaamtelooze willekeur der soldaten. Nauwelijks hadden de Romeinen een deel van het Oosten onderworpen, of het overwonnen land wreekte zich door de liefde tot pracht en verwijfdheid, die het den overwinnaars inboezemde. De soldaten van Manlius, die de Galaten tot onderwerping dwong, brachten het eerst prachtig huisraad en andere voorwerpen van weelde naar Rome en wekten de begeerte daarnaar op. Uit Griekenland en Azië werden tallooze kunstwerken bijeengesleept, en wanneer ook de openlijke tentoonstelling daarvan bij het volk zin en smaak voor de beeldende kunsten wakker riep, waren ze toch voor vele voorname Romeinen slechts voorwerpen van pronk, die hunne hebzucht prikkelden en stof leverden voor hunne verkwisting.

neuen, kostbaren Lebensgenüssen erhöhte die Geldgier, welche nirgends ein so reiches Feld zu ihrer Befriedigung fand als in den Provinzen. Um der furchtbaren Ausbeutung der unterworfenen Völker zu steuern, wurde 149 v. Chr. ein Gesetz erlassen, welches die Provinzen berechtigte, von ihren Statthaltern die erprefsten Summen durch gerichtliche Klage wieder zu fordern. Dieses Gesetz wurde immer mehr geschärft, und viele neue Verordnungen regelten die Anklagen wegen solcher Erpressungen genauer; auch wurden infolge derselben viele Schuldige verurteilt. Dennoch hatten sie nicht Kraft und Ansehen genug, die Übertreter zurückzuschrecken und den gequälten Völkern festen und sichern Schutz ihres Eigentums und ihrer Person zu verschaffen. — Die Geschichte einer solchen durch die schamloseste Raubsucht und die frechste Verachtung alles Rechtes berüchtigten Provinzialverwaltung, die uns mit allen Einzelheiten bekannt is, da Cicero in einer Anzahl auf uns gekommener Reden die Kraft seines Geistes und seiner Beredsamkeit dagegen gerichtet hat, läfst uns besonders tief in dieses Unwesen schauen. Der Bösewicht, den Cicero an den Pranger stellte, war C. Verres.

De drang naar al die nieuwe, kostbare genietingen des levens deed de geldzucht toenemen, die nergens zulk een rijk veld tot hare bevrediging vond als in de provinciën. Om het vreeselijke uitzuigen der onderworpen volkeren tegen te gaan, werd in 149 v. Chr. eene wet uitgevaardigd, die den provinciën het recht gaf, van hare stadhouders de door afpersing verkregen geldsommen door gerechtelijke aanklacht terug te eischen. Deze wet werd voortdurend verscherpt, en vele nieuwe verordeningen regelden de aanklachten wegens zulke knevelarijen nauwkeuriger; ook werden op grond van die verordeningen vele schuldigen veroordeeld. Toch hadden ze geen kracht en aanzien genoeg, om de overtreders af te schrikken en den geplaagden volken bescherming van eigendom en persoon te waarborgen. — De geschiedenis van zulk een door de meest schaamtelooze roofzucht en de brutaalste verkrachting van alle recht en wet berucht geworden provinciebestuur, dat ons in alle bijzonderheden bekend is, daar Cicero in een aantal tot ons gekomen redevoeringen de kracht van zijn' geest en zijne welsprekendheid er tegen gericht heeft, laat ons een bijzonder diepen blik slaan in dezen verdorven toestand. De booswicht, dien Cicero aan de kaak stelde, was C. Verres.

Mej. A. M. Stellwagen.

Salas y Gomez.

Geduld! Die Sonne steigt im Osten auf,
Sie sinkt im Westen zu des Meeres Plan,
Sie hat vollendet eines Tages Lauf.
Geduld! Nach Süden wirft auf ihrer Bahn
Sie jetzt bald wieder senkrecht meinen Schatten,
Ein Jahr ist um, es fängt ein andres an.
Geduld! Die Jahre ziehen ohn' Ermatten,
Nur grub für sie kein Kreuz mehr deine Hand,
Seit ihrer fünfzig sich gereihet hatten.
Geduld! Du harrest stumm am Meeresrand,
Und blickest starr in öde blaue Ferne,
Und lausch'st dem Wellenschlag am Felsenstrand.
Geduld! Lafs kreisen Sonne, Mond und Sterne,
Und Regenschauer mit der Sonnenglut
Abwechseln über dir; Geduld erlerne!
Ein Leichtes ist 's, der Elemente Wut
Im hellem Tagesscheine zu ertragen,
Bei regem Augenlicht und wachem Mut.
Allein der Schlaf, darin uns Träume plagen,
Und mehr die schlaflos lange, bange Nacht,
Darin sie aus dem Hirn heraus sich wagen!
Sie halten grausig neben uns die Wacht
Und reden Worte, welche Wahnsinn locken; —
Hinweg! hinweg! wer gab euch solche Macht?
Was schüttelst du im Winde deine Locken?
Ich kenne dich, du rascher, wilder Knabe,
Ich seh' dich an, und meine Pulse stocken.
Du bist ich selbst, wie ich gestrebet habe
In meiner Hoffnung Wahn vor grauen Jahren,
Ich bin du selbst, das Bild auf deinem Grabe.
Was sprichst du noch vom Schönen, Guten, Wahren,
Von Lieb' und Hafs, von Thatendurst, du Thor!
Sieh her, ich bin, was deine Träume waren.
Und führest wiederum mir diese vor?
Lafs ab, o Weib, ich habe längst verzichtet,
Du hauchst aus Aschen noch die Glut empor!
Nicht so den süfsen Blick auf mich gerichtet!

Das Licht der Augen und der Stimme laut,
Es hat der Tod ja alles schon vernichtet.
Aus deinem hohlen, morschen Schädel schaut
Kein solcher Himmel mehr voll Seligkeit;
Versunken ist die Welt, der ich vertraut.

OPMERKINGEN.

Tot mijne verwondering was het werk van verreweg de meeste inzenders zwak, onvoldoende. Wanneer men wat meer op maat en rijm had gelet, zou het resultaat eenigszins gunstiger zijn geweest. Uit het feit, dat *allen* meer of minder tegen maat en rijm hebben gezondigd, trek ik de niet zeer gewaagde conclusie, dat men zich niet de moeite gegeven heeft, om den versbouw van dit gedicht te bestudeeren. Met het oog op den weinig bekenden vorm, is het misschien niet overbodig, dat ik daar iets van zeg.

Ieder versregel bestaat uit 5 jamben, met of zonder naslag. Drie regels vormen te zamen eene strophe en gewoonlijk ook een afgeronden volzin. Het rijm is zoo ingericht, dat van elke strophe de eerste regel met den derden rijmt en de tweede regel met den eersten regel van de volgende strophe. Zulke strophen noemt men terzinen (uitsp. tertsienen). „Diese, schon von Dante in der göttlichen Komödie (divina commedia) gebrauchte Strophenform besteht aus drei fünffüfsigen Jamben, die fortlaufend gekreuzte Reime bilden, dergestalt, dafs in jeder Strophe der erste mit dem dritten Vers sich reimt, und der zweite mit dem ersten und dritten der folgenden Strophe, — weshalb zum Abschlufs am Ende des Gedichtes noch eine Verszeile beigefügt ist, die mit dem zweiten Verse der letzten Strophe reimt. In den deutschen Terzinen werden neben den ursprünglich vorgeschriebenen weiblichen (d. h. auf eine unbetonte Silbe endigenden) Reimen auch männliche gebraucht. — Das Schema ist also folgendes, aba, bcb, cdc, ded, efe, fgf .... xijx, ijzij, z. Vermöge dieser Reimstellung bilden die sämtlichen Terzinen eines Gedichtes gleichsam eine einzige Kette, aus der ohne völligen Bruch kein Glied herausgenommen werden kann. Wirkliche Strophen sind die einzelnen Terzinen nur dann, wenn jede derselben mit einer genügenden logischen Pause schliefst. Die Terzinen eignen sich hauptsächlich für ernste Gedichte, zumal wenn ergreifende Schilderungen darin enthalten sind." KLEINPAUL.

Der Stallbube.

Es war an einem schönen Oktobermorgen, als der Herr v. Brederode im Begriff stand seinen faulen Stallbuben durchzuprügeln, weil dieser sich verschlafen hatte. Von diesem Vorhaben wurde er aber abgehalten, indem sich seine Frau besänftigend ins Mittel legte, und so kam der Bursche diesmal ohne Körperstrafe davon. Inzwischen wurde alles zu der Jagd — denn es sollte heute auf die Jagd gehen — in Bereitschaft gesetzt: die Hunde wurden gekoppelt, die Falken auf die Stange gebunden, die Pferde vorgeführt. Die Jagdgesellschaft ritt davon. — Der Stallbube, das Herz voller Dankbarkeit wegen der Herzensgüte seiner Gebieterin, streifte die ganze Zeit um den langen Jagdzug herum. — Das Ziel lag weit vom Schlosse des Herrn v. B., und den Velser- und Wijkerwald entlang ging's bis in die Nähe von Castricom, zwischen den Dünen. Da wurden die Hunde losgelassen, und die Falken auf die Hand genommen. Schon stiegen die edlen Vögel im hellen Sonnenschein empor, als plötzlich der Stallbube seiner Gebieterin zur Seite trat und ihr erzählte, die Graumützen hätten sich in den Dünen in Hinterhalt gelegt. Die Edelfrau aber wollte diese Nachricht nicht ohne weiteres glauben; allein als auch ihr Falke ohne Beute auf ihre Hand zurückkehrte, da mufste sie wohl von der drohenden Gefahr überzeugt sein. Sie stiefs in ihr silbernes Jagdhorn. Von allen Seiten kamen die Jäger herbeigeeilt, die ganze Gesellschaft versammelte sich. Der Herr v. B. fragte, was dies alles bedeuten sollte. Nun erzählte Frau Johanna in kurzen Worten, was ihr der Stalljunge gesagt hatte. Ihr Gemahl wollte aber von der ganzen Geschichte nichts hören, weil kein Feind vermuten könne, dafs sie sich hier befänden; er spottete ihrer Angst, schimpfte auf den Burschen, dem er noch immer gram war, und möchte wohl wieder das Zeichen zu der Jagd gegeben haben', wenn nicht seine Frau ihn immer stärker gefleht hätte. Endlich gab er nach, und die Gesellschaft wandte sich nach Castricom. Unterwegs sah man in der Ferne den Stallbuben auf einem starken Saumpferd davonjagen, als säfse ihm der Teufel auf den Fersen. Zornig sprengte der Herr v. B. dem Flüchtling nach; er rief ihm zu, dafs er inne halten solle — und, als dies nicht geschah, schofs er ihm einen Pfeil durch den Arm. Allein auch dies hielt den Knaben nicht auf. Immer stärker trieb er sein Pferd an; in sausendem Galopp ging's auf Castr. zu, wo er mit Blut und Staub bedeckt anlangte. — Indessen war es der Jagdgesellschaft deutlich geworden, dafs wirklich Gefahr drohte; denn kaum hatte man den Rückweg angetreten, da brachen schon die Feinde aus ihrem Hinterhalt hervor und stürmten auf den kleinen Haufen los. An Zahl waren die Graumützen den Edelleuten zu weit über, als dafs diese an Widerstand hätten denken können. Alles floh, alles war nur auf Rettung bedacht. In wenigen Minuten erreichen die vordersten Ritter das Dorf; da kommt schon der Herr v. B., seine Frau vor sich auf dem Rofs, herangesprengt. Er sieht die Thüren der kleinen Dorfkirche offen stehen: da ist ein sicheres Asyl. „Herein!" so ruft er, und alles stürzt ihm nach, von dem Feinde stark bedrängt. Einige Minuten nur bleiben übrig, die Thüren zu schliefsen, zu verrammeln. Stühle und Bänke wer-

den herangeschleppt, tragbares Geschofs auf den Turm gebracht. Die Flüchtlinge atmen einen Augenblick erleichtert auf. Aber, hört, hört! Ist das nicht die Sturmglocke? Hört! wie wild und wimmernd die gewaltigen Töne klingen! Wer ist der Retter in dieser Not? Man steigt die Treppe hinauf; Blutstropfen zeigen den Weg, und in der Glockenstube steht der schwer verwundete Stallbube. Aber jetzt ist seine letzte Kraft dahin, er bricht zusammen. Vorsichtig trägt man ihn in die Kirche. Und sein Herr steht bei dem blassen Körper, und Reue erfüllt sein Herz. Und er will fort und diesen Mord an seinen Feinden rächen. Hört! da nahen die treuen Castricomer. Es stürzt sich das Volk von allen Seiten auf den Feind; die Graumützen widerstehen dem Anprall nicht, und der Sieg ist bald erkämpft.

Jubelnd und jauchzend kehren die Sieger ins Dorf zurück. In der Kirche aber ist es still; es ist die Todesstille, die an diesem Ort herrscht. — Über den Leichnam ihres Getreuen beugt sich die Herrin; ihr zu Liebe gab er das Leben; ihm zu Liebe benetzt sie mit ihren edlen Zähren sein Antlitz, auf dem die strengen Züge sich zu einem Lächeln erweicht haben, weil der Sterbende sich von seiner Gebieterin beweint wufste.

J. W. Blok.

Correspondentie.

Eene voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch* is gegeleverd door: Joh. R., H. J. Scholten, J. W. Blok, Joh. de Vries, M. H. Flothuis, allen te Amsterdam, J. Lefèvre te Vlissingen, Mej. J. Prakken te Haarlem, B. A. Buningh te Bokstel, C. M. Rombouts te 's-Gravenhage, N. L. te T., Homo Sum te Rotterdam en J. van Schothorst te Baarn.

Voldoende vertaling *uit het Duitsch in het Nederlandsch:* Mej. A. M. Stellwagen, H. J. Scholten, H. J. Blok, H. Huffnagel, Joh. de Vries, M. H. Flothuis, allen te Amsterdam, Homo Sum te Rotterdam, N. L. te T., J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle, Mej. Cato Deckers te Heeze, J. van Schothorst te Baarn, B. A. Buningh te Bokstel en H. H. Bol te Almeloo.

Opgaven. *Salaz y Gomez:* Mej. J. Prakken te Haarlem, M. H. Flothuis te Amsterdam.

De Stalboef in het Duitsch verteld: H. J. Blok, Mej. A. M. Stellwagen, Joh. R., M. H. Flothuis, allen te Amsterdam, J. Lefèbre te Vlissingen, Mej. J. Prakken te Haarlem en H. H. Bol te Almeloo. Ook het werk van Mej. Mathilde Wolff was niet onverdienstelijk, doch er kwamen nog te veel fouten tegen de grammatica in voor.

Deklination der Eigennamen.

Die Deklination der Eigennamen im Deutschen gehört zu den Abschnitten der Grammatik, über welche die Gelehrten noch nicht einig sind. Wir wollen versuchen, eine Übersicht von den sich dabei darbietenden Erscheinungen zu geben. Zwar wird der Leser das Wichtigste von dem hier Gegebenen in jeder einigermaszen vollständigen Grammatik finden können; für den zukünftigen Lehrer einer fremden Sprache ist es aber von gröszter Wichtigkeit, dasz er die sogenannten „pièces de résistance" beim Examen nicht ausschlieszlich aus demselben Lehrbuche studiert.

Um zu einer übersichtlichen Darstellung von der Deklination der Eigennamen zu kommen, unterscheiden wir

a. *Personennamen;*

b. *geographische Namen.*

Personennamen.

Bekanntlich werden die Personennamen im Deutschen wie im Niederländischen sowohl mit als ohne Artikel gebraucht. In unserer Sprache ist aber dieser Gebrauch des Artikels sehr beschränkt. Wird n.l. ein Eigenname als Gattungsname gebraucht, so kann er im Niederländischen den bestimmten oder den unbestimmten Artikel vor sich haben: *een Vondel, de Bourbons.* Auch wenn ein Adjektiv dem Eigennamen vorangeht, hat dieser gewöhnlich den Artikel vor sich: *de kleine Karel is erg ziek.* In beiden Fällen bekommt auch der deutsche Eigenname den entsprechenden Artikel.

Abweichend vom niederländischen Sprachgebrauch verwendet der Deutsche auch häufig den bestimmten Artikel

a) vor den Namen sehr guter Bekannten; z. B.: Der Karl wird bald kommen: Hast du den Wilhelm gesehen? Der Michel hat erst ein gutes Weib. Diesen Gebrauch des Artikels dehnt sich auch auf Geschlechtsnamen mit oder ohne Taufnamen aus; z. B. Wer blieb nun noch? Da war der Jürgen Dietrich, der hatte das böseste Weib im Dorf; der Jakob Lipke — den hatte er zu oft geprügelt, als sie noch zusammen in die Schule gingen; der Hans Eisbein, der Schulze — den hatte der Vater nächst seinem Schwager, dem Schulmeister,

immer seinen schlimmsten Feind genannt. (SPIELHAGEN).

Anm. Diesen Gebrauch des best. Artikels kennt unsere Sprache nicht; wir gebrauchen dagegen vor Namen sehr bekannter Personen häufig das hinweisende Pronomen; z. B. *Die Kees is toch een kranige vent.*

b) als Hilfsmittel den Kasus anzudeuten; z. B. Wenn's nicht um der Grete willen wäre, was machte ich mir daraus? (SPIELH.) Ich habe Heinrich (oder den H.) dem Wilhelm empfohlen.

Dasz der Deutsche in dem unter *a*) erwähnten Fall ziemlich willkürlich mit dem Artikel verfährt, geht aus folgenden Citaten hervor: „Und der Hans nahm sie wieder in seine Arme und herzte und küszte sie, und die Grete liesz sich's gefallen, denn es hatte alles so treu und gut geklungen, was er gesagt, und wenn er sie heiraten wollte, muszte er 's ja ehrlich meinen, obgleich noch mancher Berg dazwischen lag. Hans aber wollte nichts davon wissen. Die Welt sei rund und drehe sich; wer nicht wage, nicht gewinne; was ein ordentlicher Soldat sei, der scheue das Feuer nicht, und so heisz werde auch nichts gegessen, als es gekocht werde. Das ging dem Hans vom Munde, wie Wasser vom Mühlrad und Grete muszte lachen einmal übers andere. (SPIELH.) Da band Kuni das bunte Gewandstück fester um das verstümmelte Unterbein und that, wie ihr geheiszen. Der Raban aber hatte einen Blick ins Freie geworfen. (EBERS).

Ist nun ein Eigenname von dem bestimmten Artikel begleitet, so bleibt er in allen Kasus der Einzahl unverändert. (Über die Mehrzahl später). Also: der, des, dem, den Ludwig; der schwungvolle Hamerling, des schwungvollen Hamerling, u. s. w. Nur wenn ein Genitiv wie letzterer (Adj. + Eigenname) dem regierenden Substantiv vorangeht, bekommt der Eigenname das Genitiv-*s*. z. B. des schwungvollen Hamerlings Werke; des alten Gladstones Leben.

Ohne Artikel gebraucht, bekommen die Personennamen, ausgenommen die weiblichen auf *e* und die männlichen auf einen Zischlaut, im Gen. *s*. z. B. Goethes Faust; Schillers Werke; Karls Hut; Catos Freundinnen.

Die weiblichen auf *e* bekommen im Gen. gewöhnlich *ns;* also: Marie — Mariens; Juliane — Julianens. Die Formen Maries, Julianes, Mathildes u. s. w. sind aber nicht selten.

Auch die männlichen auf einen Zischlaut (Geschlechtsnamen sowohl als Taufnamen) bilden den Gen. auf ens; z. B. Max — Maxens; Hans — Hansens; Vosz — Vossens.

Sehr häufig aber bleiben diese Eigennamen unverändert; allein in der Schrift giebt man ihnen dann den Apostroph. Geschlechtsnamen auf einen Zischlaut bleiben fast immer unverändert; die Genitive auf ens sind veraltet. Also: Max' oder Maxens Bücher; Hans' oder Hansens Freunde; Musäus' Märchen.

Anm. Genitive auf ens von Geschlechtsnamen auf einen Zischlaut könnten Veranlassung geben zu Zweideutigkeit; weisz doch der Leser oder Zuhörer nicht, wenn er den Gen. Schmidtsens sieht oder hört, ob die betreffende Person Schmidts oder Schmidtsen heiszt. Bei Taufnamen, die ja allgemein bekannt sind, besteht diese Gefahr nicht.

Der Dativ und der Akkusativ der artikellosen Eigennamen sind entweder dem Nominativ gleich, oder sie werden gebildet mittels der Endungen *en* oder *n*; z. B. Ich sagte zu Hans oder zu Hansen — Zunächst glaubte sie allerdings, dasz Sidonie nur durch ihre Liebe zu Ernst bewogen sei, bis zum anderen Tage auf der Mittelburg zu bleiben. (JUL. WOLFF). Diese Vermutung schon erweckte Julianen ein solches Gefühl der Empörung über die Handlungsweise ihrer Gegner, dasz sie bitter bereute, Sidonien nach der Mittelburg entsendet zu haben. (Ders.).

Die meisten Grammatiker, u. a. HEYSE und BLATZ, auch WESSELY, verwerfen diese Dativ- und Akkusativ-Endungen als veraltet. Sie lassen entweder den Eigennamen unverändert oder sie gebrauchen den Artikel. Manche Schriftsteller folgen ihnen darin aber nicht, und MATTHIAS sagt sogar: (Sprachleben u. Sprachschäden S. 50) „Nichts kann undeutscher sein, als wenn ohne Nötigung durch ein Beiwort, durch Verwendung des Namens zur Bezeichnung eines Werkes oder durch die Beibehaltung der fremden Endung diese dem Eigennamen angemessene artikellose Form durch den Artikel und die ungebeugte Form ersetzt wird, also geschrieben wird: „der Tod des Siegfried", „die Jugend des Heinrich" und ganz allgemein auf deutsch-böhmischen Geschäftsschildern: „Krämerei des Franz Richter".

Um so dankbarer ist es daher aufzunehmen, und desto mehr nachzuahmen, dasz die Romanschriftsteller jetzt auch den Akkusativ und Dativ auf *en* oder *n*, der in der Schriftsprache fast abgekommen war und nur vom Volke fortgebraucht worden ist, neu zu beleben beginnen. Oder wenn uns bei Goethe: „er gab Franzen die Hand" oder bei Schiller: „Der Sieg setzte Ferdinanden in den Besitz aller seiner Staaten" angenehm berührt, warum sollte man da nicht, trotz dem augenblicklich noch etwas volks- und altertümlichen Klange, mit G. Keller z. B. sagen „für Reinharten" oder mit K. v. Heigel: „neben Luisen" und neben den Genitiven „Armidas" und „Armidens" im Dativ und Akkusativ: „Armiden"?

Anm. Auffallend ist es, dasz Matthias, trotz seiner Vorliebe für die Formen auf *en* oder *n* hier selber schreibt: „bei Goethe" und „bei Schiller".

Fremde Eigennamen.

Lateinische und griechische Personennamen bekommen im Gen. *s*, insofern sie nicht auf einen Zischlaut ausgehen. Letztere bleiben entweder unverändert, oder man giebt ihnen in der Schrift den Apostoph; z. B. Sokrates oder Sokrates' Tod. Genitive wie Pauli Bekehrung, das Evangelium Matthaei, Solomonis Sprüche sind veraltet; man sagt und schreibt allgemein Paulus' Bekehrung u. s. w.; oder, was wohl am häufigsten geschieht, man gebraucht den Artikel: die Briefe des Paulus, der Tod des Sokrates.

Eigennamen mit vorangehenden Taufnamen und Titeln.

Steht ein Taufname oder ein Titel ohne Artikel vor einem Geschlechtsnamen, so wird nur letzterer dekliniert; z. B. Robert Hamerlings Aspasia; Johann Wolfgang Goethes Faust; Julius Wolffs Der wilde Jäger; Ignaz Heims Liedersammlungen.

Auch wenn ein Titel oder Taufname durch das adelige von vom Geschlechtsnamen getrennt ist, bekommt nur dieser das Genitiv-*s*. z. B. Joseph von Eichendorffs Aus dem Leben eines Taugenichts. Leutnant von Köllers Verlobung. Das Wort Herr macht eine Ausnahme; dieses Wort bekommt auch ohne Artikel im Genitiv, Dativ und Akkusativ das *n*. z. B. Herrn Müllers Tochter; da begegnete ich Herrn Schmidt.

Geht dem Titel der Artikel voran, so wird der Titel dekliniert und der Eigenname bleibt unverändert; z. B. das Leben des Kaisers Wilhelm; die Schriften des Romandichters Spielhagen; die Aquarelle des Herrn Kossak; die Hauptwerke des Dichters Jordan. Gleichfalls, wenn das regierende Substantiv dem Gen. nachsteht 'z. B. das ist des Ohms Simon Schweinehirt (DROSTE-HÜLSHOFF).

Eine dem Substantiv folgende attributive Bestimmung wird als Apposition betrachtet und hat also denselben Kasus als der Eigenname; z. B. die Thaten des Kaisers Karl des Groszen oder Kaiser Karls des Groszen; König Wilhelms des Dritten Regierung.

Mehrzahl der Eigennamen.

Wie im Holländischen, so wird auch im Deutschen die Mehrzahl eines Personennamens gebraucht:

a) um mehrere Personen anzudeuten, welche denselben Namen tragen; z. B. in unserer Familie giebt es mehrere Heinriche;

b) wenn die Eigenschaften einer Person auf mehr andere übertragen werden; z. B. die Bismarcke sind selten.

Man bildet die Mehrzahl der deutschen Eigennamen nach folgenden Regeln:

1. die meisten männlichen bekommen *e*; Heinriche, Lessinge, Wilhelme.
2. die auf *o* bekommen *nen*: Otto — Ottonen.
3. die weiblichen auf *e* bekommen *n*: Marie — Marien, Juliane — Julianen.
4. die auf *el*, *er*, *chen* und die männlichen auf *e* bleiben unverändert: die beiden Schlegel; die Luther; die Julchen; die Goethe.
5. die weiblichen auf *a* und *y* bekommen *s*: die Berthas; die Emmys; die Nannys.

Die fremden männlichen Personennamen bleiben am besten unverändert: die Demosthenes; die Sokrates.

Anm. 1. In der Umgangssprache gebraucht man von deutschen Familiennamen häufig eine Form auf *s*, z. B. Müllers sind von ihrer Ferienreise zurück; wir gehen heute Abend zu Bolzes. Man sagt auch: die Familie Müller ist zurück.

Anm. 2. Eigennamen bekommen im Plural nie den Umlaut; könnten doch Pluralbildungen wie Füchse, Wölfe zu Fuchs und Wolf zu der Meinung Veranlassung geben, dasz die betreffenden Personen Füchs, Wölf hieszen; als Geschlechtsnamen kommen ja alle möglichen Formen vor.

Geographische Namen.

Namen von Flüssen, Meeren, Seen, Bergen und die männl. und weibl. Namen von Ländern haben immer den best. Artikel und folgen der Deklination der Gattungsnamen; z. B. der Rhein — des Rheins; die Schweiz — der Schweiz.

Sächliche Namen von Ländern, Städten und Dörfern bekommen im Gen. *s*, ausgenommen die auf einen Zischlaut; z. B. Preuszens König; Amsterdams Hafen; Hamburgs Handel.

Folgt der Gen. dem regierenden Substantiv, so wird er gewöhnlich mit von umschrieben; z. B. die Umgegend von Berlin; der König von Preuszen.

Der nachgestellte, nicht umschriebene Genitiv kommt aber auch vor; z. B. die Entdeckung Amerikas; die Zerstörung Trojas; Cicero erschien dem Volke als der Retter Roms. (Blatz).

Die geogr. Eigennamen auf einen Zischlaut haben immer einen umschriebenen Genitiv; z. B. die Bevölkerung von Mainz; die Lage von Cadix. Man gebraucht auch wohl den Genitiv eines Wortes, das den Gattungsbegriff ausdrückt; (unselbständige Apposition) z. B. die Lage der Stadt Cadix.

Anm. Leopold giebt als Beispiel, dasz der Gen. von Eigenn. auf einen Zischl. mit von umschrieben wird: der Hafen von Bordeaux (S. 47). Dieses Beispiel ist aber unglücklich gewählt. Wird doch in diesem Worte der Zischlaut nicht ausgesprochen; für das Gehör geht es also nicht auf einen Zischl. aus. Dasz hier der Gen. umschrieben wird, findet wohl seinen Grund in dem Umstand, dasz diese Art Genitiv weit gebräuchlicher ist als der nicht umschriebene.

Fassen wir nun das Gesagte kurz zusammen, so kommen wir zu folgenden Regeln:

1. Personennamen bekommen den bestimmten Artikel:
   a. wenn sie sehr gute Bekannte andeuten (Art. nicht notwendig).
   b. als Hilfsmittel den Kasus auszudrücken.

2. Personennamen mit dem Art. bleiben in allen Kasus unverändert; ausgenommen der Fall: Art. + Adj. + Eigenn. vor dem regierenden Worte.
3. Ohne Artikel gebraucht bekommen:
   a. die weiblichen auf *e* im Genitiv *ns* oder *s*.
   b. die männlichen auf einen Zischlaut *ens*; oder sie bleiben unverändert (Apostroph).

   Anm. Familiennamen auf einen Zischlaut bleiben unverändert.

   c. die übrigen *s*.
4. Von lateinischen und griechischen Eigennamen wird der Genitiv gewöhnlich mittels des Art. gebildet.

   Wird der Artikel nicht gebraucht, so bleiben die auf einen Zischlaut unverändert (Apostroph); die übrigen bekommen *s*.
5. Steht ein Taufname oder Titel ohne Artikel vor dem Geschlechtsnamen, so wird dieser dekliniert und Taufname oder Titel bleibt unverändert.

   Ausgenommen Herr.

   Steht Artikel + Titel vor dem Eigennamen, so wird nur der Titel dekliniert.
6. Im Plural haben
   a. die meisten Eigennamen *e*;
   b. die auf *o* haben *nen*;
   c. die weiblichen auf *e* haben *n*;
   d. „ „ „ *a* und *y* haben *s*;
   e. die auf *el*, *er*, *chen* und die männl. auf *e* bleiben unverändert.
7. *a.* Geographische Namen auf einen Zischlaut haben immer einen umschriebenen Genitiv.
   b. Die übrigen geogr. Namen haben im Gen. *s*. Der nachgestellte Genitiv wird gewöhnlich umschrieben.

K. Koerts.

Uitwerking der vertalingen, opgegeven in het 1e nummer van den 15en jaargang.

1. Vertaling in het Duitsch.

Den 8sten October 1695 kwam de jonge graaf van Falkenstein des morgens met zijn gevolg te Sty-	Am 8. Oktober 1695 kam der junge Graf von Falkenstein des Morgens mit seinem Gefolge nach

rum, waar hij door zijn oom, graaf Maurits, met de grootste vriendelijkheid werd ontvangen. Na te hebben ontbeten, ging het gezelschap op voorstel van den gastheer op de jacht. Toen ze dicht bij de abdij van Hamborn waren gekomen, zei oom, dat ze den abt wel een bezoek konden brengen. De neef, die door zijn vader voor graaf Maurits gewaarschuwd was, meende, dat zijn vader te wantrouwend was geweest, en ging op alles in. De abt liet dadelijk een kostbaar maal aanrichten. Maar toen hij aan den jongen graaf, overeenkomstig diens rang, de beste plaats aan tafel aanwees, kon graaf Maurits zijne afgunst niet onderdrukken: er ontstond eene hevige woordenwisseling tusschen de beide bloedverwanten, en weldra stonden de beide graven met getrokken zwaarden tegenover elkaar. Doch de abt trad bemiddelend op, en het gelukte hem, de opgewonden gemoederen tot bedaren te brengen, zoodat de tegenstanders elkander ten slotte de hand ter verzoening reikten. Intusschen was het avond geworden, en de abt, die de zaak nog niet te goed vertrouwde, was zoo voorzichtig, onder een of ander voorwendsel graaf Maurits bij zich te houden, terwijl zijn jeugdige bloedverwant, in de meening, dat zijn gezelschap hem spoedig zou volgen, tegen 9 uur kalm wegreed. 't Was een heldere, stille

Styrum, wo er von seinem Oheim, Graf Moritz, mit der gröfsten Freundlichkeit empfangen wurde. Nach dem Frühstück ging die Gesellschaft auf Vorschlag des Wirtes auf die Jagd. Als sie dicht an die Hamborner Abtei gekommen waren, meinte der Onkel, sie könnten dem Abte wohl einen Besuch abstatten. Der Neffe, der von seinem Vater vor Graf Moritz gewarnt worden war, glaubte, der Vater sei zu mifstrauisch gewesen, und er ging auf alles ein. Der Abt liefs sofort ein kostbares Mahl anrichten. Als er aber dem jungen Grafen, dessen Range gemäfs, den besten Platz am Tische anwies, konnte graf Moritz seine Mifsgunst nicht unterdrücken; es entstand ein heftiger Wortwechsel zwischen den beiden Verwandten, und bald standen die beiden Grafen mit gezückten Schwerten einander gegenüber. Aber der Abt trat vermittelnd auf, und es gelang ihm, die aufgeregten Gemüter zu besänftigen, so dafs die Gegner sich schliefslich die Hand zur Versöhnung reichten. Inzwischen war es Abend geworden, und der Abt, welcher der Sache noch nicht recht traute, war so vorsichtig, unter irgend einem Vorwand Graf Moritz bei sich zu behalten, während sein jugendlicher Verwandter, in der Meinung, dafs die Gesellschaft ihm bald folgen werde, gegen neun Uhr ruhig wegritt. Es war eine

nacht. Toen hij ongeveer een half uur had gereden en zijn oom nog niet zag naderen, kwam plotseling de gedachte bij hem op, dat de abt den graaf met opzet had opgehouden, wat hem ontstemde. Aan den uitgang van het bosch, waardoor hij gekomen was, wachtte hij, totdat graaf Maurits kwam aanrijden. Deze uitte zijne vreugde, dat zijn neef op hem gewacht had, en inderdaad had dit bewijs van vertrouwen hem moeten ontwapenen, wanneer hij werkelijk booze gedachten mocht hebben gekoesterd. Onder vriendschappelijk gesprek trokken ze nu beiden verder, terwijl het gevolg dicht genoeg bij hen bleef, om veel van het gesprokene te kunnen verstaan. Maar het duurde niet lang, of de jonge graaf werd slaperig, en het gesprek verstomde. Toen keerde graaf Maurits — zoo luidt het verhaal — zich op eens naar zijn neef en schoot hem dood.

heitere, ruhige Nacht. Als er etwa eine halbe Stunde geritten hatte und seinen Onkel noch nicht herannahen sah, kam plötzlich der Gedanke in ihm auf, der Abt habe den Grafen absichtlich aufgehalten, was ihn verstimmte. Am Ausgang des Waldes, durch welchen er gekommen war, wartete er, bis Graf Moritz herangeritten kam. Dieser äuſserte seine Freude darüber, daſs sein Neffe auf ihn gewartet habe, und in der That hätte dieser Beweis des Vertrauens ihn entwaffen müssen, wenn er wirklich böse Gedanken gehegt haben sollte. Unter freundschaftlichem Gespräch ritten die beiden jetzt weiter, indem das Gefolge dicht genug bei ihnen blieb, um viel von dem Gesprochenen verstehen zu können. Es dauerte aber nicht lange, so wurde der junge Graf schläfrig und das Gespräch verstummte. Da wandte sich Graf Moritz — so lautet die Erzählung — plötzlich nach seinem Neffen um und erschoſs ihn.

Fr. Fulgentius.

Opmerkingen.

1. *Den 8sten October* enz. Omzetting der woorden is niet noodzakelijk maar wel geoorloofd. Men kan dus ook vertalen: Am Morgen des 8. Oktobers; voor des Morgens ook morgens. Eenige inzenders schreven des 8. Oktober; dat is ook goed. „Weniger (als bei den Namen der Flüsse, Seen, Berge und Gebirge) läſst sich gegen die fast herrschend gewordene Weglassung des Genetiv-Zeichens bei den Monatsnamen sagen, das bei den selbst genetivischen Juni und Juli ohnehin nicht angebracht ist. Wie schon

SCHILLER schreibt Mit Ausgang des März, so ist diese ungebeugte Form allein herrschend geworden in den bequemen Formeln der Umgangs- und Geschäftssprache: Anfang April, Mitte Februar, Ende Januar, und nicht viel weniger in Verbindung mit Ordnungszahlen: des 4. Oktober schreibt auch KOSER wie des 28. September schon RANKE. Immerhin mag, wer will, im letztern Falle das s anhängen, wie auch sonst des Januars, Februars, Märzes, Aprils, Mai(e)s, Augusts, Septembers u. s. w. gewissenhafter und sorgfältiger ist, besonders wenn der übergeordnete Begriff auch sein gebührendes Kasuszeichen hat: Am Anfange des Aprils, in den letzten Tagen des Januars. Die Unsicherheit erhellt deutlich, wenn man sieht, wie die EBNER-ESCHENBACH z. B. innerhalb fünf Zeilen schreibt: am Morgen des letzten September, aber: die Sonne des ersten Oktobers. — Alle anderen namen, Ruf- wie Familien-, Land- wie Ortsnamen, haben an sich kein Geschlechtswort vor sich und werden selber gebeugt oder nicht, je nachdem sie ohne das Geschlechtswort oder mit diesem stehen; nur bei Landnamen is selbst im letzteren Falle die Anhängung des Kasuszeichens mindestens noch gleich häufig als seine Weglassung."

Deze aanhaling is uit Sprachleben und Sprachschäden (von Dr. THEODOR MATTHIAS), een werk, dat wij den aanstaanden candidaten voor de Akte met warmte aanbevelen.

2. *Hij kwam te Styrum:* Er kam nach Styrum. „Man kommt in ein Land, in eine Stadt; aber nicht in Berlin, in Paris, sondern nach Berlin, nach Frankreich; dagegen wohl: in das tobende Paris, in das grofse Berlin, in das nebelige England."
3. *Na te hebben ontbeten:* Nachdem (die Gesellschaft) gefrühstückt (das Frühstück eingenommen) hatte of Nach dem Frühstück; niet Nach eingenommenem Frühstück. „Man meide die Anwendung dieser Redeweise, wenn der kurze Artikel dasselbe sagt, wie das lange Partizip: nach der Tafel = nach beendigter Tafel, nach dem Spaziergang = nach vollbrachtem Spaziergang etc."
4 *Op voorstel van den gastheer:* Auf Vorschlag des Wirtes (Gastherrn, Gastgebers). Antrag beteekent ook *voorstel*, maar wordt alleen gebruikt, wanneer er sprake is van gewichtige zaken, b.v. Einen Antrag (*motie*) stellen; einer Dame einen Antrag machen (*ten huwelijk vragen.*)

5. *De jacht* = die Jagd; *het jacht* (schip) = die Jacht.
6. *Dicht bij* kan hier vertaald worden door dicht an; doch de vertaling in die Nähe komt ons beter voor. Unweit drukt de plaats uit, niet de richting en is daarom hier niet te gebruiken.
7. *Hij ging op alles in.* Dit is eigenlijk eene Duitsche uitdrukking met Nederlandsche woorden. Bedoeld is: *Hij vond alles goed* (wat men hem voorstelde) of *Hij deed alles mee.* Er ging auf alles ein is zeer goed Duitsch en 't is volstrekt niet noodig, daarvoor eene andere uitdrukking — sagte zu allem ja, war mit allem einverstanden — te kiezen.
8. *Een kostbaar maal aanrichten:* Ein kostbares Mahl anrichten. De afwijkende vertalingen zijn meestal minder goed: köstlich (*kostelijk*, *heerlijk*, *uitstekend*) is iets anders dan kostbar (was viel kostet); kostspielig (was viele unnütze und kleine Kosten verursacht, die zusammen eine beträchtliche Summe ausmachen) kan hier ook niet gebruikt worden. Anfertigen, anstellen, ausrichten, rüsten zijn onjuiste vertalingen van *aanrichten.*
9. *Aanwees:* anwies; niet zeigte (*toonde*, *liet zien*) en ook niet zuwies (*toewees*).
10. *Afgunst:* Mifsgunst, Abgunst; niet Eifersucht.
11. *Woordenwisseling:* Wortwechsel. Een enkele inzender heeft Wortstreit geschreven; maar dat beteekent *woordenstrijd*, *strijd over woorden* (niet over de zaak zelf).
12. *Met getrokken zwaarden:* Mit gezückten Schwertern. Het werkwoord zücken wordt alleen gebruikt in deze en dergelijke uitdrukkingen. Zucken beteekent: *snelle*, *krachtige* (dikwijls *krampachtige*) *beweging*, b.v. Der Blitz zuckt durch die Luft; aus der Wolke zuckt der Strahl; das zuckende Herz; das zuckende Eingeweide; mit den Augenlidern, mit den Achseln zucken; das zuckt mir durch alle Glieder. Zuckungen = *stuiptrekkingen.* Voor gezückt ook gezogen.
13. *Bemiddelend optreden:* Vermittelnd auftreten, sich ins Mittel legen (schlagen).
14. *De opgewonden gemoederen:* Die aufgeregten Gemüter; erregt is niet sterk genoeg en empört (*verontwaardigd*) deugt niet.
15. *Tot bedaren brengen:* Beruhigen; ook besänftigen, be-

schwichtigen. Allgemeine Bedeutung: eine Aufregung mildern; beruhigen: ruhig machen, die Aufregung zur Ruhe bringen; besänftigen: das Rauhe, Verletzende einer Aufregung entfernen; beschwichtigen: zum Schweigen bringen, Maſsregeln treffen, daſs die Aufregung sich mindere.

16. *De hand ter verzoening reiken:* Die Hand zur Versöhnung reichen. Voor Versöhnung ook Aussöhnung, maar niet Söhne, Sühne.

17. *Zijn jeugdige bloedverwant:* Dessen jugendlicher Verwandter in plaats van sein, ter wille van de duidelijkheid. Uitdrukkingen als: *De jonge dame schreef aan haar nicht, dat zij benoemd was, dat hare moeder ziek was geworden* enz. zijn dubbelzinnig, omdat men niet kan weten, op welk van de twee vooraf genoemde zsnw. het voornaamwoord betrekking heeft. Nu heeft men in het Duitsch de gewoonte, in dergelijke zinnen het *persoonl.* (en *bezittel.*) voornaamw. te gebruiken, wanneer het voornaamw. op het onderwerp van den hoofdzin slaat; heeft het voornaamw. betrekking op een ander substantief, dan schrijft men dieser, derselbe (dessen).

18. *Hij had gereden:* Er hatte geritten, niet er war geritten, al vindt men dit ook bij vele Zuidduitsche schrijvers.

19. *Kwam de gedachte bij hem op:* Kam (stieg) der Gedanke in (niet bei) ihm auf. Bruikbaar zijn ook de vertalingen: Kam ihm der Gedanke, fuhr ihm der Gedanke durch den Sinn.

20. *Deze uitte zijne vreugde, dat* enz. Dieser äuſserte seine Freude darüber, daſs, etc. Vele inzenders schijnen niet geweten te hebben, dat het aankondigende darüber in dergelijke zinnen niet weggelaten mag worden.

21. *Wanneer hij werkelijk booze gedachten mocht hebben gekoesterd:* Wenn er wirklich böse Gedanken gehegt haben sollte, niet möchte. (Zie de grammatica over hypothetische zinnen), die door *mocht* ingeleid worden, b.v. *Mocht het weer slecht zijn, dan* etc.)

22. *Zoo luidt het verhaal,* So lautet die Erzählung, niet Nachricht of Geschichte.

Vertaling in het Nederlandsch.

(*Opgegeven in het nommer van* 1 *Januari* 1899).

Nichts spricht so sehr für das unglaubliche Wachstum Berlins als der mit jedem Jahre sich ausdehnende, mit jeder neuen Verkehrsgelegenheit sich erweiternde Kranz von Ortschaften, in denen Tausende von Arbeitern billige Wohnungen, und viele kleine Beamte, Kaufleute, Rentiers ein trauliches Heim gefunden haben. Kehrt man zurück aus diesen idyllischen Sitzen, aus der reineren von dem Geruch und der Frische des Grüns erfüllten Luft, so sind vorübersausende Züge, rauchende Schornsteine, hohe rufsige Gebäude, Holzplätze, Kohlenhaufen und der dunstige Horizont das Erste, was die Nähe der Stadt verkündet. Stundenweit in ihrem Umkreis arbeiten die Maschinen, drängt sich Schlot an Schlot, Fabrik an Fabrik, mit noch kaum hier und dort einem Rest von Wald oder Haide, immer weiter hinausgreifend und immer mehr die Grenze verwischend, wo das Land aufhört und die Stadt anfängt. Und die Stadt selber, mag man sie nun von Norden oder Süden, von Osten oder Westen betreten, wer erkennt sie wieder? Überall, wo nicht neue Strafsen, so doch in den alten neue Häuser — Häuser wie Paläste, mit malerischen Fronten, mit Säulen und Erkern, mit elektrischem Licht

Niets getuigt zoozeer van de ongeloofelijke uitbreiding van Berlijn als de met ieder jaar zich verruimende, met ieder middel van verkeer breeder wordende krans van plaatsen, waarin duizenden werklieden goedkoope woningen en vele kleine ambtenaren, kooplieden en renteniers een gezellig tehuis hebben gevonden. Keert men terug uit deze idyllische verblijfplaatsen, uit de zuiverder, met den geur van het frissche groen vervulde lucht, dan zijn het voorbijsnorrende treinen, rookende schoorsteenen, hooge zwart aangeslagen gebouwen, houttuinen, hoopen steenkool en de dampige horizon het eerste, wat de nabijheid der stad aankondigt. Uren ver in den omtrek werken de machines, staat schoorsteen aan schoorsteen, fabriek aan fabriek opeengedrongen, hier en daar nog slechts een overblijfsel van bosch of heide overlatend, al verder en verder voortdringend en al meer en meer de grenzen uitwisschende van waar het land ophoudt en de stad begint. En de stad zelf, hetzij men ze van 't Noorden of het Zuiden, van 't Oosten of het Westen binnentreedt, wie kent ze terug? Overal, zooal geen nieuwe straten, dan toch nieuwe huizen in de oude — huizen als paleizen, met schilderachtige voorgevels,

und elektrischen Klingeln, mit Dampfheizung, mit Aufzügen für Personen und Sachen, mit prachtvollen Läden, mit üppigen Wohnungen. Überall, bis an die äufserste Grenze, dieselbe musterhafte Reinlichkeit in den Strafsen, das gute Pflaster, die vortreffliche Beleuchtung; überall dieselbe Sorge für die Gesundheit in der Pflege der öffentlichen Plätze, der Promenaden, der Parkanlagen, und überall dasselbe Menschengewühl, in dem der Einzelne verschwindet, diese stete Bewegung von Tausenden, die tausend verschiedene Ziele haben, dieses beständige Tosen von Mengen, in denen alle Sprachen der bewohnten Erde gesprochen werden, dieses unaufhörliche Rollen von Wagen, das Erzittern des Bodens von schweren Lasten, das Brausen, in welches alle Mifstöne sich auflösen, bis zuletzt das betäubte Hirn eine Melodie zu vernehmen meint — die grofse, gewaltige Melodie der Weltstadt.

met zuilen en erkers, met electrisch licht en electrische schellen, met stoomverwarming, met liften voor personen en goederen, met prachtige winkels en weelderige woningen. Overal, tot aan de uiterste grenzen, dezelfde voorbeeldige zindelijkheid in de straten, uitstekende bestrating, voortreffelijke verlichting; overal dezelfde zorg voor de gezondheid in het onderhoud van de openbare pleinen, de wandelwegen en het plantsoen, en overal hetzelfde menschengewoel, waarin het individu zich verliest, dat rustelooze krioelen van duizenden, die duizend verschillende doeleinden hebben, dat aanhoudend geraas van menschenmassa's, waarin alle talen der bewoonde wereld gesproken worden, dat onophoudelijk geratel van rijtuigen, dat trillen van den grond door zware wagenvrachten, dat rumoer, waarin alle wanklanken zich oplossen, tot ten laatste het duizelend brein eene melodie meent te vernemen — de groote, overweldigende melodie der wereldstad.

Antwoorden op ingezonden vragen.

1. Spricht man das o in Norwegen, Normannen, Backtrog *lang* oder *kurz* aus?

   Antw. *Kurz* in Norwegen und Normannen; *lang* in Backtrog.
2. Welche Silbe hat den Hauptton in Tapezier und in Ungar?

   Antw. Man spricht Tape**zier**, **Un**gar.
3. Wie übersetzt man folgende Sätze: *Als ik geen tegenbericht krijg,*

zal ik a.s. week komen. Ik houd niet van kwaadspreken. Hij staat met zijn mond vol tanden. Hij ondervindt veel tegenwerking van het bestuur. Welk kwaad steekt daarin? Hij is geen knip voor den neus waard. Bij al haar drukte vond zij nog tijd om pannekoeken te bakken. Wat een druk kind! Deze dame is niet kwaad, maar 't is een bijdehandje. Ik kan dit niet zoo voetstoots toegeven.

Antw. Wenn ich weiter nichts von Ihnen höre, werde ich nächste Woche kommen. Ich verabscheue alle üble Nachrede. Er schweigt verlegen. Die Regierung legt ihm viele Hindernisse in den Weg. Was ist denn dabei? Er ist keinen Schuſs Pulver wert. Bei all ihrer Geschäftigkeit fand sie noch Zeit, Kuchen zu backen. Welch ein unruhiges Kind! Diese Dame ist nicht übel, aber sie läſst sich die Butter nicht vom Brote nehmen. Ich kann das nicht so ohne weiteres zugeben.

4. Wie übersetzt man folgende Wörter: *machinist* (aan een fabriek), *bestuur*, *commissie*, *comité*, *deputatie*, *klakkeloos*, *kindsch*, *hoofdkaas*, *eigenwijs*, *obligatiehouder*, *aflossing* (van eene schuld of leening)?

   Antw. Maschinist, Regierung (Vorstand, Behörde), Ausschuſs (Kommission), Ausschuſs beratender Personen (Komitee), Abordnung (Deputation), ohne weiteres (mir nichts dir nichts), kindisch (geistesschwach), Sülze (oder Sulze), eingebildet (naseweis), Aktionär, Tilgung (Amortisation).

5. In welchem Jahre starb Joseph Victor von Scheffel, Robert Hamerling, Paul Heyse?

   Antw. Scheffel † 19 April 1886; Hamerling † 13 Juli 1889; Paul Heyse lebt noch.

6. Wie übersetzt man: *Gevolgtrekkingen maken. Het water is van de kook. Een gemeen soldaat. De infanterie stelde zich verdekt op?*

   Antw. Folgerungen ziehen. Das Wasser kocht (siedet) nicht mehr. Ein gemeiner Soldat (oder ein Gemeiner). Die Infanterie stellte sich verdeckt auf.

7. Nebenformen von ungekünstelt?

   Antw. Ungesucht, einfach, natürlich.

8. Waarom staat in den volgenden zin — tegen den regel — bis vor 14 Tagen? Er erklärte, daſs er bis vor 14 Tagen solches Geld angenommen haben würde.

   Antw. Op bl. 138 van den 14. Jaargang is de volgende opmerking te lezen: „*Tot voor eenige maanden:* Bis vor einigen Monaten. Dikwijls vonden wij (in de vertalingen der inzenders)

bis vor einige Monate; men heeft waarschijnlijk den regel, dat het voorzetsel, 't welk den 3. en 4. naamv. hebben kan, achter bis steeds den 4. naamv. regeert, werktuigelijk toegepast. Wanneer het zelfst. nw. het grenspunt noemt, dan gaat de regel door. Dat is hier echter niet het geval. Leest men bis (an den Zeitpunkt) vor einigen Monaten, dan zal het voor ieder wel duidelijk zijn, waarom Monaten in den 3. naamv. moet staan."

CORRESPONDENTIE.

Den Heer J. LEFÈVRE. Zur Hand stellen is inderdaad geen gangbaar Duitsch, al staat het ook in het woordenboek van Sicherer & Akveld. — Wegen seiner Gesundheit is beter dan behufs seiner Gesundheit of gesundheitshalber. Men kan immers even goed zeggen, dat eene slechte gezondheid de oorzaak, als dat eene goede gezondheid het doel der reis is. — Wieder zurückzugewinnen, hoewel tautologisch, is nochtans zeer gebruikelijk.

Den Heer W. VAN HOUTE. Voor synoniemen als Zank-Zwist-Streit bevelen wij U aan: Volkstümliches Wörterbuch der deutschen Synonymen von P. F. L. Hoffmann, prijs M. 1.40.

Den Heer JAPIE. Uwe gevolgtrekking is juist.

Voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch:*

Fr. Fulgentius te Zwolle; Mej. A. M. Stellwagen, Mej. M. E. H., J. W. Blok, H. Huffnagel, A. V. J., M. H. Flothuis, R. J. Rodenboog, Mej. N. Br., Joh. R., Joh. de Vries en H. J. Scholten, allen te Amsterdam; Mej. J. Prakken en M. C. P. te Haarlem; P. J. L. Kruijt te Rotterdam, J. Lefèvre en V. H. te Vlissingen; W. B. Goorkate te Alkmaar; A. Petermeier te Dordrecht; C. M. Rombouts te 's-Gravenhage; B. A. Buningh te Bokstel.

Voldoende vertaling *uit het Duitsch in het Nederlandsch:*

Behalve bovengenoemde inzenders: J. Rodenboog te Amsterdam, G. A. Ouwejan te Utrecht, P. J. Z. te L., E. F. W. Brinkman te Muntendam, H. H. Bal te Almeloo, H. Herwijnen, J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle, A. B. A. te Amsterdam en J. H. Joosten te Asten.

Verslag der Commissie,

in 1898 *belast geweest met het afnemen der examens in de Hoogduitsche taal* (lager onderwijs).

De uitslag van deze examens kan ook dit jaar over het algemeen bevredigend genoemd worden. In het aantal candidaten, dat zich aanmeldt, is in de laatste jaren eene naar het schijnt aanhoudende daling te bespeuren. In 1896: 227, waarvan 209 opkwamen, in 1897: 175, waarvan zich 166 aan het examen onderwierpen; thans 161, waarvan 153 voor de commissie verschenen. Het percentage der geslaagde candidaten blijft echter — met geringe schommelingen — vrij wel hetzelfde. In 1896: 124 van de 209; in 1897: 99 van de 166, dus beide keeren bijna 60 pCt.; in 1898: 87 van de 153, dat is ongeveer 57 pCt. Van grootere beteekenis dan deze cijfers, is echter de opmerking, dat de vooruitgang van het gehalte der toegelaten candidaten, waarvan de verslagen der commissiën van 1896 en 1897 mochten gewagen, ook thans zonder voorbehoud geconstateerd mag worden. In het bijzonder mag er op gewezen worden, dat geheel onvoorbereide candidaten, gelijk zij zich vroeger voor deze akte plachten aan te bieden, tot de hooge uitzonderingen beginnen te behooren; in verband daarmede behoefde ditmaal het cijfer 1 (slecht) in de verschillende onderdeelen van het examen bijna niet te worden toegekend.

De ondervinding, dit jaar bij de correctie en de beoordeeling der vertalingen uit het Nederlandsch in het Hoogduitsch en uit het Hoogduitsch in de moedertaal opgedaan, heeft der commissie aanleiding gegeven tot eene uitvoerige bespreking van de inrichting van het schriftelijk gedeelte van het examen. Het door haar, even als door al hare voorgangsters, gevolgde stelsel, waarbij het schriftelijk en mondeling examen van iederen candidaat op één dag plaats vindt, heeft de twee onmiskenbare voordeelen, dat het toezicht bij het schriftelijk werk op gemakkelijke en volkomen betrouwbare wijze kan geschieden, en dat de candidaten slechts eenmaal behoeven heen en weer te reizen; voordeelen zoo zwaar wegend dat zij tot dusver een breken met dit stelsel ongewenscht deden schijnen. Daartegenover staat echter de groote moeilijkheid, die natuurlijk ook vroegere commissiën zich nooit ontveinsd hebben, om een dubbel stel van

omstreeks 15 vertalingen zoodanig te kiezen, dat, naast algemeene geschiktheid der opgegeven stukken, ook de gewenschte gelijkmatigheid in de eischen bereikt wordt. De wijze, waarop de commissie getracht heeft dit ideaal zooveel mogelijk te verwezenlijken, is vroeger herhaaldelijk, het laatst in het verslag van 1897, beschreven. Niettegenstaande alle aangewende moeite en zorg mag zij zich echter niet verhelen, dat eene volkomen gelijkmatige beoordeeling der op verschillende dagen door de candidaten geleverde vertalingen ook dit jaar niet altijd mogelijk was. Zij meent dus, zij het ook niet zonder bedenkingen, aan Uwe Excellentie in overweging te moeten geven, hare opvolgster in de gelegenheid te stellen tot het nemen van eene proef met het door andere commissiën gevolgde stelsel om het schriftelijk werk door alle candidaten op één dag te laten maken.

Wat het examen in de spraakkunst betreft, herhaalt de commissie den reeds vroeger, o. a. in het verslag van 1895, aan de candidaten gegeven wenk, zich niet tevreden te stellen met het van buiten leeren van regels en uitzonderingen, maar de hoofdzaken der vormleer zooveel mogelijk met het verstand te verwerken. Hetzelfde geldt in meerdere of mindere mate van de phonetiek. Het weinige, wat daarvan bij dit examen geëischt wordt, was door vele candidaten wel in het geheugen opgenomen, maar lang niet altijd behoorlijk begrepen. De commissie heeft echter bij de toekenning der cijfers in aanmerking genomen, dat een voor de candidaten voor deze akte in elk opzicht geschikt studieboek op het gebied der phonetiek tot dusver ontbreekt.

Van een opzettelijk onderzoek naar de vaardigheid in het spreken werd ook dit jaar om praktische redenen doorgaans afgezien. Bij de vaststelling van dit cijfer, die met groote, misschien te groote, clementie geschiedde, werd tot maatstaf genomen de wijze, waarop de candidaat zich in de vreemde taal bij het voordragen der taalregels en de verklaring van de beteekenis der woorden uitdrukte. De groote meerderheid der commissie bleek echter over deze wijze van onderzoek niet voldaan; zij acht het gewenscht, voortaan weder, zooals vroeger, aan de candidaten gelegenheid te geven om over een of ander onderwerp eenige minuten voor de vuist in het Duitsch te spreken. Aan dit onderdeel wordt, door de mannelijke candidaten althans, blijkbaar te weinig zorg besteed.

Taalkundige behandeling van een gedicht.

DIE DREI SAVOYARDEN.

Wie wirbelt der Schnee! horch, wie sauset der Wind!
Schon dämmert der Abend heran,
Und über die knarrende Bahn
Mit fliegenden Schritten, geschwind, geschwind,
Denn es wird kälter und trüber,
Ziehn noch drei Wandrer vorüber.

Der Schnee wirbelt. Wirbeln = *dwarrelen*, eene snelle ronddraaiende beweging; ein Wirbelwind = *een wervelwind;* ein Wirbelsturm = *een wervelstorm*, cycloon, typhoon. Wirbel is ook *roffel*, wirbeln = *roffelen:* „Dem Tambour will der Wirbel nicht unterm Schlägel vor." Voorts is Wirbel = *wervel* aan eene deur. Ook Wirbel = *wervel* van de ruggegraat. Vandaar *wervelkolom* = Wirbelsäule en *gewervelde dieren* = Wirbeltiere. Wirbel is ook *kruin* van het hoofd: „Verflucht seist du vom Wirbel bis zur Zeh'!" In die beteekenis bezigt men voor Wirbel ook Scheitel, dat bovendien *scheiding* in 't haar beteekent: „Vom Scheitel bis an die Fufssohlen." Beide uitdrukkingen: vom Wirbel bis zur Zeh' en vom Scheitel bis an die Fufssohlen behooren echter tot de meer verheven taal, zoodat men b.v. niet zal zeggen: Er war vom Wirbel bis zur Zeh' *of* vom Scheitel bis an die Fufssohlen mit Schlamm bespritzt. Men zegt dan über und über, von oben bis unten. *Het toppunt*, *zenith* = Der Scheitelpunkt. *Schedel* is in 't Duitsch Schädel: „Es grinsen die weifsen Schädel."

Horchen = *luisteren:* „Horcher an der Wand hört seine eigne Schand." *Luisteren* is ook lauschen, dat bovendien *spieden* beteekent, belauschen = *bespieden.*

Sauset zou in gewoon proza saust zijn.

Der Abend dämmert heran = Die Abenddämmerung fängt an. *De schemering* is ook das Zwielicht = *het halflicht*, waarin zwie = zwei, evenals in Zwieback en Zwietracht. Zwei had vroeger voor het mnl. den vorm zween, voor 't vrwl. zwo, voor het onz. zwei: zween Männer; zwo Schwalben sangen um die Wette; zwei Kinder, waarvan thans de laatste voor alle geslachten wordt gebruikt.

Die knarrende Bahn. Bahn, hier dichterlijk voor Weg. Niet die Bahn = der Weg knarrt, maar de *sneeuw* op den weg. De sneeuw *kraakt* (*piept*) = der Schnee knarrt, (kreischt); zoo ook *de deur kraakt* (*piept*) = die Thür knarrt. *Een ratel* of *een rateltje* heet ook eine Knarre.

Kraken is ook krachen, wanneer 't namelijk met veel gedruisch gepaard gaat: „Balken krachen, Pfosten stürzen, Fenster klirren, Kinder jammern, Mütter irren, Tiere wimmern unter Trümmern." *Eene noot kraken* = Eine Nufs knacken. Figuurlijk zegt men: einem eine harte Nufs zu knacken geben.

Mit fliegenden Schritten = mit schnellen Schritten.

Trübe is het tegengestelde van klar; hell van dunkel. Trübe wordt hier van 't verminderend daglicht gezegd en is dus synoniem met finster. Hell is wat zelf veel licht uitstraalt of terugkaatst; klar, wat het licht goed doorlaat.

Ziehn, verkorte vorm ter wille van de versmaat, van ziehen.

Vorüber, synoniem vorbei. Vorbei en vorüber worden, als ze niet alleen staan, beide met an + datief verbonden: Als ich an diesem Hause vorbei kam. Er ging an mir vorüber.

Wandern = von einem Orte zum andern ziehen, um dort längere oder kürzere Zeit zu verweilen: „Wie auf den Höhen, so wandert sich's auch durch die Thäler des Riesengebirges gar fröhlich." Vandaar Wanderbursche, iemand die, om zijn handwerk te leeren, van plaats tot plaats trok, en Wanderjahre, de jaren, waarin hij dat deed. Dat „reizen en trekken" zelf heet die Wanderschaft: „Ein Wanderbursche mit dem Stab in der Hand, kommt wieder heim aus dem fremden Land." *Wandelen* = spazieren gehen, vandaar Spaziergang = *wandeling*. Gehen drukt hier de wijze van 'tspazieren uit, zooals fahren en reiten in spazieren fahren en spazieren reiten, waarvan Spazierfahrt en Spazierritt. Gehen is n.l. niet *gaan*, maar gewoon *loopen*, Fr. marcher; laufen = *hard loopen*, Fr. courir. Men zegge dus niet: Es liefen viele Männer hinter dem Leichenwagen.

Drei kleine Savoyarden sind es,
  Vertraut mit jedem Ungemach
Des rauhen Frostes und des Windes,
  Von Kindheit ohne Dach und Fach.

Vertraut mit + Dat. = gewöhnt of gewohnt an + Acc.

Ungemach = *het onaangename; gemakken* = Bequemlichkeiten; *gemakkelijk* = leicht; *ongemakkelijk* = schwer; gemächlich = *op zijn gemak:* „Er safs ganz gemächlich (op zijn dooie gemak) im Lehnstuhl.

Des rauhen Frostes. Rauh = von eindringender Schärfe. Het tegengestelde is mild, sanft. Roh = noch nicht weiter verarbeitet: Rohe Produkte, rohe Seide; ook *ongekookt:* ein rohes Ei. *Het ruwe werk* = die rauhe Arbeit.

Ohne Dach und Fach. Fach komt in deze verbinding met Dach vaak voor: jemand Dach und Fach (een onderkomen) geven. Fach staat hier slechts ter wille van het rijm met Dach; verg. Sang und Klang, Weg und Steg, Stein und Bein, Saus und Braus. In andere gevallen is Fach = *vak*, d. i. *hokje* of ook *onderdeel*, als b.v.: in allen Fächern menschlichen Wissens = in allen Branchen. Wie ohne Dach und Fach is, heet ein Obdachloser of eine Obdachlose. Ein Obdach = *een onderkomen.*

——

Allein in dieser Schule lernten
Sie früh schon die Zufriedenheit,
Die Millionären und Besternten
Nur selten ihre Würze leiht.

Allein staat hier in plaats van aber om op het *onverwachte* te wijzen: men zou 't niet meenen, dat men ohne Dach und Fach tevredenheid zou leeren.

Millionären und Besternten. Datief meervoud. Het meervoud van Millionär is Millionäre.

Ook zou Besternten in den nominatief Besternte zijn. Besternt = mit einem Stern oder mit Sternen versehen; Stern hier wegens den vorm, voor ridderorde, wat anders ook wel eens, wegens den vorm, Kreuz heet: „Es reiten viel Generale mit Kreuzen an ihm vorbei; Denkt keiner, dafs der da lieget, auch wert eines Kreuzleins sei?" Ein Besternter is dus *een geridderde. Gevederd* = befiedert; zwaar*ge*wapend = schwerbewaffnet; *ge*rechtigd = berechtigt. Maar *geharnast* = geharnischt; *gevind* (of *gevederd*) van bladeren = gefedert; de *gelaarsde* kat = der gestiefelte Kater. *Een geridderde* = ein Besternter; *eene geridderde* = eine Besternte; *de geridderde* = der (die) Besternte; *de geridderden* = die Besternten; *geridderden* = Besternte.

Evenzoo: *een daklooze* = ein Obdachlos e r; *eene daklooze* = eine Obdachlos e; *de daklooze* = der (die) Obdachlos e; *de dakloozen* = die Obdachlos e n; *dakloozen* = Obdachlos e.

Een melaatsche = ein Aussätzig e r; *eene melaatsche* = eine Aussätzig e; *de melaatsche* = der (die) Aussätzige; *de melaatschen* = die Aussätzig e n; *melaatschen* = Aussätzig e.

Een schipbreukeling = ein Schiffbrüchig e r; *eene schipbreukeling* = eine Schiffbrüchig e; *de schipbreukeling* = der (die) Schiffbrüchig e; *de schipbreukelingen* = die Schiffbrüchig e n; *schipbreukelingen* = Schiffbrüchig e.

Een afgevaardigde = ein Abgeordnet e r; *de afgevaardigde* = der Abgeordnet e; *onze afgevaardigden* = unsere Abgeordnet e n; *afgevaardigden* = Abgeordnet e. Maar: de Kamer der Afgevaardigden = das Abgeordnet e n-Haus.

Die Zufriedenheit leiht Millionären und Besternten nur selten ihre Würze.

Würze = Gewürz = „aromatische Pflanzenteile, die als Zuthat bei der Bereitung von Speisen dienen, diesen einen bessern, namentlich pikanteren Geschmack zu verleihen (*specerij*), sie zu „würzen" (*kruiden*)".

Leiht, hier = verleiht = schenkt. Vgl. *ridderorden verleenen*, *concessie verleenen*, *gratie verleenen*. Bovenstaande zin beteekent dus: *de tevredenheid veraangenaamt* („kruidt") *slechts zelden het leven van millionairs en geridderden* = millionairs en geridderden zijn maar zelden tevreden = rijkdom en eer maken maar zelden tevreden en gelukkig.

Wohin denn noch heute? Paris ist das Ziel;
　Dort hoffen sie reichen Gewinn;
　Und fröhliche Lieder im Sinn,
Im zitternden Arm das Saitenspiel,
　Das Murmeltier zum Begleiter,
　So geht es sorglos weiter.

Das Ziel = der Endpunkt ihrer Reise, *het doel* hunner reis. *Doel* is ook Zweck. Der Zweck einer Reise is datgene, wat aanleiding geeft tot het doen der reis. Zoo kan der Zweck einer Reise zijn een museum te bezichtigen, bloedverwanten of vrienden te bezoeken, de baden te gebruiken, enz. „Die schreckliche Möglichkeit, dafs der Mann, der Vater verunglückt sei, dafs er

endlich das Ziel erreicht habe, dem selten ein Gemsenjäger entgeht, quält sie (sein Weib und seine Kinder) unaufhörlich bis zu seiner Zurückkunft." Hier is met das Ziel *de dood* bedoeld, wat zeer zeker niet der Zweck van den gemzenjager was. Zoo is dan das Ziel unseres Lebens heel wat anders dan der Zweck unseres Lebens. Maar soms grenzen toch ook de beteekenissen van Ziel en Zweck aan elkaar. Vandaar ook dat erzielen het resultaat van bezwecken kan zijn. Zielen = *mikken.* Das Ziel is ook *het doel*, waarop men mikt, waarop men 't gemunt heeft.

Hoffen, hier = hoffen auf of erwarten.

Fröhliche Lieder im Sinn = mit fröhlichen Liedern im Sinn.

Im Sinn = in de gedachten, in 't hoofd.

Verg.: Ein Märchen aus alten Zeiten, Das kommt mir nicht aus dem Sinn.

Im zitternden Arm. Der Arm zittert vor Kälte, oder vor Ermüdung, *bibbert* van de kou of van vermoeienis. Zittern is ook *sidderen. Huiveren* = schaudern.

Saitenspiel = Saiteninstrument = *snarentuig*, *snareninstrument. Speeltuig* = Instrument; Spielzeug = *speelgoed:* „Was hast du angerichtet? das ist kein Spielzeug nicht! Der Bauer ist kein Spielzeug, was kommt dir in den Sinn!"

Das Murmeltier = das Alpenmurmeltier (Arctomys marmota) = *de gewone marmot;* niet te verwarren met das Meerschweinchen (Cavia cabaya) = *het Guineesch biggetje*, ten onrechte soms *marmot* genoemd.

Sorglos = ohne Sorge = *onbezorgd. Zorgeloos* = leichtsinnig, leichtfertig.

So geht es sorglos weiter = So gehen sie sorglos weiter.

Sie denken schon auf alle Arten
  Ihr künftiges Gewerb' sich aus,
Sie schicken schon von dem Ersparten
  Den armen Eltern was nach Haus',
Die, einsam im Gebirge lebend,
  Dem rauhen Mangel bloſsgestellt,
Ach, zwischen Furcht und Hoffnung schwebend,
  Die Kinder schickten in die Welt.

Art = Weise. Auf diese Weise = in dieser Weise.

Sie denken ihr künftiges Gewerb' sich aus.

Gewerbe, gewoonlijk *handwerk*, hier *broodwinning*. Künftig, van kommen, evenals vernünftig en Vernunft van vernehmen. Samenstellingen met kunft: Ankunft, Auskunft, Zukunft, Zusammenkunft.

Sie denken es sich aus = sie stellen es sich vor.

Schicken, syn. senden. Schicken = *sturen*, zenden; senden = *zenden*.

Ersparen = durch Sparen erwerben = *besparen*.

Nach Haus' = nach Hause. In vele gevallen ontbreekt de datief-*e* na een voorzetsel zonder „Bestimmwort": zu Fufs, zu Pferd, zu Rofs; in andere gevallen weer niet: nach Hause, zu Hause, zu Gelde, bei Tische.

Der Mangel = *het gebrek*.

Rauh, tegengestelde van sanft, mild; dus *onaangenaam* voor 't gevoel. Blofsgestellt, syn. ausgesetzt, preisgegeben. Dem rauhen Mangel blofsgestellt = *aan bittere armoede ten prooi*.

Zwischen Furcht und Hoffnung schwebend = *dobberend* tusschen hoop en vrees.

In die Welt schicken = *de wereld in* sturen.

Scharf schneidet die Kälte, da sinkt die Nacht
  Herab auf die waldige Flur,
  Vom Wege verliert sich die Spur,
Es seufzet die Eiche, die Fichte kracht,
  Von scharfer Schneelast gebeuget,
  Die neu sich immer erzeuget.

Seufzet, gebeuget, erzeuget: in gewoon proza seufzt gebeugt, erzeugt.

Herabsinken = *nederdalen*.

Die waldige Flur = die waldbewachsene Ebene = de *boschrijke vlakte*. Bij Flur denkt men vooral aan een voor 't oog aangenamen plantengroei, door natuur of cultuur te voorschijn geroepen. Dikwijls kan men Flur door *beemd* of door *landouw* vertalen. Der Flur, der Hausflur (ook wel vrwl.) = *het voorhuis*, *de vestibule*. *De vloer* = der Fufsboden.

Vom Wege verliert sich die Spur. Wederkeerende vorm in plaats van den lijdenden: vom Wege wird die Spur verloren = sie verlieren die Spur des Weges. De Savoyaarden kunnen den weg niet meer onderscheiden.

Het spoor = Fr. *la trace* = Hgd. die Spur: „Ich finde keine Spur von einem Geist."

Het spoor = de spoortrein, de trein = der Eisenbahnzug, der Zug: „Ich fahre mit dem ersten Zug."

Het spoor = de spoorweg = die Eisenbahn, die Bahn: „Ich komme eben von der Bahn."

Het spoor = het wagenspoor, of ook de door de wielen der wagens te volgen weg = das Geleise of das Gleise. Vandaar: *ontsporen*, *derailleeren* = entgleisen. Immer im alten Geleise fahren = altijd *in 't oude zog* blijven varen.

De rails = die Schienen.

Die Fichte kracht, dat is veel meer dan knarrt: er breken dikke takken, tengevolge van de sneeuw.

Fichte = Rottanne, Schwarztanne = spar, z.g. fijne den.

Weifstanne, Edeltanne = zilverspar.

Kiefer = Föhre = grove den, wilde pijnboom.

Pinie = tamme pijnboom (van Zuid-Europa).

Rüster, Waldrüster = Ulme = olm of ijp.

Ahorn = eschdoorn.

Gebeugt = niedergedrückt.

Die neu sich immer erzeugt. *Wederkeerende* vorm in plaats van den *lijdenden:* Sich erzeugen = erzeugt werden = *ontstaan.*

Neu = von neuem, aufs neue.

Doch furchtlos schmiegen sich die Kleinen
In das zerrissene Gewand,
Ein jeder haucht mit bitterm Weinen
Sich oft in die erstarrte Hand;
Dem Mund entschlüpfen leise Klagen,
Die Augen sind vom Schlafe schwer,
Und ach! die wunden Füfschen tragen
Fast die Ermüdeten nicht mehr.

Sich schmiegen = sich in geschmeidiger Windung drückend biegen und so bewegen:

„Die Katz', die in der Hornungsonne liegt,
Im März sich hinter den Ofen schmiegt."

Das Kind schmiegte sich (vlijde zich) an die Brust seiner Mutter. Sich schmiegen und biegen = *zich in allerlei bochten wringen.* Hier is: die Kleinen schmiegen sich in das zerrissene Gewand = de kleine Savoyaarden wringen zich (van kou) in hunne

havelooze kleeren. Gewand, dichterlijk en verheven = Kleider. Zerrissen van zerreifsen = entzwei reifsen.

Hauchen ziet alleen op 't *uitademen;* atmen op 't *in- en uitademen* samen. Erstarrt = starr geworden, hier vor Kälte, dus *verkleumd.*

Leise = nur eben spürbar = nauwelijks merkbaar. Meestal, ook hier, nur eben hörbar = nauwelijks hoorbaar, dus *zacht.* 't Wordt echter ook gebruikt voor nur eben riechbar = nauwelijks ruikbaar: „Ein leiser Geruch von Moschus ist angenehm."

Die wunden Füfschen. Wund = „in der Weise verletzt, dafs was von Haut bedeckt sein sollte, offen und blofs liegt." De kinderen hadden dus hunne voetjes doorgeloopen.

Die Ermüdeten = die ermüdeten kleinen Savoyarden.

Der Alte = der alte Mann; die Alte = die alte Frau.

Hell leuchtet der Schnee über Berg und Thal,
Da dämmert der Morgen auf,
Die Sonne beginnt den Lauf,
Doch öffnet ihr freundlicher, warmer Strahl
Die eisigen Augenlider
Der Savoyarden nicht wieder.

Hell, zie boven (pag. 50).

Der Morgen dämmert auf = Die Morgendämmerung fängt an.

Doch öffnet ihr freundlicher warmer Strahl = Doch öffnen ihre freundlichen warmen Strahlen. Wij gebruiken na *ons* voegwoord *doch* de woordorde van den *hoofdzin:* doch hare vriendelijke warme stralen openen enz. Men kan echter het Duitsche doch beschouwen als een zwakker dennoch en 't door *toch* vertalen. Ons *doch* vertaalt men in gewoon proza door aber of allein (zie boven, pag. 51) met een hoofdzin, of wel door nur dafs met de *woordorde* van den *afh. zin:* „Wir standen noch ziemlich sicher vor dem Dampf; nur dafs hier und da etwas durch die Felsenspalten heraufdrang." (Seume). „Auch mancher andre Kanzelredner beider Bekenntnisse hat in ähnlicher Weise für des deutschen Volkes Wohl gestritten; nur dafs diese Predigten nicht immer so bekannt geworden sind." (Gartenlaube).

Eisig = eiskalt; tegenst. met die warmen Strahlen.

In Augenlid, Bibel en Tiger is de *i* lang; het rijm met wieder is dus zuiver.

Lid in Augenlid beteekent Deckel.

O seht! sie liegen fest umschlungen,
Noch wie der Schlummer sie befiel,
Erstarrt das Murmeltier, gesprungen
Zu ihrem Haupt das Saitenspiel.

Umschlungen. Schlingen = in Windungen bewegen oder so an einander fügen. Fest umschlungen = *elkander stevig omarmend.*

Der Schlummer befiel sie = der Schlaf befiel sie.

Befallen = *overvallen.* Ons *bevallen* (= behagen) = gefallen.

Bevallen (*van*) = (eines Kindes) genesen, entbunden werden (von), niederkommen (mit).

Haupt is hier een edeler woord voor Kopf.

Zu ihrem Haupt = *boven* hun hoofd.

Am Fufse drei verschlungner Eichen
Entschliefen sie zur letzten Ruh',
Und die vereinten Bruderleichen
Deckt sanft ein einzig Schneebett zu.

Drei verschlungner Eichen = dreier verschlungnen Eichen.

Verschlungen = *dooreengegroeid.*

Entschlafen. Ent drukt het *begin* van 't slapen uit; entschlafen = *inslapen.* Hier, zooals in 't Duitsch *meestal* en bij ons (*ontslapen*) *altijd*, van den *doodslaap* gebezigd, wat blijkt uit: zur letzten Ruh'. Vereint, dichterlijk voor vereinigt.

Leiche, synoniem Leichnam.

Sanft, angenehm, wohlthuend für das Gefühl. Tegenstelling rauh: dem rauhen Mangel blofsgestellt; der rauhe Frost. „Das Land, wo ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht."

Weich is wat meegeeft, als men er op drukt: ein weiches Bett, weiche Butter, eine weiche Feder. Ook: ein weiches Ei. Tegenstelling hart.

Ein einzig Schneebett. De sterke uitgang van 't bijv. nw. wordt in den *Nom.* en *Acc. Onz. Enk.* in de spreektaal en in de poëzie zeer dikwijls weggelaten: Schön Wetter heute, Herr Nachbar!" Die van den *Nom. Mann. Enk.* zeer zelden:

„War einst ein Riese Goliath,
Gar ein gefährlich Mann."

L. L. VAN THIEL.

Uitwerking der vertaling, opgegeven in het 2e nummer van den 15en jaargang.

1. Vertaling in het Duitsch.

De avond begint te vallen, en uit de verre hoogte weergalmen de bastonen van een blaffenden hond. De reizigers zien op naar den kant, van waar in de hen omringende woestenij het gezellig geluid komt. Vóór hen verheffen zich in de schemering de zware gebouwen van den Heiligen Bernhard, en op eene verhevenheid nabij het klooster onderscheiden Dorothea's jonge oogen den eigenaar van de stentorstem. Als een levende tempelwachter blijft hij onbewegelijk staan blaffen op zijn post, tot op het doordringend fluiten van een der gidsen het fraaie dier komt aangesprongen en het gezelschap een welkom toekwispelt, als tot beschaming der menschelijke hartelijkheid alleen een hondestaart uiten kan. Zijne lichtbruine huid glimt als die van een renpaard, en boven de witte borst verheft zich de gitzwarte neus van een welgevormden kop vol schranderheid.

Der Abend bricht herein, und aus weiter Höhe erschallen die Baſstöne eines bellenden Hundes. Die Reisenden schauen auf nach der Seite hin, woher in der sie umgebenden Wüstenei der heimische Laut kommt. Vor ihnen erheben sich in der Dämmerung die massigen Gebäude des H. Bernard, und auf einer Anhöhe unweit des Klosters unterscheiden Dorotheas junge Augen den Eigentümer der Stentorstimme. Ein lebendiger Tempelwächter steht er unbeweglich auf seinem Posten und bellt, bis auf das durchdringende Pfeifen eines der Führer das schöne Tier herangesprungen kommt und der Gesellschaft ein Willkommen zuwedelt, wie es einem zur Beschämung der menschlichen Herzlichkeit nur ein Hund entgegenbringen kann. Sein hellbraunes Fell glänzt wie das eines Rennpferdes, und über der weiſsen Brust erhebt sich die glänzendschwarze Nase eines schöngebildeten Kopfes voller Klugheit.

De Augustijnermonniken hier zijn van oudsher ideale kloosterlingen geweest. Hunne lange, sluitende kleeding, de hooge punthoeden van dezelfde dofzwarte stof — suikerbrooden in rouwgewaad — doen denken aan een rustig leven,

Die hiesigen Augustinermönche sind von jeher ideale Klosterbrüder gewesen. Ihr langes, anschlieſsendes Gewand, die hohen Spitzhüte aus demselben mattschwarzen Stoffe — Zuckerhüte im Trauergewande — deuten auf ein ruhiges Leben, ge-

verdeeld tusschen studie en godsdienstige oefeningen. Doch dit lijkt maar zoo. Als de sneeuw komt en van de twaalf maanden in het jaar er negen blijft liggen, verrichten zij in en buiten het klooster het werk van hospitaalbedienden. En de minsten van hen zijn voor dien ruwen arbeid in de wieg gelegd. Politieke vluchtelingen uit Noord-Italië, slachtoffers van de nederlaag, door Radetzky den koning van Sardinië toegebracht, zijn in den winter van 1848 op '49 over den Sint-Bernhard eene wijkplaats in het kanton Wallis komen zoeken. Arm en ziek hebben de Augustijnen hen op hunne schouders door de sneeuw gedragen en er dank, maar ook de typhus voor geoogst. Menig pater heeft zijne menschlievendheid met den dood betaald; onder hen een jong edelman en vreemdeling, pas opgenomen in de orde en bij de broederen hoog aangeschreven om zijn ijver in de zelfkastijding. De Heilige Bernhard is een gestrenge meester, en wie hem zijne dagen en nachten wijden wil, moet van de wereld voor goed afscheid nemen.

teilt zwischen Studium und Andachtsübungen. Aber das ist nur Schein. Wenn der Schnee kommt, und neun von den zwölf Monaten des Jahres liegen bleibt, verrichten sie innerhalb und aufserhalb des Klosters die Arbeit von Spitalbedienten. Und die wenigsten unter ihnen sind für diese rauhe Arbeit geboren. Politische Flüchtlinge aus Nord-Italien, (Schlacht)opfer der Niederlage, die Radetzky dem Könige von Sardinien bereitet hatte, kamen im Winter von 1848 auf '49 über den Sankt Bernard, um einen Zufluchtsort im Kanton Wallis zu suchen. Arm und krank sind sie von den Augustinern auf den Schultern durch den Schnee getragen worden, und diese haben dafür Dank, aber auch den Typhus eingeerntet. Mancher Pater hat seine Menschenliebe mit dem Leben bezahlt, unter ihnen ein junger Edelmann und Fremder, der eben erst in den Orden eingetreten war und wegen seines Eifers in der Selbstkasteiung bei den Brüdern in hohem Ansehen stand. Der Heilige Bernhard ist ein strenger Meister, und wer ihm seine Tage und Nächte weihen will, mufs auf immer Abschied nehmen von der Welt.

In deze omgeving gevoelen de Bruce's zich op hun gemak. Men is voor hen vol kleine oplettendheden, die, ofschoon zonder aanzien des persoons aan alle reizigers be-

In dieser Umgebung fühlen die Bruces sich behaglich. Man ist für sie voller kleiner Aufmerksamkeiten, die, wiewohl ohne Ansehen der Person allen Reisenden er-

wezen, op elk afzonderlijk den indruk maken, als vloeiden zij uit persoonlijke welwillendheid voort.

Robert, die zijn eenen voet heeft doorgeloopen, wordt nog voor het avondeten even naar zijne kamer gebracht, waar met de zorg eener huismoeder en de handigheid van een chirurgijn een der kloosterlingen hem verbindt.

Het eten wordt opgedragen. De broeder, die de week heeft, snijdt voor en doet staande een stil gebed, waarmede de gasten naar welgevallen mogen instemmen of niet. Hij is een beschaafd man, die even vloeiend Duitsch als Fransch en Engelsch spreekt. Dorothea en hare moeder hebben het druk met hem over het leven in de Alpen, terwijl hij den ouden heer David met kennis van zaken te woord staat over de paalwoningen. Als hij aan hunne oogleden bespeurt, dat de gevolgen van den vermoeienden dag zich doen gevoelen, neemt hij een kandelaar en geleidt hen naar hunne slaapvertrekken. Dorothea ziet zich in eene hooge en holle kamer eene legerstede aangewezen, waarin naast haar plaats zou zijn geweest voor twee zusters. Maar zij ontstelt er niet van.

wiesen, auf jeden einzelnen den Eindruck machen, als gingen sie aus persönlichem Wohlwollen hervor.

Robert, der sich den einen Fuſs wund gegangen hat, wird noch vor dem Abendessen eben auf sein Zimmer geführt, wo einer der Mönche ihn mit der Sorgfalt einer Hausmutter und der Gewandtheit eines Wundarztes verbindet.

Das Essen wird aufgetragen. Der Bruder, welcher die Woche hat, schneidet vor und verrichtet stehend ein stilles Gebet, an dem sich die Gäste nach Belieben beteiligen mögen (können). Er ist ein gebildeter Mann, der ebenso fliefsend Deutsch als Französisch und Englisch spricht. Dorothea und ihre Mutter unterhalten sich lebhaft mit ihm über das Leben in den Alpen, während er dem alten Herrn David mit Sachkenntnis Rede steht über die Pfahlbauten. Wenn er an ihren Augenlidern bemerkt, daſs die Folgen des ermüdenden Tages sich geltend machen, nimmt er ein Licht und führt sie auf ihre Schlafgemächer. Dorothea sieht sich in einem hohen und hohlen Zimmer ein Lager angewiesen, worin neben ihr noch Raum gewesen wäre für zwei Schwestern. Aber es erschreckt sie nicht.

---

2. Ergänzungsaufgabe.

Der brave Greis stand an $^{\text{die}}_{\text{der}}$ Thür gelehnt und hatte seine Freude an der Ausgelassenheit der Kinder. Er nahm immer herzlich teil an

ihren Freuden wie an ihren Leiden und beteiligte sich sogar mitunter an ihrem Spiele. Nie dachte er: „Du wirst alt; was gehen dich die Kinder an?" Im Gegenteil: er dachte immer wieder an seine eigene Jugend, und so zweifelte er niemals an ihren guten Gesinnungen, denn er glaubte fest an ihr gutes Herz. Mann soll den Teufel nicht an die Wand malen, mit dem Kopf nicht an die Wand rennen, sich nicht an allem ärgern, sich an seinem Feinde nicht rächen. Das spanische Kriegsschiff versank in die Tiefe des Meeres. Es steht ihm an der Stirn geschrieben, was für ein frecher Kerl er ist. Die Indianer hatten ihren Gefangenen an einen Pfahl gebunden. Das Pferd stand an eine$^{n}_{m}$ Baum gebunden. Diese Vögel sind durch ihre Lebensweise an das Wasser gebunden. „Das Pferd gehört in das Tierreich, die Rose in das Pflanzenreich und der König in das Himmelreich", sagte die liebe Unschuld. Die Luft umgiebt die Erde bis auf eine gewisse Höhe. Bis vor einigen Jahren war das Land unbewohnt. Das beruht auf einem Irrtum. Roland ritt hinter seinem Vater her. Es gingen viele Freunde hinter dem Leichenwagen. Ich bin ihm begegnet, als er in $^{dem}_{den}$ Park spazieren ging. In tiefe Gedanken versunken, das müde Haupt auf die Hand gestützt, safs er da. Um halb acht kamen wir in der Stadt an. Karl V sann auf Mittel, die niederländischen Provinzen unter ein Haupt zu vereinigen. Über dem Lesen vergifst mancher Knabe seine Arbeit. Die Brücke über die Maas liegt etwa dreifsig Fufs über dem Wasserspiegel. Der Herr über mir wacht über mich, sagte der fromme Greis. Der Dieb versteckte sich in einen Keller. Wiewohl der Verbrecher sich in seinem Haus versteckt hatte, entdeckte die Polizei ihn doch bald. Die Zigeuner nehmen alles weg, was ihnen vor die Hand kommt. Vor der Hand haben wir noch genug zu thun. Wer säet Unkraut unter den Weizen? Der Offizier setzte sich zwischen seine zwei alten Freunde an den Tisch. Ich will meine Ware nicht unter dem Wert verkaufen. Mein Freund zählt unter seinen Verwandten viele reiche Leute. Die Verwandlung der häfslichen Raupe in einen schönen Schmetterling ist ein reizendes Wunder. Der Mont-Blanc ragt über alle anderen Berge hinaus. Der Jäger gab dem Bären, der durch einen Schufs in den Rücken und einen Lanzenstich in die Brust schon bedeutend geschwächt war, einen gewaltigen Schlag auf die Schnauze.

CORRESPONDENTIE.

Den Heer *M. H. van de Ven te Eindhoven.* Voor uw doel geschikte woordenboeken zijn misschien: Deutsches Wörterbuch von HERMANN PAUL (*f* 6,50) of M. HEYNE (*f* 9,75).

Voor Etymologie: Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache von FRIEDRICH KLUGE (*f* 6,50).

Lectuur: Daheim (Velhagen en Klasing's Monatshefte) (*f* 0,85) per nommer.

Den Heer *G. H. H. Maas te Oldenzaal.* De door u geciteerde plaats: d + stimmhafte*m* breite*n* Zischlaut bevat inderdaad eene drukfout; 't moet natuurlijk zijn breite*m*.

Homo Sum te Rotterdam. In „Ich kann nicht schlafen, bevor ich Dir das *nicht* gesagt habe" is het laatste *nicht* te veel. 't Is „volkstümlich"; dergelijke dingen zijn nog wel meer bij GANGHOFER te vinden.

Den Heer *J. Pas te Borne.* Wanneer de Praesensvormen van den Conj. overeenstemmen met die van den Indic., bedient men zich van de Praeteritaalvormen van den Conj.; de omstandigheid, dat ook de Praeteritaalvormen van Ind. en Conj. dikwijls gelijk zijn, heeft geen invloed op de toepassing van den regel. Zu *Gutsfröhner: Frone* (*Frohne*) „Dienst, den der unfreie Bauer seinem Herrn zu leisten hat," doch uneigentl. „schwerer Dienst." Dazu *fro(h)nen* oder *fröhnen* „Fro(h)ndienst thun."

Voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch:*

A. Petermeier te Dordrecht, Voets-Wageman te Zwolle, Joh. R., Mej. A. M. Stellwagen, R. J. Rodenboog en M. H. Flothuis te Amsterdam, Homo Sum te Rotterdam, Mej. J. Prakken te Haarlem; een weinig zwakker was het werk van: Johs. de Vries, J. W. Blok, H. J. Scholten, Mej. N. Br. en M. E. H., te Amsterdam, J. Pas te Borne, C. M. Rombouts te 's Gravenhage, W. B. Goorkate te Alkmaar, J. v. Schothorst te Baarn en E. F. Brinkman te Muntendam.

Daar deze vertaling, vooral met het oog op de woordenkeus, moeilijker was dan de gewone opgaven (het was n.l. eene examenopgave voor Middelbaar onderwijs), zijn wij in de beoordeeling wat minder streng geweest.

De „Ergänzungsaufgabe" van volgende inzenders bevatte niet meer dan vijf fouten: Mej. A. M. Stellwagen, Mej. N. Br., M. E. H., M. H. Flothuis, J. W. Blok, H. J. Scholten, R. J. Rodenboog en Joh. R. te Amsterdam, Mej. J. Prakken te Haarlem, Homo Sum en Achilles te Rotterdam, Voets en Wageman te Zwolle, A. Petermeier te Dordrecht, J. v. Schothorst te Baarn, W. B. Goorkate te Alkmaar, H. te Herwijnen, Joosten te Asten, C. M. Rombouts te 's Gravenhage en E. F. W. Brinkman te Muntendam.

Aber.

Aber kann Adverb oder Konjunktion sein.

Als Adverb bedeutet es aufs neue, wieder, nochmals: tausend und aber tausend Sterne; abermals, abermalig. So auch in: oder aber [*of(te)wel*] = oder nochmals.

Aus dieser Grundbedeutung entwickelten sich die Bedeutungen neben, falsch, Schein und Wahn, welche aber in der Zusammensetzung mit Substantiven hat: Aberglaube = Nebenglaube, falscher Glaube; Aberwitz = Scheinwitz, Scheinweisheit, Wahnwitz, Wahnweisheit.

Die Nebenform after hat auch in Zusammensetzungen die Bedeutungen neben, rudimentär, Schein, pseudo. schlecht: Afterkönig = Nebenkönig, Afterpapst = Nebenpapst (*tegenkoning*, *tegenpaus*), Afterhufe = Nebenhufe, rudimentäre Hufe; Afterfinne = Scheinfinne (*vetvin*); Afterraupen = Scheinraupen, pseudo-Raupen, (*bastaardrupsen*, *larven van bladwespen*), Afterspinnen = Scheinspinnen, pseudo-Spinnen (*bastaardspinnen*); Aftergröfse = Scheingröfse, Afterweisheit = Scheinweisheit; Afterrede = üble Nachrede (*laster*).

Als Konjunktion der adversativen Beiordnung bezeichnet aber zwei Sätze als entgegengesetzt und beschränkt dann ein ausgedrücktes oder gedachtes Zugeständnis, so dafs im bejahenden oder verneinenden Vordersatz ein zwar steht oder stehen kann, während sondern nach einer Verneinung etwas anderes anstatt des Verneinten setzt. Ob man also sagt: die Gesunden bedürfen des Arztes nicht, aber die Kranken (Leopold, Zwischengrammatik, Seite 161) oder: sondern die Kranken (Wartburg-Bibel)[1]) hängt davon ab, was für eine ausgesprochene oder gedachte Behauptung vorangegangen ist. Dasselbe gilt für: die Sinne trügen nicht, aber das Urteil trügt, und: die Sinne trügen nicht, sondern das Urteil trügt.

Allein steht statt aber am Anfange eines neuen Satzes, meistens nach einem Punkt oder einem Semikolon, um etwas Unerwartetes, angenehm oder unangenehm Überraschendes anzuzeigen: „Tannhäuser pilgerte nach Rom und warf sich dem Papste Urban zu Füfsen; allein der heilige Vater liefs den Reuigen hart an, u. s. w."

[1]) Evangelium Matthäi 9:12: „Die Starken (be)dürfen des Arztes nicht, sondern die Kranken." Evangelium Lucä 5:31: „Die Gesunden (be)dürfen des Arztes nicht, sondern die Kranken."

Die Konjunktion aber hat im Deutschen eine freiere Stellung als *maar* im Holländischen; kann ja unsere Konjunktion *maar* nur am Anfang des Nachsatzes stehen, während das deutsche aber sehr oft da steht, wo im Holländischen die dem *maar* gleichwertige Konjunktion der Schriftsprache *echter* zwischen den Wörtern desselben stehen kann. Der Unterschied zwischen diesem holländischen *echter* und dem damit parallel gehenden deutschen aber ist, dafs letzteres auch der Umgangssprache, ersteres nur der Schriftsprache angehört. In Sätzen wie: „Es ist hier aber so finster, dafs man den eigenen Mund nicht finden kann"; „das geht mir aber doch über allen Begriff!"; „ich will aber kein Schwesterchen haben!"; „Nein, wie Sie aber blühend aussehen!...... Sie sind ja das Bild der Gesundheit!", läfst sich aber nicht mit *echter* übersetzen. Dabei wird im Deutschen, wenn aber am Anfang des Nachsatzes steht, nie das Subjekt weggelassen, wie dies im Holländischen geschehen kann, wenn Vordersatz und Nachsatz dasselbe Subjekt haben, z. B.: *ik zou 't graag doen, maar* (*'k*) *heb er den tijd niet voor* = ich möchte es schon thun, aber ich habe nicht die Zeit dazu. Dahingegen ist die Weglassung eines beiden Sätzen gemeinsamen Subjekts im Deutschen nicht nur erlaubt, sondern sogar etwas sehr Gewöhnliches, wo aber nicht am Anfang des Nachsatzes steht, während beim Gebrauch des holländischen *echter* das Subjekt im Nachsatz nicht unterbleiben darf: „Er nahm die Einladung an, war aber unhöflich genug, viel zu spät zu erscheinen" = *Hij nam de uitnoodiging aan; hij was echter* u. s. w. [oder: *maar* (*hij*) *was* u. s. w.].

Statt der Konjunktion aber kann im Deutschen auch nur mit der Wortfolge des Fragesatzes oder nur dafs mit der Wortstellung des abhängigen Satzes stehen: „Ich weifs zwar viel, nur möcht' ich alles wissen (*maar 'k zou graag alles weten*) (Goethe). „Wir standen noch ziemlich sicher vor dem Dampf; nur dafs hier und da etwas durch die Felsenspalten heraufdrang (*doch hier en daar drong* u. s. w.) (Seume). Im Holländischen wäre die Kunjunktion *slechts* hier nicht angebracht. Auch giebt es Sätze, wo sich das deutsche aber nicht mit *maar* oder *echter* übersetzen läfst. Es is dann dem französischen *or* gleichwertig in: „*Or, l'Eternel dit à Moïse* = *de Heer nu sprak tot Mozes, zeggende*, und dient also blofs zur Fortführung der Rede. Es ist dies zum Beispiel der Fall in folgendem Schlufs einer Erzählung „Der alte Mantel" (Beekman en Van Goor, *Duitsch Leesboek*, I, 49), wo an einen Gegensatz wohl kaum gedacht werden kann: „Vater

und Sohn weinten vor Freude und alle Leute, die umherstanden, weinten mit. Rudolf blieb die ganze Nacht hindurch bei seinem Vater, unterredete sich mit ihm bis an den frühen Morgen, gab ihm bevor er weiter ritt, viel Geld und versprach ferner für ihn zu sorgen. Die Leute aber sagten: Weil der alte Mann so barmherzig war, so hat sich Gott auch über ihn erbarmt und ihn seinen Sohn wiederfinden lassen, der ihn aus aller Not errettet."

Die Konjunktion aber kann auch substantivisch gebraucht werden, nicht nur wie in dem Bürgerschen Gedichte „Der Kaiser und der Abt":

„Ha", lachte der Kaiser, „vortrefflicher Haber!
Ihr füttert die Pferde mit Wenn und mit Aber;
Der Mann, der dass Wenn und das Aber erdacht,
Hat sicher aus Häckerling Gold schon gemacht,"

sondern auch in Ausdrücken, wie: „die Sache hat noch ihr Aber" (d. h. ihre Bedenklichkeit) und: „jeder Mensch hat sein Aber (d. h. es ist kein Mensch ohne Fehler).

Sogar wird von dieser Konjunktion ein Zeitwort gebildet: „Die Sache abert sich", d. h. die Sache hat noch ihren Haken.

L. L. van Thiel.

Het meervoud der zelfstandige naamwoorden.

Het meervoud der zelfst. naamw. staat in nauw verband met den *vorm* en met het *geslacht.*

1. Woorden op -e hebben in het meervoud -n zonder Umlaut, b.v. der Knabe — Knaben, die Höhe — Höhen, das Auge — Augen. (Uitgezonderd: der Käse en de onz. woorden met het voorvoegsel Ge-, b.v. Gebirge. Deze nemen geen meervoudsuitgang aan.)
2. De woorden op -nis en -sal nemen in 't meervoud -e aan. Geen Umlaut.
3. De woorden op -tum krijgen -er met Umlaut.
4. De *mannel. vreemde* woorden op -ant, -ent, -et, -graph, -isk en -or (toonloos) nemen -en aan. Geen Umlaut. Voorbeelden: Konsonant(en), Quotient(en)*, Planet(en)*, Telegraph(en), Obelisk(en), Doktor(en). Maar: Accent — Accente, Magnet — Magnete.

5. De *vreemde* woorden op -a nemen daarvoor in het meervoud -en Drama — Dramen; die op -us en -um veranderen den uitgang in -en. Geen Umlaut. Voorbeelden: Modus — Moden, Nuntius — Nuntien, Germanismus — Germanismen, Centrum — Centren, Museum — Museen, Gymnasium — Gymnasien, Individuum — Individuen. Eenige van deze woorden behouden echter den vreemden meervoudsuitgang (Komma, Schema, Trema, Erratum, Intimus), terwijl een paar andere den gewonen Duitschen meervoudsvorm aannemen (Cirkus — Cirkusse, Fidibus — Fidibusse, Omnibus — Omnibusse).

6. De *onz: vreemde* woorden op -al en -il hebben naast -e den uitgang -ien: Material — Materiale of Materialien. Doch Krokodil en Ventil alleen Krokodile en Ventile.

7. De *vrouwelijke* woorden — ook de vreemde — vormen hun meervoud op -(e)n zonder Umlaut. (Uitgezonderd de bekende Angst, Ausflucht, Axt enz., Mutter, Tochter.)

8. De *onzijdige* woorden — ook de niet besproken vreemde — hebben in het meervoud -e *zonder* Umlaut. Een vijftigtal Duitsche en een paar vreemde woorden hebben echter -er met Umlaut. (Uitgezonderd een half dozijn woorden als Bett, Hemd enz., die -en aannemen, zonder Umlaut.)

9. De *sterke mannel.* woorden nemen ook -e aan, doch *met* den Umlaut, voor zoover het Duitsche woorden betreft. (Vele woorden missen den Umlaut: Aal, Arm enz.; sommige, zooals Bösewicht, Geist enz. krijgen -er met Umlaut, terwijl nog eenige andere als See, Stachel, Strahl -en zonder Umlaut aannemen.

Opmerking. De *mannel.* en *onz.* woorden op -el, -en, -er en de onzijdige op -chen, -lein en Ge — e laten de meervouds-e vallen. Meestal geen Umlaut.

10. De *zwakke* zelfst. naamw. hebben alle -(e)n zonder Umlaut.

N.B. De mannel. *vreemde persoonsnamen* zijn zwak en krijgen dus ook -en zonder Umlaut. Voorbeelden: Legat, Anachoret, Bandit, Pilot, Rekrut, Phantast, Bassist, Adjutant, Assistent, Katholik, Astrolog, Astronom, Konfirmand, Vasall, Theosoph, Architekt, Adept. Alleen de namen op -al, -an, -ar, -ier, -eur zijn op een paar uitzonderingen na sterk en vormen hun meervoud met -e, gewoonlijk zonder Umlaut.

Algemeene opmerkingen. De meervoudsuitgang -en bewerkt *nooit* den Umlaut, -er *altijd* en -e *wel*, of *niet*, al naardat het woord *mannelijk* of *onzijdig* is.

Uit vreemde talen ontleende woorden hebben in den regel geen Umlaut.

Zwak beklemtoonde klinkers nemen den Umlaut meestal niet aan: Bräutigame, Griesgrame, Leichname, Herzoge, Unholde, Raufbolde, Herolde, Vielfrafse, Zierate. Een toonlooze lettergreep houdt de Umlautung van den beklemtoonden vocaal tegen: Habichte, Kraniche, Ambosse, Abende, Monate, Anwalte.

Sommige vreemde namen hebben in het meervoud altijd -en, onverschillig of het persoonsnamen zijn of niet, b.v. Protestanten — Konsonanten; Studenten — Quotienten; Anachoreten — Planeten; Geographen — Telegraphen (4e regel); de meeste echter hebben -en of -e, al naardat het persoonsnamen zijn of niet b.v. Theologen — Dialoge; Vasallen — Kristalle; Architekten — Dialekte; Legaten — Legate; Kadetten — Billette; Literaten — Quadrate; Phantasten — Moraste; Astronomen — Atome; Adepten — Rezepte (10e regel).

Uitwerking der vertaling, opgegeven in het 3e nummer van den 15en jaargang.

Vertaling in het Duitsch.

De Berlijnsche kapelmeester Himmel (in 1814 overleden) was gewoon, elken morgen zijn glaasje wijn in een destijds veel bezocht wijnhuis te drinken, waar hij door zijn geestige conversatie altijd het middelpunt van een groot gezelschap was. Wel is waar was dat drukke bezoek den waard zeer aangenaam; doch minder beviel het hem, dat de kapelmeester nooit, zooals de andere gasten, betaalde, maar elken dag heenging,

Der 1814 verstorbene Berliner Kapellmeister Himmel pflegte jeden Morgen sein Gläschen Wein in einem seinerzeit viel besuchten Weinhaus zu trinken, wo er wegen seiner geistreichen Unterhaltung immer der Mittelpunkt einer grofsen Gesellschaft war. Freilich war dieser starke Besuch dem Wirte sehr angenehm; aber weniger gefiel es ihm, dafs der Kapellmeister nie, wie die andern Gäste, bezahlte, sondern jeden

zonder te vragen hoeveel hij verteerd had. Toen de waard nu op zekeren dag met Himmel alleen was, drukte hij hem een papier in de hand, waarop de verteringen, door den gast in de laatste weken gemaakt, genoteerd waren. Himmel stak de rekening in den zak, zonder er in te kijken, en verwijderde zich.

Den anderen dag kwamen de gewone gasten, doch tevergeefs wachtten zij op de komst van den kapelmeester. Himmel bleef weg, de conversatie wilde niet vlotten, en de wijn smaakte niet zoo goed als anders. Ook de daarop volgende dagen liet de onmisbare zich niet zien, en weldra verminderde ook het aantal bezoekers, totdat ten slotte niemand meer kwam. Nu vernam de waard, dat Himmel ergens anders zijn wijn dronk en dat de overige gasten hem gevolgd waren.

Toen achtte hij het raadzaam, zich in het onvermijdelijke te schikken. Hij schreef zijne rekening op twee stukken papier, waarvan elk de helft van het bedrag bevatte en ging daarmee naar Himmel. „Mijnheer Himmel", begon de waard, „het zou mij spijten, indien ik u onlangs beleedigd had. Ik stel u ten aanzien van uwe rekening een schikking voor. De eene helft hier behoud

Tag fortging, ohne zu fragen, wie viel er verzehrt habe. Als der Wirt nun eines Tages mit Himmel allein war, drückte er ihm einen Zettel in die Hand, auf welchem alles notiert war, was der Gast in den letzten Wochen verzehrt hatte. Himmel steckte die Rechnung in die Tasche, ohne hineinzusehen, und entfernte sich.

Den andern Tag kamen die gewöhnlichen Gäste, aber vergebens warteten sie auf das Erscheinen des Kapellmeisters. Himmel blieb aus, die Unterhaltung wollte nicht in Zug kommen, und der Wein schmeckte nicht so gut wie sonst. Auch an den darauf folgenden Tagen liefs der Unentbehrliche sich nicht blicken, und bald verminderte sich auch die Anzahl der Besucher, bis schliefslich niemand mehr kam. Da vernahm der Wirt, dafs Himmel anderswo seinen Wein trinke, und die übrigen Gäste seien ihm gefolgt.

Nun hielt er es für ratsam, sich ins Unvermeidliche zu fügen. Er schrieb seine Rechnung auf zwei Stücke Papier, von denen jedes die Hälfte des Betrages enthielt, und ging damit zu Himmel. „Herr Himmel," begann der Wirt, „es würde (sollte) mir leid thun, wenn ich Sie neulich beleidigt hätte. Ich schlage Ihnen in Bezug auf Ihre Rechnung einen Vergleich vor. Die eine Hälfte hier behalte

en verscheur ik; die is dus betaald. De andere helft verzoek ik u in ontvangst te nemen." „Hoe!" riep Himmel, „ik zou mij door u in grootmoedigheid laten overtreffen? Dat mag niet geteuren; ik neem dus de andere helft der rekening en verscheur haar eveneens; die is dus ook betaald." De verblufte waard zeide niets dan: „Kom bij mij terug, zoo mogelijk van daag nog. Ik zal u niet weer lastig vallen." Van dezen dag af verscheen onze vroolijke kapelmeester weer trouw in zijn oud wijnhuis en droeg er niet weinig tot verhooging van de gezelligheid bij, hetgeen de waard ook in zijn beurs merkte.

und zerreiſse ich; die ist also bezahlt. Die andere Hälfte bitte ich Sie in Empfang zu nehmen." „Wie!" rief Himmel, „ich sollte mich von Ihnen in Groſsmut übertreffen lassen? Das darf nicht geschehen; ich nehme also die andere Hälfte der Rechnung und zerreiſse sie ebenfalls; die ist also auch bezahlt." Der verblüffte Wirt sagte nichts als: „So kommen Sie nur zurück zu mir, womöglich noch heute. Ich will Sie nicht wieder belästigen." Von diesem Tage an erschien unser lustiger Kapellmeister wieder treu in seinem alten Weinhause und trug nicht wenig zur Erhöhung der Gemütlichkeit bei, was der Wirt auch in seinem Beutel merkte.

Opmerkingen.

1. *Was gewoon.* In plaats van de letterlijke vertaling war gewohnt ook pflegte; eene leelijke fout is echter war (daran) gewöhnt, omdat gewöhnt = *gewend.* — *Glaasje:* Gläschen, daar de verkleiningsvorm dient ter liefkoozing; seinen Schoppen trinken is ook eene gebruikelijke uitdrukking; dit wordt echter meer van bier gezegd dan van wijn, omdat 1 Schoppen = ongeveer $^1/_2$ Liter. — *In een destijds veel bezocht wijnhuis*, letterlijk: In einem zu der Zeit vielbesuchten Weinhause; afwijkingen als: das viel Zuspruch hatte, sich eines bedeutenden Zuspruches erfreuend, zijn op zijn minst genomen onnoodige afwijkingen van den tekst. — *Geestig* kan hier vertaald worden door geistreich, witzig, maar niet door geistig. Dit woord beteekent *onstoffelijk*, *den geest betreffende*, *spiritus bevattende*, b.v. geistige Kräfte, Genüsse, Getränke. — *Een groot gezelschap.* Een paar inzenders hebben gröſsere ge-

schreven en zullen daar wel mede bedoeld hebben *zeer*, *vrij groot* evenals men ook wel leest: eine junge Dame aus besserem (sehr gutem) Stande; längere (ziemlich lange) Zeit hat er in A. gewohnt. Deze (absolute) comparatieven gebruiken wij niet: wel andere, die omgekeerd niet in het Duitsch gezegd worden, b.v. *dat vind ik minder aardig:* das finde ich nicht sehr höflich.

2. *Wel is waar* enz. Freilich klinkt hier beter dan zwar; *een druk bezoek* = ein starker, lebhafter, häufiger Besuch; de andere bijv. nw. zijn minder gelukkig. — *Hij ging heen:* Er ging (weg, fort), maar niet er ging hin; men gebruikt hin, wanneer het doel genoemd wordt of reeds bekend is. *Hoeveel hij verteerd had.* Behalve de letterlijke vertaling ook: Wie hoch die Zeche (Rechnung) sei.

3. *Toen de waard met Himmel alleen was.* Een eigenaardigen indruk maakt de vertaling Als der Wirt mit dem Himmel allein war. Al staat ook in alle grammatica's breedvoerig vermeld, onder welke omstandigheden het lidwoord voor persoonsnamen *kan* gebruikt worden, zoo is het een feit, dat in het tegenwoordige Duitsch het gebruik van het lidwoord onmiddellijk voor persoonsnamen zooveel mogelijk vermeden wordt. — *Een papier, waarop de verteringen genoteerd waren*, enz. Deze zin is de moeilijkste uit het geheele stuk. *Verteringen maken* kan niet letterlijk vertaald worden, en het gelukt ook niet, een zelfst. nw. te vinden, dat in verbinding met machen eene bruikbare uitdrukking oplevert.

4. *De gewone gasten:* Die gewöhnlichen Gäste, die Stammgäste, niet die gewohnten Gäste. Gewohnt wordt in den regel predicatief gebruikt: eine Sache gewohnt sein, gewohnt werden; eine solche Behandlung bin ich nicht gewohnt; jung gewohnt, alt gethan. Staat het attributief, dan beteekent het *gewoon zijn aan*, *vertrouwd zijn met:* Noch klingt in den gewohnten Ohren ein jedes Wort = in den an die Worte gewohnten Ohren etc.; Und der Rinder breitgestirnte, glatte Scharen kommen brüllend, die gewohnten Ställe füllend; die gewohntesten Bedürfnisse; auf gewohnte Weise. *De komst van den kapelmeester:* Die Ankunft, das Erscheinen des Kapellmeisters; das Kommen is niet goed, en een woord Kunft zonder voorvoegsel is in het Duitsch onbekend.

5. *De conversatie wilde niet vlotten:* Die Unterhaltung wollte nicht recht in Zug (in Flufs, in Gang) kommen, von statten gehen, vor sich gehen; gemeenzaam: mit der Unterhaltung wollte es nicht flecken.
6. *De onmisbare:* Der Unentbehrliche. Unerläfslich beteekent *wat niet kan of mag weggelaten worden:* eine unerläfsliche Bedingung; zur Gültigkeit einer Abmachung unerläfsliche Worte. — *Verminderen:* abnehmen, ook: sich vermindern, sich verringern.
7. *Vernemen:* Vernehmen, erfahren, hören. *Ergens anders:* anderswo, sonstwo, wo sonst, irgendwo sonst; maar niet irgends anders.
8. *Hij achtte het raadzaam:* Er hielt es für ratsam, rätlich geraten. Zich in het onvermijdelijke te schikken: Sich in das Unvermeidliche zu fügen, finden, geben; maar niet sich schicken. Sommige inzenders hebben zich in den naamval vergist en dem Unvermeidlichen geschreven.
9. *Waarvan:* Von denen, niet wovon, omdat daardoor niet te zien is, dat het relatief betrekking heeft op Stücke. *Hij ging daarmee naar Himmel.* Een liefhebber van lidwoorden voor persoonsnamen schreef: Er ging damit zum Himmel.
10. *Het zou mij spijten:* Es würde (sollte) mir leid thun, ook: ich würde es bedauern, es würde (sollte) mich dauern; deze werkwoorden worden echter in samengestelde tijden weinig gebruikt.
11. *Eene schikking voorstellen:* Einen Vergleich vorschlagen (niet vorstellen). Het woord *schikking* vonden wij op velerlei wijze, doch meestal minder goed vertaald: Austrag (*einde, beslissing*, b.v. einen Streit zum Austrag bringen), Fügung (*beschikking*, die Fügungen Gottes, eine Fügung des Schicksals, der Umstände) en Schickung (= Fügung) deugen in 't geheel niet; Übereinkünft en Vereinbarung (*overeenkomst*) zijn niet juist; alleen Vergleich (Ausgleich) is hier het passende woord. Men zegt ook: Ein gütlicher Vergleich (*een minnelijke schikking*); ein magerer Vergleich ist besser als ein fetter Prozefs.
12. *De andere helft verzoek ik u in ontvangst te nemen.* Behalve de letterlijke vertaling ook: Die andere Hälfte nehmen Sie gefälligst in Empfang, wollen Sie gefälligst in

Empfang nehmen, belieben Sie entgegenzunehmen.

13. *Ik zou:* Ich sollte (niet würde) zie de grammatica. *Grootmoedigheid* is in het Duitsch Grofsmut, niet Grofsmütigkeit. Zoo ook Edelmut, Sanftmut, Schwermut.

14. *De verblufte waard:* Der verblüffte Wirt. Het letterlijke verblüfft is beter dan de synoniemen bestürzt (*ontsteld*), betreten (*bedremmeld*), verduzt (*beteuterd*).

15. *Lastig vallen:* Belästigen, beschwerlich fallen, behelligen; minder goed is zur Last fallen.

16. *De vroolijke kapelmeester:* Der lustige Kapellmeister. Voor lustig vonden wij ook froh, fröhlich, heiter, munter. Daar de (dikwijls zeer weinig) verschillende beteekenis dezer woorden gemakkelijker door het gebruik te leeren is dan door redeneering, zullen wij eenige uitdrukkingen laten volgen, waarin ze achtereenvolgens voorkomen. Froh (Freude empfindend). Ich bin froh, es zu wissen; wie froh bin ich, dafs etc.; seines Lebens froh werden; frohen Mutes; des Sieges froh; ein frohes Leben führen. — Fröhlich (das Gefühl des Wohlbefindens und Behagens habend und äufsernd). Ein fröhliches Leben führen; einen fröhlichen Sinn haben; ich bin froh, dafs er fortzieht, aber fröhlich kann ich deshalb noch nicht sein; fröhliches Herz macht fröhliches Angesicht. — Heiter. Ein heiterer Blick; heiteres Gesicht; er ist stets heiter, in heiterer Stimmung. (Gegensätze zu heiter: finster, düster, ernst). — Lustig. Ein lustiger Bruder oder ein Bruder Lustig; eine lustige Gesellschaft, in lustiger Stimmung; die lustigen Weiber von Windsor; lustig und in Freuden leben; alle Tage kann man nicht lustig sein; immer lustig! immer Lustiges vorzutragen haben; da geht es lustig her; mancher stellt sich lustig, dem es traurig ums Herz ist; sich über einen lustig machen, der lustige Rat (Hofnarr); die lustige Person (in einem Lustspiel). — Munter. So munter wie ein Fisch im Wasser; munter wie ein Eichhörnchen; wie munter Sie heute sind! Das Kind ist munter (*wakker*) geworden.

Vertaling in het Nederlandsch.

Er hatte kaum angefangen, die Klagen des Herzogs in vorsichtiger Weise auf ein vernünftiges Mafs zurückzuführen, als dieser stehen blieb und rief: „Ich weifs alles, was du sagen willst. Nur eines wirst du nicht sagen: dafs ich selber im Grunde an der trostlosen Lage schuld wäre. Es ist wahr, ich wollte anfänglich nichts davon wissen, dafs du in den Staatsdienst trätest; wollte wenigstens einen freien Menschen um mich haben, auf den ich mich verlassen könnte; hatte dich auch zu lieb, um dir eine solche Kette ans Bein zu hängen. Aber du bist ein Jahr älter als ich, warst immer mein Mentor; du hättest mich nicht wild laufen lassen, mich eines besseren belehren sollen. Warum hast du an dem preufsischen Staatskarren, obgleich sie da doch wahrhaftig Leute genug haben, nach Kräften mitgezogen? Letzteres war doch, mit deiner gütigen Erlaubnis, der offenbare Verrat an mir, deinem Freunde und Landesherrn, der sich unterdessen mit einem solchen Esel von Minister, wie unser guter Brenkenstein ist, begnügen mufste! Wer hat mich denn so in diese leidige Domänenfrage verwickelt? Er, nur er! Wer kann mich aus dem Sumpf wieder aufs Trockne bringen? Du, nur du! Ja, reifse nur die Augen auf!

Hij was nauwelijks begonnen, de klachten van den hertog op eene voorzichtige manier binnen de perken van het redelijke terug te brengen, toen deze staan bleef en uitriep: „Ik weet alles, wat je zeggen wilt. Maar één ding zul je niet zeggen, namelijk, dat ik in den grond van de zaak zelf de schuld ben van den treurigen toestand. Het is waar, ik wou er in 't eerst niets van weten, dat je in dienst van den staat zou treden; ik wilde tenminste één onafhankelijk man in mijn nabijheid hebben, op wien ik mij zou kunnen verlaten, en ik hield ook te veel van je, om je zulk een blok aan 't been te binden. Maar je bent een jaar ouder dan ik, je bent altijd mijn Mentor geweest; je had me niet in 't wild moeten laten loopen je had me moeten terechtwijzen. Waarom heb je aan de Pruisische staatskar, ofschoon ze daar toch warempel menschen genoeg hebben, uit alle macht meegetrokken? Dat was toch, met je verlof, openlijk verraad tegen mij, je vriend en landsheer, die zich ondertusschen met zoo'n ezel van een minister, als onze goede Brenkenstein is, moest vergenoegen! Wie toch heeft mij zoo in die ongelukkige domeinenkwestie verwikkeld? Hij, niemand anders dan hij! Wie kan mij uit dien poel weer op het droge bren-

Ich habe mir während dieser Tage alles überlegt, alles überdacht. Ich brauche durchaus einen Mann, der Kenntnisse hat, nicht blofs allgemeine, theoretische, am grünen Tisch von seinem Nachbar zusammengeborgte — die kann jeder haben, die sind so billig wie Brombeeren. Nein, wirkliche, individuelle, wie du sie hast, der Land und Leute und die Verhältnisse hier so gründlich aus praktischer Erfahrung kennt. Und einen, der nicht zu allem ja sagt, wie dieser geschmeidige B.; sondern der steifnackig ist, wie du, und den Spiefsbürgern wie dem Gesindel von Advokaten im Landtag die Zähne zeigen kann; ich kann dich nicht missen. Du bleibst mein Freund, aber mein Minister mufst du ebenfalls werden. Du hast dich immer beklagt, dafs du hier brach liegst. Das ist auch wahr, und ich bin überzeugt, was dich mehr als alles nach dem Barbarenland zieht, ist die Aussicht, dafs du da einen gröfseren, dir angemessenen Wirkungskreis zu finden hoffst. Nun, grofs ist mein Herzogtum leider Gottes nicht; aber eine ostpreufsische Grafschaft wiegt es am Ende doch noch auf. Sage ja, Alter, und die Sache ist abgemacht!"

gen? Jij, en jij alleen! Ja, zet maar een paar groote oogen op! Ik heb gedurende deze dagen alles bij mij zelf overlegd, alles overdacht. Ik heb volstrekt een man noodig, die kennis bezit, niet alleen algemeene, theoretische, aan de groene tafel geleende kennis — die kan iedereen hebben, die is zoo goedkoop als bramen — neen, werkelijke, individueele, zooals jij die bezit, jij, die land en volk en de toestanden hier door practische ervaring zoo grondig kent. En iemand, die niet op alles ja en amen zegt, zooals die plooibare B.; maar die op zijn stuk staat, zooals jij, en aan die bekrompen burgermannetjes even goed als aan dat advocatenvolk op den landdag de tanden kan laten zien; ik kan je niet missen. Je blijft mijn vriend, maar mijn minister moet je ook worden. Je hebt er altijd over geklaagd, dat je talenten hier braak liggen. Dat is ook zoo, en ik ben er van overtuigd, dat wat je bovenal naar het barbarenland trekt, het vooruitzicht is, daar een ruimeren en voor jou passenden werkkring te zullen vinden. Nu, groot is mijn hertogdom helaas niet; maar tegen een Oost-Pruisisch graafschap weegt het toch nog wel op. Zeg ja, oude jongen, en de zaak is beklonken!"

Amsterdam. H. H.

Opmerkingen.

Omdat in het onderhoud een hartelijke gemeenzame toon heerscht, wordt met *jij* en *jou* gesproken; *U* vinden wij hier minder goed, en *gij* wordt in de omgangstaal in 't geheel niet gezegd. In de vervoeging van het werkwoord na *jij* volgen wij het spraakgebruik. Algemeen zegt men in den Teg. Tijd: *je bent*, *je wilt*, *je zult*, *je moogt*, *je kunt*, *je hebt*, (sommigen laten zelfs de *t* weg en zeggen *je ben*, *je wil*, *je zal*, *je mag*, *je kan*, *je heb*) en in omgekeerde woordschikking *ben-je*, *wil-je*, *zul-je*, *moog-je*, *kun-je*, *heb-je*. In den verleden tijd: *je was*, *je wou* of *wilde*, *je kon*, *je had*, *je gaf*, *je zag*, *je nam*, *je kwam*, *je hoorde;* omgekeerd: *was-je*, *wilde-je* enz.

Antwoorden op ingezonden vragen.

Den Heer Joosten te Asten. U vraagt, of in den eersten zin der vertaling van het Maartnommer (bl. 45) het woordje *als* niet dient vervangen te worden door *dan*.

Zeker niet. Er staat: *Niets getuigt zoozeer voor de ongeloofelijke uitbreiding van Berlijn als . . . de krans van plaatsen* (*getuigt*). Het voegwoord behoort bij *zoozeer*; U heeft misschien gedacht, dat het bij *niets* staat, doch dat is onjuist. Een paar voorbeelden mogen U dit duidelijk maken: Niets is zoo zeker *als* de dood. Niemand is zoo gelukkig *als* hij.

Den Heer G. H. H. M. te Oldenzaal. De regel, die in den 2en druk van Dr. C. E. Posers uitgave van Das edle Blut is uitgevallen, luidt: Ich schwieg, ich hatte das Gefühl, dafs ich nicht.

Fragen: Wie übersetzt man: Die Moräste, zwischen welchen sie (die Friesen) wohnten, reizten die Eroberer später und kosteten ihnen mehr. — Ein Croy leitete ihn (Karl V) und seinen Staat vollkommen. — In süfsen, entschlummernden Tönen. — Durch fromme Usurpationen. — Maut, Marktschofs, Geleite. — Die findigen Soldaten. — Und diese Hand bezwang die Welt, die jetzt der starre Byssus hält. — Wenn der Kaffer einsam schweift durch die Karroo.

Antw. *De moerassen, tusschen welke zij woonden, prikkelden de veroveraars later (tot veroveringstochten) en kostten hun meer (dan die moe-*

rassen waard waren). — CROY (persoonsnaam) *leidde (regeerde) hem en zijnen staat volkomen.* — *In liefelijke, zacht wegstervende tonen.* — Usurpation: widerrechtliche oder gesetzwidrige Besitznehmung, Aneignung oder Ermächtigung; Gewalt- oder Machtraub. Fromme Usurpation = *usurpatie voor een vroom doel*, d. i. *in het voordeel der Kerk.* — Maut = *tol* (belasting), Marktschofs = *marktgeld* (belasting) Ned.: *schot en lot betalen.* Geleite = die geleitenden Personen, nam. zum Schutz auf dem Wege, und besonders früher das Recht, gegen eine bestimmte Abgabe (Geleits-Zoll) die Reisenden auf den unsichern Strafsen in einem gewissen Bezirk schirmend zu geleiten. (Ook in het Ned. *vrijgeleide).* — *De vindingrijke soldaten.* — Byssus = ein sehr feiner, kostbarer Zeugstoff bei den Alten, besonders in Ägypten. *En deze hand, die nu door verstijfde byssus wordt vastgehouden, bedwong eens de wereld.* — Karroo: unfruchtbare Steppen des südlichen Afrika.

Ein Brief von Herrn DUDEN.

Anläfslich meines Aufsatzes über sein orthographisches Wörterbuch schreibt mir Herr DUDEN:

Hersfeld, d. 26/3 99.

Sehr geehrter Herr!

Für Ihre freundliche Besprechung meines Orth. W. B.'s sage ich Ihnen besten Dank, besonders auch für die von Ihnen gemachten Ausstellungen. Gestatten Sie mir, auf diese im einzelnen einzugehen.

1. Auch nach erneuter Prüfung möchte ich dabei bleiben, nur der Aargau, aber der u. das Rheingau zu schreiben. Für das Aargau habe ich auch jetzt keinen Beleg gefunden, wohl aber für das Rheingau. Bei Aargau scheint der Übergang aus dem Neutrum ins Mask. gänzlich vollzogen zu sein, bei Rheingau nicht.
2. Homonym mufs natürlich behandelt werden wie Synonym, also im Plur. e und en haben.
3. „Dreier gleicher Konsonanten" is kein Druckfehler [1]). Der „Schriftsteller" ist hier mächtiger gewesen als der Grammatiker. Und Sie wissen ja: „Die Schriftsteller kümmern sich um Herrn

Dudens Ansicht so wenig wie u. s. w.", d. h. sie kehren sich nicht an die Vorschriften der Grammatiker. Diese verlangen „dreier gleichen K.", jene — und zwar unter ihnen auch Grammatiker wie J. Grimm — schreiben in ähnlichen Fällen sehr oft die starke Form. Mir ist diese in der Verbindung mit zweier u. dreier geläufiger. Gleichwohl hätte ich, da ich nun einmal „Grammatiker" bin, in einem Buche, das neben den orthographischen auch grammatische Belehrungen bietet, der grammatischen Vorschrift folgen sollen. Vgl. übrigens die Gramm. von Bauer—Duden 22. Aufl. § 112, b.

4. „Vieler kleiner Flüsse" soll geändert werden in „kleinen"; hier ist die Abweichung von der Regel nicht zu entschuldigen [2]). Es liegt ein Versehen vor, das bei allen Korrekturen und Neubearbeitungen übersehen ist.
5. Die Bemerkung, dafs andern, edeln u. s. w. besser seien als andren, edlen ist doch wohl richtig. Man denke nur an „wandern, schlendern, wandeln, handeln u. das neue radeln [3]).

Mit wiederholtem Dank für das von Ihnen meinem Buche gewidmete Interesse, bin ich

Ihr

hochachtungsvoll ergebener

DUDEN.

1) Was ich auch nicht behauptet habe. (v. TH.)

2) Und warum denn nicht, wenn auch der Nom. und Acc. gewöhnlich, der Regel zuwider, stark sind und noch dazu ein Beleg vorliegt: „Ihre hochgepriesene eheliche Treue ist auch nicht gröfser als die vieler anderer. Vögel (NAUMANN, bei WINK „Deutschlands Vögel", Seite 135)?

3) Hier bin ich ganz mit Herrn DUDEN einverstanden, nur dafs ich die andern Formen wegen des Rhythmus für die Poesie für besser halte (v. TH.)

Ich benutze diese Gelegenheit dazu, einen Schreib- und einen Druckfehler in dem erwähnten Aufsatze zu verbessern. Man lese für Tyrol mit *y* Tirol met *i* und für „pytagoreischer Lehrsatz", pythagoreischer Lehrsatz.

L. L. VAN THIEL.

CORRESPONDENTIE.

Herr Joh. R. in Amsterdam schreibt: „Zur Vervollständigung der Deklination der Eigennamen (3. Lief.) wäre es vielleicht nicht undienlich, Folgendes hinzuzufügen:

1. Völkernamen werden ganz wie Gattungsnamen dekliniert.

2. Namen von Zeitungen ebenfalls: Die Annonzen in der „Kölnischen Zeitung". Die Redaktion des „Grenzboten".

3. Sollen Namen von Schiffen dekliniert werden, so wendet man entweder den bestimmten Artikel an oder man schaltet einen Gattungsnamen ein, an dem die Kasusendung ausgedrückt wird. Man sagt nicht: Die Rettungsboote des „Kaisers Wilhelm", sondern: des Dampfers „Kaiser Wilhelm".

Den Heer W. S. K. te R. Wanneer U *ter hand stellen* vertaalt door zur Hand stellen, wordt U dit op het examen zeer zeker als eene fout aangerekend.

Voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in Duitsch:* Joh. R., Mej. Stellwagen, M. E. H., N. Br., H. J. Scholten, M. H. Flothuis, J. W. Blok, R. J. Rodenboog en Johs. de Vries, allen te Amsterdam, Voets--Wageman te Zwolle, J. van Mastrigt te Overschie, Mej. J. Prakken te Haarlem, J. van Schothorst te Baarn, E. F. W. Brinkman te Muntendam, Joosten te Asten, Mej. Mathilde Woff, H. te Herwijnen, W. B. Goorkate te Alkmaar, A. Petermeier te Dordrecht, C. M. Rombouts te 's-Gravenhage.

Vertaling *uit het Duitsch in het Nederlandsch:* H. H., Mej. Stellwagen, J. W. Blok, Joh. R., M. E. H., J. Rodenboog, R. J Rodenboog, H. J. Scholten, N. Br., M. H. Flothuis, Joh. de Vries, allen te Amsterdam, Mej. J. Prakken te Haarlem, J. van Mastrigt te Overschie, J. W. J. Haar Hendriks en Voets—Wageman te Zwolle, A. Petermeier te Dordrecht, H. te Herwijnen, C. M. Rombouts te 's-Gravenhage, H. H. Bal te Almeloo, B. A. Buningh te Bokstel, P. J. D. te Y., Joosten te Asten, Achilles te Rotterdam, J. van der Horst te Zutphen, Mathilde Wolff, W. B. Goorkate te Alkmaar, en J. van Schothorst te Baarn.

Den Heer *Rusticus.* Het is niet genoeg, dat Uw naam bij den uitgever bekend is; met het oog op de contrôle is het ook noodig, dat de Redactie dien weet.

Geschlecht, Mehrzahlbildung und Deklination vokalisch auslautender Fremdwörter.

Vokalisch auslautende Substantive sind, wenn wir die meisten auf tonloses e und auf Doppellaute nebst etlichen auf ee (der Klee, der See, die See, der Schnee) aufser Betracht lassen, fast alle fremden Ursprungs; ein paar verdanken ihre undeutsche Form dem Umstande, dafs sie blofse Schallnachahmungen sind: Aï (Faultier) und Uhu oder Schuhu (Strix bubo, Otus bubo). Geschlecht, Mehrzahl und Deklination solcher Wörter bieten deshalb besondere Schwierigkeiten.

Geschlecht.

I. Die auf a und e sind weiblich mit Ausnahme der männlichen Personennamen, wie: Dalai Lama (buddhistischer Hohepriester der Mongolen), Ulema (türkischer Rechts- und Gottesgelehrter), Kommodore (Befehlshaber eines Geschwaders), Rhapsode (Sänger, Vorträger epischer Gedichte), Zuave (arabisch gekleideter französischer Soldat, nach einer algerischen Landschaft benannt), der männlichen Sachnamen Thee und Porree (Allium porrum, *prei*) und einiger sächlichen Wörter, wie: Drama, Sofa, Stigma (Stich, Wunde, Brandmal), Thema, Trema, Lama, Zebra, Komma, Prisma, Magma (geknetete Masse, Salbe, Bodensatz), Halleluja(h), Belvedere, Dekretale (päpstlicher Bescheid) Kanapee, Nargileh (Pfeife, bei welcher der Rauch durch Wasser geht), Pensee (Stiefmütterchen, Viola tricolor, *driekleurig viooltje*) und Tete-a-tete (Gespräch unter vier Augen, Zwiegespräch).

Weiblich sind also: Kaaba, Prima (erste Klasse), Sekunda, (zweite Klasse), Tertia (dritte Klasse), Olla podrida (Mischmasch), Reseda oder Resede, Skala (Tonleiter), Stoa (Säulenhalle), Stola oder Stole (Priestergewand), Summa oder Summe, Tiara oder Tiare (päpstliche Krone), Toga, Tschapka oder Czapka (Ulanenmütze, Ulanenhelm), Tunika (altrömisches, ärmelloses Untergewand; kurzer Überwurf, u. s. w.), Tundra (sumpfige Steppe, Moossteppe), Valuta (Wert, Währung, Münzfufs), Villa, Bel-Etage, Kommode, Salve (Ehrenschufs, gleichzeitiges Schiefsen aus mehreren Gewehren oder Geschützen), Scene, Staffage, Terrasse, Theke (Ladentisch), These oder Thesis, Triole, Vase, Verbene, Vicogne oder Vigogne, Allee, Chaussee, Livree, Tournee.

II. Von denen auf i und y sind männlich die Personennamen Efendi, Kadi (Richter), Mahdi, Mufti (Oberpriester), Rabbi, Commis, Marquis und Tory, die Tiernamen Kolibri und Lori (Halbaffe und Papagei), der Pflanzname Kohlrabi und das Wort Tilbury; weiblich ist Lori, Lowry oder Lore (niedriger Eisenbahnwagen); sächlich sind: Aï oder Ai (Faultier), Tutti (Satz für alle Stimmen), Potpourri und Tuttifrutti (Allerlei), von welchen aber Aï, bei DUDEN sächlich gegeben, von THOMÉ in seinem Lehrbuche der Zoologie männlich gebraucht wird. Die auf ie sind weiblich, aufser: das Genie.

III. Von denen auf o sind männlich: Cargo, Diskonto, Ecce-Homo, Gecko, Moskito, Salto mortale, Torso (Bruchstück, besonders einer Bildsäule), Tschako, und die Personennamen: Eskimo, Zambo, Pierrot und Oddfellow (Anhänger einer englischen geheimen Gesellschaft nach Art des Freimaurerbundes); sächlich: Bureau, Conto, Echo, Motto, Rondo, Solo, Duo, Trio, Agio, Adagio, Porto, Kollo, Violoncello oder Cello, Quidproquo [1]) und Kanoe. Nach DUDEN ist Solo auch männlich, Duo und Trio aber nicht.

IV. Die auf u sind männliche Personen- und Tiernamen: Hindu, Tibbu, Zulu; Kakadu, Känguruh, Marabu, Zebu (ostindischer Ochs) und das deutsche Wort Uhu oder Schuhu (THOMÉ).

V. Revue (Durchsicht und Heerschau; französisch auszusprechen) und Revenue (französisch auszusprechen) sind weiblich; so auch Bai.

Ukelei (Fischname, gemeine Laube, Alburnus lucidus, *alver*) und Radau [2]), ein der niedrigen Volkssprache angehöriges Wort (= Lärm, Unfug) sind männlich.

---

1) Ein Quidproquo ist es zum Beispiel, wenn Herr Duden in seinem Orth. Wrtb. sagt: das Aargau, ich dann darauf hindeute, dafs es, wie Rheingau wahrscheinlich auch wohl einmal männlich sei, und endlich Herr Duden antwortet, er möchte doch dabei bleiben, es sei immer männlich, für sächlich habe er auch bei erneuter Prüfung keinen Beleg finden können, bei Aargau scheine sich der Übergang aus dem Neutrum ins Maskulinum gänzlich vollzogen zu haben, u. s. w. (S. Lieferung 5.)

2) LEOPOLD, Zwischengrammatik, Seite 233.

Plural und Deklination.

I*a*. Die männlichen auf e sind schwach zu deklinieren.

Kommodore aber im Singular stark oder Gen. = Nom.; Plural mit n, s oder unverändert.

Die weiblichen bilden ihren Plural mit n. Tournee aber mit s.

Die sächlichen auf betontes e haben im Genitiv Singular s, die auf unbetontes e und aufserdem Pensee und Nargileh haben auch s oder bleiben unverändert.

Im Plural haben sie s, aufser Dekretale, Pl. Dekretalien.

I*b*. Die weiblichen auf a verändern im Plural a in en oder nehmen s.

Die männlichen haben einen Plural mit s; im Gen. Sing. haben sie auch s oder bleiben unverändert.

Die sächlichen haben s im Gen. Sing. und im Plural, aufser: Drama, Pl. Dramen und Stigma, Pl. Stigmata. Thema, Prisma und Komma haben neben ihrem Plural auf s, die lateinischen Pluralformen auf ta, wie Stigma. Thema und Prisma auch noch Themen und Prismen, wie die weiblichen auf a.

II. Die auf i und y, so auch das Wort Genie, haben im Plural s.

Mahdi, Mufti, Kohlrabi, Tutti und Tuttifrutti können unverändert bleiben; Commis und Marquis bleiben unverändert; Tory und Lowry haben ihren englischen Plural Tories und Lowries. (Aber: die Lori, Pl. Loris).

Kolibri, Potpourri und Genie haben im Gen. Sing. s. Die übrigen auf i und y haben s oder bleiben unverändert.

III. Die auf o bilden ihren Plural mit s.

Gecko hat aufserdem, nach Duden, Geckonen.

Conto, Diskonto, Motto, Kollo, Porto, Solo und Salto mortale haben auch ihren italienischen Plural: Conti, Diskonti, Motti, Kolli, Porti, Soli und Salti mortali.

Bureau auch nach französischer Art Bureaux. Im Genitiv Singular haben sie s. Bei vielen kann dieses s aber wegbleiben (Conto, Ecce-Homo, Gecko, Motto, Torso, Rondo, Duo, Trio, Adagio, Cello oder Violencello, Quidproquo und Oddfellow; nach Duden aber bei Solo nicht).

IV. Die Personennamen auf u nehmen im Plural s oder bleiben unverändert. So auch im Genitiv Singular.

Die Tiernamen auf u haben in Plural s.

Känguruh und Kakadu auch e ohne Umlaut. Uhu, weil es kein Lehnwort ist, besser mit e ohne Umlaut als mit s.

Im Genitiv Singular Uhu mit s, die übrigen Tier- und Personennamen mit s oder unverändert.

V. Revue und Revenue, Pl. Revuen oder Revüen, Revenuen oder Revenüen, Bai, Pl. Baien; Ukelei, Pl. mit s oder e, Gen. Sing. mit s; Radau, Gen. Sing. mit s, ohne Plural.

Zu den vokalisch auslautenden Substantiven können auch die Namen der meisten Buchstaben gerechnet werden; diese bilden ihren Plural gewöhnlich mit 's, wogegen aber ANDRESEN (Sprachgebrauch und Sprachrichtigheit im Deutschen) aufs bestimmteste Verwahr einlegt, indem er sagt: „Abscheulich klingt und sieht aus der Zusatz eines von dem Apostroph begleiteten s zu den Namen der Buchstaben, z. B. in der Schlegelschen Übersetzung des Shakespeare: Ja, das sind ihre U's ihre C's und ihre T's.

L. L. VAN THIEL.

Ergänzungsaufgabe.

Um die Prüfung für die deutsche Sprache bestehen zu können, ist es durchaus nötig, dafs man mit der Rektion der Präpositionen und Verben vertraut sei, das glauben Sie mir. Wenn ich Sie also bitte, den Satz: „Der Löwe fragte den Fuchs, wer ihn so trefflich teilen gelehrt habe", in die richtige Form zu schreiben und dann in die Passivform zu bringen, so weifs ich schon, dafs dies Sie [1]) Mühe kosten, dafs es Ihnen schwer ankommen wird. Sollten Sie an der Richtigkeit Ihres Urteils zweifeln, so schlagen Sie die betreffende Schwierigkeit in der Grammatik nach; man kann ja in solchen Sachen nicht auf seiner eigenen Ansicht bestehen, und es ist immer besser einem Fehler vorzubeugen als denselben nachher zu verbessern. Auf ein solches Studium müssen Sie viel Fleifs verwenden. Ich will Ihnen bei der Arbeit gern helfen, und wenn Sie meinem Rate folgen (meinen Rat befolgen), werden Sie den in dieser Hinsicht gestellten Anforderungen genügen.

Lafs mich nur dein geringster Diener [2]) sein, o Herr! ich will

[1]) Auch mit Dativ.

[2]) Auch mit Accusativ.

dir dienen wie ein treuer Knecht, das versichere ich dir. Er behauptet, dafs er mich bezahlt habe; ich weifs aber ganz gewifs, dafs er die Miete nicht bezahlt hat. Warum bezahlen doch solche Leute ihrem Hausherrn die Miete nicht regelmäfsig? Ich erinnere mich nicht, ihn je gesehen zu haben. Warum bist du diesem Manne so unfreundlich begegnet? Es nimmt mich wunder, dafs der Kaufmann dich so viel hat bezahlen lassen; es kostet ihn ja kaum die Hälfte. Wenn Sie mir auch schmeicheln, so fühle ich mich dadurch noch lange nicht geschmeichelt. Es friert mich; es frieren mir die Hände; die Hände frieren mir; es friert mich an den Händen. Es ekelt den Europäern vor den Speisen der Chinesen. Wem galt dieser Seitenhieb, dir oder mir; es gilt meine Ehre. Blau kleidet eine Blondine [1]) besser als rot. Ich werde mir nichts merken lassen. Ich habe Ihre Aufgabe nachgesehen und viele grobe Fehler darin gefunden, und wenn ich einem Mitmenschen auch gern etwas nachsehe, so kann Ich Ihnen Ihren Mangel an Fleifs und Aufmerksamkeit doch nicht nachsehen. Der Affe ahmt mich nach; das Tier ahmt mir alles nach. Dieser Schauspieler ahmt Ludwig den Sechzehnten nach. Wir müssen unseren grofsen Männern nachahmen, d. h. wir müssen Ihnen als Mustern nacheifern. Der Unteroffizier fuhr die Soldaten in barschem Tone an. Er liegt mir immer um Geld an; hat er Sie auch schon angepumpt? Haben Sie der Versammlung beigewohnt? Wenn er mir auch grollt (einen Groll auf mich hat), so kann er mir doch nichts anhaben. Dergleichen Zoten ekeln (widern) mich an. Man merkt es den Herren an, dafs sie sich (Dat.) nicht zu helfen wissen. So eine schöne Gegend mutet mich an. Wir haben uns dieser Partei schon längst angeschlossen. Wagen Sie es noch, meine Worte anzuzweifeln (an meinen Worten zu zweifeln)? Ich mache mich anheischig, es zu beweisen. Er hat mich anzuschwärzen gesucht, was ihm aber nicht gelungen ist.

Johs. de Vries.

---

[1]) In diesem Sinne kommt kleiden auch mit dem Dativ vor, was aber nicht nachzuahmen ist. Lassen = kleiden hat den Dativ.

Die Steigerung der Adjektive.

In der Bildung und dem Gebrauch der Steigerungsstufen stimmt das Deutsche gewöhnlich mit dem Niederländischen überein: den Komparativ bildet man in beiden Sprachen mit -er und den Superlativ mit -st.

Was den Komparativ betrifft, ist jedoch Folgendes zu bemerken:

Niederländisch.	Deutsch.
Bildung des Komparativs.	
Geht das Adj. auf *r* aus, so wird ein *d* eingeschaltet: *duur-der, zwaar-der, bitter-der;* auch: *min-der, na-der.*	
Endigt das Adj. auf stummes *-e*, so wird dies fortgelassen: *bloode—blooder, blijde—blijder, moede—moeder.*	Endigt das Adj. auf stummes -e, so wird dies fortgelassen: leise—leiser, böse—böser, müde—müder. Die Adj. auf -el, -en, -er werfen das e der Endung gewöhnlich aus: edel—edler, vollkommen—vollkommner, bitter—bittrer.
Superlativ.	
Endigt das Adj. auf einen Zischlaut, so fällt das s der Superlativendung weg: *wijs—wijst, frisch—frischt.* Das tonlose *-e* der Endung wird unterdrückt: *bloode—bloodst, blijde—blijdst, moede—moedst.*	Endigt das Adj. auf einen Zischlaut oder auf d, t, so wird der Endung -st ein e vorgesetzt: falsch-est, stolz-est, los-est, mild-est, heifs-est, ält-est, fix-est, elend-est, thöricht-est, geliebt-est. Adj., deren letzte Silbe tonlos ist, nehmen das e nicht an: gefürchtet-st, bewandert-st, reizend-st, glänzend-st. In Wörtern auf -isch fällt das -s der Superlativendung weg:

bäuerisch-t, zänkisch-t; auch in größ-t.

Adj. auf einen Vokal oder auf -h nehmen -st oder -est: getreu-(e)st, rauh-(e)st.

Das tonlose -e der Endung wird häufig unterdrückt: träge—träg-st; natürlich nicht in Wörtern wie müde, weise.

Umschreibung.

Von Adj. auf -st wird der Superlativ umschrieben: *meest juist*, *meest gepast*, *meest gerust.* Weiter darf man überall umschreiben (besonders mehrsilbige Adjektive) wo der Wohllaut es erfordert: *ingewikkelder* oder *meer ingewikkeld*, *vergevensgezindst* oder *meest vergevensgezind; vriendschappelijkst* oder *meest vriendschappelijk.*

Umschreibung der Steigerungsstufen ist im allgemeinen nicht erlaubt.

Der Komparativ muſs in beiden Sprachen umschrieben werden, wenn zwei Eigenschriften derselben Person oder Sache mit einander verglichen werden: *Deze jongen is meer lui dan dom.* Dieser Knabe ist mehr faul als dumm. *Deze tafel is meer lang dan breed.* Dieser Tisch ist mehr lang als breit. — Bei bloſs prädikativ gebrauchten Adj. muſs sowohl der Superl. als der Komp. umschrieben werden: *Ik ben hem meer*, *het meest zat*; Ich bin ihm mehr, am meisten gram.

Umlautung.

Umlautung kommt nicht vor.

Einige Adj. lauten bei der Steigerung um: jung-alt, kurz-lang, dumm-klug, warm-kalt, stark-schwach, gesund*-krank, arg, arm, grob, groſs, hart, hoch, nah, scharf, schwarz *Schwankend sind: bang, blaſs, fromm, gesund,

glatt, karg, krumm, nafs, rot. In Zusammensetzungen tritt der Umlaut zuweilen zurück: die dunkelroteste Rose, der altklugste Vorschlag.

Verbindungswörter.

Zur Bezeichnung einer Gleichheit dienen: *evenzoo—als, even—als, zoo—als*, und *even, gelijke: Hij is evenzoo (even, zoo) oud als ik; Wij zijn even (gelijke) oud.*

Die Verbindungswörter für den Positiv sind: ebenso—wie, so—wie und gleich: Er ist ebenso (so) alt wie ich; Wir sind gleich alt. In zwei Fällen jedoch wird nach einem Positiv als gebraucht statt wie: *a*) wenn es nicht sowohl auf eine Vergleichung als auf eine Grad- und Mafsbestimmung abgesehen ist, wie z. B. in: Er kam so schnell als möglich; er arbeitete so viel als er nur konnte; *b*) wenn nicht zwei Gegenstände, sondern zwei Beschaffenheiten eines Gegenstandes mit einander verglichen werden, z.B. Er ist ebenso fleifsig als talentvoll.

Nach einem Komparativ steht gewönhlich *dan: Hij is ouder dan ik.*

Nach einem Komparativ steht regelmäfsig als: Er ist älter als ich.

Nur um das mehrfache Zusammenstofsen von als zu vermeiden, sagt men denn, z. B. Napoleon war gröfser als Feldherr denn als Staatsmann.

Dem (relativen) Superlativ geht der bestimmte Artikel voran; bei prädikativem Gebrauch des Sup. darf auch *het* (Form des adverb. Sup.) gebraucht werden: *Dat is de mooiste koe; die koe is het mooist*

Vor dem (relativen) Superlativ Steht der bestimmt. Artikel: das ist die schönste Kuh, diese Kuh ist die schönste; der Schüler ist der dümmste.

oder *de mooiste; die jongen is het domst* oder *de domste.*

Wenn nicht Gegenstände mit einander verglichen werden, sondern die Eigenschaft mit sich selbst unter verschiedenen Umständen, so ist der Gebrauch der adverb. Superlativform geboten: *In den zomer zijn de dagen het langst.* Im Sommer sind die Tage am längsten. *Zij is het liefste, als ze slaapt.* Sie ist am liebsten, wenn sie schläft.

Gebrauch.

Bei Vergleichung von zwei Gegenständen gebraucht man in gewisser Wortstellung den Superlativ: *Van deze twee paarden is het kleinste het sterkste.*	Bei Vergleichung von zei Gegenständen kann der Superlativ nicht gebraucht werden: Von diesen zwei Pferden ist das kleinere das stärkere.
In Verbindungen mit *mogelijk* wird das andere Wort gesteigert: *In den kortst mogelijken tijd.*	In Verbindungen mit möglich wird dieses Wort gesteigert: In möglichst kurzer Zeit.

In Zusammensetzungen aus Adverb und Partizip mufs das Adverb gesteigert werden: *hooggeacht, hoogstgeacht,* hochgestellt, höchstgestellt.

	Diese Zusamensetzungen können nur dann am Ende gesteigert werden, wenn man sie als einen einheitlichen Begriff empfindet: Der wohlhabendste Einwohner, Ihr treuergebenster Diener, hochverehrtester Herr.
Der absolute Komparativ kommt nur selten vor: *Dat is minder* (= *niet zeer*) *aangenaam.*	Der absolute Komparativ wird häufig gebraucht, besonders in Zeitungen: Der Mann hatte sich längere Zeit in Korea aufgehalten. Ein gröfseres Geschäft sucht einen erfahrenen Reisenden. Eine bessere Persönl. sucht ein Darlehen von 100 M. Für eine ältere Dame wird zur Gesellschaft ein Fräulein gesucht.

Absolut können nur gebraucht werden: der Superl. *best* und Zusammensetzungen mit *aller-*, z. B. *Kom eens hier, beste jongen! Een alleraardigst kind.*

Der absolute Sup. ist besonders häufig in Überschriften und Schlufsformeln von Briefen, z. B. Liebster, teuerster, wertester Freund; ergebenster, gehorsamster Diener.

Einflufs der Nachsilben auf die Betonung.

Für die Betonung gilt in der deutschen und der niederländischen Sprache im grofsen und ganzen dieselbe Regel: im einfachen Worte hat die Stammsilbe den Accent, im zusammengesetzten das bestimmende Glied. Bei den mittels Nachsilben abgeleiteten Wörtern aber ist die Betonung in den beiden Sprachen oft verschieden, zufolge der Eigentümlichkeit der niederl. Sprache, dafs viele Nachsilben an zusammengesetzten und abgeleiteten Wörtern Einflufs auf die Betonung haben, während dies in der deutschen Sprache nur ausnahmsweise [1]) der Fall ist.

Die Nachsilben an einfachen Wörtern haben auch im Niederländischen keinen Einflufs auf die Betonung, mit Ausnahme von -in (-egge, -ei), z. B. god**i**n (diev**e**gge, klapp**ei**).

Es sind besonders die Endungen *-ig*, *-baar*, *-lijk*, *-zaam* und (unter Umständen) *-heid*, welche Tonverschiebung veranlassen. Man vergleiche die Betonung der mittels genannter Suffixe gebildeten Wörter im Deutschen und im Niederländischen.

Abgunst	— **a**bgünstig	**a***fgunst*	— *afg***u***nstig*
Andacht	— **a**ndächtig	**aa***ndacht*	— *aand***a***chtig*
B**au**fall	— b**au**fällig	*b***ou***wval*	— *bouwv***a***llig*
Eifersucht	— **ei**fersüchtig	**ij***verzucht*	— *ijverz***u***chtig*
ein g**u**tes Herz	— g**u**therzig	*een g***oe***d hart*	— *goedh***a***rtig*
H**o**chmut	— h**o**chmütig	*h***oo***gmoed*	— *hoogm***oe***dig*

[1]) Ausnahmen: abscheulich, absonderlich, vortrefflich, vorzüglich; barmherzig, dreieinig, lebendig, wahrhaftig. In vielen andern Wörtern schwankt die Betonung: augenblicklich, augenscheinlich, ausdrücklich, ausführlich, eigentümlich, hauptsächlich, ursprünglich, wahrscheinlich. Die Vorsilbe **un-** hat gewöhnlich den Hauptaccent, verliert ihn aber in vielen mit den Endungen **-lich**, **-bar**, **-sam** von Zeitwörtern gebildeten Wörtern: unendlich, unsäglich, unabänderlich; undenkbar, unfehlbar, unaufhaltbar; unbeugsam, unaufhaltsam.

lange Beine	—	langbeinig	*lange beenen*	—	*langbeenig*
nachlassen	—	nachlässig	*nalaten*	—	*nalatig*
rotes Haar	—	rothaarig	*rood haar*	—	*roodharig*
Überflufs	—	überflüssig	*overvloed*	—	*overvloedig*
Wehmut	—	wehmütig	*weemoed*	—	*weemoedig*
Zufall	—	zufällig	*toeval*	—	*toevallig*
Anfang	—	anfänglich	*aanvang*	—	*aanvankelijk*
anhangen	—	anhänglich	*aanhangen*	—	*aanhankelijk*
ansehen	—	ansehnlich	*aanzien*	—	*aanzienlijk.*
Bischof	—	bischöflich	*bisschop*	—	*bisschoppelijk*
Hauptsache	—	hauptsächlich	*hoofdzaak*	—	*hoofdzakelijk*
Herzog	—	herzoglich	*hertog*	—	*hertogelijk*
Sprichwort	—	sprichwörtlich	*spreekwoord*	—	*spreekwoordelijk*
Stiefmutter	—	stiefmütterlich	*stiefmoeder*	—	*stiefmoederlijk*
Zugang	—	zugänglich	*toegang*	—	*toegankelijk*
ausführen	—	ausführbar	*uitvoeren*	—	*uitvoerbaar*
absetzen	—	absetzbar	*afzetten*	—	*afzetbaar*
wahrnehmen	—	wahrnehmbar	*waarnemen*	—	*waarneembaar*
Arbeit	—	arbeitsam	*arbeid*	—	*arbeidzaam*
aufmerken	—	aufmerksam	*opmerken*	—	*opmerkzaam*
arglos	—	Arglosigkeit	*argeloos*	—	*argeloosheid*
hilflos	—	Hilflosigkeit	*hulpeloos*	—	*hulpeloosheid*
ratlos	—	Ratlosigkeit	*radeloos*	—	*radeloosheid*
sittenlos	—	Sittenlosigkeit	*zedeloos*	—	*zedeloosheid*
treulos	—	Treulosigkeit	*trouweloos*	—	*trouweloosheid*

Aus diesen Beispielen geht hervor, dafs im Niederländischen die genannten Nachsilben eine Verschiebung des Accents bewirken und zwar nach der Mitte des Wortes hin. Man gruppiert also die Nebentöne um den Hauptton. Da bei einer solchen Gruppierung ein langes Wort schöner klingt als wenn auf eine betonte Silbe drei, vier unbetonte Silben folgen, so liegt der Gedanke nahe, dafs die Tonverschiebung aus Gründen des Wohllautes stattfindet.

R. J. R.

Antwoorden op ingezonden vragen.

1. Vietor—Vallette, „Uitspraak van het Hoogduitsch", geeft bl. 4 en 5: *a*) geschlossenes langes ö, *b*) offenes kurzes ö, en op bl. 31 vind ik 1) langer geschlossener ö-Laut, 2) langes offenes ö. Bestaan

er drie soorten van ö in de uitspraak, of misschien wel vier, m. a. w. worden de *gesloten* en de *open* ö in het Duitsch elk op twee manieren uitgesproken, n.l. *kort* en *lang?* G. H. H. M.

Antw. De *gesloten* ö (= Ned. *eu*) is in dialektvrij Duitsch *lang* en de *open* ö (= het eerste bestanddeel van den Ned. tweeklank *ui*) is steeds *kort*. Er zijn dus geen vier wijzen van uitspraak, doch slechts twee, n.l. *gesloten* (steeds lang) en *open* (steeds kort). Eene drukfout in het boekje van Vietor-Valette heeft U in de war gebracht: op bl. 31 had moeten staan: 2) langes geschlossenes ö in geschlossener Silbe in *Behörde*, *Österreich* (*Östreich*), *Wörth*. Het woord *Flötz* (wagerechte Gesteinschicht) schrijft men tegenwoordig in overeenstemming met de uitspraak *Flöz*. In „Elemente der Phonetik" zegt VIETOR: Das ö ist *geschlossen* (und lang):

a) auslautend: *Bö*, *Tromsö* u. s. w.

b) vor inlautendem einfachem Konsonanten: *öde* u. s. w.

c) vor auslautendem einfachem Konsonanten: *schön* u. s. w.

d) (ausnahmsweise) in *Behörde*, *Öst(er)reich*, *Wörth*.

Nur in Fremdwörtern kann das geschlossene ö verkürzt vorkommen: *Böotien*. In „Deutsches Lesebuch in Lautschrift" van denzelfden schrijver lezen wij: 1) „Die Laute ɔ: (offenes langes o) und œ: (offenes langes ö) kommen als Längen in dialektfreier Aussprache nicht vor. 2) Die Laute e, o und ɵ (geschlossenes e, o und ö) kommen betont als Kürzen in dialektfreier Aussprache nicht vor; vielmehr werden als betonte Kürzen die offeneren Laute ɛ, ɔ und œ gebraucht."

N.B. De woorden *open* en *gesloten* ter onderscheiding van de *lettergrepen* hebben eene andere beteekenis dan ter onderscheiding van de *klinkers*. Het gebruik van dezelfde namen voor verschillende zaken geeft dikwijls aanleiding tot verwarring. Zoo ook hier. In het Nederlandsch spreekt men van *heldere* en *doffe* klinkers, wat in de praktijk met *gesloten* en *open* klinkers vrij wel overeenkomt.

2. Welke boeken voor grammatica en uitspraakleer zijn noodig en nuttig voor de studie Duitsch M. O. (A)? X. te O.

Antw. Voor grammatica: WILLMANNS, Deutsche Schulgrammatik. O. LYON, Handbuch der deutschen Sprache. MATTHIAS, Sprachleben und Sprachschäden. Voor uitspraakleer: VIETOR, Elemente der Phonetik. KLINGHARDT, Artikulations- und Hörübungen.

3. Zou U zoo vriendelijk willen zijn, in een volgend nummer iets te zeggen over het gebruik van het lidwoord in het Duitsch?

H. J. te R.

Antw. Dr. FRANTZEN heeft indertijd (III. Jaarg. bl. 174 v.v.) een artikel geschreven „Over de Leer van het Lidwoord en de methode bij de behandeling daarvan in de Duitsche grammatica". Dit opstel is m. i. het beste, wat daarover bestaat; ik beveel U de lezing daarvan ten zeerste aan.

Op grond zijner beschouwingen geeft Dr. Frantzen aan het slot van het artikel de wijze aan, hoe naar zijne meening de leer van het lidwoord in eene Duitsche spraakkunst voor Nederlanders dient behandeld te worden. Namelijk zoo:

A. Gevallen, waarin het Duitsch zich van het lidwoord bedient, het Ned. niet.

I. Het lidwoord **der** wordt gebezigd:

1) In demonstratieve beteekenis

a. Bij *eigennamen* van bloedverwanten, vrienden, kennissen enz., vooral in den nom., dat. en acc. Hierbij behooren ook *soortnamen*, die de beteekenis van eigennamen hebben gekregen: als woorden, die een' graad van bloedverwantschap uitdrukken, en eenige andere, zooals Meister, Nachbar. — Het Nederl. bezigt hier geenerlei bepalend woord, wat ook in het Duitsch gebruikelijk is.

b) Bij *soortnamen*, en wel in plaats van het pron. poss. bij namen van zaken, als eene nadere betrekking tot den bezitter aangeduid wordt, b.v. lichaamsdeelen, kleedingstukken, wapenen en dergel. — Het Ned. bezigt hier gewoonlijk het pron. poss. — *Noodzakelijk* is het lidwoord in trans. zinnen, als de naam van den bezitter tevens pers. voorwerp is, in welk geval ook in het Ned. het poss. pron. doorgaans *vereischt* wordt.

Aanm. In de taal der poëzie is de laatste constructie ook gebruikelijk in intransitieve zinnen en bij de onder *a)* genoemde soortnamen.

2) Ter aanduiding van den naamval of het zinsverband (dus alleen in den gen., dat. en acc.).

a) Bij *eigennamen*, en wel

Bij namen uit de klassieke (en daarmede verwante) talen, alsmede in den gen. van namen uit andere vreemde talen, die

den Duitschen uitgang niet kunnen aannemen. *Noodzakelijk* is het lidwoord alleen bij namen op -as, -es, -is enz., achter het te bepalen substantief staande. Bij andere namen wordt de gen. bij voorkeur door den uitgang -s gevormd. Ook bij alle andere namen, antiek of modern, kan het lidwoord staan, wanneer er een titel of iets dergelijks voorafgaat. — Het Ned. bezigt hier *van* of *aan*.

b) Bij *soortnamen*, en wel

Bij *abstracte* substantieven in algemeene beteekenis (en niet voorafgegaan door een adjectief), die afhangen van een ander subst., een adj. of verbum. — Het Ned. bezigt hier *van* en *aan*. In partitieve verbindingen bezigt ook het Duitsch von.

Bij dezelfde subst. en bij persoonsnamen in abstr. beteekenis, afhankelijk van een voorzetsel, behalve in eenige archaïstische uitdrukkingen. — Het Ned. bezigt hier òf geen lidwoord òf het lidwoord *een*.

3) In zekere gevallen, waarin het Duitsch een eigennaam als soortnaam behandelt.

a) Bij *namen van schrijvers* ter aanduiding hunner werken, en wel alleen in den accusatief, en als er sprake is van *klassieke* schrijvers en van *school- en studieboeken*.

b) Bij de *namen der maanden*, alsook bij die van dagen, tenzij die tot tijdsbepaling dienen.

II. Het lidwoord **ein** wordt gebezigd:

1) In demonstratieve beteekenis bij namen van officiëele lichamen, alleen in den verouderden Kurialstil. — In 't Ned. het lidwoord van bep.

2) Ter aanwijzing van het zinsverband bij den genitief van persoonsnamen in abstr. beteekenis met of zonder adjectief. — In het Ned. *van*.

3) In sommige spreekwijzen bij adjectieven in het neutrum, die een algemeen begrip uitdrukken. — In het Ned. meestal bijwoordelijk gebezigd.

B. Gevallen, waarin het Duitsch zich niet van het lidw. bedient, het Ned. wel.

I. *Het lidwoord van bepaaldheid.*

1) Na Herr in den vocatief, gevolgd door een' titel.

2) Gewoonlijk vóór ein in onbepaalde beteekenis, in tegenstelling

met ander, vooral bij het neutrum eins en in spreekwoordel. uitdrukkingen, minder bij namen van individu's.

3) Na het onbep. telwoord alles.

4) Bij de namen der hemelstreken, wanneer zij eene richting aanduiden.

II. *Het lidwoord van eenheid.*

In vele gevallen, waarin een substantief in algemeene beteeteekenis gebezigd wordt, voorafgegaan door een adjectief.

CORRESPONDENTIE.

Den Heer *J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle.* Na zweifeln wordt an met den Dat. gebruikt: Man zweifelt an einer Person, an einer Sache.

Achilles te Rotterdam. Zie Afl. van Maart, bl. 47, antwoord 8.

Herrn *Joh. R. in Amsterdam.* Bestehen auf wurde früher (und auch wohl noch jetzt) mit dem Akk. gebraucht, wenn es bedeutet: fordern (Ned. *staan op*), z. B. Der Lehrer bestand auf die Entfernung des Schülers; in der Bedeutung verharren mufs bestehen auf mit dem Dativ stehen, z. B. Auf seiner Meinung, auf seinem Kopfe bestehen. Also auch: Sie bestehen auf ihrer Unfehlbarkeit.

Ergänzungsaufgabe (niet meer dan vijf fouten): Mej. A. W. Stellwagen, Lezer, R. J. Rodenboog, Joh. R., H. J. Scholten, J. Rodenboog, J. W. Blok, N. Br., M. E. H. en Mej. de Bos, allen te Amsterdam, Mej. J. Prakken te Haarlem, H. te Herwijnen, Mej. H. J. M. A. B. te Zutfen, Voets—Wageman en J. W. J. Haar Hendriks te Zwolle, W. B. Goorkate te Alkmaar, Achilles en P. v. d. G. te Rotterdam, J. van Schothorst te Baarn, E. F. W. Brinkman te Muntendam, S. & A. te Groningen.

Über die Steigerung der Adjektive: J. W. Blok, Joh. R., R. J. Rodenboog, Leser, Mej. Stellwagen, H. J. Scholten en J. Rodenboog, allen te Amsterdam, Voets-Wageman te Zwolle en Mej. J. Prakken te Haarlem.

Einflufs der Nachsilben auf die Betonung: R. J. Rodenboog, M. H. Flothuis, Joh. R., Mej. Stellwagen en H. J. Scholten, allen te Amsterdam, E. F. W. Brinkman te Muntendam en Voets—Wageman te Zwolle.

Boekaankondiging.

Bij Teubner te Leipzig is onlangs verschenen: Deutsches Lesebuch in Lautschrift, als Hülfsbuch zur Erwerbung einer mustergültigen Aussprache, herausgegeben von Wilhelm Vietor, Professor an der Universität Marburg. In de voorrede zegt de schrijver: Den Zweck dieses Werkchens habe ich auf dem Titel anzudeuten gesucht. Für die Verwendung in unsern öffenlichen Schulen käme dieses erste eigentliche Lesebuch in Lautschrift, wie ich weifs, zu früh. Eher wird man sich im Ausland zu einem solchen Wagnis entschliefsen. Vor allem hoffe ich auf den Einzelgebrauch, im In- und Ausland, und zwar von Seiten der Lehrer. — Het komt ons voor, dat alle onderwijzers in het Duitsch hier te lande in dit boekje een betrouwbaren gids zullen vinden, die tot het groote doel leidt: vastheid en eenparigheid in de uitspraak van het Duitsch. Het boekje bestaat uit: Fibel, Lesestücke, Erläuterungen; de bewerking is uiterst zorgvuldig en de uitvoering zeer net. Prijs 3 M. Als een staaltje van bewerking en uitvoering laten wij de „Lauttabelle" op bl. 4 volgen.

LAUTSCHRIFT.

		Lippenlaute.	Zahnlaute.	Vorder- gaumenlaute.	Hinter- gaumenlaute.	Kehllaute.	
Verschlufs.		p b	t d		k g	ʔ	Konsonanten.
		*m	*n		*ŋ		
Enge (Reibung).			l				
			r		R		
		f v	s z ʃ ʒ	ç j	x g	h	
Öffnung.		( ) ( ) ( )		i (y) *i* (*y*) e (Θ) ə ɛ (œ) (ɔ) a	(u) (*u*) (o)		Vokale.

* Nasal ( ) = Lippenrundung. Die Vokale und stimmhaften Konsonanten sind rot gedruckt.

Länge = : (z. B. a:). Unbetont verkürzte Länge = · (z. B. a·).
Bis zur Unsilbigkeit verkürztes i:, i· = ĭ.
Ton (Nachdruck) = ' (z. B. 'a:). Nasalierung = ˜ (z. B. ã).

Diphthonge; ai — au — ɔy — ui.

Ja [1]).

Dieses Adverb hat im Deutschen einige Bedeutungen aufser den einem holländischen *ja* entsprechenden.

Umgekehrt wird das holländische *ja* in der Verbindung *jawel* nicht immer mit ja (jawohl) übersetzt.

Nach einer verneinenden Frage, auf welche eine verneinende Antwort erwartet wird, drückt man die Bejahung durch doch aus: „Haben Sie noch Bier? — „Jawohl"; aber: Haben Sie kein Bier mehr?" — „Doch, ich habe noch."

„Ach, that ich das?" — „Jawohl, Sie thaten es." —

„Wer behauptet das?" — „Referendar Klein". — „Der ist ja [2]) noch gar nicht da." — „Doch! Dieser fleifsige Jurist arbeitet bereits eifrig."

„Du wirst Dich nicht so erinnern, Hannchen, denn Du warst die Jüngste in unserm Kreis und durftest damals noch nicht tanzen, aber wir —". „Doch, ich erinnre mich, er wohnte ja [2]) nebenan bei Winklers."

A. Das deutsche ja entspricht einem holländischen *ja:*

1⁰. Als einen Satz vertretende Affirmation, nach einer Frage das Statthaben des in Frage Gestellten bezeichnend:

„Ah, jetzt bringst Du mich auf die Spur! In meinem Kolleg über Ethik sitzt ein Student mit auffallend blonden Locken ganz vorn links, ein sehr regelmäfsiger, aufmerksamer Zuhörer —".

„Ja, ja, Väterchen, das ist er, er hört Ethik bei Dir."

2⁰. Ironisch gebraucht statt nein, wo eine bejahende Antwort erwartet wurde: Ja, es hat sich; ja, es hat sich 'was; ja, es hat sich wohl (= *ja, dat kun je begrijpen!*) [3]); ja, warum nicht gar? (= *ja, 't zou wat; ja, 't mocht wat! dat kun je begrijpen!*) [4]); ja, prost Mahlzeit = *jawel, morgen brengen!*)

[1]) In meinem Aufsatz in der 6. Lieferung ist einzuschalten: Seite 81: Z. 17 Kaffee, Z. 19 Klima, Z. 23 Café, Coupé; Seite 82: Gnu und Känguruh sind sächlich (Also ist Känguruh, Z. 21 zu streichen); Seite 83: Z. 16 Dagma, Pl. Dogmen, Klima, Pl. Klimate.

[2]) Für dieses ja sehe man unter B, 1⁰., Seite 98.

[3]) Auch ohne ja, z. B.: „Wenn's die rechte Liebe ist, werden die zwei auch ohne Rosaseidnes (d. h. ohne rosaseidenes Kleid) ein Paar." — „Hat sich was, rechte Liebe! Sand in die Augen, das heifst heutzutag Liebe." —

[4]) Auch ohne ja, z. B.: „Nach Hause gehen wir nicht, bis dafs der Tag anbricht." — „Freilich gehen wir nach Hause", erwiderte Klein. — „Warum nicht gar! Grad aus dem Wirtshaus komm' ich 'raus. La, la, la —".

Als Fell, der Geiferer, auf dumpfes Heu sich streckte,
Stach ihn ein Skorpion. Was meint ihr, dafs geschah?
Fell starb am Stich? — Ei ja doch, ja!
Der Skorpion verreckte. (LESSING.)

Ei ja doch, ja! = *(Ja, dat) kun je begrijpen!*

3°. Nach ach, o und nun *(och ja, o ja, nu ja)*.

4°. Vor wohl und freilich (jawohl = *wèl ja* und ja freilich = *ja zeker, wel zeker*).

„Sie kommen doch heute abend?" — „Jawohl" oder „(Ja) freilich." Dieses ja freilich kann aber auch wieder ironisch gebraucht werden = *wel ja wel:* „Gedenken Sie Herrn A. einen Besuch abzustätten?" — „Ja freilich, wo denken Sie hin?"

5°. Wo es, mit gehobener Stimme ausgesprochen, eine Frage anzeigt, so viel als: Ist es wahr? Wirklich?: „Er hat versprochen uns zu besuchen." — „Ja?" —

6°. Wo es, mit gehobener und wieder gesenkter Stimme gesprochen, eine Zustimmung anzeigt mit der Bedeutung, dafs man es so nicht meinte, so viel als: das ist ganz etwas anderes. „Ja, wenn Sie es so verstehen!"

7°. Wo es in hohem, feinem Tone zu verstehen giebt, dafs man dennoch an der Sache zweifelt: „Er wird mir doch wegen so einer Kleinigkeit nicht böse sein." — „Ja (das wäre doch wohl möglich)."

8°. Wo es = sogar oder mit gar oder sogar verbunden ist: Er schonte seine Freunde und Verwandten, ja (sogar) seine eigenen Söhne nicht.

Der Anwalt sagte ihr, wolle sie leichtmöglicher Weise nicht Geld-, Zeit-, ja wohl gar Freiheitsbufse erleiden, so möge sie ja [1]) recht vorsichtig zu Werke gehen.

B. Es entspricht dem holländischen *ja* nicht:

1° Als Hinweis auf Bekanntes oder Anzuerkennendes innerhalb eines Satzes, dessen Inhalt bejaht, zugestanden werden mufs: Warum fragst du? Du weifst es ja. Das ist ja keine Schande.

„Hab's ja immer gesagt", hatte sie auf dem Heimweg vor sich hin gemurrt.

„Na, Bernardchen — gar zu streng darfst Du nicht ins Gericht gehen", sagte die Frau Notar, dem Herrn Gemahl die Wangen tätschelnd. „Irren ist ja menschlich." (Ja = *immers.*)

---

1) Für dieses ja sehe man unter B, 3°.

In diesem Sinne wird von Ungebildeten mit dem Wörtchen ja oft Mifsbrauch getrieben.

Auch kann man es nicht mit *immers* übersetzen, wo es blofs den Grund einer Frage angiebt:

„Was fehlt dir? Du siehst ja so blafs wie'n Käse aus!"

2⁰ Wo es, in gleichem Tone mit dem übrigen Satzteilen gesprochen, ausdrückt, dafs das Eintreten einer Bedingung kaum zu erwarten ist, oder dafs diese Bedingung sehr selten in Erfüllung geht:

Er kommt wohl (*waarschijnlijk*) nicht, und wenn er ja kommt (*en zoo hij al komt*) u. s. w.

Wenn es ja einmal geschieht (*als het al eens gebeurt*).

3⁰ Wo es, hochtonig gesprochen, zur Hervorhebung der auf die Erreichung einer Absicht zu verwendenden Sorgfalt dient: Komm ja recht früh! Thu[e] das ja nicht. (Holl. *vooral*).

4⁰ Wo es, fragend zu einer Bitte gefügt, je nach Umständen, unserm *hé* oder unserm *hè* entspricht:

(Der Student zu seinem Kommilitonen): „Du pumpst mir wohl einen Gulden, ja?" = „*Je komt zeker weer een gulden ter leen vragen, hè?*" (Die Dame zu ihrem Manne): „Du zündest wohl eben das Licht an, ja?" = „*Wil je even de lamp aansteken, hé?*"

Ferner ist zu bemerken, dafs der Vokal im Worte ja lang oder kurz ist, je nachdem der Satzaccent auf dem Worte liegt oder nicht, und dafs man, nachdem man im Anfang des Gesprächs einmal den Titel oder den Namen des (bzw. der) Angeredeten oder, einem (bzw. einer) Unbekannten gegenüber, das einfache „mein Herr", „Dame", „gnädige Frau", „Fräulein", gebraucht hat, bei fortgeführter Unterhaltung schlechtweg mit ja oder nein antworten kann, wenn nur diese kurzen Antworten in freundlichem Tone mit sich hebender Stimme gegeben werden. Natürlich kann ja auch wie wenn und aber substantivisch gebraucht werden: das Ja und Nein; das Ja der Braut; in Ja und Nein (= im Nu, ohne lange Diskussion, ohne viel Federlesens); bei Ja und Nein (= auf Ehrenwort, ohne Schwur).

Jabroer = Jabruder, Jaherr oder Jamensch.

Man merke sich, dafs das vom Adverb ja gebildete Zeitwort bejahen mit einem h geschrieben wird.

L. L. van Thiel.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

Vertaling in het Duitsch.

Op zekeren dag bracht Frederik de Groote aan tafel het gesprek op geestverschijningen en op de mogelijkheid, geesten te bezweren. Eenigen beweerden, dat deze kunst slechts op zinsbedrog berustte, maar Fr. zeide, dat hij de zaak niet voor zoo heel onwaarschijnlijk hield en dat er werkelijk menschen waren, die deze kunst verstonden. Hij zelf verstond ze ook, maar had er nooit gebruik van gemaakt, omdat maar weinig menschen het gezicht van een geestverschijning konden verdragen.

„Niet waar, mijn waarde", zeide hij, zich tot graaf X. wendende. „Gij zoudt spoedig beenen maken, als ik U eens een geest liet zien?"

„Majesteit," antwoordde deze, „U weet maar al te goed, dat ik het hart op de rechte plaats heb; ik meen daarvan bewijzen genoeg gegeven te hebben, en ik zal ook verder voor niets vreezen."

De koning glimlachte en verzekerde met groote welsprekendheid, dat het geene kleinigheid was, eene geestverschijning bij te wonen. Een der aanwezigen, wien de koning de rol van geest reeds te voren had opgedragen, begon nu den koning dringend te verzoeken, hun toch een proef

Eines Tages lenkte Friedrich der Grofse bei Tische das Gespräch auf Geistererscheinungen und auf die Möglichkeit, Geister zu beschwören. Einige behaupteten, diese Kunst beruhe blofs auf Sinnestäuschung; aber Friedrich sagte, er halte die Sache für nicht so ganz unwahrscheinlich und es gebe wirklich Leute, welche diese Kunst verständen. Er selbst verstehe sie auch, habe sich derselben aber niemals bedient, weil nur wenige den Anblick einer Geistererscheinung ertragen könnten.

„Nicht wahr, mein Lieber", sagte er, sich an Graf X. wendend, „Er würde wohl bald Beine machen, wenn ich Ihn einmal einen Geist sehen liefse?"

„Majestät", antwortete dieser, Sie wissen nur zu gut, dafs ich das Herz auf dem richtigen Fleck habe; ich glaube davon Beweise genug gegeben zu haben, und ich will mich auch künftig vor nichts fürchten."

Der König lächelte und versicherte mit grofser Beredsamkeit, es sei keine Kleinigkeit einer Geistererscheinung beizuwohnen. Einer der Anwesenden, dem der König schon vorher die Rolle eines Geistes aufgetragen hatte, begann jetzt, den König dringend zu bitten, ihnen doch eine Probe von seiner Kunst

van zijne kunst te willen geven; deze verklaarde zich eindelijk bereid, maar voegde er bij, dat het nu wat te laat was en dat hij het liever tot den volgenden dag uitstellen wilde. Dit gebeurde. Den volgenden middag, na afloop van het diner, liet de koning alle bedienden de deur uitgaan, nam toen een klein zwart stokje, sprak eenige onverstaanbare woorden en maakte enkele bewegingen in de lucht en op den grond. Daarop beval hij graaf X. de deur van de aangrenzende kamer te openen. Nauwelijks was dit geschied, of de graaf deinsde van schrik achteruit, werd bleek en kon geen woord spreken. Hij zag in de kamer zijn eigen vrouw, in het wit gekleed, langzaam heen en weer loopen, stil staan en hem strak aankijken. De graaf wist zeker, dat zijne vrouw ver van Sanssouci was, en hij begreep dus niet, dat zij nu hier zijn kon. De koning had de gravin met extra-post laten halen. Nadat Fr. den graaf eenigszins van zijne verbazing had laten bekomen, zeide hij: „Nu, hoe staat het nu met uw moed? Ga den geest maar eens omarmen, die U goed bekend moet zijn." Op herhaald bevel des konings ging de graaf naar binnen en zag nu, dat de koning hem een aardige poets gespeeld had.

geben zu wollen; dieser erklärte sich endlich bereit, fügte aber hinzu, es sei jetzt ein wenig zu spät und er wolle es lieber bis zum folgenden Tage aufschieben. Dies geschah. Am nächsten Mittag, nach aufgehobener Tafel, liefs der König alle Bedienten hinausgehen, nahm dann ein kleines hölzernes Stäbchen, sprach einige unverständliche Wörter und machte einige Bewegungen in der Luft und am Boden. Darauf befahl er Graf X. die Thür des anstofsenden Zimmers zu öffnen. Kaum war dies geschehen, so fuhr der Graf vor Schrecken zurück, er erbleichte und konnte kein Wort herausbringen. Er sah in dem Zimmer seine eigene Frau, in Weifs gekleidet, langsam auf und ab gehen, still stehen und ihn starr anblicken. Der Graf wufste bestimmt, dafs seine Frau weit von Sanssouci war, und er begriff also nicht, wie sie nun hier sein konnte. Der König hatte aber die Gräfin mit Extrapost holen lassen. Nachdem Fr. dem Grafen Zeit gelassen hatte, sich ein wenig von seinem Erstaunen zu erholen, sagte er: „Nun, wie steht es jetzt um Seinen Mut? Umarme Er nur einmal den Geist, der Ihm gut bekannt sein mufs." Auf wiederholten Befehl des Königs trat der Graf ein und merkte nun, dafs der König ihm einen hübschen Streich gespielt hatte.

OPMERKINGEN.

1. *Hij bracht het gesprek op ....* Er lenkte (brachte) die Unterhaltung (das Gespräch, die Unterredung) auf. — *Aan tafel:* Bei (zu, über) Tisch, niet am Tische (= bij de tafel); über Tafel is ook goed. „Tafel auch: Esstisch, woran viele speisen, mit dem Nebenbegriff des Feierlichen, Vornehmen; auch die Mahlzeit selbst. Beispiele: Die Tafel decken, eine wohlbesetzte Tafel; der Fürst hat ihn zur Tafel gezogen; offene Tafel halten."
2. *Zinsbedrog:* Sinnestäuschung; ook, hoewel minder gebruikelijk: Sinnentrug, Sinnenwahn; het letterlijk vertaalde Sinnsbetrug is geen Duitsch.
3. *Hij had er nooit gebruik van gemaakt:* Er habe sich derselben niemals bedient. De letterlijke vertaling, die slechts twee inzenders aangedurfd hebben, is even goed Duitsch als de andere, waarin *gebruik maken* door benutzen, anwenden, sich bedienen etc. is weergegeven. Zoo zegt men ook: etwas im täglichen Gebrauche haben; einen guten Gebrauch von etwas machen; etwas in Gebrauch nehmen.
4. *Zich tot graaf X. wendende:* Sich an Graf X. (den Grafen X.) wendend. Natuurlijk is de volledige vorm indem er sich an Graf X. wandte ook goed, maar noodzakelijk is deze afwijking van den tekst niet. Richten voor wenden gaat niet; men zegt wel: eine Bitte, einen Brief, eine Frage, das Wort an jemand richten. — *Gij zoudt spoedig beenen maken:* Er würde (Ihr würdet, Sie würden) bald Beine machen. Alle drie vormen kunnen hier gebezigd worden. De oudste „höfliche Anredeform" is Ihr; die heeft eeuwen lang gegolden; daarnaast kwamen sedert de 17e eeuw eerst Er en wat later Sie in gebruik; een tijdlang stonden alle drie vormen naast elkander (zie LESSINGS Minna von Barnhelm), totdat eindelijk sedert het laatst van de vorige eeuw de vorm Sie algemeen is geworden. „Der Grammatiker GOTTSCHED unterschied im vorigen Jahrhundert folgende fünf Stufen in der Anrede:
   1. Natürlich: du bittest mich, ich bitte dich.
   2. Althöflich: Ihr bittet mich, ich bitte Euch.
   3. Mittelhöflich: Er bittet mich, ich bitte Ihn.
   4. Neuhöflich: Sie bitten mich, ich bitte Sie.
   5. Überhöflich: Dieselben bitten mich, ich bitte Dieselben.

Jetzt sind die erste und die vierte Form üblich. Die zweite Person Pluralis hat sich im Pronomen possessivum neben Titeln erhalten: Ew. Majestät, Ew. Excellenz u. s. w. Die dritte Person Singularis braucht man nur in halbscherzendem, vertraulichem Ton." (Zie verder WILMANNS, Persönliches Pronomen in der Anrede, II. Teil, § 71). Het gebruik van du voor het enk. en ihr voor het meerv. beperkt zich in de beschaafde omgangstaal tot intieme betrekkingen (bloedverwanten, boezemvrienden); ook kinderen en personen uit de lagere volksklasse — inzonderheid op het land — blijven bij het natuurlijke du, ihr; alleen tot hun meerderen spreken zij met Sie, Ihr. Behalve in het genoemde geval wordt iedereen, van den minister tot den bedelaar, met Sie aangesproken. Vroeger dienden de verschillende vormen ook, om den graad van achting en eerbied uit te drukken. In dit opzicht is het woordje Er merkwaardig: Frederik de Groote sprak zijne hoogste beambten met Er aan; in een boekje uit het midden der vorige eeuw leest men: „Der Rector und seine Frau nannten uns nicht mehr ihr, sondern er, dieses machte uns doppelt stolz," en tegenwoordig behoeft zelfs een recruut zich het „ minachtende" Er van een meerdere niet te laten welgevallen. — Voor *beenen maken* bestaan er een menigte uitdrukkingen, maar niet elke uitdrukking past in het gegeven verband. Wij vinden hier Beine machen om meer dan eene reden beter dan: Reifsaus nehmen, Fersengeld geben, das Hasenpanier ergreifen.

5. *Bewijzen:* Beweise, niet Belege (= *bewijsstukken*, *bewijsplaatsen*).
6. *Welsprekendheid:* Beredsamkeit; niet goed zijn Sprachfertigkeit (*welbespraaktheid*) en Redseligkeit (*spraakzaamheid.*) — *Bij te wonen:* beizuwohnen (aaneengeschreven).
7. *Hij begon den koning dringend te verzoeken:* De bijna letterlijke vertaling: Er begann den König dringend zu bitten, hoewel de beste, is door slechts één inzender gekozen. Voor dringend ook inständigst; maar eindringlich (= *krachtig*, *indruk makend*), flehentlich (= *smeekend*) zijn minder goed en dringlich (= *dringend*, *urgent*) wordt slechts als bijvoeg. naamw. gebruikt: Die Sache ist dringlich. — Beten in plaats van bitten is eene fout, die men alleen bij beginners kan verwachten.

8. *Uitstellen:* aufschieben, verschieben. *Uitstel is geen afstel:* Aufgeschoben ist nicht aufgehoben. Het werkwoord ausstellen heeft wel veel beteekenissen (eine Schildwache, Waren zum Verkauf, Gemälde, einen Wechsel, einen Pafs, ein Zeugnis, eine Quittung ausstellen = resp. *uitzetten*, *uitstallen*, *tentoonstellen*, *afgeven*, *uitreiken*, *geven*), maar geen enkele komt met ons *uitstellen* overeen.
9. *Na afloop van het diner*, ook: Nach Ablauf des Mittagsessens (der Mahlzeit) of korter: nach dem Mittagessen (der Mahlzeit); nach Aufhebung der Tafel; als die Tafel aufgehoben war.
10. *De koning liet alle bedienden de deur uitgaan:* Der König liefs (hiefs) alle Bedienten hinausgehen, ook: Der K. schickte alle B. hinaus; de woorden zur Thüre zijn hier, op zijn minst genomen, overtollig. — *Stokje:* Stäbchen, hier beter dan Stöckchen. — *Eenige onverstaanbare woorden:* Einige unverständliche (unbegreifliche) Wörter; een woord unverstehbar is ons niet bekend; unvernehmlich (undeutlich ausgesprochen) geeft ook een goeden zin.
11. *Hij beval den graaf, de deur te openen:* Er befahl dem Grafen, die Thür zu öffnen, niet eröffnen. (Zie Jaarg. X, bl. 103).
12. *De graaf deinsde van schrik achteruit:* Der Graf fuhr (prallte, sprang) vor Schrecken zurück. — *Hij kon geen woord spreken:* Er konnte kein Wort herausbringen, keinen Laut von sich geben; de letterlijke vertaling is ook bruikbaar.
13. *Hij zag in de kamer* enz. Deze niet zeer fraai gebouwde zin levert bij woordelijke vertaling een dito Duitschen zin op. In plaats van al die infinitiven gehen, stehen, anblicken, kan men natuurlijk ook wel schrijven ...., die.... ging, ... stand und anblickte. Voor starr ook unverwandt, maar niet straff of strack. (Zie het woordenboek).
14. *Van zijne verbazing bekomen:* Sich von dem Erstaunen erholen. Minder goed zijn Verwunderung (*verwondering*) en Bestürzung (*ontsteltenis*); de vorm Erstaunung is niet gebruikelijk. Bekommen in bovenbedoelden zin zegt men in het Duitsch niet, wel zu sich kommen.

15. *Ga den geest maar eens omarmen:* Umarmen Sie (umarme Er) enz. Wie Er als „Anredeform" gebruikt, mag in dit geval het woordje Er niet weglaten, omdat umarme zonder voornaamwoord opgevat wordt als umarme du.
16. *Op herhaald bevel*: Auf wiederholten Befehl. Tot onze bevreemding vonden wij dikwijls, ook in voor 't overige zeer voldoende vertalingen, wiederholtem Befehle. — *De Koning had hem een aardige poets gespeeld*: Der König hatte ihm einen hübschen (artigen, schönen, lustigen) Streich gespielt. De woorden Possen, Schabernack zijn in verbinding met een der genoemde adj. minder gelukkig. „Der Possen, ein neckischer, neckender Streich, der einem gespielt, wodurch ihm mitgespielt, ihm Verdrufs und Ärger bereitet wird." — Schabernack, ein schadenfroh neckender und Possen spielender Kobold oder eine ihm ähnliche Person; weiter: ein Possen, Streich, wie ihn solche Kobolde spielen.

Was ist von der Form des Zeitwortes in der indirekten Rede zu bemerken?

Das Zeitwort der indirekten Rede steht im Konjunktiv. Dadurch wird ausgedrückt, dafs der Sprechende die Aussage oder Meinung anderer als solche erzählt, also ohne sich über das Verhältnis des Inhaltes zur Wirklichkeit zu äufsern. Weil die Präteritalformen des Konjunktivs gebraucht werden, um den Gegensatz zur Wirklichkeit auszudrücken, so bedient man sich in der indirekten Rede der Präsensformen (Präsens, Perfekt, I. Futur); nur wenn die Präsensformen des Konjunktivs mit denen des Indikativs zusammenfallen, steht das konjugierte Verb der indirekten Rede im Imperfekt. Der indirekte Imperativ wird stets umschrieben und zwar mit sollen, wenn ein Befehl, und mit mögen, wenn ein Wunsch ausgedrückt werden soll.

Konjunktivformen der direkten Rede bleiben in der indirekten Rede unverändert.

Das Imperfekt der direkten Rede geht in der indirekten Rede ins Perfekt über.

Die Zeitform des regierenden Verbs hat keinen Einflufs auf die Form des Zeitwortes der indirekten Rede, z. B. er sagt, sagte,

hat gesagt, wird sagen, sein Vater sei ein reicher Mann. Im allgemeinen ist in abhängigen Substantivsätzen der Konjunktiv gebräuchlicher nach einem Präteritum als nach einem Präsens, nach der 2. und 3. Person als nach der 1. Person Präsens. Doch wird in solchen Sätzen oft auch der Indikativ angewendet, welcher dann als der Ausdruck der Moduslosigkeit zu betrachten ist.

Genannte Regeln werden nicht immer befolgt; sehr oft trifft man Präteritalformen an, wo nach der Regel die Präsensformen richtig wären. Besonders in Nebensätzen, die den abhängigen Sätzen untergeordnet sind, gebraucht man gerne die Präteritalformen des Konjunktivs, z. B.: Er erzählte, als er eingetreten wäre (statt sei), habe die Gesellschaft sich erhoben.

M. E. H. & N. Br.

Indirekte Rede.

a) Mein Freund schreibt mir, ich möge ihm verzeihen, dafs er mich gestern vergebens habe warten lassen. Es sei eigentlich nicht seine Schuld; denn gerade als er zu mir habe gehen wollen, habe er Besuch bekommen. Er habe sich nicht können verleugnen lassen, wenn er auch gewollt hätte; das Mädchen habe n.l. die Frage, ob der Herr zu Hause sei, bejahend beantwortet und so sei er wohl genötigt gewesen, den Besucher zu empfangen. Als der Mann fort gewesen sei, habe er sich sogleich auf den Weg gemacht zu mir. Leider sei es schon zu spät gewesen, er habe mich nicht mehr zu Hause getroffen. Hätte ich nur daran gedacht, meinen Angehörigen zu sagen, welche Bahn ich hätte benutzen wollen, so wäre es ihm vielleicht noch gelungen, mich einzuholen. Ein andermal hoffe er glücklicher zu sein.

b) Jemand schreibt seinem Freunde, dieser möge ihm verzeihen, dafs er ihn den vorigen Tag vergebens habe warten lassen. Es sei eigentlich nicht seine Schuld; denn gerade als er zu ihm habe gehen wollen etc.

c) Vor einiger Zeit schrieb ich meinen Freunde, er möge mir verzeihen, dafs ich ihn vergebens hätte warten lassen. Es sei eigentlich nicht meine Schuld, denn gerade als ich zu ihm hätte gehen wollen, hätte ich Besuch bekommen. Mich verleugnen lassen hätte ich nicht gekonnt, wenn ich auch gewollt hätte; das

Mädchen habe die Frage, ob der Herr zu Hause sei, bejahend beantwortet und so sei ich wohl genötigt gewesen, den Besucher zu empfangen. Als der Mann fort gewesen sei, hätte ich mich sogleich auf den Weg gemacht zu ihm. Leider sei es schon zu spät gewesen, ich hätte ihn nicht mehr zu Hause getroffen. Hätte er nur daran gedacht, seinen Angehörigen zu sagen, welche Bahn er habe benutzen wollen, so wäre es mir vielleicht noch gelungen, ihn einzuholen. Ein andermal hoffe ich glücklicher zu sein.

Uitspraak en phonetisch schrift.

Letters zijn teekens, die de spraakgeluiden voorstellen: deze of eene dergelijke bepaling leest men in elke grammatica. Ja, zoo behoorde het te zijn, maar zoo is het in werkelijkheid niet. Wanneer er inderdaad voor ieder spraakgeluid een afzonderlijk teeken bestond, zoodat een letterteeken overal en altijd hetzelfde spraakgeluid voorstelde, dan zou de uitspraak van welke taal ook betrekkelijk weinig zwarigheden opleveren. Dit is echter niet het geval: in de meeste Europeesche talen bedient men zich wel van dezelfde letterteekens, maar de gelijke teekens stellen dikwijls zeer verschillende klanken voor. Het zou zelfs onmogelijk zijn, één klinker te vinden, die overal en altijd door hetzelfde teeken wordt voorgesteld. Voor een enkelvoudig spraakgeluid gebruikt men soms een samengesteld teeken (en omgekeerd) en hetzelfde spraakgeluid wordt dikwijls door verschillende teekens voorgesteld; zoo kunnen in het Duitsch k, ck, ch, g, gg, q(u), c alle klinken = k, bijv. **k**ahl, ke**ck**, O**ch**s, flu**g**s, Bri**gg**, **C**ognac. Wel een bewijs, dat van de gebruikelijke schrijfwijze niet gezegd kan worden, dat zij eene juiste voorstelling geeft van de spraakgeluiden. Het phonetisch schrift doet dat veel beter, want daarin is voor elk spraakgeluid een afzonderlijk teeken aangenomen, geldig voor elke taal.

Om phonetisch schrift te kunnen lezen of zich van die schriftteekens te kunnen bedienen, moet men natuurlijk nauwkeurig weten, welke spraakgeluiden daarmee worden bedoeld. Dit is de groote moeilijkheid, die alleen door oefening in het *hooren* en *voortbrengen* der verschillende spraakgeluiden kan overwonnen worden. Hooren is het eerste, evenals in de muziek: wie niet goed hoort, die leert nooit zuiver zingen, zuiver uitspreken. Dan, oefening der spraak-

werktuigen, om het gehoorde spraakgeluid nauwkeurig te kunnen namaken. Men beginne met zijne eigene taal. Wie gewoon is scherp te luisteren naar de uitspraak der woorden, zooals hij die hoort in zijne omgeving, op straat, in de school, in de kerk, en niet rust voordat hij de gehoorde spraakgeluiden nauwkeurig kan weergeven, die leert het phonetisch schrift zeer gemakkelijk: een deskundige behoeft hem de door de phon. teekens bedoelde spraakgeluiden slechts een paar maal te laten hooren en — de zaak is in orde.

Het spreekt van zelf, dat vergelijking van spraakgeluiden eener vreemde taal met die in het Nederlandsch alleen waarde heeft voor diegenen, welke precies weten, hoe dat geluid in onze taal eigenlijk klinkt. Een Nederlander moet zijne eigene taal behoorlijk kunnen spreken. Of alle onderwijzers aan dezen zoo natuurlijken eisch voldoen, is eene vraag, waarop wij, zacht uitgedrukt, geen bevestigend antwoord durven geven. Op eene zuivere uitspraak van het Nederlandsch wordt bij de acte-examens voor onderwijzer tot dusver misschien nog niet genoeg gelet.

Wat nu volgt is bestemd voor hen, die *wel* nauwkeurig weten, hoe in het Nederlandsch de letters behooren uitgesproken te worden. Het spraakgeluid, dat met het phonetisch teeken a bedoeld wordt, klinkt als onze *a* in *a*, *ja*, *jaar*. De korte *a* in gesloten lettergrepen klinkt veel doffer: *at*, *kar*, *wasch*; voor dit geluid dient het teeken ɑ. In het Duitsch is het klankverschil tusschen de korte en lange *a* zoo gering, dat VIETOR ze alle twee steeds door hetzelfde teeken voorstelt: in woorden als j a, J a h r, A a l; k a n n, M a n n, S t a d t is dus de *klank* der *a* bijna gelijk; alleen de *lengte* is verschillend. Wij maken hieruit de gevolgtrekking, dat de klank der normale Duitsche *a* ligt tusschen dien van onze heldere en doffe *a*.

Bij het uitspreken der a staat de mond flink open en de tong ligt vlak. Elke verandering in den stand der spraakorganen heeft eene wijziging van den spraakklank ten gevolge; wordt b.v. bij het uitspreken der *a* de mondopening vernauwd, dan ontstaat er een geluid, dat het midden houdt tusschen *a* en *o*, een klank, dien men in de gewestelijke uitspraak van het Nederlandsch veel hoort; verandert men echter alleen den stand der tong, door deze aan den achterkant op te heffen, dan verkrijgt men het geluid onzer doffe *a*. Spreekt men nu de heldere en de doffe *a* achtereenvolgens uit, dan zal men kunnen waarnemen, dat de plaats in den mond, waar

de doffe *a* ontstaat, wat verder naar achteren ligt dan de plaats der heldere *a*.

Vietor zegt: Die Klangfarbe eines Vokals hängt von der Gröfse und Gestalt des im Munde hergestellten Resonanzraumes ab. Hebung der Vorderzunge nach dem Vordergaumen hin — bei den palatalen Vokalen — bedingt einen kleinern (vordern) Resonanzraum und eine höhere Klangfarbe; Hebung der Hinterzunge nach dem Hintergaumen hin einen gröfsern (vordern) Resonanzraum und eine tiefere Klangfarbe. Hohe Resonanz wird durch Längsoffnung, tiefe Resonanz durch Rundöffnung der Lippen unterstützt.

Het geluid der heldere i, dat gehoord wordt in *z***ie**, *n***ie***t*, s**i***roop*, *Syr***i***ë*; d**ie**, m**i**r, **i**hr, V**ie**h, Syr**i**en, wordt phonetisch door i voorgesteld. De korte *i* in gesloten lettergrepen is bij ons weder veel doffer dan in het Duitsch: in woorden als bitten en bieten hoort men bijna geen klankverschil, terwijl dit tusschen woorden als *bidden* en *bieden* zeer duidelijk is.

Tusschen de a en de i liggen een menigte e-klanken, waarvan men twee normen aanneemt, n.l. de heldere *e* (die gehoord wordt in woorden als *z***ee**, **e***zel*, *l***ee***r*; S**ee**, **E**sel, l**ee**r) en de doffe *e* (in woorden als *b***e***d*, *v***e***r*, *h***e***l*; B**e**tt, f**e**rn, h**e**ll); daarvoor is het phon. teeken resp. e en ε. Wie scherp hoort, zal de opmerking kunnen maken, dat de e-klank in de gegeven woorden niet volkomen dezelfde is en de ε-klank ook niet: in *zee* b.v. loopt de gerekte *e*-klank op een *i* uit, terwijl de **ee** in See dat niet doet; het *e*-geluid wordt (in beide talen) door eene volgende *r* merkbaar gewijzigd; de korte *e* is in het Duitsch een weinig minder dof dan in het Nederlandsch, vooral in hell, enz. In de phonetische transscriptie worden deze kleine verschillen verwaarloosd. En daar juist in die kleinigheden het eigenaardige der uitspraak kan liggen, is het niet mogelijk, de uitspraak eener vreemde taal nauwkeurig te leeren door middel van de phonetische transscriptie alleen.

In het Nederlandsch komen de korte doffe klanken bijna uitsluitend in gesloten lettergrepen voor; de orthographie bezit zelfs geen middel, om een langen doffen klank voor te stellen; in het Duitsch staat de minder heldere klank ook steeds in gesloten lettergrepen, met uitzondering van de ä, die zoowel in open als gesloten lettergrepen den klank van de doffe *e* behoudt en daarom ook steeds door het phonet. teeken ε wordt voorgesteld.

Tusschen ɑ en *oe* (phonet. u) heeft men weder een onbepaald

aantal klanken, waarvan er in het Duitsch *twee*, in het Nederlandsch *drie* gebruikt worden. De korte doffe *o* (phonet. ɔ) in *pot*, *kop*, *os*; Topf, Kopf, Ochs staat dichter bij de a; de heldere *o* (phonet. ook o) in *zoo*, *zoon*, *rood*, *kolen*; *so*, Sohn, *rot*, Kohlen staat dichter bij de u (*oe*). Volkomen gelijk zijn deze o-klanken echter niet altijd. Tusschen de heldere *o* en de *oe* heeft het Nederl. nog een klank (phonet.?), zooals die gehoord wordt in woorden als *wolf*, *bok*, *dom*. Bij het uitspreken der klankrij a — ɔ — o — u heft de tong zich achter meer en meer op, terwijl de lippen eene steeds kleiner wordende ronde opening vertoonen; bij het uitspreken der klankrij a — ɛ — e — i gaat de punt der tong langzamerhand omhoog, terwijl de strak gehouden lippen elkander steeds meer naderen. Spreekt men ɛ — e — i met geronde lippen uit, dan wordt daardoor de klank merkbaar gewijzigd: de doffe *e* verandert in eene doffe *ö* (Duitsch letterteeken), de heldere *e* in eene heldere *ö* (wij schrijven voor dit geluid *eu*) en de *i* in eene *ü* (Nederl. u). Of, in phonetisch schrift: voor de geronde ɛ, e en i schrijft men œ, ø en y. Men hoort deze klanken in woorden als Böcke, Söhne, führen; *reuzen*, *vuren*, *put*. Hierbij is op te merken, dat de geronde doffe *e* niet in onze taal gebruikt wordt en de geronde doffe *i* niet in het Duitsch. Vandaar dat het Duitsche können anders klinkt dan het Nederl. *kunnen*. Het geluid van een toonloozen klinker wordt phonet. door eene ə (omgekeerde *e*) voorgesteld.

In het Duitsch *hoort* men slechts drie tweeklanken, nl. ai, au en oi. Het eerste bestanddeel van den tweeklank is steeds kort en geaccentueerd; het tweede gedeelte wordt vluchtig en bijna toonloos uitgesproken.

Het geluid ai wordt voorgesteld door ei, ey, ai, ay, b.v. Seil, Meyer, Hai, Mayer; voor oi schrijft men äu of eu, b.v. Häute, heute, terwijl het phonet. au met het gewone au samenvalt.

Onze taal is rijker aan tweeklanken, doordat in het Nederl. ook lange klanken als eerste bestanddeelen van tweeklanken gebezigd worden. In het Nederlandsch hoort men: ɛi (in schrift *ei*, *ij*), œi (geschr. *ui*), au (au), ɔu (ou); verder a:i[1], e:u, i:u, o:i, u:i (*aai*, *eeu*, *ieu*, *ooi*, *oei*). De diphthongen *au* en *ou* verschillen in de uit-

---

[1]) De twee wiggetjes of puntjes achter den vokaal duiden aan, dat deze *lang* moet worden uitgesproken.

spraak zeer weinig: woorden als *gauw*, *vrouw*, *dauw*, *zou*, *kou*, *klauw*, *rauw*, *rouw* laten vrij algemeen denzelfden klank hooren, n.l. ɔu. In het oudere Duitsch bestond ook ou naast au; maar sedert die klanken gelijkluidend zijn geworden, heeft men het teeken ou niet meer gebruikt. Klankverschil tusschen *ei* en *ij* bestaat in het Nederlandsch niet meer; waar het nog voorkomt, daar is het als eene dialektische eigenaardigheid te beschouwen.

Tot slot geven wij een overzicht in phonetische transscriptie van de klinkers die gehoord worden

in het Duitsch:		en	in het Nederlandsch:	
i(y)	(u)		i(y)	(u)
			ɪ(ʏ)	(o*)
e(ø)	(o)		e(ø)	(o)
ə			ə	
ɛ(œ)	(ɔ)		ɛ	(ɔ)
a			a ɑ	

Voorbeelden.

	Duitsch	Nederlandsch
a	. . . .	j*a*, v*a*der, *aa*k
	d*a*s, R*a*t, S*aa*l, J*ah*r	
ɑ	. . . .	k*a*t
ɛ	B*e*tt, B*ä*r, J*äh*re	b*e*d, b*e*rg
œ	B*ö*cke, k*ö*nnen	. . . .
ə	wohn*e*, Höh*e*	hoog*e*, monn*i*k, moeil*ij*k, Dokk*u*m
e	l*e*be, S*ee*, M*eh*l	l*e*ven, z*ee*
ø	h*ö*re	d*eu*r, n*eu*s
ɪ	. . . .	*i*k, z*i*t
ʏ	. . . .	h*u*t, gel*u*k
i	*i*ch, m*i*r, d*ie*, *i*hr, S*y*r*i*en. .	d*ie*; m*i*l*i*t*ie*, S*y*r*i*ë.
y	H*ü*tte, H*ü*te	m*u*ren, m*uu*r
ɔ	*O*chs, K*o*pf	*o*s, k*o*p
o	s*o*, M*oo*s, S*oh*n	z*oo*, r*oo*s, b*o*de
o*	. . . .	w*o*lf, b*o*k, d*o*m
u	Fl*u*ſs, F*u*ſs, *U*hr	g*oe*d, r*oe*r, h*oe*.

---

*) Voor dit spraakgeluid is nog geen teeken vastgesteld.

Correspondentie.

Eene voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch* is geleverd door: J. W. Blok, H. J. Scholten, J. Rodenboog, Joh. R., H. H. Bal, S. Lezer, Mej. A. M. Stellwagen, M. E. H., N. Br., allen te Amsterdam; Mej. J. Prakken te Haarlem, W. B. Goorkate te Alkmaar, J. van Schothorst te Baarn, J. Lefèvre te Vlissingen, E. F. W. Brinkman te Muntendam, H. te Herwijnen, Voets-Wageman te Zwolle, Mej. Mathilde Wolff te Oudenbosch, C. M. Rombouts te 's-Gravenhage, H. J. M. A. B. te Zutfen, J. Pas te Borne, J. H. Joosten te Asten en M. S. K. te W.

Indirekte Rede: M. E. H., N.Br., Joh. R., J. W. Blok, S. Lezer, Mej. A. M. Stellwagen, allen te Amsterdam, J. van Schothorst te Baarn, M. S. K. te W., W. B. Goorkate te Alkmaar, Voets—Wageman te Zwolle, H. te Herwijnen, J. Lefèvre te Vlissingen, E. F. W. Brinkman te Muntendam, Mej. J. Prakken te Haarlem; Achilles te Rotterdam,

Herrn H. H. in A. Die Bezeichnungen offen und geschlossen bedeuten in der Phonetik etwas anderes als weit und eng. „Man beachte, dafs die Laute der Reihe a, ε, e, i in dieser Ordnung von dem offensten zu dem geschlossensten Laut fortschreiten; d. h. bei a ist die „Öffnung" zwischen Zunge und Gaumen am gröfsten, bei i am kleinsten. — Die kurzen Vokale sind (besonders in norddeutscher Aussprache) nicht nur „offener" als die entsprechenden langen, sondern auch „weit", während diese „eng" sind; d. h. die kurzen Vokale werden mit schlaffer, die langen mit straffer Zunge gebildet." Vietor, Deutsches Lesebuch in Lautschrift.

Den Heer J. Lefèvre te Vlissingen. Dank voor Uwe opmerking: er heeft eerst wat anders gestaan, en bij de correctie der drukproef zijn een paar woorden blijven staan, die doorgehaald hadden moeten worden. Op bl. 73, opm. 8 leze men: *en ook* sich schicken in plaats van *maar niet* sich schicken.

Dreier gleicher?

DUDEN schreibt in den Vorbemerkungen zu seinem orthographischen Wörterbuch: „Zusammentreffen dreier gleicher Konsonanten" und im Wörterbuche selbst: „Name vieler kleiner Flüsse oder Bäche". Ersteres verteidigt er mit der Bemerkung: „die Grammatiker verlangen dreier gleichen; die Schriftsteller kehren sich aber nicht an die Vorschriften der Grammatiker; mir ist gleicher in der Verbindung mit zweier und dreier geläufiger." Letzteres hingegen nennt er selbst einen Fehler: „Hier ist die Abweichung von der Regel nicht zu entschuldigen; es liegt ein Versehen vor, das bei allen Korrekturen und Neubearbeitungen übersehen ist."

Wir fanden aber auch: „Ihre hochgepriesene eheliche Treue ist auch nicht gröfser als die vieler anderer Vögel" (NAUMANN) und: „Das Hereintragen besorgten kräftige Aufwärter in Begleitung zweier jüngerer Ärzte" (VON WITTEN); und SANDERS sagt in seinem Handwörterbuch: „Tritt zwischen zwei und das Hauptwort noch ein attributives Eigenschaftswort, so findet sich Doppelform: Durch zwei unverdächtiger Zeugen Mund oder: Durch zweier unverdächtigen [seltner: unverdächtiger] Zeugen Mund." In seinem „Wörterbuch der Hauptschwierigkeiten" nennt er „zweier ernster, bedächtiger Männer" nicht nachahmungswert.

Also wäre die Frage zu erörtern, was wir davon zu halten haben. Um die allbekannte Regel für die Deklination der Adjektive auf diesen Fall anzuwenden, müssen wir erst wissen, ob bestimmte und unbestimmte Zahlwörter zu den „Bestimmwörtern" gehören, und weil wir den Namen „Bestimmwort" jedem das Substantiv bestimmenden Wort beilegen, das nicht Adjektiv oder Substantiv (im Gen.) ist, auch dem bestimmten Artikel, weil derselbe ursprünglich Demonstrativpronom, und dem unbestimmten Artikel, weil dieser von Haus aus ein bestimmtes Zahlwort ist, so ergiebt sich daraus, dafs die bestimmten Zahlwörter selbst, und deshalb auch die unbestimmten, zu den Bestimmwörtern gerechnet werden. Nach der allbekannten Regel mufs es denn sein: dreier gleichen, vieler kleinen, zweier jüngern, vieler andern.

Allein 1° ist diese Regel nicht ohne Ausnahmen.

Statt des starken Genitivs männlich und sächlich Singular gebraucht man meistens die schwache Form: guten Weines,

kalten Bieres, und statt des schwachen Nom. und Acc. Plural nach deklinierten unbestimmten Zahlwörtern meistens die starke Form: viele gute Menschen, einige kranke Kinder. Auch wird wohllautshalber statt eines starken Genitivs im Plural nach einem unmittelbar vorangehenden starken Genitiv oft die schwache Form gebraucht: das Leben grofser Gelehrten.

Oft, nicht immer.

Wir fanden auch: „Dank der Forschungen aufopferungsvoller Wüstenreisender" (Dr. ALOIS GEISTBECK).

Auch wenn zwei Adjektive nicht in gleicher Beziehung zum Substantiv stehen, sondern das letztere dem erstern sprachlich untergeordnet is, also dafs das erstere Bestimmung ist zu dem letztern + dem Subst., so wird das letztere gewöhnlich dekliniert, als wäre das erstere ein Bestimmwort: „Durch Anwendung feiner optischen und chronometrischen Hilfsmittel" (HUMBOLDT); dagegen aber auch wieder: „Allgemeinere Kenntnis einheimischer geographischer Namen" (HUMBOLDT). Immer aber: folgender kleine Roman, vorerwähnter wichtige Grund, wo folgender und vorerwähnter sozusagen Demonstrativpronomen sind.

Endlich steht nach wir, ihr, uns (Acc.), euch (Acc.), die ja keine Bestimmwörter sind, gewöhnlich [1]) die schwache, statt der starken Form des Adjektivs [Adieu, ihr guten Menschen] und kommen auch bei guten Schriftstellern andere (nicht nachzuahmende) Abweichungen von der Regel vor.

Und 2⁰ haben die Grammatiker nicht zu verlangen, sie haben blofs zu konstatieren; es soll ihnen aber unbenommen sein zu sagen, was vorzuziehen sei und warum.

Weil also dreier gleicher, zweier jüngerer, vieler kleiner, vieler anderer vorkommen und einem Deutschen, sogar einem deutschen Grammatiker, aus der Feder fliefsen, weil sie ihm geläufig sind, und zwar dermafsen, dafs er bei fünf verschiedenen Auflagen seines Werkes nicht einmal merkt, dafs gegen die allbekannte Regel verstofsen ist, — deshalb sind diese Formen berechtigt.

Dem Grammatiker nun die Aufgabe zu untersuchen:

1⁰ was bisher nach zweier, dreier, vieler, einiger u. s. w.

---

[1]) „Das Kapitel „Spionnage", welches seit dem Dreyfusprozefs besonderes Interesse erregt, enthält auch eine Stelle, welche für uns Deutsche von ganz besonderer Bedeutung ist." (*Das Neue Blatt*).

mehr vorkommt, die schwache oder die starke Form; was also als Regel, was als Ausnahme aufzustellen sei;

2⁰ was vorzuziehen sei und warum;

3⁰ wie der Gebrauch der starken Form zu erklären sei.

Unserer Ansicht nach werden dann die Antworten ungefähr so lauten:

1⁰ die schwache Form Regel, die starke Ausnahme;

2⁰ die schwache Form vorzuziehen: *a.* weil sie mehr vorkommt; *b.* weil die Abweichung von der Regel nicht durch Wohllautsbedürfnisse entstanden ist (denn wenn dies der Fall wäre, so wäre niemals aus Wohllautsrücksichten umgekehrt gesagt und geschrieben worden: grofser Gelehrten für grofser Gelehrter) und *c.* weil es bei dreier gleicher u. s w. den Anschein hätte, als stünden dreier und gleicher, vieler und kleiner, zweier und jüngerer, vieler und anderer in gleicher Beziehung zum Substantiv;

3⁰. diese starke Form ist nur die scheinbar notwendige Konsequenz des starken Nom. und Acc.

Die Zahlen in der Sprache.

Wie im Holländischen, so auch im Deutschen, gebraucht man Nummer Eins zur Bezeichnung des Vorzüglichsten in seiner Art; bei Handelswaren gebraucht man aber um den äufsersten Grad der Feinheit anzudeuten Nummer Null.

Null kommt noch vor in Verbindung mit und als Synonym von nichtig in dem tautologischen Ausdruck: null und nichtig machen = *ongeldig maken.*

Selbständig gebraucht, bedeutet eins oft eine Sache, ein Gläschen, u. s. w.: Eins wollen wir hervorheben = *op één ding vestigen wij de aandacht.* Ja, hören Sie, Herr Konrad, noch eins. Haben Sie vielleicht hier in diesem Geschäft einen recht guten Freund, dem Sie mich empfehlen können? (G. Freytag). An diesem trüben Tage hat mich nur eins gefreut (G. Freytag). Nur eines weifs ich sicher, ich werde unglücklich, wie diese Wahl auch ausfällt. (G. Freytag). Setzen Sie sich zu uns, wir schwatzen dann eins zusammen. (G. Freytag). Der Nachtzug sauste durch die Heide, über welche das Mondlicht einen Schleier spann, der sich mit der Ferne in eins verwob (J. Stinde). Die Alten safsen an

den Tischen und tranken eins. Er hatte eins über den Durst getrunken.

De tafel van vermenigvuldiging = das Einmaleins.

Eimer steht für Einbar, d. h. mit nur einem Griffe zum Tragen versehenes Gefäfs, wie Zuber oder Zober für Zweibar. Zwei, die ursprünglich sächliche Form des Zahlwortes (mnl. zween; wbl. zwo) hat noch als Nebenform zwie in Zwieback, zwiefach (od. zweifach), Zwiegespräch (od. Zweigesprach), Zwielicht, Zwiesel, zwieselig, Zwiespalt und Zwietracht.

Das Zeitwort entzweien und das Substantiv Zwist sind von zwei gebildet; das Substantiv Zweifel und die Präposition zwischen sind mit zwei von derselben Herkunft.

„Tritt zwischen zwei und das Hauptwort noch ein attributives Eigenschaftswort, so findet sich Doppelform: Durch zwei unverdächtiger Zeugen Mund oder: Durch zweier unverdächtigen (seltener: unverdächtiger) Zeugen Mund." (SANDERS, Handwörterbuch.)

„Nach den Kardinalzahlen, die flexionslos sind, stehn die attributiven Eigenschaftswörter in starker Form; dagegen nach dem Genitiv zweier, dreier richtig in schwacher Form, obgleich auch hier vereinzelt und nicht nachahmungwert sich die starke findet." (SANDERS, Wörterbuch der Hauptschwierigkeiten.)

Bei den Deutschen, wie bei uns, sind aller guten Dinge drei[1]).

Während wir auf einem Bein nur nicht gut gehen können, sagen sie aber: „Auf einem Bein ist nicht gut stehen" [1]).

Wir sagen von einem, der dumm aussieht oder sich dumm stellt, dafs er aussehe, als ob er nicht bis zehn zählen könne; die Deutschen sagen: bis drei (oder: bis fünf).

Tweelingen = Zwillinge; *drielingen* = Drillinge.

Zwilch od. Zwillich = Gewebe mit Doppelfäden; Drilch od. Drillich = dreifaches Gewebe.

„Eine vierfache Schnur hält desto besser" läfst LESSING den Wirt zu „Herrn" Just sagen [1]).

Unsere jungen Kinder gehen bisweilen auf allen vieren, d. h. auf Händen und Füfsen; der schlafende Hund und das sterbende Pferd strecken alle viere (d. h. alle vier Beine) von sich.

[1]) LESSING: Minna von Barnhelm, 1. Aufzug, 2. Auftritt.

Reiche Leute fahren oft mit vieren, ja sogar mit sechsen, d. h. mit vier oder sechs Pferden.

Man mufs im Leben oft fünf (oder sieben) gerade sein lassen, d. h. *het zoo nauw niet nemen.*

Eine böse Sieben ist eine Xanthippe, ein Weib, das in die siebente Bitte des Vaterunsers gehört.

Siebensachen nennt man Dinge in Bezug auf Personen, denen sie gehören, zu einem Zweck dienen oder dienen können.

Nummer Sieben = Nummer Sicher = das Gefängnis.

Wer halb sieben oder etwas über See ist, der ist „*boven zijn theewater.*"

Acht Tage ist, wie bei uns, eine Woche.

Neunauge ist der Name eines Fisches (Petromyzon fluviatilis, *rivierprik*), bei dem man die sieben Kiemenlöcher als Augen mitgezählt hat. Der Neuntöter (rotrückiger Würger, Dorndreher, Lanius collurio, *grauwe klauwier*) soll immer neun Vögelchen auf Dornen oder spitzige Zweige spiefsen, bevor er eins frifst.

Wer in den Zehnen ist (od. steht) ist wenigstens dreizehn, höchstens neunzehn Jahre alt.

Das weifs der Zehnte nicht heifst: das wissen nur sehr wenige.

Die Zwölften = die zwölf Nächte [2]), die Zeit zwischen Weihnachten und dem heiligen Dreikönigsfest.

Wer sich schwer zu einem bestimmten Beruf oder Handwerk entschliefsen kann, von dem heifst est: „Vierzehn Handwerke und fünfzehn Unglücke", während man deren bei uns ein paar weniger zählt.

In den Zwanzigen od. Zwanzigern heifst: zwischen dem 21. und dem 31. Lebensjahre, also zwischen dem 20. und den 30. Geburtstag. Wer weit in die Dreifsig[e(r)] vorgerückt ist, heifst ein angehender Vierziger od. eine angehende Vierzigerin. Ein Siebziger hat schon ein hohes Alter erreicht, und sehr alt nennt man, wer nahe den Achtzige(r)n ist; hohe Neunziger und Neunzigerinnen giebt es nur sehr wenige. „Littré, der die achtziger Jahre erreichte, behauptete, mehr als fünf Stunden täglich im Bett zuzubringen, sei von den Leuten eine schmachvolle Nachsicht gegen sich selbst." (Das Neue Blatt.)

In den vierziger Jahren unsres Jahrhunderts = zwischen

---

[1]) Vgl. Engl. *to be in one's teens.*

[2]) „ „ *Twelfthnight* = Dreikönigsfest.

den Jahren 1839 und 1850. Der 70-er Krieg ist der deutsch-französische Krieg in den Jahren 1870 und 1871.

Neunundneunziger ist ein Scherzname für einen Apotheker, wegen seines vermeintlichen 99-prozentigen Gewinns.

De boel in de war sturen, auch: *zonder orde te werk gaan* = das Hundert ins Tausend oder das Hundertste ins Tausendste werfen.

Was man bei uns bisweilen „N°. 100" nennt, heifst zu deutsch der Abort oder der Abtritt.

Tausend ist oft = viel. So in: tausend Dank, tausend Glück, u. s. w. In Ausrufen ist es = Teufel, wie: der Tausend (noch einmal)! Ei der Tausend! *(Verduiveld; wel verduiveld! Drommels!)*. „Der Tausend, Meister Rädlein, vor Ihnen mufs man sich in acht nehmen!" (Rittweger). „Tausend! glänzen der die Augen! Was hat sie vor? (G. Freytag).

Von dem weiblichen Substantiv Million ist Millionär, Besitzer wenigstens einer Million, abgeleitet. Das weibliche Million hat natürlich im Plural Millionen: „Wenn nächstens jemand ein Kapital von hundert Millionen darauf verwendet, alle Neger mit weifser Ölfarbe anzustreichen, oder Afrika viereckig zu machen, mich soll's nicht wundern." (G. Freytag.)

Zu bemerken ist 1°. dafs einige zwanzig = einige und zwanzig = zwanzig und einige, also *ruim twintig*, *een goede twintig* ist [1]), dafs einige hier also additive Kraft hat: vor einigen zwanzig Jahren = *ruim twintig jaar geleden;* vor hundert und tausend hingegen multiplikative Kraft: einige hundert = einigemal hundert; einige tausend = einigemal tausend;

2°. dafs den einsilbigen Zahlwörtern, wenn sie dem Substantiv nachgesetzt sind oder allein stehen, gerne ein *e* angehängt wird;

3°. dafs der Plural der als Substantive gebrauchten Zahlwörter hundert und tausend mit *e* gebildet wird, während Hunderter und Tausender in die Arithmetik gehören und im Singular auch ein Hunderter und ein Tausender heifsen: „Er musterte die Hunderte von Anzeigen und Gesuchen in den heimischen und auswärtigen Blättern" (E. R. Furcht); „Es giebt Tausende von Landsleuten, welche in Italien dauernd ihre Zelte aufgeschlagen haben" (Dijkstra, Examen-Opgaven);

[1]) Also nicht = frz. *quelque vingt* = *environ*, *à peu près vingt*.

4°. dafs angehängtes er aber auch eine Verkürzung von oder sein kann, z. B.: ein Hunderter fünfe (ENGEL) = *een honderd of vijf*, wie man auch sagt: ein Stücker zehn = *een stuk of tien*[1]).

L. L. VAN THIEL.

Vertaling in het Duitsch.

Pleiziertreinen! Zou er een woord zijn, dat meer ironie bevat dan dit? De oude schoolstraf van het schandbord was niet erger, dan het pleizier van een reis met den pleiziertrein. Op zulk een tocht leert men eerst begrijpen, wat Darwins „strijd om het bestaan" beteekent. Men vecht om bij het loket te komen, waar men de kaartjes uitgeeft, verdringt elkaar om een plaats machtig te worden in de wachtkamer; stormenderhand wordt een hoekplaatsje veroverd in den waggon, waarin men zit als haring in een ton. Het vuistrecht der middeleeuwen herleeft bij dergelijke gelegenheden, macht gaat boven recht. En is eenmaal het plaatsje in den waggon veroverd, dan duurt de strijd voort, om te beslissen, of het raam opgehaald zal worden of neergelaten.

De pleiziertrein gaat langzaam zijn weg en blijft kalm staan, om andere treinen voorbij te laten. Na een lange, warme reis komt

Vergnügungszüge! Sollte es wohl ein Wort geben, das mehr Ironie enthielte als dieses? Die alte Schulstrafe des Schandbrettes war nicht schlimmer als das Vergnügen einer Fahrt mit dem Vergnügungszug. Auf solch einer Reise lernt man erst recht begreifen, was Darwins „Kampf ums Dasein" bedeutet. Man schlägt sich förmlich, um an den Schalter zu kommen, wo die Fahrkarten ausgegeben werden, verdrängt sich um einen Platz im Wartesaal habhaft zu werden, mit Sturm wird ein Eckplatz im Wagen erobert, wo man zusammengeprefst sitzt wie die Heringe. Das Faustrecht des Mittelalters lebt bei dergleichen Gelegenheiten wieder auf, Gewalt geht vor Recht. Und ist einmal ein Plätzchen im Wagen erobert, so dauert der Kampf noch fort, um zu entscheiden, ob das Fenster aufgezogen oder niedergelassen werden soll. Der Vergnügungszug geht langsam seinen Weg und bleibt ruhig stehen, um

[1]) Folgenden Witz entnehmen wir den Berliner Briefen von G. C. im „Nieuws van den Dag." „Wieviel Personen machen ein Zahnarzt und ein Schutzmann zusammen?" Antw.: „Achtzehn, denn der Zahnarzt macht Zähne (zehne) und der Schutzmann giebt acht."

hij eindelijk aan de plaats van bestemming, en zijn inhoud verspreidt zich door de streek. Aan hun mandjes en taschjes kenbaar, zwerven de passagiers met of zonder gids in groepjes rond, om in weinige uren alle bezienswaardigheden te bezoeken en aan te gapen, en komen tegen den avond, eenigen half dronken, allen half geradbraakt, aan het station terug met het vooruitzicht, nog eenige uren in den trein heen en weer geschud te worden. De pleiziertrein is de moderne pijnbank.

Tot zoover mijn vader. Zou het de leeftijd zijn, die hem zoo zwart doet schilderen? Wij hebben ten minste op ons uitstapje naar Rotterdam van al die ellende niet veel bemerkt. Maar op zijn vijftigste jaar is men wat meer op zijn gemak gesteld, en dan mogen we niet vergeten, Papa deed zoo'n reisje vijf-en-twintig jaar geleden, toen deze treinen alleen derde klasse hadden. Nu, hoe het ook zij, wij gaan gaarne weer mee. Ik heb gezien, dat er aanstaanden Zaterdag weer een pleiziertrein naar Brussel zal rijden; wat dunkt u, zou dat niet een goede gelegenheid zijn, om de tentoonstelling met ons bezoek te vereeren?

andere Züge vorbei zu lassen. Nach einer langen heifsen Fahrt kommt er an seinen Bestimmungsort, und sein Inhalt zerstreut sich durch die Gegend. Die an ihren Körbchen und Täschchen erkennbaren Fahrgäste streifen mit oder ohne Führer gruppenweise umher, um in wenigen Stunden alle Sehenswürdigkeiten zu besuchen und anzugaffen, und kommen gegen Abend, einige halb betrunken, alle halb gerädert, an den Bahnhof zurück mit der Aussicht, noch einige Stunden im Zuge hin und her geschüttelt zu werden. Der Vergnügungszug ist die moderne Folter.

Bis soweit mein Vater. Sollte es das Alter sein, das ihn so schwarz malen läfst? Wir haben wenigstens auf unserm Ausflug nach Rotterdam von all diesem Elend nicht viel gemerkt. Allein im fünfzigsten Jahre hält man etwas mehr auf Bequemlichkeit, und weiter dürfen wir nicht vergessen, dafs der Vater eine solche Reise vor etwa fünfundzwanzig Jahren machte, als diese Züge blofs Wagen dritter Klasse hatten. Nun, wie dem auch sei, wir gehen gerne wieder mit. Ich habe gesehen, dafs nächsten Sonnabend wieder ein Vergnügungszug nach Brüssel fahren wird; was meinen Sie, wäre das nicht eine schöne Gelegenheit, die Ausstellung mit unserm Besuche zu beehren?

OPMERKINGEN.

1. *Pleiziertreinen:* Vergnügungszüge. De woorden Extrazüge en Sonderzüge = *extratreinen* zijn minder gelukkig: een *pleiziertrein* is wel altijd een *extratrein*, mnar 't omgekeerde niet. Freudezug is geen gebruikelijk woord.
2. *Zou er een woord zijn:* Sollte es (wohl) ein Wort geben; niet würde (zie de gramm.). De constructie Ob es ein Wort gäbe = *(gij vraagt) of er een woord zou zijn* en geeft dus aan den zin eene andere beteekenis.
3. *Schandbord:* Schandbrett, niet Pranger. Hier wordt bedoeld een plankje, dat een kleine zondaar tot zijn straf een tijdlang omhoog moest houden. Op dit plankje stond met korte woorden het misdrijf geschreven, waaraan hij zich had schuldig gemaakt. Pranger = *schandpaal;* jemand an den Pranger stellen = *iemand te pronk zetten*, was vroeger eene gerechtelijke straf, overeenkomende met de zooeven genoemde schoolstraf.
4. *Het pleizier:* Das Vergnügen. Niet bruikbaar zijn de synoniemen Genufs *(genot)*, Belustigung *(vermaak)*, Freude *(vreugde)*.
5. *Men leert eerst begrijpen.* In plaats van de woordelijke vertaling ook: es wird einem klar, man erkennt.
6. *Men vecht om bij het loket te komen:* Man kämpft, schlägt sich, reifst sich, um an den Schalter zu kommen, gelangen. Minder goed is fechten, omdat dit woord in de eerste plaats *schermen* beteekent. Afleidingen en samenstellingen: Fechtboden = *schermzaal;* Fechtdegen = *schermdegen*, *fleuret;* Fechter = *zwaardvechter*, *gladiator;* Fechthandschuh = *schermhandschoen;* Fechtmeister = *schermmeester*, Fechtstunde = *schermles.* — Streiten heeft niet de beteekenis van het hier bedoelde *vechten;* gewoonlijk streiten = *disputeeren, twisten met woorden;* alleen in edeler stijl is streiten = *strijden* (met wapenen). De vertalingen ringen *(worstelen)* en sich raufen *(plukharen)* kunnen er door.
7. *Loket:* Schalter, ml.! Hiervoor zijn Lokett en Fach niet gebruikelijk.
8. *Waar men de kaartjes uitgeeft:* Ter wille van de duidelijkheid in den lijdenden vorm: Wo die Fahrkarten, Fahrscheine ausgegeben werden. Ausstellen zegt men niet van

Fahrkarten; men kan einen Wechsel, einen Pafs, ein Zeugnis, eine Quittung ausstellen. — Herausstellen = *buiten zetten* deugt nog minder: man stellt die Stiefel heraus (vor die Thüre des Schlafzimmers). — Verabreichen = *geven, wat iemand toekomt, toedienen*, is eene minder juiste vertaling.

9. *Om een plaats machtig te worden:* Um sich einen Platz zu bemächtigen, um einen Platz habhaft zu werden, zu bekommen.

10. *Stormenderhand:* Mit Sturm, im Sturm, mit stürmender Hand; de adverb. genit. stürmender Hand is niet gebruikelijk.

11. *Als haring in een ton:* Zusammengeprefst wie die Heringe. Men onthoude, dat de Duitschers in deze uitdrukking het bepalend lidwoord gebruiken en de bepaling (in der Tonne, im Fasse) weglaten.

12. *Macht gaat boven recht:* Gewalt geht vor (über) Recht. In het Duitsch wordt dikwijls Gewalt gebruikt, waar het Nederlandsch *macht* heeft; *de uiting der macht, als eene beheerschende, dwingende kracht*, noemt men in het Duitsch Gewalt, b.v. die gesetzgebende Gewalt; in die Gewalt der Feinde fallen; etwas in seiner Gewalt haben, in seine Gewalt bekommen; unter jemands Gewalt stehen etc. Wij zeggen hier overal *macht*; slechts wanneer de uiting der macht of overmacht als overdreven of onrechtvaardig beschouwd wordt, spreekt men in onze taal van *geweld*, b.v. *geweldenaar; gewelddadig; iemand geweld aandoen.* — In den zin van *buitengewoon sterk, groot* enz, is het gebruik van *geweldig* — gewaltig tamelijk gelijk.

13. *Of het raam opgehaald zal worden of neergelaten:* De woordelijke vertaling — mits *raam* = Fenster — is de beste. Rahmen beteekent *lijst, omlijsting;* wij spreken ook van een *borduurraam.* De houten lijst, waarin de ruiten zijn gevat, is ook ein Rahmen; maar lijst en glas samen heet Fenster.

14. *De trein gaat langzaam zijn weg:* Der Zug geht langsam (niet leise) seinen Weg (beter dan seines Weges of seiner Wege).

15. *Aankomen:* ankommen, anlangen; niet goed is hier ein-

treffen = ankommen zu rechter Zeit und am rechten Orte.

16. *Aan de plaats van bestemming:* An den Bestimmungsort, an Ort und Stelle.
17. *Aan hun mandjes en taschjes kenbaar, zwerven de passagiers* enz. In plaats van deze woordschikking ook de meer gewone: Die an ihren Körbchen .... (er)kennbaren (kenntlichen) Fahrgäste, of: Die Fahrgäste, welche ...... zu erkennen sind.
18. *Tegen den avond:* Gegen Abend; niet gen Abend; deze verkorte vorm wordt alleen gebruikt voor de richting: Gen Norden, gen Himmel.
19. *Geradbraakt*: gerädert; radebrechen = zeer slecht uitspreken: eine Sprache, einen Namen radebrechen. Kaputt is eene gemeenzame uitdrukking voor *geruïneerd, dood.*
20. *Zou:* Sollte, niet würde, könnte of möchte (zie de grammatica).
21. *Uitstapje:* Ausflug (niet Ausflucht = *uitvlucht*), ook Abstecher (eigenlijk: afwijking van de groote reisroute).
22. *Op zijn gemak gesteld zijn:* Auf Bequemlichkeit halten; die Bequemlichkeit lieben.
23. *Hoe het ook zij:* Wie dem auch sei; wie es auch sein mag; dem sei, wie ihm wolle.
24. *Wat dunkt u:* Was meinen Sie. De vragende vorm Was dünkt (deucht) Sie (Ihnen) wordt op deze wijze niet gebruikt. Men zegt wel: Was dünkt Ihnen davon.

---

2. Vertaling in het Nederlandsch.

Auf den Kriegsrausch ist eine fürchterliche Ernüchterung gefolgt; die gesamte Presse, die noch vor acht Tagen sich in Hoffnungen und Träumen wiegte und die Nation zu einem heldenmütigen letzten Kampf für Herd und Altar anzufeuern versuchte, zeigt jetzt ein entsetzlich grämliches Gesicht und	Op den oorlogsroes is eene vreeselijke ontnuchtering gevolgd; de geheele pers, die voor acht dagen nog vol hoop en illusies was en het volk tot een heldhaftigen laatsten strijd voor haardsteden en altaren trachtte aan te vuren, zet nu een verschrikkelijk verdrietig gezicht en houdt de

hält eine Bufspredigt nach der andern. Sie erinnert sich endlich, dafs es ein griechischer Weiser war, der den Menschen „Kenne dich selbst" zurief, und alle Spalten sind voll von Reue und Selbsterkenntnis. Wenn auf die vielen reumütigen Reden, die man jetzt liest, die entsprechenden Thaten folgen, dann können die Griechen schliefslich noch einen Nutzen aus dem Unheil ziehen, das sie selbst verschuldet haben, und es wird sich an ihnen bewahrheiten, dafs jedes Unglück seine gute Seite hat. Kein Fremder könnte ihnen die Wahrheit über ihr Heer, ihre Verwaltung und alle Erbärmlichkeiten ihres öffentlichen Lebens ungeschminkter und gründlicher sagen, als es in diesen Tagen durch ihre eigenen Zeitungen geschieht. Ja, einzelne haben sogar den Mut, sich selbst anzuklagen und zu bekennen, dafs es vor allem die Presse selbst war, die das Volk mit verderblichen Hirngespinsten erfüllte und dem Hellenentum (het Hellenisme) dies jämmerliche Begräbnis bereitet hat. Wir haben, so erklärt ein Leitartikel des „Empros", uns niemals dazu bequemt, unsre eigenen Angelegenheiten zu prüfen und deren Erbärmlichkeit zu erkennen; wenn die Fremden Gutes von uns sagten, so schwatzten wir es selbstgefällig nach, und sagten sie uns bittere Wahrheiten, so glaubten wir ihnen

eene boetpredikatie na de andere. Zij herinnert zich eindelijk, dat het een Grieksche wijsgeer was, die den menschen „Ken u zelf" toeriep, en alle kolommen zijn vol berouw en zelfkennis. Als op die vele berouwvolle ontboezemingen, die men thans leest, de daarmee overeenstemmende daden volgen, dan kunnen de Grieken ten slotte nog voordeel trekken uit het onheil, waar zij zelf de schuld van zijn, en het zal aan hen bewaarheid worden, dat elk ongeluk zijne goede zijde heeft. Geen vreemdeling zou hun de waarheid aangaande hun leger, hun bestuur en al het erbarmlijke van hun openbaar leven onbewimpelder en duidelijker kunnen zeggen, dan dezer dagen door hunne eigene bladen geschiedt. Ja, enkele hebben zelfs den moed, zich zelf aan te klagen en te bekennen, dat het in de eerste plaats de pers zelf was, die de hoofden der menigte met verderfelijke hersenschimmen vervulde en aan het Hellenisme deze jammerlijke uitvaart bereid heeft. Wij hebben, zoo verklaart de „Empros" in een hoofdartikel, nooit de moeite genomen, om onze eigene aangelegenheden te onderzoeken en den ellendigen toestand daarvan in te zien; wanneer de vreemdelingen iets goeds van ons zeiden, dan praatten wij dat met zelfingenomenheid na, en zeiden ze ons

nicht und verzogen das Gesicht. Wie sehr behält jetzt jene deutsche Militärzeitung recht, die vor einigen Monaten unser Heerwesen so abfällig beurteilte. Jetzt, nachdem der Krieg unsre ganze Schande enthüllt hat, mufs die Selbsttäuschung endlich aufhören und wir müssen der bittern Wirklichkeit offen ins Angesicht schauen, damit wir das Werk unsrer Besserung beginnen können. Nur einen schwachen Trost glaubt das Blatt darin finden zu sollen, dass es nicht die eigene Schwäche allein war, an der Griechenland unterlegen ist, sondern auch die erdrückende Übermacht seiner Gegner.

harde waarheden, dan geloofden wij hen niet en trokken een leelijk gezicht. Het blijkt nu, dat die Duitsche militaire krant volkomen gelijk had, die voor eenige maanden zulk een ongunstig oordeel over ons krijgswezen velde. Nu de oorlog onze geheele schande aan het licht heeft gebracht, moet het zelfbedrog eindelijk ophouden en wij moeten de bittere werkelijkheid flink onder de oogen zien, opdat wij het werk van onze verbetering kunnen beginnen. Slechts een zwakken troost meent het blad te moeten zoeken in het feit, dat het niet eigen zwakheid alleen was, waardoor Griekenland het onderspit heeft moeten delven, maar ook de verpletterende overmacht van zijn tegenstander.

OPMERKINGEN.

1. K r i e g s r a u s c h: *Oorlogsroes*. Synoniemen van *roes: opgewondenheid*, *bedwelming*, *zwijmel*. Vertalingen als *opgewondenheid*, *door den oorlog teweeggebracht*, zijn als omschrijving van *oorlogsroes* natuurlijk ook goed; maar *onbezonnen begeerte naar oorlog*, *krijgsgewoel*, *krijgsrumoer* kunnen niet als vertaling dienen van K r i e g s r a u s c h.
2. S i c h i n H o f f n u n g e n u n d T r ä u m e n w i e g e n. Deze uitdrukking levert bij woordelijke vertaling eene eigenaardige voorstelling op: *verwachtingen en droomen* worden dan het *bed*, waarop men *zich* (*in slaap*) *wiegt*. In onze taal worden *verwachtingen* enz. gewoonlijk voorgesteld als *middelen*, om zich zelf of anderen in slaap te wiegen. In het Duitsch zegt men ook wel: s i c h m i t T r ä u m e n, m i t e i t l e n H o f f n u n g e n w i e g e n; maar hier staat nu eenmaal s i c h i n T r ä u m e n (3) w i e g e n. Als in het Nederlandsch gangbare uitdrukkingen, die in betee-

kenis vrij nauwkeurig met den Duitschen tekst overeenkomen, kan men kiezen tusschen: *zich aan schoone verwachtingen en droomen overgeven; vol hoop en illusies zijn; de schoonste verwachting van de toekomst koesteren; zich vleien met de hoop op eene schoone toekomst* e.d.g. Onhollandsch is *zich in verwachtingen en droomen wiegen (laten wiegen, wiegelen).*

3. Für Herd und Altar: *voor haardsteden en altaren.* Deze (staande) uitdrukking is de juiste vertaling. Jammer, dat wij die in de vertalingen slechts eenmaal hebben aangetroffen.

4. Ein entsetzlich grämliches Gesicht: *Een vreeselijk (verschrikkelijk, ontzettend) verdrietig — gramstorig, knorrig — gezicht.*

5. Die Spalten: *De kolommen.* Dat men het woord Spalte niet verstaat, is zeer wel mogelijk; maar hoe iemand het over zich kan verkrijgen, om daarvoor *spleten, kloven* te zetten en zoodoende klinkklaren onzin te schrijven, dat begrijpen wij niet.

6. Selbsterkenntnis: *zelfkennis* is hier het juiste woord, in verband met het voorafgaande *Ken u zelf.*

7. Die reumütigen Reden: *De berouwvolle artikelen — ontboezemingen, redeneeringen.* Een Hollandsch woord *rouwmoedig* is ons niet bekend, en een *berouwhebbend artikel* komt ook niet elken dag voor.

8. Das Unheil, das sie selbst verschuldet haben: *Het onheil (ongeluk, de ramp), waar zij zelf de schuld van zijn (dragen)* of: *dat zij zich zelf te wijten (berokkend, op den hals gehaald) hebben.*

9. Alle Erbärmlichkeiten: *al het erbarmlijke, den jammerlijken toestand;* maar niet *alle erbarmelijkheden.* Wanneer erbärmlich beteekent *zeer slecht*, dan zeggen wij gewoonlijk: *treurig, ellendig, jammerlijk*, b.v. Erbärmlicher Mensch = *ellendige kerel.*

10. Ungeschminkter und gründlicher: *Onbewimpelder en duidelijker.* Voor deze beide adjectieven kunnen ook vele andere met ongeveer dezelfde beteekenis gebruikt worden. Men zorge er slechts voor, dat zij bij het werkwoord *zeggen* passen.

11. Die Presse erfüllte das Volk mit verderblichen Hirngespinsten. De woordelijke vertaling klinkt bevreemdend; wil men zoo na mogelijk bij den tekst blijven, dan zegge men in plaats van *het volk*: *de hoofden van het volk* (*de menigte*), of *het volk* (3) . . . . . *het hoofd vervulde.*

12. Dies jämmerliche Begräbnis. De letterlijke vertaling

kan er door; voor *begrafenis* (als misschien wat te concreet) zeggen wij echter liever: *uitvaart*, *graf*.

13. Leitartikel: *Hoofdartikel*, niet *toongevend artikel*.

14. Wir haben uns niemals dazu bequemt: *Wij hebben nooit de moeite genomen*, *ons de moeite gegeven*. Van deze uitdrukking hebben wij nog wel tien andere vertalingen gevonden, waarvan de meeste echter niet goed zijn, b.v. *zich bekwamen voor*, *tot iets besluiten*, *ergens in toestemmen*, *zich ergens in schikken*.

15. Wir schwatzten es selbstgefällig nach: *Wij praatten het met zelfingenomenheid na*. Tot onze verwondering vonden wij voor *napraten* in enkele vertalingen *nababbelen*, ja zelfs *nabauwen*; selbstgefällig is iets anders dan selbstgenügsam, en daarom kunnen wij de vertaling *zelfgenoegzaamheid* niet goedkeuren.

16. Wie sehr behält jetzt jene deutsche Militärzeitung recht. Slechts twee inzenders hebben er aan gedacht, dat men in onze taal niet zegt: *Hoe zeer heeft hij gelijk*, *wat heeft hij een gelijk*. Goed, gangbaar Nederlandsch is: *Hij heeft groot* (*volkomen*) *gelijk*.

17. Wir müssen der bittern Wirklichkeit offen ins Angesicht schauen: *Wij moeten de harde* (*bittere*) *werkelijkheid flink onder de oogen zien*. De meeste vertalers hebben aan die mooie uitdrukking niet gedacht, maar zijn aan het tobben geraakt met het woordje offen; dit kan niet weergegeven worden door *open* of *openlijk*, wel door *vrijmoedig*. De vertaling *vrijmoedig in het gelaat zien* is daarom ook goed.

18. Griechenland ist an der eigenen Schwäche unterlegen: *Gr. is aan eigen zwakte* (*zwakheid*) *bezweken*, *heeft het onderspit moeten delven door eigen zwakte;* men mag niet vertalen: *Gr. is onderworpen*, *ondergegaan door* enz.

19. Die erdrückende Übermacht: *De verpletterende overmacht; eene drukkende*, *verdrukkende*, *overweldigende overmacht* zegt men niet.

Antwoorden op ingekomen vragen.

1. Wie ist die Aussprache von Weg, weg, nächst?

Antw. In Weg ist das e lang, in weg kurz; das ä in nächst gewöhnlich auch lang.

2. Wie übersetzt man

. . . . und die Phantasie
Die in den Streit sich mengt, macht Schwärmer,
Bei welchen bald der Kopf das Herz, und bald
Das Herz den Kopf mufs spielen . . . . .

Antw. . . . . en de phantasie
Die in den strijd zich mengt, maakt dwepers,
Bij wie nu eens het hoofd voor hart, en dan weer
Het hart voor hoofd moet spelen . . . . .
hoofd: verstand; *hart:* gevoel.

3. Wie ist die Form Ew. in Ew. (Euere) Majestät zu erklären?

Antw. Das ist noch die alte Höflichkeitsform.

4. Wordt in de woorden regnen, möglich, Wagnis, täglich de g als Verschlufslaut of als Reibelaut uitgesproken?

Antw. Beide manieren zijn goed, in beide gevallen stimmhaft.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch:* Joh. R., J. W. Blok, R. J. Rodenboog, N. Br., Mej. A. M. Stellwagen, J. Rodenboog, M. E. H., H. B. Bal, allen te Amsterdam; Mej. J. Prakken te Haarlem, Voets - Wageman en J. W. Haar Hendriks te Zwolle, J. Pas te Borne, J. van Schothorst te Baarn, Mej. Mathilda Wolff te Oudenbosch, C. M. Rombouts te 's Gravenhage, M. in H., M. S. K. te W., W. B. Goorkate te Alkmaar, J. H. Joosten te Asten en E. F. W. Brinkman te Muntendam.

Voldoende vertaling *uit het Duitsch in het Nederlandsch:* R. J. Rodenboog, J. Rodenboog, Mej. A. M. Stellwagen, N. Br., M. E. H., J. W. Blok, H. B. Bal, allen te Amsterdam; E. F. W. Brinkman te Muntendam, Voets—Wageman en J. W. Haar Hendriks te Zwolle, Mej. Cato Deckers te Heeze, C. M. Rombouts te 's Gravenhage, J. Pas te Borne, Mej. J. Prakken te Haarlem, M. S. K. te W., Mej. Mathilde Wolff te Oudenbosch, J. H. Joosten te Asten, W. B. Goorkate te Alkmaar, J. Schothorst te Baarn, P. G. Vaags te Edam en Achilles te Rotterdam.

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

1. Vertaling in het Duitsch.

Indien de hoop voor de menschen een aangenaam iets is, ligt er voorzeker een eigenaardige bekoring in onze Nederlandsche winters. Zij toch wekken gunstige verwachtingen op zoowel bij hen, die zacht weder verlangen, als bij de jongeren onder ons, die begeerig om schaatsen te rijden, niets liever wenschen dan strenge winters met heel veel ijs. Deze hoopt op een echten ouden winter, die op een zacht jaargetijde; niemand evenwel kan vooruit zeggen, wiens wensch vervuld zal worden. Vraagt het den oudsten uwer kennissen of vrienden, en hoevele hij er ook beleefd heeft, hij zal moeten erkennen, dat de ondervinding hem in dit geval niets geleerd heeft voor de toekomst. Hij kan noch zeggen, òf er vorst zal komen, noch wanneer, noch hoe lang zij zal duren. Maar (de heer) Falb dan? zou iemand kunnen vragen. Ook hij niet. Het bleek al spoedig, dat het weer, dat volgens sommigen zich een oogenblik naar zijn wenschen scheen te willen voegen, niets van de aloude, met alle voorschriften spottende wispelturigheid verloren had. Bovendien, de wetenschap heeft uitgemaakt, dat Falbs theorie niet juist is, en deze weervoorspeller kan dus bij de groote reeks geplaatst

Wenn die Hoffnung für die Menschen etwas Angenehmes ist, so liegt gewifs ein eigentümlicher Reiz in unsern niederländischen Wintern. Erregen sie doch angenehme Erwartungen eben sowohl bei denjenigen, welche sich mildes Wetter wünschen als bei den Jüngern unter uns, die als eifrige Schlittschuhläufer nichts lieber haben als strenge Winter mit recht viel Eis. Einer hofft auf einen richtigen alten Winter, der andere auf eine milde Jahreszeit; keiner aber kann vorhersagen, wessen Wunsch erfüllt werden wird. Man frage nur den ältesten seiner Bekannten oder Freunde, und so viele Winter dieser auch erlebt haben mag, so wird er doch gestehen müssen, dafs ihn die Erfahrung in dieser Hinsicht nichts für die Zukunft gelehrt hat. Er kann weder sagen, ob Frost kommen wird, noch wann, noch wie lange derselbe anhalten wird. Aber kann's denn Falb nicht? möchte jemand fragen. Auch er nicht. Es zeigte sich schon bald, dafs das Wetter, welches sich wie viele glaubten einen Augenblick nach seinen Wünschen richten zu wollen schien, nichts von der uralten, aller Vorschriften spottenden Unbeständigkeit verloren hatte. Überdies hat die Wissenschaft ausgemacht, dafs

worden van hen, die vóór hem zich op hetzelfde vak toelegden. Ik breng hier terloops in herinnering, dat onder deze weervoorspellers weinigen meer succes hebben gehad dan Quatremere-Disjonval, die in 1795 een bijzonder kouden winter voorspelde uit . . . . de aanwijzingen eener spin. Het publiek geloofde destijds even vast aan deze ontdekking, als zijn nakomelingen aan Falbs voorspellingen. Evenwel moesten Q.-D. en alle andere profeten op den duur den strijd opgeven tegen de aan geen wetten zich storende teugelloosheid van het weer, zoodat ook thans nog iedereen, zelfs hij, die met de grootste nauwgezetheid de meteorologie beoefent, ronduit moet verklaren, dat het weer zich niet langer dan enkele uren te voren laat voorspellen, ten spijt van alles, wat men alzoo als weerprofeet heeft beschouwd: de maan, eksteroogen, koeien, kippen, enz. Ik voor mij houd mij altijd nog maar aan den barometer, al moet gezegd worden, dat ook deze ons wel een enkelen keer in den steek laat.

Falbs Theorie nicht richtig ist, und dieser Wetterprophet kann also in die grofse Reihe derjenigen gestellt werden, die sich vor ihm auf dasselbe Fach verlegten. Ich bringe hier beiläufig in Erinnerung, dafs unter diesen Wetterpropheten wenige mehr Erfolg gehabt haben als Quatremere-Disjonval, der 1795 einen besonders kalten Winter vorhersagte aus . . . . den Anweisungen einer Spinne. Das Publikum glaubte damals ebenso fest an diese Entdeckung als seine Nachkommen an Falbs Prophezeiungen. Dennoch mufsten Q.-D. und alle andern Propheten zu guter letzt den Kampf mit der an keine Gesetze sich kehrenden Zügellosigkeit des Wetters aufgeben, so dafs auch jetzt noch ein jeder, selbst derjenige, welcher mit gröfster Gewissenhaftigkeit Witterungskunde treibt, gerade heraus erklären mufs, dafs das Wetter sich nicht länger als einige Stunden im voraus vorhersagen läfst, trotz allem, was man schon als Wetterpropheten betrachtet hat: den (dem) Mond, Hühneraugen, Kühe(n), Hühner(n) u. s. w. Ich für meine Person halte mich noch immer an den (das) Barometer, wenn auch gesagt werden mufs, dafs auch dieser(s) uns wohl einmal im Stiche läfst.

OPMERKINGEN.

1. *Een aangenaam iets:* E i n e a n g e n e h m e S a c h e, e t w a s A n g e n e h m e s; niet zoo gebruikelijk is e i n a n g e n e h m e s E t w a s.

2. *Onze Nederlandsche winters.* Het adjectief moet in het Duitsch met kleine letter geschreven worden. (Zie de grammatica).
3. *Een eigenaardige bekoring:* Ein eigentümlicher Reiz. Hier is het woord Zauber niet goed. *Bekoring* komt echter wel voor als synoniem van *betoovering*, en dan zegt men in het Duitsch Zauber. „Zauber bezeichnet: etwas mit übernatürlich erscheinender, unwiderstehlich bannender Kraft Wirkendes, und: solche Wirkung oder Kraft, eigentlich und übertragen. Dies Wort und die damit zusammenhängenden sind auch im besten und edelsten Sinne anwendbar. Es giebt nicht blofs bösen, schädlichen, sondern auch wohlthätigen Zauber, und dabei braucht es sich um kein Bündnis mit bösen Geistern, denen man sich zu eigen gegeben, zu handeln: der Zauber kann in einem Gegenstand oder in einer Person liegen, z. B. Ein doppelter Zauber überglänzte alles vor der jugendlichen Phantasie Ephraïms; der Zauber, den Waldöde und frische Scenen der Natur über müde Seelen üben; ein solches Plätzchen, das . . . . . mich mit einem lieblichen Zauber an sich zog; Fluchwürdige Gewalt der Stimme! nun brauchst du diesen Zauber gegen mich, du fesselst mich.
4. *Zij toch wekken gunstige verwachtingen op:* Erwecken (erregen) sie doch angenehme Erwartungen. Erwecken wird von einer Thätigkeit gesagt, die in der Seele entweder gar nicht oder nur unbemerkt vorhanden war und sich nun äufsert. Erregen (= rege machen) heifst eine schon vorhandene Thätigkeit gleichsam in gröfsere Bewegung bringen; es ist also stärker als erwecken. Etwas erwecken ist also: etwas ins Leben, ins Dasein treten lassen, namentlich im menschlichen Gemüte, und das allgemeiner gültige und stärkere erregen: etwas rege ins Dasein treten lassen, z. B.: Jemand oder etwas erweckt oder erregt Verdacht, Hafs, Mifsgunst, Vertrauen, Freude etc.; aber: einen Sturmwind, ein Unwetter, Elektricität, Magnetismus, Kopfweh, Schwindel, Erbrechen etc. erregen. — Aufwecken, faktitiv zu aufwachen = hellwach und munter machen. — Men lette hier bijzonder op de woordschikking: Sie doch erregen is geen Duitsch en Sie erregen doch komt overeen met het Ned. *zij verwekken toch*, wat niet hetzelfde beteekent als *zij toch verwekken.*

5. *Zacht weder:* Mildes Wetter, niet sanft. Het Ned. *zacht* kan in het Duitsch weergegeven worden door sachte, sanft, weich, mild, leise, langsam, gelinde (zie het woordenboek).
6. *Een echten ouden winter:* Einen richtigen alten Winter. Het adject. echt heeft in het Duitsch steeds den zin van unverfälscht; voor *echt* in de beteekenis *zooals het behoort* zegt men richtig.
7. *En hoevele hij ook beleefd heeft*: Und so viele er auch erlebt habe (haben mag), hat. (Zie WILMANNS, Gebrauch der Modi, § 121).
8. *Noch hoe lang zij (de vorst) zal duren:* Noch wie lange derselbe dauern (anhalten) wird.
9. *De met alle voorschriften spottende wispelturigheid:* Die aller Vorschriften spottende Unbeständigkeit. Het Duitsche spotten in den zin van *voor niets achten* moet met den Genitief geconstrueerd worden. Verspotten = *bespotten* deugt hier niet. Wij zeggen: *spotten met iets*, de Duitschers: spotten über etwas (einer Sache); doch seinen Spott treiben mit evenals *den spot drijven met.*
10. *De wetenschap heeft heeft uitgemaakt:* Die Wissenschaft hat ausgemacht. Woorden als entschieden *(beslist)* en festgesetzt *(vastgesteld)* zijn minder nauwkeurige vertalingen.
11. *Die zich op hetzelfde vak toelegden:* Die sich auf dasselbe Fach verlegten; in plaats van sich verlegen auf kan men ook zeggen obliegen (mit Dativ).
12. *Alles, wat men alzoo als weerprofeet heeft beschouwd:* Alles, was man schon als Wetterpropheten betrachtet hat. Het woordje *alzoo* kan natuurlijk onmogelijk vertaald worden door also.

---

2. Vertaling in het Duitsch.

Van het zoogenaamde Duitsche legioen, dat door Wardenburg werd aangevoerd, geeft deze kommandant een nog minder vleiend getuigenis dan Eibelen van Lützow's

Von der sogenannten deutschen Legion, die von Wardenburg angeführt wurde, giebt dieser Befehlshaber ein noch weniger schmeichelhaftes Zeugnis als Ei-

vrijkorps. Hij zegt: „In Koningsbergen wilden alle krijgsgevangenen in het legioen worden opgenomen, niet omdat ze aan de bevrijding van Duitschland wenschten mee te helpen, maar omdat de positie van Napoleon met den dag onhoudbaarder werd en ze aan een goede verzorging (Verpflegung) de voorkeur gaven boven het kommerlijk bestaan in de gevangenschap. Ook was men bij het werven van manschappen niet zeer kieskeurig: wie maar enkele woorden Duitsch sprak, al was 't ook slecht Duitsch, werd aangenomen. Onder de eerste 800 man waren veel Hollanders, Zwitsers en Polen, die nauwelijks Duitsch konden verstaan, niettegenstaande bepaald was, dat het legioen alleen uit Duitschers zou worden samengesteld. Aanvankelijk voelde zich Wardenburg gelukkig, dat hij aan het hoofd van 800 soldaten deel zou nemen aan de bevrijding van het vaderland. Maar spoedig volgde de ontgoocheling bij nadere kennismaking met zijn manschappen, die wel de ondeugden, maar niet de goede eigenschappen van de Fransche krijgslieden, waarmee ze gediend hadden, hadden aangenomen. De veldtocht in Rusland had hen geheel gedemoraliseerd. Vele officieren maakten daarop geen uitzondering, en men kon nauwelijks hun politieke gezindheid vertrouwen. Zoo'n bende weer aan de

selen von Lützows Freischar. Er sagt: „In Königsberg wollten alle Kriegsgefangenen in die Legion aufgenommen werden, nicht weil sie an der Befreiung Deutschlands mitzuhelfen wünschten, sondern weil Napoleons Lage mit jedem Tage unhaltbarer wurde, und sie eine gute Verpflegung einer kümmerlichen Existenz in der Gefangenschaft vorzogen. Auch war man beim Werben der Mannschaften nicht sehr wählerisch: wer nur einige Worte Deutsch, wenn auch schlechtes Deutsch, sprach, wurde angenommen. Unter den ersten 800 Mann waren viele Holländer, Schweizer und Polen, die kaum Deutsch verstehen konnten, obgleich bestimmt worden war, dafs die Legion nur aus Deutschen zusammengesetzt werden sollte." Anfangs fühlte sich Wardenburg glücklich, dafs er an der Spitze von 800 Soldaten an der Befreiung des Vaterlandes teilnehmen sollte. Bald aber folgte die Enttäuschung, als er nähere Bekanntschaft mit den Mannschaften machte, die wohl die Laster, aber nicht die guten Eigenschaften der französischen Kriegsleute, mit denen sie gedient, angenommen hatten. Der Feldzug in Rufsland hatte sie völlig demoralisiert. Selbst viele Offiziere machten keine Ausnahme, und man konnte kaum ihren politischen Gesinnungen trauen. Solch eine Bande wieder an die notwendigste

noodzakelijkste orde en tucht te gewennen, was geen gemakkelijke taak. Slechts groote gestrengheid van den kant der aanvoerders kon langzamerhand deze ruwe kerels tot bruikbare soldaten maken. Toen de vrijheidsoorlog geëindigd was, werd het legioen ontbonden. De Pruisische officieren gingen met denzelfden rang in het staatsleger over, terwijl de manschappen, die geen Pruisische onderdanen waren, volgens hun wensch naar hun vaderland werden teruggezonden. Ofschoon er over 't algemeen weinig roemrijks over het Duitsche legioen is te zeggen, moet men toch niet vergeten, dat verschillende dergelijke korpsen aan de Fransche legers veel nadeel berokkenden, zoodat deze dermate afgemat en verzwakt werden, dat ze tegen de Duitsche legers spoedig niet meer bestand waren en na den slag bij Leipzig den Duitschen bodem voor goed moesten verlaten.

Ordnung und Zucht zu gewöhnen, war keine leichte Aufgabe. Nur grofse Strenge seitens der Anführer konnte diese rohen Kerle allmählich zu brauchbaren Soldaten umbilden. Als der Freiheitskrieg geendet war, wurde die Legion aufgelöst. Die preufsischen Offiziere traten mit demselben Rang in das stehende Heer über, während die Mannschaften, die keine preufsischen Unterthanen waren, ihrem Wunsche gemäfs nach ihrem Vaterland zurückgeschickt wurden. Obschon im allgemeinen wenig Ruhmvolles von der deutschen Legion zu sagen ist, darf man doch nicht vergessen, dafs mehrere ähnliche Freischaren den französischen Armeen grofsen Schaden zufügten, so dafs diese dermafsen abgemattet und geschwächt wurden, dafs sie den deutschen Heeren bald nicht mehr gewachsen waren und nach der Schlacht bei Leipzig den deutschen Boden auf immer verlassen mufsten.

Opmerkingen.

1. *Het zoogenaamde Duitsche legioen:* Die (niet das) sogenannte deutsche Legion. Angeblich is hier minder juist; het beteekent *naar men* of *iemand* (*ten onrechte*) *beweert*, b.v. ein angeblicher Freund.
2. *Kommandant:* Befehlshaber. Een gebruikelijk Duitsch woord is altijd te verkiezen boven een bastaardwoord.
3. *Een vleiend getuigenis:* Ein schmeichelhaftes Zeugnis. Het woord schmeichelnd wordt steeds als tegenw. deelwoord opgevat;

het beteekent dus *bezig met vleien* en kan om die reden niet als attr. bepaling van Zeugnis gebruikt worden.

4. *Vrijkorps:* Freischar, beter dan Freikorps. (Zie opm. 2).

5. *Koningsbergen:* Königsberg. In de meeste woordenboeken vindt men achteraan lijsten van eigennamen, die in het Duitsch anders zijn dan in het Nederlandsch.

6. *De positie van Napoleon:* Napoleons Lage; hier ook Stellung. „Lage bezeichnet im allgemeinen die Beschaffenheit der Umstände, worin sich jemand oder etwas befindet: eine bedrängte, eine drückende, eine verzweifelte Lage; in der Lage sein, Gutes zu thun, die Lage der Dinge *(de staat van zaken).*"

7. *Een kommerlijk bestaan in de gevangenschap:* Ein kümmerliches Dasein, Leben (eine kümmerl. Existenz) in der Gefangenschaft. De onbep. wijze van het werkw. *bestaan* (= *in wezen zijn, blijven)* wordt in het Nederlandsch ook zelfstandig gebruikt, in het Duitsch niet. Om die reden kan men uitdrukkingen als: *middelen van bestaan*, *het geloof aan het bestaan van spoken*, *een goed bestaan*, niet woordelijk vertalen. De vreemde woorden existieren, Existenz laten zich nog altijd niet geheel verdringen, in weerwil van de moeite, die men zich geeft, om ze te verbannen. — Tusschen Gefangenschaft en Gefängnis bestaat hetzelfde verschil als tusschen *gevangenschap* en *gevangenis:* het eerste is abstract en het andere concreet. Het onzijdig geslacht van Gefängnis wijst er op, dat dit woord steeds als concreet wordt opgevat. (Zie de grammatica over het geslacht der woorden op -nis in verband met de beteekenis).

8. *Bij het werven van manschappen:* Beim Werben der Mannschaften. Eenige inzenders hebben geschreven Werbung; noodig is dit niet, maar foutief kunnen wij het hier toch ook niet beschouwen, omdat zelfst. gebruikte infinitieven en afleidingen met -ung (Ned. *-ing*) soms maar zeer weinig in beteekenis verschillen. Zooals men weet, is de afleiding met -ung (Ned. *-ing*) minder abstract dan de zelfst. infinitief.

9. *Enkele woorden Duitsch:* Einige Worte Deutsch. Einzelne = *afzonderlijke* deugt niet; het moet ook Worte zijn, en niet Wörter; want die weinige woorden drukten in hun samenhang toch eene gedachte uit.

10. *Slecht Duitsch:* Schlechtes Deutsch. Het adj. schlimm,

dat vrijwel overeenkomt met arg, böse, past in 't geheel niet. Men gebruikt schlimm in uitdrukkingen als: mein schlimmster Feind, im schlimmsten Falle; die Sachen von der schlimmsten Seite ansehen; er ist nicht so schlimm, wie er aussieht.

11. *Zwitsers* = Schweizer; Schwyzer = inwoners van het kanton Schwyz.

12. *Deelnemen aan de bevrijding van zijn vaderland:* Teil nehmen (sich beteiligen) an der Befreiung seines Vaterlandes. Enkele inzenders schreven an die Befreiung; voor zulke schrijffouten moet men zich wachten.

13. *De ondeugden:* Die Laster; Untugenden is hier te zwak en ook nog om eene andere reden onbruikbaar. „Untugend wird für üble Neigungen und Gewohnheiten bei Menschen und Tieren gebraucht und hat eine mildere Bedeutung als Laster, das eine grobe Verletzung des Sittengesetzes bedeutet. Oft wiederkehrende üble Laune, Geschwätzigkeit, Naschhaftigkeit der Katzen etc. nennt man Untugenden; Trunkenheit, Habsucht sind Laster."

14. *Gedemoraliseerd:* Demoralisiert. Voor het begrip *demoraliseeren* hebben noch de Duitschers noch wij een woord, dat de beteekenis volkomen dekt; het Hollandsche *ontmoedigen* en het Duitsche entsittlichen geven ieder voor zich de beteekenis slechts ten deele weer. Wil men in de vertaling het vreemde woord volstrekt vermijden, dan onderzoeke men voor elk geval, welke beteekenis op den voorgrond treedt en kieze daarvoor een woord. Hier zou men b.v. entsittlichen kunnen schrijven.

15. *Eene uitzondering op den regel:* Eine Ausnahme von der (niet auf die) Regel.

16. *Het legioen werd ontbonden:* Die Legion wurde aufgelöst. Het werkwoord entbinden beteekent: *ontslaan*, *bevrijden*, b.v. jemand von einer Pflicht, seines Eides entbinden; von einem Kinde entbunden werden *(van een kind bevallen)*. *Ontbinden* (eene vereeniging uiteen doen gaan) = auflösen: eine Gesellschaft, ein Parlament, ein Heer, eine Ehe auflösen.

17. *Dermate:* Dermaſsen, so sehr; beter dan dergestalt; omdat dermaſsen = *in die mate* en dergestalt = *in die gedaante*, *vorm*, *hoedanigheid*, *op die wijze.*

Mondeling examen Duitsch (L. O.).

Eenige dames en heeren, die dit jaar examen hebben afgelegd, zijn zoo vriendelijk geweest, mij de vragen te zenden, die hun bij het mondeling examen zijn gedaan. Ten behoeve van de vele aanstaande candidaten, welke niet in de gelegenheid zijn om een mondeling examen bij te wonen, zullen wij deze verslagen hier laten volgen, en wel zoo gegroepeerd, dat de gelijksoortige onderdeelen van 't examen bijeen staan, voor zooverre dit tenminste mogelijk is.

Grammatik.

1. Zu welchen Wortarten kann das Wort der gehören?
2. Deklination von der als Fürwort.
3. Was ist ein bestimmendes Fürwort?
4. Einteilung der Fürwörter in Klassen.
5. Die Fürwörter derer, deren, denen sind in einem Satze zu gebrauchen.
6. Welches Geschlecht hat das Wort Hut?
7. Wortpaare, bei denen das verschiedene Geschlecht mit der Bedeutung zusammenhängt.
8. Übersetzung dieser Wörter (die, das Erkenntnis etc.) ins Holländische.
9. Was ist zu bemerken über das Geschlecht der Wörter auf -nis?
10. Bildung der Mehrzahl der Wörter auf -nis.
11. Giebt es noch mehr Wörter, deren Schlufskonsonant bei der Pluralisation verdoppelt wird?
12. Mehrzahl der weiblichen Wörter.
13. Ausnahmen von der Regel.
14. Mehrzahl der sächlichen Wörter.
15. Welche Form kommt häufiger vor: die auf er oder die auf e—?
16. Giebt es auch sächliche Wörter, welche die Mehrzahl mit e bilden und doch den Umlaut bekommen?
17. Wörter, die er und auch e— haben können.
18. Unterschied zwischen Länder und Lande etc.
19. Wie kann ein Adjektiv dekliniert werden?
20. Wann nennt man es gemischt?
21. In welchen Formen stimmt die Deklination des schwachen Adjektivs im Deutschen mit dem Holländischen überein?
22. Regel für die starke und schwache Deklination des Adjektivs.

23. Deklination des Adjektivs, wenn zwei Bestimmwörter davor stehen.
24. Bildung der Steigerungsstufen.
25. Steigerung der Wörter auf -isch.
26. Welche Substantive deklinieren wie Glaube?
27. Darf man im Nominativ auch Glauben schreiben?
28. Übersetzen Sie: *Hij wreekt zich op mij.*
29. Warum regiert an hier den Dativ?
30. Warum sagt man glauben an + 4 und zweifeln an + 3?
31. Allgemeine Regeln für den Gebrauch des Dativs oder des Akkusativs nach den bekannten Präpositionen.
32. Mehrzahl von Wagen, Magen, Grab, Graf, Graben.
33. Weshalb Wagen und Magen ohne Umlaut?
34. Mehrzahl der sächlichen Wörter: Hauptregel und auch die Ausnahmen.
35. Warum Schaf — Schafe und nicht Schäfer?
36. Bildung der Diminutiva; wann -chen, wann -lein?
37. Bilden Sie die Verkleinerungsformen von Ofen, Wagen, Buch, Tuch, Vogel.
38. Konjugation von gären, fliefsen, gehen, stehen.
39. Wie bildet man das Imperf. des Konjunktivs?
40. Welche Zeitwörter haben keinen E-Wechsel?
41. Zeitwörter, deren Konjugation mit der Bedeutung zusammenhängt.
41. Kausative Zeitwörter.
42, Unterschied zwischen fliefsen und flöfsen.
43. Deklination von der und welcher als beziehendes Fürwort.
44. Kann man immer welcher statt der gebrauchen — und umgekehrt?
45. Übersetzen Sie auf zwei Weisen: *Ik, die U dat gezegd heb.*
46. Welche Zeitwörter regieren den Genitiv?
47. Unterschied zwischen warten mit dem Gen. und warten mit Akk.
48. Wann steht die Präposition über mit dem Dativ?
49. Unterschied zwischen Tuche — Tücher, Orte — Örter, Lichte — Lichter.
50. Was für ein Wort kann deren sein?
51. Kommt wer und was auch als beziehendes Fürwort vor?
52. Worauf kann sich was beziehen?
53. Übersetze: *Wie zijn er geweest? Wie zijn die mannen? Wie komen daar aan? Waaraan schrijft gij dit toe? Waaraan denkt gij?*

54. Warum sagt man wohl Woran denken Sie und nicht Woran schreiben Sie das zu?
55. Schreiben Sie die 2. und 3. Person Einzahl Indik. Präsens von halten.
56. Was ist hierbei zu bemerken?
57. Nennen Sie den Imperativ Einz. und Mehrzahl von geben, heben, heifsen, löschen.
58. Nennen Sie das Imperf. des Konjunktivs von sterben.
59. Was ist dabei zu bemerken?
60. Geben Sie Beispiele, wo man im Niederländischen wohl und im Deutschen nicht um gebrauchen darf?
61. Wann darf man im Deutschen um gebrauchen?
62. Übersetzen Sie: *Hij is te verstandig om dat te doen. Hij is groot genoeg om het werk alleen te doen.*
63. Kann in dem Satze: „Das Trio mufste sich unter einander wohl nicht gut vertragen, denn der Violinspieler weigerte sich die Klavierbegleitung zu übernehmen", statt mufste auch sollte stehen?
64. Gebrauch von sollen.
65. Nennen Sie die andern Prät.-Präsentia.
66. Wie konjugiert man diese Zeitwörter?
67. Warum werden sie als unregelmäfsig bezeichnet?
68. Die Unregelmäfsigkeiten sind in allen Formen anzugeben.
69. Nennen Sie die Hauptformen der übrigen unregelmäfsigen Zeitwörter.
70. Bringen Sie folgenden Satz in die indirekte Rede über: *De vader zeide tot zijn zoon, dat hij bij hem zou komen.*
71. Wie ist die Mehrzahl von Saal?
72. Eine Regel für die Mehrzahl der männl. Substantive aufzustellen.
73. Ausnahmen und Abweichungen.
74. Keinen Umlaut haben?....
75. Regel für die Mehrzahl der sächlichen Substantive.
76. Ausnahmen und Abweichungen.
77. Geben Sie eine einfache Erklärung vom Gebrauch der Pronominaladverbien.
78. Welche Zeitwörter regieren immer den Dativ?
79. Warum sagt man: Ich setze mich auf den Stuhl, aber: Ich nehme Platz auf dem Stuhl?
80. Wann ist Kontraktion von Artikel und Präposition erlaubt?
81. Nennen Sie die Hauptformen von legen, liegen, beten und bitten.

82. Nennen Sie die 3. Pers. Einz. des Präs. Indik. von halten, stofsen, beten, rufen, laden, falten.
83. Und die betreffenden Formen im Konjunktiv.
84. Wann mufs vor dem t der 3. Pers. Sing. ein e stehen?
85. Welche Verben bekommen in der 3. Pers. Einz. des Ind. Pr. kein t?
86. Welche haben keine Umlautung?
87. Weshalb sagen Sie: Man kann falten und spalten auch dazu rechnen?
88. Welche Verben mit i im Infinitiv haben eine andere Ablautung als bitten?
89. Was ist vom 2. Partizip der Verben wie binden und wie schwimmen zu bemerken?
90. Konjugation von dingen und schinden.
91. Ablautung der Verben mit ie im Infinitiv.
92. Wann haben diese langes und wann kurzes o im Imperfekt?
93. Welche Zeitwörter bilden eine Ausnahme?
94. Ablautung der Verben mit ei im Infinitiv.
95. Wann haben diese ie und wann i im Imperfekt?
96. Welche Zeitwörter bilden eine Ausnahme von der Regel?
97. Was ist über die Konjugation mit haben und sein zu bemerken?
98. Werden die Intransitiva immer mit haben konjugiert, wenn die Aussage nur die Thätigkeit bezeichnet, und nicht das Ziel, das Geraten in einen Zustand genannt wird?
99. Wie konjugieren Sie: Wie schnell habe oder bin ich gelaufen?
100. Welche Verben werden sehr oft mit sein verbunden, wo man der Regel nach haben erwarten sollte?
101. Der Singular von Felder ist?.....
102. Was wissen Sie von dieser Endung er?
103. Welche sächl. Substantive haben diese Endung?
104. Welche Endung haben die meisten andern sächl. Wörter?
105. Wie steht es mit dem Umlaut dieser Wörter?
106. Welche einsilbigen sächl. Wörter haben die Endung en?

Phonetik.

1. Wie sprechen Sie das e im bestimmten Artikel aus?
2. Weshalb nicht mit kurzem offenem e?
3. Wie wird der lange geschlossene e-Laut geschrieben?
4. Auch wohl mit ä?

5. Giebt es einen Unterschied zwischen ä und offenem e?
6. Wann wird e kurz und offen ausgesprochen?
7. Welche Ausnahmen kennen Sie von dieser Regel?
8. Was wissen Sie von der Aussprache des g im Inlaut?
9. Die Aussprache des v im Anlaut, Inlaut und Auslaut?
10. Was wissen Sie von den Nasallauten?
11. Sind die Nasallaute Verschlufslaute oder Reibelaute?
12. Wann steht ein Konsonant im Inlaut?
13. Wie sprechen Sie das g im Auslaut?
14. Ist Ihnen vielleicht noch eine andere Aussprache bekannt?
15. Was für ein Laut ist das s im Worte Streifzug?
16. Wann spricht man das s wie Holländ. z aus?
17. Ist das g in gut dasselbe wie das g im Holländ. *goed?*
18. Geben Sie mir den Unterschied dieser Laute an.
19. Welche Verschlufslaute kennen Sie?
20. Was versteht man unter stimmhaft und stimmlos?
21. Ist stimmhaft = weich und stimmlos = hart?
22. Wie wird ch ausgesprochen?
23. Kommt ch auch im Anlaut vor?
24. Wie lautet es dann?
25. Sprechen Sie einmal aus: China, Chemnitz, Chur, Mädchen.
26. Wann spricht man ch wie k aus?
27. Kommt die Aussprache g = k auch vor?
28. Ist das ie in vierzig kurz oder lang?
29. Hat das kurze i einen andern Klang als das lange ie?
30. Wie steht es in dieser Hinsicht mit langem und kurzem a?

Idiom.

1. Geben Sie für erwähnen einen Ausdruck, der aus zwei Wörtern besteht.
2. Gebrauchen Sie das Wort zusprechen in einem Satze.
3. Übersetzen Sie: *Deze winkel heeft een groote klandizie.*
4. Anspruch. Bilden Sie Ableitungen.
5. Gebrauchen Sie anspruchslos und beansprüchen in Sätzen.
6. Übersetzen Sie: *aanspraak maken op eene erfenis; een toespraak houden tot het volk.*
7. Beschlufs und Entschlufs. Übersetzen Sie: *De Gemeente-*

heeft een besluit genomen; na lang weifelen heeft hij eindelijk een besluit genomen.

8. Sammlung — Versammlung: Übersetzen Sie diese Wörter ins Holländische.
9. Anbieten — darbieten — Unterschied?
10. Was bedeutet Einfalt?
11. Übersetzen Sie: *menigvuldig*, *veelvuldig*, *onnoozel*, *eenvoudig.*
12. Geben Sie ein paar Synonymen von zögern.
13. Gebrauchen Sie zaudern und anstehen resp. in einem Satz.
14. Verwegen: Bedeutung.
15. Kennen Sie auch die Form verwogen und das Zeitwort sich verwägen?
16. Gebrauchen Sie in einem Satz: steigern, versteigern.
17. Übersetzen Sie: *Er is een man van de steiger gevallen; de paarden begonnen te steigeren.*
18. Nennen Sie mir Zusammensetzungen mit -sicht.
19. Übersetzen Sie: Ansicht, Aussicht, Durchsicht, Vorsicht.
20. Dicht. Welche Ableitungen kennen Sie von diesem Worte?
21. Kommt dichten auch in eigentlicher Bedeutung vor?
22. Gebrauchen Sie verdichten in einem Satz.
23. Reif. Verschiedene Bedeutungen.
24. Was ist ein Stirnreif?
25. Was ist *hoepelen* auf Deutsch?
26. Was bedeutet ein lauschiges Plätzchen?
27. Nennen Sie mir ein Synonym von lauschen.
28. Statt: Er sprang aufs Pferd kann man auch sagen? .....
29. Was thun die Reiter gewöhnlich: springen sie aufs Pferd oder schwingen sie sich aufs Pferd?
30. Was thaten die Kreuzfahrer bei der Eroberung von Jerusalem: sprangen sie oder schwangen sie sich auf die Mauern?
31. Was ist schmollen, ein Schmollwinkel, ein Schmollstübchen?
32. Was ist *schemeren*, *het schemeruurtje?*
33. Wie übersetzen Sie *tusschen licht en donker?*
34. Gebrauchen Sie erst ertragen und dann vertragen in einem Satze.
35. Ableitungen von scheiden.
36. Was bedeutet rege?

37. Ableitungen und Zusammensetzungen mit r e g e.
38. Gebrauchen Sie diese Wörter in Sätzen.
39. Ableitungen von l a s s e n.
40. Gebrauchen Sie b e l a s s e n und e r l a s s e n resp. in einem Satz.

Betonung.

1. Regel für die Betonung der abgeleiteten Wörter.
2. Welche Vor- und Nachsilben werden betont?
3. Wie steht es mit der Betonung der Vorsilbe u n-?
4. Hat die Betonung auch Einfluſs auf die Umlautung?
5. Von welcher Regel ist die Betonung in l e b é n d i g eine Ausnahme?
6. Was wissen Sie von der Betonung der mit Partikeln zusammengesetzten Zeitwörter?
7. In welchen Wörtern verlegt sich im Holländischen der Hauptton, im Deutschen aber nicht?
8. Was wissen Sie von der Betonung der Wörter auf -i k?

Sprachfertigkeit.

1. Was haben Sie in der letzten Zeit gelesen?
2. Haben Sie auch Gedichte auswendig gelernt?
3. Erzählen Sie mir also den Inhalt von „die Bürgschaft."
4. Erzählen Sie Ihre Harzreise!
5. Haben Sie auch Heines „Harzreise" gelesen?
6. Was erzählt er denn von der Prinzessin Ilse?
7. Was hat Ihnen in der Novelle „Zwischen Himmel und Erde" am besten gefallen?
8. Wer sind die Hauptpersonen?
9. Welches Verhältnis besteht zwischen Appolonius und seiner Schwägerin?
10. Sie haben also „Unvergeſsbare Worte" von Paul Heyse gelesen. Erzählen Sie mit kurzen Zügen den Inhalt.

Antwoorden op ingekomen vragen.

1. Wie übersetzt man: *Het geheim lekte uit.* — *Wie maar een greintje gezond verstand bezit*, *die* enz. — *Baar* (nieuweling). — *Nieuwe regel.*

M. in H.

Antw. D a s G e h e i m n i s w u r d e l a u t b a r, w u r d e b e k a n n t. — W e r n u r e i n Q u e n t c h e n g e s u n d e n M e n s c h e n v e r s t a n d

besitzt, der etc. — Baar oder Bar (ein malaiisches Wort) bedeutet Neuling. — Alinea, neue Zeile. M. in H.

2. Was bedeutet Kriminalkommissar, Polizeileutnant, Amtsrichter?

Antw. Etwa: *ambtenaar van het Openbaar Ministerie*, *inspecteur van politie*, *kantonrechter*.

3. Wie übersetzt man: *Men zegt, dat op een dag bij de veertig duizend Turken het leven verloren hebben. Dat is alles in een dag gebeurd.* J. P. in B.

Antw. An vierzigtausend Türken sollen an einem Tage das Leben verloren haben. Das ist alles in einem Tage geschehen.

4. Ist es sich oder Ihnen im folgenden Satze: Wo ist das schöne Hündchen hingekommen, das Sie sonst immer bei sich (Ihnen) hatten? G. H. H. in M.

Antw. Es mufs sich sein. Als Höflichkeitsform wird im Deutschen bekanntlich die 3. Pers. Mehrzahl gebraucht. Wenn mit der in de· Bestimmung genannten Person das Subjekt gemeint ist, so gebraucht man (auch im Holländischen) das reflex. Pronom sich. Beispiele: Er hat einen Hund bei sich (nicht ihm), sie hat kein Geld bei sich (nicht ihr). Sie (die Leute) haben alle Kinder bei sich (nicht ihnen). — *Hij heeft een hond bij zich* (niet *hem*); *zij heeft geen geld bij zich* (niet *haar*). *Zij hebben alle kinderen bij zich* (niet *hen*).

Correspondentie.

Voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch:*

Voets—Wageman te Zwolle 1, 2; Joh. R. te Amsterdam 1, 2; Mej. Mathilde Wolff te Oudenbosch 1, C. H. te Herwijnen 1; H. H. Bal te Amsterdam 2; J. van Schothorst te Baarn 1; J. Pas te Borne 2.

N.B. Mej. Wolff lette vooral op de plaats van het vervoegde werkwoord in afhankelijke zinnen.

Den Heer *Buningh* te Boxtel. Het artikel van Dr. Frantzen: Über die deutschen Prüfungen, insbesondere das sogenannte Examen A. (III. Jaarg. bl. 63 v.v.) zal U duidelijk maken, welke eischen de Commissie voor het examen M.O. Akte A nog altijd stelt, en uit een verslag van den Heer H. Pol: Ein mündliches Examen im Hochdeutschen M. O. A. (XII Jaarg. bl. 2 v. v.) kan U zien, wat er bij het mondeling examen van den candidaat gevorderd wordt.

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

1. Vertaling uit het Duitsch.

De graaf van Essex, die ten tijde van koningin Elisabeth leefde, onderscheidde zich door de meest voortreffelijke eigenschappen. Even groot als zijn moed, zijne rechtvaardigheid en edelmoedigheid, was echter ook zijne drift, die hem vele onaangenaamheden berokkende. Langen tijd was hij de gunsteling van zijne gebiedster. Eens ontstond tusschen beiden eene woordenwisseling. In den loop van het gesprek driftig geworden, vergat Essex zich zoozeer, dat hij de koningin den rug toedraaide, wat deze zoo woedend maakte, dat zij hem een oorveeg gaf. De graaf sloeg de hand aan den degen en verklaarde, dat hij eene dergelijke beleediging van niemand ter wereld verdroeg. Hij viel natuurlijk in ongenade en moest het hof verlaten, werd echter spoedig daarop terug geroepen. Naar aanleiding van verschillende gebeurtenissen in Ierland, toen hij daar stadhouder was, werd hij van hoogverraad beschuldigd, en de koningin gaf, hoewel ongaarne, aan de dringende eischen der vele vijanden, die hij aan het hof had, toe en onderteekende zijn doodvonnis. Toch hoopte zij, dat het niet tot het uiterste zou komen. Zij had den graaf namelijk in vroegeren tijd een

Der Graf von Essex, der zur Zeit der Königin Elisabeth lebte, zeichnete sich durch die vortrefflichsten Eigenschaften aus. Ebenso grofs als sein Mut, seine Gerechtigkeit und sein Edelmut, war aber auch seine Heftigkeit, wodurch er sich viele Unannehmlichkeiten zuzog. Lange Zeit war er der Günstling seiner Gebieterin. Eines Tages entstand zwischen beiden ein Wortwechsel. Im Laufe des Gesprächs hitzig geworden, vergafs sich Essex so weit, dafs er der Königin den Rücken zudrehte, wodurch diese so aufser sich geriet, dafs sie ihm eine Ohrfeige gab. Der Graf griff zum Degen und erklärte, dafs er sich eine solche Beleidigung von niemand in der Welt gefallen lasse. Er fiel natürlich in Ungnade und mufste den Hof verlassen, wurde aber bald wieder zurückgerufen. Anläfslich verschiedener Ereignisse in Irland, als er dort Statthalter war, wurde er des Hochverrats beschuldigt, und die Königin gab, wenn auch ungern, den dringenden Forderungen der vielen Feinde, welche er bei Hofe hatte, nach und unterzeichnete sein Todesurteil. Dennoch hoffte sie, es werde nicht zum Äufsersten kommen. Sie hatte nämlich dem Grafen in früheren Zeiten einen kostbaren

kostbaren ring gegeven, met de verzekering, dat zij hem zou helpen, indien hij, in nood zijnde, haar dezen ring zond. De ring kwam niet, en Elisabeth, die van dag tot dag de voltrekking van het vonnis had doen uitstellen, kon eindelijk niet langer aan de vertoogen (Vorstellungen) der Lords weerstand bieden. Essex stierf door de hand van den beul. Korten tijd daarna werd bij de koningin een page van gravin Nottingham aangediend, die haar verzocht, bij zijne meesteres te komen, welke op haar sterfbed lag. Elisabeth ging er heen en de gravin zeide tot haar, dat Essex haar den bewusten ring had gegeven met de opdracht, dien aan de koningin te brengen, dat zij dit echter nagelaten had op verzoek van haar echtgenoot, den bittersten vijand van graaf Essex. Zij smeekte de koningin om vergiffenis. Deze antwoordde haar: „God moge u vergiffenis schenken, ik, Mylady, kan u deze daad niet vergeven." Men zegt, dat van dit oogenblik af Elisabeth van alle wereldsche vreugde afstand heeft gedaan.

Ring geschenkt mit der Versicherung, dafs sie ihm helfen werde, wenn er sich in Not befinde und ihr diesen Ring schicke. Der Ring kam nicht, und Elisabeth, welche die Vollziehung des Urteils von einem Tag zum andern hatte aufschieben lassen, konnte endlich den Vorstellungen der Lords nicht länger widerstehen. Essex starb durch Henkershand. Kurze Zeit danach wurde bei der Königin ein Page der Gräfin Nottingham gemeldet, der sie bat, zu seiner Herrin zu kommen, welche im Sterben liege. Elisabeth ging hin und die Gräfin sagte, Essex habe ihr den bewufsten Ring mit dem Auftrag gegeben, denselben der Königin zu bringen; sie habe dies aber auf Bitten ihres Gemahls, des erbittertsten Feindes des Grafen Essex, unterlassen. Sie flehte die Königin um Verzeihung. Diese antwortete ihr: „Gott möge Euch Verzeihung schenken; ich, Mylady, kann Euch diese That nicht verzeihen." Von diesem Augenblicke an soll Elisabeth allen irdischen Freuden entsagt haben.

Opmerkingen.

1. *Zich onderscheiden* in den zin van *uitmunten*, *boven anderen uitsteken:* sich auszeichnen; beteekent het anders zijn, dan kan men in het Duitsch ook sich unterscheiden zeggen.
2. *De meest voortreffelijke eigenschappen:* Die vortrefflichsten

Eigenschaften. In plaats van vortrefflich ook: vorzüglich, hervorragend, ausnehmend; dit laatste wordt echter meestal bijwoordel. gebruikt.

3. *Rechtvaardigheid:* Gerechtigkeit, niet Gerechtheit. Merkwaardig is het, dat in het hedendaagsche Duitsch de woorden rechtfertig, Rechtfertigkeit niet voorkomen; alleen het werkwoord rechtfertigen wordt gebruikt. „Die Endung -igkeit ist regelmäfsig bei den Adjektiven auf -los und -haft: Ehrlosigkeit, Ehrenhaftigkeit, und kommt sonst noch bei vielen einfachen Adjekt.: Blödigkeit, Müdigkeit, Neuigkeit, Feuchtigkeit, Schnelligkeit, Gerechtigkeit, Geschwindigkeit, Kleinigkeit, Leichtigkeit. Die Ableitungen Neuheit, Kleinheit, Leichtheit kommen auch vor, aber mit Unterschied der Bedeutung: Neuheit bedeutet den Zustand des Neuseins, Neuigkeit die Sache welche neu ist u. s. w."

4. *Edelmoedigheid:* Edelmut Edelsinn, niet Edelmütigkeit. Men vergelijke Schwermut, Wehmut, Demut, Hochmut, Grofsmut, Sanftmut, Freimut, Kleinmut met de daarmede overeenkomstige Nederlandsche woorden.

5. *Drift:* Jähzorn, Heftigkeit, Leidenschaftlichkeit. Minder geschikt zijn hier Eifer, Hitze, Leidenschaft: men zegt wel in Eifer, Hitze, Leidenschaft geraten = *driftig worden;* maar deze woorden zijn te algemeen van beteekenis, om de eigenschap *opvliegend van temperament* nauwkeurig weer te geven. Voor het adjekt. *driftig* zijn er een aantal woorden, b. v. jähzornig, heftig, aufbrausend, auffahrend, hitzig, leidenschaftlich; het is echter niet mogelijk, van elk bijv. nw. een z.s. nw. te vormen, dat in de gegeven opvatting past.

6. *Berokkenen: (op den hals halen).* Zuziehen, beter dan zufügen. „Zuziehen (von etwas betroffen werden meist durch eigene Schuld): sich einen Tadel, jemands Ungnade, sich eine Krankheit, sich Streit, Feindschaften zuziehen. — Zufügen (anthun), jemand Schaden, eine Beleidigung zufügen." Men zieht sich selbst etwas Unangenehmes zu und gewöhnlich fügt man es einem andern zu. De vertalingen verursachen en bereiten zullen wij laten passeeren, omdat zij als synoniemen van zuziehen kunnen gelden.

7. *Woordenwisseling*: Wortwechsel, liever niet Wortstreit, daar dit in de eerste plaats *woordenstrijd* beteekent.
8. *In den loop van het gesprek driftig geworden.* Een paar inzenders schijnen van meening te zijn, dat bij vertaling in het Duitsch alle verkorte zinnen volledig gemaakt moeten worden. Dat is echter volstrekt niet het geval: op elke bladzijde van welk Duitsch boek ook zijn verkorte zinnen te vinden. Slechts een paar verkortingen, in onze taal zeer gebruikelijk, laat het Duitsch niet toe. (Zie de grammatica).
9. *Hij vergat zich zoozeer:* Er vergafs sich so weit, dermassen; niet dergestalt. (Zie bl. 136, opm. 17).
10. *Iemand den rug toedraaien*: Einem den Rücken zudrehen, zuwenden, zukehren.
11. *Wat deze zoo woedend maakte.* Behalve de gegeven vertaling ook: worüber diese so sehr in Wut geriet, was diese so sehr in Wut versetzte.
12. *Zij gaf hem een oorveeg (oorvijg).* De letterlijke vertaling Sie gab ihm eine Ohrfeige is de beste. Backenstreich = *kaakslag* en Maulschelle = *muilpeer* passen niet goed in den stijl; zoo is het ook met de werkwoorden verabfolgen en verabreichen in plaats van geben of versetzen.
13. *De hand aan den degen slaan*: Zum Degen greifen. De uitdrukking Die Hand an den Degen schlagen, bringen, legen is ons niet bekend.
14. *Gebeurtenissen*: Ereignisse, Vorgänge, beter dan Begebenheiten en Vorfälle. „Am allgemeinsten ist Begebenheit, denn dieses Wort bezeichnet alles, was geschieht, was sich begiebt; Ereignis ist die auffallende, in die Augen springende Begebenheit; Vorfall ist, was mehr plötzlich und unerwartet geschieht."
20. *Aan de dringende eischen toegeven:* Den dringenden Forderungen nachgeben, die dringenden Forderungen endlich bewilligen. Het woord inständig wordt alleen bij bitten gebruikt: Ich bitte Sie inständig, auf das inständigste. „Eine dringende Bitte drängt gleichsam, weil die Notwendigkeit sie selbst drängt; inständig bitten heifst: mit Bitten gleichsam stehen bleiben, mit Beharrlichkeit bitten, bei fortgesetzter Verweigerung jemands Willen umzustimmen streben."

21. *Onderteekenen:* Unterzeichnen, unterschreiben.

22. *Gegeven:* Geschenkt. Voor *geven* in den zin van *ten geschenke geven* zegt men in het Duitsch schenken, b.v. Geschenktem Gaul sieh nicht ins Maul *(men moet een gegeven paard niet in den bek zien).*

23. *Indien hij, in nood zijnde, haar den ring zond:* Falls (wenn) er sich in Not befinde und, etc.; in Not seiend wordt niet gezegd. Over het algemeen vermijdt men het gebruik der tegenw. deelw. van hulpwerkwoorden (Zie de grammatica). In plaats van sich in Not befindend kan men ook eenvoudig zeggen in der Not.

24. *Van dag tot dag:* Von einem Tag zum andern, von dem einen Tag auf den andern, von Tag zu Tage.

25. *De voltrekking van het vonnis:* Die Vollstreckung, Vollziehung des Urteils; niet goed zijn Ausführung, Vollführung.

26. *Weerstand bieden*: Widerstand leisten, widerstehen.

27. *Page*: Page; Edelknabe gaat ook nog, maar Knappe (Edelknecht eines Ritters, Lehrling im Rittertume) is minder gelukkig.

28. *De page verzocht de Koningin*, enz. Der Page bat etc. Hier kan ersuchen niet gebruikt worden; dit woord beteekent *een verzoek* (formelle Bitte) *indienen*, b.v. Den Richter um ein günstiges Urteil ersuchen.

29. *Zij lag op haar sterfbed*: Sie lag im Sterben, am Tode, auf dem Sterbebette, Todbette, in den letzten Zügen.

30. *Elisabeth ging er heen.* Dit *er heen* mag niet vertaald worden door dahin. Men late die woorden onvertaald of schrijve eenvoudig hin.

31. *De bewuste ring.* Bijna niemand heeft het woord bewufste durven gebruiken, hoewel het zeer goed Duitsch is en in beteekenis met het Nederl. *bewuste* overeenkomt. De andere vertalingen zijn dan ook niet zoo goed.

32. *Van graaf Essex:* Des Grafen Essex of von Graf Essex, maar niet vom Grafen, von Grafen Essex.

33. *Zij smeekte de Koningin om vergiffenis:* Sie flehte die Königin um Verzeihung. Verscheidene inzenders schreven der Königin; misschien zijn zij in de war geraakt door het Ned. *vleien*, dat in het Duitsch den 3. naamval regeert. Maar *vleien* = schmeicheln. Vergebung = *vergeving*, *kwijtschelding*

van verdiende straf, is hier minder goed. „Vergeben: einem die schuldige Genugthuung für sein Vergehen erlassen; verzeihen: dem Schuldigen seine Schuld abnehmen, so dafs derselben nicht weiter mit Unwillen gedacht werden soll. Vergeben und verzeihen bedeuten als Höflichkeitsausdrücke: etwas nicht übel nehmen."

34. *Men zegt, dat Elisabeth van alle wereldsche vreugde afstand heeft gedaan:* Elisabeth soll auf alle irdischen Freuden verzichtet haben, soll allen irdischen Freuden entsagt haben, soll Abstand genommen haben von, soll abgestanden haben von.

---

2. Vertaling in het Nederlandsch.

AUS DEM DEUTSCH-FRANZÖSISCHEN KRIEGE.

So begann denn vor drei Hauptfestungen und an mehreren kleineren Plätzen ein Belagerungskrieg, der an Beschwerden den Winterfeldzug in der Krim überbot. Nicht minder reich an Gefahr und Anstrengung als der Krieg im Felde waren diese Kämpfe vor den Mauern und Wällen, die sich in den Herbst und Winter hineinzogen, aber ohne die Poesie, ohne die Aufregung und Abwechslung, die jener bietet. Auf Vorposten den feindlichen Kugeln ausgesetzt, in den Laufgräben und Schanzen zu beschwerlichen Arbeiten genötigt, durch schlimme Witterung, durch Nässe und Kälte, durch dürftige Nahrung und mangelhafte Kleidung in ihrer Gesundheit angegriffen, haben die deutschen Soldaten vor den Festungen unsäg-

UIT DEN FRANSCH-DUITSCHEN OORLOG.

Zoo begon dan voor drie hoofdvestingen en op verscheidene kleine plaatsen een belegeringsoorlog, die nog meer moeielijkheden bood dan de winterveldtocht in de Krim. Deze gevechten voor de muren en wallen, die tot in den herfst en winter voortduurden, waren niet minder gevaarlijk en eischten evenveel inspanning als de oorlog in het open veld; maar zij misten de poëzie, de spanning en afwisseling, welke de laatste biedt. Op de voorposten aan de vijandelijke kogels blootgesteld, in de loopgraven en schansen tot moeilijke werkzaamheden gedwongen, door 't slechte weer, door nattigheid en koude, door schrale voeding en onvoldoende kleeding in hunne gezondheid aangetast, hebben de

liche Drangsale ertragen müssen und ertragen. Und wie mancher ist bei den häufigen Ausfällen, die alle mit heldenmütiger Tapferkeit zurückgeschlagen wurden, vor den Wällen oder unter den Händen der Militärärzte seinen Wunden erlegen, wie mancher im Lazareth an einer der ansteckenden Krankheiten gestorben, wie mancher mit verstümmeltem oder geschwächtem Körper heimgekehrt.

Die meisten Gefahren drohten vor Metz. Hier lagerte die Armee auf einem Leichenfelde, wie die Geschichte kaum ein zweites kennt, und in den aus demselben aufsteigenden Dünsten lag eine Gefahr, die den Erfolg in Frage stellen konnte. Die Lage der Truppen verschlimmerte sich, als vom sechsten September an unaufhörliche Regengüsse den Boden aufweichten, die Erde von den mühsam aufgeworfenen Grabhügeln wegschwemmten und die Bivouaks allmählich in förmliche Moräste verwandelten. In der That begann der Typhus die Reihen zu lichten und die Krankenzahl stieg auf fünfzehn Procent. Allein die Soldaten hielten standhaft aus und überwanden alle Schwierigkeiten ihrer Lage, ermutigt durch das Vorbild ihrer Vorgesetzten wie durch die Teilnahme der ganzen Nation. Ebenso schrecklich war

Duitsche soldaten voor de vestingen onbeschrijfelijk veel ellende moeten uitstaan en ook werkelijk uitgestaan. En hoe menigeen is bij de veelvuldige uitvallen, die alle met groote dapperheid werden teruggeslagen, voor de wallen of onder de handen der militaire artsen aan zijne wonden bezweken, hoe menigeen is in 't hospitaal aan eene der besmettelijke ziekten gestorven, hoe menigeen met een verminkt of verzwakt lichaam naar huis teruggekeerd!

De meeste gevaren dreigden voor Metz. Hier kampeerde het leger op een doodenveld, zooals de geschiedenis er schier geen tweede kent, en in de daaruit opstijgende dampen lag een gevaar, dat den goeden uitslag twijfelachtig kon maken. De toestand der troepen verergerde nog, toen van den zesden September af aanhoudende regenbuien den grond doorweekten, de aarde van de met moeite opgeworpen grafheuvels wegspoelden en de legerplaatsen langzamerhand in volslagen moerassen veranderden. Werkelijk begon de typhus de gelederen te dunnen, en het aantal zieken steeg tot 15 procent. Maar de soldaten hielden standvastig vol en kwamen, aangemoedigd door het voorbeeld hunner meerderen zoowel als door de deelneming der gansche natie, al de moeilijkheden van hun' toestand te boven.

die Lage der Eingeschlossenen. Während die bewaffneten Mannschaften der Garnison auf dem Wachtdienst, bei nächtlichen Angriffen, bei gewagten Ausfällen dem Tode stets ins Angesicht blicken mufsten, oder in feuchten Kasematten voll ungesunder Luft ein trübseliges Dasein im ermüdenden Einerlei der Arbeit und in Entbehrung verbrachten, schwebten die Bürger der Stadt, die Frauen und Kinder in der Gefahr von den furchtbaren Geschossen zerschmettert, unter einstürzenden Mauern und Dächern begraben, in Kellern verschüttet zu werden und sah die ärmere Bevölkerung mit Todesangst die Lebensmittel versiegen oder einen für sie unerschwinglichen Preis erreichen, so dafs sie mit Pferdefleisch, mit widerlichen und ungesunden Speisen den Hunger stillen mufsten.

Even verschrikkelijk was de toestand der belegerden. Terwijl de gewapende manschappen van het garnizoen op den wachtdienst, bij nachtelijke aanvallen, bij gewaagde uitvallen den dood steeds in het aangezicht moesten zien, of in vochtige kazematten vol ongezonde lucht, bij eene vermoeiende eentonigheid van den arbeid en in ontbering een treurig leven leidden, verkeerden de burgers der stad, de vrouwen en kinderen in gevaar van door de vreeselijke projectielen vermorzeld, onder instortende muren en daken begraven of in kelders bedolven te worden en zag de armere bevolking met doodsangst de levensmiddelen opraken of tot een voor hen onbereikbaar hoogen prijs stijgen, zoodat zij met paardenvleesch, met walgelijk en ongezond voedsel den honger moesten stillen.

Wageman & Luchies.

Opmerkingen.

Wij hebben hooren beweren, dat deze vertaling eigenlijk te gemakkelijk was voor eene examen-opgave. Als dat waar is, dan moeten de meeste inzenders zich nog veel meer op het vertalen uit het Duitsch in het Nederlandsch toeleggen; want volgens ons oordeel hebben slechts weinigen eene voldoende vertaling geleverd. Dikwijls is niet het juiste woord gekozen, maar dikwijls ook heeft men door eene te letterlijke vertaling de eischen van het Nederl. taaleigen uit het oog verloren.

Wij vonden b.v. De *worstelingen* voor de muren en wallen, die tot in den herfst en den winter *plaats grepen*, maar zonder *het dichterlijke*, zonder de *ontroering* en afwisseling. *In* de voorposten aan

kogels der vijanden blootgesteld, in de loopgraven en *forten* tot *moeitevolle werken* genoodzaakt, door *een erg boos weer*, door *behoeftig voedsel* in hunne gezondheid *aangegrepen*, hebben de Duitsche soldaten *ontzaggelijke* nooden moeten lijden. Uitvallen, die met *de dapperheid van den heldenmoed* teruggeslagen werden. Menigeen is aan zijne wonden *omgekomen*. In deze dampen lag een gevaar, dat den uitslag *in twijfel kon doen trekken*. De toestand der troepen verergerde *zich*, toen *herhaaldelijke regenstroomen* den grond doorweekten, het zand van de grafheuvels *deden wegstroomen* en de legerplaatsen in *formeele* moerassen herschiepen. De soldaten overwonnen de *narigheden* van hunne positie. Bij nachtelijke aanvallen, bij uitvallen *die men waagde*, moesten de soldaten den dood steeds in 't aangezicht *kijken*; zij *leden* een treurig leven. De burgers *zweefden* in gevaar, door de vreeselijke *schietwerktuigen* (vertaling van G e s c h o s s e) *verbrijzeld* te worden. De armere bevolking zag met doodsangst de levensmiddelen *verdrogen* (er staat werkelijk v e r s i e g e n) of een voor hen *onoverkomelijken* prijs bereiken.

De meeste vertalers hebben den Duitschen tekst wel begrepen; doch aan slechts weinigen is het gelukt, dien in goed leesbaar Nederlandsch weer te geven. Dat is wel vreemd voor menschen, die door een examen het bewijs hebben geleverd, dat zij hunne taal verstaan en behoorlijk weten te gebruiken. Hoe komt het toch, dat iemand, die de Nederlandsche taal jaren lang heeft bestudeerd, die er onderwijs in geeft, zulke dwaasheden en domheden kan schrijven, als hierboven zijn aangehaald? Het kan niets anders zijn dan slordigheid. Misschien denkt men: als ik maar bewezen heb, dat ik den Duitschen tekst begrijp, dan is het genoeg; op het Hollandsch zal minder gelet worden. Dat is eene ongelukkige opvatting. Wie niet nauwkeurig let op de beteekenis en het gebruik der woorden in de *moedertaal*, diens gevoel voor taal zal verstompen, en wie geen ontwikkeld taalgevoel bezit, die mist het orgaan, dat onmogelijk gemist kan worden, om eenige taal goed te leeren verstaan en te gebruiken.

Schriftelijk werk voor Examen A (M. O.) 1899.

(Op verzoek plaatsen wij deze opgave met eene vertaling er bij).

Den volgenden dag hadden onder de leerlingen beraadslagingen plaats en werd er over geredetwist, of het ijs in de gracht sterk genoeg was. De meesten zeiden, dat het zeker 't geval was en dat

er bepaald wel menschen op het ijs zouden komen. Wij hoorden van boeren, die 's morgens al op schaatsen over de dichtgevroren slooten in de stad waren gekomen, en een paar buitenjongens kwamen zelfs met de schaatsen over den schouder naar school. Nu was 't dan toch duidelijk. Zij werden natuurlijk door een grooten kring jongens omsingeld, die hun allerlei vragen deden, waarop altijd 't antwoord luidde, dat het ijs best te vertrouwen was en dat er buiten al heel druk werd gereden. Nu was er dus geen kwestie meer van: wij zouden wel vrij krijgen en, kregen wij 't niet, dan zouden wij het vragen. Ik zelf had er ook stellig op gerekend en den avond te voren mijn schaatsen voor den dag gehaald en de sterkte der banden beproefd en de scherpte van 't ijzer bewonderd. Tegen twaalf uur werd het al wat rumoerig in de klasse. Wij hadden al een paar leeraars gevraagd, of wij vrij kregen; maar zij hadden òf niet geantwoord òf gezegd, dat zij er zich niet mee wilden bemoeien.

Verscheidene jongens waren onder verschillende voorwendselen de klasse uitgegaan naar 't kamertje van den concierge (*Pedell*), om van dezen inlichtingen te ontvangen. Ze kwamen er echter even wijs vandaan. Gewoonlijk duurde het nog al lang eer ze terug kwamen. Dat was trouwens heel natuurlijk; want er kwamen ook jongens uit andere klassen met het voornemen om inlichtingen in te winnen, en dan bleven ze daar wel eens even praten, totdat de concierge zei: „Vooruit jongens, nu naar je klassen, of ik sluit de deur voor je neus dicht. Past maar op, dat de directeur je hier niet vindt. Straks zul je het wel hooren, als er iets van komt."

De bel luidde en nog wisten wij niets. Nog nooit hebben wij zoo weinig haast gehad om heen te gaan. Allen bleven wij staan in de gang om den directeur af te wachten, en toen hij eindelijk voor den dag kwam, werd hij opeens omringd. De grootste jongens stonden voorop en deden het woord. Daar behoorde toch wel moed toe. Ik zou het nooit hebben durven doen. Heel eerbiedig vroeg er een: „Mijnheer, zouden wij vanmiddag vrijaf mogen hebben?"

't Antwoord viel niet mee.

„Ik dank je wel hartelijk. Denk je, dat ik een ongeluk op mijn geweten wil hebben? Als er eens iets gebeurt, komt het natuurlijk voor mijne rekening. Jullie komt vanmiddag nog op school, dan zullen wij morgen eens zien", en daarmee ging de directeur de deur uit.

De concierge stond reeds aan de deur te wachten om te sluiten; maar wij gingen schoorvoetend naar buiten. Wij vonden het gemeen

van den directeur; wij vonden, dat dat geen reden was. Immers, wat ging het hem aan, of er al iemand een ongeluk kreeg. Hoe kon men dat nu ooit aan hem wijten! De man was toch voor geene overreding vatbaar; want die jongens hadden hem toch verzekerd, dat er geen gevaar was. De oudere jongens vonden het zelfs beleedigend, dat hij hen niet had willen gelooven.

Zoo morrende dropen we af naar huis, waar ik te laat kwam voor de koffie, die natuurlijk koud was. De grootste ergernis evenwel was, dat de directeur daar nog bovendien gelijk kreeg en dat, al had ik vrij gekregen, ik toch nog geen verlof van vader had gehad om te gaan rijden, aangezien volgens hem het ijs nog lang niet sterk genoeg was. Ik was zoo boos, dat ik in mijne woede bij mijzelf besloot om, als ik den volgenden dag wel mocht, niet te willen.

Vertaling.

Am folgenden Tage fanden unter den Schülern Beratungen statt und wurde darüber gestritten, ob das Eis auf dem Stadtgraben stark genug sei. Die meisten behaupteten, dies sei bestimmt der Fall und *ohne Zweifel* würden Leute aufs Eis kommen. *Man erzählte uns* von Bauern, die des Morgens schon auf Schlittschuhen über die zugefrorenen Gräben in die Stadt gekommen waren, und ein paar *aufserhalb der Stadt wohnende Schüler* kamen sogar mit Schlittschuhen über die Schultern zur Schule. Nun war is denn doch deutlich. Sie wurden natürlich von einer grofsen Menge Schüler umringt, die allerlei Fragen *an sie richteten*, worauf die Antwort immer lautete, dafs dem Eise recht gut zu trauen sei und dafs draufsen schon fleifsig Schlittschuh gelaufen werde. Jetzt war also kein Zweifel mehr: wir würden schon frei bekommen, und wo nicht, so wollten wir darum bitten. Ich selbst hatte auch fest darauf gerechnet und abends zuvor meine Schlittschuhe hervorgeholt und die Stärke der Bänder versucht und die Schärfe des Eisens bewundert. Gegen zwölf Uhr wurde es schon ein wenig unruhig in der Klasse. Wir hatten schon ein paar Lehrer gefragt, ob wir frei bekommen würden; aber sie hatten entweder nicht geantwortet, oder gesagt, dafs sie nichts damit zu schaffen haben wollten.

Mehrere Schüler hatten unter verschiedenen Vorwänden das Schulzimmer verlassen und waren ins Stübchen des Pedells gegangen, um von diesem Auskunft zu erhalten. Sie kamen aber ebenso

klug wie zuvor zurück. Gewöhnlich dauerte es ziemlich lang, bis sie wieder zurückkamen. Das war ja auch ganz natürlich; denn aus den andern Klassen kamen auch Schüler *mit dem Vorhaben* sich zu erkundigen und dann blieben sie zuweilen einen Augenblick dort und plauderten, bis der Pedell sagte: „*Fort ihr* Jungen, jetzt nach euern Klassen, oder ich schliefse euch die Thür vor der Nase zu. Pafst nur auf, dafs der Direktor euch nicht hier findet. Nachher werdet ihr es schon hören, wenn etwas daraus wird."

Die Glocke läutete, und noch wufsten wir nichts. Noch nie haben wir so wenig Eile gehabt um fortzukommen. Wir blieben alle im Korridor stehen, um den Direktor *abzuwarten*, und als er sich endlich zeigte, wurde er auf einmal umzingelt. Die gröfsten Schüler standen voran und führten das Wort. Dazu gehörte doch ziemlich viel Mut. Ich hätte es nie gewagt. Ganz *ehrerbietig* fragte einer: „Herr Direktor, dürften wir heute Mittag frei haben?"

Die Antwort war nichts weniger als *befriedigend.*

„Dafür danke ich recht sehr. Denkt ihr etwa, ich wollte ein Unglück auf meinem Gewissen haben? Wenn einmal etwas passiert, *kommt es* natürlich *auf meine Rechnung.* Ihr kommt heute Mittag zur Schule; morgen wollen wir einmal sehen," und damit ging der Direktor hinaus.

Der Pedell stand schon an der Thür und wartete um zu schliefsen; aber wir gingen nur zögernd hinaus. Wir fanden es *niederträchtig* von dem Direktor; wir fanden, dafs das kein Grund sei. Denn was ging es ihn an, wenn auch einer ein Unglück bekam. *Wie könnte man je das ihm vorwerfen!* Der Mann *war wirklich nicht empfänglich für Überredung;* denn die Schüler hatten ihm doch versichert, dafs keine Gefahr vorhanden war. Die ältern fanden es sogar beleidigend, dafs er ihnen nicht hatte glauben wollen.

So zogen wir murrend nach Hause, wo ich zu spät zum Kaffee kam, der natürlich kalt war. Das *gröfste Ärgernis* aber war, dafs der Direktor noch obendrein zu Hause Recht bekam und dafs ich, wenn ich auch wirklich frei bekommen hätte, von meinem Vater doch keine Erlaubnis zum Schlittschuhlaufen erhalten haben würde, weil *seiner Ansicht nach* das Eis noch lange nicht stark genug war. Ich war so böse, dafs ich mich in meiner Wut entschlofs, am folgenden Tage nicht zu wollen, wenn ich dann auch *gehen dürfte.*

G. V.

Opmerkingen.

Bovenstaande vertaling is over het algemeen zeer voldoende. Slechts hier en daar hebben wij een woord of eene uitdrukking aangeschrapt, waar zonder noodzaak van den tekst is afgeweken of waarvan wij eene andere vertaling zouden geven. Zoo kan bv. in den tweeden zin het bijwoord *bepaald* zeer goed weergegeven door het bijwoord sicher. Wij begrijpen, waarom de vertaler *Wij hoorden van boeren* door Man erzählte uns von Bauern heeft weergegeven en willen daarom deze vrijheid ook volstrekt niet veroordeelen; alleen wenschen wij op te merken, dat tegen de woordelijke vertaling Wir hörten von Bauern geen redelijk bezwaar is in te brengen. — Voor Ein paar aufserhalb der Stadt wohnende Schüler, eene wel wat breedsprakige vertaling van *een paar buitenjongens*, zeggen wij liever Ein paar Knaben von auswärts. — In plaats van die allerlei Fragen an sie richteten vertalen wij — bijna woordelijk: die ihnen allerhand Fragen stellten (*die hun allerlei vragen deden*). — De zin *want er kwamen ook jongens* enz. behoeft bij vertaling niet omgezet te worden; de gewone uitdrukking voor *met het voornemen* is in der Absicht. Een Hollandsche jongen zegt: *de bel luidde*, een Duitsche jongen zegt daarvoor es klingelte. — Den Direktor abwarten: dat gaat niet; het moet zijn auf den Direktor warten. — Ehrerbietig is in het gegeven verband te sterk uitgedrukt; bescheiden klinkt beter. — Voor *het viel niet mee* bestaat in het Duitsch geen overeenkomstige uitdrukking; eene altijd passende vertaling is ook niet te geven. In plaats van befriedigend zouden wij liever günstig zeggen. — Het figuurlijk gebruik van *rekening* in den zin van *verantwoordelijkheid* is in onze taal zeer gewoon, in het Duitsch niet; daarom in plaats van kommt es auf meine Rechnung: bin ich verantwortlich. — Niederträchtig is te bar, zelfs in den mond van schooljongens; abscheulich gaat beter. — De vertaling van de zinnen: *Hoe kon men dat nu ooit aan hem wijten* en *De man was toch voor geene overreding vatbaar* is niet gelukkig; maar wij zien geen kans, om er zonder groote afwijking van den tekst iets goeds van te maken. — Das Ärgerlichste is hier beter dan Das gröfste Ärgernis. — Wanneer het werkwoord in den Konj. wordt gezet, zijn de woorden seiner Ansicht nach overbodig. — In plaats van gehen dürfte beter würde gehen dürfen.

Schriftelijk werk voor Examen A (M. O.) 1899.

De gegeven vertaling te verbeteren. Wat niet bepaald fout is, mag niet veranderd worden.

Uit het leven van Keizer Wilhelm den Eersten.

De keizer ging geregeld elk jaar voor eenige weken naar de badplaats Gastein. Eens, in Augustus 1885, kort voor hij in zijne hoofdstad terugkeerde, hadden zich eenige Engelschen gevoegd bij hen, die van zijne afwezigheid gebruik maakten, om een bezoek te brengen aan het in hooge mate bezienswaardige kasteel Babelsberg. Een hunner had gaarne het een of ander voorwerp, dat op den keizer betrekking had, als aandenken aan den grooten monarch in zijn bezit gehad. Maar zou die hartewensch van den zonderling wel verwezenlijkt worden? In elke zaal, elk hoekje, waar hij kwam, keek hij als 't ware met de blikken van een spion rond, of er iets was, dat in aanmerking zou kunnen komen. Toen de bezoekers beneden in de ruime marmeren vestibule aangekomen waren, toonde de portier, die de vreemdelingen het paleis rondleidde, hun de vele wandelstokken, waarvan de keizer zich op zijne wandelingen door het park placht te bedienen en waaronder er zich een bevond, dien de vorst jaren geleden zelf gesneden had. Toen

Aus dem Leben Kaiser Wilhelm des Ersten.

Der Kaiser ging geregelt jedes Jahr auf einigen Wochen nach dem Badeorte Gastein. Einmal, in August 1885, kurz bevor er in seiner Hauptstadt zurückkehrte, hatten sich einige Engländer bei denen gefügt, welche von seiner Abwesenheit Gebrauch machten, um dem in hohem Masze sehenswerten Schlosz Babelsberg einen Besuch abzustatten. Einer von ihnen möchte gerne irgend einen Gegenstand, der im Verhältnis zu dem Kaiser stand, als Andenken an den groszen Monarch in seinem Besitz haben. Aber würde jener Herzenswunsch des Sonderlings wohl verwirklicht werden? In jedem Saal, jeder Ecke, wo er kam, sah er wie mit den Blicken eines Spions um, ob etwas da war, das in Betracht kommen könnte. Als die Besucher unten in dem geräumigen marmorn Korridor angekommen waren, zeigte der Portier, der die Fremdlinge im Schlosse umherführte, ihnen die vielen Spazierstöcke, wovon der Kaiser sich auf seinen Spaziergängen durch das Park zu bedienen pflegte und worunter sich einer befand, den der Fürst viele

meende onze zonderlinge Brit gevonden te hebben, wat hij zocht. Hij bood den gids een aanzienlijk bedrag voor den stok; maar deze verklaarde, zooals licht te denken valt, dat hij over het eigendom van zijn heer niet zoo maar mocht beschikken. Alle pogingen, die de Engelschman verder nog in het werk stelde, waren vruchteloos; of hij al een hooger bod deed, niets baatte; onverrichterzake moest hij vertrekken. Kort na den terugkeer des keizers, toen de monarch zich eens op zeer minzame wijze met zijn dienstpersoneel onderhield, werd hem dit voorval bericht. Glimlachend merkte de keizer op, dat het jammer was, dat zijn stok niet voor dien hoogen prijs was verkocht; het zou een aardig sommetje voor zijne invaliden, die het zoo schraal hadden, geweest zijn. „In het vervolg maar van de hand doen," voegde hij er bij, „voor mijne behoeftige invaliden kan er nooit genoeg geld verzameld worden!"

Jahre her selbst geschnitten hatte. Nun glaubte unser seltsamer Britte gefunden zu haben, was er suche. Er bot dem Führer einen ansehnlichen Betrag für den Stock, aber dieser erklärte, wie leicht zu denken fällt, dasz er über das Eigentum seines Herren nicht so nur verfügen durfte. Alle Versuche, welche der Engländer weiter noch machte, waren fruchtlos: ob er auch ein höheres Gebot thäte, nichts half; unverrichter Sache müszte er abreisen. Kurz nach der Rückkehr des Kaisers, als der Monarch sich einmal auf sehr freundliche Weise mit seiner Dienerschaft unterhielt, wurde ihm dieses Ereignis benachrichtigt. Lächelnd merkte der Kaiser an, es wäre schade, dasz sein Stock nicht um diesen hohen Preis verkauft wäre; es sollte ein hübsches Sümmchen für seine Invaliden, welche ein so knappes Einkommen hatten, gewesen sein.

„Künftig nur immer verkaufen", fügte er dabei, „für meine notdürftigen Invaliden kann nie Geld genug gesammelt werden!"

Correspondentie.

Voldoende vertaling *uit het Nederlandsch in het Duitsch:* N. Br. te Amsterdam, H. te Herwijnen, J. Pas te Borne, L. Wageman te Zwolle, Joh. R. te Amsterdam, M. Luchies te Zeist, G. A. Ouwejan te Utrecht en J. van Schothorst te Baarn.

Voldoende vertaling *uit het Duitsch in het Nederlandsch:* L. Wageman te Zwolle, M. Luchies te Zeist, P. G. Vaags te Edam, J. Pas te Borne, H. te Herwijnen, G. A. Ouwejan te Utrecht, J. van Schothorst te Baarn, Achilles te Rotterdam, Mej. Mathilde Wolff te Oudenbosch, Jos. van der Horst te Zutphen en Mej. Cato Deckers te Heeze.

BOEKAANKONDIGING.

Wörterbuch der deutschen Verben, Adjektive und Präpositionen, mit Angabe ihrer Konstruktion, der üblichen Redensarten und der Synonyme, von Dr. C. W. G. ED. SCHWARZ. Dritte wohlfeile Auflage. Revidiert von Dr. F. LEVITICUS. Haarlem, Erven Bohn. *f* 1,50.

Voor ons ligt de *derde* druk van een werk, dat in dit Tijdschrift steeds voorkomt op de lijst van boeken, welke naar onze meening voor de studie der Duitsche taal aanbeveling verdienen. Het is een vertrouwbaar boek, door zijn rijkdom aan voorbeelden zeer geschikt om *het gebruik en de beteekenis der woorden in verband met hunne regeering te leeren kennen*, veel beter dan een gewoon woordenboek.

„Bei jedem objektiven Verb ist genau der Kasus angegeben, und zwar zu jeder Bedeutung des Verbs, wenn diese einen Wechsel des Fallforms verlangt; insbesondere auch ist bei reflexieven und reciproken Verben der Kasus mitgeteilt, da dieser an dem Pronomen sich nicht zu erkennen ist."

De derde druk onderscheidt zich in enkele opzichten van den vorigen. Bij een aantal woorden heeft Dr. LEVITICUS Synoniemen gegeven; de nieuwe — d.i. de in onze Duitsche schoolboeken algemeen gebruikelijke — spelling heeft de oude vervangen; ter wille van de duidelijkheid zijn de voorbeelden met Duitsche letter gedrukt; overbodige verklaringen hier en daar zijn weggelaten: alles verbeteringen, die het boek in bruikbaarheid hebben doen winnen. De omvang is gelijk gebleven, de typographische uitvoering eveneens. Maar de prijs van het boek is *niet* gelijk gebleven, hoewel op den omslag nog altijd staat wohlfeile Auflage. Nu de uitgever den prijs van het boek van *f* 0,90 op *f* 1,50 heeft gebracht, had het woord wohlfeile moeten weggelaten worden.

Tiernamen in Sprichwörtern und Redensarten.

Grofs ist in unserer Sprache und in der deutschen die Anzahl der Sprichwörter und Redensarten, denen ein Parallelismus zu Grunde liegt und bei welchen Tiere, namentlich unsere Haustiere, zur Vergleichung herangezogen werden. Völlige sprachliche Übereinstimmung ist dabei Ausnahme (I); kleinere oder gröfsere Abweichung in der Form des Ausdrucks Regel (II), wobei es auch oft vorkommt, dafs nur in einer der beiden Sprachen ein Tier genannt oder auf ein Tier hingewiesen wird (III, IV).

Es verlohnt sich der Mühe, für das Studium der Spracheigenheiten, entweder in Hinsicht auf ein erwünschtes Lehrerdiplom oder auf die Bedürfnisse des Alltagslebens dergleichen Redensarten und Sprichwörter zusammenzutragen und dieselben in der oben angegebenen Weise zu ordnen. Deshalb haben wir kein Bedenken getragen, einer Bitte der Redaktion zur Lieferung eines Aufsatzes unter obigem Titel Folge zu leisten und geben nachstehendes Verzeichnis jedem Studierenden zur beliebigen Ergänzung.

I. Viel Hunde sind des Hasen Tod. Kommt man über den Hund, so kommt man über den Schwanz. Wenn man einen Hund prügeln (*slaan*) will, findet man bald (*gemakkelijk*) einen Prügel (*stok*). Wenn man dem Hunde zu Leibe will, so hat er das Leder gefressen (II). Hunde, die bellen, (*Blaffende honden*) beifsen nicht. Sie leben zusammen wie Hunde und Katzen (*als* hond *en* kat). Hundefrafs (*hondenkost*). Hundeleben. Hundemüde (*zoo moe als een hond*). Hundsfott. Ungläubiger Hund. Die Hundstage. Hundewetter = Heidenwetter, Mordwetter (II). Er spitzte die Ohren. Die Katze (*kat*) im Sack kaufen (nämlich: statt eines Hasen). Je mehr man die Katze streichelt, desto höher hebt sie den Schwanz. Wenn die Katze nicht zu Hause ist, tanzen die Mäuse auf dem Tisch herum = *Als de kat uit is*, *dansen de muizen* = *Als het hek van den dam is*, *loopen de* kalvers *uit de wei.* Falsch wie die Katzen, die vorne lecken und hinten kratzen (*valsch als katten*). Die Katze putzt (*wascht*) sich, wir kriegen Gäste. Die Katze hat's gefressen. Viel Kühe, viel Mühe (*veel koeien*, *veel moeien* = *moeite*, *zorg*). Das ist eine Melkkuh (melke Kuh, milchende Kuh, *melkkoetje*) für ihn. Da gehen wir Musikanten, sagte die Kuh zum Pfeifer, als sie eine Schelle bekomme hatte. Der Gescheitere (der Klügere) giebt nach, hat der

Ochs zum Fleischhauer (Fleischhacker) gesagt. Dem Ochsen, der da drischt (*Een dorschenden os*) soll man das Maul nicht verbinden (*niet muilbanden*). Das goldene Kalb anbeten. Mit fremdem (*een andermans*) Kalbe pflügen. Steckenpferd. Einem auf (*aan*) den Zahn fühlen (wie einem Pferde). Dem geschenkten Gaul (*een gegeven paard*) sieht man nicht ins Maul. Das Ross, das den Haber verdient, kriegt ihn nicht immer. Viel Geschrei und wenig Wolle, sagte der Teufel, da schor er ein Schwein. Wenn die Schweine satt sind, kehren sie den Trog um. Perlen vor die Säue (*zwijnen*) werfen. Ein räudiges Schaf steckt die ganze Herde an. Geduldige (*mak*) Schafe gehen viele in einen Stall (*hok*); der ungeduldigen aber noch mehr, denn sie springen übereinander. Er hat sein Schäfchen (*zijne schaapjes*) im (*op 't*) Trocknen. Sein Schäfchen (*zijne schaapjes*) scheren. Bienen und Schafe bringen 's Glück im Schlafe. Zahm (*zoo mak*) wie ein Lamm. Kapriolen (*bokkesprongen*; capra = Ziege) machen. Einen Bock schiefsen, einen Pudel [1]) machen (II) = einen Schnitzer machen. Sündenbock. Die Ratten verlassen das Schiff. Eine alte Ratte in der Falle haben. Mit Speck fängt man Mäuse. In eine leere Scheune kommt keine Maus. Aus (*van*) einer Mücke einen Elefanten machen. Die Mücke seigen (seihen) und das Kamel (*kemel*) verschlucken (*doorzwelgen*). Dem toten Löwen kann jeder Hase an der Mähne zupfen. In die Höhle des Löwen gehen. Er hat Augen wie ein Luchs. Wer unter Wölfen ist, mufs mit ihnen heulen. Geldwolf. Wölfe in Schafskleidern. Die Trauben sind mir zu sauer, sagte der Fuchs = Sie ist mir zu krumm, sagte der Fuchs, da hing die Wurst am Balken (II) = Es ist schlecht Wasser, sagte der Reiher, da konnte er nicht schwimmen (II). Böhnhase. Verliebt wie ein Eichhörnchen. Ich blase (huste, pfeife, male) dir was (*ik heb maling aan je*), sagte der Igel zum Hund, da hatte er sich zusammengerollt. Ein loser (*leepe*) Vogel. Ein Spottvogel. Er sieht aus wie eine Vogelscheuche (*vogel-, musschenverschrikker*). Wie die Alten sungen (altes Plural, Impf. Ind.) so zwitschern (*piepen*) auch die Jungen. Er schmückt sich (*pronkt*) mit fremden Federn. Eine blinde Henne (ein blindes Huhn) findet wohl auch ein Korn. Das Ei will klüger sein als die Henne. Schwanengesang (*zwanenzang*). Rot wie ein Puter (*kalkoensche*

---

[1]) Vom Kegelspiel.

haan) [1]. Rot wie ein (gesottener) Krebs [1]. Eine Ente („*canard*", falsche Zeitungsnachricht für die Sauregurkenzeit). Stolz wie ein Pfau. Sich spreizen (*pronken*) wie ein Pfau. Ein weifser Rabe. Stehlen wie ein Rabe. Eine wilde Krähe (*wilde kraai* = *levendig, jolig meisje*). Geschwätzig sein (*klappen*) wie eine Elster. Der Bube fuhr unter die Mädels, wie der Habicht (*sperwer*) [2] in einen Taubenschlag. Eine Schwalbe macht keinen Sommer. Ein sauberer Zeisig (*rare sijs*). Krokodilsthränen weinen. Schlangenbrut (*slangengebroed*). Otterngezücht (*adderengebroedsel*). Sei klug (*voorzichtig*) wie die Schlangen und sanft (*oprecht*) wie die Tauben Kalt wie ein Frosch (*kikker*). Er geht den Krebsgang (d. h. rückwärts; daher auch: Krebsschaden = *kanker*). Glatt wie ein Aal. Steif wie ein Stockfisch = Steif wie ein Pfahl. Zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen = Mit einem Schlage zwei Fliegen treffen (II) = Zwei Krähen auf einen Schufs (II). So scheiden wir nicht, sagte der Hahn zum Wurm und frafs ihn. Das geht den Schneckengang = Das geht wie auf der Schneckenpost (II) = Das geht nicht schneller, als die Schnecke auf dem Stoppelfelde (II). (*Dat gaat den slakkengang, op zijn elf-en-dertigst*).

2. *Bekend als de bonte hond* = bekannt wie ein bunter Hund, wie ein bunter Pudel, wie das schlechte Geld (IV). *Hij loopt als een haas* = Er läuft wie ein Windhund, wie ein Wiesel. *Zoo nat als een kat, als een kip* = Nafs wie ein begossener Pudel, pudelnafs; nafs wie eine gebadete (getaufte) Maus. *Het is vandaag een weer om er geen* hond of kat *door te sturen* = Das Wetter ist heute so schlecht, dafs man keinen Hund vor die Thür jagen mag [3]. *In donker zijn alle* katjes grauw = Bei (der) Nacht sind alle Kühe, alle Katzen schwarz. *Eene kat* komt altijd op haar pooten terecht = Eine Katze hat neun Leben, wie die Zwiebel sieben Häute. *Wie zal de kat de bel aanbinden?* = Wer hängt der Katze die Schelle an? *De kat op het spek laten passen* = Der Katze den Speck, dem Wolfe die Schafe befehlen; den Bock zum Gärtner setzen (III). Stuur de *kat* naar Rome, als ze terugkomt, zegt ze „miauw" = Reist eine Katze nach Frankreich, so kommt ein Mausfänger wieder = Fliegt

---

[1]) Dafür auch: rot wie ein Zinshahn. Vergl. das franz.: *rouge comme un coq*.
[2]) Hühnerhabicht = *havik*; Finkenhabicht od. Sperber = *sperwer*.
[3]) Vergl. das franz.: *Bigre de temps, c'est à ne pas mettre* un sergent de ville *dehors*.

eine Gans auch über den Rhein, sie komt als Gickgack wieder heim = Schick' ein Kalb nach Paris, es kommt doch wieder als Kalb nach Hause und schreit: „hamuh!" Een *vos* verliest *wel* zijn haren, *maar niet* zijn streken = Der Fuchs ändert wohl den Balg, behält aber den Schalk = Der Wolf läfst wohl die Haare, aber nicht die Naupen (Naupen = Grillen, Launen, Mucken, Tücken) = Der Bock läfst wohl vom Bart, aber nicht von der Art = Die Katze läfst das Mausen nicht = Wer als Schalk ins Kloster geht, kommt als Bube wieder heraus (IV). *Men noemt geen* koe *bont*, of er is een vlekje aan = Wenn die Kuh Bläfs heifst, so hat sie auch etwas Weifses vor dem Kopfe = Es wird keine Kuh Blesse genannt, die nicht einen weifsen Fleck vorm Kopfe hat. Als het kalf *verdronken is, dempt men den put* = Wenn das Kind ertrunken (hineingefallen) ist, deckt man den Brunnen zu (IV) = Wenn das Kalb gestohlen ist, bessert der Bauer die Stallthür aus = Wenn das Pferd bereits gestohlen ist, wird der Stall zugesperrt[1]) = Wenn die Kuh aus dem Stalle (gestohlen) ist, wird die Thür zugesperrt = Wenn das Haus abgebrannt ist, holt man die Spritze = Nach dem Tode eine Weinsuppe (IV). *Hij is zoo dom als een os* = Wenn er Hörner hätte, wäre der Ochse fertig. De koe *bij de horens pakken* = Den Ochsen (den Stier) bei den Hörnern fassen. De verzenen *tegen de prikkels slaan* = Wider den Stachel lecken. *Een boer bekommert zich meer over den dood van zijn vee dan van zijne vrouw* = Weibersterben ist dem Bauer kein Verderben, aber Pferdverrecken, das ist ihm ein Schrecken. De paarden *achter den ploeg spannen* = das Pferd hinter den Wagen spannen = das Pferd beim Schwanz aufzäumen. Hij trekt een lip, *als de merrie bij haar dood veulen* = Er läfst das Maul hängen, wie die Stute bei ihrem toten Füllen. *Stomme* ezel! = Du Rofs! Du Kamel! *Waar de varkens veel zijn, wordt* de spoeling *dun* = Viel Schweine machen dünnen Trank = Viele Brüder machen schmale Güter (IV). *Een* beest (*biljartspel*) = Eine Sau. *Zoo lomp als een varken* = saugrob, grob wie Saubohnenstroh. Bel*hamel* = Leithammel. *Een oude bok houdt ook wel van een groen blaadje* = Alte Ziegen lecken auch gerne Salz. *Slapen als* een os = schlafen wie ein Ratz (Ratz = *bergrat*, *marmot*[2]),

[1]) Vgl. das franz.: *Quand les chevaux sont partis, on ferme l'écurie.*
[2]) Vgl. das franz.: *dormir comme une marmotte.*

wie eine Zecke. *Zoo arm als een kerkrot* = arm wie eine Kirchenmaus. *Muizenissen* (muizennesten) *in 't hoofd hebben* = Mäusenester, Grillen, Raupen im Kopfe haben. *Vogeltjes, die te vroeg zingen,* krijgt de poes = Vögel, die zu früh singen, hören bald auf = Was sich zu mausig macht, das frifst die Katze (mausen = Mäuse als Nahrung fangen; die Mause, Mauser, Maufse, Maufser = regelmäfsiger Wechel in der Bekleidung der Vögel; in der Mau(f)se(r) sein = *ruien* = mau(f)se(r)n; sich mausig machen = mit keckem Wesen sich mehr, als einem eigentlich zukommt, herausnehmen; mit Entschiedenheit auftreten und vorgehen). *Honger hebben* als een paard = Hunger haben wie ein Wolf; einen Wolfshunger, einen Bärenhunger haben. *De wolf verraadt zich ondanks zijn* schapen*vacht* = Oft aus Lammeshaut des Wolfes Tücke schaut. *Daar komt* de aap uit de mouw = Da kommt der Fuchs zum Loche heraus. *Als de vos de passie preekt, boer, pas op je ganzen* = Sind Füchse in der Nähe, so gieb auf den Geflügelstall acht. *Een geheim trachten uit te visschen* = Auf den Busch (auf die Staude) klopfen, (ob kein Hase darin sei). *Het hazen*pad kiezen = das Hazenpanier ergreifen. (Panier = Fahne, Jägerausdruck für Schwanz eines Hasen, holl. *pluim*). *Bang als* een wezel = Scheu wie ein Eichhorn. *Ieder vogeltje zingt, zooals* het gebekt is = Jeder Vogel singt, wie ihm der Schnabel gewachsen ist. *Een* ongeluks*vogel* = ein Pechvogel, ein Unglückspeter (IV). *Hij* laat zich lijmen = Er geht auf den Leim (wie ein Vogel). *Je praat mooi, maar* ik laat me niet lijmen = Die Worte sind gut, sagte der Wolf, aber ins Dorf komme ich doch nicht. *Beter één vogel in de hand dan tien* in de lucht = Besser ein Vogel in der Hand als zehn am Strand = Ein Sperling im Sack ist besser als eine Taube auf dem Dache. *Hij heeft* een vogeltje *onder den hoed* = Er hat Vögel (Spatzen, Schwalben) unterm Hut. *Den rooden haan* laten kraaien = den roten Hahn aufs Dach setzen. *Met de kippen* op stok *gaan* = Früh mit den Hühnern zu Bette gehen. *Hij krijgt* kippevel = Er kriegt eine Gänsehaut. *Zij loopen* als eendenkuikens = sie gehen im Gänsemarsche (nämlich: einer hinter dem andern). *Een* stomme (= *domme* eend) = eine dumme Gans. *Wie 't geluk mee heeft, dien vliegen de gebraden* duiven *in den mond* = Wer's Glück hat, dem fliegen die gebratenen Enten (Tauben) in den Mund. *Als er één* schaap *over den dam is, volgen er meer* = Wo Tauben sind, da fliegen Tauben zu. 't Muist, *wat van* katten

komt = Raben zeugen keine Tauben, Dornen bringen keine Trauben. *Dat is* een oude vos = Das ist keine Krähe von gestern. Ekster*oog* = Hühnerauge. *Valsche* kat = falsche Schlange. *Een slang* aan den *boezem* koesteren = eine Schlange im Busen haben. *Met een kanon op een* vloo *schieten* = einer Schildkröte mit einem Pferde nachsetzen. Zwijgen *als een visch* = Stumm sein wie ein Fisch. *Als haringen* opeengepakt, *als haringen* in een ton = Wie die Heringe (in einer Tonne). *Hij is* zoo dom als een os (als een koe) = Er ist ein Stockfisch. *Hij heeft* paardevleesch gegeten = Er hat Hummeln im Gesäfs (er kann nicht still sitzen). Zich *in een wespennest* steken = in ein Wespennest stofsen. *Zoo dood als een* pier, morsdood = maustot.

3. Da liegt der Hund begraben (und also auch der nach dem Aberglauben vom begrabenen Hunde bewachte Schatz) = Da liegt der Hase im Pfeffer (nämlich; in der Pfefferbrühe), also: das ist es, worauf es ankommt = da sitzt der Knoten = *daar zit 'm de knoop.* Vom Pferde auf den Esel kommen = *achteruit gaan.* Er kommt vom Pferde auf die Kuh, von der Kuh aufs Schwein, vom Schweine auf den Hund (also immer mehr herunter), wie Hans im Glück (*Jantje Fortuinig*). Auf den Hund kommen = *aan lager wal raken.* Vom Hunde auf den Schwanz kommen = *heelemaal aan lager wal raken.* Das ist unterm Hunde, *beneden alle critiek*, *minder dan min.* Der geht fort so stille, als wenn ihn der Hund gebissen hätte; er geht fort, wie ein begossener Pudel, *hij druipt af.* Er schüttelt's ab, wie der Hund den Regen = *hij laat het langs zijn koude kleeren afglijden* (hij trekt er zich niets van aan, daar hij geen eergevoel heeft). Damit lockt man keinen Hund vom Ofen = *dat baat niets.* Er kann keinen Hund vom Ofen locken = *hij deugt nergens voor.* Den Hund vom Ofen zu locken wissen = *raad weten*, *zoo dom nog niet zijn* [1]. Einen (aus)hunzen (für: (aus)hundsen, von Hund) = *iemand den mantel uitvegen.* Verhunzen (für: verhundsen) = *misvormen*, *verfomfaaien.* Wer auf dem Markte singt, dem bellt jeder Hund ins Lied = Wer da bauet an die Strafsen, soll die Leute reden lassen = *Wie aan den weg timmert*, *heeft veel berichts.* Des Pudels Kern (GOETHE, Faust, I) = *de kern der zaak.* Pudelnärrisch =

[1]) Vgl. BÜRGER, der Kaiser und der Abt:
Versteh' ich gleich nichts von lateinischen Brocken,
So weifs ich den Hund doch vom Ofen zu locken.

gek van joligheid. Das macht der Katze keinen Buckel = *dat hindert niet.* Du Schmeichelkatze! = *jij vleister!* Am Katzentisch essen = *aan 't bijtafetje eten.* Auch die Katze sieht den Kaiser an = *Aankijken staat vrij* [1]. Er hat einen Kater (statt: Katarrh) = *Hij heeft haarpijn.* Katzenjammer = *haarpijn* (Katze, Femininum zum vorangehenden Kater?) [2] Katzengold (eigentlich: falsches Gold) = *gele mika.* Katzensilber = *mika.* Katzenbart = *knevel.* Katzenmusik = *ketelmuziek.* Sie haben keine Katze = *ze zijn maar* met hun beidjes. Er macht ein (dummes) Gesicht, wie die Katze wenn's donnert, wie ein Gänserich beim Wetterleuchten = *hij zet een gezicht, of hij het te Keulen hoort donderen.* Er schleicht sich davon wie die Katze vom Taubenschlag; er kommt geschlichen, wie die Fliege aus der Buttermilch = *hij sluipt weg, hij komt aansluipen, of hij kwaad gedaan, of hij zijn oortje versnoept heeft.* Das trägt die Katz' (die Maus, die Mücke) auf dem Schwanze fort = *Dat is een bedroefd klein beetje.* Ein andermal leih' ich dir die Katze, die kommt allein heim = *Je moet weer wat bij me komen leenen!* Die Katze maust links = *de zaak loopt mis.* Wo Katzen und Eulen (Wölfe und Füchse, Fuchs und Hase) einander gute Nacht sagen = an einem sehr entlegenen Orte. Es ist nur ein Katzensprung, ein Hahnenschrei = *'t Is maar een wipje.* Etwas ansehen (angaffen), wie die Kuh das neue Thor; (*dom-nieuwsgierig*). Durch Gebet und Mühe (*bidden en werken*) erhält man Ochsen und Kühe (*wordt men rijk*). Die Kuh samt dem Kalbe = *het heele hutje met mutje.* Der Kuh das Kalb abfragen = *iemand 't hemd van 't lijf vragen.* Wird man alt wie eine Kuh(!), man lernt noch immer dazu = In der Schule ist der Mensch immer = *Men is nooit te oud om te leeren.* Alte Kuh gar leicht vergifst, dafs sie ein Kalb gewesen ist = *Men moet nooit vergeten, dat men zelf ook jong geweest is.* Blindekuh [3] = *blindemannetje.* Da stehen die Ochsen am Berge (und wissen nicht weiter; auch im Sing.) = *Daar zitten we nu!* Er hat Heu an den Hörnern (Warnungszeichen für böse Ochsen oder Stiere) = *Neem u voor hem in acht!* Ochsen, büffeln (burschikoser Ausdruck) = *blokken.* Wer's Glück hat, dem kalbt

---

[1]) Vgl. das engl.: *A cat may look at a king.*

[2]) So wohl auch: die schnelle Kathrine (Diarrhöe, Durchfall, Darmkatarrh) scherzhaftes Femininum zu Kater (also statt Katerine)?

[3]) Dieses Kuh ist wahrscheinlich ursprünglich das französische *coup.* Der Hauptton liegt in Blindekuh auf der ersten Silbe.

der Ochse, und wenn er Brennesseln sät, gehen Rüben auf = *Er zijn menschen, wien alles in de wereld meeloopt.* Von einem Ochsen kann man nichts verlangen als ein Stück Rindfleisch = *Van zoo'n lomperd kan men niet anders verwachten.* Das heifst einen Ochsen gemolken = das ist vergebliche Mühe. Da steht er, wie das Kalb vor der Windmühle = *Daar staat hij op zijn neus te kijken.* Das Kälbchen austreiben; Kälbersprünge machen = *van den band zijn.* Dem Kalbfelle folgen [1] (Kalbfell = Trommel) = *soldaat worden.* Arme haben die Kinder, Reiche die Rinder = *Arme menschen zijn gewoonlijk rijk aan kinderen.* Er setzt sich aufs hohe Pferd, aufs hohe Rofs = *hij wordt hoovaardig.* Vom hohen Pferde herab (*uit de hoogte*) antworten. Er lacht, wenn ein altes Pferd hustet (*om een haverklap*). Ein tolles Pferd reiten = *dolle streken uithalen.* Pferdearbeit und Spatzenfutter = *hard werken voor een beetje.* Geputzt wie ein Schlittenpferd, wie ein Palmesel (Esel am Palmsonntag), wie ein Pfingstochse (*paaschos*) = *mal opgedirkt.* Mach' mir meinen Gaul nicht scheu! = *Verkoop nu geen praatjes!* Er reitet Schusters Rappen (Rappe = schwarzes Pferd) = *Hij reist te voet,* per pedes apostolorum. Der Hafer sticht ihn = *de broodkruimels steken hem.* Wenn es dem Esel zu wohl ist, geht er aufs Eis tanzen = *'t Zijn sterke beenen, die de weelde kunnen dragen.* Wer für den Esel (*voor een stuivertje*) geboren ist, kommt nicht aufs Pferd (*tot een dubbeltje*). Willst du den Esel zu Grabe läuten? = *Zit niet met je beenen onder de tafel te zwaaien!* (Ein Eselsbegräbnis war das Begräbnis eines Verbrechers ohne Glockenklang). Der Esel fährt schon heraus = *Hij begint al te grijzen.* Er ziert die Gesellschaft, wie der Esel den Rofsmarkt (*past er heelemaal niet bij*). Auf den Sack schlagen und den Esel meinen = einen Seitenhieb erteilen, *een steek onder water geven.* Den Packesel machen = *duivelstoejager zijn.* Sich dazu schicken, wie ein Esel zum Lautenschlagen = *er heelemaal niet voor deugen.* Wer sich mischt unter die Kleie, den fressen die Säue (Schweine) = *Wie zich in onnet gezelschap begeeft, moet zich ook eene onnette behandeling laten welgevallen.* Wenn die Maus satt ist, schmeckt das Mehl bitter = *Wie meer dan genoeg heeft, waardeert het bezit niet; wie geen trek in 't eten heeft, heeft zeker geen honger.* Er kam damit an wie die Sau im Judenhof = *Hij liep leelijk tegen de lamp.* Sau = *aas* (im Kartenspiel). Sau haben, Schwein haben = *boffen.* Er hat

1 Vgl. Bilderdijk, De twee Broeders voor Bommel:
„Aan 't kalfsvel zwoer ik eenmaal trouw."

ein Sauglück = *Hij boft.* Er ist da beliebt, wie das Schwein im Judenhause = *Hij is er gezien, als een rotte appel bij* (*Lijsbet-moêr,*) *de groentevrouw.* Daraus kann kein Schwein (*geen jood*) klug werden. Die Sauglocke läuten = *gemeene taal uitslaan.* Schafsgeduld, Lammsgeduld (*Jobsgeduld*) haben. Wer sich zum Lamme macht, den fressen die Wölfe = Wer sich zur Taube macht, den fressen die Falken = *Al te goed is buurmans gek.* Neidhammel = *nijdigaard, afgunstige.* „Ist der Bock gesattelt?" fragt man einen, der zu lange auf sich warten läſst (*Ben je haast klaar om mee te gaan?*) Jemand ins Bockshorn jagen = *iemand benauwd maken.* 'raus mit der Ziege auf den Teichdamm! = *Voor den dag er mee!* Er thät das Mäuschen melken, wenn er das Euterchen fände = *Hij is vreeselijk inhalig.* Da giebt's Mäuse, sagte der Ratzenmann = *Daar valt wat te halen!* Sich patzig machen, wie die Ratte im Kast = *op zijne achterste pooten* (fig.) *gaan staan.* Kein Haus ohne Maus = kein Haus ohne Kreuz = Es giebt kein Häuslein, es hat sein Kreuzlein = *Ieder huis heeft zijn kruis.* Davon beiſst die Maus keinen Faden mehr ab = *Daar gaat geen steek af.* Sie leben wie die Mäuse in der Speckseite, wie der Vogel im Hanfsamen, *in overdaad.* Es ist eine arme Maus, die nur ein Loch hat = *Men moet zich niet voor één gat laten vangen.* Kleine Mäuse haben auch Schwänze = *Kleine potjes hebben ook ooren.* Mein Mäuschen! = *mijn lieverdje, ventje, engeltje, schatje!* Affen feil halten, Maulaffen feil haben = *iets met open mond aanstaren.* Jemandes Affe sein = *iemand alles naäpen.* Er hat einen Affen, einen Spitz = *hij heeft een stuk in zijn kraag.* Sich dazu schicken, wie ein Affe in einen Glasschrank = *er heelemaal niet voor deugen.* Ein Trampel, ein Trampeltier [1]) = *een onbehouwen mensch.* Er ist der Löwe (*de gevierde man, de held*) des Tages. Was der Löwe nicht kann, das kann der Fuchs = Wenn die Löwenhaut nichts gilt, muss der Fuchsbalg gelten = *Wie niet sterk is, moet slim zijn.* Er hat ein Löwenmaul und ein Hasenherz = *Hij heeft veel praats, maar weinig daads.* Einem einen Bären aufbinden (aus dem Jägerlatein) = *iemand iets op de mouw spelden.* Ein Bärenhäuter = een luiaard. (Die alten Deutschen lagen, wenn sie nicht im Kriege oder auf der Jagd waren,

---

[1]) Das Geschlecht *kameel* heisst Kamel. Das zweihöckerige Kamel = das Trampeltier; das einhöckerige Kamel = das Dromedar. (THOMÉ.)

gerne auf ihrer Bärenhaut), Bärbeifsig = *vinnig, bits.* Der kriegt mehr Schläge als ein Tanzbär = *Die krijgt meer slaag als* (= *dan*) *eten.* Wenn man den Wolf nennt, kommt er gerennt (= gerannt) = *Als men van den duivel spreekt, ziet men zijn staart.* Schlank wie ein gesättigter Wolf = *ver van slank.* Sich einen Wolf reiten = *zich blik rijden.* Ehrenwolf; Genufswolf = *eerzuchtige; pretmaker.* Dem Fuchse beichten = *bij den duivel ter biecht gaan.* Einen Fuchs schiefsen, ein Kalb schiefsen = *„rendez-vous" spelen.* Er ist kein heuriger Hase mehr = *hij is niet van gisteren.* Die Arbeit ist kein Hase = *Het werk loopt niet weg.* Er ist ein Hasenfufs; er hat Hasenschuhe an = *Hij is een lafaard.* Man kann nicht wissen, wie Hase läuft (*hoe een dubbeltje rolt*). Bei seiner Rede bleiben, wie der Hase bei der Trommel (*vreeselijk afdwalen*). Der Karnickel hat (den Streit) angefangen! (Karnickel = Kaninchen) [1]. Er hat's in Worten, wie das Eichhörnchen im Schwanze = *Het is hem in den mond geslagen.* Sauigel, Schweinigel = *smeerlap, zwijnjak.* Maulwurfsarbeit = wühlerisches Treiben, *intrigeeren.* Ich habe ein Vögelchen davon singen gehört = *Ik heb er iets van hooren verluiden.* Spafsvogel = *grappenmaker.* Zwei Hähne taugen nicht auf einem Mist = *Geen twee kapiteins op één schip!* Er ist dort Hahn im Korbe (*de gevierde man*). Der Tag nimmt um einen Hahnenschritt (Mückenschritt) zu = *Men kan al merken, dat de dagen lengen.* Auch alte Hühner legen in die Nesseln (und verbrennen sich den Hintern) = *Ouderdom behoedt niet voor dwaasheden.* So weit gehen seine Gänse nicht = *Dat gaat hem te hoog.* Wie geht's? — Auf zwei Füfsen wie ein Gänserich, aber nicht so federicht (*gezond mager; gezond, maar arm*). Man mufs die Leute reden lassen, denn die Gänse können's nicht = *Men moet zich niet aan de praatjes der menschen storen.* Schnattergans, Schnatterliese = *kletskous, babbelkous.* Seine Schwäne für Gänse ausgeben = *knollen voor citroenen verkoopen.* Wenn man den Pfau lobt, breitet er den Schwanz aus = *Lof maakt trotsch.* Wenn der Himmel einfällt, ist's um die armen Sperlinge geschehen (*zijn we allemaal dood*). Schimpfen wie ein Rohrspatz = *schelden als een vischwijf.* Die Spatzen (Sperlinge) pfeifen es auf den Dächern = *Het is een publiek geheim.* Du kranker Star! = *Arm*

---

[1]) Neulich las man im *„Nieuws van den Dag": „en als dan het konijn begonnen is"* u. s. w. Der Wolf, der das Kaninchen gefressen hatte, sagte zu seiner Verteidigung: „Der Karnickel hat angefangen."

ziek schepseltje! Rabeneltern = *hardvochtige ouders.* Rabenaas = *galgenaas.* Rabenhaar = *gitzwart haar.* Rabenvolk = *dief*achtig volk. Eine Krähe hackt der andern die Augen nicht aus = *Twee joden weten, wat een bril kost.* Hol' dich der Geier, der Kuckuck (= Teufel) = *De duivel haal' je.* Beim Kuckuck! = *Drommels!* Das weifs der Kuckuck; das mag der Kuckuck wissen = *Dat mag Joost weten.* Häfslich wie eine Eule, wie eine Kröte, wie eine Spatzenscheuche, wie die Nacht = *zoo leelijk als de nacht.* Ein wunderlicher Kauz = *een rare snuiter* Ein lustiger Kauz = *een vroolijke snuiter.* Es mufs auch solche Käuze geben (GOETHE, Faust, I) = *Zulke zonderlingen moeten er ook zijn; Onze Lieve Heer heeft rare kostgangers!* Du kannst mir einen Storch braten = *Je kunt naar de maan loopen!* Sagt er Spatz, sagt sie Fink = *Zij spreekt hem altijd tegen.* Een Gimpel = *een onnoozel mensch.* (Gimpel oder Dompfaff = Pyrrhula = *goudvink*). Ein lockerer Zeisig = *een losse kwant, een losbol.* Die giftige Kröte! = *Zoo'n venijnig schepsel!* Er sitzt auf dem Pferde, wie die Kröte auf der Hechel (*bang, met krommen rug*). Das ist weder Fisch noch Fleisch, weder Heu noch Stroh; das ist nicht gehauen und nicht gestochen = *Dat raakt kant noch wal; dat lijkt kat noch varken.* Das ist ein feiner Hecht (*een lieve jongen*). Ja, ja, der Hecht ist blau (*gelijk zul je hebben!*) Er ist der Hecht im Karpfenteiche = *Hij brengt wat leven in de brouwerij.* Man kann sich an sein Wort halten, wie bei einem nassen Aal am Schwanze (*volstrekt niet*). Patzig wie ein Stint, dumm wie ein Kind = *aanmatigend maar dom.* Dem wollen wir die Grillen (*kuren*) schon austreiben (*afleeren*). Ein netter Käfer = een aardig jong meisje! Er ist voller Schnaken und Schnurren (*vol grappen*). Eine wilde Hummel = *eene wilde meid, luchthart, wildzang.* Er hat 's im Griffe, wie der Bettelmann die Laus = *Hij heeft er den slag van beet.* Er kriecht wie eine Laus auf einer Teertonne = *Hij schiet niet op.* Das ist so sicher, als eine Laus zwischen zwei Daumen = als zweimal zwei vier sind. Einem einen Floh ins Ohr setzen = *iemand het hoofd warm maken.* Wenn das nicht hilft gegen Wanzen, so weifs ich nicht was helfen soll, sagte Hans, und steckte sein Haus an = *Het geneesmiddel is soms erger dan de kwaal.* Einem die Würmer aus der Nase ziehen [1]) = *iemand uithooren; de boeren de kunst afvragen.* Er ist ein Ohrwurm; *heel lief, maar niet te vertrouwen.*

[1]) Vgl. das frz. *tirer les vers du nez à q.q.*

Das ist ein grofses T i e r (eine Person von Bedeutsamkeit), *een groote hans*. Man macht ein grofses T i e r aus ihm = *Men maakt veel ophef, veel bombarie over hem.*

IV. *Wie te laat komt, vindt den hond in den pot* = Wer nicht kommt zur rechten Zeit, mufs essen was übrig bleibt. *Den* hond *in den pot vinden* = nichts mehr zu essen finden. *Een* kalf *van een man* = ein gutmütiger Mann. *Het hinkende* paard *komt achteraan* = der hinkende B o t e kommt nach. *Ik weet niet, hoe ik dat varken wasschen zal* = Ich weifs nicht, was ich mit der Sache anfangen soll. *Den* aap *beet hebben* = das Geld im Sack haben. *Den gebraden* haan *uithangen* = den grofsen Herrn spielen. *Zijn* haan *moet altijd koning kraaien* = Er will immer recht haben. *Sprookjes van Moeder de Gans* = Ammenmärchen. *Zich verblijden met eene doode* musch, mees, koolmees = sich an leeren Hoffnungen weiden. *Elk houdt zijn* uil *voor een* valk = Jeder ist für das Seinige eingenommen. Ooievaars*kuiten* = Spindelbeine. *Een* spiering *uitgooien, om een* kabeljauw *te vangen* = die Wurst nach der Speckseite (nach dem Schinken) werfen. *Er schuilt een adder onder 't gras* = Es steckt etwas dahinter. *Ik moet maar altijd* de kwaaie pier *zijn* = Ich mufs eben immer d e r U n h o l d sein. *Kijken* als een oorwurm = s a u e r t ö p f i s c h drein schauen.

L. L. VAN THIEL.

Salas y Gomez.

Ich habe nur die allgewalt'ge Zeit
Auf diesem öden Felsen überragt
In grausenhafter Abgeschiedenheit.
Was, Bilder ihr des Lebens, widersagt
Ihr dem, der schon den Toten angehöret?
Zerfliefset in das Nichts zurück, es tagt!
Steig' auf, o Sonne, deren Schein beschwöret
Zur Ruh' den Aufruhr dieser Nachtgenossen,
Und ende du den Kampf, der mich zerstöret.
Sie bricht hervor, und jene sind zerflossen. —
Ich bin mit mir allein, und halte wieder
Die Kinder meines Hirns in mir verschlossen.
O tragt noch heut', ihr altersstarren Glieder,
Mich dort hinunter, wo die Nester liegen;
Ich lege bald zur letzten Rast euch nieder.
Verwehrt ihr, meinem Willen euch zu schmiegen,

Wo machtlos inn're Qualen sich erprobt,
Wird endlich, endlich doch der Hunger siegen.
Es hat der Sturm im Herzen ausgetobt,
Und hier, wo ich gelitten und gerungen,
Hier hab' ich auszuatmen auch gelobt.
Lafs Herr, durch den ich selber mich bezwungen,
Nicht Schiff und Menschen diesen Stein erreichen,
Bevor mein letzter Klagelaut verklungen.
Lafs klanglos mich und friedsam hier erbleichen;
Was frommte mir annoch in später Stunde,
Zu wandeln, eine Leiche über Leichen?
Sie schlummern in der Erde kühlem Grunde,
Die meinen Eintritt in die Welt begrüfst,
Und längst verschollen ist von mir die Kunde.
Ich habe, Herr, gelitten und gebüfst, —
Doch fremd zu wallen in der Heimat . . . nein!
Durch Wermut wird das Bittre nicht versüfst.
Lafs weltverlassen sterben mich allein,
Und nur auf deine Gnade noch vertrauen;
Von deinem Himmel wird auf mein Gebein
Das Sternbild deines Kreuzes niederschauen.

Fragen und Aufgaben.

1. Ragen bedeutet *omhoog steken, zich verheffen;* überragen = *hooger zijn, zich verheffen boven;* figuurlijk: *uitmunten boven, overtreffen.*
2. Statt Einen überragen kann man auch sagen: Gröfser sein als ein Anderer, so körperlich als geistig oder sittlich.
3. Die allgewaltige Zeit überragen läfst sich in Prosa nicht sagen; in Prosa heifst es: Die allgewaltige Zeit überwinden, besiegen, oder: Der allgewaltigen Zeit trotzen.
4. Das Wort grausenhaft besteht aus dem Subst. Graus(en) und der Endung haft.
5. Heldenhaft, mannhaft (Nied. *-haftig*); fabelhaft, riesenhaft, wohnhaft, knabenhaft, schreckhaft, schwatzhaft (Nied. *-achtig*); dauerhaft, tugendhaft (Nied. *-zaam*); krankhaft, meisterhaft, schmackhaft, schmerzhaft (Nied. *-lijk*); spafshaft, vorteilhaft, sündhaft (Nied. *-ig*). Das Suffix -haft dient zur Bildung von

Adjektiven, welche andeuten, dafs die von ihnen bezeichneten Personen und Sachen die Eigenschaften oder Kennzeichen des Grundwortes haben. Sie drücken also eine Ähnlichkeit mit dem in Grundwort genannten Begriff aus oder ein Vorhandensein desselben.

6. An diesem Worte bin ich irre geworden. Einmal fand ich im Texte wiedersagen [1]) und nachher widersagen; auch im Wörterbuche suchte ich vergeblich nach diesem Worte. Es dünkt mich aber, dafs es widersagen sein mufs mit der Bedeutung widersprechen, sich widersetzen.

7. 8. Zerfliefsen = zer + fliefsen. Zer-heifst: aus einander, in allen Richtungen, näml. so, dafs das Ganze nicht mehr zu erkennen ist, z. B. zerbrechen, zerstören, zerstreuen, zerstofsen, zerteilen, zersprengen, zerspalten, zerschlagen, zerrinnen, zerschellen, zerrütten, zerreifsen, zersägen, zerlegen, zerlesen (ein zerlesenes Buch) zerknittern, zerfallen, zermalmen, zerstäuben. Zerfliefsen also ist: in allen Richtungen aus einander fliefsen, so dafs der Ursprung leer und mithin fast unsichtbar wird. In diesem Satze kann man zerfliefsen ersetzen durch verschwinden, Holländisch *verdwijnen.*

9. Die Buren haben viele Bahnbrücken zerstört. Wie oft schon wurde um des schöden Goldes willen der Friede zerstört. Die Mauern liegen nieder, die Hallen sind zerstört.

10. Synonyme von zerstören: verwüsten, verheeren, vernichten, zertrümmern, vertilgen, ausrotten, aufreiben, zerrütten. In der Prosa verdient hier aufreiben den Vorzug. Deze strijd sloopt mijne krachten = Dieser Kampf reibt meine Kräfte auf.

11. Einem etwas verwehren bedeutet *iemand iets beletten*: Man kann den Menschen nicht verwehren zu denken, was sie wollen. Dem Feinde den Übergang verwehren = *Den vijand den overtocht beletten*, *betwisten*, *verhinderen.*

12. Der Dichter hat dem Worte verwehren die Bedeutung sich weigern beigelegt.

13. Sich dem Willen (eines andern) schmiegen ist eine poetische Umschreibung von gehorchen.

14. Erproben bedeutet: *a*) auf die Probe stellen, probieren, untersuchen ob eine Person oder Sache die erforderlichen Eigenschaften besitzt, z. B. Der Fürst beauftragte ihn damit, um seine Gerechtigkeit zu erproben. Der Doppelschraubendampfer „Adler" ist in Gegenwart des Kaisers

---

[1]) Wiedersagen ist ein Druckfehler. ED.

erprobt worden. Hier haben Sie eine Arbeit, an der viele Gelehrten ihre Kräfte vergeblich erprobt haben; *b*) durch Thaten beweisen, dafs man gewisse Eigenschaften besitzt, z. B. Seine Tapferkeit erproben. Ein erprobter Freund. Ein Diener von erprobter Treue.

15. Innere Qualen haben sich machtlos erprobt = Es hat sich herausgestellt, dafs innere Qualen machtlos waren. Erproben ist hier also: *bewijzen*, *het bewijs leveren.*
16. Man kann die einfachen Sätze (aber keine Fragesätze) mit Es anfangen, aufser denen, deren Subjekt ein persönliches Fürwort ist.
17. Geloben bedeutet: feierlich versprechen. Ableitungen: Gelobung, Gelöbnis, Gelübde.
18. Eine gute Übersetzung von verklingen ist *langzaam wegsterven.*
19. Erbleichen wird stark und auch schwach konjugiert: wenn es aber als milderner Ausdruck für sterben steht, gilt fast ausnahmslos die starke Konjugation.
20. Nach zu wandeln kann hier die Konjunktion wie stehen.
21. Ein Verschollener ist jemand, von dem man nichts mehr hört, von dem man nicht weifs, was aus ihm geworden ist. Verschollen ist das Part. Perf. von verschallen, ähnlich gebraucht wie verklingen, z. B. Eine kurze Rede verscholl zum gröfsten Teil im Winde; verschollen sind die freudigen Trompetenklänge.
22. Wallen = wandern, im spezielleren Sinne: zu einer heiligen Stätte wanderen, jetzt nur noch im höheren Stil; dazu Waller = Pilger, Wallfart, Wallfahrer. Bei spiele: Festlich wallet Schar auf Schar nach der Götter heilgen Häusern. Die auf Erde wallen, die Sterblichen, sind Staub. Das weite Rheims fafst nicht die Zahl der Gäste, die wallend strömen zu dem Völkerfeste.
23. Wermut heifst im Französischen *absinthe* (Wermutbranntwein), auch *vermout* (Wermutwein.) Wermut (Nied. *alsem*) ist eine Pflanze mit sehr bitterm Saft.
24. Ein paar Zusammensetzungen wie weltverlassen: windgeschwellt, sturmgepeitscht, notgedrungen, meerumschlungen, sonnverbrannt, windgetürmt, mondbestrahlt. In „Die Versaillerin", Roman von Ernst Remin, begegnen auf den ersten Seiten folgende Zusammensetzungen: Eine rasenbedeckte Lichtung. Auf dem muscheleingefafsten Kies fielen u. s. w. Es fuhr ihm in die podagrageplagten Beine. Ein goldgeschnörkelter, amorettenumflatterter Venetianerspiegel.

Paraphrase.

In dem letzten Teile des Gedichtes schildert Chamisso den furchtbaren Kampf, den der einsame Greis des Nachts mit seinen Erinnerungen zu führen hat. Sie treten gleichsam aus seinem Gehirn heraus und werden zu lieblichen Gestalten, welche ihn durch den Gegensatz zu der entsetzlichen Wirklichkeit fast wahnsinnig machen. Er sieht sich selbst, wie er war als hoffnungsvoller, thatendurstiger Jüngling; er erblickt seine Braut, so schön und hold wie er sie zum letzten Mal gesehen. Und als die schöne Jugendzeit in Bildern an seiner Seele vorüberzieht, ruft er verzweiflungsvoll: Es hat der Tod ja alles schon vernichtet! Nur ich habe auf diesem öden Felsen in schrecklicher Einsamkeit der Gewalt der Zeit getrotzt. Ihr Bilder des Lebens, warum quält ihr mich, der ich doch zu den Toten gezählt werden mufs? Weicht zurück vor dem tagenden Morgen! Steige auf, o Sonne, verscheuche diese Gestalten und ende du den Kampf, der mein Innerstes zerreifst. Die Sonne steigt empor, und die quälenden Erinnerungen verschwinden. Nun bin ich wieder ganz allein und kann meine Gedanken beherrschen.

Tragt mich heute noch zu den Nestern, ihr starren Glieder; bald habt ihr euere letzte Pflicht erfüllt. Wenn ihr euch weigert mir zu gehorchen, so wird doch endlich der Hunger dasjenige thun, was innere Qualen nicht vermocht haben. Ich ergebe mich in mein Schicksal, und hier, an dem Orte, wo ich so schwer gelitten und mit mir gerungen habe, hier will ich auch sterben. Herr, durch dessen Kraft ich mich überwunden habe, gestatte nicht, dafs Seefahrer diesen Felsen erreichen, bevor ich gestorben bin; lafs mich hier ruhig und im Frieden sterben. Was nützte es mir auch, in meinen letzten Lebenstagen als ein lebender Toter unter Unbekannten zu wandeln! Eltern und Freunde sind ja doch längst dahin, und keiner kent mich mehr. — Ich habe Herr, gelitten und gebüfst; doch möchte ich nicht als ein Fremder in die Heimat zurückkehren; das würde meinen Schmerz noch vergröfsern, statt ihn zu lindern. Lafs mich auf deine Gnade hoffend einsam und verlassen sterben. Das Sternbild des Kreuzes wird auf mein Gebein niederschauen.

J. R. & M. L.

Correspondentie.

Bijna alle inzenders hebben de ontbrekende buigingsvormen in het gedicht goed ingevuld. De vragen en opgaven zijn het best uitgewerkt door: J. Rodenboog te Amsterdam, L. Wageman te Zwolle, M. Luchies te Zeist, A. P. Gunning te Arnhem. Eene voldoende Paraphrase is geleverd door: A. P. Gunning te Arnhem, M. Luchies te Zeist, Mej. C. de Bos te Amsterdam, L. Wageman te Zwolle, J. Rodenboog te Amsterdam, Achilles te Rotterdam, Mej. Wolff te Oudenbosch.

Der Radfahrsport und das Fahrrad.

Wir glauben den Lesern und Leserinnen dieser Zeitschrift durch einige Mitteilungen aus der Sportwelt keinen schlechten Dienst zu erweisen. Ist ja doch der Sport, besonders der Radsport, dermafsen in die gegenwärtigen Sitten aller Schichten der Gesellschaft durchgedrungen, hat ja das Fahrrad in der ganzen Welt eine so erstaunliche Verbreitung genommen [1]), dafs für jeden Gebildeten einige Kenntnis von der Terminologie des Radfahrwesens, wenn nicht unentbehrlich, doch sehr wünschenswert erscheint. Geben wir einen Augenblick einem heifsen Verehrer des Fahrrads das Wort.

„Vielleicht ist es gerade der schönste Vorzug des Radfahrens, dafs es kein Sport ist, wie der Reit- und Fahrsport, der Jagd- und Wassersport, welche alle nur für die Wohlhabenden, oder teilweise sogar nur für die Allerreichsten vorhanden sind. Im Gegenteil ist das Fahrrad von heute sozusagen viel weniger Gegenstand des eigentlichen, stets mehr oder minder exklusiven Sports, als eine soziale Wohlthat von sehr realem Hintergrund, eine jedem Menschen zu Gebote stehende, nützliche Waffe im Kampf ums Dasein und zwar in doppelter Beziehung, nach gesundheitlicher und zugleich nach lokomotorischer Seite hin. So bringt denn auch ganz besonders für die Arbeiter das Fahrrad mit seiner leichten und schnellen, von allen Beschränkungen sonstiger Beförderung unabhängigen Bewegungsfähigkeit vielleicht verhältnismäfsig die allergröfsten Vorteile. Das Fahrrad ermöglicht es besonders dem grofsstädtischen Arbeiter, welcher ehemals um schweres Geld nur eine kärgliche und oft ungesunde Wohnung in der Stadt selbst nehmen konnte, da er zur festgesetzten Stunde in der Fabrik sein mufs, dafs er jetzt aufserhalb der Städte um bescheidene Miete in den benachbarten Dörfern geräumige und gesunde Wohnungen finden kann. Ebenso aber bedient sich des Rades auch schon vielfach der Geschäftsmann und Reisende, der Briefträger auf dem Lande, und viele Ärzte mit weitverzweigter Landpraxis machen ihre Krankenbesuche per Rad.

Ebenso hat es auch siegreich seinen Einzug gehalten in die Armeen

[1]) Die „Fliegende Blätter" machen eine Anspielung auf die allgemeine Verbreitung des Fahrrades durch folgenden Scherz: (Richter): „. . . . . Die Parteien verlangen also Scheidung von Tisch und Bett?" — Sie (einfallend): „Und Rad!"

der Welt, und Feuerwehr und Polizei beginnen die Vorteile des Fahrrades nun auch zu schätzen und machen sich dieselben zu Nutze."

Fahrradfabriken und Fahrradgeschäfte giebt es überall in solcher Menge, dafs die Fahrradindustrie zu einem volkswirtschaftlichen Faktor von aufserordentlicher Bedeutung geworden ist. Hunderttausende, ja Millionen von Radfahrern durchkreuzen in der Sportssaison die ganze Erdoberfläche, kurz, das Rad hat sich die Welt erobert und steht im Begriff das populärste Verkehrsmittel der Welt zu werden.

Zuerst einiges über die Rädertypen oder Arten des Fahrrades [1]). Das alte Hochrad oder hohe Bicycle ist fast ganz verschwunden. Auch die Verbreitung des einsitzigen Dreirades ist wegen seiner vielen Nachteile bedeutend zurückgegangen. Das doppelsitzige Dreirad oder Dreirad-Tandem wollem wir nur kurz erwähnen. Das bei weitem am meisten gebrauchte und beliebteste Rad der Gegenwart ist das einsitzige Niederrad.

Ganz entsprechend diesem letztern und aus diesem selbst hervorgegangen sind die zwei- und mehrsitzigen Niederräder. Das zwei- oder doppelsitzige Niederrad heiszt Tandem. Die andern führen die Namen Triplett, Quadruplett, Quintuplett und Sextuplett oder Drei-, Vier-, Fünf- und Sechssitzer-Machinen. Die mehrsitzigen Maschinen dienen wohl ausschliefslich reinsportlichen Zwecken. Das Renn-Tandem übertrifft auf der Bahn an Schnelligkeit weit die einfache Maschine. Schliefslich wollen wir noch das Motorrad nennen, welches eine durch einen Benzinmotor getriebene Maschine ist in der Form des Niederrades.

Das moderne Niederrad und seine Bestandteile.

Dieses Rad, auch Sicherheitsniederrad, Sicherheitszweirad und Niederzweirad genannt, ist der Typus der Maschine; es hat im Sportsleben und in seiner praktischen Verwendung überall den Vorzug

[1]) Das Wort „Velociped", das noch in „Dudens orthographisches Wörterbuch (4te Aufl. 1896)" steht und erklärt wird durch „Radpferd, Rad, Reitrad, Zweirad" ist so gut als veraltet. Man sagt jetzt Fahrrad (dieses Wort fehlt bei Duden) oder Rad. Ebenso steht es mit dem franz. und holl. velocipède, wofür die Franzosen heutzutage „vélo" und „bicyclette" und wir „fiets" oder „rijwiel" gebrauchen.

Das Wort Velocipedist hat sich aber neben Radfahrer erhalten.

erhalten. Es bietet Sicherheit und Bequemlichkeit, Verläfslichkeit, Nutzbarkeit und Leistungsfähigkeit.

Es hat vier Hauptteile: 1. das Gestell (het raam of Eng. frame), 2. die Räder (de wielen), 3. die Lenkvorrichtung (het stuurtoestel) und 4. das Getriebe (het drijfwerk, als kettingen enz.).

Das Gestell besteht aus einem Rahmen in der Form eines Fünfecks, dem sich in senkrechter Richtung die Sattelstütze mit dem Sattel einfügt und mit welchem die Lenkvorrichtung, die Vorder- und Hinterradgabel (voor- en achtervork) verbunden sind.

Ein Rad besteht aus Achse (as), Speichen (spaken), Felgen (velgen), und Bereifung (band). Das Vorderrad ist das Lenkrad, das Hinterrad ist das Triebrad, der Träger des Fortbewegungs-Mechanismus. Man erlaube uns hier einen kleinen Ausschweif über die Bereifung, diesen so wichtigen Teil des Rades. Anfangs war sie ein eiserner Band, später Knochenrüttler (engl. boneshaker) zugenannt wegen der Stöfse, die er empfing und mitteilte. Bald entstand ein bedeutender Fortschritt, der Gummireifen oder Vollreifen. Danach kamen die Kissenreifen und endlich wurde der Pneumatik oder Prefsluftreifen (luchtband) vom Irländer Dunlop erfunden. In der ersten Zeit kam häufig das Platzen des Luftschlauchs vor, aber heute ist die Fabrikation des Pneumatiks eine so sorgfältige und gediegene, dafs ein Pneumatikdefekt je länger je seltener wird. Der Gummischlauch (elastieke band) ist mit einem Ventil (ventiel) versehen, durch welches man mittels der Luftpumpe den Luftschlauch aufbläst, welcher sich nun straff an die Wände der Decke anprefst und so eine ungemein feste und doch äuszerst elastische Bereitung bewirkt. Um den Pneumatik und zwar in einigem Abstand von diesem sieht man oft die Schmutzbleche oder Kotbleche (spatschermen). Sie sind von grofsem Wert bei nassem Wetter aber verhältnismäfsig schwer und fangen ziemlich viel Wind. Die Kotschützer aus Leder oder Gummi aber helfen diesen Übelständen ab.

Die Lenkvorrichtung setzt sich zusammen aus der Vorderradgabel (voorvork), dem Vorderradgabelrohr (vorkstang van 't voorrad), der Lenkstange (stuurstang) und der Steuerung (het stuur) mit den Handgriffen oder Handhaben (eng. handles).

Unter Getriebe versteht man das grofse und kleine Kettenrad oder Zahnrad, die Kette, die Kurbeln (krukstangen) und die Pedale (pedalen). Die Kette überträgt die Kurbelbewegung (beweging van van krukstang of trapas) auf das Rad. Es giebt gegenwärtig auch

kettenlose Fahrräder, z. B. die Acatène Métropole der französischen Fahrradfabrik „la Métropole", wobei die Kraftübertragung durch konische Zahnräder geschieht. Diese Räder laufen staubsicher in Schutzkasten und Ölbad. Dabei kann weder eine Verschmutzung vorkommen noch eine Abnutzung der Kette. Das kettenlose Rad läuft sanft und leicht. Die bei den gewöhnlichen Maschinen übliche Reinigung und Reparierung fällt ganz fort, da dieses Rad für 3—4 Monate eingefettet geliefert wird. Die Acatène ist aber noch sehr teuer und zunächst bleibt die Maschine mit einfacher Kettenübertratung immer noch die beliebteste.

Die Kurbeln sind zwei starke Stahlstangen von verschiedener Form und Länge, an deren Enden sich die Pedale befinden. Sie sind die Hebel, welche die Fortbewegung dem Kettenrade der Maschine mitteilen und sind daher mit der Achse in fester Verbindung. An den Kurbeln sind die Pedale befestigt, welche dem Fusz des Fahrers den Stützpunkt bieten, von welchem durch die wechselseitige Bewegung die Triebkraft entwickelt wird.

Das Getriebe hat seinen Hauptstützpunkt dort wo die Enden von vier der Gestellrohre zusammentreffen, in dem Tretkurbellager (holte, waarin de krukstang sluit), welches daher besonders stark gebaut sein musz. Wenn die stählernen Achsen direkt in ebensolchen Lagern liefen, würde eine starke Reibung entstehen. Um diese zu vermeiden, hat man die betreffenden Teile mit Kugellagern (Stahlkugeln) versehen. Es giebt bei dem modernen Rad zwölf solcher Kugellager, nämlich: zwei an der Tretkurbel, je zwei am Vorder- und Hinterrad, zwei an der Vorderradgabel und je zwei in den Pedalen.

Gehen wir jetzt zur Besprechung der Zubehörteile des Fahrrades über. Für Radtouristen ist die Bremse (rem) oder Bremsvorrichtung (remtoestel), welche auf das Vorderrad wirkt, ein fast unentbehrliches Zubehörstück. Links an der Hinterradgabel bei der Achse befindet sich ein kräftiger Stahlstift, der Auftritt (step), welcher dazu dient, besonders bei Anfängern, Auf- und Abstieg zu erleichtern.

Vor der Lenkvorrichtung sieht man einen Laternenhalter, woran die Laterne angebracht werden kann. Die Laternen bestehen in der Regel aus Metall und es wird Öl darin gebrannt; es giebt aber deren auch, die mittels einer Glühlampe elektrisch erleuchtet sind.

Weiter müſsen wir noch die Werkzeugtasche (Satteltasche) erwähnen, welche am praktischsten hinten am Sattel angebracht wird.

In dieser Tasche findet man die Luftpumpe, den Schraubenschlüssel, den kleinen Schraubenzieher, den Öler (das Ölkännchen), ein wollenes Putztuch und einen weichen Lederlappen. Den Radtouristen kann auch ein Pneumatik-Reparaturkästchen mit einigen Reservemuttern [1]) und Stahlkugeln gut zu statten kommen. Eine Reservemutter für die Kette ist niemals zu vergessen.

In Deutschland ist als Signalvorrichtung die Glocke (schel) verpflichtend, in andern Ländern werden aber auch allerlei andere Lärmapparate (waarschuwingstoestellen) verwendet.

Wenn man für längere Touren Gepäck mitnehmen will, so kann man an der Lenkstange einen Gepäckträger anbringen lafsen oder in dem Gestellrahmen des Rades eine grofse Tasche (Rahmentasche) aus Leder oder Segeltuch machen lafsen.

Schliefsen wir ab mit der Erwähnung der Kilometermesser, welche teils an der Achse des Vorderrades, teils an der Lenkstange angebracht sind und die dazu dienen die gefahrene Strecke zu kontrollieren.

Wir lafsen jetzt ein diversen deutschen Büchern und Zeitschriften entnommenes Vokabular folgen. Die schon genannten Teile des Fahrrades sind weggelafsen.

Vokabular.

Abfahrt, afrit bij een wedstrijd.

Ablasser, starter, *sieh* Starter.

Abstieg (*m.*), het afstappen (v. de fiets).

All Heil, bondsgroet van de wielrijders.

Anfangsradler, beginner op de fiets.

Anfangsradlerpech, tegenspoed van een beginner.

Aufstieg (*m.*), het opstappen (op de fiets).

Bahn, wielerbaan.

Bahnfahren oder Bahnrennen (*s.*), baanwedstrijd.

Balancefähigkeit, bekwaamheid om zich in evenwicht te houden.

Berufsfahrer, beroepsrijder (*welcher um Geldpreise fährt*).

Bicycle (*s.*) oder *englisches Hochrad*, hooge tweewieler.

Bundesruf, *s.* All Heil.

Damenrad, damesfiets.

Damen-Radfahren (*s.*), het fietsen der dames.

Dauerrennen (*s.*), wedstrijd op de lange baan.

Distanzfahrer, afstandsrijder.

Distanzfahrt od. Distanzritt, afstandsrit.

[1]) Die *Schraubenmutter* (moerschroef) ist die Binnenschraube, in welcher sich die *Spindelschraube* (vaarschroef) bewegt.

Distanzradler, *s.* Distanzfahrer.

Dreirad, driewieler.

Dreirad-Tandem od. *doppelsitziges Dreirad*, driewieler voor 2 personen.

Eingefahren, *gut auf seiner Maschine — sein*, goed op zijn fiets thuis zijn.

Erlernen, *das — des Radfahrens*, het leeren fietsen.

Ermunterungsrennen (*s.*), (*für angehende oder nicht klassifizierte Rennfahrer*), aanmoedigingswedstrijd.

Fabrikat, fabrikaat, *erstklassiges —*, machine eerste klas.

Fahrbeschränkungen, verbodsbepalingen bij 't rijden.

Fahrer, kampioen.

Fahrrad, rijwiel, fiets.

Fahrradfabrik, rijwielfabriek.

Fahrradhändler, rijwielhandelaar.

Fahrradindustrie, rijwielnijverheid.

Fahrradlager, rijwielmagazijn.

Fahrradschule, rijschool (v. fietsers).

Fahrradständer, fietshouder of —standerd.

Fahrradtechniker, deskundige in 't rijwielvak.

Fahrradtypus, type v. de fiets.

Fahrradwesen, alles wat het rijwiel betreft.

Fernfahrt, *s.* Distanzfahrt.

Garantie (*w.*), het instaan (voor een fiets).

Garantiefrist (*w.*), termijn van garantie.

Gleichgewichthalten (*s.*), het evenwicht houden (*das Halten des Gleichgewichts*).

Herrenfahrer, amateur (*welcher nur um Ehrenpreise fährt*).

Junior (*pl. Junioren*), junior (*derjenige welcher einen ersten Preis im Ermunterungsrennen davongetragen hat, tritt nach Jahresfrist in die Klasse der Junioren*).

Kriegsrad, militair rijwiel.

Kunstfahren (*s.*), het kunstrijden.

Lernmaschine, fiets om op te leeren.

Maschine, fiets.

Meisterschaft (*z. B. von Europa, der Welt u. s. w.*), meesterschap (*die Meisterschaft erringen*, het meesterschap verwerven).

Militärisch, *die —e Brauchbarkeit des Fahrrades*, bruikbaarheid der fiets bij 't leger; *die Verwendung des Fahrrades zu —en Zwecken*, het gebruik der fiets tot militaire doeleinden.

Militärradfahren (*s.*), wielrijden der militairen.

Militärradfahrer, militair wielrijder.

Militär-Radfahrwesen, wielrijderij bij 't leger.

Motorwagen, automobiel.

Motorzweirad oder Motocyclette, motorfiets (*das Zweirad mit Petroleumbetrieb*).

Neuling, onervaren sportsman.

Nichtradfahrer, wie niet fietst.

Niederzweirad, lage tweewieler.

Nonaplett *od. Noniplett*, fiets voor 9 personen (*neunsitziges Fahrrad*).

Organisation, — *der Rennen*, regeling der wielerwedstrijden.

Preisbewerbung, het dingen naar den prijs.

Quadruplett (*s.*), fiets voor 4 personen(*die Viersitzermaschine*).

Quintuplett (*s.*), fiets voor 5 personen(*die Fünfsitzermaschine*).

Rad, fiets, *per* —, *zu* —, op de fiets, per fiets.

Radfahren, fietsen, wieleren.

Radfahren (*s.*), het fietsen of wielrijden.

Radfahrer, fietser, wielrijder.

Radfahrerkarte, wielrijderskaart.

Radfahrer-Union (*allgemeine* —), algemeene wielrijdersbond (*der deutsche Tourenklub*).

Radfahrvereinigung, wielrijdersbond.

Radfahrwesen, wielrijderij.

Radler, wielrijder.

Radlerin, wielrijdster.

Radlerlatein, taal der wielrijders (*vgl. Jägerlatein*).

Radsport (*m.*), wielersport.

Radsportlich, het wielrijden betreffende (*z. B. die —e Litteratur*, *die —e Presse*).

Radtourist, tochtjesmaker per fiets.

Radtouristik, het toeren of tochtjes maken.

Radtouristin, dame die tochtjes maakt per fiets.

Radtouristisch, het maken van toeren betreffende (*z. B. das —e Kartenwesen*).

Radreisender, reiziger per fiets.

Reigenfahren (*s.*), groeprijden, figuurrijden.

Rekord (*m.*), beste tijd, maximum snelheid (*einen* — brechen, schlagen *oder* verbessern, een record slaan, iemands tijd verbeteren.)

Rekordfahren (*s.*), een rit om een record te maken of te slaan.

Rennbahn, wielerbaan.

Rennen (*s.*), wedstrijd (*pl. die Rennen*).

Rennfahren (*s.*), wielerwedstrijd.

Rennfahrer, hardrijder.

Rennplatz, wielerbaan.

Rennsport (*m.*), beoefening van hardrijden.

Renn-Tandem, Tandem voor wedstrijden.

Rennzeit, duur van den wedstrijd.

Reparatur (*w.*), reparatie.

Reparaturstätte, herstelplaats.

Routiniert, geroutineerd, ervaren.

Schnellfahrer, hardrijder.

Schnelligkeitsrennen (*s.*), hardrijderij.

Schrittmachen (*s.*), het gangmaken.

Schrittmacher, gangmaker (*die — erhalten den Renner im Tempo und schützen ihn vor dem Winde*).

Senior, senior (*die Junioren werden —en nach einigen guten Erfolgen*).

Sextuplett (*s.*), fiets voor 6 personen (*die Sechsitzermachine*).

Sicherheitsniederrad, gewone lage fiets.

Sport (*m.*), sport.

Sportlich, de sport betreffende.

Sportanzug, sportpak, fietspak.

Sportsgenosse, sportgenoot.

Sportssaison (*w.*), sportseizoen.

Stahlrad, fiets.

Stammpublikum (*s.*), het vaste publiek (bij wedstrijden).

Start (*m.*), afrit, punt van afrit.

Starter, starter (hij die bij wedrennen het teeken van vertrek geeft).

Strafsenrekord (*m.*), wegtijd, wegsnelheid.

Strafsenrennen (*s.*), wegwedstrijd.

Tandem (*s.*), fiets voor 2 personen.

Tour (*w.*), tochtje, toer.

Tourenbuch, boek met opgaaf van toeren.

Tourenfahren (*s.*), het tochtjes maken, toeren (op de fiets).

Tourenfahrer, toerist per fiets.

Tourenfahrt, *sieh* das Tourenfahren.

Tourenklub (*m.*), toeristenvereeniging.

Tourenkostüm (*s.*), pak voor het doen van toeren.

Tourenrad, toermachine.

Tourensattel (*m.*), toeristenzadel.

Tourensport (*m.*), het doen van fietstochtjes.

Trainieren, trainen, oefenen.

Trainierende, trainer.

Training (*s.*), het trainen.

Trainingsgesetz, wet (voorschrift) bij het trainen.

Trainingsmethode (*w.*), wijze van trainen.

Triplett (*s.*), fiets voor 3 personen (*Dreisitzermaschine*).

Untrainiert, ongetraind (*der —e Radfahrer*).

Velocipedist, wielrijder.

Velocipedrennen (*s.*), wielerwedstrijd.

Vorbereitungstraining (*s.*), het eerste trainen.

Weltmeisterschaftsfahrer, wereldkampioen.

Weltrekord (*m.*), wereldrecord.

Wettbewerber, mededinger.

Wettfahrausschufs (*m*), comité der wielerbaan.

Wettfahrbahn (*w.*), wielerbaan.

Wettfahrer, hardrijder.

Wettfahrsport (*m.*), beoefening van 't hardrijden.

Wettfahrtraining (*s.*), het trainen voor fietswedstrijden.

Zweirad, tweewieler.

Amsterdam.

P. van Duinen.

Verbeterde vertaling.

AUS DEM LEBEN KAISER WILHELM [1]) DES ERSTEN.

Der Kaiser ging geregelt [2]) jedes Jahr auf einigen [3]) Wochen nach dem Badeorte Gastein. Einmal, in [4]) August 1885, kurz bevor er in seiner [5]) Hauptstadt zurückkehrte, hatten sich einige Engländer bei [6]) denen gefügt [7]), welche von seiner Abwesenheit Gebrauch machten, um dem in hohem Mafse sehenswerten Schlofs Babelsberg einen Besuch abzustatten [8]). Einer von ihnen möchte gern irgend einen Gegenstand, der im Verhältnis [9]) zu dem Kaiser stand, als Andenken an den grofsen Monarch [10]) in seinem Besitz haben. Aber würde [11]) jener [12]) Herzenswunsch des Sonderlings wohl verwirklicht [13]) werden? In jedem Saal, jeder Ecke, wo [14]) er kam, sah er wie mit den Blicken eines Spions um [15]), ob etwas da war [16]), das in Betracht kommen könnte. Als die Besucher unten in dem geräumigen marmorn [17]) Korridor angekommen waren, zeigte der Portier, der die Fremdlinge [17]) im Schlosse umherführte [18]), ihnen die vielen Spazierstöcke, wovon [19]) der Kaiser sich [20]) auf seinen Spaziergängen durch das [21]) Park zu bedienen pflegte und worunter [22]) sich einer befand, den der Fürst viele Jahre her [23]) selbst geschnitten hatte. Nun glaubte unser seltsamer [24]) Britte gefunden zu haben, was er suche [25]). Er bot dem Führer einen ansehnlichen Betrag [26]) für den Stock; aber dieser erklärte, wie leicht zu denken fällt [27]), dafs er über das Eigentum seines Herren [28]) nicht so nur [29]) verfügen durfte [30]). Alle Versuche, welche der Engländer weiter noch machte, waren fruchtlos: ob er auch ein höheres Gebot thäte [31]), nichts half; un verrichter [32]) Sache müfste [33]) er abreisen [34]). Kurz nach der Rückkehr des Kaisers, als der Monarch sich einmal auf sehr freundliche [35]) Weise mit seiner Dienerschaft unterhielt, wurde ihm dieses Ereignis [36]) benachrichtigt [37]). Lächelnd merkte der Kaiser an [38]), es wäre [39]) schade, dafs sein Stock nicht um diesen hohen Preis verkauft wäre [40]); es sollte [41]) ein hübches Sümmchen für seine Invaliden, welche ein so knappes Einkommen hatten [42]), gewesen sein. „Künftig [43]) nur immer verkaufen [44])", fügte er dabei [45]), „für meine notdürftigen Invaliden kann nie Geld genug gesammelt werden."

BEMERKUNGEN.

1. Wilhelm mufs sein Wilhelms. Eigennamen, ohne Artikel gebraucht, werden im Genitiv dekliniert. Ob ein Titel vorangeht oder nicht, hat keinen Einflufs.

2. Geregelt mufs sein regelmäfsig. Geregelt ist fast ausschliefslich Part. Perf. des Zeitwortes regeln.
3. Auf einigen Wochen mufs heifsen: Auf einige Wochen. Auf regiert den Acc. in Zeitbestimmungen, welche einen zukünftigen Zeitraum bezeichnen.
4. In August: Im August. Die Namen der Monate stehen im Deutschen mit dem bestimmten Artikel.
5. In seiner Hauptstadt: In seine Hauptstadt, weil das Zeitwort zurückkehren eine Richtung ausdrückt.
6. 7. Bei denen gefügt: zu denen gesellt oder denen zugesellt. Bei drückt immer eine Ruhe aus, darf also nicht mit einem mutativen Zeitwort verbunden werden. Sich fügen bedeutet nur *zich schikken;* hier ist gemeint sich gesellen zu, sich anschliefsen.
8. Einen Besuch abstatten: Zu besuchen. Besuchen ist besser als einen Besuch abstatten, weil hier von einem Orte die Rede ist.
9. Im Verhältnis stehen: In Beziehung stehen oder sich beziehen. Sich verhalten zu oder im Verhältnis stehen zu (Nied. *zich verhouden tot*) wird von Zahlen, Flächen u. dgl. gesagt. Auch kann ein Verhältnis zwischen Personen bestehen.
10. Monarch: Monarchen. Fremde Personennamen sind in der Regel schwach.
11. Würde: Sollte. Der Dubitativ wird in rhetorischen Fragesätzen, die einigen Zweifel enthalten, gewöhnlich durch das Prät. Konj. von sollen umschrieben.
12. Jener: dieser. Hollandisch *die* = Deutsch dieser. Jener wird gebraucht: *a*) als Gegensatz zu dieser, z. B.: Auf dieser und jener Seite; *b*) wenn etwas als zeitlich oder räumlich entfernt angedeutet werden soll, z. B.: Es war in jener Zeit, als noch das Faustrecht herrschte. In jenen fernen Gegenden, wo es immer Sommer ist; *c*) wenn man an etwas erinnert, das früher genannt worden ist oder das als bekannt vorausgesetzt wird, z. B.: Er berief sich auf jenen Ausspruch Göthes, etc.
13. Verwirklicht werden: sich verwirklichen. Viele Zeitwörter, die im Holländischen passiv gebraucht werden, sind im Deutschen reflexiv; so auch *verwezenlijkt worden* = sich verwirklichen.
14. Wo: Wohin. Die Richtung mufs ausgedrückt werden.
15. Um: Um sich oder sich . . . . um. *Omkijken*, *rondzien* ist im Deutschen reflexiv.
16. War: sei. Der Konjunktiv mufs gebraucht werden, weil ob hier einen Nebensatz einleitet, dessen Inhalt als zweifelhaft vorgestellt wird.

17. Marmorn: marmornen. Die Adjektive des Stoffes werden im Deutschen regelmäfsig dekliniert. Fremde ist gebräuchlicher als Fremdlinge.
18. Umherführte: herumführte. Umherführen: nach allen Richtungen, hin und her; herumführen: um einen Mittelpunkt, nach einem bestimmten Plan. Am besten steht das Furwort ihnen vor dem Substantiv Portier.
19. Wovon: deren. Das Zeitwort sich bedienen regiert den Genitiv; Umschreibung ist nicht erlaubt.
20. Am besten steht das Fürwort sich vor dem Substantiv der Kaiser.
21. Das Park: den Park, weil Park männlich ist.
22. Die Stöcke, worunter. Wenn die Stöcke als eine Masse gedacht werden, ist worunter am Platz; hier will man aber auf jeden einzelnen Stock hinweisen, defshalb ist unter denen besser.
23. Viele Jahre her mufs heifsen vor vielen Jahren. Das zeitbestimmende her kann nur als Prädikat gebraucht werden, z. B.: Es is schon viele Jahre her.
24. Seltsamer Britte: Sonderbarer Britte ist das Gewöhnliche.
25. Suche: Suchte. Der Gedanke wird als mit der Wirklichkeit übereinstimmend vorgestellt; für den Gebrauch des Konjunktivs ist hier also kein Grund.
26. Betrag: Summe. Zusammengezählte Geldsummen bilden einen Betrag.
27. Wie leicht zu denken fällt ist kein Deutsch; es mufs heifsen: zu denken ist oder Wie sich leicht denken läfst.
28. Herren: Herrn. Die Form Herren kommt nur in der Mehrzahl vor.
29. So nur mufs sein: nur so oder ohne weiteres.
30. Durfte: dürfe. Nach erklären und dergl. Zeitwörtern steht der Indikativ, wenn das regierende Zeitwort in der 1. Pers. Präs. vorkommt; steht das Zeitwort in der 2. oder 3. Pers., so folgt entweder der Konj. oder der Ind. Steht aber das regierende Zeitwort in der Vergangenheit, so mufs unbedingt der Konjunktiv folgen.
31. Thäte: that. Die Handlung wird nicht hingestellt als eine Annahme die zur Wirklichkeit werden kann, auch nicht als eine nicht wirkliche Voraussetzung, sondern als ein Faktum. Folglich mufs hier der Indikativ gebraucht werden.
32. Unverrichter: Unverrichteter. Die Genitivendung darf nicht fortgelassen werden.
33. Müfste: mufste. Das Imp. des Ind. von müssen hat keinen Umlaut.

34. Abreisen: abziehen. *Vertrekken* bedeutet hier *aftrekken*, *heengaan*.
35. Freundlich: leutselig, weil im holl. Texte *minzaam* steht.
36. Ereignis: Vorfall. Wichtige Begebenheiten nennt man Ereignisse.
37. Benachrichtigen: berichten, mitteilen, erzählen. Man benachrichtigt einen von etwas.
38. Merkte an: bemerkte. Eine Beobachtung äufsern heifst jetzt bemerken: anmerken kommt in diesem Sinne selten vor.
39. Wäre: sei. In der Indirekten Rede sind die Präsensformen vorzuziehen, wenn wenigstens die Präsensformen des Indikativs von denen des Konjunktivs verschieden sind.
40. Verkauft wäre: verkauft worden sei. Das Part. Perf. worden darf nicht fortgelassen werden, weil die Handlung, nicht der bleibende Zustand gemeint ist.
41. Sollte gewesen sein: Würde gewesen sein oder wäre gewesen. Zur Umschreibung des Imp. Konj. in Konditionalsätzen gebraucht man würde, nicht sollte.
42. Hatten: hätten. Wenn die Präsensformen des Konjunktivs mit denen des Indikativs zusammenfallen, wählt man in der indirekten Rede das Imperfekt des Konjunktivs.
43. Künftig: künftighin, weil dadurch der adverbiale Charakter des Wortes ausgedrückt wird.
44. Verkaufen: losschlagen, weil dies eine genauere Übersetzung von *van de hand doen* ist.
45. dabei: hinzu, weil dabei nicht mit einem Zeitworte der Bewegung verbunden wird.

L. W. en Mej. A. M. S.

---

1. Vertaling in het Duitsch.

WAT DE VERBEELDING KAN UITWERKEN.

Eenigen tijd geleden zaten een paar heeren, waaronder een arts, aan tafel. Het gesprek kwam op den invloed, dien de verbeelding op den gezondheidstoestand van den mensch kan uitoefenen. Er werd o. a. verteld, dat de jonge medici dikwijls pijn gevoelen in dat gedeelte van het lichaam, waarvan

WAS DIE EINBILDUNG AUSWIRKEN KANN.

Vor einiger Zeit safsen ein paar Herren, unter denen ein Arzt, bei Tische. Das Gespräch kam auf den Einflufs, den die Einbildung auf den Gesundheitszustand des Menschen auszuüben vermag. Es wurde unter anderm erzählt, dafs die jungen Mediziner oft Schmerzen in dem Körperteile emp-

de ziekten juist op het college (das Kolleg) worden behandeld. De arts verklaarde, een weddenschap te willen aangaan, dat hij een of ander persoon, dien de heeren zouden aanwijzen, zoover zou brengen, dat deze zich verbeeldde ziek te zijn. Men nam de weddenschap aan. Met een eerzamen slager, een patient van onzen arts, zou de proef worden genomen. Een paar kennissen van dezen wijdde de dokter in het geheim in. Hun hulp werd gevraagd. Toen den volgenden dag onze slager op straat liep, zei een kennis tot hem: „Vriend, wat zie je er bleek uit, scheelt je iets?" „Neen, waarachtig niet, ik ben zoo gezond als een visch." Een uurtje later kwam hem een andere kennis tegen: „Nu jij schijnt ook niet bijzonder wel te zijn!" „Hoe dan?" „Wel, je ziet doodsbleek."

De aangesprokene begon zich toch wat onbehagelijk te voelen. Hij antwoordde dan ook, dat hij hoofdpijn had. Des middags kwam er iemand in den winkel, die hem vertelde, dat er zooveel menschen door koorts werden geplaagd. Nadat hij hem een poosje had aangekeken, voegde hij er bij: „Ik geloof, dat je ook niet vrij van koorts bent, laat ik je pols eens voelen." Na dit gedaan te hebben, riep hij: „'k Zou je raden,

fänden, von dessen Krankheiten gerade im Kolleg gehandelt werde. Der Arzt erklärte, er wolle eine Wette eingehen, dafs er irgend eine von den Herren anzuweisende Person so weit bringen werde, dafs diese sich einbilde krank zu sein. Man ging die Wette ein. Mit einem ehrsamen Metzger, einem Patienten unseres Arztes, sollte der Versuch gemacht werden. Ein paar von dessen Bekannten weihte der Arzt ins Geheimnis ein. Um ihre Hülfe wurde gebeten. Als am folgenden Tage unser Metzger auf der Strafse ging, sagte ein Bekannter zu ihm: „Lieber Freund, wie bleich Sie aussehen, fehlt Ihnen etwas?" — „Nein, wahrhaftig nicht, ich bin so gesund wie ein Fisch." Eine Stunde später begegnete ihm ein anderer Bekannter: „Nun, Sie scheinen mir auch nicht sehr wohl zu sein!" — „Wie so denn?" — „Ei, Sie sehen ja leichenblafs aus."

Der Angeredete begann sich doch wohl ein wenig unbehaglich zu fühlen. Er antwortete denn auch, er habe Kopfschmerzen. Am Mittag kam einer in der Laden, der ihm erzählte, dafs so viele Leute vom Fieber geplagt würden. Nachdem er ihn eine Weile angesehen hatte, setzte er hinzu: „Ich glaube, dafs Sie auch nicht ganz frei vom Fieber sind, lassen Sie mich Ihren Puls einmal fühlen. Nachdem er dies gethan hatte, rief er: „Ich

dadelijk naar bed te gaan en den dokter te laten halen." De slager voelde zich nu zeer onwel. Hij ging naar bed, de dokter werd gehaald en constateerde werkelijk een vrij hevige koorts. Hij had dus zijn weddenschap schitterend gewonnen; wat echter niet in zijn bedoeling had gelegen, was, dat het slachtoffer langer dan een week koorts had. Hij zond hem na zijn genezing in plaats van een rekening een paar flesschen fijnen wijn, waarbij hij tevens de geheele geschiedenis vertelde, die zijn patient natuurlijk toch te weten zou zijn gekomen; want een geheim, dat drie of meer menschen weten, is geen geheim meer.

möchte Ihnen raten, sofort zu Bette zu gehen und den Arzt holen zu lassen." Der Fleischer fühlte sich jetzt sehr unwohl. Er legte sich ins Bett, der Arzt wurde geholt und konstatierte wirklich ein ziemlich heftiges Fieber. Er hatte also die Wette glanzreich gewonnen; was aber nicht in seiner Absicht gelegen hatte, das war, dafs das Schlachtopfer länger als eine Woche das Fieber hatte. Er schickte ihm nach seiner Genesung statt einer Rechnung ein paar Flaschen feinen Wein und erzählte ihm zu gleicher Zeit die ganze Geschichte, welche seinem Patienten natürlich sonst doch zu Ohren gekommen wäre; denn ein Geheimnis, das drei oder mehr Leute wissen, ist kein Geheimnis mehr.

---

2. Vertaling in het Nederlandsch.

Das kümmerliche Licht, als welches nach der Geburt des Erbprinzen das Leben der Herzogin noch geflackert hatte, war am Abend des ereignisreichen Jagdtages still erloschen. Der Tod der hohen Frau erregte überall aufrichtige Teilnahme. Zwar war ihres Weilens im Lande nur so kurze Zeit gewesen, und ein gewinnendes Wesen, persönliche Liebenswürdigkeit konnte man ihr nicht nachrühmen; aber sie hatte auch niemand gekränkt, ja sogar in aller Stille

Het zwakke vlammetje, waarmede het leven der hertogin na de geboorte van den erfprins nog geflikkerd had, was op den avond van den aan gebeurtenissen zoo rijken jachtdag zachtjes uitgegaan. De dood der hooggeboren vrouw wekte overal oprechte deelneming. Wel was zij nog slechts zeer kort in het land geweest en kon men niet van haar zeggen, dat zij een innemend karakter bezat of eene beminnelijke persoonlijkheid was; maar zij had ook niemand gekrenkt,

manches Gute gethan. So wurde denn das Geläute der Trauerglocken, die durch das ganze Ländchen ertönten, mit Andacht vernommen; auch hörte man mit Genugthuung, daſs die Beisetzung in der Fürstengruft ganz besonders imposant werden würde und eine ungewöhnlich groſse Zahl ausländischer Fürstlichkeiten ihr persönliches Erscheinen an dem Trauerfest zugesagt habe. Aber wie lebhaft auch ein Ereignis, welches das ganze Land anging, das öffentliche Interesse in Anspruch nahm, noch viel eifriger wurde ein anderes fast gleichzeitiges besprochen: der Tod des Barons von Vachta. Wäre Astolf von Vachta, seine Familie am Sterbelager, umgeben von Verwandten und Freunden, in seinem Bette verschieden, es hätte schon den Leuten zu reden gegeben. Die Vachtas gehörten, wenn nicht zu den reichsten, so doch unbedingt zu den vornehmsten Geschlechtern des Landes. Jedes Schulkind kannte einen Vachta, der in der Geschichte des Herzogtums mit den Schicksalen der regierenden Familie unauflöslich verknüpft war. Und jetzt war im ganzen Ländchen kein Mann populärer als Astolf Vachta; sein immer gleiches vornehm-freundliches Wesen war sprichwörtlich. Seine Heirat mit der reichen Grafentochter hatte wohl noch sein Ansehen, aber nicht die Liebe steigern können,

ja zelfs in alle stilte veel goed gedaan. En zoo werd dus het gelui der doodsklokken, die door het gansche kleine land weergalmden, met eerbied aangehoord; ook hoorde men met voldoening, dat de bijzetting in den vorstelijken grafkelder buitengewoon indrukwekkend zou worden en dat een bijzonder groot aantal buitenlandsche vorsten toegezegd hadden, bij de begrafenisplechtigheid persoonlijk tegenwoordig te zullen zijn. Maar hoezeer ook eene gebeurtenis, die het geheele land aanging, de openbare belangstelling in beslag nam, nog veel drukker werd een ander, bijna gelijktijdig gebeurd voorval besproken, n.l. de dood van Baron Von Vachta. Was Astolf von Vachta op zijn bed gestorven, met zijn gezin aan zijne stervenssponde en omringd door vrienden en magen, dan reeds zou het den menschen stof tot praten gegeven hebben. De Vachta's behoorden zoo niet tot de rijkste, dan toch stellig tot de aanzienlijkste geslachten des lands. Ieder schoolkind kende den eenen of anderen Vachta, wiens naam in de geschiedenis van het hertogdom onafscheidelijk aan de lotgevallen van het regeerend vorstenhuis verbonden was. En nu was in het geheele landje geen man meer populair dan Astolf Vachta; zijne altijd zich gelijkblijvende voorname vriendelijkheid was spreekwoordelijk. Zijn

die man ihm entgegentrug. Seine Freundschaft mit dem regierenden Fürsten schuf ihm keine Neider; man rechnete sie ihm eher als eine Last an, die er wohl oder übel mitschleppen mufste. Und nun dieser Mann weggerafft in der Blüte seiner Jahre, in der Fülle seiner stolzen Kraft, von einem jähen Tode, der ihm zum letzten und höchsten Ruhmestitel wurde: in der Aufopferung seines Lebens für das seines Landesherrn!

huwelijk met de rijke gravendochter had zijn aanzien nog wel kunnen vermeerderen, maar niet de liefde, die men hem toedroeg. Zijne vriendschap met den regeerenden vorst bezorgde hem geen benijders; men rekende ze hem eerder als een last aan, dien hij zoo goed en zoo kwaad als het ging moest meesleepen. En nu was die man weggerukt in den bloei zijns levens, in de volheid zijner fiere kracht, door een plotselingen dood, die hem den laatsten en hoogsten eerenaam deed verwerven: hij had zijn leven opgeofferd voor dat van zijn landsheer.

J. R.

CORRESPONDENTIE.

1. *Verbetering eener foutieve opgave (Examen M. O. A.)* 1899: L. Wageman te Zwolle, Mej. A. M. Stellwagen, Mej. C. H. de Bos, Mej. J. C. Landré, Joh. R. en S. Lezer te Amsterdam.

2. *Vertaling uit het Nederlandsch in het Duitsch:* de dames N. Br., C. H. de Bos, J. C. Landré en A. M. Stellwagen, en de heeren: Joh. R., S. Lezer en J. Rodenboog, allen te Amsterdam; Mej. Mathilde Wolff te Oudenbosch, J. van Schothorst te Baarn, J. P. te B., Willy te O.-G., M. S. K. te W, H. Herwijnen en L. Wagemans te Zwolle.

3. *Vertaling uit het Duitsch in het Nederlandsch:* de dames Landré, Stellwagen, N. Br. en C. H. de Bos en de heer J. Rodenboog, allen te Amsterdam; Mej. Mathilde Wolff te Oudenbosch, Willy te O.-G., J. P. te B., H. Herwijnen, J. van Schothorst te Baarn, L. Wagemans te Zwolle, Ignotus te Gr. en P. G. Vaags te Edam.

Lijst van boeken, die voor de studie der Engelsche taal (Acte L. O.) aanbeveling verdienen.

C. STOFFEL, Handleiding bij het onderwijs in het Engelsch. 3 dln. W. Hulscher G. Jzn., Deventer. *f* 1.25 per deel.

P. ROORDA, Dutch and English Compared. P. Noordhoff, Groningen. Deel I, 2nd Ed., *f* 1.90, deel II, 2nd Ed., *f* 1.

M. G. VAN NECK, Klank- en zinverwante woorden. Firma E. J. Brill. Leiden. *f* 1.25.

GEORGE CRABB, English Synonyms Explained in Alphabetical Order. London. George Routledge & Sons. *f* 2.30.

C. VAN TIEL, Course of Translation from Dutch into English. 2 dln. E. J. Brill, Leiden. Deel I *f* 0.90. Deel II *f* 1.50.

EYKMAN, DIJKSTRA en HOFMAN, Comparative Idioms. Allert de Lange, Amsterdam. *f* 1.25.

J. N. VALKHOFF. Vocabulary, containing such Words and Familiar Phrases as are often used in Conversation. P. Noordhoff & Smit.

H. POUTSMA, Do you speak English? Joh. G. Stemler Czn., Amsterdam. *f* 1.50.

R. D. NAUTA, A Handful of Stories. 2 dln. P. Noordhoff, Groningen. 60 cts. per deeltje.

K. TEN BRUGGENCATE, Engelsch Woordenboek. J. B. Wolters, Groningen. *f* 4.90.

SERVAAS DE BRUIN, Nieuw Engelsch Woordenboek, 4de druk. W. J. Thieme & Cie., Zutphen. *f* 4.90.

Voor hen, die Stoffel bestudeerd hebben:

C. VAN TIEL, English Grammar. 2nd Edition. E. J. Brill, Leiden. *f* 1.50.

Vertaal uit het Engelsch.

Ia. EXAMEN-OPGAVE (*Acte A*, 1898).—*Tijd* 2 *uur*.

DESCRIPTION OF A CHURCH.

As chanced, the portals of the sacred pile
Stood open, and we entered. On my frame,
At such transition from the fervid air,
A grateful coolness fell, that seemed to strike
The heart, in concert with that temperate awe
And natural reverence which the place inspired.
Not raised in nice proportions was the pile,
But large and massy; for duration built;
With pillars crowded, and the roof upheld
By naked rafters intricately crossed,
Like leafless underboughs, 'mid some thick grove,
All withered by the depth of shade above.
Admonitory texts inscribed the walls,
Each in its ornamental wreath inclosed,
Each also crowned with winged heads — a pair
Of rudely painted cherubim. The floor
Of nave and aisle, in unpretending guise,
Was occupied by oaken benches, ranged
In seemly rows; the choir only showed
Some inoffensive marks of earthly state
And vain distinction. A capacious pew
Of sculptured oak stood here, with drapery lined
And marble monuments were here displayed
Thronging the walls; and on the floor beneath
Sepulchral stones appeared; with emblems graven
And foot-worn epitaphs, and some with small
And shining effigies of brass inlaid.
The tribute by these various records claimed
Without reluctance did we pay; and read
The ordinary chronicle of birth,
Alliance, offices, and dignities —
All ending in dust.

Uitwerking der Opgaven in het 5de nummer van den 14den Jaargang.

Ia. Vertaling uit het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE (*Acte A*, 1898).

BESCHRIJVING EENER KERK.

1. Toevallig stonden de deuren van het heilige kerkgebouw open, en wij traden binnen. 2. Bij zulk een overgang uit de heete buitenlucht kwam er over mijn lichaam een weldadige koelte, die in vereeniging met dat stil ontzag en dien natuurlijken eerbied, welke de plaats inboezemde, het hart scheen te treffen. 3. Het gebouw was niet in bevallige proporties opgetrokken: het was groot en massief, en op duurzaamheid berekend. 4. Het stond vol met pilaren, en het dak werd gesteund door naakte balken, die kriskras door elkander liepen, evenals in een dichtbegroeid boschje de bladerlooze onderste takken, welke alle door de diepte der schaduw daarboven verdord zijn. 5. De muren waren met vermanende teksten beschreven, elk omsloten door een sierkrans en gekroond met gevleugelde kopjes — een paar ruw geschilderde cherubijnen. 6. Het schip en de vleugels, waarvan de vloer door netjes in rijen gerangschikte eikenhouten banken werd ingenomen, hadden een bescheiden aanzien. 7. Het koor alleen vertoonde eenige onschuldige teekenen van aardsche pracht en ijdele grootheid. 8. Hier stond een ruime gebeeldhouwde eiken kerkbank, met draperieën bekleed, de muren waren dicht bezet met marmeren monumenten en op de vloer zag men zerken met zinnebeeldige voorstellingen er op gegraveerd en grafschriften door het loopen afgesleten, terwijl enkele grafsteenen waren ingelegd met kleine blinkende beeltenissen van geel koper. 9. Volgaarne bewezen wij de hulde, waarop deze onderscheidene geschiedkundige herinneringen aanspraak maakten, en wij lazen het gewone relaas van geboorten, huwelijksverbintenissen, ambten en waardigheden — die alle in stof eindigen.

L. P. H. E.

OPMERKINGEN.

1. Het toeval wilde, dat de deuren openstonden en Zooals het toeval wilde, stonden enz. zijn goed; maar als bij toeval (= alsof het toeval ware) zou kunnen beteekenen, dat de deuren opzettelijk openstonden. — *Portal* is volgens Webster eigenlijk een poortje, maar wordt somtijds ook wel in het algemeen voor ingang gebruikt. Dit is echter geen reden, waarom wij het hier door hoofdingang zouden vertalen. Bovendien staat *portals* in het meervoud. — Het gewijde gebouw is natuurlijk ook goed, maar het heiligdom achten wij minder gelukkig gekozen.
2. Overviel mij een weldadige koelte is ook goed; maar daalde (viel) er een weldadige koelte op mijn lichaam neer wil ons niet bevallen. — Varianten van weldadig zijn behagelijk en aangenaam. Er viel op mijn gemoedsgesteldheid een liefelijke koelte is om meer dan één reden fout: Hoe kan er op de gesteldheid (= den toestand) van het gemoed koelte komen? En kan een koelte liefelijk zijn? — In vereeniging met mag vervangen worden door samenwerkend met. — Wie stil te sterk vindt, mag het door gematigd vervangen, maar ontzag kan niet zwijgend zijn. Vreedzame vreeze en min of meer eerbiedige vrees rangschikken wij onder de minder gelukkig gekozen vertalingen: het laatste, omdat min of meer niet juist het begrip van *temperate* weergeeft. – Waarmede de plaats ons vervulde is wel goed, maar wat te persoonlijk door het voornaamwoord ons, dat er in voorkomt. — Tot het hart schenen te spreken is in verband met koelte leelijk, en is bovendien een noodelooze afwijking van den oorspronkelijken tekst.
3. Sierlijke is een variant voor bevallige, en afmetingen voor proporties. In sierlijken stijl is ook goed. In verband met het onderwerp het gebouw hebben wij welluidendheidshalve uitdrukkingen als gebouwd om lang te duren (om den tijd te trotseeren, om den tand des tijds te kunnen weerstaan) vermeden.
4. Het dak werd geschraagd door naakte sparren. Van *intricately crossed* vonden wij verscheidene varianten, die wel goed zijn, maar voor het meerendeel toch den stempel dragen van

vertaald te zijn, b.v.: die elkander op een verwarde (ingewikkelde) manier kruisten, die zich kruiselings in elkander verwarden. — Kreupelbosch (= een bosch met laagstammige boomen) is niet hetzelfde als *grove*. Evenmin is ondertwijgen in een dicht looverdak goed: ondertwijgen is geen gangbaar Nederlandsch woord, en in zou door onder moeten vervangen worden. — In aanmerking genomen, dat het poëzie is, zou men *all* ook als een bijwoord kunnen opvatten en het vertalen door geheel, maar wij zien er het nut niet van in. — Verwelken zegt men wel van bloemen en bladeren, maar niet van takken. — Welke alle verdord zijn, doordat daarboven een zwarte schaduw hangt is goed.

5. Waarschuwende bijbelspreuken is goed. Voor de welluidendheid hebben wij omgeven na beschreven vermeden. — Sierlijke krans staat er eigenlijk niet, want ornamental is tot sieraad strekkend, de schoonheid verhoogend. Al staat sierkrans niet in Van Dale, toch meenen wij het te mogen gebruiken naar het voorbeeld van sierplant. — Verscheidene inzenders schenen niet te weten, dat *cherubim* meervoud is, evenals *seraphim*: *-im* is de Hebreeuwsche meervoudsuitgang. *A cherub* is „one of an order of angels, variously represented at different times, usually regarded as distinguished by their knowledge from the *seraphs*, who are supposed to be ardent in love" (Webster). Uit deze aanhaling blijkt, dat de meervoudsvormen *cherubs* en *seraphs* ook gebruikelijk zijn. — Engeltjes is natuurlijk ook goed.
6. Wij hebben hier aan een vrije vertaling de voorkeur gegeven, omdat de letterlijke niet anders dan stijf en soeperig kan zijn: De vloer van schip en vleugel werd op bescheiden wijze ingenomen door eikenhouten banken, netjes in rijen gerangschikt. Naar onze meening bederft op bescheiden wijze den zin. Bovendien moet de totale indruk van schip en vleugels weergegeven worden, en niet van de vloer alleen. Er waren natuurlijk twee vleugels; gebruikt men dus het lidwoord, dan moet vleugels in het meervoud staan.
7. Geen aanstoot gevende is de letterlijke vertaling, maar toch geven wij wegens den vorm aan onschuldige de voorkeur. — Teekenen mag door sporen vervangen worden. — De betee-

kenis van distinction zal aan vele inzenders duidelijk worden, wanneer wij hen herinneren aan *a person of distinction.*

8. Verscheidene inzenders schreven, dat er marmeren monumenten dicht opeengedrongen langs de muren waren tentoongesteld. Wie heeft er ooit gehoord van een tentoonstelling van monumenten in een kerk? Een ander schreef uitgestald voor tentoongesteld. Dit doet denken aan de étalage van een winkel. Nog een ander schreef: Langs de muren prijkten marmeren monumenten, dicht naast elkander geschaard. Tegen geschaard maken wij bezwaar; dicht op elkander gedrongen zou beter zijn. In proza zou *displayed* waarschijnlijk uitgelaten worden, en zou de zin dus luiden: *Here marble monuments thronged the walls.* Daarom hebben wij het in de vertaling ook laten wegvallen. — Onder *monuments* zijn ook gedenksteenen begrepen. — Er in gebeiteld. — Door voetstappen afgesleten.

9. Deze laatste zin is door vele inzenders niet begrepen. Sommigen meenden, dat men een fooi moest geven, om al die gedenkwaardigheden te zien, anderen, dat er een geschiedboek te lezen was, dat over kerkdiensten, grondstellingen en allerlei andere fraaiigheid handelde. De fouten, die gemaakt werden, zijn dan ook alle aan deze misvatting te wijten, zoodat zij veilig onbesproken kunnen blijven. De bedoeling is blijkbaar, dat de grafschiften als volgt luidden:

Sacred to the Memory
of N. N.,
born ....,
wife of.............,
who departed this life on......,

dat zoo noodig de ambten en waardigheden van de overledenen vermeld werden, en dat dit alles er op stond om door den bezoeker gelezen te worden. Dit is de *tribute*, die verwacht werd. — *Without reluctance* is eigenlijk zonder tegenzin, maar dit komt ons voor geen gebruikelijke uitdrukking te zijn. Zonder aarzelen is goed.

Vertaling in het Engelsch.

II. Examen-Opgave (L O. 1898).

Tijd 1 *uur* 45 *min.*

1. Ik vind het erg jammer, dat mijn broeder zooveel geld uitgeeft voor boeken, die het lezen niet waard zijn. — 2. Ik heb het werk niet kunnen doen; en mijne vrienden, die het konden, hebben het niet mogen doen. Iemand kan niet altijd doen, wat hij mag, en mag zelden doen, wat hij kan. — 3. Niet zoodra was de Prins te paard gestegen, of hij werd door twee kogels in den schouder getroffen, hetgeen hem noodzaakte het slagveld te verlaten. Toen zijne soldaten dit zagen, begonnen zij den moed te verliezen, en sloegen weldra op de vlucht. — 4. Het vogeltje, dat ik voor een paar weken, toen ik buiten bij mijn oom gelogeerd was, gevangen heb, is gisteren morgen weggevlogen; en van avond heeft mijne zuster het arme dier doodgevroren in den tuin gevonden. — 5. Herinnert gij U misschien, wanneer de eigenaar van het huis de oude poort heeft laten afbreken, die iedereen zoo schilderachtig vond, en waaronder wij als kind zoo vaak hebben gespeeld? — 6. Denkt ge, dat hij deze gedichten zal kunnen lezen? — Ik hoop het; maar ik kan het U niet zeker zeggen. Ge moest het hem liever zelf vragen: hij alleen kan U zeggen, of deze boeken te moeilijk voor hem zijn

1. I think it a great pity that my brother spends so much money on books that are not worth reading. — 2. I have not been able to do the work; and my friends, who could, have not been allowed to do it. A man cannot always do what he may, and may seldom do what he can. — 3. No sooner had the Prince mounted his horse, than he was hit in the shoulder by two bullets, which compelled him to leave the battle-field. When his soldiers saw this, they began to lose courage, and soon took to flight. — 4. The little bird which I caught a couple of weeks ago, when I was staying in the country with my uncle, flew away yesterday morning; and to-night my sister found the poor thing in the garden, frozen to death. — 5. Do you happen to remember, when the owner of the house had the old gate pulled down, which everybody thought so picturesque, and under which we played so often when children? — 6. Do you think that he will be able to read these poems? — I hope so; but I can't tell you for sure. You had better ask himself: he alone can tell you, if these books are too difficult for him or not. — 7. From time immemorial it has been a custom

of niet. — 7. Sinds onheuglijke tijden is het de gewoonte van de Engelsche edelen, om het Kerstfeest op hun landgoed te vieren. — 8. Mijne twee neven WILLEM en KAREL, de zoons van mijne oudste zuster, zijn gisteren met mij naar Amsterdam geweest: en wie van ons denkt ge, dat het meeste plezier had, de jongens of ik? — 9. Ik had voor mijne vrouw twee paar nieuwe handschoenen gekocht, en wilde den winkel verlaten, zonder ze betaald te hebben. De jonge dames WATSON echter, die bij mij waren, herinnerden mij aan mijn verzuim (mistake). — 10. Gij hadt die zaak geheel anders moeten behandelen en bedenken, dat men niet alles moet gelooven, wat de menschen zeggen. Nu moet ge natuurlijk op dezelfde wijze voortgaan. — 11. Waarom kunt ge den jongen niet met rust laten? Laat hem toonen, wat hij kan doen en in welken tijd hij zijn werk kan afmaken. Ga liever uw eigen boeken halen, die gij in de eetkamer hebt laten liggen. — 12. Terwijl wij zitten te praten en lachen, weten wij, dat er een groote slag geleverd wordt, waarin waarschijnlijk duizenden het leven zullen verliezen. — 13. Indien uw neef bewijzen van bekwaamheid geeft, dan zal hij de betrekking hebben; dat beloof ik U, Mevrouw, want ik houd veel van den jongen.

with the English nobles to celebrate Christmas on their estates. — 8. My two nephews, William and Charles, the sons of my eldest sister, went with me to Amsterdam yesterday; and which of us do you think enjoyed themselves most, the boys or I? — 9. I had bought two new pair of gloves for my wife, and was about to leave the shop without having paid for them. The Miss Watsons, however, who were with me, told me of my mistake. — 10. You should have treated that affair quite differently, and remembered that one should not believe all that people say. Now you must, of course, go on in the same way. 11. Why cannot you leave the boy alone? Let him show what he can do, and in how much time he can finish his work. You had better fetch your own books, which you have left in the dining-room. — 12. While we are talking and laughing, we know that a great battle is being fought, in which thousands are likely to lose their lives. — 13. If your nephew gives proofs of his ability, he shall have the situation; that I promise you, Madam, for I like the boy very much.

G. J. LELY.

Opmerkingen.

1. Onder de vertalingen troffen wij de volgende aan: *I think my brother's spending so much money on books which are not worth reading a great pity* en *I pity very much my brother's spending so much money on books etc.* Hoewel op de juistheid van de constructie in den eersten zin niets valt aan te merken, moet men ze toch vermijden, want geen Engelschman zal ze bezigen. In den tweeden zin is bovendien een fout. Men kan immers geen medelijden hebben met het verteren van geld. En dat staat er toch. Hoogstens zou het kunnen zijn: *I very much pity my brother for spending etc.* en dat zou beteekenen: ik heb veel medelijden met mijn broeder, omdat hij enz. Doch dat staat er niet. — *A very pity* heeft geen beteekenis. — *To give out* voor uitgeven is geen Engelsch. — *To spend* mag ook door *for* gevolgd worden. Zoo staat in Webster: *To spend money for clothing* en uit den Bijbel (Jes. LV : 2) haalt hij aan: *Why do ye spend money for that which is not bread.* — *In* na *spend* wordt ook aangetroffen, maar *at* is fout. — *That* mag door *which* vervangen worden, en *that are* mag ook geheel wegvallen. — *Should spend* is twijfelachtiger dan *spends* en daarom minder juist. Immers de spreker twijfelt in het geheel niet. — Na *books* moet geen komma staan, omdat de daarop volgende betrekkelijke bijzin *restrictive* is. — *Not worth being read* is ook goed.
2. Deze zin is voor twee uitleggingen vatbaar. Slaat hij op een tijd, die achter den rug is, dan moet het eerste gedeelte aldus luiden: *I could not do the work, and my friends, who could, were not allowed to do it.* Stelt men zich den tijd echter voor als tegenwoordig, dan is de vertaling in den tekst de juiste. — *I could not have done the work* (= ik had het niet kunnen doen) is natuurlijk fout, zoo ook *made* voor *done.* — *My friends who could do it indeed* (*who could indeed*, *who could so*, *who could do it well*) zijn alle verkeerd. *Who could have done it* kan niet voor een fout gerekend worden, al beantwoordt het aan die het hadden kunnen doen. Toch moeten wij het in verband met hetgeen volgt welluidendheidshalve afkeuren. Dit geldt nog meer van *who could do it very well. Who were so* voor *who could* is geen goed Engelsch. — Dikwijls ontmoet men in het Engelsch zinnen als *my friends have not been allowed to*, waarbij de onbe-

paalde wijs na *to* is uitgelaten. Naar aanleiding daarvan haalt Storm in zijn Englische Philologie I, blz. 329 uit De Vere aan: „Equally remarkable is the American use of *to* as a kind of expletive, the infinitive of the verb that might follow being universally omitted. 'I meant to ask him *to*', means, to ask him to do what we are discussing. 'I told him I did not want *to*', are phrases continually meeting the eye in reading works written by Northern authors. Even Mrs. Stowe, in her great work *Uncle Tom*, and in other writings, used this phrase incessantly, and although perhaps not a model of composition, her authority is of some weight, as she puts it into the mouth of educated as well as of illiterate people." Hier teekent Storm zelf aan: „Ebenso Miss Wetherell. I will try not *to*. You have no right *to*. Aber eben so häufig in der engl. Umgangssprache, obgleich es als inkorrekt gilt. 'Don't ask me what it is, Edmund, because I must decline to tell you.' 'I am not going *to*, my dear', said Mr. Sparkler. — 'Don't go yet!' 'We don't mean *to*', said Mr. Pancks. — 'I believe no man here has ventured to say that I am *not* all right', said Mr. Stiggins. 'Oh, certainly not', said Mr. Humm. 'I should advise him not *to*, Sir; I should advise him not (die korrektere Wendung)', said Mr. Stiggins. Bei Trollope sagt Lady Anna: 'I don't think I could do it; and I don't think the lawyers ought to want me *to*'. — 'Don't do that, dear'. 'I should like *to*, because of my aunt'. In de noot hierbij gevoegd zegt Storm: "Alford, Queen's English 202 vertheidigt Ausdrücke wie 'I was going *to*. "The proper conversational answer to such a question ('Were you going to do it?') is, 'I was going *to*', or 'I was not going *to*', as the case may be, not 'I was going', or 'I was not going', inasmuch as the mere verb *to go* does not express any mental intention. I know, in saying this, that I am at variance with the rules taught at very respectable institutions for enabling young ladies to talk unlike their elders; but this I cannot help; and I fear this is an offence of which I have been, and yet may be, very often guilty." Ein engl. Correspondent bemerkt hierzu: „To the question, 'Were you going to do it?" I should answer 'yes' or 'no'. I might add '*I was*' if the question was an important one and I wished to give an emphatic answer." Dies wird gewöhnlich als das Korrekte angesehen. Ebenso: 'Do you write to him'. 'I will, since you

wish me' (Marryat); man wagte, als Marryat dies schrieb, noch nicht gebildeten Personen Ausdrücke wie 'Since you wish me *to*' in den Mund zu legen. Dagegen heisst es noch früher in einer von Dr. Watts's (1674—1748) Hymnen:

Birds in their little nests agree......
But dogs delight to bark and bite,
It is their nature *to*.

Die Engländer machen sich über diese Wendung lustig, und citiren sie, um komische Wirkung hervorzubringen, so 'it is our nature *to*' (Dickens, Bleak House, III 203)." Hieruit blijkt, dat het gebruik van *to* met weglating van de Onbepaalde Wijs in de gewone spreektaal geoorloofd, maar niet noodzakelijk is. Trouwens er zijn voorbeelden genoeg te vinden, waarin dit niet het geval is. Zoo vinden wij in *Graham's English Synonyms*: *Soldiers cannot absent themselves from their duty without being specially permitted.* En in *The Truth* (A Handful of Stories by R. D. Nauta, blz. 35): *He was repeatedly in her room when the nurse would allow him.* Dat de hierboven besproken constructie met *to* tot de spreektaal moet beperkt blijven, blijkt uit het woord *colloquial* in hetgeen Dean Alford verder nog op blz. 203 zegt: „This kind of colloquial abbreviation of the infinitive comprehends several more phrases in common use, and often similarly objected to, *e. g.*, '*ought to*' and '*ought not to*', '*neglect to*', etc., some of them not very elegant, but all quite unobjectionable on the score of grammar. These abbreviations are very common in the West of England, and are there carried further than any reason will allow." In verband met het hier aangevoerde kan men in onzen zin voor *who could* even goed zeggen *who were able to* als *who were* en *who were able*, maar *who were* verdient de voorkeur. Evenzoo *have not been allowed* en *have not been allowed to* voor *have not been allowed to do it;* maar de laatste dezer drie is de veiligste constructie, omdat daartegen *niemand* bezwaar heeft. — *Were allowed* mag in een hoofdzin niet door *might* worden vervangen. *Somebody* (= een zeker iemand) is fout. *One* voor *a man* is goed. In den regel zegt men: *One cannot always do what one may*, maar tegenwoordig wordt het tweede *one* ook wel vervangen door *he*. *Men cannot always do what they may* is niet bepaald fout. — *Cannot* moet in één woord geschreven worden. Alleen Amerikanen schrijven *can not.* In *one not always can do* deugt de woordorde niet. —

A man is not always able to do enz. is goed. — *What he is allowed* en *what he is allowed to* zijn volgens het bovenstaande beide goed. *What is permitted to do* moet in ieder geval zijn: *what he is permitted to do.* Immers in de *Active Voice* zou het zijn: *I permit* h i m *to do it* en niet *I permit to do it.* Over het verschil tusschen *permit* en *allow* schijnen de geleerden het niet eens te zijn. Wij kunnen althans uit een paar boeken verklaringen aanhalen, die lijnrecht tegenover elkander staan. Wegens plaatsgebrek schrijven wij hierover in één der volgende nummers. *What he has been allowed* voor *what he may* is niet goed; evenmin *what is allowed to him.* — In *seldom he may do* deugt de woordorde niet. Wanneer op *is* een sterke nadruk valt, dan mag men zeggen: *he seldom is permitted;* anders moet het zijn: *he is seldom permitted.* — *To what he is able* is geen Engelsch. Volgens het hierboven gezegde, zijn *what he is able* en *what he is able to* niet fout, maar *what he is able to do* is beter.

3. *Not sooner* is een ernstige fout. — Omdat de zin met de ontkenning *no sooner* begint, moet het onderwerp *the Prince* na *had* staan. — Het lidwoord vóór *Prince* mag niet uitgelaten worden. — *Ascended* voor *mounted* is verkeerd. — T e p a a r d s t ij g e n beteekent onzes inziens zoowel o p e e n p a a r d als op z ij n p a a r d stijgen, dus voldoen *a horse* en *his horse* beide aan de eischen eener letterlijke vertaling. Ook durven wij *the horse* niet af te keuren. *Mounted on horseback* zegt men niet, wel *got on horseback. Got on a (his) horse.* Ook mag *his horse* geheel wegvallen. *Was the Prince sitting on his horse* en *was the Prince on his horse* zouden waarschijnlijk te vrij gevonden worden. *Steed* is goed. — *When* voor *than* is een fout, die eigenlijk niet meer mocht voorkomen. Hetzelfde geldt van *then. But* na *no sooner* is volgens Murray verouderd. *Struck. Shot* is minder juist. — *His shoulder was hit* is niet goed, omdat de persoon op den voorgrond treedt, en niet het lichaamsdeel. — *Below the shoulder* staat er niet. *Struck into* is fout. *His shoulder* is niet volgens den regel der spraakkunst. — *Struck ..... with* beteekent niets. Veranderde men *in* door *on* (dus *he was struck on the shoulder with two bullets*), dan zou het ten minste een beteekenis hebben, n.l.: H ij w e r d m e t t w e e k o g e l s o p d e n s c h o u d e r g e s l a g e n. — *At the shoulder* is fout. — *Balls* is ook goed. — *Boulet* bestaat in het Engelsch niet. — *Shot* en *shots* zijn ook verkeerd. — *What* is fout, omdat het antecedent een geheele zin is, die voorafgaat. — *Urged* is

niet goed; het kan alleen door een persoon gedaan worden. *Caused* is niet sterk genoeg. *Induced* is ook te zwak, en de spelling *enduced* is verouderd. *Forced* is niet fout. — *Withdraw from* mag *leave* vervangen. — *Field of war* en *field of the battle* zijn niet goed; *battle-field* wel. — *On seeing this, his soldiers began etc.* *As* voor *when* is niet bepaald fout. — *On* mag ook uitgelaten worden. — *Began losing courage* durven we niet af te keuren, maar wij zouden zelf die constructie alleen gebruiken, wanneer het werkwoord op *ing* een handeling, d. i. een handelend optreden uitdrukte, hetgeen met *lose* niet het geval is, b.v.: *He began telling me what had happened, but I stopped him abruptly.* — *They began to be discouraged* is te zwak. *Began to lose heart* is goed. — *Their courage* is niet goed. — *Soon* mag niet na *took* staan. — Voor sloegen op de vlucht zou *fled* zeker als te vrij gebrandmerkt worden. *Took to their heels* en *showed their heels* zegt men niet van een leger. *Put to flight* is op de vlucht jagen. *Took flight* wordt ook gebruikt; maar *took on flight*, *went flying* en *went to flee* zijn geen Engelsch.

4. *Small* is minder juist, omdat men niet bepaald het kleine wil laten uitkomen. Ook *birdie* is in dit verband misplaatst. — *Have caught* is fout. — *A couple* mag door *a few* vervangen worden, maar *before* voor *ago* is fout. — *While staying* is goed. — *Was living* = woonde. — *Put up at my uncle's* = bij mijn oom afstapte. *Lodged* kan er door, maar *was lodged* is geheel verkeerd. *Took lodgings* = op kamers ging wonen. *When I was at my uncle's* is niet fout. — *Fled* voor *flew away* is verkeerd. — *Last morning* deugt niet. — *Yesterday in the morning* is noodeloos lang. — *To-night* is goed, maar *this night* is in de spreektaal niet gebruikelijk. — *Wretched* kan men van een vogel niet zeggen, althans niet van een dooden. — *Animal* en *beast* zijn ook fout. — Aan enkele inzenders geven wij den raad, dat zij hun aandacht aan de onregelmatige werkwoorden blijven schenken. Fouten als *frost* en *frosen* moesten niet voorkomen. — Voor doodgevroren is de staande uitdrukking *frozen to death.* Van alle varianten, die wij vonden, is alleen *killed by the frost* goed Engelsch.

5. *Do you perhaps remember* is niet fout, maar wij hebben den indruk, dat de Engelschman gewoonlijk *perhaps* uitlaat, en het twijfelachtige, dat in dit woord ligt, uitdrukt door den toon, waarop hij *do you remember* zegt, n.l. met den klemtoon op *you* en ver-

heffing van stem bij dat woord. — *Landlord* (= huisheer) staat tegenover *tenant* (= huurder) en kan dus hier niet gebruikt worden. *Householder* is hoofd van een gezin. Deze behoeft dus niet noodzakelijk eigenaar te zijn. — *Has had* is fout, omdat de tijd, waarin de handeling plaats had, noodzakelijk als verleden moet beschouwd worden. *Had had* is natuurlijk ook fout. Immers kan deze vorm alleen gebruikt worden, wanneer twee of meer handelingen in verband met elkander in een verleden tijdperk hebben plaats gehad, b.v. *He had had the gate pulled down long before you were born.* — *Caused the old gate to be pulled down* is goed, maar *to be* mag niet uitgelaten worden. — *Had the old gate demolished* (*broken down*, niet *broken away*). — *Ancient* is in dit verband niet fout. — *Gateway* is goed. Voor *porch* zegt Webster: „A kind of vestibule at the entrance, of temples, halls, churches, or other buildings; hence, a stately or ornamental entrance way." Hier is het dus minder goed. — *The old gate* mag volstrekt niet na *pulled down* staan. — *Which* mag door *that* vervangen worden. Wij zouden hier het voornaamwoord liever niet uitlaten, omdat het van zijn antecedent gescheiden is. — In dezen zin zouden wij *found* niet durven schrijven, omdat het schilderachtig vinden van iets geheel een kwestie van meening is, d. i. hoe men er over denkt, en dat wordt uitgedrukt door *think*. — *Artful* heeft een geheel andere beteekenis. — *Under which* is beter dan *where*. — *We were playing* is verkeerd, omdat de *duur* der handeling hier in het geheel niet ter sprake komt. — *Have played* is natuurlijk ook fout. — De spelling *plaid* bestaat niet; met *aid* worden alleen geschreven *laid*, *paid*, *said* (met andere uitspraak) en somtijds *staid*, dat in den regel *stayed* geschreven wordt. — *As children*, *when we were children* en *when being children* zijn goed; alleen het laatste zal men niet licht zeggen. *Being children* zou kunnen beteekenen: daar wij kinderen waren. *When young* is goed, maar te vrij. *When still children*, *as a child* en *when a child* zijn fout.

6. *Capable of reading* kan er door. — *Do you think him able to read these poems* is goed, maar dan moet er op volgen: *I hope he is;* want zeide men *I hope so*, dan zou *so* op *think* slaan. — Na *tell* moet *it* staan. — *For sure* en *with* (*any*) *certainty* zijn ook goed, maar de volgende keuren wij af: *I cannot ascertain you it*, *I cannot assure it you*, *I cannot surely* (*certainly*, *decidedly*) *tell you*,

tell you surely (*certainly*, *decidedly*, *with certitude*), *tell you so certainly. I am not sure about it* en *I cannot give you any certainty* zijn geen letterlijke vertalingen. — *You should rather ask himself you had rather ask himself* zijn niet goed. - *Ask* wordt nooit gevolgd door een derden naamval, wel door twee vierde naamvallen: *Did you ask him that question?* Daarom vindt men nooit *to* na *ask*. Gewoonlijk komt in dit verband *it* niet voor, dus: *I asked him that*, maar niet: *I asked it him.* — *Ask him himself* is niet fout, maar overbodig en weinig gebruikelijk. *Him self* is fout. — *Nobody but he.* — *If* .... *or* mag *whether* .... *or* vervangen. — *Difficult* wordt door *for* gevolgd.

7. *Time* mag ook in het meervoud staan. *Time* (niet *from time*, en niet *times*) *out of mind.* Andere uitdrukkingen bestaan er voor sinds onheuglijke tijden niet. — *Is* voor *has been* is een ernstige fout. — *A custom with* (*among*) is de gewone uitdrukking, maar daarom is *the custom of* niet fout. — *Habit* (= iets wat men zich aangewend heeft, door het dikwijls te doen) is hier de bedoeling niet. Ook *usage* is niet juist, omdat daarbij oordeel, nadenken in het spel is; zoo is het b.v. *usage*, dat de beteekenis van woorden bepaalt. Iets wordt een *custom*, wanneer het langen tijd gedaan is; een *custom* kan zelfs tegen het verstand of oordeel indruischen. — *From time immemorial the English noblemen will celebrate* is geheel verkeerd. — Het komt ons voor, dat de Engelschman spreekt van *the English nobles*, wanneer hij bedoelt de adellijke klasse als tegenstelling van de niet-adellijke, en dat hij *English noblemen* (zonder lidwoord) gebruikt, om uit te drukken: wat men in het algemeen Engelsche edelen noemt. Al hebben wij deze verklaring nooit ergens aangetroffen, ons gevoel zegt ons, dat in dezen zin *the English nobles* vervangen mag worden door *English noblemen*, maar dat dit dan niet door het lidwoord mag worden voorafgegaan. *The English nobility* is ook goed. *The gentry* behoort niet tot den eigenlijken adel. Zij hebben daarom ook geen zitting in het *House of Lords.* Tot *the gentry* behooren *baronets* en *knights.* — *Celebrate* mag door *keep* vervangen worden; maar *pass* (= doorbrengen) is niet geheel hetzelfde. — *Christmas* mag niet door het lidwoord worden voorafgegaan. *Chrismas-feast* is goed, als het lidwoord er voor staat. *Keep Christmas-time* zegt men niet, wel *pass Christmas-time. Celebrate Christmas-day* heeft natuurlijk slechts betrekking op één dag. —

Mansion voor landgoed is fout. Welk woord men overigens voor landgoed kiest, het moet in het meervoud staan. De eenige moeilijkheid, die zich verder kan voordoen, is het voorzetsel, dat er voor moet staan. *In* is in ieder geval fout. De keuze is tusschen *on* en *at*, met dien verstande dat men *on* moet zeggen, wanneer men *estate* kiest, dat is huis met park; daarentegen is *at* het juiste woord, wanneer men zegt *country-house*, *country-seat* of *castle*, d.i. alleen het huis.

8. *Both my nephews.* — *Cousins* is natuurlijk verkeerd. — Het lidwoord vóór zoons geeft te kennen, dat er maar twee waren. Zoo ook in het Engelsch. — *To* voor *of* is fout. Ook al liet men het lidwoord vóór *sons* weg, dan zou *to* nog niet te verkiezen zijn, omdat het in zoo'n geval de familiebetrekking aanduidt: zij stonden tot mijn zuster als zoon tot moeder; hetgeen hier niet de bedoeling is. — *Were with me to Amsterdam* doet de haren te berge rijzen. *Were with me at Amsterdam* (= waren met mij te Amsterdam) drukt geen beweging uit en is dus een ander begrip. *Visited A. with me* en *went on a visit to Amsterdam with me* zijn goed. — *Yesterday* kan op geen andere plaats staan. — *Who* is fout, en *whom* is afschuwelijk. — *You think* is ook heel erg. — *That* mag bij deze constructie na *do you think* niet ingevoegd worden. Immers het beteekent: *which of us enjoyed themselves most, do you think?* — Voor pleizier hebben vonden wij keur van vertalingen. Stellen wij vast, dat de staande uitdrukking is: *to enjoy oneself*, dan is de eenige moeilijkheid: Moet het *ourselves* of *themselves* zijn? Wij kiezen het laatste, maar durven het eerste niet af te keuren, dus: *which of us enjoyed themselves most.* Daarmede vervallen de meeste andere vertalingen. Al durven wij *which of us had [the] most pleasure* niet voor foutief verklaren, wij zouden het zelf niet durven schrijven. *To amuse oneself* is goed Engelsch, maar heeft een andere beteekenis. Men zegt b.v.: *He amused himself with a toy*, d. i.: het stuk speelgoed diende hem tot tijdverdrijf. *Which of us had the greatest fun* kan er door. *Enjoyed it most* is een ander begrip, want daarin slaat *it* op het bezoek aan A. Toch is het niet bepaald fout. *Enjoyed most*, *enjoyed most himself*, *most enjoyed himself* zijn alle verkeerd. — *Either the boys or I* is evenmin goed als: òf de jongens òf ik.

9. *Two pair of new gloves* is niet fout, maar de inzender, die *of* uit-

liet, kent het Engelsch nog niet in de perfectie. — *I had bought my wife two pair of gloves* is goed Engelsch, maar hier minder op zijn plaats, omdat het koopen hier hoofdzaak is, en niet het ten geschenke geven aan mijn vrouw. — Volgens *Sweet's New English Grammar, part II*, 1980, is *two pairs of gloves* goed. — *To my wife* is ook geheel fout. — Hetzelfde geldt van *would* en *intended*. — *Was about leaving* is goed. — Vóór *shop* mag het lidwoord niet uitgelaten worden. — *For* vóór *them* is noodzakelijk: *He paid the gentleman for the gloves*. — *Without having them paid* is te kinderachtig om over te spreken. — *The young ladies Watson* is verkeerd; evenzoo *Miss Watsons* zonder lidwoord; maar *the Misses Watson* is goed. — Herinnerden mij moet zijn: wezen mij op, vestigden mijn aandacht op. Zoo ook in het Engelsch: *told me of my mistake*, *pointed out my mistake to me.*

10\. *Ought to.* — *You had better treat* = gij moest liever behandelen. — *Treated* mag door *dealt with* en *set about* vervangen worden. — *Settled* (= geregeld, afgehandeld) is hier niet goed. Evenmin is *arranged* het juiste woord. *You should have managed these things* is niet fout. — *Business; matter.* — *Quite else* is fout. *In quite another way.* Somtijds vindt men in deze constructie *quite* tusschen lidwoord en bijv. naamw. staan. — *To mind* drukt een heel ander begrip uit: *Mind your own business. Will you mind the baby, the shop, for me? To bethink oneself* is in de spreektaal in dezen zin niet gebruikelijk, in de schrijftaal wel. — *Bethought*, zonder *yourself* is fout; zoo ook *brought in mind*, *thought* en *thought of it*. — *Borne in mind* is goed. — *One* mag door *we* vervangen worden, en *should* door *ought to*. *Need not* is geen vertaling van niet moeten. *We are not to believe* kan er wel door, maar *we have not etc.* niet. — *We ought not to believe anything that people say* = wij moeten niets gelooven enz. *All what* is een krasse fout. — *They say* is evenmin juist als ze zeggen. — *People says* is weer een krasse fout. *Tell* kan hier niet gebruikt worden, wel *tell you*. *Are saying* slaat alleen op hetgeen de menschen omtrent deze bepaalde zaak zeggen. De bedoeling is een algemeene waarheid: Men moet niet alles gelooven, wat de menschen zeggen. — *You are to go on* is goed, als bedoeld wordt: de gezaghebbende heeft aldus besloten. Natuurlijker is de opvatting: er zit niets anders op; dus *must* of *have to*.

Ought to is ook fout. *Cannot but* is te stijf. *Proceed* voor *go on* is goed. — *Naturally* is hier niet juist.

11\. Voor *leave* mag men *let* zetten. Dit zijn de staande uitdrukkingen. Wie die niet kent, zoekt naar *leave at peace*, *leave undisturbed*, *leave to himself*, die ten minste goed Engelsch zijn. Andere, als *let at rest*, *leave in peace*, *leave untroubled*, *leave quiet*, zijn verkeerd. *Alone* moet na *boy* staan. — *Let he* is geen Engelsch. — *What he is up to* = wat hij uitvoert, in het schild voert. — Laat men *do* uit, dan slaat *can* op *show*. — *In what* (niet *which*) *time*. *How long it takes him to*. *How much time he wants to finish his work*. *To perform his task* is niet fout. *Task* (en desnoods *tasks*) is goed, maar *duty* is verkeerd. — *It would be better if you fetched* kan er door, maar van de volgende vertalingen durven wij er geen enkele goed te keuren: *Rather go and fetch*, *better fetch*, *go and fetch rather*, *go to fetch rather*, *go rather and fetch*, *you had rather go*. *Do go and fetch* (= ga toch halen) heeft een eenigszins andere beteekenis. *You have better fetch* is geen Engelsch. — *The books of your own* is geen Engelsch. — *Which* is *continuative*, en mag dus niet uitgelaten worden. — *Left* voor *have left* is niet juist; de tijd is tegenwoordig en de handeling voltooid. *Forgotten* voor *left* is ook niet goed. — *Eating-room* en *dinner-room* zegt men niet; *dining-hall* is hier een te weidsche naam.

12\. *Whereas* = aangezien. *Meanwhile* = intusschen, middelerwijl. *While* is goed. — *As* kan er door. — *Are sitting talking* is leelijk. *Sit talking* is beter. *Sit down talking* = gaan zitten praten. — *We know a great battle to be fought* zegt men niet. — *Large* is verkeerd, en *violent* staat er niet. — Wanneer *combat* niet van twee personen gebezigd wordt, dan is het een gevecht op kleiner schaal dan een *battle*. — *Is going on*, *is fought*, *is given*, *is delivered*, *is fighting*, *is performed* zijn alle verkeerd. *To give battle* en *to deliver battle* (niet *a battle*) beteekenen beide: aanvallen, den slag beginnen. — *Where* kan alleen op een plaats slaan. — *Probably thousands will lose their lives*. — *Evidently* heeft een andere beteekenis: *Evidently you don't understand the meaning of this word*. *Perhaps* is twijfelachtiger dan *probably*. — *Shall* is geheel fout; zoo ook *are to*. *May lose* (zonder bijwoord) is goed, maar twijfelachtiger dan de constructies met *likely* en *probably*.

13. *Shall give* is taalkundig goed, maar niemand zegt het. *Will give* is ook taalkundig verkeerd. — *Proves his ability* — nu ja, maar zou men in het Hollandsch ook wel zeggen: als uw neef zijn bekwaamheid bewijst? — *Proof* mag desnoods in het enkelvoud staan. *To give evidence* (= blijk geven) is hier te zwak. — Voor bekwaamheid vonden wij behalve *ability* ook: *capacity*, *skill*, *skilfulness*, *cleverness*, *accomplishments*, *knowledge*, *competency*, *learning*, *capacity*, *capability*. *Ability* is het vermogen om zijn kennis tot practische doeleinden aan te wenden, en is hier dus het juiste woord. *Skill* en *skilfulness* beteekenen vaardigheid en juist inzicht, door ervaring verkregen. *Cleverness* is knapheid, zoowel lichamelijk als geestelijk. De beteekenis van *accomplishments* blijkt het best uit: *a lady of many accomplishments*, d.i.: die haar talen kent, aan muziek, teekenen enz. doet, enz. enz. *Knowledge* en *learning* behoeven geen verklaring. *Competency* (= voldoende geschiktheid, vooral van den geest) is ook goed. *Capacity* heeft uitsluitend betrekking op het verstand. *Capability* is geschiktheid om te verrichten, maar dikwijls gaat dit gepaard met ongeschiktheid om in practijk te brengen. Zoo zegt Smith in zijn *Synonyms Discriminated:* „One has great *capability* for learning, and so becomes learned, yet has no *ability* to teach, lacking the power of imparting knowledge to others." — *He will have* is fout. — *Obtain* en *receive* zijn niet goed. — *Post*, *employment*, *office*. *Appointment* = aanstelling. *Position* en *condition* zijn fout. — *Madame* wordt wel in het Engelsch aangetroffen, maar dan wordt het altijd als Fransch beschouwd. — *As* is niet hetzelfde als *for*. — *I like much the boy* is geen Engelsch. *I am very fond of the boy* is goed. *The boy likes me very much* = De jongen houdt veel van mij.

Correspondentie.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

Ia. S. Smit, Amsterdam. — N. L., T. — J. Dunnewold, Alkmaar. — S. E. Thieme, Amsterdam. — H. Alberge, Middelburg. — M. P., Leiden.

II. G. Lely, Amsterdam. — S. Rodenhuis, Zuid-Scharwoude. — Sara Smit, Amsterdam. — E. L. A. H. — Homo Sum. — Lena, Haarlem. — L. C., Utrecht.

Brievenbus.

Mej. C. Japikse te Solo. — Nu het tijdschrift voortaan maandelijks zal verschijnen, valt aan Uw verzoek moeilijk te voldoen. — In de vertaling van De roos van 't slagveld van Sedan (Zie blz. 119., Jrg. XIV), mag men *the wounded* ook vervangen door *wounded soldiers*. Wij hebben echter het eerste gekozen, omdat het ook officieren, marketentsters enz. in zich sluit.

De uitspraak der Engelsche vocalen in toonlooze lettergrepen.

Het is een zeer gewoon verschijnsel, dat de Nederlander, die, na twee à drie jaren ijverig Engelsch gestudeerd te hebben, Engeland bezoekt, in den eersten tijd zich niet dan met de uiterste moeite verstaanbaar maakt, en van gesprekken tusschen anderen, of met hem gevoerd, zoo goed als niets verstaat, terwijl hij toch een boek in idiomatisch Engelsch geschreven met vrij veel gemak kan lezen. Gedeeltelijk moet natuurlijk de oorzaak gezocht worden in het feit, dat de woorden te snel worden geuit, zoodat den toehoorder geen tijd gelaten wordt om zich hunne beteekenis voor den geest te roepen; gedeeltelijk ook hierin, dat het onderwerp van het gesprek loopt over alledaagsche zaken, welke de van oudsher overgeleverde leerwijze vaak met supreme minachting verwaarloost. Maar zelfs al worden bekende onderwerpen behandeld en de woorden langzaam uitgebracht, dan nog blijft het voor den vreemdeling — want de Nederlander staat in dit opzicht niet alleen — hoogst moeilijk om den Engelschman te verstaan, tenzij hij van den beginne af geleerd heeft zich een duidelijk denkbeeld te vormen van de waarde der vocalen in toonlooze lettergrepen. Met eenige leiding krijgt de beoefenaar der taal al spoedig een juist begrip van de medeklinkers en van de klinkers in lettergrepen, die de klem hebben [1]. Maar van de groote veranderingen, welke de uitspraak dezer klinkers ondergaat, wanneer zij de klem missen, heeft hij zich slechts zeer onvoldoende rekenschap gegeven. Hij heeft geleerd aan een klinker of klinkergroep één, twee, drie waarden te hechten, al naarmate er een *l*, een *r* of een andere medeklinker volgt, en geleid, of liever, misleid door zijn oog, is hij geneigd aan dien klinker of die groep dezelfde waarde te geven, wáár deze zich ook bevindt. Nu moge de toepassing van dit beginsel in andere vreemde talen min of meer juist zijn, het is ten eenenmale in strijd met het wezen der Engelsche taal het ook hier te willen doorvoeren. De Franschman bijv. geeft wel aan ééne syllabe in het woord den hoofdtoon, maar de overige lettergrepen worden toch met genoeg kracht, met voldoende klem uitgebracht, om de

[1]) Kortheidshalve zal ik voortaan spreken van beklemde lettergrepen en klinkers.

daarin voorkomende vocalen met de haar eigenaardige kleur tot haar recht te laten komen. Niet aldus in 't Engelsch. Eén syllabe heeft *de* klem; voor die ééne syllabe zamelt de spreker al zijn krachten, ik zou haast zeggen al zijn energie, bijeen, zoodat de lettergrepen, die haar voorafgaan, met de minst mogelijke krachtsinspanning worden voortgebracht. En als ware hij, na de overgroote moeite aan het uitspreken dier ééne syllabe besteed, voor het oogenblik uitgeput, worden ook alle haar volgende lettergrepen uitgebracht op eene wijze, die de minste inspanning vereischt, d. i. met tong, lippen en onderkaak bijna in de positie van rust, zooals zij zich bijv. bevinden bij het rustige ademhalen. Reeds deze weinige beschouwingen moeten het duidelijk maken, welken klank men het meest zal aantreffen. De zieke, te zwak om de spieren van tong, lippen enz. in te spannen tot het vormen van duidelijk gearticuleerde klanken, zal toch altijd nog de aandacht der omstanders weten te trekken, of uiting kunnen geven aan de pijn, door middel van den steunklank, den klank, die de minste inspanning vereischt daar hij uitgebracht wordt, zonder de verschillende organen noemenswaard uit den rusttoestand te verplaatsen en daarom ook wel de natuurlijke klank genoemd. Nu zou men verwachten, dat deze klank voor den Engelschman dezelfde moest zijn als voor den Franschman en den Nederlander. Opmerkelijk genoeg, is dit niet het geval. Wij komen nader op dezen steunklank terug en zullen dan tevens gelegenheid vinden, dit vreemde verschijnsel te verklaren.

De steunklank is dus in toonlooze lettergrepen het meest voorkomend geluid. Intusschen, men zij op zijne hoede voor overdrijving, en neme Walker's woorden ter harte: „There is scarcely anything that more distinguishes a person of mean and good education than the pronunciation of the unaccented vowels." Vluchtig als de klanken in toonlooze lettergrepen natuurlijk zijn, mag het schromelijke overdrijving genoemd worden, ze alle tot één of twee geluiden terug te brengen. Alleen 'Arry, de onbeschaafde Londenaar, doet zulks. De beschaafde spreker houdt wel zeer degelijk rekening met de talrijke bijomstandigheden, welke meewerken om de kleur van het geluid te bepalen.

Gaan wij na, welke klanken in toonl. lettergrepen kunnen voorkomen. Na wat gezegd is, zal het duidelijk zijn, dat de spreker bij voorkeur geneigd is:

1) De tongspieren zoo weinig mogelijk te spannen, zoodat zij den

minst mogelijken arbeid verrichten. De tong ligt derhalve slap en plat in den mond.

2) Den mond niet verder te openen, dan beslist noodig is, om het geluid voort te brengen. Klinkers, welke wijde mondopening vereischen, zooals bijv. *aw* in Eng. *law*, zullen dus uitzondering zijn in toonlooze lettergrepen.

3) De lippen zooveel mogelijk met rust te laten. Geronde vocalen zullen dus tot de uitzonderingen behooren.

4) De geluiden *kort* (d. i. van duur) te maken. Lange klinkers als de *a* van Eng. *par* komen dus in den regel niet voor. Men herinnere zich, dat ten gevolge hunner buitengewone lengte (duur) de lange klinkers ā (als in fāte), ō (als in bōne), ē (als in sea), ū (als in fool), in 't begin dezer eeuw tot tweeklanken werden, en dus voorgesteld kunnen worden als e[i], o[oe], i[i], oe[oe]. Blijft nu in toonlooze lettergrepen een dezer klinkers onder na te noemen omstandigheden lang, zooals bijv. de *a* van to celebr*a*te, dan zal hij toch maar zelden even lang worden aangehouden, als het geval is in de beklemde lettergreep. De aanleiding tot diphthongeering vervalt dus, en de lange klank zal geen tweeklank zijn, maar een enkelvoudig geluid, zooals bijv. in het Nederlandsch het geval is. —

De klinkers, welke aan alle, of aan bijna alle bovengenoemde voorwaarden voldoen en dus het meest voorkomen, zijn in de volgorde hunner belangrijkheid:

1) de steunklank, bijv. *e* in fath*e*r.

2) de *y* van pit*y*. De mond wordt iets verder geopend dan voor de *i* van Eng. s*i*n, en toch niet zoover als voor de *e* van Eng. m*e*n.

3) de *o* van fellow; de steunklank, doch gerond en veel overeenkomst vertoonend met de *o* van 't Fransche „homme".

4) de *u* van val*u*e; alleen van de *o* van fellow verschillend, doordat de mond meer gesloten is.

Bij het onderzoek nu, welke veranderingen een klinker of tweeklank onder den invloed der toonloosheid ondergaat, verdienen de volgende punten nadere overweging:

I. De waarde wordt in de eerste plaats bepaald door den aard van

---

[1]) Men zij indachtig, dat woorden, zooals: *and*, *on*, *of*, *for*, *had*, enz., wanneer zij zonder nadruk worden uitgesproken, dezelfde regels volgen, wat de uitspraak hunner vocalen betreft, als toonlooze lettergrepen.

den klinker of tweeklank zelf in beklemde lettergrepen. Zoo mag men *in 't algemeen* zeggen, dat

a) tot steunklank worden:

de *a* van f*a*ther, bijv. begg*a*r, we *a*re here.
de *u* van b*u*t, bijv. *u*ntil, he m*u*st go.
de *a* van m*a*n, bijv. gentlem*a*n, we c*a*n go.
de *e* van m*e*n, bijv. gentlem*e*n, we see th*e*m.
de *i* van f*i*r, bijv. conf*i*rmation, yes S*i*r.
de *u* van f*u*ll en van f*oo*l, bijv. fig*u*re, he w*ou*ld go.
de *o* van d*o*, van n*o*t en van f*o*r, behalve aan 't eind van het woord, bijv. pr*o*pose, I cann*o*t, sail*o*r,

en nog vele andere vocalen in tallooze uitgangen nader te bespreken. —

b) tot *y*, van pit*y* worden:

de *ā*-klank van fate, bijv. Saturd*ay*, vill*a*ge, vall*ey*.
de *ĭ* van to s*i*t, bijv. pit*y*, pit*ie*d.
de *ē* van see, bijv. d*e*pendant.

c) tot *o* van fell*o*w wordt:

de *o* in de uitgangen *o*, *o*w, *o*ugh (gh = stom).

d) tot *u* van val*u*e wordt:

de *u*-klank in de uitgangen *ue*, *ew*.

Enkele klanken bieden grooten weerstand aan de invloeden der toonloosheid. Het zijn:

1) De tweeklanken. De volle tweeklanken [1]) als in h*i*gh, b*oy*, h*ow* blijven onveranderd; de halve tweeklanken, als in f*a*te, b*o*ne, verliezen hun tweede element en worden enkelvoudige geluiden. Voorbeelden: de uitgangen *fy* (satisfy), *ize* of *ise* (realise), *wise* (nowise), *ire* (sapphire) enz. enz.; envo*y*; *ou*trun, *a*orta; c*o*operate.
2) De *ĭ* van *pit*. In den regel behoudt deze haar eigen klank (rabb*i*t, frol*i*c, aster*i*sk), tenzij zij staat aan het eind van een woord (pit*y*, lad*y*, lad*ie*s).
3) De ū in open lettergrepen van aan het Fransch ontleende woorden, bijv. c*u*riosity, acc*u*m*u*lation, attit*u*de enz. Al deze hebben in 't Fransch ü. —

(*Wordt vervolgd*). P. Fijn van Draat.

---

[1]) Volle tweeklanken, als in *boy*, *how*, *high*, welke duidelijk uit twee geheel verschillende elementen bestaan; in tegenstelling met de halve tweeklanken als in *fate*, *bone* enz., wier tweede element van het eerste alleen verschilt in het feit, dat het gesproken wordt met meer gesloten mond en minder spanning in de tong. Zie boven.

Uitwerking der Opgaven in het 5de nummer van den 14den Jaargang.

I. Vertaling uit het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE (L. O., 1898).

Before the year was well over, Richard Arden died of consumption, and Susanna, bewildered, desperate, broken-hearted, hardly knew where to turn in her misery for so much as her daily bread.

1. Nog vóór het jaar om was, stierf Richard Arden aan de tering, en Suzanna, verbijsterd, wanhopig, 't hart gebroken, wist ternauwernood, waarheen zij zich in haar ellende zou wenden, om ook maar haar dagelijksch brood te bekomen.

Poor Dick had died, as he had lived, heavily in debt. The pretty house was seized by his relentless creditors. The friends he had always entertained so hospitably, seemed to forget his daughter in her need: nor did any relations on his side come forward to protect the orphaned girl.

2. De arme Richard was gestorven, zooals hij geleefd had, diep in de schuld. 3. Op het mooie huis werd door zijn meedoogenlooze schuldeischers beslag gelegd. 4. De vrienden, die hij altijd zoo gastvrij had onthaald, schenen zijn dochter in haar behoeftigen toestand te vergeten; ook kwamen er geen bloedverwanten van zijn kant opdagen, om het verweesde meisje te beschermen.

And then Susanna realized that the dreadful "something" of which her father had spoken occasionally, had come to pass, and that it was time for her to remember her promise, and write to her grandmother at Charlescot.

5. En toen besefte Suzanna, dat het vreeselijke „iets", waarvan haar vader af en toe gesproken had, was gebeurd, en dat het tijd voor haar was, om aan haar belofte te denken en aan haar grootmoeder te Charlescot te schrijven.

She was ignorant of the social position Mrs. Miller held there, and had no idea what the abode of her aged relative was like. If she had thought of it at all, she had supposed it to be some ivy-

6. Het was haar onbekend, welke maatschappelijke positie Mevrouw Miller daar innam, en zij wist in 't geheel niet, wat voor soort van woning haar bejaarde bloedverwante daar had. 7. Indien zij

grown country-house, where her grandmother lived modestly among her own cows and pigs and fowls.

er al aan had gedacht, dan had zij verondersteld, dat het een met klimop begroeid landhuis zou zijn, waar haar grootmoeder in allen eenvoud leefde te midden van haar eigen koeien en varkens en hoenders.

And now the poor child looked forward to Charlescot as a place of refuge, as a shelter from the world and the gay friends who had proved so indifferent in her sorrow, and a home, where she would live with some one who had doted on her mother, and who had known her beloved father, who had gone to that pretty little mother in heaven.

8. En nu hoopte het arme kind, dat Charlescot een toekomstige wijkplaats zou zijn, een plek, waar zij beveiligd zou wezen voor de wereld en de vroolijke vrienden, die in haar smart zoo onverschillig gebleken waren, en als een te huis, waar zij zou wonen met iemand, die haar moeder innig had liefgehad, en haar beminden vader had gekend, die naar dat lieve moedertje in den hemel was gegaan.

Susanna wrote her letter the moment she remembered her promise to her father. And then she could but wait patiently. And one day, as she was hiding away, ashamed and trembling, from the crowd of insolent strangers, who were invading the house, a servant came and told her that there was a "person" downstairs, who wanted to see her.

9. Suzanna schreef haar brief onmiddellijk, toen zij zich haar belofte aan haar vader herinnerde. 10. En daarna kon zij niets doen dan geduldig afwachten. 11. En op zekeren dag, toen zij beschaamd en bevend wegkroop voor de menigte brutale vreemdelingen, die het huis bestormden, kwam een dienstmeid haar zeggen, dat er „iemand" beneden was, die haar verlangde te spreken.

A "person" meant in the housemaid's vocabulary, Miss Arden knew, some one who was not a lady or a gentleman, a dressmaker, perhaps, or a tradesman. And she had had to see so many of them since the awful crash had

12. Dat „iemand" beteekende in de taal van de meid, zooals Juffrouw Arden wel wist, geen dame of heer, misschien een modenaaister of winkelier.

13. En zij had er al zooveel moeten te woord staan sedert de

come, and to endure so many hard words from them about her father, who had wronged them.

verschrikkelijke slag gevallen was, en zooveel harde woorden moeten verduren over haar vader, die hen te kort had gedaan.

She now dizzily lifted herself from the couch, on which she had thrown herself, face downward, in her black gown. She was worn out with watching and grief. She had hardly tasted food all day, so miserable and dejected did she feel.

14. Zij richtte zich nu met moeite en met een gevoel van duizeling op van de kanapé, waarop zij zich, met het gelaat naar beneden, in haar zwarte japon, had neergeworpen. 15. Zij was uitgeput door het waken en door de smart. 16. Zij had bijna den geheelen dag geen voedsel geproefd, zoo ellendig en neerslachtig gevoelde zij zich.

HOMO SUM.

OPMERKINGEN.

1. Nog vóór het jaar goed (geheel, goed en wel) ten einde was.
2. Diep in de schuld gestoken is niet goed. Immers men zegt wel hij had zich diep in de schuld gestoken, maar niet hij was diep in de schuld gestoken.
5. Om zich haar belofte te herinneren is minder juist. Men herinnert zich iets onafhankelijk van den wil, en kan dus bezwaarlijk zeggen, dat het tijd is zich iets te herinneren.
6. Betrekking voor positie is verkeerd. — Had er geen begrip van, hoe de woning enz. er uitzag.
7. Volgens Murray beteekent *fowls* (in het meervoud) thans uitsluitend hoenders.
8. Verscheidene inzenders schreven: een schuilplaats voor de wereld en de vroolijke vrienden. Dit zou kunnen beteekenen, dat de wereld en de vrienden er een schuilplaats vonden.
9. Op hetzelfde oogenblik voor onmiddellijk vinden wij wat al te precies uitgedrukt.
11. Onbeschaamd voor brutaal hebben wij vermeden, omdat

het reeds in den zin voorkomt. — Zich verborgen hield mag wegkroop vervangen.

12. *Tradesman* kan ook handwerksman zijn.
13. Gewoonlijk is *who had wronged them* = die hen onrecht had aangedaan, maar hier is te kort had gedaan beter.
14. *Couch* is eigenlijk een kanapé met één enkelen rug, dus een *chaise longue*. Het is begrijpelijk, waarom wij deze uitdrukking vermeden hebben.

II. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE (*Acte A*, 1898).

Het viel niet te ontkennen, dat de reis met zeer veel moeilijkheden gepaard zou gaan. Het was volstrekt geen kleinigheid voor den heer Zwart, om van een afgelegen stadje in het binnenland van het eiland Java met vrouw en vier kinderen naar het moederland te verhuizen.

De middelen van verkeer tusschen het stadje, waar hij woonde, en de naastbij gelegen haven waren uiterst gebrekkig, en de zeereis was lang en gevaarlijk, hoe aangenaam overigens het reizen met een welingerichte stoomboot ook moge zijn. En toch was de verhuizing niet te vermijden. Na eenige jaren achtereen in een heet klimaat te hebben doorgebracht, afgescheiden van de beschaafde maatschappij, gevoelt de Europeaan behoefte om nieuwe krachten op te doen in een frissche streek te midden van menschen van zijn stand en beschaving.

1. There was no denying that the journey would be accompanied with a great many difficulties. 2. It was by no means a trifle for Mr. Zwart, to remove with his wife and four children to the mother country from a remote little town in the interior of the island of Java.

3. The means of intercourse between the little town where he lived and the nearest harbour, were extremely primitive, and the sea-voyage was long and dangerous, agreeable though travelling in a comfortable steamer may be. 4. And yet the removal was not to be avoided. 5. After having passed some years at a stretch in a hot climate, away from civilized society, the European feels the want of gathering new strength in a cool region among people of his station and culture.

Vóór acht jaar tot ambtenaar bij de Indische regeering benoemd, had de heer Zwart zich kort daarna, toen hij pas getrouwd was, met zijne vrouw naar Indië ingescheept. Vol hoop op de toekomst was hij daar aangekomen, en met buitengewone toewijding had hij zich op zijne taak toegelegd, waardoor hij zich weldra de achting zijner meerderen verworven had. Een schoone toekomst lag voor hem open, en er was geen twijfel, of hij zou mettertijd tot een hoogen trap in de ambtenaarswereld stijgen.

Gedurende de eerste paar jaren ging alles naar wensch. Wel is waar vermeerderden zijne zorgen in evenredigheid met zijn gezin; maar ook zijn inkomen nam toe, en het ging hem in velerlei opzichten goed. Ongelukkig zou dat niet zoo blijven. Zijn gezondheidstoestand begon minder gunstig te worden, en hij werd min of meer zwaarmoedig en gemelijk. Eindelijk begon zijne vrouw zich ongerust over hem te maken en te zinspelen op de mogelijkheid van verlof te moeten vragen. Maar daarvan wilde hij niet hooren; hij beweerde steeds, dat hem niets scheelde. Toen het echter erger werd, gevoelde zij, dat zijn toestand hem zoo spoedig mogelijk duidelijk gemaakt moest worden.

„Karel", zeide zij, „ge kunt het zoo niet langer uithouden: dat

5. Appointed an officer in the Civil Service of the Dutch East-Indies eight years before, Mr. Zwart had married soon afterwards, and embarked with his wife for the colonies. 6. Full of hope in the future he had arrived there, and having applied himself to his task with extraordinary devotion, he had soon gained the esteem of his superiors. 7. A bright future lay before him, and there was no doubt that in time he would rise to a high position in the Service.

8. During the first few years all went well. 9. Indeed, his cares increased in proportion to his family; but his income, too, became larger, and he throve in many respects. 10. Unfortunately, this was not to last. 11. His health began to fail, and he became more or less melancholy and morose. 12. At length his wife grew uneasy about him, and began to hint at the possibility of his having to ask leave of absence. 13. But he would not hear of this; he always said that there was nothing the matter with him. 14. When he grew worse, however, she felt that his condition ought to be made clear to him as soon as possible.

15. "Charles", she said, "you can't go on like this any longer:

moet ge zelf ook wel voelen. Als wij niet eenigen tijd van hier gaan, vrees ik het ergste. Wij moeten weg, al zou het ook met de grootste opofferingen moeten geschieden, wat gelukkig het geval niet behoeft te zijn. En als ge verlof vraagt, krijgt ge het stellig, want ge zijt hier al lang genoeg, om zulk een verzoek te kunnen rechtvaardigen, afgezien nog van den toestand, waarin ge sedert eenigen tijd verkeert."

Met veel moeite had de heer Zwart zich laten bepraten; het verzoek was gedaan en toegestaan, en de familie maakte zich tot vertrekken gereed. De koffers werden gepakt, en den volgenden dag zou het huisraad en alles, wat zij niet konden of wilden meenemen, verkocht worden.

you must feel that yourself, I'm sure. 16. If we don't go from here for some time, I fear the worst. 17. We must go away, even if it had to be with the greatest sacrifices, which, fortunately, need not be the case. 18. And if you ask leave of absence, you will be sure to get it, for you have been here long enough for such a request to be justified, apart from the condition in which you have been for some time."

19. With much difficulty Mr. Zwart had been prevailed upon; the request had been made and granted, and the family got ready for departure. 20. The boxes were packed, and the next day the furniture and all that they could not or would not take with them, was to be sold.

L. P. H. E.

Opmerkingen.

1. *It was not to be denied. It was undeniable.* — *Journey* is hier juister dan *voyage*, omdat het laatste uitsluitend een zeereis is, en de familie Zwart gedeeltelijk over land moest gaan. *Travel* wordt in het enkelvoud niet gebruikt. — Wanneer wij als algemeenen regel voor *should* en *would* aannemen, dat in een *indirect statement* hetzelfde werkwoord gebruikt wordt als in het *direct statement*, dan is *should* fout. Immers zegt men: *the journey will be attended etc.* — *Accompany* van personen gebezigd, onderstelt een zekere mate van gelijkheid van de verschillende personen, *attend* daarentegen ondergeschiktheid van den eenen persoon aan den anderen, als gevolg meegaan: *The Earl went as a pilgrim, accompanied by his wife. The Queen was attended by a numerous train of*

nobles. Dit verschil blijft bestaan in figuurlijken zin. *Accompany* heeft betrekking op een begeleidend, een gelijktijdig verschijnsel; *attend* op een uitvloeisel, een gevolg. Smith geeft in zijn *Synonyms Discriminated* een duidelijk voorbeeld: *Exploring expeditions into unknown countries are invariably accompanied with danger and hardship, and frequently attended with loss of life.* Volgens deze verklaring zijn in onzen zin beide goed. — In den lijdenden vorm moeten beide woorden in deze laatste beteekenis door *with* worden gevolgd. — *A great number of difficulties.* — *Would raise many obstacles* (= vele beletselen zou opwerpen) heeft een geheel andere beteekenis. — Synoniemen van *difficulty* zijn *trouble*, *exertion* en *pains*, d. w. z. synoniemen van het standpunt van den Hollander, die voor al deze vier woorden somtijds moeite zegt: *You will have some difficulty in finding the way* (= *it will not be easy*). *Will you take the trouble to call on me as you pass* (= wilt gij u de last aandoen)? *He surpassed his rival not without some exertion* (= inspanning). *He was called a trump for his pains* (= het besteden van de grootste zorg, streven om iets zoo goed mogelijk te doen). *He took great pains to write that letter nicely. Difficulty* is dus het juiste woord.

2. *A little thing* gebruikt men in den nood, als men *a trifle* niet weet. Een zeer goede uitdrukking is ook *it was no joke*, maar het behoort tot den gemeenzamen stijl. — *Move. To immigrate* is geheel fout. Een landverhuizer *emigrates* (samengesteld uit *e* = *out* en *migrate*) ten opzichte van het land, dat hij verlaat, en hij *immigrates* (samengesteld uit *in* = *in* en *migrate*) ten opzichte van het land, waar hij zich gaat vestigen. — *Motherland; fatherland.* — *Sequestered* komt naar ons beste weten in deze beteekenis alleen bij dichters voor. Zoo spreekt Milton van *a sequestered nook* en *Gray* van *along the cool sequester'd vale of life. A small out-of-the-way town* is goed. *A remote little inland town.*

3. Als wij zeggen, dat *conveyance* en *communication* in dit geval *intercourse* mogen vervangen, dan willen wij daarmede niet zeggen, dat zij hetzelfde beteekenen. *Intercourse* drukt het begrip uit van over en weer, vice versa; *conveyance* is eenvoudig vervoer, waarbij het over en weer geen noodzakelijke voorwaarde is; *communication* is gemeenschap, het omgekeerde dus van afzondering, gescheiden zijn. *Locomotion* is het vermogen om zich van plaats tot plaats te bewegen: *Animals possess loco-*

motion, *plants do not.* — *Port* voor *harbour* is goed. — *Most* mag *extremely* vervangen. — Gebrekkig beteekent hier ontoereikend. In dien zin kan *defective* (fouten of gebreken bezittend, iets missend) niet gebruikt worden. Men zegt b.v. *a defective watch*, *a defective verb. Imperfect*, *deficient* en *poor* zijn niet verkeerd. — *However agreeable* (*pleasant*), *for the rest*, *travelling etc. may be.* Bij deze constructie is *how* een krasse fout. *For the rest* kan niet vervangen worden door *moreover* (= bovendien). *In other respects*, hoewel niet precies hetzelfde, is niet bepaald fout te noemen. De invoeging van *all* zou een verbetering zijn. — *Comfortably fitted up* is noodeloos lang. *Well-arranged* is een ander begrip dan welingericht. *Wel-accommodated* kan in 't geheel niet, want een stoomboot wordt niet *accommodated*, zij geeft *accommodation* aan de passagiers. *Well-appointed* is niet bepaald fout, al beteekent het eigenlijk meer: goed uitgerust: *a well appointed army.*

4. *Migration.* — *Unavoidable ; inevitable.*
5. *After passing.* — *Some years running.* — *Separated*, *isolated.* — *The civilized world. Civil society* is de burgermaatschappij. — *Feels a want to. Want* mag ook door *necessity* vervangen worden. — *To collect strength* zegt men niet. *To recover* (= herkrijgen wat verloren was) *new strength* kan natuurlijk ook niet. *Recruiting his strength* is goed. — *Forces* = strijdkrachten. — *Fresh* wordt in deze beteekenis niet gebruikt. *Bracing* (= kracht gevend) is alleen uit het oogpunt van letterlijke vertaling verkeerd. — *Climate.* — *Amidst* wordt somtijds in plaats van *among* gebezigd, n. l. in de beteekenis van omringd door, maar *among* is hier het juiste woord. — *Station* mag door *stamp* en *class* vervangen worden, maar *rank* is te beperkt. — Beschaving beteekent hier verstandelijke ontwikkeling van een individu; in dien zin is *cultivation* ook goed, maar *civilization* is fout.
5. *Appointed* is een afkorting van *having been appointed*, niet van *being appointed.* — *Nominated* wordt ook wel in den zin van *appointed* gebezigd. — Het lidwoord voor *officer* mag niet uitgelaten worden, omdat er meer dan één is, die dat ambt bekleedt. — Voor de duidelijkheid hebben wij een wijziging in de constructie van den zin gebracht. *Mr. Zwart*, *soon afterwards*, *when shortly* (niet *short*) *married*, *had embarked etc.*
6. *With regard to the future. Relying hopefully on the future.* — *Set*

himself. — *Exceptional.* — *Gained* mag vervangen worden door *acquired* en *esteem* door *regard.*

7. *Glorious* en *splendid* zijn goed; alleen zijn zij wat sterk. — *But* is niet fout, maar Murray teekent hierbij aan: „Here *that* is now considered more logical." — *In due time; in course of time; in time to come.* — Evenals boven is hier een *indirect statement*, waarin *would* vereischt wordt, omdat het *direct statement* zou luiden: *he will rise.* — *Degree* is geheel fout. *Station* zou goed zijn, als er *life* in plaats van *the Service* stond. — Oost-Indisch ambtenaar heeft bij ons een beperkte beteekenis; daarom komt het ons voor, dat er geen andere vertaling mogelijk is dan *the Service* of *the Civil Service.*

8. *Everything.* — *Smoothly; according to his wishes; as well as one could wish.*

9. *It is true.* — *Anxieties* is wat sterk. — Er is geen bezwaar tegen, om nog eens *increased* te gebruiken in plaats van *became larger.* Overigens is het moeilijk een ander woord te vinden, want *augment* wordt eigenlijk niet meer onovergankelijk gebruikt. Ware dit wel het geval, dan zou het bij *cares* passen, niet bij *income.* — *Prospered; fared well. Was doing well* is goed, maar niet aan te bevelen met het oog op het vroegere *went well.*

11. *His health began to fail* (*decline*) is *de* uitdrukking. — *Morose* mag door *peevish* en *sulky* vervangen worden.

12. *Got anxious about him.* — *Allude to* is niet fout. — *His* mag niet uitgelaten worden. — *Furlough* wordt bij voorkeur van militairen gebruikt.

13. *Continually assured her; would say; kept saying.* — *That nothing ailed him.*

14. *He* mag niet door *it* vervangen worden, omdat in het voorgaande geen woord is, waarop het zou kunnen slaan. Ook verwerpen wij *things*, waar wij *he* kunnen gebruiken. — Iets is *evident*, wanneer het duidelijk gebleken is, waar te zijn. Het is dus niet afhankelijk van de meerdere of mindere bevattelijkheid van een persoon, m. a. w. men kan iemand niet een zaak *evident* maken. Met *clear* is het anders gesteld: wat voor den een *clear* is, is voor den ander *obscure. Known* is goed. — *State* is hier niet goed, omdat het meer een langdurigen, blijvenden toestand uitdrukt.

15. *You can't stand* (*bear*) *it any longer in this way* kan niet goed

zijn, omdat *it* op een bepaalde zaak moet slaan. — *I'm sure* beantwoordt aan wel.

16. *The worst thing* is geen Engelsch.
17. *Even though.* — *Even* mag ook wegvallen. — *Even if it were* (*should be*) zijn de vertaling van al ware het (zou het zijn). — *Happily.*
18. *You are sure.* — *You have been here long enough to justify* is niet juist, want daarin is *you* het onderwerp van *justify.* — *Demand* = eisch. — *Not to mention* (*speak of*) *the condition; leaving alone the condition you have been in.* — *These last times* is geheel verkeerd.
19. *Had been talked over* (*persuaded*). — *Had suffered himself to be persuaded* is niet in den haak, omdat *suffered* in tegenspraak is met *with much difficulty.* — *To ask a request* is geen Engelsch; *to prefer a request* wel. — *Was made* komt niet met den Hollandschen tekst overeen, evenmin *were preparing* en in den volgenden zin *were being packed.*
21. *Trunks.* — *Household furniture. Household goods . . . . were.* — *All* mag door *everything* vervangen worden, maar *anything* is minder juist, omdat het beteekent: één ding onverschillig welk. — *Take along.* — *Could not take with them or did not like to do so* is een zeer ernstige fout. In al zijn volledigheid zou de zin luiden: *everything that they could not take with them or that they did not like to take with them.* Hierin is *that* het voorwerp van *take*, dus: *they could not take that with them, and they did not like to take that with them.* Nu gaat het toch niet aan om te zeggen: *they could not take that with them, and they did not like to do that so!*

Correspondentie.

I. Hoewel deze opgave over het geheel niet moeilijk is, zijn er slechts vier inzenders, wier werk voldoende kan geacht worden, n.l.: Homo Sum te Rotterdam, J. Dunnewold te Alkmaar, S. Rodenhuis te Zuid-Scharwonde, en E. L. A. H.

II. Om misverstand te voorkomen, vermelden wij, dat de eischen voor het examen L. O. als maatstaf bij de beoordeeling gediend hebben. Voldoende was de vertaling van: S. Smit, Amsterdam. —

F. Hopman, Amsterdam. — H. D., R. — J. Dunnewold, Alkmaar. — G. Lely, Amsterdam. — S. E. Thieme, Amsterdam. — Verder was er nog een ongeteekende vertaling voldoende.

Weledele Heer!

Ik ben bezig te bestudeeren Bulwer's Night and Morning. Daarbij stuit ik op vele uitdrukkingen en woorden, die ik òf wegens 't verband òf door de eigenaardige beteekenis niet recht begrijp. Zou ik zoo vrij mogen zijn, U er vast eenige te vragen? De editie, die ik heb, is die van Cassel's Red Library. De uitdr. zijn alle uit Book I.

Chapter I.

pag. 7. his *indolent* and ill-paid duties.
„ 9. The wind shook the ill-fitting casement in its rotting frame.
„ 19. a detonator; ib. *Drat* the nat'-rel!
„ 22. marrying out of the Penitentiary.
„ 26. a *kindred* curiosity.
„ 30. a *strong*, *hard*, inquisitive turn of mind.
„ 33. no certificate, no will, no *memorial.*
„ 39. a strip of mirror lay imprisoned in an embrace of frame covered with yellow muslin.
„ 41. "our provincial *contemporary*" (speaking of a newspaper).
„ 42. his hair hung *elf-like* and *matted* down his cheeks; id. a *savage grandeur* more impressive than his former *ruffling arrogance* of manner.
„ 46. He wore a blue coat — *frogged*, *braided.*
„ 56. a *deep* border.
„ 58. He has a great stake in the place.
„ 60. the *shadowy dimness* of the air.
„ 61. The *coverlid* of a pillow. id. The rankness of the civilisation has superfluities clutched by all.
„ 62. She was so much the mechanical creature of the world, that etc.
„ 66. a little *chicken-hazard.*
„ 71. He was to *enter on his articles* of apprenticeship.

U bij voorbaat dankzeggende, ben ik

Ueds. dv. dnr.

HOMO SUM.

ANTWOORDEN.

7. Zijn tragen en slecht betaalden arbeid.
9. De wind deed het slecht passende raam in zijn rottend kozijn schudden.
19. *Detonator* or *detonating gun:* "a fire-arm which is fired by means of a detonating agent (as a percussion-cap) instead of by the application of a match or spark (Murray).

    Drat the natural. Drat is een verwensching: die verwenschte bastaard!
22. Met iemand uit een verbeteringsgesticht trouwen.
26. Letterlijk: een daarmee verwante nieuwsgierigheid. Dus: een dergelijke nieuwsgierigheid.
30. Eene sterke, schrandere, weetgierige aanleg.
33. Met *memorial* wordt hier bedoeld een stuk papier, waarop de feiten omtrent het huwelijk enz. vermeld stonden. Wij zouden dus zeggen: bewijsstuk.
39. Letterlijk: een rand van spiegelglas, die gevangen was in een omhelzing van lijst met geel mousseline bedekt. Het wil dus zeggen: een smalle spiegel zat heel benauwd in een lijst met geel mousseline bedekt.
41. De couranten noemen elkaar altijd *contemporaries.* Het is dus onze zuster uit de provincie, of zoo iets.
42. *Elf-lock* is verward haar, haar door de kabouters in de war gebracht. *Matted* is ook verward, dooreengestrengeld als een mat. Eigenlijk moest het dus zijn: *his hair hung matted and in elf-locks down his cheeks.* — Een verheven woestheid, die meer indruk maakte dan zijn vroegere hinderlijke (of blufferige) aanmatiging.
46. *Frogs* zijn lange, cylindervormige knoopen, met zijde of een andere stof bedekt, zooals men ze aan sommige uniformjassen ziet. Zij worden met een lus vastgemaakt. *Braided* = met tressen versierd.
56. Een breede rand.
58. Hij heeft hier (in de stad) veel te verliezen; er staat veel voor hem op het spel.
60. Duistere schaduw.
61. Sloop.

De beschaafde wereld heeft in haar weelderigheid overtollige zaken, die met gretigheid door allen gegrepen worden.

62. Zij was zoozeer het werktuigelijk slachtoffer der wereld, dat enz.
66. Een dobbelspel. In *French hazard* speelt men tegen één, die de bank genoemd wordt. In *English* of *Chicken-hazard* speelt men tegen elkander, dus zonder bank.
71. *Articles of apprenticeship* zijn de voorwaarden, die tusschen patroon en leerling worden vastgesteld. De bedoeling is dus: hij zou zijn betrekking als leerling aanvaarden.

Ik heb ditmaal met groote opoffering van tijd alle plaatsen opgezocht. Gij zult toegeven, dat dit op den duur niet van de Redactie te vergen is. Wil zoo goed zijn voortaan even behalve Uw lijst van vragen Uw boek voor een paar dagen over te zenden met een teeken in de marge bij de uitdrukking, die gij verklaard wenscht te hebben. Onmiddellijk wordt U dan Uw boek teruggezonden.

Anne te Breda.

1. Hoe vertaalt men de volgende termen bij 't kaartspelen: Sans-atout; uitkomen, voorzitten.
2. Is er een idiomatische vertaling mogelijk van:
   een mes om op naar Keulen te rijden.
   een Kamperstreek; die komt van Kampen; Kamperui.
3. In Scott's Lady of the Lake vond ik in Canto I, (vrijwel in 't begin) de volgende regels:
   "Foxglove and nightshade side by side
   "Emblems of punishment and pride."
   Wat beteekent dit? Waarom noemt men die bloemen zoo?
4. In Longfellow's "Tales of a Wayside Inn", 1ste Interlude (Tauchnitz Ed. Deel III, blz. 18):
   "What matter if it be not named
   "Joyeuse Colada, Durindale,
   "Excalibar, or Aroundight, —
   "Or other name the books record?
   Welke beroemde zwaarden zijn Colada en Aroundight?
5. Hoe spreekt men de namen uit van de volgende dichters (klemtoon en uitspraak) Carew, Cowper, Keble, Heber.
6. Hoe spreekt men den naam van de rivier de Cam uit, met korte ă, of met de a in Cambridge?
7. Wat beteekent de uitdrukking: to walk the hospitals?

1. Bij het Engelsche whistspel komt sans-atout niet te pas; er bestaat dus geen naam voor.
   Uitkomen en voorzitten worden beide vertaald door *to lead.*
2. Neen. Men zou moeten zeggen: *as blunt as blunt can be* of iets dergelijks.
   An Irish trick. He is an Irishman. An Irish bull.
3. Ik ben niet op de hoogte van de bloementaal, en zij schijnt door verschillende menschen nog al verschillend gesproken te worden. Ik vind ten minste in *Pears' Cyclopaedia*, dat *foxglove* het zinnebeeld is van *insincerity* en *nightshade* van *falsehood.*
4. *Colada*, van den Spaanschen held Cid. *Aroundight*, van Sir Launcelot of the Lake.
5. *Carew* (*kərúw*), *Cowper* (*kúwpə* of *káupə*), *Keble* (*kebl*), *Heber* (*híjbə*).
6. *Cam* (*kœm*).
7. Wij zeggen ook: het gasthuis loopen, d. i. (van een medisch student) practische kennis aan het ziekbed opdoen.

Opgaven voor het 4de nommer van den 15den Jaargang [1]).

1. Vertaling uit het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

Uit *Man-Size in Marble* van *E. Nesbit.*

The church was a large and lonely one, and we loved to go there, especially upon bright nights. The path skirted a wood, cut through it once, and ran along the crest of the hill through two meadows, and round the churchyard wall, over which the old yews loomed in black masses of shadow. This path, which was partly paved, was called "the bier-balk," for it had long been the way by which the corpses had been carried to burial. The churchyard was richly treed, and was shaded by great elms which stood just outside and stretched their majestic arms in benediction over the happy dead. A large, low porch let one into the building by a Norman doorway and a heavy

---

[1]) Elk ~~inzender mag twee~~ opgaven ter beoordeeling aan de Redactie toezenden. Alleen die inzendingen komen in aanmerking, welke voldoen aan de voorwaarden op den omslag vermeld.

oak door studded with iron. Inside, the arches rose into darkness, and between them the reticulated windows, which stood out white in the moonlight. In the chancel, the windows were of rich glass, which showed in faint light their noble colouring, and made the black oak of the choir pews hardly more solid than the shadows. But on each side of the altar lay a grey marble figure of a knight in full plate armour lying upon a low slab, with hands held up in everlasting prayer, and these figures, oddly enough, were always to be seen if there was any glimmer of light in the church. Their names were lost, but the peasants told of them that they had been fierce and wicked men, marauders by land and sea, who had been the scourge of their time, and had been guilty of deeds so foul that the house they had lived in—the big house, by the way, that had stood on the site of our cottage—had been stricken by lightning and the vengeance of Heaven. But for all that, the gold of their heirs had bought them a place in the church. Looking at the bad hard faces reproduced in the marble, this story was easily believed.

The church looked at its best and weirdest on that night, for the shadows of the yew trees fell through the windows upon the floor of the nave and touched the pillars with tattered shade. We sat down together without speaking, and watched the solemn beauty of the old church, with some of that awe which inspired its early builders. We walked to the chancel and looked at the sleeping warriors. Then we rested some time on the stone seat in the porch, looking out over the stretch of quiet moonlit meadows, feeling in every fibre of our being the peace of the night and of our happy love.

II. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

1. Reeds waren wij meer dan een half uur in de zaal geweest, en toch hadden we nog bijna niets gezien van alles wat ons beloofd was. Dat was wel wat vreemd, niet waar? — 2. De kleine Willem liep met zijne moeder te wandelen; toen hij een ezel aan een boom gebonden zag, drong hij er op aan, op diens rug naar de buitenplaats te rijden, maar zijne moeder liet hem niet los vóór zij het dier uit het gezicht verloren hadden. — 3. Wat gij ook doet, welke uw rang in de maatschappij ook moge zijn, doe altijd nauw-

gezet uw plicht, en gij zult evenzeer geacht worden als zij, die als uwe meerderen beschouwd worden. — 4. De lamp woei plotseling uit, en in de zaal ontstond de grootste verwarring; tafels en stoelen werden omgeworpen; men hoorde het krachtige geroep der mannen zoo wel als de kreten der talrijke dames en kinderen, en tegelijk weerklonk een zware donderslag, die het gebouw deed schudden. — 5. Kom maar bij mij, beste jongen; ik zal je niets doen; ik wil je alléén maar leeren, hoe je de letters moet uitspreken; schrei nu maar niet, als je ze alle kunt uitspreken, kun je weer gaan spelen. — 6. Mag ik u zeggen, dat u in deze kamer niet mag rooken of praten? De zieke slaapt nu rustig, en stilte en frissche lucht behooren tot de voornaamste middelen, om hem spoedig zijne gezondheid terug te geven. — 7. In het studeervertrek van elken wiskunstenaar vindt men passers en linialen. — 9. Ik verwachtte van hem de vervulling eener belofte, waaraan ik het mijn plicht achtte hem eerst nu te herinneren. — 9. Nadat de gewonden verzorgd, en de gevangenen opgesloten waren, werd de marsch voortgezet. — 10. Willem de Veroveraar was een zeer despotisch heerscher; om nieuwe bosschen voor jachtvelden te vormen, liet hij dorpen en kerken afbreken, en bewoners verdrijven. — 11. Men zegt, dat hij op een bal met haar heeft kennis gemaakt. — 12. Ik heb mij voorgenomen deze vergaderingen niet meer bij te wonen. — 13. Weigert hij zich aan deze voorwaarde te onderwerpen, dan mogen de gevolgen op zijn eigen hoofd neerkomen.

De Phonetiek op het Examen.

Hoewel deze enkele regels een antwoord zijn op een vraag, door den Heer J. van D. tot mij gericht, heb ik gemeend er een afzonderlijk hoofd aan te moeten geven, omdat de zaak van te veel gewicht is, om onder de rubriek Brievenbus begraven te worden. De Heer v. D. wijst er op, dat de phonetiek reeds „het examen-spook" genoemd is, en erkent, dat het ook hem reeds vrees heeft aangejaagd. Laat mij hem en anderen, die in zijn geval verkeeren, gerust stellen. Het zal zoo'n vaart niet loopen. Het is het groote woord, dat de gedachte aan een monster opwekt. Geeft men het den Nederlandschen naam van „klankleer", dan ziet het er dadelijk veel huiselijker en onschuldiger uit.

En wat wil men nu met die klankleer? Vraag eens aan onderwijzers uit uw omgeving, wat het verschil is tusschen de *a* in bak en de *a* in vader, en merk dan eens op, hoevelen u antwoorden, dat de eerste een korte en de tweede een lange klank is. Neem dan ook eens de proef met ben en been, bot en boot enz., en zie eens wat voor antwoorden gij krijgt. Vraag dan verder, wat zij denken van de *o* in bot en de *o* in tot, de *ee* in beer en de *ee* in beet, en overtuig u, dat zij daarin geen verschil hooren. Neem dan ook eens de proef met de medeklinkers, en gij zult de meest verrassende antwoorden krijgen. Men zal u zeggen, dat de eerste *k* in zakdoek hetzelfde wordt uitgesproken als de tweede, terwijl hij, die dit beweert, ze zelf verschillend uitspreekt. Men zal u met een ernstig gezicht vertellen, dat de *t* b.v. in kastje duidelijk wordt gehoord, dat *ng* in koning een tweeklank is, dat de *n* in denk klinkt als die in niet, en zooveel andere dingen, te veel om op te noemen.

Op zich zelf genomen, is dit nog zoo verschrikkelijk niet: de meeste menschen zullen er geen stuk brood minder om verdienen, of zij op het gebied van de uitspraak hunner moedertaal al een volslagen onkunde aan den dag leggen. Bij den onderwijzer is het echter iets anders. Hij kan er tegenover zijn leerlingen niet over zwijgen, al doet hij ook nog zooveel moeite, het onderwerp te vermijden. Is het dan niet jammerlijk, dat jaar in jaar uit op onze scholen een deel, hoe gering ook, van den kostbaren tijd wordt zoek gebracht met het inprenten van geheel onware voorstellingen? Dit geschiedt natuurlijk te goeder trouw, maar is het daarom te verontschuldigen?

Meen niet lezer, dat ik overdrijf. Mijn werkkring brengt mij bijna dagelijks met onderwijzers in aanraking, en de hierboven aangehaalde punten zijn slechts enkele staaltjes van de vele dwaalbegrippen, die ik op het gebied der uitspraak door den gemiddelden onderwijzer heb hooren verkondigen. Ik heb b.v. gezwegen van de ongerijmdheden, waartoe de invloed van een of ander dialekt aanleiding geeft.

Wanneer nu de klankleer ons den weg wijst, om in dien toestand

verbetering te brengen, wie zal dan het groote nut en de noodzakelijkheid van de studie daarvan willen ontkennen? Het moet dan ook verwondering baren, dat er op de gewone onderwijzersexamens weinig of geen aandacht aan wordt geschonken. Het „Onbekend maakt onbemind" zal ook hier wel weer de grootste schuld hebben, en de grootste tegenstanders zijn zij, die er niets van weten, en het te veel moeite achten, zich er van op de hoogte te stellen

Voor hen, die overtuigd zijn van de noodzakelijkheid der klankleer bij het onderwijs in de moedertaal, behoeft het zeker geen betoog, dat zij voor het aanleeren van een vreemde taal onmisbaar is. Er kan bij hen alleen verschil van gevoelen bestaan omtrent het „hoeveel", en dat kan met het oog op den tegenwoordigen stand der wetenschap hier te lande slechts zeer gering zijn. Wil men de klankleer met vrucht bij zijn onderwijs toepassen, dan moet men van de verschillende klanken der moedertaal uitgaan. Ongelukkig echter staat daarvan nog weinig vast. Dit is dunkt mij daardoor te verklaren, dat wij onze kennis putten uit Duitsche, Engelsche en Fransche werken, en niet genoeg in het oog houden, dat onze eigen Nederlandsche klanken daarin niet of slechts ter loops besproken worden, zoodat wij onwillekeurig de eigenschappen van klanken uit de vreemde taal aan de onze gaan toekennen. Wanneer een Nederlander b.v. zegt, dat de *oo* in b o o t of de *ee* in b e e t een enkelvoudige klank en geen tweeklank is, dan doet hij zulks niet op grond van eigen proefneming, maar omdat hetzelfde gezegd wordt van de overeenkomstige Duitsche of Fransche klanken door Vietor of Passy beschreven.

De eenige buitenlander, die, zoover ik weet, de Nederlandsche klinkers in een systeem heeft gerangschikt, is de Engelschman Sweet in zijn *Handbook of Phonetics*, reeds verschenen in 1877. Hoe weinig betrouwbaar dit is, kan reeds hieruit blijken, dat hij bij gelegenheid van een cursus over klankleer, die ik een paar jaar geleden te Oxford bijwoonde, geen enkelen Nederlandschen klinker zuiver uitsprak.

Onze landgenoot, de Heer P. Roorda, heeft in „De Klankleer en hare Practische Toepassing" dit klanksysteem overgenomen en naar zijn inzichten gewijzigd, en Prof. Gallée heeft in zijn „Woordenboek van het Geldersch-Overijselsch Dialect" het stelsel van Sweet als grondslag gebruikt voor de klinkers van dat dialekt. Aangenomen al, dat beide heeren er in geslaagd zijn, aan hun klanken de juiste waarde toe te kennen, dan kunnen alleen zij en degenen, die hun lessen volgen, daarvan het ware nut trekken. Eerst wanneer in alle oorden des lands mannen opstaan, die hun voorbeeld volgen, zal de beoefening der klankleer hier te lande eenige beteekenis krijgen.

Om te doen zien, hoe gevaarlijk het is op het gebied der klankleer, de door een ander verkregen uitkomsten te beschouwen als in overeenstemming te zijn met onze eigen uitspraak, wil ik een enkel voorbeeld aanhalen. Sweet noemt de *u* in het Nederl. d u n *low-*

front-narrow-round, d. i. de onderkaak ver naar beneden, de tong naar voren in den mond, de tong gespannen en de lippen gerond. Roorda en Gallée doen hetzelfde. Men zou dus in de verzoeking komen op gezag van hen hetzelfde te beweren. Nu heb ik persoonlijk langdurige proeven genomen, om den afstand der kaken bij het uitspreken der klinkers te bepalen, en als voorloopig resultaat verkregen, dat mijn voorste snijtanden vertikaal gemiddeld 2,75 mM. van elkander staan, wanneer ik de *u* in het woord dun zeg. Plaats daartegenover een gemiddelden afstand van 2.50 mM. voor mijn *ie* in biet, van 6 mM. voor mijn *ee* in beet, van 8.75 mM. voor mijn *e* in bed en van 9 mM. voor mijn *aa* in baat, dan zal men toch moeten toegeven, dat de *u*, zooals ik haar in dun uitspreek, niet een lage, maar een hooge klinker is. Dit resultaat stemt dan ook volkomen overeen met een photografie, die ik door middel van X-stralen van mijn kaken nam, terwijl ik dien klinker *u* uitsprak. Dezelfde proeven moeten door een groot aantal Nederlanders herhaald worden, en eerst dan kan men door onderlinge vergelijking het type van onze klinkers vinden. Immers het eene individu opent bij het spreken den mond anders dan het andere. Bovendien is bij allen het harde gehemelte niet even hoog; de eene heeft een smalle, de andere een breede tong; de onderkaak beweegt zich niet alleen naar beneden, maar ook naar voren en naar achteren; de stand van het zachte gehemelte, en de vorm van de keelholte zijn nog geheel braakliggend terrein. Al deze factoren zijn naar mijn overtuiging van minstens evenveel belang als de stand der onderkaak.

Zelfs spreekt een en dezelfde persoon zijn klanken niet altijd hetzelfde uit. Ik wil dit niet uit mijn eigen proeven aantoonen, omdat ik een sprekender bewijs vind in een artikel van den Engelschman H. W. Atkinson, in het Nov./Dec.-nummer van *Die neueren Sprachen* 1898. Hij verhaalt, hoe hij, na een verblijf van eenige maanden (ik meen een achttal) te Parijs en te Marburg, in de laatste stad door uitvoerige proeven den stand van zijn tong en zacht gehemelte bepaalde bij het uitspreken van Engelsche klanken, en hoe een herhaling van dezelfde proeven, toen hij eenigen tijd in Engeland terug was, tot geheel andere uitkomsten leidde. De teekeningen daarbij gevoegd zijn allermerkwaardigst. Zoo b.v. is bij den klinker van *bought* volgens zijn eerste proeven de tong in het midden heel hoog naar boven gewelfd en de punt laag naar beneden, van de tanden af; terwijl bij zijn laatste proeven de tong zoo goed als vlak in den mond ligt, met de punt tegen de benedenste snijtanden aan. Hij zelf laat zich over dit verschijnsel aldus uit: „The explanation would seem to be that the result of a long stay, chiefly among French people, had influenced my pronuncation even in the matter of English sounds."

Als een kort verblijf in den vreemde reeds zulk een invloed uitoefent, aan welk gevaar staat dan de Nederlandsche onderwijzer niet

bloot, die drie vreemde talen heeft geleerd, en aan wat grooter gevaar hij, die één vreemde taal onderwijst en bijna den geheelen dag spreek'. Is het niet aan te nemen, dat de klanken zijner eigen taal door den invloed der vreemde op den duur aan zuiverheid verliezen, en omgekeerd? En welke practische waarde heeft het dan bij zijn onderwijs, of hij al weet, dat Sweet een klank *low-front-narrow-round* of iets anders noemt? Naar mijn meening heeft de onderwijzer aan al die halve kennis niets, en doet hij beter zijn tijd daarmede niet te verknoeien. Laat hem den stand der lippen bestudeeren onder leiding van een goed onderwijzer en gewapend met een spiegeltje: dat is een oefening, die zijn kracht niet te boven gaat en bij zijn onderwijs eenig nut afwerpt; maar laat hem voor het overige de klinkers met het oor opvangen, zoolang de wetenschap geen deugdelijker middel aan de hand doet.

Iets anders is het met de medeklinkers. Bij de studie daarvan kan de klankleer uitstekende diensten bewijzen. Het onderscheid tusschen adem- en stemmedeklinkers, tusschen ontploffers, glijders en neusmedeklinkers enz. is van het grootste belang bij het aanleeren eener vreemde taal. Dit alles kan de belangstellende lezer uitvoerig besproken vinden in *De Drie Talen*, Jrg. XIV, afl. 4 en 5 [1]. Dat dit artikel nog niet is voltooid, is daaraan te wijten, dat er sprake van is, de klinkerteekens van het alphabet der *Association Phonétique Internationale* te wijzigen. Maar J. van D. zal in genoemde afleveringen genoeg van zijn gading vinden. Verder zou ik hem aanraden te bestudeeren: *Elementarbuch des gesprochenen englisch* van *Henry Sweet.*

In deze bladzijden heb ik een poging gedaan het „examenspook" te bezweren, en het zou mij recht aangenaam zijn, zoo mij dit gelukt ware. Laat ons vertrouwen blijven stellen in de Examen-Commissies, en niet gaan meenen, dat zij van den candidaat een kennis zullen eischen, die geen kennis is. L. P. H. E.

Beantwoording van de Opgaven in het 1ste Nommer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit *Macaulay's Essays* (*Lord Bacon*).

In his sixteenth year he visited Paris, and resided there for some time, under the care of Sir Amias Paulet, Elizabeth's minister at the French court, and one of the ablest and most upright of the many valuable servants whom she	In zijn zestiende jaar[1]) bezocht hij Parijs, waar hij eenigen tijd woonde onder de hoede van Sir Amias Paulet, gezant van Elizabeth aan het Fransche hof en een van de bekwaamste en oprechtste der vele uitstekende ambtena-

[1]) Voor den prijs zie Bericht op den omslag.

employed. France was at that time in a deplorable state of agitation. The Huguenots and the Catholics were mustering all their force for the fiercest and most protracted of their many struggles; while the prince, whose duty it was to protect and to restrain both, had by his vices and follies degraded himself so deeply that he had no authority over either. Bacon, however, made a tour through several provinces, and appears to have passed some time at Poitiers. We have abundant proof that during his stay on the Continent he did not neglect literary and scientific pursuits. But his attention seems to have been chiefly directed to statistics and diplomacy. It was at this time that he wrote those Notes on the State of Europe which are printed in his works. He studied the principles of the art of deciphering with great interest, and invented one cipher so ingenious, that, many years later, he thought it deserving of a place in the *De Augmentis*. In February, 1580, while engaged in these pursuits, he received intelligence of the almost sudden death of his father, and instantly returned to England.

ren, die zij in haar dienst had. Frankrijk verkeerde op dat tijdstip in een treurigen staat van beroering. De Hugenooten en de Katholieken waren bezig al hun krachten te verzamelen voor de felste en langdurigste van hun talrijke worstelingen, terwijl de vorst, wiens plicht het was, beide partijen te beschermen en in toom te houden, zich door zijn ondeugden en dwaasheden zoo diep had verlaagd, dat hij over geen van beide eenig gezag had. Bacon deed echter een rondreis door verscheidene provinciën, en het blijkt, dat hij eenigen tijd te Poitiers doorbracht. Wij hebben overvloed van bewijzen, dat hij gedurende zijn verblijf op het Vasteland zijn letterkundigen en wetenschappelijken arbeid niet verwaarloosde. Doch hij schijnt zijn aandacht in het bijzonder gericht te hebben op de statistiek en de diplomatie[2]). Het was in dien tijd, dat hij zijn „Aanteekeningen over den toestand van Europa" schreef, welke in zijn werken gedrukt staan. Met groote belangstelling bestudeerde hij de grondregels der kunst om geheimschrift te ontcijferen, en hij vond één cijferschrift uit, zóó vernuftig, dat hij het vele jaren later een plaats waardig keurde in zijn *De Augmentis*[3]). Terwijl hij zich met dezen arbeid onledig hield, ontving hij in Februari 1580 bericht van den schier plotselingen dood zijns va-

ders, en onmiddellijk keerde hij naar Engeland terug.

His prospects were greatly overcast by this event. He was most desirous to obtain a provision which might enable him to devote himself to literature and politics. He applied to the Government; and it seems strange that he should have applied in vain. His wishes were moderate. His hereditary claims on the admistration were great. He had himself been favourably noticed by the Queen. His uncle was Prime Minister. His own talents were such as any minister might have been eager to enlist in the public service. But his solicitations were unsuccessful. The truth is that the Cecils disliked him, and did all that they could decently do to keep him down.

Deze gebeurtenis verduisterde zijn vooruitzichten in niet geringe mate. Hij verlangde zeer, een inkomen[4]) te verkrijgen, opdat hij zich aan de letterkunde en de staatkunde zou kunnen wijden. Hij wendde zich tot de Regeering, en wel moet het vreemd schijnen, dat hij te vergeefs zou gevraagd hebben. Zijn wenschen waren bescheiden. De erfelijke[5]) aanspraken, die hij bij[6]) de Regeering kon laten gelden, waren groot. Hij was zelf met een gunstig oog door de Koningin opgemerkt. Zijn oom was Eerste Minister. Zijn eigen talenten waren van dien aard, dat ieder minister blij had mogen zijn, ze in dienst van den Staat te kunnen aanwenden. Doch zijn verzoek bleef zonder gevolg. De waarheid is, dat de Cecils hem niet mochten lijden, en alles deden, wat zij fatsoenshalve konden doen, om hem er onder te houden[7]).

AMOR.

OPMERKINGEN.

1. Velen hadden verkeerdelijk op zijn zestiende jaar gezet.
2. Verscheidene inzenders schijnen te meenen, dat staatkunde en diplomatie hetzelfde zijn. Het laatste omvat alleen het regelen van zaken met andere mogendheden door middel van gezanten of van personen met een bijzondere zending belast.
3. Bacon gaf in 1623 een Latijnsche vertaling met bijvoegingen van zijn *Advancement of Learning* uit onder den titel van *De Augmentis Scientiarum*.
4. *Provision* is moeilijk te vertalen. Bacon verlangde iets te hebben,

waarvan hij leven kon, hetzij een toelage van de Regeering, hetzij een post, waaraan een salaris verbonden was, en die hem niet veel tijd kostte.

5. Zijn vader was o. a. *Lord Keeper of the Great Seal.*
6. Op zou tot dubbelzinnigheid aanleiding geven, want Regeering kan ook het regeeren beteekenen.
7. De bedoeling is: om hem te beletten tot aanzien te komen (carrière te maken).

---

2. Vertaling in het Engelsch.

THE DISCOVERY OF NEW-NETHERLAND.

Langen tijd geleden, toen de Indianen nog niet bekend waren met menschen met blanke huid, waren sommige van hen aan het visschen op de plaats, waar de Hudson-rivier zich verbreedt, en de zee begint. Op eens zagen deze op een grooten afstand duidelijk iets zwemmen of drijven op 't water, en wel een ding, dat ze nooit te voren gezien hadden. Zij keerden dadelijk naar 't strand, riepen hunne landgenooten en drongen hen met hen te gaan, om te zien wat dit zijn mocht. Velen gaven daaraan gehoor, en zagen tot hunne groote verbazing het vreemde verschijnsel, maar wat het was, konden zij niet vatten. Eenigen veronderstelden, dat het een buitengewoon groote visch of een ander dier was, terwijl anderen van meening waren, dat het een zeer groot huis moest zijn.

1. A long time ago, when the Indians were not yet acquainted with men with white skins, some of the former were fishing on the spot where the river Hudson broadens, and the sea begins. 2. All of a sudden, at a great distance, they distinctly saw something swimming or floating on the water, and that, a thing they had never seen before. 2. They at once returned to the sea-shore, called their countrymen, and urged them to come and see what this might be. 4. Many complied, and were greatly surprised to see the strange phenomenon, but what it was they could not make out. 5. Some supposed it to be some huge fish or other animal, while others were of opinion that it must be a very large house.

Ten laatste kwamen de toeschouwers overeen, dat, aangezien de vreemdsoortige verschijning hoe langer hoe meer het land naderde,

6. Since the strange apparition was approaching the shore nearer and nearer, though they could not as yet determine whether it

al konden zij nog niet bepalen, of 't een dier of een ander levend voorwerp was, het raadzaam zijn zou, al de Indianen uit de nabuurschap bekend te maken met wat zij gezien hadden, opdat ieder op zijn hoede wezen mocht. Dientengevolge zonden zij boodschappers te land en te water naar de verschillende opperhoofden, opdat deze hunne onderhoorigen bijeenroepen konden. Een groot aantal Indianen kwamen nu toeloopen, en, nadat de vreemde verschijning door de nieuw aangekomenen aandachtig was gadegeslagen, hielden zij het voor zeker, dat het eene groote kano of een groot huis was, waarin de *Manito* of Groote Geest hun een bezoek kwam brengen. IJlings schaarden zich de opperhoofden bijeen, om te overleggen, op welke wijze zij de *Manito* bij zijne aankomst behoorden te ontvangen. Fluks bevalen zij, dat er eene goede hoeveelheid vleesch tot een offer zou worden bijeengebracht; aan de vrouwen werd bevolen spijs te bereiden; afgoden en beelden werden nagezien en in orde gebracht en een groote, algemeene dans werd geoordeeld niet alleen eene aangename verpoozing voor den Grooten Geest te zijn, maar met het offer te kunnen strekken om hem te verzoenen, ingeval hij op zijne kinderen vertoornd mocht zijn.

was an animal or some other living object, the spectators agreed that it would be advisable to acquaint all the Indians in the neighbourhood with what they had seen, that everybody might be on his guard. 7. Accordingly messengers were sent by land and by water to the various chiefs, that these might convoke their subjects. 8. A great number of Indians now came running along, and after the newcomers had attentively watched the strange phenomenon, they felt sure that it was a large canoe or a large house, in which the *Manito* or Great Spirit was coming to pay them a visit. 9. The chiefs hurriedly put their heads together, in order to deliberate in what manner they ought to receive the *Manito* on his arrival. 10. Without delay they ordered a large quantity of meat to be brought together as an offering; the women were told to prepare food; idols and images were inspected and got in order, and a great and general dance was judged to be an agreeable recreation for the Great Spirit, besides tending together with the offering to reconcile him, in case he should be incensed against his children.

F. J. Hopman.

OPMERKINGEN.

1. *Long ago. Long time ago* is niet goed. — *Known with* voor *acquainted with* is geen Engelsch. *Were ignorant of men with white skins* is niet goed; het zou moeten zijn: *were ignorant of the existence of men etc.* — *People* komt ons hier te beperkt voor. — *Skins* moet volgens de spraakkunst in het meervoud staan. — *The whites. Clear-skinned* heeft een heel andere beteekenis. Men zegt b.v. van een meisje, dat een blanke huid, een blank teint heeft: *Her complexion is clear. White-skinned men* is goed. — *Them* voor *the former* is niet fout, maar het is natuurlijk niet zoo nauwkeurig. — *At the spot. Place* duidt een afgebakende plaats aan, en is dus hier minder juist. Bovendien zou het *in the place* moeten zijn. — *The Hudson-river.* — *Becomes broader. Widens. Enlarges itself* kan hier niet gebruikt worden.
2. *Of a sudden, on a sudden, all at once, all on a sudden, suddenly. At once* is fout; het heeft de beteekenis van *immediately.* — *Clearly* en *plainly* zijn niet fout. — *Swim or float. Driving* is geheel fout. — *And that* is de juiste uitdrukking. De vertalingen, door de inzenders gebezigd, behoeven dus niet besproken te worden.
3. *Immediately, instantly.* — *Shore, beach, strand.* — *Summoned.* — *Fellow-countrymen; compatriots.* — De varianten, die wij voor *urged* aantroffen, zijn geen van alle zoo goed. Zet men *persuaded*, dan is *many complied* in den volgenden zin overbodig. *Forced* en *compelled* komen overeen met d w o n g e n, niet d r o n g e n. *Insisted* is ook niet aan te bevelen, al ware het alleen om de leelijke constructie: *insisted upon their coming to see etc.* — *Come* (niet *go*) *along with them and see* (*to see, in order to see*).
4. De vertalingen, die wij bij de inzenders voor g e h o o r g e v e n vonden, staan ver achter bij *to comply.* De meesten hadden geschreven: *to give ear to*, hetgeen beteekent: a a n d a c h t i g l u i s t e r e n. De bedoeling is hier echter, dat velen deden, wat hun gevraagd werd, en dat wordt door *to comply* juist weergegeven. — *And to their great (utter, utmost) astonishment (amazement) saw etc. And much to their astonishment saw etc.* — *Appearance* en *apparition* komen overeen met v e r s c h ij n i n g, niet met v e r s c h ij n s e l. — *Understand;* maar *comprehend* is veel te sterk, want het beteekent: een zaak in al zijn omvang en bijzonderheden begrijpen. — *They could not find out* = z ij k o n d e n n i e t t e w e t e n k o m e n. *They could not guess* = z ij k o n d e n n i e t r a d e n.

5. *Some suggested* (= sommigen opperden het denkbeeld) is niet geheel hetzelfde. — *That it was.* — *Any huge fish* is een ernstige fout. Men kan er immers niet *whatever* achter plaatsen. — *Extremely* (*exceedingly*, *extraordinarily*, *unusually*) *large* zijn goed, maar zij doen alle in kracht en bondigheid onder voor *huge.* — *Creature.* — *Others opined* (*had an idea*, *held*). — De letterlijke vertaling verdient altijd de voorkeur, mits zij goed is. *While others took it for a large house* is zeer goed, maar wel wat vrij. — *That it could be nothing else but* (beter *than*) *a large house.* — *Dwelling* (= woonhuis) staat er eigenlijk niet.
6. *As*, *whereas.* — *Singular*, *odd*, *queer.* — *Appearance.* — *Drew* (*got*) *nearer and nearer to the shore*, *neared the shore more and more.* — *Make out*, *make up their minds*, *make sure*, *decide*, *fix.* *To stipulate* is bepalen in den zin van voorwaarden stellen. — *Creature*, *thing.* — *Lookers-on*, *onlookers.* — *Should* voor *would* is fout. De *direct statement* zou luiden: *it will be advisable etc.* — Zij kwamen overeen beteekent hier: zij waren van dezelfde meening. In dien zin kan men *to agree on* (*upon*) niet bezigen, want het beteekent: een afspraak maken, besluiten: *They agreed on holding a meeting.* Wel kan men zeggen: *they agreed as to the advisability of acquainting etc.*, maar waartoe die leelijke constructie. — *Judicious* en *wise* mogen *advisable* vervangen. — *To make all the Indians .... acquainted with.* *To make known to all the Indians.* *To inform all the Indians .... of.* *To let* (niet *make*) *all the Indians .... know.* — *The neighbouring Indians.* — *Any one* is fout. De bedoeling is niet één enkele, wie dan ook, maar allen, zonder onderscheid. — *On the alert.*
7. *Consequently.* — *Emissary* wordt bijna uitsluitend in ongunstigen zin gebezigd, b.v. van iemand, die met een zending belast wordt, ten einde in het verborgene propaganda te maken of inlichtingen in te winnen. — *Different.* — *The latter.* — *Could* is minder juist. De bedoeling is: opdat zij hun onderhoorigen konden oproepen, *zoo zij dit noodig achten.* Dit twijfelachtige wordt door *might* uitgedrukt. — *Assemble*, *collect*, *call together.* *To call up* kan in deze beteekenis niet gebruikt worden. — *Bondman* is slaaf. — *Subordinate* (= iemand, die in rang onder een ander staat) is hier de bedoeling niet.
8. *A great many Indians.* *A great deal* is enkelvoud. — De Hol-

landsche tekst moet, dunkt ons, in dien zin opgevat worden, dat de meerderheid der toeschouwers op het strand bleef, en dat een groot aantal Indianen, aan de roepstem gehoor gevende, naar de plaats kwamen, waar de toeschouwers zich bevonden. Dit is dus een ander begrip dan door *flocked together* en *thronged together* wordt uitgedrukt. *Came running on*, *came running to* en *rushed up* zijn niet goed. — *The newly come* en *the newly arrived* zegt men niet. *The newly arrived Indians* zou goed zijn. — *Closely*. — *Observed*, *viewed*. *Examined* komt ons met het oog op den afstand wat te sterk voor. — *Weird* is meer b o v e n-n a t u u r l ij k, n i e t v a n d e z e a a r d e. — *They thought it certain*, *held it for certain*, *took it for certain*. *Kept for certain* en *took for certain* zijn fout. *Took it for granted* = v o n d e n, d a t h e t v a n z e l f s p r a k. — *To visit them*. — *To call on them* zou hier even grappig klinken als in het Nederlandsch e e n v i s i t e m a k e n.

9. *Hastily* (*speedily*, *in a hurry*) *the chiefs etc.* — De opperhoofden waren reeds op het strand aanwezig en schaarden zich daar bijeen. *Assembled* is dus niet fout, *drew together* kan er door, *ranged together* is geen Engelsch en *drew up* zegt men van een rijtuig, dat b.v. voor een huis stilhoudt. — *Consider*, *consult*. *To ponder upon* (= peinzen over) kan hier niet gebruikt worden. — *Which* voor *what* is verkeerd. Er wordt immers geen keuze uit een bepaald aantal gedaan. — *At his arrival*.

10. *They quickly* (*promptly*, *immediately*) *ordered*. — *Gave orders that.... should be etc.* — Wij durven *flesh* niet af te keuren, maar in ieder geval zouden wij dan liever *animal flesh* zetten. — *To be gathered* (*collected*). *To be supplied* drukt niet het begrip van b ij e e n b r e n g e n uit. *To be brought by* is geen Engelsch. — *For a sacrifice*. *Offer* is niet goed. — *Statue* komt meer overeen met ons s t a n d b e e l d. Het is niet fout, al achten wij *image* beter. *Figures* kan hier niet gebruikt worden. — *Were examined* is goed, maar *were being examined* is in strijd met de waarheid, want zij moesten er nog mede beginnen. *Were looked after* is ook niet aan te bevelen; het zou kunnen beteekenen, dat de Indianen moesten kijken, of zij er nog waren. *Were looked over* is geheel fout. — *Put* (niet *set*) *in order*. *Repaired*. *Put to rights* zegt men b.v. van een klok. *Tidied up* (= opgeknapt) getuigt van weinig eerbied voor de beelden; het doet denken aan haar

opmaken, een schoonen boezelaar voordoen, oppoetsen enz. — *A large dance* is al te kras. — *Universal* (= algemeen, zonder uitzondering) is hier te sterk. — *Was deemed.* — *Diversion*, *pastime*, *relaxation*. *Distraction* wordt in dezen zin ook wel aangetroffen, doch het is niet zoo gebruikelijk als de andere woorden. *Repose* deugt hier niet, en *an agreeable relieving* is geen Engelsch. — Een der inzenders schreef: *a dance was judged to be no more an agreeable recreation than the sacrifice the proper thing to soothe him.* Vertaal daarin *no more* door e v e n m i n, en iedereen zal toegeven, dat deze constructie geheel verkeerd is. De letterlijke vertaling met *not only* kan hier nooit een goeden zin opleveren, daarom hebben wij haar vermeden. — *Ghost* komt overeen met ons s p o o k. — *Stretching* voor *tending* behoort tot de grappige fouten. — *Propitiate. To soothe* is niet bepaald fout, al beteekent het eigenlijk t o t k a l m t e b r e n g e n. — *Should he be incensed.* — *Might* na *in case* is fout. — *With. Angry with.*

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

1. Amor, G. — S. Rodenhuis, Zuid-Scharwoude. — J. van Riemsdijk, Schiedam. — G. C. Kiberd, Amsterdam. — F. J. Hopman, Amsterdam. — J. M. van Heyst, Oosterhout. — S. Smit, Amsterdam. — A. M. Wegeriff, Amsterdam. — S. E. Thieme, Amsterdam. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — G. Lely, Amsterdam. — E. L. A. H. — J. v. D., Amsterdam.

2. F. J. Hopman, Amsterdam. — P. m. P., Amsterdam. — Homo Sum, Rotterdam. — H. D., Rotterdam. — S. E. Thieme, Amsterdam. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — G. Lely, Amsterdam. — Sara Smit, Amsterdam. — Ph. W., Zwolle. — S. H., Rotterdam. — N. A. C. — J. v. D., Amsterdam.

Het is opmerkelijk, dat in verscheidene overigens vrij goede vertalingen spelfouten voorkwamen als: *danse*, *agreeed*, *agreable*, *advisible*, *immidiately*, *compatriotes*, *neighborhoud*, *phenomenom*. Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat dergelijke fouten een twijfelachtige vertaling beslist onvoldoende maken.

BOEKAANKONDIGING.

Bij J. B. WOLTERS is de nieuwe druk verschenen van het 2de gedeelte van het Engelsch Woordenboek door K. Ten Bruggencate.

De uitspraak der Engelsche vocalen in toonlooze lettergrepen.

II. Van grooten invloed op de uitspraak der toonlooze vocalen zijn de letters in hare onmiddellijke nabijheid:

a) Een volgende klinker doet de toonlooze vocaal haar langen klank behouden (Zie echter pag. 23, regel 9 enz.)
*a*orta; r*e*action; pr*e*occupy; c*o*eval; c*o*ordinate.

b) Twee verschillende volgende consonanten beschermen den toonloozen klinker tegen verandering:
contr*a*ct; *a*ccept; *a*dvance; enthusi*a*sm (met *a* als in „f*a*ct").
tr*a*nsform; tr*a*nslate; tr*a*nsgress; contr*a*st (met *a* als in „c*a*st"; echter hoort men *a* hier ook als in „f*a*ct").
subj*e*ct; obj*e*ct; ins*e*ct; loz*e*nge (met *e* als in „r*e*d", doch zie onder).
Met deze laatste vergelijke men woorden als hous*e*s, add*e*d, wier *e* = y van pit*y*.
De toonlooze ĕ vóór twee consonanten wordt echter:
tot *y* van pity, in den superlatief uitgang: bijv. great*e*st, old*e*st enz.
tot steunklank, in de tweede klemlooze lettergreep: elem*e*nt, divid*e*nd, movem*e*nt, influ*e*nce (Zie echter hieronder *c*.), en verder in woorden, welke dagelijks in den volksmond voorkomen, vooral bij 'tsnelle spreken: sil*e*nt, sol*e*mn, hon*e*st, perf*e*ct.

c) De letter *s* beschut de ĕ tegen verandering in den uitgang *ess*. In het woord *restless* klinken de beide *e*'s dus gelijk, ofschoon er bijgevoegd dient te worden, dat de vlugge en de slordige spreker de toonlooze *e* hier vaak in de *y* van pit*y* laten overgaan. Aan deze verandering staat de *e* nog meer bloot in de tweede toonlooze lettergreep, bijv. restlessn*e*ss; en steeds in prefixen: *e*nquire, *e*ngage [1].

---

[1]) Aan deze omstandigheid is het dan ook toe te schrijven, dat een groot aantal woorden voorkomen met *i* en met *e* in het toonlooze prefix, cf: *i*nquire en *e*nquire; *i*nsure en *e*nsure; *i*nclose en *e*nclose; *i*ntrust en *e*ntrust enz. Zie Sweet, A New English Grammar § 1653.

d) De letter *r*. Deze wordt voortgebracht met eene middelmatige verheffing van het achterste gedeelte der tong. Door hare nabijheid zullen dus klinkers, die anders vóór in den mond zouden worden uitgesproken, bijv. *y* in pit*y*, meer naar achter worden gerukt en tot steunklank worden; terwijl geluiden, die achter in den mond gevormd worden als de *a* van f*a*r voor verandering behoed zullen worden. Dit blijkt werkelijk het geval te zijn:

vóór de *r* blijft de *a* van f*a*r behouden, behalve in toonl. uitgangen, in welke elke vocaal, dus ook *a* tot steunklank wordt: s*a*rcastic; p*a*rtake; *a*rtillery. Maar met steunklank: doll*a*r, begg*a*r, evenals sail*o*r, sail*e*r enz.

vóór de *r* wordt de *e* tot steunklank: bijv. p*e*rturb, p*e*rsuade, count*e*rfeit, bigg*e*r. Men vergelijke hiermede de volgende woorden, in welke de *e*, door een anderen medeklinker gevolgd, de y-klank van pity heeft: add*e*d, lin*e*n, hous*e*s, coll*e*ge.

vóór de *r* wordt de *i* tot steunklank in gesloten lettergrepen: conf*i*rmation.

N.B. In al deze gevallen is de *r* zelf verstomd.

na de *r* wordt de *e* tot steunklank in de uitgangen *rel* en *ren*: barrel, barren.

e) De letters *l* en *n*, door wier nabijheid de voorgaande vocaal dikwijls geheel verloren gaat, evenals dit bijv. dialectisch in ons land in Groningen, Overijsel en Gelderland geschiedt. „Schapen", klinkt bij den Groninger „schaapm", bij den Gelderlander „schoapm". De *m* in deze woorden is syllabisch, d. i. heeft het vermogen, dat in den regel enkel klinkers hebben, alléén eene syllabe uit te maken. Hetzelfde geschiedt met de *l* en *n* in 't Engelsch in woorden als forma*l*, mutto*n*. De klinkers vóór de *l* en *n* verstommen en *l* en *n* zelf worden syllabisch.

Deze verstomming van klinkers voor *l* en *n* — het gevolg van gemakzucht — was eene oudere generatie van Engelschen onbekend. Het verschijnsel werd oorspronkelijk alleen bij 't volk opgemerkt, terwijl in 't begin dezer eeuw de ontwikkelde klassen het volk begonnen na te volgen. Maar tot op den huidigen dag onttrekken woorden, die 't volk nooit ge-

bruikt, dus bijv. geleerde woorden als *hymen*, *omen*, zich aan deze klinkerverstomming.

Zooals wij zeiden, is deze verstomming het gevolg van gemakzucht. Nemen wij bijv. het woord *sodden*, en beschouwen wij den aard der letters, die de tweede syllabe uitmaken. De *d* is een tandletter; de *n* is dezelfde letter als de *d* met dit verschil, dat de neusholte voor de uitstroomende lucht openstaat, terwijl de neusholte bij de vorming van de *d* werd afgesloten. Om dus *d* onmiddellijk door *n* te laten volgen, behoeft men slechts de neusholte te openen, d. i. het zacht gehemelte, dat haar afsloot, te laten zakken.

Geheel anders wordt de zaak als men tusschen de *d* en en de *n* nog een klinker zal uitspreken. Zelfs de steunklank, die toch van alle klinkers de minste uitspanning vereischt, vergroot den te verrichten arbeid aanzienlijk. De mond moet verder geopend worden, de punt der tong moet zakken. En wanneer dit, en nog meer, geschied is, moeten voor de vorming van *n* alle organen in de eerste positie teruggebracht, en moet de neusholte geopend worden. Het is duidelijk, dat men zich heel wat moeite bespaart door den klinker eenvoudig weg te laten en dadelijk van *d* op *n* over te gaan. En aangezien men in het spreken er steeds op uit is, zich elken overbodigen arbeid te besparen, het zich, met andere woorden, zoo gemakkelijk mogelijk te maken, geschiedt de klinkerverstomming voor de tandletters *l* en *n* ook geregeld na consonanten, wier articulatie zeer dicht bij die van *l* en *n* ligt, zoodat er bijna geen verplaatsing van de spreekorganen plaats behoeft te grijpen (dus bijv. na andere tandletters); of na consonanten, wier articulatie zóóver verwijderd is van die van *l* en *n*, dat men ze kan vormen onafhankelijk van, en gelijktijdig met, *l* en *n*. Dit is bijv. het geval na *m*. Men kan de lippen op elkaar gedrukt houden, zooals noodig is voor *m*, en toch reeds de punt der tong in de vereischte positie brengen voor *l* of *n*.

De vocaal vóór *l* of *n* verstomt derhalve:

1) Na andere tandletters, uitgez. *r*, *sh*, *zh*. [1])

---

[1]) Het doet niets ter zake, dat in woorden als *bottle*, *saddle*, *beadle* enz. de klinker *e geschreven* wordt *na* den medeklinker *l*. Vóór de verstomming plaats greep werd de klinker *uitgesproken vóór* den medeklinker, dus vrijwel als in 't Nederlandsche *bottel*.

Voorbeelden: fat*a*l, bottl*e*, capit*a*l, saddl*e*, beadl*e*, fin*a*l, flann*e*l, nas*a*l, vess*e*l, cert*ai*n, mutt*o*n, beat*e*n, madd*e*n, fall*e*n, pris*o*n, mas*o*n, Robins*o*n, Brit*o*n, Bright*o*n.

Maar met steunklank na *r*: barr*e*n, barr*e*l, quarr*e*l, alsook na *sh*, *zh*, dus in de tallooze woorden op *shal*, *shel*, *shen*, *tion*, *sion* als: marsh*a*l, bush*e*l, fresh*e*n, ment*io*n, mans*io*n enz.

Uitzonderingen:

α) de vocaal tusschen 2 *l*'s of 2 *n*'s: parall*e*l (met *e* van to s*e*t, omdat het een „geleerd" woord is), lin*e*n (met *y* van pit*y*).

β) in geleerde woorden: om*e*n, ped*a*nt. Zie boven.

γ) na tandletters + voorgaande of volgende consonant: sent*e*nce, abs*e*nce, Lond*o*n, capt*ai*n, alle met steunklank.

2) Na *k* en *g*, letters voor wier vorming het achterste deel der tong omhoog wordt gedrukt:

Voorbeelden: pickl*e*, rasc*a*l, struggl*e*, frug*a*l, reck*o*n, tak*e*n, drag*o*n.

Uitzond.: geleerde woorden.

3) Na lipletters: (b, p, v, f, m).

Voorbeelden: baffl*e*, trifl*e*, trav*e*l, lev*e*l, dev*i*l, ev*i*l, nav*a*l, appl*e*, peopl*e*, pup*i*l, rabbl*e*, cam*e*l, form*a*l, oft*e*n, orph*a*n, heav*e*n, hav*e*n, weap*o*n, op*e*n, ribb*o*n, wom*a*n.

Uitz. geleerde woorden: cav*i*l.

Verder wordt de vocaal van -ful dikwijls bewaard (als steunklank, en, bij langzaam spreken, zelfs wel als *oe*), ofschoon zij bij 't vlugge spreken gewoonlijk verloren gaat: beautif*u*l, playf*u*l.

P. Fijn van Draad.

(*Wordt vervolgd.*)

Uitwerking der Opgaven in het 2de nummer.

I. Vertaling uit het Engelsch.

LEVENSGROOT VAN MARMER.

The church was a large and lonely one, and we loved to go there, especially upon bright nights. The path skirted a wood, cut through it once, and ran along the crest of the hill through two meadows, and round the churchyard wall, over which the old yews loomed in black masses of shadow. This path, which was partly paved, was called "the bier-balk," for it had long been the way by which the corpses had been carried to burial. The churchyard was richly treed, and was shaded by great elms which stood just outside and stretched their majestic arms in benediction over the happy dead. A large, low porch let one into the building by a Norman doorway and a heavy oak door studded with iron. Inside, the arches rose into darkness, and between them the reticulated windows, which stood out white in the moonlight. In the chancel, the windows were of rich glass, which showed in faint light their noble colouring, and made the black oak of the choir pews hardly more solid than the shadows. But on each side of the altar lay a grey marble figure of a knight in full plate armour lying upon a low

De kerk was groot en eenzaam, en wij liepen er gaarne heen, vooral bij helderen avond [1]). Het pad liep langs den zoom van een bosch, doorsneed het eenmaal en liep dan langs de kruin van den heuvel door twee weilanden en om den kerkhofmuur, waarboven de oude taxisboomen [2]) in zwarte schaduwmassa's uitkwamen [3]). Dit pad, 't welk gedeeltelijk geplaveid [4]) was, werd het kerkhofpad [5]) genoemd, want het was langen tijd de weg geweest, waarlangs de lijken grafwaarts werden [6]) gedragen. Het kerkhof was rijk met boomen begroeid [7]) en werd beschaduwd door groote olmen, die er juist buiten stonden en hun trotsche armen zegenend over de gelukkige dooden uitstrekten. Een groot, laag kerkportaal met een poort in Normandischen [8]) stijl en een zware, met ijzer beslagen eikenhouten deur gaf toegang tot het gebouw. Van binnen verhieven de bogen zich tot in de duisternis en tusschen hen teekenden de ramen met de kleine ruitjes [9]) zich wit in het maanlicht af. In het koor waren de vensters van rijk glas, die in het flauwe licht hun kleurenpracht ten toon spreidden en maakten, dat de zwarte eiken-

slab, with hands held up in everlasting prayer, and these figures, oddly enough, were always to be seen if there was any glimmer of light in the church. Their names were lost, but the peasants told of them that they had been fierce and wicked men, marauders by land and sea, who had been the scourge of their time, and had been guilty of deeds so foul that the house they had lived in—the big house, by the way, that had stood on the site of our cottage—had been stricken by lightning and the vengeance of Heaven. But for all that, the gold of their heirs had bought them a place in the church. Looking at the bad hard faces reproduced in the marble, this story was easily believed.

houten koorbanken voor het oog bijna niet massiever waren dan de schaduwen. Maar aan elken kant van het altaar lag een grijs marmeren beeld van een ridder, die in volle gepantserde wapenrusting op een platten steen rustte, met de handen in eeuwigdurend gebed opgeheven, en, vreemd genoeg, waren deze beelden altijd te zien, als er maar de minste lichtschemering in de kerk was. Hun namen waren verloren gegaan, maar de boeren vertelden van hen, dat het woeste en goddelooze mannen geweest waren, roovers te land en ter zee, en de plaag van hun tijd. Zij hadden zich aan zulke schanddaden schuldig gemaakt, dat het huis, waarin zij woonden — het groote huis, tusschen twee haakjes, dat op de plaats van ons buitentje had gestaan — door den bliksem en de wraak des Hemels getroffen was. Maar ondanks dat alles, had het goud hunner erfgenamen hun een plaats in de kerk bezorgd. Wie de hardvochtige tronies bezag, zooals zij in het marmer waren weergegeven, kon dit verhaal gemakkelijk gelooven.

The church looked at its best and weirdest on that night, for the shadows of the yew trees fell through the windows upon the floor of the nave and touched the pillars with tattered shade. We sat down together without speak-

De kerk zag er dien avond op haar best en spookachtigst uit, want de schaduwen der taxisboomen vielen door de vensters op den vloer van het schip en teekenden zich in grillige plekken [10]) op de pilaren af. Wij gingen samen zitten zonder te

ing, and watched the solemn beauty of the old church, with some of that awe which inspired its early builders. We walked to the chancel and looked at the sleeping warriors. Then we rested some time on the stone seat in the porch, looking out over the stretch of quiet moonlight meadows, feeling in every fibre of our being the peace of the night and of our happy love.

spreken, en sloegen de plechtige schoonheid der oude kerk gade met iets van dat ontzag, 't welk haar bouwmeesters weleer bezielde [11]). Wij liepen naar het koor en bekeken de slapende krijgers. Toen rustten wij eenigen tijd op de steenen bank in het portaal, en naar buiten ziende over de rustige door de maan beschenen weiden, die zich ver voor ons uitstrekten, voelden wij in iedere vezel van ons wezen den vrede van den avond en van onze gelukkige liefde.

P. M. P. en G. A. OUWEJAN.

OPMERKINGEN.

1) Nacht is niet de bedoeling; 's nachts slaapt men, en gaat niet voor zijn pleizier met zijn jonge vrouw eenzame kerken bezoeken. — 2) Taxus is verkeerd gespeld, en iep of olm is een heel andere boom. De taxisboom is een soort van naaldboom. — 3) Opdoemen kan hier niet gebruikt worden, want volgens van Dale beteekent het: verschijnen door de breking der lichtstralen, zich twijfelachtig aan den horizon vertoonen. — 4) *Paved* behoeft nog niet bestraat te zijn. — 5) *Balk* is een ongeploegde strook land, die een smal pad door een geploegd veld vormt. *Bierbalk* is een dergelijk pad, waarlangs begrafenissen het recht hebben te gaan. Murray geeft *bierbalk* op als verouderd. — 6) Werden komt ons hier juister voor dan waren. — 7) Dicht met boomen beplant kan niet, want dan zou er geen plaats voor de graven geweest zijn. — 8. Noorsch is geheel iets anders dan Normandisch. — 8) *Reticulated* beteekent hier: gemaakt van ruitvormige ruitjes, of vierkante ruitjes diagonaalsgewijs geplaatst. — 10) Voor *shadow* en *shade* bezitten wij slechts het woord schaduw. Uit het oogpunt van stijl moet het dus éénmaal vervallen. Overigens is de vertaling van *tattered* zeer moeilijk. Franjeachtig komt er het dichtst bij. — 11) De meeste inzenders hebben deze passage niet begrepen; zij hebben *which* als voorwerp en *builders* als onderwerp van *inspired* opgevat.

II. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

1. Reeds waren wij meer dan een half uur in de zaal geweest, en toch hadden we nog bijna niets gezien van alles wat ons beloofd was. Dat was wel wat vreemd, niet waar? — 2. De kleine Willem liep met zijne moeder te wandelen; toen hij een ezel aan een boom gebonden zag, drong hij er op aan, op diens rug naar de buitenplaats te rijden, maar zijne moeder liet hem niet los, vóór zij het dier uit het gezicht verloren hadden. — 3. Wat gij ook doet, welke uw rang in de maatschappij ook moge zijn, doe altijd nauwgezet uw plicht, en gij zult evenzeer geacht worden als zij, die als uwe meerderen beschouwd worden. — 4. De lamp woei plotseling uit, en in de zaal ontstond de grootste verwarring; tafels en stoelen werden omgeworpen; men hoorde het krachtige geroep der mannen zoowel als de kreten der talrijke dames en kinderen, en tegelijk weerklonk een zware donderslag, die het gebouw deed schudden. — 5. Kom maar bij mij, beste jongen; ik zal je niets doen; ik wil je alléén maar leeren, hoe je de letters moet uitspreken; schrei nu maar niet, als je ze alle kunt uitspreken, kun je weer gaan spelen. — 6. Mag ik u zeggen, dat u in deze kamer

1. We had already been in the hall for more than half an hour, and yet we had seen hardly anything of all that had been promised us. That was rather strange, wasn't it? — 2. Little William was having a walk with his mother; seeing a donkey tied to a tree, he insisted on riding on its back to the country-seat, but his mother did not let him go, till they had lost sight of the animal. — 3. Whatever you do, whatever your rank in society may be, always do your duty conscientiously, and you will be esteemed as much as those who are considered your superiors. — 4. The lamp was suddenly blown out, and in the hall arose the greatest confusion; tables and chairs were knocked down; both the forcible calls of the men and the cries of the numerous ladies and children were heard, and at the same time a heav thunderclap resounded, which shook the building. — Do come to me, there is a good boy; I won't do you any harm; I only want to teach you how to pronounce the letters; don't cry, that's a good boy; as soon as you can pronounce them all, you may go and play again. — 6. May I tell you that you must not talk

niet mag rooken of praten? De zieke slaapt nu rustig, en stilte en frissche lucht behooren tot de voornaamste middelen, om hem spoedig zijne gezondheid terug te geven. — 7. In het studeervertrek van elken wiskunstenaar vindt men passers en linialen. — 8. Ik verwachtte van hem de vervulling eener belofte, waaraan ik het mijn plicht achtte hem eerst nu te herinneren. — 9. Nadat de gewonden verzorgd, en de gevangenen opgesloten waren, werd de marsch voortgezet. — 10. Willem de Veroveraar was een zeer despotisch heerscher; om nieuwe bosschen voor jachtvelden te vormen, liet hij dorpen en kerken afbreken, en bewoners verdrijven. — 11. Men zegt, dat hij op een bal met haar heeft kennis gemaakt. — 12. Ik heb mij voorgenomen deze vergaderingen niet meer bij te wonen. — 13. Weigert hij zich aan deze voorwaarde te onderwerpen, dan mogen de gevolgen op zijn eigen hoofd neerkomen.

or smoke in this room? The patient is sleeping quietly now, and quietness and fresh air are among the principal means of restoring him to health soon. — 7. In the study of every mathematician there are compasses and rulers to be found. — 9. I expected of him the fulfilment of a promise of which I thought it my duty not to remind him until now. — 9. After the wounded had been cared for, and the prisoners locked up, the marsh was continued. — 10. William the Conqueror was a very despotic ruler; in order to form new woods for hunting-grounds, he caused villages and churches to be pulled down, and the inhabitants to be driven away. — 11. He is said to have made her acquaintance at a ball. — 12. I have made up my mind not to attend these meetings any more. — 13. If he refuses to submit to this condition, the consequences may light upon his own head.

S. E. Thieme en M. A. O.

Opmerkingen.

1. *Already* mag niet achter *been* staan. — *Into the hall* is natuurlijk een schrijffout van een der inzenders, maar ze mag toch niet gemaakt worden. — Aangezien uit den zin niet blijkt, wat met zaal bedoeld wordt, zijn *room* en *saloon* ook goed. — *Scarcely.* — *Anything seen* is een grove fout, die dikwijls gemaakt wordt. *Anything* is immers voorwerp. — *We had seen next to nothing.* — *From* voor *of* is een grove fout. — Na *all* mag hier geen komma staan, omdat de volgende afhankelijke zin *restrictive* is. —

Which na *all* wordt wel aangetroffen, maar men doet toch beter het te vermijden. *Of what* voor *of all that* is goed, maar niet letterlijk. — *Was promised* komt niet met het Hollandsch overeen. — *All that we had been promised.* — *Somewhat strange.* — *Strange* mag door *odd* en *singular* vervangen worden, en *wasn't it* door *don't you think so?*

2. Het lidwoord voor *little William* moet uitgelaten worden. — *Tiny* drukt naast het begrip van klein dat van teer, zwak uit. — *Willie*, *Bill.* — *Was walking; was taking a walk. Walked* is niet zoo goed. — *When he saw (perceived). As* = daar. — *An ass.* In de spreektaal wordt *ass* al meer en meer door *donkey* vervangen, maar het wordt altijd gebruikt in bijbeltaal, poëzie, fabels en spreekwoorden. — *Being tied to a tree* zou gelijk staan met die aan een boom gebonden *werd.* — *Fastened. Bound* is niet juist. *To tie* is door binden vastmaken: *They tied a rope round his neck. The martyr was tied to the stake. To bind* is binden, de vrije beweging benemen: *The prisoner was bound with a rope.* — *Tied* kan niet door *at* gevolgd worden. — *His* vóór *riding* is geheel overbodig, en daarom niet goed. — *On the back of that* is geen Engelsch. *His back* mag men van een *donkey* wel zeggen, maar het geeft hier tot verwarring aanleiding. — *Villa. Cottage* is wel wat klein voor een buitenplaats. — *Did not let him loose. Did not let loose (go) him* is een ernstige fout. *Did not loose him* = maakte hem niet los. *Did not lose hold of him* = raakte hem niet kwijt. *Did not release him* (= maakte hem niet vrij) is wel wat sterk. — *Before.* — *They had lost the animal out of sight* is niet goed. *The animal was lost to sight* en *the animal was out of sight* en *the animal was lost sight of* zijn goed.

3. Verscheidene inzenders hebben *whichever* in plaats van het tweede *whatever* geschreven. Dit zou goed zijn, als er verschillende rangen in de maatschappij genoemd werden, waaruit een keuze moest gedaan worden. — *Social rank (position)* en *position in society* zijn goed, maar *situation* is betrekking. — *Society* heeft in deze beteekenis geen lidwoord. — *Should be* voor *may be* is niet fout, maar er is hetzelfde verschil tusschen deze twee als tusschen mocht zijn en moge zijn. — *Always* moet vóór *do* staan. — *Perform.* — *Conscientiously* mag niet tusschen het werkwoord en het voorwerp staan. — *Punctually; exactly; carefully. Properly* (= behoorlijk) is wel wat zwak. — Er is geen enkele

reden, waarom men *will* door *shall* zou vervangen. — In den zin van achting hebben voor wordt *to estimate* niet gebruikt. — *They* voor *those* moet hier vermeden worden, omdat *those* slaat op hetgeen volgt. Nu en dan wordt *they* echter in deze constructie aangetroffen. — *As much as such as are considered* is correct, maar heel leelijk. — *Looked on (upon); regarded. To contemplate* heeft een geheele andere beteekenis. — Na *considered* mag *as* of *as being* (niet *as to be*), of *to be* ingevoegd worden. — *Betters.*

4. *All of (on) a sudden, of (on) a sudden, all at once the lamp was blown out.* — *Room.* — *There arose.* — *Ensued* is goed, al is het geen letterlijke vertaling van ontstond. — *Utmost.* — *Tumult; disorder. A panic.* — *Stool* = kruk. — *Thrown down (over), upset, overthrown, overturned. Cast down* is te zwak. — Voor *both .... and* mag men zetten: *as well ... as.* — Als men in aanmerking neemt, dat er staat krachtig en niet luid of hevig, dan zijn *loud* en *vehement* af te keuren. *Vigorous* en *powerful* zijn goed. — *Shouts.* — *Shrieks* en *screams*, als bijzondere soorten van *cries*, kunnen hier zeer goed dienst doen. — In plaats van *were heard* aan het einde te zetten, kan men den zin beginnen met *one heard*. Voor *at a time* kan men wel altijd *at the same time* zetten, maar niet omgekeerd, b.v.: *The cries of the ladies and a heavy thunderclap were heard at a time (at the same time)*; dit zijn dus twee zaken, die op een zelfde tijdstip gehoord werden. Zegt men daarentegen: *The cries of the ladies were heard, and at the same time a heavy thunderclap resounded*, dan is er slechts één geluid, dat *resounded*, dus kan er van *at a time* (= op hetzelfde tijdstip) geen sprake zijn. *At the same time* is echter goed, omdat daarachter eigenlijk is uitgelaten: *as these cries were heard.* — *Terrific; fierce.* — *Peal of thunder. Thunderbolt* is strikt genomen bliksemschicht. — *Sounded* = klonk. — *Made .... shake* en *caused .... to be shaken* zegt men niet.

5. *Just come here; come to me; come along. Come to me, I say* is bevelend of dreigend. *Come hither* en *come unto me* behooren in de poëzie thuis. — *Dear boy; my boy; my little man. Good boy* zegt men nooit. — *I won't hurt you; I won't do you anything. I am not going to hurt you. Shan't* is hier krachtiger dan *won't*, maar toch zeer goed. *I won't do you a mischief* is te sterk. — *How you must (have to) pronounce.* — *Characters.* — *Don't cry now; now don't cry.* — Uit het verband van den zin blijkt, dat

hij de letters nog niet kan uitspreken; daarom mag *when* niet door *if* vervangen worden. — *Are able to.* — *All of them.*

6. *May I take leave to tell you; do you mind my telling you etc. Let me tell you* is goed, maar niet zoo vriendelijk als de andere uitdrukkingen. — *Smoking and talking are not allowed* is juister dan *no smoking and talking are allowed. Smoking and talking are forbidden. It is not allowed* (*permitted*) *to smoke etc.* — *Invalid* keuren wij af, want het beteekent iemand die zwak en ziekelijk is, vooral een soldaat of een zeeman. Hier is echter sprake van iemand, die waarschijnlijk geheel zal genezen. *The sick person* is ook niet aan te bevelen; *person* is te vaag. Tegenover iemand, die in de ziekekamer rookt en praat, zal men niet van *person* spreken. *The sick* en *the ill man* zijn geheel fout. *Ill* wordt slechts in enkele staande uitdrukkingen, b.v. spreekwoorden, attributief gebruikt, b.v.: *ill health, it is an ill wind that blows nobody any good* enz. — *Soundly* is niet bepaald fout, maar het beantwoordt aan ons vast. Iets is *tranquil*, wanneer het ook den aanschouwer rustig stemt. Dit is, dunkt ons, meer, dan in den zin bedoeld wordt. *Peaceable* is vreedzaam. — *Stillness* onderstelt een toestand, die zich kenmerkt door het afwezig zijn van beweging, en van geluid als gevolg daarvan. Bovendien doet het denken aan beweging en geluid, die vooraf zijn gegaan, en die er op zullen volgen, b.v. *the stillness of Nature before a storm. Silence* is afwezigheid van geluid, zonder meer, b.v.: *There was silence in the room*, d.i., geen geluid werd vernomen, geen stem werd gehoord. Een mooi voorbeeld vinden we in *Cowper's Task*, waar van de natuur gesproken wordt:

„*Stillness*, accompanied with sounds so soft,
Charms more than *silence*."

Stilte beteekent hier een toestand, waarin alles vermeden wordt, wat de rust van den zieke zou kunnen verstoren; dit wordt door *quietness* of *quiet* uitgedrukt, niet door *stillness* en *silence. Tranquillity* is, volgens de verklaring zooeven van *tranquil* gegeven, ook niet geheel het juiste woord. *Repose* = rust. *Calmness* is kalmte, in dit geval van den patient, niet van de omgeving. — *Belong to* kan in deze beteekenis niet gebruikt worden. *Are one of the principal means* is fout, omdat er van *twee* sprake is; om dezelfde reden is *some* verkeerd. — *Chief; most important.* — *Of restoring him; of restoring his health to him.*

7. *Each* is hier minder juist, want elke wiskunstenaar staat gelijk met alle wiskunstenaars. — *One can find.* — *Rule* (*three-foot-rule*) = duimstok.
8. Dit is een zin uit Stoffel III, thema 21, waar in een noot gewezen wordt op het verschil tusschen *I expect a message from him* en *I did not expect such treatment of him.* In Murray worden *of* en *from* na *expect* gelijkgesteld. — De spelling *fulfillment* is niet goed. — *I considered.*
9. In dezen zin is *after* een voegwoord; er kan dus geen *gerund* achter staan. Wel kan men *after* weglaten en het tegenwoordig deelwoord gebruiken: *The wounded having been* (*being*) *taken care of and the prisoners locked up.* — *Tended; attended to; provided for.* — *Captives.* — *To arrest* en *to secure* drukken niet zoo goed het begrip van achter slot zetten uit als *to lock up. To shut up* en *to confine* zijn niet fout.
10. *Despotical* is volgens Murray verouderd. *Tyrannical; tyrannic.* — *Monarch.* — *Form* mag door *obtain* vervangen worden. *To shape* (= een bepaalden vorm, een bepaalde gedaante geven) kan hier niet gebruikt worden. — *Fresh woodland.* — *Hunting-field* komt ons minder juist voor, omdat het een open veld is, hetgeen in strijd is met *woods.* In den zin van *hunting-grounds* komt ook *chases* voor. *Game-preserves* = wildfokkerijen. — *To be demolished* (*broken down*). — Wij hebben met opzet het lidwoord vóór *inhabitants* geplaatst, omdat *de* inwoners van de genoemde dorpen bedoeld worden. — *Expelled; turned out. To dispel* is verdrijven van wolken, duisternis, twijfel, vrees enz.
11. *People say that he has made; it is said that he has made.* — *On a ball* (= staande op een ronde bal) is een wel wat grappige positie, om met iemand kennis te maken.
12. *I have resolved.* De overige varianten, die wij aantroffen, zijn òf leelijk, òf verkeerd.
13. Weigert hij kan niet anders dan een voorwaarde uitdrukken, dus is *when he refuses* fout. — *If he should refuse* en *should he refuse* beteekenen mocht hij weigeren en zijn dus twijfelachtiger dan weigert hij. — *Declines* is te zwak. — *To subject* heeft een geheel andere beteekenis. *These terms.* — *Come down; fall*; *descend. To alight* kan in deze beteekenis niet gebezigd worden. — *His proper head* kan in het geheel niet.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

1. G. A. Ouwejan, Utrecht. — P. m. P., Amsterdam. — J. Bokhout, Sliedrecht. — G. Lely, Amsterdam. — J. W. Kahlmann, Amsterdam. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — Ph. W., Zwolle. — G. C. Kiberd, Amsterdam. — H., Herwijnen. — N. A. C. — M. H. R., Amsterdam. — Homo Sum, Rotterdam. — P. M., L. — M. Jacobs, Amsterdam. — H. D., R. — J. Dunnewold. — M. A., Amsterdam. — F. J. Hopman, Amsterdam. — Bij vergissing is deze vertaling een examen-opgave genoemd.

2. S. E. Thieme, Amsterdam. — M. A. O., Rotterdam. — N. A. C. — Ph. W., Zwolle. — Homo Sum, Rotterdam. — M. H. R., Amsterdam. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — G. Lely, Amsterdam. — M. A., Amsterdam. — E. Asscher, Amsterdam. — Sara Smit, Amsterdam. — H. D., R. — J. M. van Heyst, Oosterhout. — Amor, G. — S. Rodenhuis, Zuid-Scharwoude. — F. J. Hopman, Amsterdam.

BRIEVENBUS.

M. A. te Amsterdam. — Ziehier de gevraagde verklaringen:

1. HILDA STRAFFORD BY BEATRICE HARRADEN. A *cultivator* is „an agricultural implement for breaking up or loosening the ground, and uprooting weeds between the drills of crops" (Murray). Het is dus een soort van ploeg.

Mexican is geen dier, maar een gewoon mensch, zooals wij zijn; alleen is hij een inboorling van Mexico.

High-binder = „one of a secret society or gang said to exist among the Chinese in California and other parts of the United States for the purpose of black-mailing and even of assassination" (Murray).

Sepage kan ik nergens vinden. Ik vermoed, dat het een drukfout is voor *sewage*.

2. DOMBEY AND SON BY DICKENS. *To be under weigh* (of *way*) = in beweging komen (van een schip).

To take a child to Banbury Cross. Er is een kinderrijmpje van dezen inhoud:

Ride a cock-horse to Banbury Cross,
To see a fine lady get on a white horse;
Rings on her fingers, and bells on her toes,
She shall have music wherever she goes.

Terwijl zij dit opzeggen, rijden de kinderen op een bezemsteel. *To take a child to Banbury Cross* is als volgt: men gaat op een stoel zitten, legt het eene been op de knie van het andere, laat een kind op den voet van het eerste been zitten en zegt bovengenoemd rijmpje op, terwijl men het been op en neer beweegt.

I took to bird-catching and walking-matching = ik ging aan het vogelsvangen en hardloopen doen. *Walking-matching* is letterlijk het doen van wandelwedstrijden.

Old Parr. Thomas Parr lived in the reigns of ten sovereigns; married a second wife when he was 120 years old, and had a child by her. He was a husbandman, born at Salop in 1483, and died 1635, aged 152 years (Brewer).

Ankle-jack = laars, die boven de enkels reikt.

Chafing-dish = komfoor. In Engeland is het niet meer gebruikelijk.

3. *Voiceless* en *sharp consonants.* Een medeklinker is *voiceless*, wanneer de stembanden niet meetrillen. Meestal is *voiceless* dus hetzelfde als *sharp* of *hard*; maar *w*, *r*, *l*, *m*, *n*, *ŋ* kunnen zoowel *voiceless* als *voiced* zijn; zij zijn daarentegen nooit *sharp* of *hard*. Tegenover *sharp* staat *flat*; tegenover *hard* staat *soft*.

Spero te Utrecht. — Voor het gebruik en het weglaten van het lidwoord vóór de uitdrukking *part of* is geen regel te geven. Alleen is *a part of* bepaalder, meer afgerond dan *part of*. Ik zelf laat gewoonlijk het lidwoord weg, behalve wanneer ik wil uitdrukken, dat het deel een afzonderlijk geheel vormt ten opzichte van de rest: *England is a part of Europe.* Daarentegen kan men zoowel zeggen *He left me part of his money* als *He left me a part of his money.*

2. Men gebruikt in het Engelsch in den regel geen lange *s*; wil men van de dubbele *s* er met alle geweld één lang maken, dan moet het de eerste zijn.

3. De spraakkunst door U genoemd moet met groote omzichtigheid gebruikt worden.

H. D. te R. — 1. Voor *voiceless* = *sharp* zie hierboven.

2. *He became a soldier* = hij werd soldaat. (Men denkt er niet aan, of hij te voren iets anders was). *He turned soldier* = hij werd soldaat (hij verwisselde een ander beroep met dat van soldaat). *He turned a soldier* = hij draaide een soldaat om.

3. *Verbal Noun* heet in vele spraakkunsten het werkwoord op *ing*, wanneer het de kenmerken van een zelfstandig naamwoord heeft, als: 1°. den meervoudsuitgang; 2°. een voorafgaand lidwoord, bij-

voeglijk naamwoord of voornaamwoord. Een zeer uitvoerig antwoord kunt gij vinden in den 6den Jaargang van dit tijdschrift.

4. *Knights* en *baronets* behooren tot de *Gentry*.

M. H. van de Ven te Einhoven. — 1. Een goedkoop geïllustreerd Engelsch woordenboek is mij niet bekend, of het moest zijn *Walker's Pronouncing Dictionary*, maar dat is veel kleiner dan Larousse. Van de ongeïllustreerde kan ik U noemen: *Ready Reference* van *W. Ralston Balch* (*f* 2,30) 812 blz. Verder is er een verkorte uitgave van Webster's Dictionary, ook niet geïllustreerd.

2. *Het* etymologisch woordenboek is dat van Skeat: *An Etymological Dictionary of the English Language*, 2 l. 4 s. Ik heb daarvan een Amerikaansche uitgave voor *f* 9.50. Verder is er *A Concise Etymological Dictionary* van denzelfden schrijver, prijs 5 s. 6 d.

3. Als Engelsche leesboekjes (romans enz.) kan ik aanraden: *Little Lord Fauntleroy* (Burnett), *Misunderstood* (Montgomery), *Ships that pass in the Night* (Harraden), *Hilda Strafford* (Harraden). De meer gevorderden kunnen Thackeray, Dickens, Bulwer, Scott, George Eliot, Washington Irving enz. enz. lezen, of de hedendaagsche auteurs Rudyard Kipling, Edna Lyall, Mrs. Humphrey Ward, Anthony Hope, Andrew Lang, Watts Dunton, Conan Doyle, Jerome K. Jerome enz. enz. Voor geschiedenis komt natuurlijk Macaulay in aanmerking. Goede leesboeken zijn die van C. Stoffel: deel I Moderne Prozastukken (*f* 1.25), deel II Gedichten (*f* 1.25); dat van Grondhoud en Roorda, deel II (*f* 1.—); *Advanced English Prose* van M. G. van Neck (*f* 1.25); *Pictures from England* van L. van der Wal (*f* 1.50); *Gleanings from English Prose* van Hoeksema (*f* 1.75); *New Gleanings from English Prose* van Picnot en Gorter (*f* 1.50). De volgorde is geheel toevallig.

4. Een titel van een goedkoop weekblad is *The Weekly Times and Echo*, prijs 10 cents per nummer, de briefport niet medegerekend.

De uitspraak der Engelsche vocalen in toonlooze lettergrepen (*Slot*).

III. Van niet geringen invloed op den toonloozen klinker is de vraag, of het woord in den volksmond veelvuldig voorkomt, dan wel of het een „geleerd" woord is, dus alleen door de beschaafde sprekers wordt gebruikt.

Aan de eene zijde dus het volk, slordig en achteloos in zijn spreken en voortdurend er naar strevend alle toonlooze vocalen te nivelleeren tot *twee* geluiden: steunklank, en *y* van pity, of de vocaal geheel te verwaarloozen. Aan de andere zijde de „correcte" sprekers, die in aantal ver door het volk overtroffen worden en dientengevolge dikwijls den strijd verliezen. In *hun* uitspraak behouden de toonlooze vocalen alle iets van den haar eigen klank: de *o* van *o*bey zal werkelijk nog een o-kleurtje hebben, de *e* van oxyg*e*n is niet verschillend van die van Eng. m*e*n.

De beschaafde taal nu zweeft tusschen de twee uitersten: de „correcte" uitspraak en de volkstaal. Zoo zal de *a* in stom*a*ch steunklank worden, terwijl die van mani*a*c haar eigen geluid behoudt; zal de *e* van *e*nquire, *e*squire enz. tot *y* van pit*y* worden, terwijl de *e* (van Eng. m*e*n) gehandhaafd blijft in leg*e*nd, oxyg*e*n, hydrog*e*n, alléén omdat maniac, legend, oxygen niet in den volksmond voorkomen. Zoo zal de beschaafde taal nu eens toegeven aan het volksstreven tot gelijkmaking en bijv. alle toonlooze *a*'s (*a*lone, *a*ppear, umbrell*a*) tot steunklank laten overgaan; dan weer, ter wille der duidelijkheid, aan deze neiging weerstand bieden en bijv. de toonlooze *o* iets van haar o-geluid laten, als in *o*bey, *o*ffend, *o*pinion; of eindelijk zich met alle kracht tegen de volksuitspraak verzetten, door dezelve te brandmerken met het stempel der onbeschaafdheid, als waar het volk de toonlooze *e* na de klem in de *i* van s*i*t laat overgaan (zooals in hon*e*st, perf*e*ct, obj*e*ct, probl*e*m, restl*e*ss, mom*e*nt enz. uitgesproken als on*i*st, perf*i*ct enz.), of vocalen eenvoudig weglaat (als in de uitgangen ful, tory, tary enz.; dus bijv. solitary, uitgespr. als solitry; ordinary als aurdnry; military als millitry enz.).

Wij zullen in den loop onzer beschouwingen nog herhaaldelijk gelegenheid hebben op dit punt te wijzen.

IV. Bij de bepaling van de waarden der toonlooze vocalen dient rekening te worden gehouden met de vraag of er op de syllabe nevenaccent rust, en zoo ja, of dit sterk of zwak is.

Onder sterk nevenaccent wordt een vocaal nooit tot steunklank of *y* van pit*y*. Korte vocalen handhaven zich in hare volle waarde, lange vocalen en tweeklanken eveneens met inachtneming der op p. 23 besproken verkorting der halve tweeklanken. Alleen *aw* als in *law* wordt verkort tot *o* als in *not*.

Dus: im*a*gina'tion, m*a*gazi'ne, *a*cciden'tal met *a* als in f*a*ct.
*e*xpedit'ion, in'ter*e*st, ar'chit*e*ct met *e* als in s*e*ct.
c*o*mpensa'tion, c*o*nstitu'tion, c*o*rrespond' met *o* als in not[1]).
c*u*ltiva'tion, s*u*pposit'ion, vi'ad*u*ct met *u* als in b*u*t.
*au*thentic'ity, c*u*rios'ity, met *o* als in n*o*t en *u* als in c*u*re.
*a*miabil'ity, h*o*meopath'ic met lange ā en ō, echter zonder tweeklanken te zijn.

Sterk nevenaccent valt:

a) op het negatieve prefix *un*:
unkind, unfit, unjust.

b) op syllaben vóór of na de hoofdklem, doch daarvan door één lettergreep gescheiden. De klinker is steeds lang, als hij wordt gevolgd door één medeklinker, + *e* of *i*, + nog een klinker; de *e* of *i* + klinker vormen dan samen één syllabe (zie laatste voorbeeld):
màgazíne, èxpedítion, cònstitútion,
enthúsiàsm, íntellèct, mélanchòly,
hòm*eo*páthic.

Hiertoe behooren de talrijke werkwoorden op *-ate*. Het sterke nevenaccent, dat de vocaal lang maakte, kwam oorspronkelijk voor in die vormen, welke door toevoeging van *d* of *ing* eene syllabe langer werden, en werd later ook op de andere vormen van het werkwoord overgedragen:
cóntemplàted, cóntemplàting, cóntemplàte.

De a van de talrijke adjectiva op *ate* weifelt tusschen den steunklank en de *y* van pity; de substantiva (bijv. candidate) tusschen *a* (van fate, met inachtname van p. 23) en *y* van pity.

c) op de tweede, d.i. niet onder de hoofdklem rustende letter-

[1]) Men vergelijke bijv. de *o* van matrimony, testimony, met sterk nevenaccent, met de *o* van harmony, die zonder nevenaccent zijnde, tot steunklank wordt.

greep van woorden, die door den spreker duidelijk als samenstellingen worden gevoeld [1]:

teacùp, downfàll, horsehaìr, outlèt, nowhère, earthquàke, inlànd.

In al deze woorden hebben de klinkers in de tweede lettergreep dezelfde uitspraak als in de woorden *cup*, *fall*, *hair* enz.

Men vergelijke hiermede de woorden:

woman, Christmas, welcome,

die niet langer als samenstellingen van *man*, *mass*, *come* worden gevoeld. De tweede lettergreep heeft geen nevenaccent en de klinker verliest zijn eigenaardigen klank of verdwijnt geheel.

Men merke op dat, wanneer naast een zeker woord een stamverwante langere vorm staat, bijv.

imagine, imagination
curious, curiosity
amiable, amiability

dezelfde syllabe, die in 't eerste de hoofdklem heeft, in het langere woord het nevenaccent draagt; en dat, wanneer 't eerste woord een hoofd- en neven-accent heeft, deze accenten in het tweede veelal van plaats wisselen.

áccidènt àccidéntal
cónstitùte cònstitútion
ámiable àmiability.

Dat deze regel niet altijd opgaat bewijst:

còrrespónd còrrespóndence.

Zwak nevenaccent valt op syllaben onmiddellijk vóór of na de hoofdklem, hetzij een langen klinker of tweeklank bevattend, hetzij een gedekten korten klinker. Om gedekt te zijn, moet de klinker gevolgd worden door minstens één consonant, tot dezelfde lettergreep behoorend. Niet gedekt, derhalve, is een vocaal gevolgd door consonant + liquida of door *sp*, *st* (ad*dr*ess, ap*pr*ove, ap*pl*aud [2]), a*br*upt, a*sp*ire, a*st*onish), omdat beide consonanten tot de volgende syllabe worden getrokken.

Zwak nevenaccent wordt vooral gevonden op wortelsylben

---

[1]) Zóó sterk is het nevenaccent in dit geval, evenals in geval *a*, dat Sweet spreekt van „even stress"; m. a. w. de klem is op beide lettergrepen zoo goed als even sterk.

[2]) Ofschoon *geschreven* met 2 *d*'s en 2 *p*'s, wordt er slechts één gehoord.

(*v*e*x*ation, *s*e*n*sation) en in zwak als samenstellingen gevoelde woorden; niet op uitgangen.

Volle tweeklanken behouden hunne waarde:

en'voy met oy als in boy,
com'pound „ ou „ „ found.

Halve tweeklanken verliezen niet alleen hun tweede element, maar bovendien wordt het eerste element nog zeer aanzienlijk verkort. H*o*tel, N*o*vember, bijv. hebben een *o*, welke meer gelijkt op de *o* van Eng. n*o*t, dan op die van Nederl. N*o*vember.

Lange klinkers worden verkort: Evenals de *au* van *au*thenticity onder sterk nevenaccent, wordt de *au* van *au*thority, *au*thentic, onder zwak nevenaccent tot *o* van n*o*t. Zooals reeds eerder gezegd is, blijft de *a* (als in f*a*ther) onder den invloed van de *r* behouden in prefixen als tr*a*nsplant [1]), p*a*rtake enz.

Korte klinkers worden verschillend behandeld. De *e*, *i* en *u* behouden gewoonlijk haar eigen korten klank, terwijl *a* en *o* vervluchtigen en in het snelle spreken niet zelden in den steunklank overgaan. Dus:

sp*e*ctator, s*e*nsation, f*e*stivity met *e* als in s*e*ct. Met deze wortelsylben vergelijke men de *e* in de volgende prefixen: *e*mploy, *e*nquire, *e*xpect, welke zeer vaak tot *y* van *pity* overgaat (Zie noot pag. 53).

napk*i*n, rob*i*n, met *i* van h*i*t; maar fam*i*ly, princ*i*ple met steunklank, omdat de *i* niet gedekt is.

ex*u*ltation, p*u*lsation, l*u*xurious, met *u* van c*u*lt,

*a*dmire, *a*ccept, *a*dvance, *o*ctober, n*o*cturnal,

met een nog duidelijk geluid van korte *a* en *o*, dat in 't snelle spreken echter zeer dikwijls verloren gaat. Maar gewoonlijk is er wel zeer degelijk verschil te hooren tusschen de *a* van *a*dmire en die van *a*fford, de *o* van *o*bserve en die van *o*ffend.

V. Een enkel maal zal een toonlooze vocaal door assimilatie haar uitspraak ontleenen aan den klank van den klinker in de beklemde syllabe. Aldus tracht men te verklaren woorden als humbug, hubbub, met *u* van b*u*t, en perverse met *e* van h*e*r in de toonlooze syllabe. Volledigheidshalve wordt van het geval melding gemaakt; het komt echter zóó weinig voor, of liever het is iets zóó onzekers, dat wij het bijna buiten beschouwing kunnen laten.

---

[1]) Zeer dikwijls echter hoort men deze *a* hare lengte en kleur verliezen en overgaan in *a* van f*a*ct en zelfs in den steunklank.

VI. Zooals reeds in den loop van het onderwerp is gebleken, dient nog in aanmerking te worden genomen:

1) of de lettergreep open of gesloten is. Gesloten syllaben toch bewaren beter haar klank dan open lettergrepen.
2) of de toonlooze vocaal staat vóór of na de klem. In 't eerste geval zijn de vocalen meer beschut tegen verbastering dan wanneer zij op de klem volgen.
3) de zucht naar duidelijkheid, door welke de vlugheid van spreken gematigd wordt.
4) het al of niet verloren gegaan gevoel voor de samenstelling.

Hiermede meen ik het doel, dat ik mij voorloopig gesteld had, bereikt te hebben. Als de tijd het mij toelaat, hoop ik later op dit onderwerp terug te komen, en, met inachtneming van de boven ontwikkelde invloeden, de regels te ontwerpen voor de uitspraak der toonlooze vocalen.

Utrecht, 30 Nov. 1898. P. Fijn van Draat.

Uitwerking van de Opgaven uit het 3de Nummer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit „*Man-Size in Marble.*"

I got up early, I remember, and lighted the kitchen fire, and had achieved a smoky success, when my little wife came running down, as sunny and sweet as the clear October morning itself. We prepared breakfast together, and found it very good fun. The housework was soon done, and when brushes and brooms and pails were quiet again, the house was still indeed. It is wonderful what a difference one makes in a house. We really missed Mrs. Dorman, quite apart from considerations concerning pots and pans. We spent the day in dusting our books

Ik herinner mij nog zeer wel, dat ik vroeg opstond en den haard in de keuken aanlegde, en ik had heel wat rook gemaakt [1], toen mijn vrouwtje vlug naar beneden kwam loopen, even zonnig en lief als de heldere Octobermorgen zelf. Wij maakten samen het ontbijt klaar en vonden het recht prettig [2]. Het huiswerk was spoedig gereed en toen borstels, bezems [3]) en emmers weer tot rust waren gekomen, was het bepaald stil in huis. Het is verwonderlijk, wat de afwezigheid van één persoon een verschil in huis maakt. We misten vrouw Dorman [4]) werkelijk, geheel

and putting them straight, and dined gaily on cold steak and coffee. Laura was, if possible, brighter and gayer and sweeter than usual, and I began to think that a little domestic toil was really good for her. We had never been so merry since we were married, and the walk we had that afternoon was, I think, the happiest time of all my life. When we had watched the deep scarlet clouds slowly pale into leaden grey against a pale-green sky, and saw the white mists curl up along the hedgerows in the distant marsh, we came back to the house, silently, hand in hand.

afgescheiden van overwegingen van huishoudelijken aard [5]. Wij brachten den dag door met het afstoffen en ordenen onzer boeken en gebruikten vroolijk ons middagmaal, bestaande uit koud vleesch en koffie [6]. Laura was, zoo mogelijk, nog opgewekter, vroolijker en liever dan anders, en ik begon te denken, dat een weinig huishoudelijke bezigheid werkelijk goed voor haar was. Wij waren, sedert wij gehuwd waren [7], nooit zoo vroolijk geweest, en ik geloof, dat de wandeling, die wij dien namiddag deden, de gelukkigste tijd [8] van mijn geheele leven was. Toen wij het donker purper der wolken langzaam tot loodgrijs hadden zien verbleeken tegen een zacht groenen hemel, en de witte nevels kronkelend zagen opstijgen langs de hagen in het verafgelegen moeras, keerden wij zwijgend, hand in hand, naar huis terug.

"You are sad, my darling," I said, half jestingly, as we sat down together in our little parlour. I expected a disclaimer, for my own silence had been the silence of complete happiness. To my surprise she said —

"Yes. I think I am sad, or rather I am uneasy. I don't think I'm very well. I have shivered three or four times since we came in, and it is not cold, is it?"

„Je bent verdrietig, mijn lieveling," zeide ik half schertsende, toen wij te zamen in ons zijkamertje [9] gingen zitten. Ik verwachtte tegenspraak; want mijn eigen stilzwijgen was dat van volkomen geluk geweest. Tot mijn verwondering zeide zij: „Ja, ik geloof, dat ik verdrietig ben, of liever niet op mijn gemak. Ik geloof niet, dat ik heel wel ben. Ik heb sedert onze thuiskomst een paar keer gerild, en het is niet koud, wel?"

"No," I said, and hoped it was not a chill caught from the treacherous mists that roll up from the marshes in the dying light. No— she said, she did not think so. Then, after a silence, she spoke suddenly —

"Do you ever have presentiments of evil?"

"No," I said, smiling, "and I shouldn't believe in them if I had."

"I do," she went on; "the night my father died I knew it, though he was right away in the north of Scotland."

I did not answer in words.

„Neen," antwoordde ik en hoopte, dat zij geen kou zou gevat hebben door de verraderlijke nevels, die in de schemering uit de moerassen als wolken opstijgen. Neen — zeide zij, zij dacht het niet. Dan, na eenig zwijgen, hernam zij plotseling: „Heb je ooit een voorgevoel van naderend onheil?"

„Neen," antwoordde ik glimlachende, „en al had ik dat, dan zou ik er niet aan gelooven."

„Ik wel," vervolgde zij; „denzelfden nacht, toen mijn vader stierf, wist ik het, ofschoon hij heel[10]) in het Noorden van Schotland was."

Ik gaf geen antwoord.

M. H. R.

Opmerkingen.

1) Ik had een rookboel van belang gemaakt. — 2) En hadden er de grootste schik in. — 3) Het verschil tusschen, *brush*, *broom* en *besom* is als volgt: *brush* heeft de ruimste beteekenis; het kan zijn borstel, schuier, bezem van welken aard ook, of in beperkteren zin een werktuig bestaande uit een stuk hout of ander materiaal met bosjes haar, veeren enz. er in bevestigd; *broom* is de algemeene naam voor bezem; *besom* is uitsluitend een straat- of heibezem, dus van takken gemaakt, waarin een steel steekt. Dit is zonderling genoeg, want *broom* is eigenlijk de plant, die wij *brem* noemen. — 4) Vrouw Dorman was de werkvrouw. — 5) Geheel afgescheiden van de potten- en pannenkwestie zou ook goed zijn. — 6) En deden vroolijk ons middagmaal met koude lapjes en koffie. *Steak* kan ossevleesch, varkensvleesch, wild enz. zijn. — 7) Eigenlijk staat er: sedert wij huwden. — 8) Dat is niet geheel juist, want een wandeling is geen tijd. Strikt genomen zou het moeten zijn: dat ik gedurende de wandeling enz. den gelukkigten tijd van mijn leven doorbracht. —

9) In een huis van bescheiden afmetingen zijn *parlour* en *drawing-room* dezelfde kamer. — 10) *Right away* is ietwat anders dan *far away*. Het verschil wordt aangegeven door heel (heelemaal) en ver weg.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

DE ONTDEKKING VAN NIEUW-NEDERLAND (*Vervolg*).

Tusschen hoop en vrees zwevende, en te midden van groote verwarring, begonnen de Indianen den dans, maar nauwelijks was deze aangevangen, of de nieuwe boodschappers kwamen met het bericht, dat werkelijk een groot huis met verschillende kleuren beschilderd naderde, vol levende schepselen, die echter eene andere huidkleur hadden dan zij en ook op een gansch andere wijze gekleed waren; voorts dat zich daarop één persoon bevond, geheel in 't rood, die niemand anders kon zijn dan de *Manito* zelf.

Welhaast is het vreemde voorwerp nabij, en wordt den Indianen in eene taal, die zij niet verstaan, iets toegeroepen. Zij antwoorden in de hunne. Enkelen willen nu de wijk nemen naar de bosschen; maar worden weerhouden door de anderen, die erop wijzen, hoe zeer dit hun bezoeker zou ontstemmen, die hen toch gemakkelijk zou kunnen opzoeken en dan waarschijnlijk ter dood zou brengen. Het huis of de grootere kano houdt stil, en eene kleinere kano

THE DISCOVERY OF NEW-NETHERLAND (*Continuation*).

1. Balanced between hope and fear, and amidst great confusion, the Indians commenced the dance; but scarcely had it begun, when the new messengers came with the news that a large house painted in various colours was really approaching, full of living creatures, but the colour of whose skin was different from theirs, and who, besides, were dressed in quite another way; moreover, that there was one person on it, all in red, who could not be any one but the Manito himself.

2. The strange object has soon come near, and something is called to the Indians in a language that they do not understand. 3. They answer in theirs. 4. A few now want to retreat into the woods; but they are stopped by the others, who point out to them how much this would vex their visitor, who after all could easily find them out, and would probably put them to death then.

5. The house or the large canoe stops, and a smaller canoe comes

komt aan land met den rooden man en eenige zijner dienaren. Een paar blijven bij de kano om die te bewaken. De Sachems (opperhoofden) en oudsten scharen zich in een grooten kring, terwijl de roode man met twee zijner volgelingen nadert. Hij groet hen met vriendelijk gelaat, en de Indianen beantwoorden zijn groet op hunne wijze. Zij staren verwonderd op de huidkleur der blanken en op hunne kleeding, echter het meest op den persoon in het roode gewaad, en op iets doorschijnends, dat hij draagt, en waarvan zij geen begrip kunnen krijgen (waarschijnlijk een kanten kraag of iets dergelijks).

Hij moet de groote *Manito* zijn, maar waarom heeft hij eene blanke en geene roode huid?

on shore with the man in red and some of his attendants. 6. A few remain near the canoe to guard it. 7. The Sachems (chiefs) and the oldest men range themselves in a large circle, while the man in red approaches with his two followers. 8. He salutes them with a kind face, and the Indians return his greeting in their manner. 9. They stare in surprise at the skins of the whites and at their raiment, but most of all at the person in the red attire and at something transparent that he wears, and of which they can form no notion (probably a lace collar or the like).

10. He must be the great *Manito*, but why has he [got] a white skin and not a red one?

G. Lely.

Opmerkingen.

1. Voor zwevende hebben wij een keur van vertalingen gevonden; de volgende varianten zijn niet fout: *wavering*, *hesitating*, *suspended*, *fluctuating*, *swayed*, *swaying*. — *In the midst of great confusion.* *Among great confusion* is een krasse fout, die gelukkig slechts door één inzender werd gemaakt. *In great confusion* is niet goed. Het zou beteekenen, dat de dans zelf in groote verwarring begon. De bedoeling is echter, dat de dans begon, terwijl rondom groote verwarring heerschte. — *Whilst everything was in great confusion* is zeer goed, maar riekt naar *shirking the difficulty.* Een der inzenders schreef *entanglement* in plaats van *confusion.* Dit moet op rekening van zijn woordenboek geschreven worden. Men

gebruikt dit woord in verband met het haar, de stengels van planten, enz. — Er is een verschil tusschen *to begin* en *to commence*, dat door vele schrijvers, vooral Amerikaansche, verwaarloosd wordt. Wat Smith in *Synonyms Discriminated* omtrent deze woorden zegt, komt in het kort op het volgende neer: *To commence* heeft altijd betrekking op een handeling, op iets dat verricht wordt. Daarom kan men niet zeggen: *The alphabet commences with the letter A.* Ook moet men *to begin* gebruiken, wanneer er sprake is van in een nieuwen toestand geraken: *After walking twenty miles, I began to feel tired. I begin to think that after all you are mistaken. To begin* is ook het juiste woord in den zin van de eerste zijn, die iets doet: *James is most to blame, for it is he that began the quarrel. Commence* is een deftiger woord dan *begin*, dus officiëele gebeurtenissen en plechtigheden *commence;* alledaagsche dingen *begin.* — *Scarcely* mag door *hardly* vervangen worden. *No sooner.... than* (niet *when* of *as*) is ook goed. — *It* moet na *had* staan, omdat de zin met het ontkennende woord *scarcely* begint. — *Tidings, report, information, intelligence. Came reporting.* Voor verschillende heeft men te kiezen tusschen *various, different, several, sundry, divers* (spreek uit: *dáivəz*) en *diverse* (spreek uit: *divə́:s, daivə́:s,* of *dáivəs*). *Various* drukt een aantal uit, en tevens verscheidenheid van karakter, afwisseling. *Different* heeft de algemeenste beteekenis en kan zelfs van twee gebezigd worden: *This colour is different from that. Several* is een klein aantal, doch meer dan twee. *Sundry* is ook een klein getal, doch van personen of zaken van verschillenden aard. *There were several persons in the room* (= meer dan twee). *There were sundry persons in the room* (= meer dan twee en van allerlei slag). *Divers* geraakt langzamerhand uit het gebruik. Het kan beteekenen van verschillenden aard of een zeker klein aantal, of beide tegelijk: *This heavenly earth is of divers colours. They conspired with divers, that is to say, two thousand, people. There are directions to be given to divers workmen, before I start. Diverse* duidt uitsluitend op het verschil in karakter of hoedanigheid: *The subjects of these lectures are indeed very different, but not, in the strict sense of the term diverse; they are various rather than miscellaneous.* Wij zouden dus voor onzen zin alleen *diverse* niet kiezen, omdat verschillende hier in de eerste plaats een zeker aantal aanduidt. *A multicolor house* is ver gezocht, waar zooveel andere uitdrukkingen ten dienste staan. — *Was indeed approaching (nearing, drawing near).* —

Beings. — *Skin-colour* en *colour of skin* zijn ons niet bekend. *Complexion* wordt voornamelijk van de gelaatskleur gebezigd. — *Whose skins were of a different colour from their own* (niet *own ones*). In deze variant wordt ook wel *than* in plaats van *from* gebruikt, maar *from* wordt beter geacht. *To* na *different* wordt door velen als onjuist beschouwd. *Different from theirs. Another than their own.* — *Were attired.* — *In quite another style* is voor een vergelijking met de kleeding van Indianen wat al te deftig. *In quite another fashion* is niet fout, maar *after quite another fashion* beteekent naar een geheel andere mode. — *In quite a different manner; in a totally* (*wholly*, *entirely*) *different manner. Quite* wordt ook soms tusschen het lidwoord en het bijvoeglijk naamwoord geplaatst. — *Were dressed quite else* is fout, want *else* kan nooit een werkwoord bepalen. — *Next; further.* — *One person found himself on it* is geen Engelsch. — *Who could be no other than* (*nobody else than*, *nobody but*); *who must be.* — In ontkennende en vragende zinnen wordt na *other* en *else* thans gewoonlijk *than* gebruikt. Somtijds wordt *but* nog aangetroffen, vooral na *else.* Ook mag men *other* en *else* uitlaten, maar dan moet *than* door *but* vervangen worden. *I have no other books than these. I have no books but these. He gave me nothing else than this. He gave me nothing but this. Who could not be but the Manito himself* is fout; als men *but* voor *be* zet, is de zaak in orde.

2. *Soon* (*presently*, *before long*, *erelong*, *ere long*) *the singular thing is near* (*has drawn near*). — *The Indians are called something* = de Indianen worden iets genoemd. *The Indians are called to something* is fout. De bedrijvende vorm is: *They call something to the Indians.* Overgankelijke werkwoorden met een derden naamval kunnen maar op één wijze in den lijdenden vorm gezet worden: *He dedicated the book to me* = *The book was dedicated to me.* — *Is called out* (*shouted*). — *The Indians are hailed in a tongue that they do not understand.*

4. *Some.* — *Are anxious to retreat to the woods.* — *Take refuge in; fly to. Take to their heels* zou goed zijn, maar het kan niet door een bepaling als *to the woods* gevolgd worden. Hetzelfde geldt van *take to flight.* — *Forests.* — *Restrain* (= in toom houden, in bedwang houden) dunkt ons hier minder juist. *Retain* is niet laten varen, niet loslaten: *Metal retains heat. I still retain my intention. To arrest* is tegenhouden wat in beweging is. *They are hindered* = het vluchten wordt hun moeilijk gemaakt. *They are prevented* is goed. — *Who show them* is niet aan te bevelen,

omdat wij *point out* hebben. — *Remark to them* is niet fout. — *Should* is geheel fout. De bedoeling is: *they point out: it will vex our visitor.* — *Displease; annoy; offend. Discompose* (= iemands gemoedsrust, kalmte verstoren) is een ander begrip. *Disturb* (= storen) is ook niet goed. *Put out their visitor* en *put their visitor out of humour* (*tune*) zijn goed. — *Who could notwithstanding easily find them out* is fout, want *notwithstanding* kan alleen aan het einde van een zin een bijwoord zijn: *He went out notwithstanding.* — *Might* voor *could* is fout, omdat er geen twijfel is. — Wanneer het zoeken een vinden ten gevolge moet hebben, gebruikt de Engelschman *to find. Hunt them out. See them* en *look them up* zullen wij bewaren, tot wij opzoeken moeten vertalen in den zin van een praatje gaan maken bij. — *Who could easily find them out all the same.* — *Might put them to death* is te twijfelachtig. — *Would be likely to put them to death* (niet *to death them*). — *Then* mag niet vóór *to death* staan. — *Would probably kill them then.*

5. Grootere was een drukfout voor groote. — *Gets ashore; lands.* — *The red man.* — *Servants. Officers* is geen vertaling van dienaren.

6. *A couple.* — *Stay.* — *Remain behind to watch the canoe.* — *To keep watch over it.*

7. *Men* mag na *oldest* niet uitgelaten worden. Vat men oudsten op in den zin van de regeerende klasse, dan is *elders* goed. *Seniors* en *ancients* kunnen hier niet gebruikt worden. — *Form a large circle. Arrange* is te recht schikken. *Rally in a circle* is fout, want *to rally* is zich weder verzamelen. *To draw up* is zich (in slagorde) scharen van troepen. — *The man in red with his two followers approaches.* Wil men in dezen zin *approach* zetten, dan moet *with* door *and* vervangen worden. — *Suitors* zijn personen, die naar iets dingen, b.v. de hand van een meisje. *Adherents* zijn aanhangers.

8. *Greets.* — *Friendly* is vriendschappelijk. — *Look. Countenance.* — *Answer* (niet *to*) *his salutation. Salute* is hier veel te deftig. *Pay him his salutation* heeft geen beteekenis. — *Surprised they stare. They stare surprised* (*astonished*). Verwonderd is hier als een bijvoeglijk naamwoord op te vatten. — *Clothes; garments; apparel. Dressing* = aankleeden. — *However* kan hier niet gebruikt worden; het beteekent echter in den zin van hoe het ook zij. — *Chiefly. Mostly* = meestal. — *Garb* is een officiëel costuum of een andere

bijzondere kleeding, waardoor iemand van een ander onderscheiden wordt. *Cloak* kan goed zijn. — *Which they cannot make out. Which is too much for their understanding. Ruff* is een geplooide kraag. — *Something like it; something of the kind (sort); something similar; such like thing. Something of the like* en *something the like* zijn ons niet bekend. *Something alike* zou niets anders kunnen beteekenen dan iets, dat er hetzelfde uitzag, en niet slechts iets van dien aard.

10. *How is it that his skin is white and not red?* — *Does he have* is fout. — *A white and not a red skin.*

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. M. H. R., te Amsterdam. — H. D., R. — Joh. de Vries, Amsterdam. — Rusticus. — J. v. D., Amsterdam. — J. W. Kahlmann, Amsterdam. — J. Bokhout, Sliedrecht. — N. A. C. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — S. E. Thieme, Amsterdam. — H., Herwijnen. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — A. M. Wegeriff, Amsterdam. — M. Jacobs, Amsterdam. — Amor, G. — P. v. d. G. — G. Lely, Amsterdam. — E. Asscher, Amsterdam. — G. C. Kiberd, Amsterdam. — J. A. S., Goes. — Ph. W., Zwolle.

II. G. Lely, Amsterdam. — Ph. W., Zwolle. — S. E. Thieme, Amsterdam. — M. H. R., Amsterdam. — G. C. Kiberd, Amsterdam. — E. Asscher, Amsterdam. — P. v. d. G., Rotterdam. — C. M. Rombouts, Den Haag. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — H., Herwijnen. — M. A. A., Rotterdam. — M. Jacobs, Amsterdam. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — N. A. C. — P. m. P. — Rusticus. — J. v. D., Amsterdam.

BRIEVENBUS.

De Heer J. M. te Amsterdam heeft de beleefdheid ons mede te deelen, dat hij zich *Webster's English Pronouncing Dictionary* voor *f* 6.85 heeft aangeschaft. „Voorin bevindt zich een zeer practische, alfabetische opgave der in het werk behandelde synonymen. Daarbij verschillende tafels en lijsten voor uitspraak en spelling van eigennamen, geographische namen etc. Hierbij niet te vergeten een lijst van spreekwoorden etc. ontleend aan het Latijn en andere talen. Het *eigenlijke woordenboek* beslaat 525 blz. van twee kolommen druks".

A Manual of English Pronunciation and Grammar.

Wanneer men *manual* opvat in den letterlijken zin van het woord, dan is de titel van het boek, dat bij J. B. Wolters te Groningen

verschenen is (*A Manual of English Pronunciation and Grammar by J. H. A. Günther*, *f* 2.50, geb. *f* 2.90), niet in overeenstemming met het lijvige boekdeel, dat dien naam draagt. Immers *manual* is een h a n d b o e k, dus een boek, dat gemakkelijk te hanteeren is, en het werk van den heer Günther telt 343 blz., groot 8°. Klaarblijkelijk heeft de schrijver uit bescheidenheid dezen titel gekozen, het geheel aan de gebruikers overlatende, te gissen, welk een ontzaglijken arbeid de samenstelling er van geëischt heeft. Vooral de voorbereiding moet jarenlang geduurd hebben, want de voorbeelden zijn alle gekozen uit de beste prozaschrijvers van deze eeuw, met name den tegenwoordigen tijd.

Bestond er behoefte aan een nieuwe spraakkunst? Mijns inziens wel, want de nieuwe richting bij het onderwijs in de vreemde talen moet noodzakelijk de bestaande grammatica's verwerpen. Maar ook door hen, die de beginselen der Engelsche taal volgens de vertaalmethode geleerd hebben, wil de schrijver zijn boek gebruikt zien. In de voorrede zegt hij: „This book is intended for candidates preparing for *an* [1]) examination in English." Ik vraag mij af: *welk* examen, het lager of het middelbaar? Het bevat meer dan de candidaten L. O. gewoonlijk weten, en lang niet genoeg voor hen, die zich voor de Acte A. voorbereiden. Het meerdere, waarover ik hier spreek, bestaat voornamelijk in de grootere volledigheid en de verklaring van taalkundige verschijnselen. Het boek is geheel in het Engelsch geschreven, en slechts bij uitzondering is de moedertaal ter vergelijking er bij gehaald.

Het eerste gedeelte, handelende over klankleer en uitspraak, beslaat 80 blz., en daaraan is een lijst van 29 blz. toegevoegd met de uitspraak in phonetisch schrift van belangrijke en niet belangrijke eigennamen. De rest van het boek behandelt de spraakkunst.

Daar ik voorzie en hoop, dat dit werk veel door studeerenden zal gebruikt worden, wil ik het hier uitvoerig bespreken, in de hoop dat de schrijver bij een nieuwen druk met mijn kantteekeningen zijn voordeel zal doen.

Allereerst dan het gedeelte, dat handelt over uitspraak.

De afbeelding van *The Vocal Organs*, waarmede het boek begint, is alleen duidelijk voor hen, die met de ligging der spraakorganen reeds volkomen vertrouwd zijn: nergens wordt in den verklarenden tekst naar deze afbeelding verwezen.

Op blz. 6 (4) staat, dat de *uvula* (= huig) dient, om de neusholte af te sluiten. Ieder, die met een spiegeltje achter in den mond kijkt, kan zich gemakkelijk overtuigen, dat de huig daarmede niets te maken heeft, en dat het sluiten van de neusholte geschiedt door het opheffen van het zacht gehemelte. Dezelfde fout komt her-

[1]) Ik cursiveer.

haaldelijk voor. De reden is misschien, dat Sweet tusschen *soft palate* en *uvula* geen verschil maakt (zie *A Primer of Spoken English*, blz. 1).

Op blz. 7 wordt van den kaakafstand en de bewegingen van het zachte gehemelte bij de vorming der verschillende klinkers zelfs niet gerept.

§ 9 op blz. 7 bleef mij bij herhaalde lezing onbegrijpelijk. Ik vond de verklaring in *Sweet's Handbook of Phonetics*, waar op blz. 12 dezelfde zin, doch in anderen vorm, voorkomt: „It is found that these nine positions correspond very nearly with the actual distinctions made in language, and that if we admit two intermediate positions between each [two [1])] of them, we practically reach the limit of discrimination by ear."

Blz. 8 en blz. 9. Mijn eigen Nederlandsche klinkers wijken nog al aanmerkelijk af van de tabellen, die op hun beurt een wijziging zijn van Sweet zoowel als van Roorda. Te gelegener tijd deel ik de uitkomsten van mijn onderzoek over deze kwestie uitvoeriger mede.

Dat de *a* in *path* hetzelfde zou zijn als de a a in v a d e r (blz. 10, 16) kan ik niet toegeven. Waarschijnlijk spreken de Heer Günther en ik den Nederlandschen klinker verschillend uit.

Op blz. 10 (20) staat: „This sound (d.i. *aw* in *paw*) is best obtained by lengthening the vowel in Du. *nog*. It is long and very open, and may be heard in the dialect of Overysel in words like *Vader*." Bij mijn uitspraak van het Nederlandsch vereischen de laagste klinkers een kaakafstand van gemiddeld 9 m.M., bij de *o* van n o g slechts 5. Deze laatste kan dus niet vergeleken worden met de *aw* van *paw*, die volgens Sweet *laag* is. Bovendien is het mij niet duidelijk, wat er met „very open" bedoeld wordt.

Op blz. 12 (23, 5) wordt de *u* in *unless* als een „weak vowel" aangegeven. Volgens Sweet heeft zij echter den vollen klank van *u* in *cup*. In 25 staat de *ow* van *fellow* als een enkelen klinker opgegeven. Zelfs Sweet, die nog al radikaal op het punt van uitspraak is, zegt: „Weak (öu), as in *fellow*, is hardly to be distinguished from (ö)." Hij erkent dus, dat de klinker in *fellow* een tweeklank is.

Op blz. 17 en andere plaatsen staat *f. i.* voor *for instance*. In Engelsche boeken staat steeds *e. g.* (*exempli gratia*).

Blz. 20, 51. „Prolonged as long as we please" zou in een nieuwen druk zeker mooier door den schrijver gezegd worden.

Blz. 22, 56. De beschrijving van de *s* en *z* is alleen duidelijk voor wie het reeds weet (zie blz. 108, Jrg. XIV). Op dezelfde bladzijde wordt *sh* van *ship* vergeleken met *sch* van Duitsch *Schiff*. Wat heeft de Nederlander daaraan? Waarom niet liever de *sj* van s j o u w e n er bij besproken (zie blz. 107, Jrg. XIV)?

In 58 had voor de duidelijkheid wel opgemerkt mogen worden, dat in de vergelijking met de Hollandsche *w* niet die in w a t e r bedoeld wordt.

Op blz. 24 staat met vette letters *palatalization*. De lezer zou

[1]) Dit woord staat bij Sweet niet.

gaarne weten, waarom de schrijver den overgang van *dj* en *tj* tot *dž* en *tš* zoo noemt.

Bij 69 op blz. 25 zou ik willen aanteekenen, dat de *ô*, zooals in *law*, *lord*, *walk*, enz., volgens Sweet altijd lang is.

Blz. 26 (74) moet noodzakelijk den lezer in de war brengen. De schrijver geeft een versje van Stevenson als voorbeeld, „how speech is broken up into breath-groups", maar hij verzuimt daarbij de indeeling te maken.

In 84 (2 Exc.) is *axe* niet als uitzondering genoemd en in 89 (3) ontbreekt *pant*, en eigenlijk ook *scant*, onder de uitzonderingen.

In 100 behoort *allege* te vervallen, omdat het reeds als uitzondering onder 97 staat.

Blz. 36 (104). Sweet noemt *moment* als het eenige woord, waarin de *e* van den uitgang *ment* den klank van *ĭ* heeft.

Op blz. 39 (114, 2) is onder de uitzonderingen *done* niet genoemd.

In *comrade* (122) hoort men toch wel in den regel den *o*-klank. Daarentegen ontbreken *comfort* en *comfrey*. Ook ware het niet overbodig het verschil te vermelden tusschen *cónjure* en *conjúre*.

Bij 129 (1) behoort ingevoegd te worden; „after *j*: *juniper*, *June*, *July etc.*"

In 156 is *saith* en in 158 *aye* (spr. uit *ai*) = *yes* niet vermeld.

Uit 164 (2) zou de lezer opmaken, dat men *launch*, *laundress* en *laundry* niet met *ô* mag uitspreken.

In 216, *Note* is „slangevel" natuurlijk een vergissing voor „poel".

Blz. 57, 234. De laatste *s* van *Chersonese* is *voiceless*.

Blz. 58, 236 (2). Volgens Murray is de *d* van *burned* en *dwelled voiced*. Wij mogen hetzelfde dus aannemen van *learned* en *penned*. Murray merkt bovendien op, dat *dwelled* thans zelden gebruikt wordt.

In 244 moet de *e* van *contageous* een *i* zijn en in 253 ontbreekt *valve* (*vælv*).

Op blz. 64 had wel mogen vermeld worden, dat tegenover de *z*-klank van *dissolve* de *s*-klank van *dissolute* staat.

Bij blz. 65 (13) moet opgemerkt worden, dat het zelfstandig naamwoord *close* in de beteekenis van e i n d e *voiced* is.

Omtrent de uitspraak van *ths* als *dhz* aan het einde van een woord (278, *Note*) treedt de Heer Günther wel wat beslist op. De eenige woorden, waaromtrent men het eens is, zijn: *baths*, *mouths*, *oaths*, *paths*, *wreaths* en *clothes*, welk laatste ook wel als *klouz* wordt uitgesproken.

Het woord *Droitwich* (282, 3) diende als uitzondering op 232 vermeld te worden.

Dat *y* als een medeklinker alleen aan het begin van een woord zou voorkomen (286) is niet overeenkomstig de waarheid. Men denke aan *beyond*, *lawyer*, *sawyer*, *vineyard*.

Dit zijn de kantteekeningen, die ik bij het doorlezen van de afdeeling over uitspraak maakte. Ik heb opzettelijk gezwegen van de gevallen, waarin varianten op de uitspraak van een woord mogelijk zijn, omdat ik van meening ben, dat de onderwijzer aan één uitspraak genoeg heeft. In een volgend nummer stel ik mij voor mijn bevinding mede te deelen omtrent het spraakkunstig gedeelte.

L. P. H. E.

Inarticulate Speech.

For the interpretation of human emotions every country has at its command a variety of words, gestures, and inarticulate sounds, some of them the common property of us all, some characteristic of the nation making use of them. Among the former are the *fling of the hand* [1]) to express wounded pride or impatience; the *puffing out of the chest* [2]) (Dutch: een hooge borst opzetten) to denote pride or arrogance; the action of the corners of the mouth, which may *droop* [3]), *be dragged down* [4]), *drawn down* [5]), *or screwed down* [6]), to denote discontent, disappointment or incredulity. The action of the lips [7]) also, is very expressive and very generally

---

1) Do you think a girl can't take care of herself?

As you will then, said John, with a *fling of his hand.* (Hall Caine. The Christian, Heinemann 44).

2) Men drink whiskey, said Jim (a boy) *puffing out his chest.* (Sara Grand, The Beth Book. Heinemann 39).

3) The *corners of her mouth drooping* discontentedly (Ibid. 230).

Beth went back to her room disheartened, and reappeared at church-time *with drooping mouth* in the old black frock. (Ibid. 235).

4) When one *drags down the corners of one's mouth* and makes oneself generally disagreeable. (Mrs. Hungerford. Molly Bawn, American Publ. Corp. 46).

5) When he had finished it he read it again, and then sat with *the corners of his mouth drawn down*, the most forlorn-looking old gentleman that ever I have seen (Conan Doyle. Round the Red Lamp. Tauchn. 103).

Beth *drew down the corners of her mouth* impertinently (Sarah Grand. The Beth Book. Heinemann 223).

6) The self-important man..... *screwed down the corners of his mouth* and shook his head (Washington Irving. Rip van Winkle).

7) Note the meaning of *lip* in the following sentences:

If you give a man *lip*, he won't like it. Give it to a girl and she'll kiss it. (Pick-me-up 17 Dec. '98).

Billy, rising at ten with a bad mouth (een leelijken smaak in den mond) demanded two shillings. — Two bob! wot for!" Liza asked. — „Cos I want it. None o'yer *lip*. (Morrison. Tales of Mean Streets 18).

I don't want none of your *lip*. (Jacobs. Sea-Urchins. Tauch. 226).

I don't want none o'your *lip*. I ain't atalkin' ter you (Brayshaw, Slum Silhouettes 245).

The word is clearly a vulgar slang-expression for „brutaliteit", just as *jaw* is slang for talking, dinning in a person's ear, kijven:

I don't want no more *jaw*. Get me my dinner. (Morrison, Tales of Mean Streets, 20).

They're pretty anxious about me so long as it's confined to *jawing* and dropping tracts into my tea. (Jacobs. Many Cargoes. Tauchn. 131).

understood. A man who is remarkable for determination, firmness, decision (op zijn stuk staan), is said to have *a stiff upperlip* [1]), sometimes, but rarely, a stiff *underlip* [2]); to show his firmness or determination, *he sets his lips* [3]). *The underlip*, or, shorter, *the lip is shot out*, at a person in token of scorn or disdain [4]). While, when the Englishman wishes to intimate that, in his opinion, the state of things is critical, precarious, so that no good can come of it, he *purses up his lips* [5]).

In the next place there is the tongue [6]), which the Englishman has a very curious way of putting in his cheeks, to denote incredulity, suspicion [7]). And the list might be considerably extended

---

Put up the stakes, he cried impatiently, and don't have so much *jaw* about it. (Ibid. 225).

We came upstairs at half past four, and you've had all the *jaw* to yourself ever since. (Ouida. An Altruist. Tauchn. 10).

You've had a *jaw* with your future papa-in-law. (Philips. A Question of Colour. Tauchn. 39).

[1]) If the Gladstone Cabinet was wanting in anything, it was wanting in grit, in the impressive quality of *the stiff upperlip*. (Bismarck. Great Statesmen Series 176).

Just keep *a stiff upperlip* about the gas (the elders of the church wanted the minister to pay his own gas-bill. His wife tells him he ought to refuse). (Harold Frederic. Illumination. Tauchn. I. 41).

[2]) The girl's eyes blinked as if he had struck her, but she only tossed her head and *stiffened her under lip*. (Hall Caine. The Christian. Heinemann 189).

[3]) She *set her lips* hard and looked back at the ladies who lifted their lorgnettes and looked at her. (Hall Caine. The Christian. Heinemann 211).

„I am very determined!" Beth rejoined and *set her lips*. (Sarah Grand. The Beth Book. Heinemann 377).

[4]) *Shooting out the lip* in scornful disbelief. (Sat. Rev. 6 11 '97).

When I went to ask his meaning, he *shot out his* great *underlip* at me and showed me the long barrel of a horse pistol. (Stanley Weyman. Shrewsbury. Tauchn. I 150).

[5]) The schoolmaster pursed up his lips; the pastor shook his head; no good could come of it. (Bret Harte. Stories in Light and Shadow. Tauchn. 222).

[6]) Note: *to give tongue*, aanslaan van honden: As when hounds on the scent *give tongue*. (Stanley Weyman. The House of the Wolf. Seaside Ed. 137).

[7]) The neighbours stared when they heard it; some were seen to wink at each other, and *put their tongues in their cheeks*. (Wash. Irving. Rip. van Winkle).

An old sergeant *with his tongue in his cheek* scanned me inquisitively. (Stanley Weyman. Under the Red Robe. Tauchn. 128).

I believe what I believe, returned the porter, *putting his tongue in his cheek* with a most roguish air. (R. L. Stevenson. The Suicide Club. Munro's Sons 41).

if we recorded the expression of the eyes, the nose, the ears, the head [1]) etc.

More interesting, however, are certain inarticulate sounds, especially the *click*, the *whistle* and the action of the *breath.*

In the New Oxford Dictionary it says i. v. *click:* Ib. 1, 5.

„A class of articulations occurring in certain languages of S. „Africa, consisting of sharp non-vocal sounds formed by suction, „with the sudden withdrawal of the tongue from the part of the „mouth with which it is in contact."

This definition would lead us to believe that clicks are not heard in civilised languages. Bell, however, in his Science of Speech (page 42) says:

„The *Top click* and the *Point click* are common expressions of „impatience or annoyance; the *Side click* is used to incite a horse „to motion and the *Lip click* is used to call a dog and is also „familiarly heard in the act of osculation."

With which compare:

He stooped with a sudden gesture and turning up the right leg of his trousers he pulled down his sock and thrust forward his shin. The doctor made a *clicking* noise with his tongue as he glanced at it. (Conan Doyle. Round the Red Lamp. Tauchn. 52).

„Let me see your teeth!" He glanced at them and again made the gentle *clicking* sound of *sympathy and disapprobation.* (Ibid. 53).

The attentive reader will observe that the clicks mentioned by Bell and by Conan Doyle are equally well known in Dutch. Rarely, however, does the Dutchman give vent to his astonishment or disapprobation by whistling, so common in England:

„But you don't really mean to say that the young lady is coming aboard instead of you?" he said.

„That's just what I do mean", said the skipper. „She knows as „much about it as I do. She lived aboard with me until she was „quite a big girl. You'll have to take your orders from her. *What „are you whistling about?* Can't I do as I like about my own ship?" (Jacobs. Many Cargoes. Tauch. 80).

The young clergyman *whistled softly to himself* as he stooped to examine the ground. (R. L. Stevenson, The Suicide Club. Munro's Sons. 98).

„Don't you see what it says on the ticket? Fifteen bob."

[1]) cf: screw up the eyes, to turn up the nose, to prick up the ears, to toss (back) the head etc. etc.

Billy *gave a shrill whistle* from between his closed teeth. (Brayshaw. Slum Silhouettes 116).

He *whistled* his surprise (St. Weyman. Shrewsbury, Tauchn. II, 12).

Lastly the breath, which may interpret various emotions according as it is taken in, sobbed in, drawn in, snatched at etc.

a) *to take in one's breath;* corresponding substantive *an intake of breath;* expressive of physical or mental pain, oppressiveness, surprise.

The water comes swelling up about you.... and makes you *take in your breath* with a sort of sob. (Sarah Grand. The Beth Book. Heinemann 178).

A sharp, rather shrill sound, like the hissing *intake of a man's breath* who gasps under some strong emotion. (Conan Doyle. Round the Red Lamp. Tauchn. 201).

Sherlock Holmes bent down to it and instantly rose again *with a sharp intaking of the breath.* „There is something devilish in this", said he, more moved than I had ever seen him before. (Conan Doyle. The Sign of Four. Tauchn. 85).

b) *to snatch at one's breath*, the result of a sudden fright, consternation, astonishment, hesitation.

A muttered oath from Sapt and Rudolf's quick *snatch at his breath* greeted the interruption. (Pall Mall Mag. Jan. '98. p. 53).

c) *to draw in one's breath*, corresponding subst. *indrawing of breath,* expressive of strong emotion.

„What were you doing there at such a time of the night?" — „Nothing, Sir." — Mr. N. *drew in his breath.* (R. L. Stevenson. John Nicholson. Munro 19).

„Yes, it is wonderful", said the young man, *drawing in his breath.* (Pall Mall Mag. Jan. '98. p. 54).

Speaking with an emotional *indrawing of the breath.* (Mrs. Hungerford. Molly Bawn. 75).

With uplifted chin and gleaming eyes and just a slight *indrawing of her breath*, she is a living, breathing, defiant Amherst. (Ibid. 237).

d) to *sob in one's breath* denoting oppressiveness.

The cold makes me *sob in my breath* as the water comes up. (Sarah Grand. The Beth Book. Heinemann. 241).

Utrecht, May '99. P. Fijn van Draat.

A Manual of English Pronunciation and Grammar.

II.

HET LIDWOORD.

Bij de bespreking van het spraakkunstig gedeelte van *A Manual etc.* wensch ik mij voor te stellen, dat ik dit boek als leiddraad gebruik in een klasse ter voorbereiding voor het examen L. O., en dus hier en daar opmerkingen in te lasschen, die mij zeer nuttig dunken en gewoonlijk in de spraakkunsten niet voorkomen.

In 317 zou het zijn nut hebben, wanneer de schrijver uit zijn voorbeelden den regel afleidde, dat *heir*, *hour*, *honour*, *heiress*, *hourly*, *honourable*, *honest* en *honesty* met een stomme *h* beginnen, en dat hij duidelijk vaststelde, dat hij met *vowels* en *consonants* klanken bedoelt en niet letterteekens. Bovendien verzuimt hij mede te deelen, dat men, *over* de lidwoorden sprekende, zegt: *dhî*, *ei*, *æn*, b.v.: *A* (= *ei*) is used if to the ear the following word begins with a consonant; *an* (= *æn*) is used if to the ear the following word begins with a vowel. *The* (= *dhî*) book is wrong; it should be *a* (= *ei*) book.

Naar aanleiding van den vorm van het lidwoord vóór woorden als *history*, *historian* zou ik de aandacht willen vestigen op hetgeen Murray in zijn groot woordenboek zegt: „But in *unaccented* syllables, many, perhaps most, writers still retain *an* before sounded *h*, some even before *eu*, *u*, as *an historian*, *an euphonic vowel*, *an united appeal*, though this is *all but* [1]) obsolete in speech, and in writing *a* becomes increasingly common in this position." Hieruit mag men afleiden, dat de *h* van *historian* even duidelijk wordt uitgesproken als van *history*. Daartegenover staat, dat Sweet *the hotel* uitspreekt als *dhĭ ŏutel* (*A Primer of Spoken English*, blz. 84), en dus de *h* in het geheel niet laat hooren.

Het gebruik van het bepalend lidwoord wordt door den heer Günther over het geheel uitvoeriger behandeld dan door andere spraakkunstschrijvers, maar ook hij voldoet niet aan de eischen, die men aan de bespreking van dit onderwerp zou mogen stellen. Voor een duidelijke uiteenzetting is het noodig, dat men zich afvraagt:

1°. waartoe dient een lidwoord.

---

[1]) Ik cursiveer.

2°. hoe is het gebruik van het lidwoord in het Engelsch van een Engelsch standpunt bezien.

3°. hoe is het gebruik van het Engelsche lidwoord in vergelijking met het Nederlandsche.

Gemakshalve noem ik een begrip, een stof, een voorwerp, een verzameling enz. een iets. Men kan aan een iets denken als onbepaald, onbegrensd, vaag, of wel bepaald, begrensd, omlijnd, afgebakend. Verschillende volkeren hebben in dezen een verschillende opvatting. De Franschman heeft de neiging zich een iets te denken als begrensd of afgebakend, getuige zulke zinnen als: *La douceur* conduit à *la bienveillance*, à *la modestie*, à *la piété*, à *la compassion* et à *l'indulgence*, qui jette un voile officieux sur les défauts d'autrui. *L'eau* est aussi fraîche dans un gobelet d'étain que dans une coupe d'or. De Engelschman daarentegen stelt zich, waar hij kan, een iets voor als onbegrensd, onomlijnd. Daarom zegt hij: *Virtue* never grows old. *Gold* is a metal. De Nederlander eindelijk weifelt tusschen deze beide en kan daarom even goed zeggen: *De deugd* wordt beloond als *Deugd* wordt beloond; en *Het goud* is een edel metaal is voor mijn gevoel precies hetzelfde als *Goud* is een edel metaal.

Aangezien men een iets uit twee gezichtspunten kan beschouwen, is het gemakkelijk, als een taal het middel bezit, om ze op de een of andere wijze van elkander te onderscheiden. De Engelsche taal biedt ons daarvoor het volgende middel: Wanneer de Engelschman een naam wil geven aan een iets, dat hij zich als onbestemd, onbepaald of vaag voorstelt, dan bedient hij zich van een zelfstandig naamwoord. Denkt hij zich echter dat zelfde iets als bepaald, beperkt of omlijnd, dan bestaat de naam uit een lidwoord plus een zelfstandig naamwoord.

Een lidwoord is dus een woord, dat men vóór een zelfstandig naamwoord plaatst, om daarmede den naam te vormen van een bepaald, beperkt iets.

Deze definitie beheerscht het geheele terrein. Laten wij haar toepassen op de bijzondere gevallen.

De Engelschman denkt zich een begrip in 't algemeen als vaag en onbegrensd, dus is de naam daarvan een zelfstandig naamwoord zonder meer. Hetzelfde begrip kan hij zich echter als begrensd, beperkt of bepaald voorstellen, en dan treedt het lidwoord toe als

deel van den naam, b.v.: *The virtue* of that girl is admirable. Honesty is *a virtue.* Aangezien hij evenwel over een begrip meestal als iets algemeens of onbepaalds spreekt, zal men in de meerderheid der gevallen een begripsnaam in het enkelvoud zonder lidwoord aantreffen.

Hetzelfde geldt voor stoffen. Daarbij denkt hij gewoonlijk niet aan grenzen, dus zal hij betrekkelijk als uitzondering het lidwoord behoeven te gebruiken als deel van den naam voor de zaak waarover hij spreekt. Regel is *Gold* is a metal; uitzondering: *The gold* of that watch is eighteen carats.

Bij voorwerpen verhoudt zich de zaak anders. Daarbij toch denkt men in den regel aan grenzen, al is het tegengestelde niet uitgesloten. Men vergelijke de volgende zinnen: Hij is te *paard* naar Haarlem gereden, Hij is op *een paard* naar Haarlem gereden, en Hij is op *het paard* naar Haarlem gereden. Men mag dus hier als regel stellen: Wanneer men over een voorwerp spreekt, dan bestaat de naam uit een lidwoord plus een zelfstandig naamwoord. En zoo kunnen wij uit het voorgaande afleiden, dat hetgeen voor begrippen en stoffen als regel geldt, ten opzichte van voorwerpen een groote uitzondering is. Wat is nu eenvoudiger dan dezen algemeenen regel vast te stellen:

Begrips- en stofnamen hebben in den regel in het enkelvoud geen lidwoord, voorwerpsnamen[1]) daarentegen wel; bij gevolg: *nature*, *chance*, *fate*, *death*, *fortune*, *Providence*, *Christianity*, *summer* enz., *breakfast* enz.; maar *the sun* enz., *the earth*, *the world*, *the universe*, *the ocean*, *the air*, *the sky*, *the firmament; the mind*, *the soul*, *the intellect*, *the will.*

Na deze algemeene uiteenzetting zouden enkele opmerkingen moeten volgen omtrent gevallen, waarin de Engelschman weifelt, b.v.:

1. *Conscience* en *the conscience.* Zoo staat in meergemeld *A Primer of Spoken English* van *Sweet*, op blz. 52: *But the conscience is naturally sensitive in early youth*, en eenige regels verder, op blz. 53: *I tried to stop my ears to the voice of conscience.* De reden hiervan is mijns inziens, dat de Engelschman niet weet, of hij *conscience* zal beschouwen als den naam van een deel van het lichaam, evenals *mind*, *soul* enz., dan wel of hij het als een begripsnaam zal opvatten, evenals *honesty* enz.

[1]) Onder voorwerpsnamen bedoel ik ook woorden als *fleet*, *wood*, *universe*, *ocean* enz. en zulke woorden als *mind*, *intellect* enz., die evengoed deelen van het lichaam aanduiden als *head*, *leg* enz.

Ten opzichte van het woord *intellect* bestaat geen twijfel. Hij zegt alleen *the intellect* als hij *the faculty of the mind* bedoelt, b.v.: *The intellect enables us to judge and to comprehend.* Anders laat hij het lidwoord weg, b.v.: *A man of intellect.* Dit is dus geheel volgens den hierboven gegeven regel.

2. „The names of seasons when used in a general sense are found both with and without *the*", zegt de heer Günther, in afwijking van andere spraakkunsten. Het doet mij genoegen, dat hij dezen regel in zijn boek heeft opgenomen. De weifeling van den Engelschman op dit punt bewijst, dat hij niet wil beslissen, of een jaargetijde een vierde gedeelte van een jaar, dan wel in het algemeen een toestand van zomer, herfst enz. is. Op dezelfde wijze moeten ook zinnen als *Night* (*The night*) *was falling*, *Day* (*The day*) *broke clear and cold* verklaard worden.

(*Wordt vervolgd*). L. P. H. E.

Uitwerking der opgaven in het 4e nummer van den 15en jaargang.

1. Vertaling uit het Engelsch.

GREAT FIRE IN NEW-YORK.	GROOTE BRAND TE NIEUW-YORK.
The Windsor Hotel, one of the largest in New-York, was destroyed by fire this afternoon, with what is feared now to be great loss of life. It was a seven-storey structure, built 25 years ago, and was not fire-proof.	Het Windsor-Hotel, een der grootste in N.-York, is hedenmiddag door brand vernield, terwijl, naar men vreest, vele menschen het leven hebben verloren. Het was een gebouw van zeven verdiepingen, 25 jaar geleden gebouwd en niet brandvrij.
The flames started on the second floor and spread rapidly to other parts of the building. In an incredibly brief space of time the entire structure was a roaring	De vlammen begonnen op de tweede verdieping en verspreidden zich snel naar andere gedeelten van het gebouw. In een ongeloofljk korte tijdsruimte was het

furnace, and the escape of the inmates, who were on the lower floors, was virtually impossible. It is not known now how many persons were in the building at the time.

Each room was provided with a rope and fire-escape, but, as few men were present, there was little chance to use them. As soon as the firemen arrived, they began work with scaling ladders, and rescued many persons. Their attention was first directed to a man who was standing at a window in the fourth storey lowering his children one after the other to the ground by means of a rope. He kept steadily at work in spite of the fact that the smoke was rolling out of the window where he stood. When the children were safe the firemen reached him, and took him and his wife to the ground.

She was scarcely out before the flames burst from the window. At the same time the firemen swarmed up the sides of the building on the scaling ladders, taking three women from the fourth floor window, and several more from the sixth. One fireman stood at the top of a ladder on one window sill on the sixth floor, reached across to a neighbouring window, took two women out, and passed them to a fireman standing below, who bore them to safety.

Scenes of this kind were witnessed

geheele gebouw een loeiende oven en het was den inwonenden, die op de lagere verdiepingen waren, feitelijk onmogelijk te ontsnappen. Het is nu niet bekend hoeveel personen op dien tijd in het gebouw waren. Elke kamer was van een touw en reddingstoestel voorzien; maar, daar er slechts weinig mannen aanwezig waren, was er weinig gelegenheid ze te gebruiken. Zoodra de brandweer aankwam, ging zij met brandladders aan 't werk en redde vele personen. Hare aandacht werd het eerst gericht op een man, die aan een venster op de vierde verdieping stond en met behulp van een touw zijne kinderen één voor één naar beneden liet zakken. Hij bleef gestadig aan 't werk, niettegenstaande de rook met golven uit het venster sloeg, waaraan hij stond. Toen de kinderen in veiligheid waren, bereikten de mannen der brandweer hem en brachten hem en zijne vrouw naar beneden. Zij was er nauwelijks uit, of de vlammen sloegen uit het venster. Tegelijkertijd klommen de brandweermannen in zwermen op de brandladders langs de kanten van het gebouw naar boven, en haalden drie vrouwen uit het raam van de vierde verdieping en nog verscheidene uit dat van de zesde. Een brandweerman stond boven aan een ladder op een vensterbank op de zesde verdieping, reikte dwars tot aan

on three sides of the building. Soon the flames burst from every window, and the firemen were forced to retreat.

Nobody can tell how many persons lost their lives on the top floor. Six women jumped to the ground from the fourth floor, and were taken, much injured, to the hospitals. Twenty minutes after the fire began there were two gas explosions, followed by the explosion of the boilers under the Fifth Avenue sidewalk, which filled the Avenue with débris, and sent the flames throughout the building with renewed fury. Half an hour later the central portion of the front wall fell into the Avenue, and five minutes after the other walls collapsed, falling partly inward partly outward, leaving nothing of the structure, save smoking bricks and water.

een nabijzijnd venster, nam daar twee vrouwen uit en gaf ze over aan een beneden hem staanden brandweerman, die ze in veiligheid bracht. Tooneelen van dien aard werden aan drie kanten van het gebouw aanschouwd. Weldra sloegen de vlammen uit alle vensters, en waren de brandweermannen genoodzaakt terug te gaan. Niemand kan zeggen, hoeveel menschen op de bovenste verdieping het leven verloren. Zes vrouwen sprongen van de vierde verdieping op straat en werden, zwaar gekwetst, naar de ziekenhuizen gebracht. Twintig minuten nadat de brand begonnen was, hadden er twee gasontploffingen plaats, gevolgd door het springen van de stoomketels onder het trottoir der 5de Avenue, waardoor de Avenue met puin werd gevuld en de vlammen met vernieuwde woede door het gebouw werden gejaagd. Een half uur later viel het middelste gedeelte van den voorgevel in de Avenue en vijf minuten later stortten de andere muren in, gedeeltelijk naar buiten, gedeeltelijk naar binnen vallende en niets van het gebouw overlatende dan rookende steenen en water.

G. A. Ouwejan.

2. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

1. Sedert eenigen tijd heeft hij zich van het gebruik van sterken drank onthouden. Hierdoor heeft hij zijne gezondheid verbeterd, en zijn huisgezin, dat bijna tot armoede gebracht was, weer gelukkig gemaakt. 2. Daar de zieke hoe langer hoe erger werd, besloten wij een beroemd geneesheer uit de stad te laten komen. Deze, gekomen zijnde, verklaarde, dat er geen hoop op herstel was. 3. Wij wachten u hier sedert drie kwartier; wat heeft u verhinderd vroeger te komen? 4. Ik ken uwe beide vriendinnen; het zijn zeer welopgevoede meisjes. 5. Deze luisterrijke overwinning, welke Hendrik IV op eene groote overmacht behaalde, werd bezoedeld doordat de Koning naderhand de gevangenen liet dooden, uit vrees dat er eene poging gedaan zou worden, om hen te bevrijden. 6. Geheel alleen te zijn in dat groote, sombere huis, zoover van de stad, moet alles behalve aangenaam zijn. 7. Hij zeide, dat hij beloofd had om 5 uur ten uwent te zijn, daar het diner om half zes zou beginnen. 8. „Mijn waarde vriend en bevrijder," zeide de kapitein, „daar is uw schip, want het is het uwe, en wij ook, en alles wat ons toebehoort." 9. Ik

1. For some time he has abstained from taking strong liquor. By this he has improved his health and made his family happy again, who were almost reduced to poverty. 2. The patient growing worse and worse, we resolved to send to town for a celebrated physician. The latter, having come, declared that there was no hope of recovery. 3. We have been expecting you here for three quarters of an hour; what has prevented you from coming earlier? 4. I know both your friends, they are very well-bred girls. 5. This glorious victory, which Henry the Fourth gained over superior numbers was soiled by the King's causing the prisoners to be killed afterwards, for fear that an attempt should be made to deliver them. 6. To be quite alone in that large, gloomy house, so far from [the] town, must be anything but agreeable. 7. He said that he had promised to be at your house at five o'clock, as the dinner was to begin at half-past five. 8. "My dear friend and deliverer", said the captain, "there is your ship, for it is yours, and so are we and all that belongs to us. 9. I have a shop in High Street, and though I have been

heb een winkel in de Hoogstraat, en ofschoon ik nog maar twee jaren in den handel ben, heb ik nog al wat klandizie (custom), en ik twijfel er niet aan of zij zal toenemen. 10. Op den eigen dag van het concert werd de zanger erg verkouden, en het resultaat was, dat toen de avond kwam, hij volstrekt niet zingen kon. 11. Londen ligt aan weerszijden van de Theems, maar voornamelijk aan de noordzijde, ongeveer 45 mijl boven den mond der rivier. 12. Gij zijt niet rijker dan ik, en toch verhoovaardigt gij u op uw rijkdom. Al boodt gij mij ook de driedubbele som, ik zal zulk een kostbaar kunstwerk nooit afstaan. 13. Niets is indrukwekkender dan eene uitgestrekte reeks van hooge bergen, wier toppen, met eeuwige sneeuw bedekt, zich tot boven de wolken verheffen. 14. Ik ben van plan eene week bij u te komen logeeren en te zien, hoe de zalm in de Lek bijt.

in business for only two years, I have rather a good deal of custom, and I do not doubt that it will increase. 10. On the very day of the concert the singer caught a bad cold, and the consequence was that, when the evening came, he was not able to sing at all. 11. London is situated on both sides of the Thames, but principally on the north-side, about forty-five miles above the mouth of the river. 12. You are not richer than myself and yet you pride yourself on your riches. Though you offered me treble the sum, I shall never part with such a precious work of art. 13. Nothing is more impressive than a large range of high mountains, the summits of which, covered with perpetual snow, rise above the clouds. 14. I intend to come and stay at your house for a week, to see how the salmon in the Lek bites.

S. Rodenhuis.

Opmerkingen.

1. *For some time past.* — *Since some time* is niet goed, omdat men met *since* altijd van een *bepaald* tijdstip of een *bepaalde* gebeurtenis af rekent. *During* vestigt de aandacht op den geheelen duur van een tijdperk of een gebeurtenis; dit kan hier niet het geval zijn, want de duur is niet eens bekend. — *Has been abstaining.* — *From the use of strong liquor* en *from using strong liquor* zijn goed, al zou men niet zeggen: *He used a glass of gin. Drinking strong liquors.*

Taking strong drink. — *Through this*, *by doing so*, *in this way*, *by this means* zijn alle goed, maar *by that way* is geen Engelsch. Ook kan men van de twee zinnen één maken, achter *liquor* een komma plaatsen en dan schrijven *by doing which.* — *To ameliorate* en *to amend* zijn niet goed. — *Remade his family happy* en *rendered his family to happiness* zijn geen Engelsch. *Rendered his family happy again* is zeer goed. *Almost* is hier beter dan *nearly.* — *To bring to poverty* zegt men niet. Vat men *family* als enkelvoudig verzamelwoord op, dan moet het gevolgd worden door *which was.*

2. *As the patient grew worse and worse.* — Wanneer er sprake is van besluiten om iets te doen of besluiten hoe men zal doen, dan wordt ook *to conclude* gebruikt. In dezen zin is het dus goed. *We determined*, *made up our minds* (niet *mind*), *decided.* — *To let come* en *to bid come* zijn niet goed. — *To send for* (*summon*) *a celebrated physician from town.* — *Famous*, *renowned.* — *Doctor.* — Daar *this*, zelfstandig gebruikt, niet op een persoon betrekking kan hebben, mag het *the latter* niet vervangen. — *Having* (niet *being*) *arrived.* — *To pronounce* moet door een 4den naamval met onbep. wijs gevolgd worden, dus: *pronounced him to be past recovery* en niet *pronounced that he was etc.* — *Of* is het eenige voorzetsel, dat hier na *hope* kan gebruikt worden. — *He was past recovery* is goed Engelsch, maar hier niet zoo mooi, omdat *he* tot verwarring zou kunnen aanleiding geven. — *Past hope of recovery* zegt men niet.

3. Deze zin is moeilijk te vertalen. Staat wachten voor verwachten of wachten op. Wij hebben het eerste gekozen, en het met *to expect* vertaald; alle inzenders hebben *to wait for* gebruikt, dat natuurlijk niet fout kan genoemd worden. — *We are waiting for* is in ieder geval fout. — *For* mag door *these* vervangen worden. — In de beteekenis van kwartier, wordt achter *quarter* zelden of nooit *of an hour* weggelaten, omdat *a quarter* beteekent een vierendeeljaars. — *To come* is fout. — *Sooner* (= spoediger) is hier ook goed.

4. *I am acquainted with.* — *Your two friends.* — Voor het gebruik van *lady-friends* bestaat geen reden, omdat uit den zin reeds blijkt, dat het vrouwelijk bedoeld wordt. — *Very well educated; highly accomplished.*

5. *Brilliant; splendid.* — Er is hier geen sprake van een reeks overwinningen, dus is *conquest* fout; bovendien zegt men *to gain a victory*, *to make a conquest.* — *To fight a victory* zegt men niet. —

A large majority doet denken aan een parlementszitting. *A superior force* of *superior forces* zijn de eenige varianten, die mogelijk zijn. Wil men groote ook nog vertalen, dan kan men zeggen *a greatly superior force.* — *Sullied; tarnished.* Van de andere varianten, die we aantroffen, is *tainted* nog het best. — De tweede naamval van *king* is niet bepaald noodig. — *Ordering.* — *To kill the prisoners* is een grove fout. — *Captives.* — *Lest* mag *for fear that* vervangen. *For fear lest* wordt ook aangetroffen. — *Attempt* is hier het juiste woord. Bij *effort* drijft de gedachte aan krachtig of niet krachtig boven; bij attempt aan slagen of niet slagen; *endeavour* is een voortdurend of herhaald pogen. — *Done* is fout. — *Free* (*rescue*, *release*) *them; set them at liberty.*

6. Het *gerund* drukt als onderwerp van een zin een herhaalde handeling uit; dus is *being* hier minder op zijn plaats. — *All alone; all by oneself.* — *Dark* is niet hetzelfde als somber. — Voor de beteekenis van *all but* zie uw spraakkunst.

7. *At yours* is geen Engelsch. — *While* kan nooit anders dan terwijl beteekenen. — Het is hier niet uit te maken, of *dinner* het lidwoord vereischt of niet, dus wordt het aan de keuze van den vertaler overgelaten. — De zin, waaruit de afhankelijke zin ontstaan is, luidt: *The dinner will begin* (toekomst) of *The dinner is to begin* (afspraak). Daarom kunnen hier geen andere vormen gebruikt worden dan *would* en *was to.* — *Five* kan ook uitgelaten worden.

8. *Liberator; rescuer.* — *She is yours.* — Met betrekking tot het laatste deel van den zin is de constructie, die wij gekozen hebben, de eenvoudigste. Immers men kan *we and all that belongs to us* opvatten als het onderwerp van *are. And we too are yours* is natuurlijk ook goed, maar dan moet het toch weer gevolgd worden door *and so is all that belongs to us. All that is ours.* — Wat den inhoud betreft, is deze zin er weer een van die, welke den maker eer aandoen: *as clear as mud.*

9. *Keep.* — Voor *High Street* mag ook het lidwoord staan. — *I have carried on business. I have been in commerce* (*trade*) is geen Engelsch; *in the trade* zou er nog door kunnen. — *I have a fair* (*a pretty good*) *custom.* De andere varianten zijn alle fout. — *I have no doubt.* — Na een vragenden of ontkennenden hoofdzin met *to doubt* wordt het voegwoord *that* thans als het beste beschouwd. — Voor ons gevoel is *augment* hier minder goed dan *increase*, omdat

klandizie zich uitbreidt, niet in omvang toeneemt. Stond er d e *b a t e n* z u l l e n t o e n e m e n, dan zou *augment* heel goed zijn.

10. *On the same day* zou alleen gezegd kunnen worden, wanneer er op volgde: *that the concert came off.* — *Severe; violent. A heavy cold* is geen Engelsch. — R e s u l t a a t in den Nederlandschen tekst komt ons minder juist voor. Evenzoo kan in het Engelsch *result* niet gebruikt worden. Bovendien zou een Engelschman zich van zulk een omhaal van woorden niet bedienen; hij zou eenvoudig zeggen: *in consequence of (owing to) which he could not sing at all (was totally unfit to sing).* Het ongewone schijnt nog altijd de studeerenden aan te trekken. Een gewoon mensch zou b.v. tevreden zijn met *when the evening came;* „neen", redeneert een der inzenders, „een zanger is een te verheven wezen, en dan nog wel een zanger, die kou vat! Dus: „when evening closed in." Dit is in het algemeen ons bezwaar tegen vele van de vertalingen, die iedere maand inkomen: de zucht, om ze toch vooral mooi te maken, en daartegenover de aan virtuositeit grenzende nonchalance. In alle opzichten *degelijk* werk behoort tot de uitzonderingen, werk, dat ons recht geeft te zeggen: wie dat gemaakt heeft, zouden wij met genoegen de acte uitreiken. Waarom hebben wij deze opmerking juist hier ingelascht? Dat weten wij niet, maar ze moest ons van het hart.

11. *On either side.* — *Chiefly* is even goed als *principally*, maar *especially* kan er hoogstens door. De bedoeling is: van Londen is het deel ten noorden van de rivier *in vergelijking met* het zuidelijk daarvan gelegen het grootste. Dit wordt door *chiefly* en *principally* uitgedrukt. Met *especially* zondert men één geval van de rest af en beschouwt dat op zichzelf: *I am fond of travelling, e s p e c i a l l y in summer.* — *Mostly* = m e e s t a l. — In dezen zin merkten wij weder een paar staaltjes van „het mooi willen maken" op. Ieder gewoon mensch kent natuurlijk het woord *mile;* maar dat is te algemeen bekend, *league* is veel mooier. Zie nu, wat verschil het maakt: 1 *mile* = 1760 *yards;* 1 *league* = 3 *geographical miles* = 3 × 2025 *yards* = 6075 *yards.* Het tweede staaltje: Wie heeft nooit van *the m o u t h of a river* gehoord of gelezen? Ja maar, juist omdat het van algemeene bekendheid is, wordt in een examen-opgave zeker een ander woord verwacht. Wacht! *Frith* of *firth.* Knap gevonden, maar dit woord beteekent eigenlijk z e e a r m en wordt in de aardrijkskunde gebruikt in verband met Schotsche riviermonden: *The Firth of Forth.* Voor de rest komt het althans in de dagelijksche taal niet voor. Het

gewone woord voor zeeboezem, waarin een groote rivier uitloopt, is *estuary*. Dit woord kan hier ook gebruikt worden, al is het tegenover *mouth* ook ver gezocht. — *Above* is hier het eenige voorzetsel, dat gebruikt kan worden.

12. *You are no richer than I am* (= je bent even arm als ik) is hier ook goed. — *Notwithstanding that* (*that* mag niet wegvallen). — *Pique yourself on your wealth. Are proud of; boast of.* — *However* en *whether* voor *though* zijn van die fouten, die wij liever stilzwijgend voorbijgaan. — *Bid* voor *offered* is goed. — Er is een klein verschil tusschen *treble the sum* (= driemaal de som) en *the treble sum* (= de drievoudige som) b.v.: *A long time ago I bought a two shilling knife, but as I had not enough money about me, I promised to send the* 2 *s.*, *which I forgot to do. Some time afterwards I received a bill charging me treble the sum. I paid the (= this) treble sum at once, telling the shopkeeper that I wouldn't have any further dealings with him.* — *Three times (triple) the sum.* — Van de varianten voor *part with* is alleen *dispose of* goed. — *So valuable a.* — *Dear* en *costly* zijn hier minder juist.

13. *Imposing* is ook goed, maar *impressionable* beteekent gevoelig voor indrukken. — *Extensive.* — *Chain; series; ridge.* — *Lofty.* — *Whose tops.* — *Eternal, everlasting.* — *Snows.* — *Higher than.*

14. *Bite.* — Het w.w. *to bite* was volgens sommigen niet mooi genoeg. Gauw een woordenboek opgeslagen. Ha! daar is het: Hij wou er niet aan bijten = *he would not swallow the hook.* Het kon niet gelukkiger treffen! En zoo vinden wij in de vertaling van meer dan één inzender: *whether the salmon in the Lek like to swallow the hook.*

Correspondentie.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. G. A. Ouwejan; Rusticus; J. de Vries, Amsterdam; J. A. S., G.; J. v. D., Amsterdam; G. Lely, Amsterdam; F. J. Hopman, Amsterdam; M. Jacobs, Amsterdam; S. Rodenhuis, Zuid-Scharwoude; W. C. J. Smulders, Maastricht; J. Bokhout, Sliedrecht; G. C. Kiberd, Amsterdam; M. H. R., Amsterdam; S. E. Thieme, Amsterdam; M. A. O., Rotterdam.

II. S. Rodenhuis, Zuid-Scharwoude; M. H. R., Amsterdam; C. M. Rombouts, Den Haag; G. A. Ouwejan, Utrecht, F. J. Hopman, Amsterdam; G. Lely, Amsterdam; Amor, G.; M. A., Amsterdam; N. A. C.; Ph. W., Zwolle; M. A. O., Rotterdam.

The Verbalization of Nouns.

The advocates of reform in the method of teaching modern languages ascribe the unsatisfactory results of even the best and most painstaking teachers who work on the old lines, to the fact that they consider the substantive as the principal word in the sentence, whereas, in fact, it is the verb that holds this important place. Now, I think that of all modern languages, there is not one that more forcibly proves how true their contention is, than the English language. Its wonderful and unequalled facility for converting one part of speech into another, has been pointed out before. Thus verbs are freely used as substantives; adverbs, as prepositions, as substantives, as adjectives; adjectives, as adverbs, etc. etc. But I would call attention to the fact that almost all parts of speech gravitate towards the verb, or, to express myself more clearly, that a great number of words in the language, without undergoing any formal change, can assume the function of the verb. More especially is this the case with substantives; and I shall have occasion to show that not only simple substantives are thus used, but that the facility is extended to compounds, groups, proper names, and even foreign words. I beg to give a selection of such converted nouns:

bath: As soon as he left school, he obtained a situation as "general" (meid alleen).... He cooks, *baths* the babies and tutors the children. (Punch 15/1 98).

bookworm: As a contribution to serious history, these times would repay much *bookworming.* (Sat. Rev. 3/10 96).

chorus: You *chorus* the last two lines.
(Meredith. The Amazing Marriage. Constable. 13).

copyright. Mr. Odgers, for the defence, submitted that this scrawl could not be *copyrighted.* (Times Weekly Ed. 16/7 97).

corpse [1]: Let go my throat or I'll *corpse* ye.
(Caine. The Christian Heinemann 192).

If you don't le' go I'll *corpse* ye.
(Morrison. A Child of the Jago. Tauchn. 64).

court-martial: Picquart is not to be *court-martialled* until the Court of Cassation think fit. (Sat. Rev. 17/12 99).

---

[1]) vulgar, as the passages quoted may prove.

devil[1]: Wealthy young men do not *devil* for East End doctors (duivelstoejager zijn voor).

(Morrison. Tales of Mean Streets. Seaside 70).

goose: A sort of shame came creeping over her like a *goosing*[2]) of the flesh. (Caine. The Christian Heineman 151).

half: If you're quiet you shall *half* this fellow's money.

(Thackeray. Yellowplush Papers. Smith Elder & Co. 37).

hero-worship: On what does your reviewer ground his assertion that I *hero-worship* anybody? (The Athenaeum 9/1 97).

jew: In the world people have a selfish motive in what they do. Keep that clear before your mind and you'll not be *jewed.*

(Hocking. All Men are Liars. Ward & Lock 24).

Don't let them *jew* you down a solitary cent.

(Harold Frederic. Illumination Tauchn. I, 42).

knife[3]: Tom, whom you *knifed* (doorsteken) in the dark.

(Q. Dead Man's Rock. Cassell & Co. 322).

Lay a finger on me and I'll *knife* you.

(W. W. Jacobs. Sea Urchins Tauchn. 226).

laudanum: I suppose you'd *laudanum* him, wouldn't you?

(Thackeray. Catherine. Smith Elder & Co. 232).

lullaby: *lullabied* by the faint, regular beat of their footsteps.

(Hardy. The Hand of Ethelbertha. Tauchn. I, 60).

maid: Old Sarah, who used to *maid* us girls (kindermeisje zijn bij).

(Pinero. The Benefit of the Doubt 221).

mile: We *mile* its roadway with our whitening bones.

(Jerome. Second Thoughts. Tauchn. 116).

mushroom: the bullet was either *mushroomed* or the nickel shell and lead had parted company. (had den vorm aangenomen van een „mushroom", doordat het lood platgeschoten was).

(Times. Weekly Ed. 18/12 96).

net-price: I *net-price* a good deal of the proceeds.

(Punch 23/11 95).

---

[1]) devil, when a trans. verb. = met veel peper toebereiden.

[2]) Goosing, a gerund, presupposes the verb *to goose.*

[3]) The preservation of the *f* is rare and modern; most substantives in *f* or *fe* conform to the rule which requires the change of f (fe) into ve: cf: the trees budded and *leaved* before their time (Harold. Illumination. Tauchn. II, 254). N. in his resolve to *wive* (gaan trouwen) (Hardy. The Hand of Ethelbertha. Tauchn. I 270).

outbreak: Again her wakening wail *outbroke.*
(Swinburne. The Tale of Balen 37).

rope's end: In such ships are floggings daily .... with *rope's ending* [1]) and continual flogging.
(Besant. The World Went etc. Seaside 47).

slang: A free lance like Lena would not hesitate for a moment in *slanging* any woman who took her man away (in „slang" uitschelden). (Fergus Hume. The Piccadilly Puzzle 58).
He was *slanged* by a policeman.
(Kipling. Plain Tales. Tauchn. 40).

sweetheart: Lest he should be accused of *sweethearting* [2]).
(Barrie. Sentimental Tommie. Cassell. 143).

tea: He lunched at Sewell's shop, he *tea'd* at Sewell's.
(Jerome. Sketches in Lavender. Longmans 97).
Where he lunched and dined and *tead* and supped.
(Thackeray. Yellowplush Papers. Smith en Elder. 19).

tiptoe: He *tiptoed* noiselessly up the side-aisles.
(Harold Frederic. Illumination. Tauchn. I 149).

umpire: I'll *umpire* if Sir L. Hume will do the same.
(Doyle. Rodney Stone. Smith Elder 187).

facsimile: Dr. B. *facsimiled* Collier's draft of the letter.
(Sat. Rev. 16/1 97).

frou-frou [3]): That very delightful, billowy, *frou-frou-ing* train (sleep van een japon). (Lady's Realm. Nov. '96).

rendez-vous: We sailed away to the Galopagos, where the pirates *rendez-vous.* (Besant. The World Went etc. Seaside 17).

Bath-chair: There is more excitement about *Bath-chairing* [4]) than might appear to the casual observer.
(Jerome. Idle Thoughts. Tauchn. 73).

Panama: The Frenchman in his own country, *Panamizing* his politics and vulgarizing his amusements. (Sat. Rev. 22/2 96).

Shakspeare: Madame de Navarro has declaimed, spouted, statuesqued, *Shakspeared.* (Sat. Rev. 4/4 96).

---

1) See note to „goosing".

2) „ „ „ „

3) frou-frou = het ruischend geluid van zijde.

4) rondrijden in een ziekenstoel. The gerund, used here, presupposes the verb.

Trafalgar-Square [1]: The tone of invective in *Trafalgar-Squaring* [1])
the Duke of St. Olperts. (Sat. Rev. 1/6 95).

Utrecht, June '99. P. Fijn van Draat.

Beantwoording van de Opgaven in het 5de Nummer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

(Uit *Thrown Together*).

Mrs. Middleton was a woman of theory, and her theories on the subject of the education and training of children were very decided. *Her* system, as she imagined, combined the advantages of the old system and the advantages of the new.

"Children now-a-days," said Mrs. Middleton, "were too much made of, took too prominent a part in the household economy, and were taught to think themselves of too great importance. They came too forward altogether, and were too much with their parents, to the exclusion, on the one hand, of many topics of conversation; or to the hearing a great deal that was not intended for their ears, on the other. The nursery and the schoolroom were the proper places for them, regular walks with their nurses or governesses quite change enough, and fixed early

Mevrouw Middleton was iemand van de theorie [1]) en haar theorieën aangaande de [2]) opvoeding en vorming van kinderen waren zeer beslist. *Haar* stelsel, verbeeldde ze zich, vereenigde tegelijk de voordeelen van het oude en van het nieuwe stelsel in zich.

„Tegenwoordig", zei mevrouw Middleton, „wordt [3]) er te veel notitie van de kinderen genomen; ze spelen te veel een hoofdrol [4]) in de inrichting der huishouding, en het wordt hun geleerd zich van veel te groot gewicht te achten. Over het algemeen komen ze te veel op den voorgrond en zijn ze te veel met hun ouders samen, hetgeen er aan den eenen kant aanleiding toe geeft, dat vele onderwerpen van gesprek moeten buitengesloten worden, aan den anderen kant, dat de kinderen veel hooren, dat niet voor hun ooren bestemd is. De kinderkamer

---

[1]) = heftig aanvallen. Trafalgar Square is the place where mass-meetings are often held by workmen on strike, or for political purposes. In these meetings the masters and the ruling classes in general, are not discussed in very respectful or flattering terms. Hence the verb. — I'm sorry to say I've lost a reference to "to Hampstead-heath", meaning to vulgarise. Hampstead-heath is the favourite place for servant-girls and their particular friends to take their outings.

hours for rising and going to bed."

en het schoollokaal — daar hooren ze thuis; geregeld wandelen met de kindermeid of kinderjuffrouw is al afwisseling genoeg, en dan: vroeg op en vroeg naar bed op vaste tijden."

Prompt obedience to herself she exacted; quick unanswering submission to every order. All very well in its way. But the fault in Mrs. Middleton's system was, that there was *no* confidence or love between her and her children—*no* interchange of thought and affection.

Zij vergde stipte gehoorzaamheid aan haarzelf; vlugge onderwerping aan alle bevelen zonder tegenspraak. Dat op zichzelf is natuurlijk best. Maar de fout van mevrouw Middleton's systeem lag daarin, dat er geen genegenheid, geen vertrouwen tusschen haar en haar kinderen bestond — geen gedachtewisseling, geen wederzijdsche gehechtheid.

She did not see enough of them to understand them; she did not watch or study them at all; so that she failed to discover where her system fell short; or, indeed, that a system which succeeded with one child might possibly fail with another; that all children are not alike; and that where characters and temperaments differ, methods of training should differ also, or at least be modified and adapted.

Zij zag hen niet vaak genoeg om hen te begrijpen; hen gadeslaan en bestudeeren deed zij in het geheel niet, zoodat zij ook niet opmerkte, waar haar stelsel te kort schoot; of wel, dat een stelsel, hetwelk met één kind goed gaat, wel eens met een ander kan mislukken; dat alle kinderen maar niet hetzelfde zijn, en dat, als karakter en natuur verschillen, de opvoedingsmethode ook moet verschillen, of althans moet worden gewijzigd en passend gemaakt.

Strong in the knowledge that her system had had great success with her three elder boys, she was firm in her own confident opinion that her theories were perfect, and her practice more perfect still.

Sterk als zij zich voelde in de wetenschap, dat haar stelsel uitstekende uitkomsten had opgeleverd met haar drie oudste jongens, was zij met vol vertrouwen [5]) er stellig van overtuigd, dat haar theorieën volmaakt waren en haar toepassing daarvan nog volmaakter.

It so happened, that with her three easy-going, thick-skinned boys, it *had* all answered very well; but she failed to see that she had in her little daughters totally different characters to deal with.

Toevallig [6]) *was* alles goed uitgekomen met haar drie zoons — jongens met een dikke huid [7]), die de dingen gemakkelijk opnamen; maar zij merkte niet op, dat zij bij haar dochtertjes met geheel andere karakters te doen had.

F. J. HOPMAN.

OPMERKINGEN.

1) Het lidwoord mag hier niet uitgelaten worden. Men zegt immers ook: Hij is een man van *de* praktijk. — 2) *She* was natuurlijk een drukfout voor *the*. Een der inzenders had dit niet gezien en vertaald: de opvoeding van meisjes. Had hij doorgedacht, dan zou hij zulk een dwaasheid niet geschreven hebben. *She-cats* zijn wijfjeskatten; *he-cats* zijn mannetjeskatten; zij zijn niet achtereenvolgens katten van meisjes en katers van jongens. — 3) Strikt genomen, moesten in den Engelschen tekst de aanhalingsteekens wegvallen, of Mevrouw Middleton moest in den Tegenw. Tijd spreken. Men zou den zin ook aldus kunnen beginnen: Volgens Mevrouw Middleton werd er tegenwoordig te veel notitie van de kinderen genomen enz. — 4) De uitdrukking *to take a part* (= een rol spelen) schenen maar weinigen te kennen. — 5) Met vol vertrouwen hebben wij ingelascht, om *confident* niet te verdonkeremanen, maar het kan zeer goed gemist worden. — 6) Nu *was* toevallig alles goed uitgekomen. Vreemd, dat slechts weinige de doodgewone uitdrukking *it so happened* niet begrepen hebben. — 7. Dikhuidig gebruiken wij in deze beteekenis niet.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

DE ONTDEKKING VAN NIEUW-NEDERLAND (*Slot*).

Eene groote, sierlijke kruik of flesch wordt door een der dienaren te voorschijn gehaald, en daaruit

THE DISCOVERY OF NEW-NETHERLAND (*Conclusion*).

1. A large, elegant stone or glass bottle is produced by one of the attendants, and some liquid

wordt in een kleinen, glazen beker een zeker vocht gegoten en aan den *Manito* overhandigd. Deze drinkt, en geeft toen den beker over aan het dichtst bij hem staande opperhoofd. De Indiaan neemt het glas, ruikt er aan, en overhandigt het aan zijn buurman, die evenzoo doet. Zoo gaat het glas den geheel kring rond, zonder dat iemand iets van den inhoud heeft geproefd; doch op het oogenblik, dat het weder in de handen van den in 't rood gekleede zal terugkeeren, treedt een der Sachems, een wijs man en dapper krijger, te voorschijn, en spreekt zijne landgenooten aan: „Hoe nu! de *Manito* biedt ons iets te drinken en geeft ons daarvan 't voorbeeld, en wij zullen weigeren het te doen? Zullen wij daardoor niet aanleiding geven, dat hij op ons verstoord wordt en ons in 't verderf stort? Indien niemand het durft wagen, dan zal ik 't doen. Laat de gevolgen wezen, wat zij zijn mogen; beter dat één man sterft, dan dat een geheel volk verdelgd wordt. Ik zal drinken." En de daad bij 't woord voegende, zegt hij zijnen vrienden een laatst vaarwel en ledigt het glas. De man met de roode kleederen, nu met hen verzoend, deelt geschenken onder de Indianen uit, zooals: koralen, bijlen, kousen, houweelen, enz. en keert daarop weder naar zijn vaartuig.

't Bovenstaande is eene over-

is poured out of it into a small glass cup, and handed to the Manito. 2. He drinks and then passes the cup to the chief standing nearest [to] him. 3. The Indian takes the glass, smells [at] it, and hands it to his neighbour, who does the same. 4. In this manner, the glass circulates, without any one having tasted any of the contents; but as it is going to pass again into the hands of the one dressed in red, one of the Sachems, a wise and valiant warrior, steps forward, and addresses his countrymen thus: "What! the Manito offers us something to drink, and shall we refuse to accept it? 5. Shall we not provoke his anger and bring about our ruin in this way? 6. If no one dares to risk it, I will do it. 7. Let the consequences be what[ever] they may, better the death of one single man than the destruction of a whole people; I shall drink. 8. Suiting the action to the word, he says a last good-bye to his friends, and drains the glass. 9. The man in the red clothes now reconciled with the Indians, distributes presents among them, such as, beads, hatchets, stockings, pick-axes, etc., whereupon he returns to his vessel.

10. The above is a tradition

levering, die nog tot voor weinige jaren voortleefde onder de Mohikanen, de oorspronkelijke bewoners van den tegenwoordigen staat New-York in Noord-Amerika, en die den indruk schetst, welke de verschijning van 't eerste Europeesche vaartuig op die natuurkinderen maakte. Het schip, dat de Indianen eerst voor een zeemonster en later voor een groot huis hielden, was de vlieboot (fly-boat) de Halve Maan van Amsterdam, de persoon in 't rood, dien zij voor hunne godheid, den Grooten Geest, aanzagen, was Hendrik Hudson, een Engelschman in dienst van de Amsterdamsche kamer der O. I. Compagnie, en de dag, waarop onze geliefde driekleur voor 't eerst de boorden begroette van de rivier, waaraan nu de wereldstad New-York ligt, was de 11de September van 't jaar 1609.

which down to a few years ago prevailed among the Mohicans, the aborigines of the present state of New-York in North-America, and which sketches the impression that the appearance of the first European vessel made upon those children of nature. 11. The vessel which the Indians first mistook for a sea-monster, and afterwards for a large house, was the fly-boat the "Halve Maan" of Amsterdam, the person in red whom they held to be their Divinity, the Great Spirit, was Henry Hudson, an Englishman in the service of the Amsterdam Chamber of the East-India Company, and the day on which our beloved tricolour first saluted the banks of the river on which the metropolis of New-York is now situated, was the 11th of September, 1609. P. m. P.

OPMERKINGEN.

1. *Graceful* drukt natuurlijke sierlijkheid uit, die desnoods door de kunst verhoogd kan worden. Smith (*Synonyms Discriminated*) noemt als voorbeelden: *the pendent flower*, *the statue of Apollo Belvedere*, *the action of the accomplished orator*. *Elegance* is sierlijkheid door de kunst aangebracht. *Graceful* kan dus hier niet gebezigd worden. Wij zouden zelf *pretty* gekozen hebben, of *a large handsome stone vessel* (*jar*) *or glass bottle*. — Een *pitcher* heeft gewoonlijk een wijde opening en komt dus niet overeen met ons kruik. Hetzelfde geldt van *jug*. Een *urn* heeft een voet en is in het midden gewoonlijk het wijdst. *Flask* beschrijft Murray als: 1°. „a bottle, usually of glass, of spheroidal or bulbous

shape, with a long narrow neck; applied especially to the bottles of this form, protected by a covering of wicker-work or plaited grass, etc. in which wines and olive oil are exported from Italy (also more fully *Florence flask*); a similar vessel for use in a laboratory. In verse sometimes used loosely for 'bottle'". 2°. een veldflesch. — *To bring forth* = voortbrengen, het leven schenken aan. *To bring forward* is naar voren brengen; op den voorgrond brengen, wat op den achtergrond is. *Drawn forth* is niet fout. *Fetched out* is afschuwelijk. — *Fluid; liquor.* Gassen en vloeistoffen zijn *fluids.* Vloeistoffen alleen zijn *liquids*, in tegenstelling van vaste lichamen (*solids*). *Liquor* is een kunstmatig verkregen *liquid.* — *Out of it* is eigenlijk overbodig. — *Goblet* is ook goed. *Chalice* wordt alleen in verheven stijl gebezigd. — *Beaker* is groot van afmeting. Het woord *beaker* wordt alleen in verheven stijl gebruikt, behalve wanneer er sprake is van een glas, dat voor wetenschappelijke proeven gebezigd wordt. — Na *handed* mag *over* ingevoegd worden. — Misschien zou de zin uit het oogpunt van stijl winnen, als men met *one of the attendants* begon: *One of the attendants produced a handsome stone or glass bottle, and poured some liquid into a small cup, which he handed to the Manito.*

2. *The latter. This* kan met betrekking tot een persoon niet gezegd worden. — *The next chief* = het volgende hoofd. *The chief next to him* = het hoofd, dat op hem volgt.
3. *Accepts.* — *Smells on it* is geen Engelsch. — *Who does likewise; who does so too; who acts likewise. Exactly like* zou *exactly alike* moeten zijn. — Na *neighbour* moet een komma staan, omdat de betrekkelijke bijzin *continuative* is.
4. *Thus* (niet *so*). — *Goes round, goes all round, goes all round the circle, goes round the whole circle, goes the whole circle round. Goes through the whole circle* is geen Engelsch, en *circulates round the whole circle* doet denken aan dubbele porte-brisée deur. — Na *without* moet een *gerund* staan, dus is *has tasted* fout. — *Tasted of the contents; tasted the contents at all.* — *Contents* is meervoud, dus mag *any* niet *anything* zijn. — *As* mag door *when* en *the moment* vervangen worden. — *Will* keuren wij af. Wanneer men van een handeling spreekt, die zal plaats hebben in het oogenblik, dat aan het tegenwoordige grenst, dan gebruikt men *is going to. When it is about to pass.* — Aangezien men niet

kan zeggen *he is dressed scarlet*, kan het ook niet zijn *the scarlet dressed;* bovendien zou dit meervoud wezen. — *Sage.* — *Brave; gallant.* — *Advances; comes to the front (fore). Makes his appearance* is hier minder juist, omdat het zou doen vermoeden, dat de Sachem tot op dat oogenblik niet op de plaats aanwezig was. *To issue* [*forth*] is uit een besloten ruimte te voorschijn komen. — *Compatriots.* — *To be drunk* is fout. — *Gives us the example.* — *We shall (should) refuse.* — *Decline* voor *refuse* is hier wat zwak, maar niet fout. — Wij hebben bezwaar tegen *take*, omdat het op *example* zou kunnen slaan.

5. Wanneer men bedenkt, dat deze zin gesproken wordt, dan zal men bij de vertaling ingewikkelde constructies en omhaal van woorden vermijden, zooals b.v.: *shall we not give rise to his becoming angry and bringing ruin upon us.* Daarom keuren wij alle varianten af, behalve deze: *shall we not rouse his anger and provoke him to ruin us?*
6. *If no one dare do it (dares to do it), I will*, of *If no one will risk it, I will. Venture* (= het wagen, in de hoop dat het toeval mij dienen zal) is hier de bedoeling niet. — In plaats van *it* mag mén natuurlijk ook *so* schrijven. — *Shall* is niet fout, als de spreker bedoelt: niets zal mij weerhouden. Daarom is aan het slot van denzelfden zin *I shall drink* bijzonder krachtig.
7. *Be the consequences as they may.* De kernachtigste uitdrukking is: *come what may.* — *Better that one man should die, than that a whole people should be exterminated (destroyed). Dies* en *is exterminated* zijn ook goed; zij drukken minder twijfel uit. — *Tribe.* De Indianen kan men geen *nation* noemen.
8. *Bids.* — *Farewell.* — *Empties; tosses off; finishes.*
9. *In red; in the red garments.* — *Propitiated* zou goed zijn, als men *with the Indians* wegliet. — *To distribute* = uitdeelen; *to divide* = verdeelen. — *Corals* zouden te kostbaar geweest zijn. *Beads* worden van glas, metaal, hout, barnsteen enz. gemaakt. — *Hatch* voor *hatchet* wordt niet meer gebruikt. Een *hatchet* is gewoonlijk lichter dan een *axe.* Een *pick-axe* heeft aan ieder uiteinde een scherpe punt; een *mattock* wordt op de zelfde wijze gebruikt, maar heeft in plaats van de punt een breed vlak met een scherpen kant als van een beitel. Het is waarschijnlijker, dat de Indianen aan Hudson *tomahawks* gaven

dan omgekeerd. Voor *etc.* schrijft men nooit *a. s. o.* — *Upon (after) which.*

10. *What has been related above* (niet *mentioned above*, want *a story is told* of *related*, niet *mentioned*). *The above-mentioned* is dus ook niet goed. — *Until a few years ago (back). Up to.* — *Survived.* — *Held its ground* (= zich niet verdringen liet) is hier te sterk. — *The Mohicans* zijn niet dezelfde stam als *the Mohawks.* In den tijd van Hudson bestreden deze stammen elkander zelfs, en de eerste werd door Hudson geholpen. — *Original inhabitants.* — *Describes; delineates; gives us an idea of.* — *Apparition.* — *Natural children* zijn onechte kinderen. *Children of the soil* is hier niet fout.

11. *At first* is minder juist, want er is een opsomming van twee zaken. — *Took to be; took for.* — De namen van schepen behoeven niet vertaald te worden. — *From.* — *Considered to be; looked upon as.* — *Deity.* — *Sacredness* is heiligheid in den zin van heilig zijn. — *Ghost* werd vroeger in den zin van *Spirit* gebruikt; thans alleen nog in *Holy Ghost.* — *East-Indian* is niet goed. — *Loved; dear.* *Favourite colours* (= lievelingsvlag) is een ander begrip. — *Greeted.* Men kan wel zeggen: *The banks of the river welcomed our beloved tricolour*, maar *our beloved tricolour welcomed the banks of the river* is niet waar. Hetzelfde geldt van *to hail.* — *Borders* kan men ten opzichte van een rivier niet zeggen. — Voor wereldstad bestaat eigenlijk geen woord. Tegen *metropolis* hebben wij geen bezwaar, maar het is eigenlijk de moederstad, dus de hoofdstad, van een land. — *Of* na *metropolis* was door de meeste inzenders uitgelaten.

A Manual of English Pronunciation and Grammar.

HET LIDWOORD.

(*Vervolg en slot.*)

In verhouding tot het hedendaagsche Engelsch werd in het Angelsaksisch het lidwoord weinig gebruikt. Daaraan is het toe te schrijven, dat in een groot aantal uitdrukkingen het lidwoord niet gebezigd wordt, waar het volgens den regel vereischt werd, b.v.: *at sea*, *to*

keep word enz. In andere ontbreekt het lidwoord, omdat zij naar het model van reeds bestaande gevormd zijn, b.v.: *by steamer*. In de meeste gevallen zal het blijken, dat het zelfstandig naamwoord een zeer algemeene, vage beteekenis heeft.

Man en *woman* voor den mensch (man) en de vrouw in het algemeen vormen een op zich zelf staand geval. Het weglaten van het lidwoord voor deze woorden is niet een overblijfsel uit den oudsten tijd, want volgens *Sweet* (*A New English Grammar*, II 2067) zou in een zin als *Man is weaker than* (*the*) *animals* het woord *man* in het Oud-Engelsch het lidwoord vereischt hebben.

Misschien heeft het zijn nut hierbij op te merken, dat in een zin als: *The boy is father to the man*, geen sprake is van den man in het algemeen, maar van het individu man.

Een derde factor, die een voorname rol speelt, is de eigennaam, niet alleen omdat deze zelf zonder lidwoord gebruikt wordt, maar omdat hij in zooveel gevallen oorzaak is, dat het lidwoord ook wegblijft voor zelfstandige naamwoorden, die geen eigennamen zijn. Dit laatste is voor een deel te danken aan de omstandigheid, dat men bij het aanspreken van een persoon het lidwoord voor den naam, waarmede men hem aanspreekt, weglaat, b.v.: *Father! Mother!* enz. Niets is natuurlijker, dan dat zulke woorden allengs de kracht van een eigennaam krijgen en ook zonder lidwoord gebezigd worden, wanneer men *van* iemand spreekt, b.v.: *Where is Mother? — Cook has forgotten to boil me an egg.*

Overigens komt het wel meer voor, dat een soortnaam als een eigennaam behandeld wordt, zonder het werkelijk te zijn. *Sweet* geeft als voorbeelden: *Scripture (Holy Writ) says etc.* Men kan hier nog bijvoegen: *Church (Divine Service, school) is over. He went up to town (= London). Posterity, parliament, government, christendom, society, mankind* (in het enkelvoud).

De namen van voorwerpen, die eenig in hun soort zijn, kan men in twee groepen verdeelen:

1°. *The sun*, *the moon*, enz. die een bepaald, begrensd voorwerp aanduiden.

2°. *Heaven*, *Hell*, *Paradise*, *Purgatory*, *Tartarus*, *Elysium* enz., die alle een onbestemde, vage plaats aanduiden. Zij staan als namen op één lijn met *Europe*, *England* enz.

Aan dit verschil in beteekenis is het toe te schrijven, dat de onder

2°. genoemde het lidwoord niet hebben en dus langzamerhand als eigennamen beschouwd worden.

In het meervoud doet zich alleen de vraag voor, of het *aantal* zaken, waarover gesproken wordt, bepaald of onbepaald is. Daarbij kunnen zich vier gevallen voordoen. Er kan namelijk sprake zijn van:

1°. *alle* voorwerpen, die tot een klasse behooren.

2°. wat in het algemeen tot een klasse behoort.

3°. een beperkt en bekend aantal uit die klasse.

4°. een onbepaald aantal uit een klasse (Enkelv. *a*, *an*).

De eenige moeilijkheid leveren 1 en 2 op. Waarom staat er b.v. in den bijbel: *The foxes* (= alle vossen) *have holes*, *the birds of the air have nests*, *but the Son of Man has not where to lay his head*, terwijl men toch zou zeggen: *Foxes* (in het algemeen) *have holes* evenals *Bees make honey?* Omdat in de laatste gevallen een *eigenschap* genoemd wordt, waardoor het geslacht *foxes* en het geslacht *bees* zich onderscheiden. In den aangehaalden zin uit den bijbel is dit blijkbaar niet het geval. Men kan alleen twee gelijksoortige zaken met elkander vergelijken, als een eigenschap met een eigenschap. een feit met een feit enz., maar niet een eigenschap met een feit. Van *the Son of Man* wordt als *feit* (niet als *eigenschap*) vermeld, *that he has not where to lay his head;* noodzakelijk moet dus *The foxes have holes*, dat er tegen over gesteld wordt, ook als een *feit* bedoeld zijn, en niet als een *eigenschap*. Hieruit kan als regel afgeleid worden, dat het lidwoord in het meervoud vervalt, wanneer men van een klasse van voorwerpen een eigenschap noemt.

Uit het voorgaande blijkt, dat het gebruik en de weglating van het lidwoord eigenlijk zeer eenvoudig is, en dat het alleen moeilijk wordt, wanneer men de moedertaal er bij te pas brengt. Voor wie dit noodig acht, zou nu de hierboven genoemde vergelijking der twee talen moeten volgen; ik meen die echter achterwege te kunnen laten, eensdeels omdat zij slechts een herhaling van het voorgaande zou zijn, anderdeels omdat het nog niet besprokene in hoofdzaak een lijst van uitdrukkingen is, die men met afwisselende uitgebreidheid in alle spraakkunsten vindt.

Als bijzondere opmerkingen wil ik hier bijvoegen, dat de Heer Günther op blz. 116 niet op het verschil wijst tusschen *He is the best of boys* of *He is the best of the boys;* dat in den eersten regel

van blz. 117 *not* is vergeten, en dat op blz. 124 (340) *sollicitor* staat in plaats van *solicitor*.

Aangaande het *indefinite article* valt minder te zeggen; het beteekent in beide talen: één uit alle voorwerpen van een klasse. Alleen kan er bij verschillende volkeren een verschillende opvatting omtrent de beteekenis van één groep van woorden bestaan, n.l.: die *a profession* [1]), *dignity*, *trade*, *sect*, *nationality etc.* aanduiden. Wanneer ik in het Nederlandsch zeg: Hij is een comediant, dan wil dat iets anders zeggen dan hij is comediant. Het eerste is een metaphoor en beteekent: Hij is iemand, die doet als een comediant. Het tweede wil zeggen, zijn *beroep* is dat van comediant. In het eerste geval treedt de *persoon*, in het tweede het *beroep* op den voorgrond; en aangezien een beroep een begrip is, laat men het lidwoord weg. Op dezelfde wijze zegt men: Hij sprak tot mij als een vriend (= als een vriend zou doen) en Hij sprak tot mij als vriend (hij stond tot mij in de *betrekking* van vriendschap). In het laatste geval is dus vriend eigenlijk een begripsnaam.

Geheel overeenkomstig hiermede zeggen wij: hij is slager, officier, dominé enz. De Engelschman ziet in al deze gevallen den persoon en niet de betrekking; daarom zegt hij: *He is a butcher, an officer, a clergyman etc.* (= één van alle slagers enz.). Vandaar dan ook, dat het in het meervoud moet zijn: *They are butchers, officers etc.*

Uit deze verklaring volgt, dat het lidwoord in het Engelsch wegvalt, wanneer het ambt slechts aan één persoon op hetzelfde oogenblik kan toebehooren: *Canning became First Lord of the Treasury* kan immers niet beteekenen: *He became one of the First Lords of the Treasury.* Evenzoo *Edward Osborne became Lord Mayor*. Weliswaar zijn er 9 *Lord Mayors*, n.l. van *Londen*, *York*, *Leeds*, *Sheffield*, *Manchester*, *Liverpool*, *Bristol*, *Dublin* en *Belfast*, maar in genoemden zin wordt blijkbaar *Lord Mayor of London* bedoeld, al staat het er niet bij. Dit voorbeeld is dus minder gelukkig gekozen.

Ook is het nu duidelijk, waarom men zegt *He turned soldier* (d.i. hij was eerst b.v. slager en veranderde dit beroep in dat van soldaat) en daarentegen *He became a soldier* (= hij werd één van de soldaten, zonder terugslag op zijn vroeger beroep).

---

[1]) Met opzet wordt hier *title* weggelaten, omdat ik mij niet het geval kan denken, dat een titel het naamwoordelijk gezegde is op dezelfde wijze als een beroep, waardigheid enz.

In overeenstemming met het hierboven gezegde moet het dus zijn: *As Lord Mayor of London he received the deputation at the Mansion House*, al zou men uit § 344 opmaken, dat hier het lidwoord vereischt wordt; met andere woorden: bij 344 moet men met 343 rekening houden. Zoo vind ik op blz. 432 van *The Review of Reviews*, 1899: "He (Cromwell) deemed it incumbent upon him, in his capacity *as civil ruler*, to settle what form of Church government should be set up."

Bij 345 zou ik willen aanteekenen, dat in den regel de meeste fouten door studeerenden gemaakt worden in verband met dingen, die niet in de boeken staan. Het zou niet overbodig zijn te vermelden, dat na *the trade of*, *the calling of*, *the business of*, *the situation of* en *the part of* het lidwoord wel vereischt wordt, tenzij de betrekking of rol slechts door één persoon tegelijk kan vervuld worden. In 347 zijn niet genoemd *all at a time*, *all of a price* en *all of an age*, als uitdrukkingen, waarin *a* de beteekenis heeft van *one*.

Dat een enkelvoudig zelfstandig naamwoord na *without* gewoonlijk een lidwoord voor zich zou hebben, kan de bedoeling van den schrijver niet zijn. In Webster vind ik er dadelijk drie zonder lidwoord: *without labour*, *without delay*, *without damage*. Verder vallen mij de volgende in: *without change of meaning*, *without fear of contradiction*, *without intermission*, *without cause*, *without feeling*. Dit aantal kan zeker aanmerkelijk uitgebreid worden. Ook is *without doubt* minstens even goed Engelsch als *without a doubt*.

De regels voor de plaatsing van het lidwoord zijn, mijns inziens, niet beter dan in andere spraakkunsten. In 356 mis ik de plaats van het bepalend lidwoord bij *too: the too kind treatment*. In 357 mis ik 1⁰. *triple;* 2⁰. het verschil tusschen *double the sum* en *the double sum* (Zie blz. 100 van dezen Jaargang); 3⁰. de plaats van het nietbepalend lidwoord vóór *double* enz.: *a double quantity;* 4⁰. voor een halve flesch kan men zeer goed zeggen: *a half bottle*. Ik heb op het oogenblik een Engelsche courant voor mij liggen, waarin *half-bottles* ten verkoop worden aangeboden; 5⁰. Het verschil tusschen *half the hour* en *the half hour;* 6⁰. Het voorbeeld *The good man liked both his entertainment and his host* heeft met dezen regel niets te maken.

In 358 wordt op het voorbeeld van alle andere spraakkunsten gezegd, dat *just*, *quite* en *rather* door het lidwoord gevolgd worden. Maar is dit dan niet het geval met andere bijwoorden, als b.v.: *exactly*, *precisely*, *unfortunately* en honderd andere?

359 had wel iets vollediger kunnen zijn. Er had b.v. op kunnen gewezen worden 1°. dat men zegt *the French and the English language*, maar *the French and English languages;* 2°. dat er verschil is tusschen *He was a better statesman than general* (één persoon) en *He was a better statesman than a general* (twee personen).

L. P. H. EYKMAN.

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. F. J. Hopman, Amsterdam. — Ph. W., Zwolle. — S. E. Thieme, Amsterdam. — E. Asscher, Amsterdam. — G. A. Ouwejan. — M. A. — M. H. R., Amsterdam. — M. A. O., Rotterdam. — G. Lely, Amsterdam. — M. Jacobs, Amsterdam.

II. P. m. P., Neuilly sur Seine. — M. A. O., Rotterdam. — P. M., L. — H., Herwijnen. — M. A., Amsterdam. — N. A. C. — M. Jacobs, Amsterdam. — W. C. J. Smulders. — E. Asscher, Amsterdam. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — Ph. W., Zwolle. — G. Lely, Amsterdam. — A. S. Degens, Velsen. — M. H. R., Amsterdam. — S. E. Thieme, Amsterdam. — J. v. D., A. — C. M. Rombouts, Den Haag. — G. C. Kiberd, Amsterdam.

BRIEVENBUS.

M. A. te Amsterdam. *Copper beeches* zijn bruine beuken.

Taters is een zeer platte uitspraak van *potatoes.*

Douarière is *dowager.* Men spreekt b.v. van: *the queen-dowager* of *the dowager-queen*, *the princess-dowager* of *the dowager-princess*, *a dowager-lady*, *a dowager-aunt. He espoused Eleanor, dowager of William Earl of Pembroke.*

Stuivertje wisselen is *Puss in the Corner.*

Het zelfstandig naamwoord.

In *A Manuel of English Pronunciation and Grammar* van J. H. A. Günther wordt het zelfstandig naamwoord dadēlijk na het lidwoord behandeld. Ik ga dus thans tot de bespreking van het eerstgenoemde rededeel over, en verwijs gemakshalve naar de paragrafen in genoemd boek.

HET MEERVOUD.

360. In verband met deze paragraaf verwijs ik naar mijn aanteekening bij 278 *Note* op blz. 84 van dezen Jrg. Voorts zouden de voorbeelden aan waarde winnen, wanneer er een met *fours*, *fives* enz. en één met een op *th* eindigend woord (*paths*) onder voorkwamen; want wij weten maar al te wel, dat er altijd nog menschen zijn, die niet of slecht kunnen lezen.

361. Met het oog op dezelfde categorie van menschen mochten er in deze par. wel enkele voorbeelden van woorden als *gases*, *omnibuses* enz. een plaats vinden. Een der voorbeelden is *Never sweep horses while crossing a stream.* Dit moet, naar mij van bevoegde zijde wordt medegedeeld, zijn: *Never swap etc.* — *To swap* = to exchange, *to barter;* dus: Ruil nooit uw paarden, terwijl gij een rivier oversteekt, m. a. w. wanneer gij hun hulp noodig hebt, wanneer gij in moeilijkheid verkeert; b.v.: wanneer het land in gevaar is, moet men niet trachten van ministerie te veranderen.

362. In deze par. wordt niet vermeld, dat woorden op *quy* (*soliloquy*, *colloquy*) in het meervoud *ies* krijgen. Verder schrijf ik uit mijn memorandumboek het volgende over: "F. Adams in Notes and Queries (Oct. 22, '98) calls it ridiculous to write *flys* in the sense of conveyances". Zouden wij buitenlanders dan maar niet liever het verschil tusschen *flies* en *flys* prijs geven?

363. Om den studeerende te hulp te komen, zou de opmerking kunnen gemaakt worden, dat woorden op een klinker + *o* altijd *s* hebben: *folios*, *cameos* enz. Dit zou dan ook woorden als *cuckoos Hindoos* betreffen, maar het is beter deze afzonderlijk te vermelden, omdat *oo* in tegenstelling met *io*, *eo* enz. tot één lettergreep behoort.

Het meervoud van eigennamen, als *Catos*, dient ook besproken te worden.

364. In de noot bij deze par. behoorende is *distaffs* niet genoemd.

365. Terwille van den studeerende teeken ik hier aan: *wain-rope* = a rope for winding a load on a waggon; a cart-rope (Webster).

367. Misschien ware het wenschelijk, ook *reindeer* te vermelden als een woord, dat in het meervoud denzelfden vorm heeft. Voor de regelmatigheid konden *species* en *series* hier wegvallen, omdat zij terecht in 376 vermeld worden.

368. In deze par. mis ik een voorbeeld van *eaves*. Er is verschil tusschen *eaves* en *gutter*. Het eerste is de geheele goot, zooals die over een muur heenhangt; het tweede is de uitholling daarvan, waarlangs het regenwater loopt.

369. Omtrent *gallowses* zegt Murray: "gallowses, though perhaps not strictly obsolete, is now seldom used; the formation is felt to be somewhat uncouth, so that the use of the word in the plural is commonly evaded." Verder verkeert *hustings* in hetzelfde geval als *news:* het wordt thans in den regel als een enkelv. woord beschouwd.

370. In deze paragraaf worden in navolging van andere spraakkunsten een tiental zelfstandige naamwoorden vermeld, die geen meervoud toelaten, alsof zij de eenige waren; terwijl het geen van de schrijvers daarvan moeilijk zou vallen, het aantal naar willekeur te vermeerderen. Men denke slechts aan *zeal*, *laziness*, *slowness*, *ugliness* enz. enz. De bedoeling van den Heer Gunther is natuurlijk, dat hij de aandacht wil vestigen op het verschil in taalgebruik in het Engelsch en het Nederlandsch. Zoo staat *business* tegenover zaak, zaken, *progress* tegenover vordering, vorderingen enz. Het ware dus niet overbodig geweest, als de schrijver hier de twee talen met elkander vergeleken had.

Verder lees ik in deze par.: "The singular *property* is used in a collective sense (Dir. *bezittingen*, *eigendommen*): in all other meanings it admits of both numbers." Dit is zeer juist, maar ik weet bij ervaring, dat zij, voor wie zijn boek bestemd is, juist die "other meanings" niet kennen. Ik laat die dus hier volgen, zooals zij in *The Century Dictionary* beschreven worden:

1. Any character always present in an individual or a class; an essential attribute; a peculiar quality, loosely, any quality or characteristic.

Soft iron loses almost all magnetic *properties* at a red heat.

2. A thing required for some peculiar or specific use, as a tool; an accessory; specifically, in theaters, a stage requisite, as any

article of costume or furniture, or other appointment, necessary to be produced in a scene.

To hire some of our *properties:* as a sceptre and crown for Jove.

De lijst kan nog aangevuld worden met *expenditure* = uitgave, uitgaven en *intelligence* = bericht, berichten. Aan den anderen kant wordt *information* als rechtsterm in het meervoud gebruikt. Het beteekent dan een officiëele aanklacht van wege den staat.

Informations were given in to the magistrates against him as a magician.

371. Deze en de vorige par. behooren in een nieuwen druk een andere plaats te vinden (b.v. na 380), omdat zij eigenlijk buiten het terrein der meervoudsvorming vallen. Bovendien is *counsel* hier misplaatst. Immers het beteekent raad(geving) en heeft dan een regelmatig meervoud (*counsels*), of het beteekent verdediger voor de rechtbank, en heeft dan *counsel* tot meervoud. Het behoort dus tot par. 375.

Murray zegt hieromtrent: *counsel* = *a.* a body of legal advisers, engaged in the direction or conduct of a cause. (Usually a collective plural, but sometimes treated as a numeral plural.

b. as sing. (rarely with pl. *counsels*)*:* A single legal adviser; a counsellor-at-law, advocate, or barrister.

Ook verdient het vermelding, dat *people* als synoniem van *nation* in het meervoud *peoples* is.

Het meervoud van *fruit* staat niet vast. Als aanvulling van de Noot op blz. 137 herhaal ik, wat ik reeds op blz. 18 van Jrg. XIV uit Murray aanhaalde: *fruit* = "vegetable products in general, that are fit to be used as food by men and animals. Now usually in *pl.* Also *fruits of the earth* or *the ground:* The Breton peasant can turn all the *fruits* of the earth to account."

372. Onder de voorbeelden in deze par. komt driemaal het woord *shot* voor. Maar heeft het telkens dezelfde beteekenis of niet? Nergens blijkt uit, dat in het laatste voorbeeld (A few *shots* were occasionally fired from either bank) *shots* "in a collective sense" is gebezigd. Ik zou denken dat het daar schoten beteekent. In ieder geval had moeten vermeld worden, dat in den zin van schoten het woord *shot* altijd een *s* krijgt.

373. Het voorbeeld "Let them have dominion over the *fish* of the sea, and over the *fowl* of the air, and over the cattle" (Bible)

is ongelukkig gekozen, want in den algemeenen zin van vogel wordt *fowl* thans weinig meer gebruikt. Murray zegt onder *bird:* "Now used generically in place of the older name *fowl*, which has become specialized for certain kinds of poultry, and by sportsmen for wild ducks and wild geese." Sla ik verder *fowl* op, dan vind ik, dat het thans beteekent: 1°. hoender (kip of haan); meervoud *fowls*; 2°. het vleesch van vogels, als voedsel gebruikt, alleen in de uitdrukking *fish*, *flesh*, *and fowl* en dergel.; 3°. het vleesch van kip of haan, als voedsel gebruikt.

De meervoudsvorming van *fish* is zoo onzeker, dat het een onbegonnen werk zou zijn, te trachten aan den regel van den Heer Gunther iets van zijn vaagheid te ontnemen. Den belangstellende verwijs ik verder naar mijn artikel „Het meervoud van vischnamen" in den 10den Jrg. van De drie Talen.

374. In de *Note* bij deze par. gevoegd wordt wel gezegd, wat een schaar is, maar wat is nu: vele scharen, verscheidene scharen, weinig scharen, alle scharen enz.? En is het ook niet noodig op het verschil te wijzen tusschen *he wears spectacles* en *he wears a pear of spectacles?*

Dan staat er in deze paragraaf: "Some nouns are used only in the plural: .... *dynamics* etc........ These nouns generally take a singular verb". Maar als een zelfstandig naamwoord een enkelvoudig werkwoord achter zich neemt, dan is het zelf ook enkelvoud, zou ik zeggen.

Ook is hier geen melding gemaakt van *physic* = medicijn, en ware het uit nuttigheidsbeginsel wenschelijk geweest er op te wijzen, dat de volgende woorden op *ic* eindigen, en niet op *ics: arithmetic*, *logic*, *magic*, *music*, *rethoric.*

De lijst (*c*) kan ik nog aanvullen met de volgende woorden:

arrears [1]	draughts [2]	gripes	soapsuds	weeds [7]
cinders	embers [3]	morals [5]	victuals	wares [8]
clothes	fetters [4]	shambles	waxworks [6]	

1) Het enkelvoud is niet bepaald verkeerd, maar het is veel minder gebruikelijk dan het meervoud. Hetzelfde geldt van *cinders.*

2) = damspel.

3) Chiefly in *pl.* (Murray).

4) Rare in *sing.* (Murray).

5) = zedelijk gedrag.

6) = panopticum.

7) = rouwkleed eener vrouw.

8) Maar men zegt: *earthenware*, *Chinaware*, *hardware*. Natuurlijk kan men van *earthenwares* (soorten van aardewerk) spreken, evenals van *wines* enz.

Arm wordt alleen in het enkelvoud gebruikt, als men een bepaalde soort van wapen bedoelt, evenals men b.v. zou spreken van *a soap*, *a wine*. Dezelfde opmerking geldt ten opzichte van *fire-arm* en *fire-arms*.

Bij *gas-works* teeken ik aan, dat men tegenwoordig ook spreekt en schrijft van *a gas-works*.

Ashes wordt in wetenschappelijke taal in het enkelvoud gebruikt, b.v. *potash*. In Noot 1 verandere men *race* in *rare*.

375. De gevallen, waarin Murray het meervoud *brethren* aangeeft, zijn:

1. a fellow-member of a Christian society, or of the Christian Church as a whole; a fellow-christian; a co-religionist generally: *The Protestants found warm hospitality among their northern* *b r e t h r e n.*

2. in the adopted title or common appellation of some modern sects: *Brethren in Christ*, *Christian Brethren*, *Plymouth Brethren* enz.

3. a fellow-member of a guild, corporation, or order; hence, by extension, one of the same profession, trade, society, or order. *One physician assured the queen that his brethren would kill the king among them.*

4. in numerous phrases indicating the kind of fellowship, as *brother in arms*, *brother of the angle* (*quill etc.*).

Men zegt daarentegen *brothers* in den volgenden zin:

1. the son of the same parents.

2. one treated or regarded as a brother.

3. a fellow-clansman, fellow-citizen, fellow-countryman; in widest sense, fellow-man, fellow-creature.

4. comrade, companion, associate. (Hier is *brothers* meer gebruikelijk dan *brethren*): *A legioned band of linked* *b r o t h e r s.*

5. A fellow-member of a religious order. (In dezen zin geeft Murray zoowel voorbeelden met *brothers* als met *brethren*): *Brothers of Charity*, *Brethren of the Holy Trinity.*

6. Sovereigns and princes to each other.

Clothes heeft geen enkelvoud. Voor k l e e d i n g s t u k zegt men: *article of clothing* (*dress*), *garment*. Dus is het minder juist, als één der meervouden van *cloth* het woord *clothes* op te geven.

376. Bij de Latijnsche uitgangen is *us* niet genoemd: *apparatus*—*apparatus*.

377. In regel 8 van ond. moet „with" door „and" vervangen worden.

Het verschil tusschen *the Miss Forsters* en *the Misses Forster* wordt lang niet altijd in acht genomen.

378. *Drawers* beteekent ook *onderbroek.*

379. *Pounds*, *shillings* en *pence* zijn natuurlijk geen *measures.*

380. Over het meervoud *pairs* schreef ik reeds op blz. 17 van dezen Jrg.

Voor *couple* zou ik in navolging van Murray dezen regel willen voorslaan: "The plural of *couple* is *couples.* After a numeral it is often *couple*, especially when followed by *of* with the names of animals or things." Immers krijgt *couple* in het meervoud een *s*, als het zelfstandig gebruikt wordt, evenals *pair* en *dozen.* Verder zegt men: *I have heard that expression s c o r e s of times.*

382. Voor *Welsman* lees *Welshman.* Achter *Cornishman* moet *etc.* staan. Op het oogenblik valt mij b.v. ook *Norseman* in.

L. P. H. EIJKMAN.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

I. Vertaling in het Nederlandsch.

THE OPENING SPEECH OF THE GREAT PEACE CONFERENCE.

In the name of my august sovereign, I have the honour to bid you welcome, and to express the feelings of profound respect and lively gratitude which I entertain towards the Emperor of all the Russias, who, in appointing the Hague as the meeting-place of the Peace Conference, paid a high honour to our country. The Emperor of Russia in taking that noble initiative which has evoked the plaudits of the whole civilized

DE OPENINGSREDE VAN DE GROOTE VREDESCONFERENTIE.

Uit naam mijner doorluchtige Vorstin heb ik de eer U welkom te heeten en uiting te geven aan het gevoel van diepen eerbied en oprechte dankbaarheid, 't welk ik [1]) koester jegens den Keizer aller Russen, die zulk een groote eer aan ons bewees door 's-Gravenhage als vergaderplaats van de Vredesconferentie aan te wijzen. Met het nemen van dat edel initiatief, hetwelk den bijval van de geheele beschaafde wereld heeft

world, desired to realise the wish expressed by one of his most illustrious predecessors, the Emperor Alexander I., to see all the Sovereigns and all the nations of Europe come to an agreement among themselves to live together like brothers, aiding one another in their mutual necessities. Inspired by these noble traditions of his august ancestor, his Majesty proposed to all the Governments whose representatives are here to-day, the assembling of a conference whose task should be to seek means for putting an end to incessant armaments, and preventing the calamities which threaten the entire world. The day of the meeting of this Conference will be, beyond doubt, a day of mark in the history of the century which is about to close. It coincides with the fête which all the subjects of the Czar celebrate as a national holiday, and in associating myself from the bottom of my heart with all possible wishes for the happiness of the magnanimous Sovereign, I will venture to constitute myself the mouthpiece of the whole civilized world in expressing the hope that his Majesty, seeing the realisation of his generous schemes through the efforts of this Conference, may be able in the future to look back on this day as the most glorious day in his life.

geoogst [2]), wilde de Czaar van Rusland den wensch verwezenlijken, door een zijner doorluchtigste voorgangers, Keizer Alexander I, geuit: dat hij alle Vorsten en alle volkeren van Europa tot een onderlinge overeenkomst mocht zien toetreden, om gezamenlijk als broeders te leven en elkander wederkeerig in nood bij te staan. Gedreven door de edele denkbeelden, die hij van zijn doorluchten voorzaat [3]) heeft geërfd [4]), stelde Z. M. aan al de Regeeringen, wier vertegenwoordigers hier heden aanwezig zijn, het samenkomen van een conferentie voor, die zich tot taak zou stellen middelen te beramen, om een einde te maken aan voortdurende krijgstoerustingen, en de rampen te voorkomen, die de geheele wereld bedreigen. De dag, waarop deze Conferentie vergadert, zal ongetwijfeld een dag van beteekenis zijn in de geschiedenis van de eeuw, die haar einde nadert. Hij [5]) valt samen met het feest, dat alle onderdanen van den Czaar als een nationalen feestdag vieren, en terwijl ik uit het diepst van mijn hart instem met alle mogelijke wenschen voor het geluk van den grootmoedigen Vorst, waag ik het, mij tot tolk te maken van de geheele beschaafde wereld en de hoop uit te spreken, dat Z. M. zijn edelmoedige plannen door de bemoeiingen dezer Conferentie moge verwezenlijkt zien, en in de

toekomst op dezen dag zal kunnen terugblikken als den roemrijksten dag zijns levens.

Her Majesty, my august Sovereign, imbued by the same sentiments which inspired the Emperor of Russia, desired to place at the disposal of the Conference the most beautiful historical monument in her possession. The hall in which you are now assembled is decorated by the best artists of the Seventeenth Century. It was built by the widow of Prince Frederick Henry in memory of her noble husband. Among the groups of allegorical figures which you will admire here, one -- connected with the Peace of Westphalia — merits very special attention. It is the one which is at the doorway of this hall, where you see Peace entering this hall to close the Temple of Janus. I trust that this beautiful allegory will be of good augury for your labours, and that after you have completed them you will be able to say that Peace, whom Art has introduced into this hall, has left it to spread her blessings among the whole of humanity.

H.M., mijn doorluchtige Vorstin, doordrongen [6]) van dezelfde gevoelens, die den Keizer van Rusland bezielden, wenschte het schoonste geschiedkundig monument in haar bezit ter beschikking der Conferentie te stellen. De zaal, waarin Gij thans vergaderd zijt, is versierd door de beste kunstenaars van de zeventiende eeuw. De weduwe van Prins Frederik Hendrik liet haar bouwen ter nagedachtenis aan haar edelen gemaal. Onder de zinnebeeldige voorstellingen, die Gij hier zult bewonderen, is er één — betrekking hebbende op den vrede van Westfalen — die zeer bijzonder de aandacht verdient. Het is die, welke zich aan den ingang van deze zaal bevindt, waar Gij den Vrede deze zaal ziet binnentreden, om den Tempel van Janus te sluiten. Ik vertrouw, dat deze schoone allegorie een gunstig voorteeken voor Uw arbeid zal zijn, en dat Gij, na dien volbracht te hebben, zult kunnen zeggen, dat de Vrede, door de Kunst in deze zaal binnengeleid, haar verlaten heeft, om zijn zegeningen onder de geheele menschheid te verspreiden.

G. Lely.

OPMERKINGEN.

1). Dit is niet geheel in den haak. De Minister kan niet uit naam der Koningin uiting geven aan een gevoel, dat hij zelf koestert. 2). Uitgelokt komt dichter bij het begrip door *evoked* uitgedrukt. 3). Een der inzenders had hier stamvader geschreven. De eerste keizer uit het Huis van Romanow, waartoe Alexander behoort, was Michael Feodorowitsch, die in 1645 stierf; dus kan Alexander I onmogelijk de stamvader zijn. 4). Wij hebben van deze omzetting gebruik gemaakt, om zooveel mogelijk uitheemsche woorden te vermijden. 5). Velen hadden hier ten onrechte het geschreven. 6) Doortrokken van gevoelens zegt men niet.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

(Uit: *Jaloersch.*)

Na een slapeloozen nacht had Mary haar besluit genomen en hare toekomst afgebakend volgens een geheel ander plan, dan zij zich vroeger gevormd had.

Het was een avond in het midden van Augustus. Ellen zat onder de veranda te naaien en Karel liep rookende en pratende op en neêr. Hoewel Ellen naar hem luisterde, kon men wel merken, dat zij in hare eigene gedachten verdiept was. Karel had altijd het hoofd vol met plannen voor het graven van nieuwe slooten, het aanleggen van wegen, het bouwen van schuren en dergelijke, en hij was gelukkig genoeg, om, wanneer zijne beurs de uitvoering van deze plannen belette, zich niet ter neder geslagen te gevoelen, maar zijne gedachten weer over iets anders

1. After a sleepless night Mary had made up her mind, and mapped out her future after quite another plan than she had formed before.

2. It was one evening in the middle of August. 3. Ellen was sewing under the veranda, and Charles walked up and down, smoking and talking. 4. Although Ellen was listening to him; it was pretty clear that she was occupied with her own thoughts. 5. Charles always had his head full of plans for the digging of new ditches, the constructing of roads, the building of barns and the like, and if his purse prevented the execution of these plans, he was fortunate enough not to feel cast down, but to turn his thoughts to something else. 6. He

te laten gaan. Hij was nu juist bezig met Ellen te bewijzen, hoe voordeelig het zijn zou, een nieuw pad in het bosch te maken, en liet zich in zijne rede niet storen, doordat Mary naar buiten kwam en zich naast Ellen nederzette. Mary luisterde weinig naar hetgeen hij zeide; zij zag er bleek uit, speelde zenuwachtig met de schaar van Ellen en staarde peinzend voor zich uit. Ellen bemerkte dit en werd plotseling ongerust. Wat zou er nu komen?

Eindelijk bemerkte Karel, hoe afgetrokken de beide zusters waren.

„Wat is er toch gaande?" vroeg hij eensklaps, terwijl hij beiden verwonderd aankeek. „Mary ziet er zoo ernstig uit; hebt gij iets gewichtigs mee te deelen?"

Mary zag met een gedwongen lachje op.

„Misschien," sprak zij met onzekere stem.

Zij haalde diep adem; de woorden bleven haar in de keel steken; hare gedachten raakten verward. Het was zoo moeilijk te zeggen, wat gezegd moest worden.

„Ja, ik heb u iets gewichtigs te zeggen," sprak ze eindelijk kortaf en eenigszins bits, „iets, dat u beiden, zooals ik weet, leed zal doen."

Ellen werd zoo wit als een doek; zij begreep dadelijk, wat er komen zou.

„Dat ons leed zal doen?" her-

was just then proving to Ellen how advantageous it would be to make a new path in the wood, and did not suffer himself to be interrupted in his speech by Mary's coming outside and seating herself beside Ellen. 7. Mary listened little to what he said; she looked pale, played nervously with Ellen's scissors, and stared before her, lost in thought. 7. Ellen noticing this, suddenly became uneasy. 9. What was coming now?

10. At last Charles perceived how absorbed the two sisters were.

11. "What is the matter?" he asked suddenly, looking wonderingly at both. 12. "Mary looks so serious; have you got something important to tell me?"

13. Mary looked up with a forced smile.

14. "Perhaps," she said in an unsteady voice.

15. She breathed hard; the words stuck in her throat; her thoughts became confused. 16. It was so difficult to say what must be said.

17. "Yes, I have something important to tell you," she said at last, curtly and somewhat sharply, "something that will grieve you both, I know."

18. Ellen grew [as] white as a sheet; she understood at once what was coming.

19. "That will grieve us?"

haalde Karel langzaam, als had hij de woorden niet begrepen.

„Ja, dat denk ik en dat hoop ik," zeide Mary met bevende stem. „Ik hoop niet, dat gij mij grillig en ondankbaar zult noemen, maar, geloof mij, ik doe het niet zonder reden, niet zonder lang in tweestrijd gestaan te hebben — ik kan niet langer bij u blijven."

Er kwam geen antwoord. Ellen verborg het aangezicht in hare handen, en Karel staarde Mary aan, alsof hij vreesde, dat zij krankzinnig geworden was.

Charles repeated slowly, as if he had not understood the words.

20. "Yes, I think so and I hope so," said Mary in a trembling voice. 21. "I hope you won't call me whimsical and ungrateful, but, believe me, I don't do it without a reason, not without a long struggle — I can't remain with you any longer."

22. There came no reply. Ellen hid her face in her hands, and Charles stared at Mary as if he feared that she had gone mad.

N. A. C.

OPMERKINGEN.

1. De geijkte uitdrukking voor afbakenen is in dezen zin *to map out*. — *After* mag door *according to* vervangen worden. — *A plan (scheme) totally different from that (the one) which she had formed before.* — *Made; conceived.* — *For herself* is geheel overbodig. *For her* en *to herself* zijn bepaald fout. — *Formerly* en *in former times* beteekenen in vroegere tijden, hetgeen, dunkt ons, hier de bedoeling niet is.
2. *In the midst of* = te midden van.
3. *Sat sewing.* — *The terrace* kan niet goed zijn, want die is niet overdekt. — Let op de spelling van *veranda.* — *Paced.* — *Was walking* is niet mooi, omdat er nog twee tegenw. deelwoorden volgen. — *To and fro.* — *Walked smoking and talking up and down* is zeer leelijk, en, naar ons beste weten, ook niet goed. — Na *talking* mag men *the while* zetten.
4. *Though.* — *Listened. Lent him an ear.* — *It was obvious (evident). One could easily see (perceive, observe). It could be perceived. It was to be observed.* — *Absorbed in (lost in) her own thoughts* kan moeilijk met luisteren samengaan. Wie *absorbed in thoughts* is kan niet luisteren, en wie luistert kan niet *absorbed in thoughts* zijn. Hetzelfde bezwaar hebben wij tegen *she was in a brown*

study. — *Thoughts of her own* komt overeen met eigen gedachten, niet met *haar* eigen gedachten.

5. *The head* is fout, zooals men in iedere spraakkunst kan lezen. — *Charles's brains were always running on the digging of new ditches.* — *Full with plans* is fout. — Het lidwoord vóór *digging*, *constructing* en *building* mag wegvallen, mits men ook *of* uitlaat. — *Dikes* (dat ook dijken beteekent) mag *ditches* vervangen. *Moat* is een gracht om een versterking of een kasteel. — *To lay out* wordt wel van het aanleggen van een tuin gezegd, maar niet van een weg. *To contrive* (dat het begrip van uitdenken in zich bevat) is niet op een weg toepasselijk. — Uit den tekst blijkt niet, of hier *barns* of *sheds* bedoeld worden. De eerste zijn bergplaatsen voor graan, vlas, hooi enz., de tweede voor gereedschap, karren, wagens enz. — *And such like; etc.* — Hij was gelukkig vereischt eenig nadenken. Beteekent het hij had een gelukkig leven, hij gevoelde zich gelukkig, dan moet het zijn: *he was happy.* Wij meenen echter, dat de bedoeling deze is: wanneer zijn beurs de uitvoering van deze plannen belette, dan gevoelde hij zich niet terneergeslagen, en dat was gelukkig voor hem. In die beteekenis wordt *fortunate* vereischt. — Zette men in dezen zin *when* in plaats van *if*, dan zou het aan toen beantwoorden. — *He* (niet *his purse*) *could not afford the execution. His purse was an obstacle to the execution.* — *Realization; carrying out.* — *Prevented him from carrying out* (*realizing*). — *So fortunate as not to feel cast down. He was of such a fortunate disposition as.* — *Disheartened*, *downhearted*, *discouraged*, *dejected*, *in low spirits*, *melancholy* drukken verschillende graden van terneergeslagenheid uit. Het laatste is wel wat al te sterk. — *Fix his thoughts on*, *direct his thoughts to*, *let his thoughts dwell on*, *allow his thoughts to dwell on*, *fix his attention on*, *give his mind to* zijn alle goed. — *Other things instead.*

6. *Engaged in proving; in the act of proving. Busy proving:* het voorzetsel *in* wordt thans algemeen na *busy* uitgelaten. — *Explaining* voor *proving* is hier niet bepaald fout, al drukt het een zwakker begrip uit, zooals bekend is. — Het blijkt hier niet duidelijk, of hier *advantageous*, dan wel *profitable* bedoeld wordt. Wil hij zeggen, dat het aanleggen van een pad zijn nut zal hebben, dat hij den toestand van het bosch beter zal maken, dan moet het *advantageous* zijn. Bedoelt hij daarentegen, dat het

voordeel hetwelk hij hoopt te trekken, ruimschoots zal opwegen tegen den arbeid of het geld er aan besteed, dan is *profitable* het juiste woord. — *How great an advantage a new path in the wood would be.* — *To disturb* heeft in verband met zijn oorsprong (het is afgeleid van Lat. turba = tumult, beroering) de beteekenis van in beroering brengen, de rust of den geregelden gang van zaken verstoren, tornen aan. Wij geven de volgende voorbeelden uit Murray: *The sea raged and seemed disturbed as it is under London-bridge.* — *No buzzing sounds disturb their golden sleep.* — *Do not disturb the plants after they show signs of bloom.* — *No sufficient grounds have been shown for disturbng that judgment or for granting a new trial.* Uit deze voorbeelden blijkt, dat wij *disturb* in onzen zin niet kunnen gebruiken. — *Did not let interrupt himself* is een grove fout; immers *to let* vereischt een vierden naamval met een onbepaalde wijs na zich, b.v. *Let him come.* Volgens deze verklaring zou het dus moeten zijn: *Did not let himself interrupt.* Maar *himself* ondergaat de handeling van *interrupt*, dus moet dit werkwoord in den lijdenden vorm staan: *Did not let himself be interrupted.* Deze constructie met *to let* is echter niet gebruikelijk. — *Did not suffer himself to be led away from the subject by.* — *Argumentation.* — *Mary's* mag ook *Mary* zijn. Dan wordt het gerund *coming* een tegenwoordig deelwoord. — *Out of doors.* — *By Ellen's side.*

7. *Paid little attention; did not pay much attention.* — *Was saying.* — *Twiddled Ellen's scissors nervously* is niet bepaald fout; maar *to twiddle* is eigenlijk vlug met de vingers ronddraaien. — *Stared meditatively (pensively, musingly, thoughtfully) before her* (niet *herself*). *Wistfully* wordt volgens Webster in deze beteekenis zelden gebruikt. — *Stared before her, meditating.*
8. *Perceiving; remarking; observing.* — Men zegt: *to turn sour, pale, soldier, Protestant,* maar *to turn uneasy* is ons niet bekend. — *Grew alarmed.* — Zondigen tegen de plaatsing van het bijwoord (b.v. *became suddenly* in plaats van *suddenly became*) wordt nog te dikwijls gedaan.
9. *What was up now? What was going to happen now?*
10. Het eenige woord, dat in dezen zin tot moeilijkheid kan aanleiding geven is afgetrokken. Wij willen de varianten, die wij aantroffen, achtereenvolgens bespreken. *Abstract* is volgens

Murray in deze beteekenis verouderd. *Distracted* is verward (van den geest), b.v.: *The minds of men were too distracted for so deliberate a plan.* Zelfs kan het krankzinnig beteekenen, b.v.: *He raved like one distracted. Reserved* is teruggetrokken. *Self-contained* is ook geheel fout; de beteekenis wordt het best verklaard door een aanhaling uit *A Christmas Carol* van Dickens: *Scrooge was as self-contained as an oyster. Absent-minded* mag *absorbed* vervangen.

11. *What's up? what is going on now? — All of a sudden; of a sudden; all on a sudden; on a sudden; all at once* (niet *at once*). — *In* (*with*) *astonishment* (*surprise*) is in dit geval beter dan *looking surprised* (*astonished*) *at both*, omdat men dit laatste zou kunnen opvatten, alsof *at both* op *surprised* en *astonished* sloeg.
12. *Earnest; grave* (niet *gravely*). — *Anything* is hier niet goed, omdat hij uit haar voorkomen opmaakt, dat zij werkelijk iets belangrijks heeft. — *Something of importance. Something interesting* (iets belangwekkends) doet iemand er niet ernstig uitzien. *Have you something of importance to communicate* is natuurlijk goed, maar wat deftig voor iemand als Karel.
13. Wanneer een meisje haar mond tot een glimlach plooit, om er lief uit te zien, dan zou men kunnen spreken van een *affected smile.* In dezen zin is *affected* dus misplaatst. *Smirking* heeft dezelfde beteekenis als *smiling affectedly.*
14. *In a faltering voice. Falteringly. She said hesitating. Uncertain* zouden wij hier niet durven goedkeuren.
15. *She breathed hard* beteekent eigenlijk: Zij haalde met moeite adem. De meer letterlijke vertaling zou luiden: *she breathed deep; she fetched* (*drew*) *a deep breath. — Her thoughts got mixed up.*
16. *Difficult* mag door *hard* vervangen worden. — Deze zin is voor twee uitleggingen vatbaar. Ten eerste kan de schrijver met deze woorden vertellen, wat er op dat oogenblik in Marie omging, zoodat hij eenvoudig haar gedachte uitspreekt: „Het is zoo moeilijk te zeggen, wat ik *moet* (*must*) zeggen." In dat geval kan alleen *must* gebruikt worden. Ten tweede kan de schrijver zijn eigen oordeel uitspreken: Zij *moest* het zeggen, maar het was moeilijk voor haar. Vat men het aldus op, dan is moest Verleden Tijd van de Aantoonende Wijs, en aangezien die van *must* niet bestaat, moet men dan

van *had to* gebruik maken. *Was to* en *ought to* zijn niet goed.

17. Kortaf heeft hier de bijbeteekenis van aan het onbeleefde grenzende. Dit wordt uitgedrukt door *curtly*, zoodat de varianten *briefly*, *shortly* en *abruptly*, die deze bijbeteekenis niet hebben, niet zoo goed zijn als *curtly*. Sommigen hadden *tartly* in plaats van *curtly*, anderen in plaats van *sharply* gezet. Wij kiezen het als variant van het laatste. Andere varianten daarvoor zijn *harshly*, *snappishly*. — *Rather sharply*; *sharply in a way*. — *Cause grief to you*. *For which both of you will be sorry* (= dat u beiden zal spijten) is zwakker. *At which both of you will be vexed* (= waarover gij beiden het land zult hebben; waaraan gij u beiden zult ergeren) is een ander begrip. *That will do harm to both of you* = dat u beiden schade zal berokkenen. *That will regret you both* (= dat van u beiden spijt zal hebben) is onzin. — *I am sure.*

18. *Turned.* — *As pale (white) as a clout* schijnt in onbruik te zijn geraakt. Althans de laatste aanhaling in Murray is van 1795. Goede varianten zijn: *pale as a sheet; pale as death (ashes, a corpse, a ghost, a witch)*; *white as snow*. — *She knew immediately.* — *What would follow.*

19. *As* wordt alleen in poëzie in plaats van *as if* gebruikt. — *He had not grasped the meaning of the words.*

20. *I think and hope so.* — In het Nederlandsch valt de klemtoon op denk en hoop. Legt men den nadruk op dat, dan wordt het in het Engelsch: *that is what I think and hope.* — *With a trembling voice* wordt wel aangetroffen, maar niet zoo dikwijls als *in a trembling voice*. — *A faltering voice* is meer een aarzelende stem. *In a quivering voice* en *with a tremor in her voice* zijn goede varianten.

21. *I hope not that you will* moet in ieder geval *I don't hope that you will* zijn; maar de gewone constructie in het Engelsch is: *I hope you will not etc.* — *Capricious* is ook goed. *Fickle* = wispelturig. — *Without reason. Without having a good reason* (*a* mag hier niet uitgelaten worden). — *Mental struggle* (*conflict*). *Without being undecided* (*irresolute*) *for a long time.* — *Stay.*

22. *No answer came* (*followed*, *was returned*). — *Covered her face with her hands. Hid* mag ook door *buried* vervangen worden. — *Gazed.* — *She had turned (run) mad. She was off her head.*

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. G. Lely, Amsterdam. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — M. H. R., Amsterdam. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — J. v. D., A. — Cato Deckers, Heeze. — J. Bokhout, Sliedrecht. — G. C. Kiberd, Amsterdam.

II. N. A. C. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — Ph. W., Zwolle. — M. H. R., Amsterdam. — C. M. Rombouts, Den Haag. — G. C. Kiberd, Amsterdam. — A. S. Degens, Velsen. — G. Lely, Amsterdam. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — S. E. Thieme, Amsterdam. — J. A. S., G.

Chips.

I.

To touch Wood.

A very familiar piece of superstition in Holland is what is called "aftikken". A man has been boasting that in this or that respect he has been greatly favoured by fortune, e. g., that he has never been ill, that Death has never snatched away any of his nearest relations etc. But, as if he were afraid to have incensed by his boastful words the Powers that rule his fate, he deems it necessary to pacify them by rapping the table with his finger two or three times. In England the same superstition prevails; but to avert Heaven's punishment for his boastfulness, it is necessary that he should touch the *wood* of the table, because a rap on the table covered with a cloth is a powerless charm:

You will excuse my pulling up the table-cloth; for when I hears that kind of talk, I likes *to touch wood.*

(From a Cornish Window. Pall Mall Mag., 141. May 1898).

II.

The man which.

I cannot remember that any grammarian makes mention of the fact, that the relative pronoun *which* is occasionally used in reference to persons. Still, such is the case. I subjoin a couple of evidences in which the word *man* is its antecedent. *Which* is evidently used here because *man* signifies the qualities, the characteristics, the virtues and vices that make up the man:

He is exactly *the man which* such an education was most likely to form. (Anthony Trollope. The Warden. Tauchn. 20).

He was not *the man which* the Jupiter (a newspaper) had described him to be. (Ibid. 111).

III.

The County Galway.

It is a well-known rule in grammar that geographical denominations are preceded by *the* and followed by *of* when a proper name follows, e. g. the City of London. Ireland only is impatient of this restraint,

and lawlessness reigns in this, as in so many other respects. For we find indiscriminately: county Galway, *the* county Galway, and *the* county *of* Galway.

A poaching affray took place on Sunday morning at Brittas, *county Dublin.* (Times. Weekly Ed. 31/9 '95).

The property of the famous monastic establishment of Kells in *county Meath.*

(The Duke of Argyll. Scotland as it was and as it is. I 15).

He went to reside in *county Wicklow.*

(Times. Weekly Ed. 1/5 '96).

A singular revolt against ecclesiastical authority in the Roman Catholic parish of Killannin in *the county Galway* has now assumed a formidable aspect. (Ibid. 13/9 '95).

Lissoy, in *the county Westmeath*, that sweet Auburn which every person has seen in fancy. (Thackeray. Oliver Goldsmith).

We made an excursion into *the county Wicklow.*

(Lockhart's Scott. Chandos Classics II 153).

Who.... had set up their home in *the county Wicklow.*

(McCarthy. A Hist. of our own Times vol. V 74).

His mother was then in his ancestral house at Avondale in *the county of Wicklow.* (Athenaeum 5/6 '97).

Avondale in *the county of Wicklow.*

(McCarthy. A Hist. of our own Times. Vol. V, 75).

This morning we went into *the village Duro.*

(Times. Weekly Ed. 21/8 '96).

IV.

Curvetted, etc.

Contrary to the rule which lays down that verbs double their final consonant before *ed*, *est* and *ing* only, when one vowel precedes and the last syllable is stressed [1]), there are a great many words in *t* which, with their last syllable unstressed, yet double their *t:*

Distillers are knighted and *baronetted.* (Sat. Rev. 26/6 '97).

The old surgeon was delighted to speak to a *coronetted* carriage in the midst of the full Strand.

(Thackeray. Pendennis. Smith, Elder & Co., 723).

Shaved, curled and *cossetted* up. (Punch 23/4 '98. 189*a*).

[1]) Verbs in *l*, of course, may be stressed anywhere.

Prince Eugene *curvetting* at the head of his command.
(Forbes. Memories. Tauchn. II. 10).

The barb . . . . . *curvetted* with joy.
(Disraeli. Lothair. Tauchn. I. 169).

Curvetting steeds. (Sat. Rev. 6/5 '99).

Conan Doyle . . . . this many-*facetted* man.
(Sat. Rev. 28/9 95).

A little *facetted* pavilion.
(Wells. The Invisible Man. Pearson 122).

How *fidgetted* [1]) you seem.
(Hardy. Jude the Obscure. Tauchn. II 45).

. . . . . to the great worrying and *fidgetting* of myself.
(Forster. Life of Dickens. Ch. Dickens Ed. I 78).

I am slippered and *jacketted.* (Ibid. I 51).

They don't care about dinners and *junkettings* just now.
(Philips. A Question of Colour. Tauchn. 13).

The men *picketted* their horses.
(Disraeli. Lothair. Tauch. II. 62).

Seamen, nightcapped and *ringletted.*
(Weyman. Shrewsbury. Tauchn. II 182).

One of the girls behind the counter *rivetted* my attention.
(Philips. A Full Confession. Tauchn. 240).

The landlords *boycotted* the tenants.
(Frankf. Moore. The Millionaires. Tauch. 41).

. . . . *boycotted* . . . . (Hall Caine. The Christian. Heinemann 317).

its *wainscotted* rooms.
(Forster. Life of Dickens. Ch. Dickens Ed. I. 16).

if he tried *autocratting* any more. (Illustrated Bits 20/5 '99).

It will be noticed that most of the verbs in question end in *et*, and I venture to offer the following explanation. Words ending in *ette* are stressed on the final syllabe — a sure sign that they are of late introduction and are still felt as foreigners. Those among them which became more familiar shifted their accent on to one of the

---

[1]) cf.: My horse gets *fidgetty*. (Punch 12 2 '98. 61c).
also: But the *ricketty* blast runs shrilly and fast.
(Tennyson. The Coach of Death. In: T's Life by his Son. Macmillan I. 28).
ricketty platforms. (Punch 10 12 98. 265c).
a couple of *ricketty* chairs. (Adcock. East End Idylls. 97.)

preceding syllables, at the same time changing their ending into *et*. The above verbs have *tt* as a reminiscence of the time when all verbs in *et (te)* were final-stressed.

Utrecht, July '99. P. FIJN VAN DRAAT.

Examen-opgaven (M. O. Acte A, 1899).

Al is dit tijdschrift hoofdzakelijk bestemd voor hen, die zich voor een lagere Acte willen bekwamen, wij weten bij ervaring, dat zeer velen onzer lezers ook belang in de examens M. O. stellen. Daarom ruimen wij hier een plaats in voor de schriftelijke opgaven, die dit jaar voor de Acte A zijn gedaan en voegen er de vertaling bij. Voor opmerkingen ontbreekt ditmaal plaatsruimte. Mocht men omtrent enkele punten, deze opgaven betreffende, inlichtingen verlangen, dan zullen wij die in een volgend nummer gaarne verstrekken.

Vertaling uit het Engelsch.

Tijd 1 u. 45 min.

Pauline, by pride
Angels have fallen ere thy time; by pride —
That sole alloy of thy most lovely mould —
The evil spirit of a bitter love,
And a revengeful heart, had power upon thee.
From my first years my soul was filled with thee:
I saw thee, and the passionate heart of man
Entered the breast of the wild-dreaming boy;
And from that hour I grew — what to the last
I shall be — thine adorer! Well, this love,
Vain, frantic, guilty, if thou wilt, became

A fountain of ambition and bright hope;
I thought of tales that by the winter hearth
Old gossips tell — how maidens sprung from kings
Have stooped from their high sphere; how love, like death,
Levels all ranks, and lays the shepherd's crook
Beside the sceptre. Thus I made my home
In the soft palace of a fairy Future!
My father died; and I, the peasant-born,
Was my own lord. Then did I seek to rise
Out of the prison of my mean estate;
And, with such jewels as the exploring mind
Brings from the caves of knowledge, buy my ransom
From those twin gaolers of the daring heart —
Low birth and adverse fortune. Thy bright image
Glassed in my soul, took all the hues of glory,
And lured me on to those inspiring toils
By which man masters men! For thee I grew
A midnight student o'er the dreams of sages;
For thee I sought to borrow from each Grace
And every Muse such attributes as lend
Ideal charms to love. I thought of thee,
And passion taught me poesy — of thee,
And on the painter's canvas grew the life
Of beauty! Art became the shadow
Of the dear starlight of thy haunting eyes!

Pauline, door trots zijn vóór uw tijd reeds engelen gevallen; door trots — de eenige smet, die uw zoo lieflijke persoon aankleeft — hadden de booze geest eener bittere liefde en een wraakzuchtig hart macht over u. Van mijn kinderjaren af was mijn ziel van u vervuld. Ik zag u, en de hartstocht van den man ontwaakte in de borst van den jongen met zijn wilde droomen; en van dat uur werd ik — wat ik tot het laatste toe zal zijn — uw aanbidder! Welnu, die liefde, ijdel, krankzinnig, schuldig, zoo gij wilt, werd een bron van eerzucht en schitterende verwachtingen. Ik dacht aan verhalen, die oude vrouwtjes 's winters bij den haard vertellen — hoe maagden, van koningen afstammend, uit haar hooge sfeer zijn afgedaald; hoe

de liefde, evenals de dood, alle standen gelijk maakt, en den herdersstaf naast den schepter legt. Zoo maakte ik mij een tehuis in het liefelijk paleis eener feeëntoekomst! Mijn vader stierf, en ik, de boerenzoon, was mijn eigen heer en meester. Toen zocht ik mij te verheffen uit den lagen stand, die mij als in een kerker gesloten hield, en met de juweelen, die de onderzoekende geest uit de schatkamers der kennis opdiept, mij vrij te koopen van die tweelingbewakers van het koene hart — lage geboorte en tegenspoed. Uw glansrijk beeld, in mijn ziel weerspiegeld, nam de verhevenste kleuren aan, en lokte mij aan tot dien bezielenden arbeid, waardoor de mensch zijn medemensch overheerscht! Om u ging ik mij tot in den nacht in de droomen der wijzen verdiepen; om u zocht ik aan iedere Gratie en iedere Muze die eigenschappen te ontleenen, welke aan de liefde ideale bekoorlijkheden schenken. Ik dacht aan u, en de hartstocht leerde mij dichten — aan u en op het doek van den schilder werd de schoonheid leven! De kunst werd een afschaduwing van het dierbare sterrelicht uwer oogen — die oogen, welke mij steeds voor den geest staan.

L. P. H. Eykman.

Vertaling in het Engelsch.

Tijd 2 uur.

Nog vóór de echo van dien schellen, doordringenden toon was weggestorven; nog vóór men een antwoord had kunnen vinden op de vraag, wie dien kreet geslaakt had, had zich een venster op de eerste verdieping van Artevelde's huis geopend, en op hetzelfde oogenblik vertoonde de groote volksleider zich aan de blikken van het woedende gepeupel. Daar stond hij nu, zich over de ijzeren leuning van het balkon buigende,

Even before the echo of tha shrill, piercing sound had died away; even before an answer could have been found to the question who had uttered that cry, a window had opened on the first floor of Artevelde's house, and at the same moment the great agitator showed himself to the eyes of the furious populace. There he stood, bending over the iron railing of the balcony, and motioning with his hand that he was going to

en met de hand een teeken gevende, dat hij hen zou gaan toespreken. Geen angst, geen vrees was op zijn gelaat te lezen; het getuigde slechts van stille droefheid en van innig medelijden.

Eerst was het hem zoo goed als onmogelijk, zich verstaanbaar te maken, want de woelige en luidruchtige menigte stroomde nog steeds van alle kanten onheilspellend te zamen, en dreigde hem met hunne toortsen en wapenen.

Maar toen men zag dat hij het was, duurde het niet lang, of er kwam een oogenblik stilte, en Artevelde zeide:

„Vrienden, wat wilt gij? Wat heeft u zoozeer tegen mij verbitterd? Zegt mij ronduit en duidelijk, wat ik misdaan heb; ik zal het naar vermogen weer goed maken."

„Gij zult ons teruggeven al wat gij ons ontstolen hebt," werd hem toegeroepen.

„Men bedriegt u, medeburgers," antwoordde Artevelde; „aan de schatkist heb ik nooit een enkelen penning ontnomen. Komt morgen bij klaarlichten dag weder, dan zal ik tot uwe voldoening rekenschap geven van al mijne daden, en ik twijfel niet, of gij zult tot de overtuiging komen, dat men u ten zeerste misleid heeft."

„Morgen terugkomen? Dat nooit!" riep Denijs met duivelschen lach. „Oogenblikkelijk moet

address them. No anxiety, no fear was to be seen on his face; it gave evidence only of silent grief and intense pity. At first it was all but impossible for him to make himself understood, for the tumultuous and noisy crowd were still ominously flocking together from all sides, and were threatening him with their torches and weapons.

But when the people saw that it was he, it was not long before there came a moment's silence, and Artevelde said: "Friends, what do you want? What has embittered you so much against me? Tell me plainly and distinctly what wrong I have done; I will make amends for it to the best of my ability".

"You shall return all that you have stolen from us," was called out to him.

"You are deceived, fellow-citizens," answered Artevelde; "from the exchequer I have never taken a single farthing. Come back in broad daylight to-morrow, then I will to your satisfaction account for all my deeds, and I have no doubt you will become convinced that you have been greatly misled."

"Come back to-morrow? Never!" cried Denijs with a diabolical laugh. "You shall satisfy our

gij aan onzen eisch voldoen. Gij *zult* ons ditmaal niet ontsnappen, verrader!"

Daarop hernam Artevelde, met nadruk en kracht:

„Herinnert gij u niet, mijne vrienden, dat ik mijne rust en mijn goed heb opgeofferd, ja niet lang geleden zelfs mijn leven heb gewaagd voor Vlaanderens verlossing en uwe welvaart? Hebt gij mij toen niet op deze zelfde plaats gezworen, mij bij te staan tot in den dood? Zijt gij het niet, die mij hier met opgeheven handen gesmeekt hebt, u vrijheid te geven? Heb ik mijn woord jegens u niet gehouden? Heb ik uw land niet verlost uit de verdrukking? En zoudt gij mij nu wreedaardig willen vermoorden, en uwe handen doopen in mijn onschuldig bloed? Ik bezweer u, te overwegen, welken man gij onwetend tot werktuig dient; erkent, dat de vijanden onzer vrijheid u hebben verblind, opdat ons volk machteloos zou nederzinken en zich buigen onder het schandelijkste juk. Laat den noodkreet uit mijn mond weerklank vinden in uw hart, en u terugroepen tot het gevoel van uwen heiligsten plicht!"

demand this instant. You shall not escape us this time; traitor!"

Upon this Artevelde resumed with emphasis and force: "Do you not remember, friends, that I have sacrificed my repose and my property, nay that not long ago I even risked my life, for the deliverance of Flanders and your welfare? Dit you not swear to me then on this very same spot that you would support me unto death? Is it not you that besought me here with uplifted hands to give you liberty? Have I not kept my word with you? Have I not delivered your country from oppression? And would you now cruelly murder me, and dip your hands in my innocent blood? I conjure you to consider what man you unknowingly serve as tools; acknowledge that the enemies of our liberty have blinded you, in order that our people should sink down powerless, and bend under the most shameful yoke. Let the cry of distress from my mouth find response in your hearts, and recall you to a sense of your most sacred duty!"

L. P. H. Eijkman.

Uitwerking der Opgaven voor dit nummer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit *Life and Writings of Addison* van MACAULAY.

EXAMEN-OPGAVE.

To Addison himself we are bound by a sentiment as much like affection as any sentiment can be, which is inspired by one who has been sleeping a hundred and twenty years in Westminster Abbey. We trust, however, that this feeling will not betray us into that abject idolatry which we have often had occasion to reprehend in others, and which seldom fails to make both the idolater and the idol ridiculous. A man of genius and virtue is but a man. All his powers cannot be equally developed; nor can we expect from him perfect self-knowledge. We need not, therefore, hesitate to admit that Addison has left us some compositions which do not rise above mediocrity, some heroic poems hardly equal to Parnell's, some criticism as superficial as Dr. Blair's, and a tragedy not very much better than Dr. Johnson's. It is praise enough to say of a writer that, in a high department of literature, in which many eminent writers

Aan Addison zelf zijn wij verbonden door een gevoel, dat zoo na aan genegenheid grenst, als dit maar mogelijk is met een gevoel, dat ingeboezemd wordt door iemand, die al 120 jaar in de abdij van Westminster rust. Wij vertrouwen echter, dat dit gevoel ons niet zal verleiden tot die verachtelijke vergoding, welke wij vaak aanleiding hadden in anderen af te keuren, en die zelden nalaat zoowel den vergoder als den afgod belachelijk te maken. Een geniaal en deugdzaam man blijft toch altijd een mensch. Al zijn vermogens kunnen niet in gelijke mate ontwikkeld zijn, en evenmin kunnen wij volkomen zelfkennis van hem verwachten. Wij mogen [1]) daarom gerust erkennen, dat Addison ons eenige opstellen heeft nagelaten, die zich niet boven het middelmatige verheffen: eenige heldendichten, welke ternauwernood op één lijn kunnen gesteld worden met die van Parnell; eenige kritieken even oppervlakkig als die van Blair; en een treur-

have distinguished themselves, he has had no equal; and this may with strict justice be said of Addison.

As a man, he may not have deserved the adoration which he received from those who, bewitched by his fascinating society, and indebted for all the comforts of life to his generous and delicate friendship, worshipped him nightly, in his favourite temple at Button's. But, after full inquiry and impartial reflection, we have long been convinced that he deserved as much love and esteem as can be justly claimed by any of our infirm and erring race. Some blemishes may undoubtedly be detected in his character; but the more carefully it is examined, the more will it appear, to use the phrase of the old anatomists, sound in the noble parts, free from all taint of perfidy, of cowardice, of cruelty, of ingratitude, of envy. Men may easily be named, in whom some particular good disposition has been more conspicuous than in Addison. But the just harmony of qualities, the exact temper between the stern and the humane virtues, the habitual

spel, dat niet veel beter is dan dat [2]) van Dr. Johnson. Het is lof genoeg, indien van een schrijver kan gezegd worden, dat hij zijns gelijke niet had in een hoofddeel der letterkunde, waarin vele uitnemende schrijvers zich onderscheiden hebben, en dat kan met strikte rechtvaardigheid van Addison getuigd worden.

Als mensch moge hij de aanbidding niet hebben verdiend van hen, die, betooverd door zijn bekorend gezelschap, en aan zijn edelmoedige en kiesche vriendschap al de geriefelijkheden des levens verschuldigd zijnde, hem iederen avond in zijn gelief koosden tempel bij Button bewierookten. Maar na volledig onderzoek en onpartijdig nadenken zijn wij al lang tot de overtuiging gekomen, dat hij op zooveel liefde en achting aanspraak kon maken, als iemand van ons zwak en dwalend geslacht rechtens kan doen gelden.

Er kunnen ongetwijfeld eenige vlekken in zijn karakter aangetoond worden; maar hoe zorgvuldiger men het nagaat, des te meer zal blijken, dat het, om de uitdrukking der oude ontleedkundigen te gebruiken, gezond was in de edele deelen, geheel vrij van den smet der trouweloosheid, der lafhartigheid, der weedheid, der ondankbaarheid, der afgunst. Men kan gemakkelijk mannen noemen, bij wie de een of andere

observance of every law, not only of moral rectitude, but of moral grace and dignity, distinguish him from all men who have been tried by equally strong temptations, and about whose conduct we possess equally full information.

bijzondere goede neiging meer in het oog viel dan bij Addison. Maar de juiste evenredigheid zijner hoedanigheden, het nauwkeurig evenwicht tusschen strengere en zachtere deugden 3), de gewoonte om alle wetten na te komen, niet alleen waar het rechtschapenheid, maar ook waar het adel en grootheid van ziel geldt, onderscheiden hem van allen, die aan even sterke verleiding hebben blootgestaan, en omtrent wier gedrag wij even volledige inlichtingen bezitten.

W. A. VAN DONGEN.

OPMERKINGEN.

1) De letterlijke vertaling Wij behoeven daarom niet te aarzelen te erkennen is, zooals de heer van Dongen opmerkt, minder vloeiend, omdat er tweemaal te in voorkomt. — 2) Johnson schreef één treurspel, n.l. *Irene.* — 3) Deze laatste zin is zeer moeilijk te vertalen. *Stern virtues* zijn de deugden, die b.v. voortvloeien uit plichtbesef, *humane virtues* zijn die, welke uit het hart voortkomen. Voor *moral grace and dignity* weten wij geen betere vertaling te geven.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

1. Hij loopt gevaar zijne gezondheid te verliezen, als hij zich

1. He runs the risk of losing his health if he so constantly

zoo onophoudelijk aan de ruwheid van het winterweder blootstelt. — 2. Zij klaagde over erge hoofdpijn. Geen wonder, daar zij deze week reeds tweemaal op een bal is geweest en eerst zeer laat in den nacht is thuisgekomen. — 3. Verleden jaar hebben wij zeer weinig sneeuw, maar des te meer regen gehad. — 4. Het Parlement komt gewoonlijk vroeg in Februari bijeen. — 5. Den 10[den] dezer ga ik uit de stad, om mijn oom in den Haag een bezoek te brengen; ik denk den 9[den] van de volgende maand terug te keeren, tenzij ik langer vacantie krijg. — 6. Een man, zooals hij, zonder eenigerlei kundigdeden, kan niet verwachten in zijne zaken te slagen. — 7. De schaar, die gij mij geleend hebt, is niet groot genoeg. — 8. Zijn beide schoonbroeders zijn in Indië; ook woont er te Batavia een vriend van hem, zoodat hij er op rekenen kan bij zijne aankomst met open armen ontvangen te zullen worden. — 9. Willem en Jan werden beiden gestraft; deze omdat hij te laat kwam, gene omdat hij zijn werk niet afhad. — 10. Het vonnis van de rechtbank luidde, dat de beschuldigde uithoofde van verstandsverbijstering niet verantwoordelijk was. — 11. Zij, die de wetten der natuur minachten (to disregard), verkorten hun leven. — 12. Het leven is geen ijdele droom; het hangt maar van ons af het

exposes himself to the inclemency of the winter-weather. — 2. She complained of a bad head-ache. No wonder, as she has been to a ball already twice this week, and she did not come home until very late at night. — 3. Last year we had very little snow, but the more rain. — 4. Parliament usually meets early in February. — 5. The tenth of this month I shall go out of town to pay a visit to my uncle at the Hague; I intend returning the 9th of next month, unless I get longer holidays. — 6. A man, like him, without any knowledge, cannot expect to succeed in his business. — 7. The scissors you have lent me, are not large enough. — 8. Both his brothers-in-law are in the Indies; besides, a friend of his lives at Batavia, so that he may be sure to be most cordially received on his arrival. — 9. Both William and John were punished; the latter because he was late, the former because he had not finished his work. — 10. The sentence of the Court of Justice ran, that the accused was not responsible owing to insanity. — 11. Those who disregard the laws of nature, shorten their own lives. — 12. Life is not an empty dream; it only depends on us to make it useful and fruitful. — 13. Formerly people wrote with goose-

nuttig en vruchtbaar te maken. — 13. Vroeger schreef men met ganzepennen (goosequills); thans bedient men zich meestal van stalen pennen. De eerste worden echter nog dikwijls door geleerden en vele schrijvers gebezigd. — 14. De natuur doet niets te vergeefs; de Schepper van het heelal heeft alles voor een zeker doel bestemd. — 15. De arme daglooner verdiende het dagelijksch brood voor een talrijk gezin, dat uit man, vrouw en zes kinderen bestond.

quills, now-a-days they generally write with steel pens. Those, however, are still often used by scholars and many authors. — 14. Nature does nothing in vain; the Maker of the universe has designed everything for a certain purpose. — 15. The poor day-labourer gained a livelihood for a numerous family, which consisted of husband, wife and six children.

A. S. Degens.

Opmerkingen.

1. *He runs a risk* is niet goed, omdat er van een bepaald gevaar gesproken wordt. *He is in danger of.* Voor het gebruik van *is running* bestaat geen enkele aanleiding. — *To lose* is niet bepaald fout, maar *of losing* is de gebruikelijke vorm. — *Losing health* is niet goed. *Impairing his health* (= zijn gezondheid te benadeelen) is niet zoo sterk. — Strikt genomen moest als door omdat vervangen worden. — *Continually; incessantly.* — *If he goes on exposing himself* (= als hij voortgaat met zich bloot te stellen) is niet precies hetzelfde. *If exposing himself so constantly* is geen Engelsch. — *Inclemencies. Roughness* is niet fout.

2. *Was complaining* kan goed zijn, b.v.: *When I entered the room, she was complaining of a bad headache.* Maar hier bestaat voor het gebruik van den *Progressive Form* geen aanleiding. — *Lamented* is hier geheel misplaatst. — *Severe* en *violent* zijn goed, maar *heavy* is fout. — *This is not to be wondered at. We need not wonder at this.* — Men zegt *she has been to a ball*, maar *she was at a ball;* het eerste antwoordt op de vraag Waarheen?, het tweede op de vraag Waar? *On a ball* is een krasse fout. —

She has not come home is geheel fout. Dit wordt duidelijk wanneer men den zin als volgt aanvult: *When she left the ball, she did not come home etc.*, of: *on both occasions etc.* Hieruit blijkt duidelijk de bedoeling van den spreker: de handeling van het thuiskomen is afgeloopen, en de tijd, waarin zij plaats had, is voorbij. — *Did not return* [*home*]. — *Till. No sooner than very late* is geen Engelsch. — *Late in the evening* beantwoordt niet aan laat in den nacht. Men denke er om, dat de Engelschman spreekt van 1, 2, 3 *etc. o'clock in the morning.* Ook zegt hij: *He came home in the small hours.*

3. *We have had* is natuurlijk fout. Zie uw spraakkunst. — *We had all the more rain.*

4. Vóór *Parliament* mag geen lidwoord staan. — *Generally.* — Voor het gebruik van *meet* bestaat geen enkele reden. — *In the beginning of February.*

5. *On the tenth.* — Voor *of this month* mag men *inst.* (= *instant*) zetten. — *Leave town.* — *To visit my uncle.* — Omtrent *at* zegt Murray: „Particularly used of all towns, except the capital of our own country [1]), and that in which the speaker dwells (if of any size), also of small and distant islands or parts of the world. *At* is hier dus boven *in* te verkiezen. — *I think I shall return* drukt minder zekerheid uit dan *I intend to return. I think to return* moet als verouderd beschouwd worden. — *I intend to return* is goed. — *On the* 9th (*prox.* = *proximate*). — *Provided* = mits. — *I should get* (= ik mocht krijgen) drukt minder zekerheid uit dan *I get.* — *A longer vacation.*

6. *As he is* voor *like him* is niet fout. — Het blijkt niet duidelijk uit den zin, wat met kundigheden bedoeld wordt. Daarom is *abilities* niet fout, maar *skill* (= bedrevenheid) achten wij minder gelukkig gekozen. — Zijn zaken beteekent hier blijkbaar zijn beroep, en dan is *his affairs* niet de juiste uitdrukking.

8. *His two.* — *The Dutch East-Indies. India* (= *Hindostan*) wordt hier niet bedoeld. — *He has a friend living at Batavia.* — *He may depend upon being received with open arms.* — *Welcomed* is niet precies hetzelfde als *received.* — *At his arrival.*

---

1) Dat is: *London.*

9. *Both* mag ook tusschen *were* en *punished* staan. — *That* en *this* mogen van personen niet gezegd worden. — *He came late* gebruikt men in deze beteekenis niet. — *For being late ..... for not having finished his work.* — *Task.*

10. In een *trial by jury* in Engeland *the jury gives* of *returns a verdict*, en *the judge passes sentence* of *pronounces judgment. Verdict* is hier dus fout en *the verdict returned from the jury* zou in ieder geval *by the jury* moeten zijn. — *Court* en *tribunal* zijn goed. — *Was.* — *On account of.* De gewone rechtsformule is: *temporary insanity* of *while being of unsound mind.*

11. *They who* is niet aan te bevelen. — *Abbreviate* met betrekking tot tijd wordt door Murray als *archaic* opgegeven.

12. *No empty dream* zegt men niet. Deze zin doet denken aan het bekende gedicht *A Psalm of Life* van Longfellow:

    Tell me not in mournful numbers,
    Life is but an empty dream etc.

    Depends of us is een krasse fout. — *To render.* — *Fertile* (= vruchtbaar in den zin van *in staat* vrucht te dragen) is fout. De bedoeling is vruchtdragend, en dat wordt weergegeven door *fruitful. Successful* is niet fout, al drukt het een eenigszins ander begrip uit dan vruchtbaar.

13. *In former times.* — *By this time* (= tegen dezen tijd) is geheel fout. *At present* is goed. — *Usually write.* — *Mostly* (= meestal) is geen letterlijke vertaling. — *Steel pens are generally made use of.* — Volgens een ingezonden stuk in *Notes and Queries* zijn er streken in Engeland, waar *nibs* voor *pens* niet bekend is. Volgens eigen ondervinding is deze uitspraak niet op Londen van toepassing. — *The former.* — *Learned men (people).* — *Writers.*

14. *Does not do anything.* — *The Creator; the Author.* — *Has allotted to everything a special destination* lijkt veel op „*shirking the difficulty.*" In ieder geval is deze vertaling wel wat vrij. — Omtrent *to destine* zegt Murray: „To appoint or fix beforehand, to predetermine by an unalterable decree or ordinance. Now chiefly in *passive.* Daarom hebben wij dit werkwoord niet gebruikt. — Doel beteekent hier doeleinde, en in dien zin kan *aim* niet gebruikt worden.

15. *Journeyman* is een losse knecht. — *Earned.* — *A living.* *Daily bread* (zonder lidwoord). *His daily bread* zou goed zijn, als er niet op volgde *for a numerous family.* — *Consisting of.*

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. W. van Dongen, Rotterdam. — D. Arnolds, Roosendaal. — A. S. Degens, Velsen. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — W. C. J. Smulders, Maastricht.

II. A. S. Degens, Velsen. — G. Lely, Amsterdam. — W. A. van Dongen, Rotterdam. — C. M. Rombouts, Den Haag. — W. C. J. Smulders, Maastricht.

Lijst van Nederlandsche en Engelsche vogelnamen.

Op verzoek van den Heer Eykman heb ik onderstaande lijst gereed gemaakt. De grove fouten, welke in onze school- en woordenboeken tegen de vertaling der vogelnamen gemaakt worden, deden mij te eer dit werk ondernemen. Bij de samenstelling heb ik gebruik gemaakt van de volgende werken:

H. Schlegel, Vogels van Nederland.

J. H. van Balen, Onze vogels.

A. E. Brehm, Bird-life.

W. Swaysland, Familiar Wild Birds.

W. Warde Fowler, A Year among the Birds.

A Dictionary of British Birds, by Montagu; edited by E. Newman.

A List of British Birds, by H. T. Wharton.

Naamlijst der in de Provincie Friesland in wilden staat waargenomen vogels, met vermelding van al de soorten, die in Nederland voorkomen, door Mr. Herman Albarda (niet in den handel).

De jaarlijksche mededeelingen van Mr. H. Albarda in het „Tijdschrift der Ned. Dierkundige Vereeniging." (1888—1897.)

G. von Koch, Synopsis der Vögel Deutschlands.

Daar ook in de wetenschappelijke benamingen vele afwijkingen bestaan, heb ik gemeend steeds elk der Latijnsche namen te moeten vermelden, waaronder een vogel in de ornithologische werken bekend staat. Deze verscheidenheid maakt soms de vertaling moeilijk. Bij verreweg de meeste vogels heb ik den juisten Duitschen naam gevoegd; waar ook slechts de minste twijfel bestond omtrent de nauwkeurigheid, heb ik de vertaling achterwege gelaten. Bij het Nederlandsch en Engelsch heb ik altoos getracht den gebruikelijksten naam vooraan te plaatsen en daarachter die, welke òf minder algemeen zijn, òf slechts in de tongvallen voorkomen. Bij het Engelsch heb ik evenzoo gehandeld, slechts heb ik minder uit de tongvallen en volkstaal opgenomen, daar dit ten eerste niet noodzakelijk was, en ten tweede wijl het aantal dier namen zoo groot is, dat de noodige plaatsruimte mij zou ontbroken hebben. *Men houde dus in het oog, dat de eerste Nederlandsche en de eerste Engelsche naam altijd overeenstemmen èn met elkander èn met den wetenschappelijken naam.* Vooral houde men in het oog, dat het volk dikwijls één naam geeft aan verschillende op elkander gelijkende vogels (b.v. black-cap, crow, chan-chider). Merkwaardig is de overeenstemming, die dikwijls tusschen

de Engelsche en Hollandsche namen bestaat (pink, twink, kwinker, vink, finch; nettle-creeper, braamsluiper; beechfinch, boekvink; cherry-chopper, kersenbijter.)

Falconidae.

1. Falco gyrfalco. — giervalk. — *ger-*, *gyrfalcon.* — gierfalk.
2. Falco communis, peregrinus. — slechtvalk, Noordsche valk. — *peregrine falcon.* — wanderfalk.
3. Falco aesalon. — smelleken, blauwe gier. — *merlin.* — zwergfalk.
4. Falco subbuteo. — boomvalk, baillet, blauwe wiekel. — *hobby.* — lerchenvalk.
5. Falco tinnunculus. — torenvalk, zwemmer, muizenvanger, roodvalk, roode wiekel. — *kestrel*, *stannel*, *windhover.* — thurmfalk, rüttelfalk.
6. Astur palumbarius. — havik, duivenvalk, patrijzenvalk. — *goshawk.* — habicht.
7. Astur nisus. — sperwer, stervalk, blauwvalk, vinkenvalk, vinkendief, vinkensperwer, koekoeksvederen. — *sparrow-hawk.* — sperber.
8. Aquila fulva. — steenarend. — *ringtail eagle.* — steinadler.
9. Aquila clanga. — bastaardarend. — *greater spotted eagle.* — grosser schreiadler [1]).

9*a*. Aquila naevia. — schreeuwarend. — spotted eagle.

10. Haliaëtus albicilla. — zeearend, ganzenarend, vischgier, beenbreker, geelkop, witstaart, kobi. — *white-tailed eagle.* — seeadler.
11. Pandion haliaëtus. — vischarend, eendendooder. — *osprey*, *fishhawk*, *fishing eagle*, *bald buzzard.* — fischadler.
12. Milvus regalis, — ictinus. — wouw, milaan, koningswouw, zwaluwstaart. — *kite*, *glead*, *puttock*, *gled*, *greedy-gled.* — gabelweihe.
13. Milvus aetolius, — ater, — migrans. — zwartbruine wouw. — *black kite.* — brauner milan.
14. Circus aeruginosus, — rufus. — bruine kuikendief, wouw, rietwouw, schor, hanenbijter, hanenschrobber, hanenmosch. — *marsh harrier*, *moor buzzard.* — rohrweihe.
15. Circus cyaneus. — blauwe kuikendief, elsebusch, blauwe stoot-

---

[1]) Zie echter over Aquila clanga Tijdschrift 1892, blz. 193-196.

vogel, elsepuist, blauwschild, Noordsche valk, blauwe hanenschrobber, blauwe valk. — *hen-harrier*, *katabella.* — kornweihe.

16. Circus cineraceus. — grauwe kuikendief, aschgrauwe-. — *Montagu's harrier.* — wiesenweihe.
17. Pernis apivorus. — wespendief, bijenarend. — *honey buzzard.* — wespenfalke.
18. Buteo vulgaris. — buizerd, haneschop, muizerd. — *buzzard*, *puttock* — mäusebussard.
19. Buteo lagopus, archibuto lagopus. — ruigpoot buizerd. — *rough-legged buzzard.* — rauchfussbussard.

Vulturidae.

20. Vultur fulvus, gyps fulvus. — vale gier. — *griffon vulture.* — weissköpfiger geier.

Strigidae.

21. Strix nyctea, nyctea nivia, nyctea scandiaca. — sneeuwuil. — *snowy owl.*
22. Strix noctua, athene noctua, carine noctua. — steenuil, poepuil, boomuil, huipke. — *little owl.* — käuzchen.
23. Otus vulgaris, asio otus. — ooruil, ransuil, groote katuil, hoornuil. — *long-eared owl.* — waldohreule.
24. Otus brachyotus, asio accipitrinus. — velduil, katuil. — *short-eared owl*, *mouse hawk*, *woodcock owl*, *hawk-owl.* — sumpfohreule.
25. Strix —, ephialtes scops. — dwergooruil. — *Scops owl.* — zwergohreule.
26. Strix aluco, strix stridula, syrnium aluco. — boschuil. — *tawny owl*, *wood-owl.* — waldkauz.
27. Strix flammea, aluco flammens. — kerkuil, torenuil, oranjeuil, lijkuil. — *barn-owl*, *white owl*, *gilly-hooter*, *howlet*, *madge-howlet*, *church-owl*, *hissingowl*, *screechowl.* — schleiereule.

Cuculidae.

28. Cuculus canorus. — koekoek. — *cuckoo.* — kuckuck.

Picidae.

29. Picus martius. — zwarte specht. — *great black woodpecker.* — schwarzspecht.
30. Picus major. — bonte specht, eksterspecht. — *greater spotted woodpecker.* — weissrückiger specht.

31. Picus medius. — middelste bonte specht. — *middle spotted woodpecker.* — rothspecht.
32. Picus minor. — kleine bonte specht. — *lesser spotted woodpecker.* — kleiner buntspecht.
33. Picus viridis, Gecinus viridis. — groene specht. — *green woodpecker, wood-spite, rain-bird, rain-fowl, high-hoe, hew-hole, awl-bird, yappingale, yaffle, yaffler, hickwall, woodwale, woodwall, poppinjoy.* — grünspecht.
34. Picus canus. — kleine groene specht.

Iyngidae.

35. Iynx torquilla. — draaihals, mierenjager. — *wryneck, emmet-hunter.* — wendehals.

Sittidae.

36. Sitta caesia. — boomklever, blauwspecht, brabantertje. — *nuthatch, nutjobber, mudstopper.* — kleiber.

Certhiidae.

37. Certhia familiaris. — boomkruipertje, klampvogeltje, duimpje. — *tree-creeper, common creeper, tree-climber.* — baumläufer.

Upupidae.

38. Upupa epops. — hop, schijthop, stinkhaan, vlaszaaier, drekhaan, stronthaan. — *hoopoe.* — wiedehopf.

Alcedinidae.

39. Alcedo ispida. — ijsvogel. — *kingfisher.* — eisvogel.

Coraciadae.

40. Coracias garrula. — scharrelaar. — *roller.* — mandelkrähe.

Caprimulgidae.

41. Caprimulgus europaeus. — nachtzwaluw, geitenmelker, schapenmelker, nachtratel, ratelaar, vliegende pad, dagslaper. — *nightjar, goatsucker, night-hawk, dor-hawk, churn-owl, goat-owl, wheel-bird.*

Cypselidae.

42. Cypselus apus. — gierzwaluw, steen-, torenzwaluw, haker, steenkrijter, scheer. — *swift*, *screech*, *screech-martin*, *black-martin.* — mauersegler.

Hirundinidae.

43. Hirundo rustica. — boerenzwaluw, zwaalfje. — *swallow*, *chimney-swallow.* — rauchschwalbe.
44. Hirundo urbica, chelidon urbica. — huiszwaluw, melkstaartje, witgatje. — *martin*, *house-martin*, *window-swallow.* — hausschwalbe.
45. Hirundo riparia, cotyle riparia. — oeverzwaluw, aard-, tuin-, waterzwaluw, zandzwaluw, grijze zwaluw. — *sandmartin*, *bank-martin.* — uferschwalbe.

Muscicapidae.

46. Muscicapa grisola. — grauwe vliegenvanger, kersenpikkertje, plaatvink, muggensnapper, grijze vliegenvanger. — *spotted fly-catcher*, *rafter*, *bee-bird*, *cherry-sucker*, *cherry-chopper*, *chanchider* [1]. — grauer fliegenschnäpper.
47. Muscicapa atricapilla. — zwartkop-, zwartgrauwe vliegenvanger. *pied flycatcher.* — schwarzrückiger fliegenschnäpper.
48 Muscicapa collaris, — albicollis. — witgehalsde-, bonte vliegenvanger. — weisshalsiger fliegenschnäpper.
49. Muscicapa parva. — kleine vliegenvanger. — *red-breasted fly-catcher.* — kleiner Fliegenschnäpper.

Ampelidae.

50. Ampelis garrulus, Bombycilla garrula. — pestvogel, wijnstaart, zijdestaart, beemer, zwartemantel, lakvogel. — *Bohemian waxwing*, *waxwing*, *Bohemian chatterer.* — seidenschwanz.

---

[1]) Aldus Montagu. De "Dialect Dictionary" verklaart chan-chider door Acrocephalus phragmitis (121). In Engeland, als bij ons, worden verschillende vogels vaak met denzelfden naam aangeduid. Bee-bird (46) wordt gebezigd ter aanduiding van zes verschillende vogels. Zie Dialect Dictionary s. v.

Paridae.

51. Parus major. — koolmees, bijmees, plakker. — *great titmouse, oxeye, tomtit, great black-headed titmouse, blackcap.* — kohlmeise.
52. Parus caeruleus. — pimpelmees, blauwmeesje, blauw muisje. — *blue titmouse, tomtit, nun, blue-cap, titmal, tinnock, willow-biter.* — blaumeise.
53. Parus ater. — zwarte mees, zwarte bijmees. — *cole (coal) titmouse, colemouse.* — tannenmeise.
54. Parus palustris. — zwartkopmees, korstje kaas, ossenkopje, zwartkoppige bijmees, rietmees. — *marsh titmouse, little black-headed tomtit.* — sumpfmeise.
55. Parus cristatus. — kuifmees. — *crested titmouse.* — haubenmeise.
56. Parus caudatus, acredula caudata. — staartmees, langstaartje, pijlstaartje, doodshoofdje, ijsbeer, moessien. — *longtailed titmouse, huckmuck, bottle-tom, bottle-tit, longtail-mug, longtail-capon, longtail-pie, mumruffin, feather-poke.* — schwanzmiese.
57. Parus biarmicus, panurus biarmicus. — baardmannetje, baardmees, dekvogeltje. — *bearded titmouse.* — bartmeise.

Troglodytidae.

58. Troglodytes europaeus. — winterkoninkje, klein jantje. — *wren, feather-poke.* — zaunschlüpfer.

(Wordt vervolgd.) A. E. H. Swaen.

Uitwerking der Opgaven voor dit Nommer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Examen-opgaven (L. O. 1899).

The distant aspect of our farm differed in nothing from that of the others which were situated beside the river. But as one came nearer, certain points of difference became visible. The garden, instead of exhibiting the old-fashioned variety of monthly roses,

1. Van verre gezien, verschilde onze boerderij in niets van de andere, die aan de rivier waren gelegen. 2. Maar naar gelang men dichter bij kwam, werden eenige punten van verschil zichtbaar. 3. In plaats dat de tuin de ouderwetsche verscheidenheid

gooseberry trees, herbs, and grasses, was nicely laid out with trim flowerbeds, full of wallflowers and pansies. The house itself had been made to look more beautiful by the addition of a new bow-window, modest enough in dimensions and make, and which looked out on a close-shaven lawn. As for the sheds, it was evident that they no longer contained animals, carts, and tools; for the windows in them were new, the doors fresh painted and closely shut; curtains of some soft foreign stuff showed themselves in what had once been a stable; and the smooth turf stretched up to a narrow gravelled path in front of them. Indeed, everything pointed to a changing social order and a vanishing past.

If a stranger had come upon the house for the first time on this particular evening, he would have been greatly surprised by certain sounds which were streaming out into the evening air from one of the windows of the principal building. Some indefatigable musician inside was practising the violin with surprising vigour, and within the little garden the murmur of the river and the gentle

van maandrozen, kruisbessenstruiken, kruiden en grassen vertoonde, was hij keurig aangelegd, met nette bloembedden vol muurbloemen en viooltjes. 4. Aan het huis zelf was een mooier aanzicht gegeven door de toevoeging van een nieuw uitgebouwd venster, dat al zeer bescheiden van afmetingen en samenstel was en uitzicht gaf op een kortgeschoren grasveld. 5. Wat de bijgebouwen aangaat, het was duidelijk, dat deze niet langer dieren, karren en gereedschappen bevatten; want de vensters er in waren nieuw, de deuren pas geverfd en goed dicht. 6. Overgordijnen van een zachte uitheemsche stof vertoonden zich in wat eens een stal was geweest, en het zachte grastapijt strekte zich uit tot aan een smal grindpad vóór de bijgebouwen. 7. Alles wees voorwaar op een veranderende maatschappelijke orde en een allengs wegstervend verleden.

8. Als een vreemdeling dien avond voor het eerst toevallig bij het huis was terechtgekomen, zou hij ten zeerste verrast zijn geworden door zekere geluiden, die uit een der vensters van het hoofdgebouw in de avondlucht naar buiten stroomden. 9. Daar binnen was de een of andere onvermoeide musicus bezig met verwonderlijke kracht op de viool te studeeren, en in den kleinen tuin

breathing of the wind were rendered inaudible by the music. For a while, as the sun sank lower and lower towards the hills, the hidden artist had it all her own way; the valley seemed to be possessed by this stream of delightful sound, and no other sign of life broke the quiet of the house. But at last, just as the golden ball touched the summit of the rocks which make the western boundary of the valley, the house-door opened, and a young lass appeared on the threshold, and stood there for a moment, as though trying the quality of the air outside. Her inspection seemed to satisfy her; for she moved forward, leaving the door open behind her, and stepping across the lawn settled herself in a chair, under an apple-tree. She had hardly done so, when one of the distant doors opening on the gravel path flew open, and another maiden, a slender creature, dressed in pale blue, a mass of reddish brown hair hanging untidily round her face, also stepped into the garden.

werd het gemurmel der rivier en het zachte gesuis van den wind door de muziek onhoorbaar gemaakt. 10. Een tijdlang, terwijl de zon lager en lager naar de heuvels daalde, had de verborgen kunstenaar vrij spel; het dal scheen vervuld te zijn van dezen stroom van verrukkelijk geluid en geen ander teeken van leven verbrak de stilte van het huis. 11. Maar ten laatste, juist toen de gouden bal den top van de rotsen aanraakte, die de westelijke grens van het dal uitmaken, werd de huisdeur geopend: een jong meisje verscheen op den drempel en bleef daar een oogenblik staan, alsof zij het gehalte van de buitenlucht wilde onderzoeken. 12. Haar onderzoek scheen haar te bevredigen, want zij liep vooruit, de deur achter zich open latende, stak het grasveld over en zette zich gemakkelijk neder in een stoel onder een appelboom. 13. Zij had dit ternauwernood gedaan, of een der deuren, die in de verte op het grindpad uitkwamen, vloog open en een ander meisje, een tenger schepseltje, in een mat blauw kleedje, met een bos roodachtig bruin haar, dat in wanorde om haar gelaat hing, stapte ook den tuin in.

M. H. R.

Opmerkingen.

Dat slechts zoo weinigen van het groote aantal inzenders een voldoende vertaling hebben geleverd, is hoofdzakelijk daaraan te

wijten, dat zij de woorden *herbs*, *trim*, *bow-window* en *stretched up to* verkeerd vertaald hebben

1. Het begrip *aspect* ligt in gezien opgesloten. De meer letterlijke vertaling is ook goed: De aanblik van onze boerderij verschilde van uit de verte in niets, enz.
3. In plaats van klapbessen of kruisbessen zegt men o.a. in Limburg en een gedeelte van Gelderland stekbessen; maar bij bessenstruiken zal niemand in de eerste plaats aan kruisbessen denken, tenzij in streken, waar deze uitsluitend groeien. — Wie *herbs* door groenten of door heesters vertaalt, weet niet wat *herbs* zijn. — *Pansy* is het driekleurige viooltje (viola tricolor L.), bij ons ook pensée (pansee) genoemd. Het welriekend viooltje heet *violet.*
4. Onder boogvenster verstaat men een venster, dat van boven rond is. Er is verschil tusschen een *bay-window* en een *bow-window.* Beide zijn vooruitgebouwde vensters, zooals erkervensters bij ons, maar het eerste heeft volgens Murray een rechthoekig, veelhoekig of halfcirkelvorig grondvlak, het tweede een segmentvormig. Deze woorden worden zeer dikwijls synoniem gebruikt. *Bay-windows* en *bow-windows* vindt men zoowel in beneden- als bovenverdiepingen, erkers alleen in bovenverdiepingen. — Maaksel kan van een venster niet gezegd worden. Vorm is goed. — Gladgeschoren is niet juist. Men spreekt van een gladgeschoren kin, omdat ten gevolge van het scheren de kin glad is geworden; men kan echter niet spreken van een kortgeschoren kin, omdat het haar niet kort wordt, maar geheel verdwijnt. Bij het grasveld is het juist het omgekeerde. Ook kortgeknipt wil ons niet bevallen. Kortgemaaid is natuurlijk goed.
5. *Sheds* is hier moeilijk door één woord weer te geven, tenzij men bijgebouwen zet. In verband met dieren spreken wij van stallen, ten opzichte van karren en gereedschappen bezigen wij schuren. Wil men dus niet bijgebouwen gebruiken, dan zou het eigenlijk moeten zijn de stallen en schuren. — Dat daarin niet langer dieren enz. verblijf hielden is verkeerd; immers past verblijf hielden niet bij karren en gereedschappen. — Met *were closely shut* wordt bedoeld: waren dicht, *omdat zij goed sluitend waren gemaakt.*

6. Verscheidene inzenders hadden niet begrepen, dat *up* bij *to* behoorde en vertaald: liep op naar. — Grind wordt door van Dale met een *d* geschreven. — Zandpad is iets anders dan een grindpad. — *Them*, het laatste woord van dezen zin, kan op niets anders slaan dan *sheds*. Uit het oogpunt van stijl laat de Engelsche tekst wel iets te wenschen over, maar het gebrek in de vertaling wordt zeer vergroot, als men *before them* vertaalt door er voor.
7. De beteekenis van dezen zin is door velen niet begrepen. Oorspronkelijk nam het huis, waarvan sprake is, in de maatschappij de plaats van boerderij in. Die maatschappelijke orde van zaken was nu bezig te veranderen, want de boerderij was van bestemming veranderd en nu tot woonhuis ingericht van een gezin uit beschaafden kring. Toch waren niet alle sporen van de vroegere bestemming verdwenen, vandaar veranderend en niet veranderd. De boerderij behoorde dus tot het verleden, maar van dit verleden waren de duidelijke sporen nog zichtbaar. Spoedig zou echter niets meer aan de oude maatschappelijke orde herinneren; het was dus een verleden, dat allengs wegstierf zonder eenig spoor achter te laten.
8. In *to come up* ligt het begrip van onverwacht, toevallig, opgesloten. Dit wordt niet uitgedrukt door naderen.
9. Eigenlijk komt onvermoeibaar met *indefatigable* overeen. Maar wij gebruiken in dien zin ook onvermoeid. — Onhoorbaar gemaakt mag door overstemd vervangen worden.
10. Naar onze meening is had zij vrij spel een zeer gelukkige vertaling van M. H. R., zelfs beter dan had zij het rijk alleen. Werd door niets gestoord en ging ongestoord voort zijn minder goed, maar komen er toch vrij dicht bij.
11. Alsof zij wilde voelen, hoe het in de buitenlucht was zou de uitdrukking zijn, die een ieder dadelijk in den geest kwam, als er niet van een vertaling sprake was. Misschien is gesteldheid beter dan gehalte.
12. Zij ging naar voren zou beteekenen: zij was in het achterste gedeelte van het huis, en ging nu b.v. naar de voordeur. — Zij wandelde schuin over het grasveld staat er niet. — Gemakkelijk is er ingevoegd, om het begrip van *settle* weer te geven.

13. Een der verste deuren staat er niet. — Wie bezwaar maakt tegen bos, kan overvloed zetten, of: wier weelderige roodachtig bruine lokken in wanorde om het gelaat hingen.

2. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE L. O. 1899.

1. Beste oom, wij feliciteeren u hartelijk met uwen verjaardag, die gelukkig onder gunstiger omstandigheden gevierd kan worden dan verleden jaar. Moge de hemel u nog menig jaar sparen voor allen, die u lief zijn. — 2. Al ware hij ook koning, ik geloof niet, dat hij misbruik zou maken van zijne macht. Zijn gevoel (= sense) voor rechtvaardigheid is te groot dan dat hij eene tirannieke en onrechtvaardige daad zou doen. — 3. „Om het pakje heb ik een touwtje gebonden, waarvan ik de einden nog moet afknippen. Kunt ge me niet even uw schaar leenen?" „Natuurlijk kan ik dat; hier is ze. Maar waarom leent ge altijd van anderen? Ge hebt immers zelf een schaar? Waarom gebruikt ge dan uw eigen niet?" — 4. De kinderen van mijn zwager (Sax. gen.) hebben den vorigen zomer gedurende drie maanden bij ons buiten gelogeerd. Toen hunne moeder hen kwam terughalen, zagen zij er werkelijk zeer gezond uit. — 5. „Bij welke gelegenheid

My dear uncle, we congratulate you heartily on your birthday, which happily can be celebrated under more favourable circumstances than last year. May Heaven spare you many years more to all who are dear to you. — 2. Though he were a king, I do not think he would abuse his power. His sense of justice is too great for him to do a tyrannic and unjust deed. — 3. Round the parcel I have tied a piece of string, the ends of which I have to cut off yet. Can't you lend me your scissors for a moment? Of course I can, here they are. But why do you always borrow of others? You have a pair of scissors of your own, haven't you? Why don't you use your own then? — 4. My brother-in-law's children stayed with us in the country for three months last summer. When their mother came te fetch them back, they really looked very healthy. — 5. "On what occassion did he tell you that we intended to remove to Paris?" "I don't remember, but I do know that it

heeft hij u verteld, dat wij van plan waren naar Parijs te verhuizen?" „Dat herinner ik mij niet meer; maar wel weet ik, dat het vóór verleden Zondag geweest moet zijn, daar ik er den dag van te voren met verscheidene mijner bloedverwanten over gesproken heb." — 6. Eerst toen de klok half acht sloeg, werden de deuren van den schouwburg geopend. Daar wij vroeg gekomen waren en dus vooraan stonden, waren wij spoedig binnen en kregen prachtige plaatsen op de derde en vierde rij. — 7. Heb toch een weinig geduld. Ge moet niet altijd zoo ongeduldig zijn. We hebben nog tijd genoeg. De trein moet om vijf minuten over half acht aankomen, en nu is het op slag van zeven. — 8. Gij vergist u zeer, wanneer ge meent, dat onze dominé niets van de zaak afweet. Ik ben er zeker van, dat hij reeds langer dan een week weet, welke plannen gij hebt, en dat hij slechts wacht met u raad te geven, totdat ge hem zelf met al de bijzonderheden zult hebben bekend gemaakt. — 9. Ge vindt, dat dit meisje slecht geschreven heeft, niet waar? Ik ook, en daar ik weet, dat ze het veel beter kan, denk ik, dat ik haar het werk zal laten overschrijven. Ze moet leeren niet zoo slordig te werken en altijd haar best te doen. — 10. Uwe moeder ontving mij zeer hartelijk en scheen het erg aardig van mij te vinden,

must have been before last Sunday, as I spoke about it with several of my relations the day before. — 6. Not before the clock struck half past seven, were the doors of the theatre opened. As we had come early and therefore stood in front, we soon got inside, and got magnificent seats in the third and the fourth row. — 7. Do have a little patience. You should not always be so impatient. We have time enough left. The train is due at twenty-five minutes to eight, and now it is on the stroke of seven. — 8. You are greatly mistaken, if you think that our clergyman knows nothing of the matter. I am sure that he has known for more than a week what plans you have, and that he only waits to advise you till you yourself shall have acquainted him with all the particulars. — 9 You think that this girl has written badly, don't you? So do I, and as I know that she can do it much better, I think I shall make her copy the work. She must learn not to work so carelessly and always to do her best. — 10. Your mother received me very heartily and seemed to think it very nice of me that I came to pay her a visit. She insisted on my staying the whole day and on my going home by the last train. As I had not seen her for such a long time, I suffered myself to

dat ik haar kwam opzoeken. Zij drong er op aan, dat ik den geheelen dag blijven zou en met den laatsten trein naar huis zou gaan. Daar ik haar in zoo lang niet gezien had, liet ik mij overhalen en deed precies, wat zij verlangde.

be persuaded und did exactly what she desired.

N. A. C.

Opmerkingen.

1. *My dear uncle; dearest uncle. My good uncle* zegt men niet, en *our uncle* en *my uncle* zijn geheel fout. — *We heartily congratulate you.* — *Cordially, most heartily* en *with all our hearts* zijn ook goed. *Sincerely* is geen letterlijke vertaling, maar toch goed Engelsch. — De geheele zinsnede mag vervangen worden door *our best wishes on your birthday* en *we wish you many happy returns of your birthday.* — De eenige voorzetsels, die na *congratulate* kunnen staan, zijn *on* en *upon.* Volgens *Murray's Dictionary* werd *vroeger* ook *for* gebruikt. In strijd met deze uitspraak komt volgens the Daily News in de motie, voorgesteld in de meeting in Hyde Park op Zondag 17 September ten gunste van Dreyfus, de volgende zinsnede voor: "That this meeting...... congratulates Zola, etc. and their supporters *for* the splendid resistance they have made" etc. — *On the occasion of your birthday.* — *Birthday* wordt altijd zonder *hyphen* geschreven. *Anniversary* is niet goed; men gebruikt dit in verband met een belangrijke gebeurtenis, b v.: *the anniversary of the battle of Waterloo.* — Omdat de betrekkelijke bijzin *continuative* is, moet na *birthday* een komma staan en mag *which* niet door *that* vervangen worden. — *Fortunately.* — *May.* — *May fortunately.* — *Happily* mag niet na *be* staan, want dan zou het bij *celebrated* behooren. — *Kept* voor *celebrated* is goed, maar *feasted* is geheel fout. — *Under* mag door *in* vervangen worden, maar niet door *amidst* en *among.* — *Than it was; than was the case.* — *Save* is niet goed; het zou hier beantwoorden aan redden. *May Heaven preserve you* beteekent: Moge de hemel u behoeden, en dit past niet bij *to all who are dear to you. May Heaven keep you in good health* (= Moge de Hemel u een goede gezondheid laten genieten) is niet hetzelfde. — Nog menig jaar kan op allerlei manieren

vertaald worden. Het beste is: *for many a year to come.* Varianten zijn: (*for*) *many years more*, *many a year more*, *still many a year* (*years*), *many a year still*, *for many more years.* — *To* is het juiste woord na *spare.*

2. *Even though; even if. Though he should be a king* = al mocht hij ook koning zijn. *Though he might be a king* = ofschoon hij misschien koning kon zijn. *Were he a king* en *if he were a king* zijn niet fout. — Als Al ware hij ook koning op iemand slaat, die eenmaal koning zal worden, b.v. den Prins van Wales, dan moet het zijn: *Though he were King.* — Na *abuse* mag geen voorzetsel staan. — Met misbruik maken (van zijn macht) wordt hier niet zoozeer bedoeld een verkeerd gebruik maken als wel te buiten gaan. Daarom is *abuse* het juiste woord en niet *misuse.* — *Of* is het eenige voorzetsel, dat hier na *sense* kan staan. — *Is so great that etc.* heeft een andere beteekenis. — *For him to do etc.* is de juiste vertaling van dan dat hij enz. *To allow him to act tyrannically* is de eenige onder de varianten, die niet fout is. — *To commit* wordt in een ongunstigen zin gebruikt, b.v. *to commit murder*, *a fault*, *an offense*, *treason*, *felony*, *a crime.* Hoewel wij het hier niet aanraden, kunnen wij het in verband met *tyrannical* en *unjust* niet bepaald afkeuren. *To perform* is ook niet fout. — *Tyrannical.* — Het lidwoord mag vóór *unjust* niet herhaald worden. — *Injust* bestaat naar ons beste weten niet; ook komt het in Webster niet voor. — *Act; action.* — *An act of tyranny and injustice.*

3. *Packet* is niet fout. — *I tied* is fout. De tijd van het binden wordt niet door den spreker als verleden vermeld of gedacht, dus is hij tegenwoordig; de handeling van het binden is voltooid. Een voltooide handeling in een tegenwoordigen tijd wordt uitgedrukt door *have tied*, niet door *tied.* — *To bind* is hier af te keuren (Zie blz. 184, Jrg. XIII). *To wind* drukt een heel ander begrip uit. — *A bit of string* (*cord*, *twine*). *A string*, *a twine* en *a cord* komen ook voor, maar zijn niet zoo gebruikelijk. In Webster staat b.v. *twine* verklaard als *a small string or cord.* Met een touwtje wordt niet bedoeld een klein stukje touw, dus is *small* hier misplaatst. *Rope* is een dik touw. *Lace* = kant. — *Of which I have still to cut off the ends.* — *Off* mag niet uitgelaten worden. *To clip off.* — *Can't you just etc.* is goed, maar *just can't you* niet. — *Your pair of scissors* is niet bepaald fout, maar minder gebruikelijk, omdat

your scissors reeds voldoende is. — Voor natuurlijk kan ik dat vonden wij de volgende vertalingen, die alle fout zijn: *Well, that I can. I certainly can. Of course, that I can. Naturally. Of course I can do so* is goed, maar niet zoo kernachtig, omdat het noodeloos lang is. — *Here are they* is fout. *Here you are* is niet fout. Het is een familiare uitdrukking voor asjeblieft, als men iets aanbiedt. — Volgens *Murray's Dictionary* wordt *to borrow* in de eigenlijke beteekenis, dus die, waarin het in dezen zin voorkomt, zelden door *from* gevolgd. In de figuurlijke beteekenis daarentegen noemt hij de voorzetsels na *to borrow* in deze volgorde: *from*, *of*, b.v.: *That word is borrowed from the French.* — *Other people.* — Men mag *a pair of* hier niet uitlaten; althans het is niet gebruikelijk. Zie verder onder brievenbus in dit nommer. — Na *have* mag het stopwoord *got* ingevoegd worden, en *of your own* mag men vervangen door *yourself*. — *Your own pair.*

4. De zin mag ook beginnen met *last summer*. — *To lodge* heeft gewoonlijk de beteekenis van: wonen, in de kost zijn. — De spelling *staid* wordt ook aangetroffen. — *Have stayed* is in strijd met *last summer*. *Were staying* is ook verkeerd; immers er wordt hier slechts een feit vermeld. Het gebeurt hoogst zelden, dat men in den verleden tijd de *Progressive Form* kan gebruiken, tenzij er sprake is van *twee* handelingen, die ten opzichte van elkander in een zelfde tijdperk plaats hebben. — *Last summer for three months.* — *Take them home. Bring them home* is fout, want *to bring* is een beweging *van* de plaats, waar de spreker is, of zich voorstelt te zijn, in dit geval ons huis. — *Indeed* mag *really* vervangen, maar moet aan het einde van den zin staan, of anders na *looked*. — *They were really looking very well. They were looking in good health* zegt men niet. — *Healthful* wordt in dezen zin zelden gebruikt.

5. *At* is verkeerd. — *Which occasion* zou doen onderstellen, dat de spreker verschillende *occasions* opsomde, en den aangesprokene verzocht, daarvan de juiste te noemen. — *Opportunity* is geheel fout. De reden is in elk boek over synoniemen, bijna in elk leerboek, te vinden. — *Has he told you* is geheel fout. De vraag drukt duidelijk uit, dat de spreker een verleden tijd in de gedachte heeft, waarin de handeling plaats had. — *Had the intention; had made up our minds. We meant to remove* beteekent wij waren vast van plan te verhuizen, niets

zou ons dit verhinderen. — *Move.* — *Removing.* — De gewone uitdrukkingen zijn. *I don't remember* [*that*], *I don't recollect* [*that*] en *I forget.* — De varianten, die wij voor *I do know* aantroffen, zijn òf niet zoo goed, òf geheel foutief. Alleen willen wij daaromtrent opmerken, dat *I know well* beteekent ik weet heel goed, en dat *surity* moet zijn *surety*. Men bedenke toch, dat iedere spelfout op een examen voor een fout telt! — *Before Sunday last.* Het is opmerkelijk, hoe de inzenders dikwijls de voor de hand liggende vertaling vermijden en daardoor dikwijls een fout maken. Zoo schrijft er één *anterior to last Sunday*, dat natuurlijk goed is, al zal men het in de gewone spreektaal niet zeggen; en een ander schrijft *no later than last Sunday*, dat in ieder geval *not later etc.* moet zijn. — *Because.* — *Spoke of it.* *Talked of* (*about*) *it.* *Talked it over* is niet fout, al heeft het meer de beteekenis van bespreken, het voor en tegen van een zaak bekijken. — *I have spoken* is natuurlijk in strijd met *the day before.* Zie den 4^den^ zin. — *To.* — *Relatives.* — *Relations of mine.* — [*On*] *the preceding* (*previous*) *day*, [*on*] *the day previous*, *on the day before.*

6. *Not until it struck.* — *Was striking* is fout, omdat de gedachte aan den duur der handeling geheel is uitgesloten. — De regel der spraakkunst luidt, dat het onderwerp na het werkwoord staat, wanneer de zin met een ontkenning begint, en men doet wel zich aan dezen regel te houden, want er wordt zelden van afgeweken; dus *were the doors*, en niet *the doors werve.* — *Did the doors go open* is geen Engelsch. — *Thrown open.* — *So* voor *therefore* is goed, maar *by consequence* is geen Engelsch. — *Were standing.* — *Foremost* is fout. *In the front row* .... ja, het is waar, in Engeland zijn, om gedrang te voorkomen, op verschillende plaatsen schuttingen voor den ingang naar het parterre geplaatst, zoodat zij die vlak vóór de gesloten deur staan te wachten, vier of vijf in getal, werkelijk in een rij staan. Maar is dat nu een reden, om de uitdrukking *in front* te vermijden? — *Were soon inside.* — *Received*, *obtained* en *had* zijn alle drie af te keuren. — *Splendid; fine; beautiful; excellent; first-rate; capital;* maar niet *pleasant.* *Nice* is wat zwak. — *Places* kan men ook natuurlijk wel zeggen, maar *seats* is het woord. — *On* is fout. — *The third and fourth rows.* — Voor *row* is geen ander woord mogelijk.
7. *Do be a little patient.* *Do have patience a little* is niet goed. —

Some patience. — *Must; ought.* — *Be always* is verkeerd. — *Plenty of time left. Still time enough; time enough still.* — *The train is due* is *de* uitdrukking; waarom zou men zich dan behelpen met *is* (*has, ought*) *to come in* (*arrive*)? — *At seven thirty-five.* 25 *minutes before* 8 wordt ook wel gezegd. — *It is just going to strike seven; it is about to etc.; it is on the point of striking seven.* — Tot onze groote verwondering stond zelfs in goede vertalingen *strike* voor *stroke.*

8. *You are very much* (*quite*) *mistaken. You are egregiously mistaken* zegt men schertsend. — *When* is fout; zoo ook *by thinking, to think, in thinking.* — *If you think our clergyman to know* is geen Engelsch. — *Parson; vicar; minister; preacher. Reverend* is de titel van een dominé, dien men voor zijn naam plaatst: *the Rev. J. Brown.* — *Doesn't know anything* (in één woord). *Is wholly ignorant of.* — *About; concerning.* — *Affair.* — *I am sure of it* is verkeerd. Het zou moeten zijn *I am sure of his having known etc.*, maar dat zegt niemand. — *Already* mag vóór *known* ingevoegd worden, maar het is overbodig. — *Knows* is om dezelfde reden foutief als *tied* in den 3den zin. — *Which* is fout. Zie den 5den zin. — *What your plans are*, niet *what are your plans.* — *Is only waiting.* — *To give you advice* (niet *an advice*) — *Yourself* mag ook aan het einde van den zin staan. — *Will* is fout. Wij hebben hier te doen met een temporalen bijzin, en het werkwoord drukt een twijfelachtige gebeurtenis in de toekomst uit, dus eigenlijk is het *Subjunctive Mood.* Dit wordt in alle drie de personen uitgedrukt door *shall.* Wil men de gebeurtenis opvatten als zeker plaats hebbende (*Indicative Mood*), dan moet het zijn *till you have acquainted.* — *Have made him acquainted; have informed him of.* — *Details. Particularities* moet in deze beteekenis vermeden worden, al wordt het volgens Webster gebruikt. — Het lidwoord vóór *particulars* mag volstrekt niet uitgelaten worden.

9. *You find* zou hier niet anders kunnen beteekenen dan gij bevindt, doet de ervaring op. — *Wrote* is fout. Zie den 3den zin. — *To have written* is niet goed. Zie den 8sten zin. — *Badly* mag niet vóór *written* staan. De reden is in iedere spraakkunst te vinden. — *I think so too.* — *And knowing.* — *She can do much better* is niet fout, al heeft het meer de beteekenis van: zij kan een veel beter figuur slaan, zij kan het veel beter maken. — *Far better.* — *I think to make* is weder ver-

keerd. — *I shall let her copy* drukt een toestemming, en geen dwang uit, dus is het hier misplaatst. *I shall have her copy the work* is goed. *I think I will* is bepaald fout: *I think* drukt twijfel bij den spreker uit, *I will* een vasten wil, en deze begrippen zijn met elkander in strijd. — *Re-write. Transcribe* is ook goed, maar niet zoo gebruikelijk. — *Task.* — *Write her work over again (once more).* — Moet kan hier van alles beteekenen, maar het is noodzakelijk ligt meer voor de hand dan behoort, en daarom verdient *must* de voorkeur boven *should* en *ought.* Ook *she shall* is niet fout, maar dit beteekent: zij *zal* (met den sterken klemtoon op zal), ik wil het. — *Not* staat altijd vóór de Onbepaalde Wijs, dus is *to work not etc.* foutief. — De volgende varianten voor *carelessly* zijn goed: *negligently*, *untidily. Slovenly* ziet meer op den aard van een persoon en op zijn kleeding. *Sluttishly* = sletachtig. — *Always* moet aan *to do* voorafgaan. — *To exert herself.*

10. *Cordially.* — *Nice.* — *In me.* — *Seemed to be very pleased that etc.* is een eenigszins ander begrip. — *Came to see (visit) her; pay a visit to her.* — *That I should stay all day and go home etc.* — *On my staying there* is niet in den haak, want *there* moet betrekking hebben op een plaats, en die is niet genoemd. — *All [the] day; for the whole day; for the day. For all [the] day* zegt men niet. — *With the last train* is niet goed. — *For so long; for so long a time; for ever so long.* — *To be prevailed upon.* — *I let myself be persuaded* is niet zeer gebruikelijk. — *Exactly did* is weder fout. — *Wished; wanted. I did exactly what she desired* slaat op een bepaald geval, n.l : *I stayed and went home by the last train.* Zette men *I did exactly what she liked*, dan zou het de algemeene beteekenis hebben van: ik deed precies, wat zij prettig vond, b.v.: ik danste, speelde piano, ging met haar wandelen enz.

Correspondentie.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. M. H. R., Amsterdam. — M. A., Amsterdam. — W. A. van Dongen, Rotterdam. — N. A. C. — J. Wuite, Zwolle. — G. A. Ouwejan, Utrecht.

II. (Bij wijze van uitzondering groepeeren wij de voldoende bevonden vertalingen naar het aantal fouten).

Zeer goed: N. A. C. — G. A. O. — A. S. D.

Goed: J. de V. — S. E. T. — M. H. R. — G. L. — M. A. — J. W. — W. A. v. D.

Voldoende: W. C. J. S. — R. U. — H.

BRIEVENBUS.

J. de V. te Amsterdam. — Ben je klaar? — Neen; ik moet mij nog laten scheren = *Are you ready? — No; I only want to get shaved (I only have to be shaved; I only want a shave).*

G. A. O. te Utrecht. — Ziehier de gevraagde verklaringen uit *The History of David Grieve* (*Macmillan's Novelists' Library*), voorzoover ik ze zonder boek verklaren kon. Mocht Gij verdere verklaringen wenschen, wees dan zoo goed mij even Uw editie voor een paar dagen toe te zenden, want het zoeken in een andere editie is te tijdroovend.

P. 6. *a red Tam-o'-Shanter cap* = een Schotsche muts, genoemd naar Tam-o'-Shanter, het gedicht van Robert Burns.

P. 11. *I am not taking up a brief for him* = ik trek geen partij voor hem; ik wil hem niet verdedigen. *Brief* is een rechtsterm en beteekent: »a summary of the facts of a case, with reference to the points of law supposed to be applicable to them, drawn up for the instruction of counsel conducting the case in court" (Murray).

P. 12. *faldaddles* staat niet in Murray, maar het zal wel bedoeld zijn voor *fallals* = kleinigheden, die voor opschik gebruikt worden, b.v. lintjes en strikjes.

P. 22. *She has the evil eye* = Zij bezit de macht, om door een blik iemand ongeluk aan te brengen. Dit is een oud volksgeloof.

P. 23. *a crosspatch* = een vrouw of meisje met een onaangenaam humeur. In Schotland wordt het volgens Murray ook mannelijk gebruikt.

P. 23. *Louie was enough to put anybody's back up* = Louie zou zelfs een engel boos maken. Deze uitdrukking is ontleend aan de kat, die haar rug opzet, als zij boos is.

P. 25. *a dour exterior* = een stug (koppig, barsch) uiterlijk.

P. 27. *a politician to boot* = een politicus op den koop

toe. Ik kan de plaats in mijn editie niet vinden, en kan dus niet oordeelen, of mijn verklaring in den zin past.

P. 49. *a crossover* heeft volgens Murray de volgende beteekenissen: 1. *Textile Fabrics.* A fabric having the design running across from selvedge to selvedge, instead of along the length. — 2. *Calico-printing.* A bar or stripe of colour printed across another colour. — 3. A woman's wrap (usually knitted, or of crochet-work) worn round the shoulders and crossed upon the breast. — 4. *United States.* A connexion between the up and down lines of a railway by which trains are shunted from one to the other.

P. 87 *he took critical stock of his sister* = hij nam zijn zuster scherp op.

P. 130. *a puke stocking* = een roodachtig zwarte kous.

P. 133. *Doesn't it strike you as odd?* = komt het je niet zonderling voor?

P. 142. *There is not a pin to choose between you and him* = er is geen greintje verschil tusschen jou en hem. Je bent geen haar beter dan hij.

P. 144. *a negotiation of the diamond-cut-diamond order* = een onderhandeling, waarin de beide partijen in gevatheid, scherpzinnigheid, sluwheid enz. aan elkander gewaagd zijn.

P. 150. *Not a bit rare — as rare goes* = in 't geheel niet zeldzaam, wat dat betreft.

P 162. *the Pied Piper* is *the Pied Piper of Hamelin* uit het gedicht van dien naam van Robert Browning, dat ik u zeer kan aanbevelen. Gij vindt het o.a. in *The Rainbow* II. "The Pyed Piper was promised a reward if he would drive the rats and mice out of Hameln (Westphalia). This he did, for he gathared them together by his pipe, and then drowned them in the river. As the people refused to pay him, he next led the children to Koppelberg Hill, where 130 of them perished (July 22, 1376). (Brewer).

P. 167. *She would bring her father round* = zij zou haar vader wel weer beter maken (van een ziekte), of bijbrengen (uit een flauwte).

P. 173. *a house-warming* is een partijtje, dat iemand aan zijn vrienden geeft ter gelegenheid van verhuizing.

Idem. *He wears spectacles* = hij brilt; *he wears a pair of spectacles* = hij heeft een bril op (dit kan dus voor een enkelen keer zijn).

Lijst van Nederlandsche en Engelsche vogelnamen.

(Vervolg).

Laniidae.

59. Lanius excubitor. — klapekster, wachter, blauwe klauwier, negendooder, waldheer, vinkenbijter, blauwe tuinvalk, kleine valk, grauwe doorndraaier, tuinekster; handwerk (bij de valkeniers). — *great gray shrike*, *greater butcherbird*, *butcherbird*, *murderingbird*, *skreek*, *skrike*, *night-jar*, *mountain magpie*, *French-pie*, *murdering-pie*, *white-whisky-John*, *cinereous shrike*. — grosser würger.
60. Lanius rufus, lanius senator, — auriculatus. — roodkoppige klauwier. — *woodchat*, *woodshrike*. — rothköpfiger würger.
61. Lanius collurio. — grauwe klauwier, schataakster, steenekster, negendooder, roode tuinvalk, vinkenbijter, bruine doorndraaier. — *red-backed shrike*. — rothrückiger würger.

Corvidae.

62. Corvus corax. — raaf. — *raven*. — rabe.
63. Corvus corone. — kraai. — *carrion crow*, *crow*, *gor-crow*, *minden crow*, *black-nebbed crow*. — rabenkrähe.
64. Corvus cornix. — bonte kraai, winterkraai, grijze kraai, schierroek. — *hooded crow*, *Royston-*, *dun-*, *scare-*, *bunting-crow*. — nebelkrähe.
65. Corvus frugilegus. — roek. — *rook* [1]), *crow*. — saatkrähe.
66. Corvus monedula. — kauw, kerkkauw, torenkraai, ka, torenka, akke. — *jackdaw*, *daw*, *chough*. — dohle.
67. Nucifraga caryocatactes. — notenkraker. — *nutcracker*. — tannenheher.
68. Pica caudata, — varia, —rustica. — ekster, bonte ekster, aakster, atzel. — *magpie*. — elster.
69. Garrulus glandarius. — Vlaamsche gaai, eikelaakster, merklouw, houtekster, Spaansche ekster, meerkol, markol. —*jay*, *blue jay*.

---

[1]) Het wordt tijd dat Nederlanders onthouden, dat rook = roek, crow = kraai De "chough" waarvan men wel eens in Engelsche boeken leest, komt in ons land niet voor. Het is de corvus (fregilus) graculus, welke zich onderscheidt door oranjen snavel en roode pooten. Men vindt haar vooral in Devonshire, Cornwall en Wales.

Sturnidae.

70. Sturnus vulgaris. — spreeuw, panlijster, spraan, spra, sprotter, sproon, protter; jong: dotter, doddekonte. — *starling*, *stare*. — staar.
71. Pastor roseus. — rosé spreeuw. — *rose-coloured pastor*. — rosenstaar.

Oriolae.

72. Oriolus galbula. — wielewaal, gelegouw, goudmeerl. — *golden oriole*, *witwall*, *golden thrush*. — goldamsel.

Rhacnemididae.

73. Turdus viscivorus. — groote lijster, dubbele grauwe lijster, zwarte lijster, dubbele lijster. — *missel-thrush*, *throstle cock*, *screech (shrietch) thrush*, *holm-thrush*, *mistletoe-thrush*. — misteldrossel, schnarre.
74. Turdus musicus. — zanglijster, grauwe lijster, grauwtje, bonte lijster. — *song thrush*, *thrush*, *throstle*, *mavis*. — sing-drossel.
75. Turdus iliacus. — koperwiek, schatlijster, oranjelijster. — *redwing*, *swinepipe*, *windthrush*. — rothdrossel.
76. Turdus pilaris. — kramsvogel, veldjakker, kamlijster, dubbele lijster, veldlijster, schaarlijster. — *fieldfare*, *pigeon fieldfare*. — krametsvogel, wachtholderdrossel.
77. Turdus torquatus. — beflijster, dominé, kranslijster, kringlijster, kraagmerel, ringmerel, bergmerel, ringlijster, dominélijster. — *ring-ouzel*, *rock-ouzel*, *mountain-ouzel*, *Michaelmas blackbird*, *tor-ouzel*. — ringamsel.
78. Turdus merula. — zwarte lijster, meerl (merel), gietling. — *blackbird*, *ouzel*, *colley*. — amsel.
79. Turdus ruficollis. — roodgehalsde lijster.
80. Turdus pallens, —pallidus. — vale lijster.
81. Turdus Sibiricus. — Siberische lijster [1]).
82. Luscinia vera, luscinia luscinia, lusciola luscinia. — nachtegaal. — *nightingale*. — nachtigall.

---

[1]) De drie laatste komen in Engeland niet voor; daarentegen zijn de rock-thrush (Monticola saxatilis), White's thrush (Turdus varius) en black-throated thrush (Turdus atrigularis) bij ons niet waargenomen.

83. Luscinia suecica, lusciola suecica, cyanecula suecica. — blauwborstje. — *bluethroat*, *bluethroated warbler*. — blaukelchen.

84. Luscinia tithys, lusciola tithys, ruticilla tithys. — zwart roodstaartje. — *black redstart*. — hausrothschwanz.

85. Luscinia phoenicurus, lusciola-, ruticilla phoenicurus. — gegekraagde roodstaart, muurnachtegaal, blauw paapje, roodstaartje. — *redstart*. — waldrothschwanz.

86. Luscinia rubecula, lusciola-, erithacus rubecula. — roodborstje. — *redbreast*, *robin redbreast*, *ruddock*. — rothkelchen.

87. Saxicola oenanthe. — tapuit, witstaart, wijntapper, steensluiper, duinduiker, tapier, stag, waldukker, heidehupper, vitop, kwid. *wheatear*, *fallow-finch*, *fallow-smich*, *white-tail*, *snorter*, *chickell*, *hedge-chicker*, *chack*, *check*, *white-rump*. — steinschmätzer.

88. Saxicola stapazina. — blonde tapuit.

88. Saxicola rubetra, pratincola rubetra. — paapje, kleine waldukker, kleine stag, stompstaartje. — *whinchat*, *furzechat*, *chackart*. — braunkehliger wiesenschmätzer.

90. Saxicola rubicola, pratincola rubicola. — roodborst tapuit, roodborstige waldukker. — *stonechat*, *blacky-top*, *stone-chatter*, *stone-smich*, *moor-titling*, *chackart*. — schwarzkehliger wiesenschmätzer.

Cinclidae.

91. Cinclus aquaticus. — waterspreeuw. — *water-ouzel*, *water-crake*, *water-crow*, *piet*, *dipper*, *water-colley*. — wasseramsel.

92. Alauda arvensis. — leeuwerik, akkerleeuwerik. — *lark*, *skylark*, *lavrock*. — feldlerche.

93. Alauda arborea. — boomleeuwerik. — *woodlark*. — heidelerche.

94. Alauda cristata, galerita cristata. — kuifleeuwerik. — *crested lark*. — haubenlerche.

95. Alauda alpestris, phileremus —, otocorys alpestris. — bergleeuwerik. — *shore-lark*.

Motacillidae.

96. Anthus pratensis. — graspieper, tietleeuwerik, veldleeuwerik, piepleeuwerik, pieper, rietvinkje. — *meadow-pipit*, *tit-lark*. — wiesenpieper.

97. Anthus arboreus. — boompieper. — *tree-pipit.* — baumpieper.
98. Anthus campestris, anthus rufescens. — duinpieper. — *tawny pipit.* — brachpieper.
99. Anthus obscurus, anthus rupestris. — oeverpieper. — *rock-pipit.*
100. Anthus Richardii. — groote pieper. — *Richard's pipit.*
101. Motacilla flava, budytes flavus. — gele kwikstaart, geel bouwmannetje, geel akkermannetje, koevinkje. — *blue-headed wagtail, grey-headed wagtail.* — viehstelze.
102. Motacilla flava, budytes flavus var. Rayi, motacilla raii. — Engelsche gele kwikstaart. — *Ray's wagtail* [1]), *yellow wagtal.*
103. Motacilla alba. — witte kwikstaart, akkermannetje, bouwmannetje, bouwmeestertje, paardenwachter, ploegdrijvertje, zwaluwwipstaart, verboden zwaluw. — *white wagtail.* — bachstelze.
104. Motacilla alba lugubris, motacilla lugubris, motacilla yarrellii. rouwkwikstaart. — *white wagtail, water-, pied-, black and white wagtail, washerwoman, dishwash(er)* [2]).
105. Motacilla sulphurea, motacilla boarula. — *grey wagtail, winter wagtail.* — groote gele kwikstaart. — graue bachstelze.

Sylviidae.

106. Sylvia nisoria. — gestreepte grasmusch. — sperbergrasmücke.
107. Sylvia atricapilla. — zwartkop, favet. — *blackcap, mock-nightingale, nettle-creeper, nettle-monger.* — schwarzkopf.
108. Sylvia hortensis. — tuinfluiter, groote hofzanger, kersenpikkertje, groote grijze hofzanger. — *garden-warbler, greater pettychaps.* — gartengrasmücke.
109. Sylvia cinerea. — grasmusch, kersenpikkertje, koewachtertje, erwtenpikkertje. — *white-throat, nettle-creeper.* — dorngrasmücke.
110. Sylvia curruca, sylvia garrula. — braamsluiper, molenaartje, brummeldiefje, babbelaartje, kersenpikker, garendiefje, kleine grijze hofzanger, klappermannetje. — *lesser whitethroat.* — zaungrasmücke, heckenschmätzer.
111. Phyllopneuste hypolais, hypolais icterina, ficedula hypolais. — spotvogel, geelborstje, geelbuikje, citroentje, groote gele hofzanger. — *icterine warbler, melodious willow-warbler.* — spotvogel.

---

[1], [2]) Motacilla raii en motacilla lugubris zijn in Engeland de inheemsche soorten, bij ons komen zij slechts af en toe voor; daarentegen zijn Motacilla flava en motacilla alba bij ons inheemsch, terwijl zij in Engeland slechts nu en dan worden aangetroffen.

112. Phyllopneuste sibilatrix, ficedula —, phylloscopus sibilatrix. — fluiter. — *woodwren.* — waldlaubvogel.

113. Phyllopneuste —, ficedula —, phylloscopus trochilus. — fitis, kleine gele hofzanger. — *willow-wren*, *yellow wren*, *ground-wren*, *feather-poke*, *ground-huckmuck.* — fitis.

114. Phyllopneuste —, phylloscopus —, ficedula rufa. -- tjiftjaf, tierentijn, klein vinkenlijstertje, duimpje. — *chiffchaff*, *least willow-wren*, *choice and cheep*, *lesser pettychaps.* — weidenzeisig.

115. Phyllopneuste superciliosa, phylloscopus superciliosus, phyllobasileus proregulus. — grauwstuitboschzanger. — *yellow-browed warbler.*

116. Regulus cristatus. — goudhaantje, goudsbloem, St. Maartensvogeltje, sparresijsje, bergsijsje. — *golden-crested wren*, *gold-crest*, *mary-gold finch.* — gelbköpfiges goldhänchen.

117. Regulus ignicapillus. — vuurgoudhaantje. — *fire-crested wren*, *fire-crest.* — feuerköpfiges goldhänchen.

118. Acrocephalus —, calamoherpe turdoïdes. — karekiet, rietlijster, groote —, dubbele karekiet. — *great reed-warbler.* — rohrdrossel.

119. Acrocephalus arundinaceus, calamoherpe arundinacea. — kleine karekiet. — *reed-warbler.* — teichrohrsänger.

120. Acrocephalus —, calamoherpe palustris. — boschrietzanger. — *marsh-warbler.* — sumpfrohrsänger.

121. Acrocephalus —, calamoherpe phragmitis, calamodus schoenobaenus. — rietzanger, trintrampje. — *sedge-warbler.* — schilfsänger.

122. Acrocephalus —, calamoherpe aquatica, calamodus aquaticus. — waterrietzanger, rosse rietzanger. — *aquatic warbler.* — binsensänger.

123. Calamoherpe —, locustella naevia. — sprinkhaan-rietzanger, stapel. — *grasshopper-warbler.* – grillensänger.

124. Calamoherpe —, locustella —, potamodus luscinoïdes — nachtegaal-rietzanger, snor. — *Savi's warbler.*

125. Accentor modularis. — bastaardnachtegaal, winterzanger, doornkruiper, boerennachtegaal, winterzanger, grauwpieper. — *hedge-sparrow*, *titling*, *dunnock.* — brunnelle.

(Wordt vervolgd.) A. E. H. Swaen.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit *Macaulay's Essays: Frederic the Great.*

Charles the Sixth left no son, and had, long before his death, relinquished all hopes of male issue. During the latter part of his life, his principal object had been to secure to his descendants in the female line the many crowns of the house of Hapsburg. With this view, he had promulgated a new law of succession, widely celebrated throughout Europe under the name of the Pragmatic Sanction. By virtue of this law, his daughter, the Archduchess Maria Theresa, wife of Francis of Loraine, succeeded to the dominions of her ancestors.

Karel VI liet geen zoon na en had reeds lang voor zijnen dood alle hoop op mannelijk oir laten varen. Den laatsten tijd zijns levens was het zijn hoofddoel geweest, de vele kronen van het huis van Habsburg aan zijne afstammelingen in de vrouwelijke linie te verzekeren. Met het oog hierop had hij eene nieuwe wet van opvolging afgekondigd, wijd en zijd door heel Europa beroemd onder den naam van Pragmatieke Sanctie. Krachtens deze wet volgde zijne dochter, de aartshertogin Maria Theresia, vrouw van Frans van Lotharingen, in het gebied harer voorouders op.

No sovereign has ever taken possession of a throne by a clearer title. All the politics of the Austrian cabinet had, during twenty years, been directed to one single end, the settlement of the succession. From every person whose rights could be considered as injuriously affected, renunciations in the most solemn form had been obtained. The new law had been ratified by the Estates of all the kingdoms and principalities which made up the great Austrian monarchy. England, France, Spain, Russia, Poland,

Geen vorst heeft ooit met duidelijker aanspraken [1]) bezit van een troon genomen. De geheele staatkunde van het Oostenrijksche kabinet was twintig jaar lang op één enkel doel gericht geweest: het regelen van de opvolging. Van ieder, wiens rechten men kon achten geschaad [2]) te worden, was een akte van afstand in den plechtigsten vorm verkregen. De nieuwe wet was bekrachtigd door de Staten [3]) van alle koninkrijken en vorstendommen, die de groote Oostenrijksche monarchie vormden. Engeland, Frankrijk, Spanje, Rus-

Prussia, Sweden, Denmark, the Germanic body, had bound themselves by treaty to maintain the Pragmatic Sanction. That instrument was placed under the protection of the public faith of the whole civilized world.

land, Polen, Pruisen, Zweden, Denemarken en de Duitsche Statenbond hadden zich bij verdrag verbonden tot het handhaven der Pragmatieke Sanctie. Dit stuk werd onder de bescherming geplaatst van de algemeene goede trouw der geheele beschaafde wereld.

Even if no positive stipulations on this subject had existed, the arrangement was one which no good man would have been willing to disturb. It was a peaceable arrangement. It was an arrangement acceptable to the great population whose happiness was chiefly concerned. It was an arrangement which made no change in the distribution of power among the states of Christendom. It was an arrangement which could be set aside only by means of a general war; and, if it were set aside, the effect would be, that the equilibrium of Europe would be deranged, that the loyal and patriotic feelings of millions would be cruelly outraged, and that great provinces which had been united for centuries would be torn from each other by main force.

Zelfs indien er geene stellige bepalingen op dit punt hadden bestaan, dan was deze schikking er toch eene, die geen goed man zou willen verstoord hebben. Het was eene vreedzame schikking. Het was eene schikking, aannemelijk voor de groote bevolking, wier geluk daarbij voornamelijk betrokken was. Het was eene schikking, die geene verandering te weeg bracht in de machtsverdeeling onder de staten der Christenheid [4]. Het was eene schikking, die alleen door een algemeenen oorlog te niet gedaan kon worden; en, indien ze te niet gedaan werd, zou het gevolg zijn, dat het evenwicht van Europa verstoord werd, dat de gevoelens van trouw en vaderlandsliefde van millioenen op wreede wijze werden gekwetst, en dat groote gewesten, die eeuwen achtereen vereenigd geweest waren, met geweld van wapenen vaneen gescheurd werden.

The sovereigns of Europe were, therefore, bound by every obligation which those who are intrusted with power over their fellow-creatures ought to hold

De vorsten van Europa waren dus tot het eerbiedigen en verdedigen van de rechten der Aartshertogin gehouden door iedere verplichting, welke degenen, aan

most sacred, to respect and defend the rights of the Archduchess.

wie macht over hun medemenschen is toevertrouwd, het heiligst behooren te achten [5]).

W. A. van Dongen.

Opmerkingen.

1) Deze uitdrukking was door velen niet begrepen. *He has a title to the property* = hij heeft aanspraak op het eigendom. — 2) Woordelijk staat er: wier rechten konden geacht worden op nadeelige (schadelijke) wijze getroffen te worden. — 3) Met *Estates* wordt bedoeld de vergadering van de regeerende klassen of hun vertegenwoordigers. — 4) *Christendom* beantwoordt aan Christenheid; *Christianity* aan Christendom. — 5) Deze laatste zin is vooral met het oog op de duidelijkheid omgezet.

---

2. Ter vertaling in het Engelsch.

Uit *Jaloersch.*

Het was half tien, toen zij thuis kwamen. Mary zeide haastig goeden nacht en begaf zich dadelijk naar hare kamer. Ellen deed geen poging om haar te volgen; zij was dof en suf, en toen Karel haar aan het spreken trachtte te krijgen en haar liefderijk verzocht te zeggen, wat haar zoo uit haar humeur gebracht had, antwoordde zij slechts, dat zij zoo doodelijk vermoeid was, dat zij dadelijk naar bed wenschte te gaan.

Toen Mary op hare kamer kwam, trad zij aan het venster en zette zich daar met de hand onder het hoofd neder. Uren lang zat zij

From *Jealous.*

1. It was half past nine when they got home. 2. Mary said a hurried good night and went at once to her room. 3. Ellen made no attempt to follow her, her mind was dull and weary, and when Charles tried to make her talk, and begged her affectionately to explain what had made her so cross, she only answered she was so dead tired that she wished to go to bed at once. 4. When Mary came into her room, she walked up to the window and sat down at it, leaning her head on her hand. 5. For hours together, she sat staring outside. 6. Was

naar buiten te staren. Was het werkelijk zoo; kon het zoo zijn? Deze zuster, die zij zoo grenzeloos beminde, haatte haar, had haar willen ... dooden ?...

Toen zij deze gedachte vervolgde, maakte zich zulk eene hevige smart van haar meester, dat alle andere gewaarwordingen daarbij wegzonken, en zij barstte in luid gesnik uit.

Daarna werd zij kalmer, en zij begon haar toestand duidelijker in te zien. Zij moest weg, ja weg — maar waarheen? De wereld was zoo groot, zoo onmetelijk groot; zij liet haar blik langs het zwerk en den horizon gaan — hoe ruim en open scheen haar alles toe! Daar achter de bergen, daar waren onbekende, schoone vlakten, groote steden, maar nergens was eene plaats voor haar...

Zoo verliepen de uren; de avond was nacht geworden, het was stil in den tuin, in het huis — allen sliepen.

Daar hoorde zij een kleinen vogel op eene ruit van haar raam tikken. Zij schrikte op, het klonk zoo wonderlijk in de stilte van den nacht.

Eenige minuten verliepen, hare gedachten raakten verstrooid; hoe vreemd, dat het vogeltje hier op de ruit was komen tikken, in het holle van den nacht, wanneer de vogels plegen te slapen!

it really true, *could* it be? This sister, whom she loved so infinitely, hated her, had wanted to.... to kill her?

7. Such a violent grief overwhelmed her, while she pursued this thought, that all other sensations sank away before it, and she burst into loud sobs.

8. After that she grew more composed and began to see her position more clearly. 7. She must go away, yes, away, but whereto? 10. The world was so large, so immense; she let her eyes travel along the firmament, the horizon — how vast and open it all seemed to her. 11. Beyond those mountains there were unknown, beautiful plains, large towns, but nowhere was there a place for her.... 12. Thus the hours rolled by, the evening had passed into night, the garden, the house was still, — every one was asleep.

13. All at once, she heard a little bird pecking at a pane of her window. 14. She started; it was such a curious sound in the stillness of the night.

15. Some minutes went by, her thoughts began to wander; how odd that the little bird had come to peck at the pane here, in the dead of night, when birds are asleep as a rule!

Daar kwam het terug. Het sloeg nog sterker tegen de ruit, fladderde met de vleugels, vloog daarop weg en verdween tusschen de boomen.

Zij stond op. Eene bijgeloovige vrees maakte zich van haar meester. Zonder zich duidelijk bewust te zijn, wat zij voornemens was te doen, snelde zij haastig hare kamer uit en de trappen af, het huis uit, de plaats over en naar het meer.

Zij ging denzelfden boschweg, die zij eenigen uren geleden gegaan was. De lichte schaduwen van den zomernacht vielen op het pad, zoele windjes bewogen nu en dan het waterriet aan den oever. Maar zij merkte niets van de kalme rust der natuur. Zij snelde voort, ademloos, hijgende. Zij vond, dat er geen einde aan den weg kwam, zooals in een droom gewoonlijk het geval is.

Toen zij de plaats naderde, waar de boot lag vastgemaakt, bleef zij eensklaps staan.

16. There it was again; it beat still harder against the pane, flapping its wings, whereupon it flew away, disappearing among the trees.

17. She got up. A superstitious fear seized her. 18. Without being clearly aware of what she was going to do, she hurried out of the room, down the stairs, out of doors, across the court-yard, towards the lake.

19. She went by the same woodpath which she had taken a few hours ago. 20. The light shadows of the summernight fell across the path; sultry breezes occasionally stirred the rushes on the bank. 21. But she never noticed the quiet repose of nature. 22. She rushed on, breathless, panting. She thought the way endless, as is generally the case in dreams.

23. On nearing the place where the boat lay fastened, she stopped suddenly.

P. m. P.

OPMERKINGEN.

1. *As* wordt gebruikt, om gelijktijdigheid van twee handelingen uit te drukken: *As I came up the valley, whom think ye should I see but Robin, leaning on the bridge beneath the hazel-tree* (Tennyson, *The May Queen*). *It was half past nine* is geen handeling, waarom *as* vermeden moet worden, al haalt Mätzner ook in zijn groote spraakkunst op blz. 474, deel III het volgende voorbeeld aan: „They arrived at the squire's house just *as*

dinner was ready" (Fielding). — *When they came home* (niet *at home*).

2. *Wished a hurried good night* komt ons minder juist voor, omdat er een 3den naamval bij moet staan; *to wish a person good night.* Dit schijnt met *to bid good night* niet het geval te zijn; althans Murray haalt uit *L'Allegro* van Milton aan: *At my window bid good morrow.* Toch zouden wij zelf den 3den naamval er bij gebruiken. „*Hurry*", zegt Smith in *Synonyms Discriminated*, „is an effort of *haste*, embarrassed by confusion or want of self-collectedness. *Haste* signifies heat of action, *hurry* implies haste, but includes trepidation or perturbation. What is done in haste may be done well; what is done in a hurry can at best only be done inaccurately". *Hurried* is dus juist het woord, dat wij hier noodig hebben, al is *hasty* niet bepaald fout. — *Hurriedly said good night.* — *Betook herself* en *repaired* mogen *went* vervangen. — *Immediately; straight* (niet *straightly*). — *Chamber* in de gewone beteekenis van kamer behoort in den verheven stijl thuis.

3. Voor poging vonden wij de drie woorden *attempt*, *endeavour* en *effort*. *Attempt* is eenvoudig een probeeren om iets te doen. Men kan daarbij al of niet slagen, en dikwijls is er ook geluk bij in het spel. *Effort* is het inspannen van kracht (lichamelijk of geestelijk) om iets te verrichten of een doel te bereiken. Het gaat met moeilijkheden gepaard. *Endeavour* is een voortdurend trachten, met gebruikmaking van alle middelen, die ten dienste staan. *Attempt* is hier dus het juiste woord. — *Did no attempt* is geen Engelsch. — *To go after her.* — Dof en suf zijn in beteekenis na verwant. Ik ben dof, wanneer ik niet goed denken kan; ik ben suf, wanneer ik moe ben van het denken. Men kan wel suf in plaats van dof gebruiken, maar men zal niet zeggen: ik ben *dof* van het denken of ik heb mij *dof* gedacht. Dof is in het Engelsch *dull*, dat alleen aan suf beantwoordt, wanneer dit in de beteekenis van dof gebruikt is. Vandaar dat men in het woordenboek achter beide woorden *dull* vindt, en dus de ééne inzender het gebruikt heeft voor dof en de andere voor suf. Een geschikt woord voor het laatste is *weary*, mits men er *mind* bijvoegt, want *weary* zonder meer beteekent lichamelijk vermoeid. En zoo komen wij van zelf tot de vertaling: *her mind was dull and*

weary. Verscheidene varianten troffen wij aan, waaronder een enkele grappige. *Dim* is flauw (van licht), dof (van kleur) of onduidelijk (van geluid). In de beteekenis, die in onzen zin vereischt wordt, is het zeer ongewoon. *She is faint* beteekent zij gevoelt zich flauw (= zwak, alsof zij zou flauw vallen). *Dreary* is somber, saai, vervelend: *It is dreary weather. A dreary speech by a dreary orator. Dumb* is stom (niet sprekend). *She is dense* = zij is dom (ezelachtig). *Doting* is suf in den zin van dwaas, kindsch. — *To make her talking* is geen Engelsch. — *Tried to get her to talk* (niet *talking*). — *Speak* is niet fout, maar *talk* dunkt ons hier beter, omdat het uitdrukt, dat hij trachtte haar aan het praten te krijgen, haar spraakzaam of mededeelzaam te maken. — *Charitably* is liefdadig; *graciously* is genadiglijk. *Tenderly* en *lovingly* zijn goed. — *Kindly asked her to explain* = zoo vriendelijk was te vragen, of zij wou zeggen. — *To say*. — *What had put her out*; *what had put* (niet *brought*) *her out of temper*; *why she was out of temper; what had unsettled her. What had soured her temper* = wat haar humeur bedorven had; waardoor zij zulk een onaangenaam humeur gekregen had. — In gemeenzamen stijl worden ook *deadly tired* en *dead beat* gebruikt. *Dead weary; dead fatigued*; *worn out with fatigue*. — *She was tired to death and wanted to go to bed at once* is zeer goed Engelsch, maar geen letterlijke vertaling. *Tired to death so much that etc.* is niet goed; het zou moeten zijn: *tired to death, so much so that etc.* — *She liked to go to bed* (= zij vond het prettig, naar bed te gaan) is een ander begrip. *Wished* is goed. Voor de *split Infinitive* (*she wished to immediately go to bed*) bestaat geen enkele reden. — *All at once* = plotseling.

4. *On entering her room, Mary went to the window*. — *Entered into her room* zegt men niet, en *came on her room* is geen bespreking waard. — *Sat down there; seated herself there. Leaning* mag desnoods uitgelaten worden. — *With her hand under her head; supporting her head with her hand. Her face buried in her hands* (niet *hand*) = het gelaat met de handen bedekt.

5. *For hours at a stretch. Hours long* is niet goed. — *Gazing outside. Gazing out* en *staring out* zouden wij evenmin durven zeggen als uit starende. *Outward* is buitenwaarts.

6. *Infinitely* mag door *immensely*, *intensely* en *boundlessly* vervangen worden; ook door *beyond anything*, maar dan moet *so* wegvallen. *Endlessly* = eindeloos (er kwam geen einde aan). — *Had been about to kill her. Had intended to kill her* is niet bepaald fout, maar de Hollander maakt in zijn Engelsch een veel te ruim gebruik van *to intend. She had been willing to kill her* = zij was bereid geweest haar te dooden.
7. Voor *violent* mag men ook *wild* en *intense* zetten; maar *pain* (= pijn) voor *grief* is fout. Voor maakte zich van haar meester vonden wij verscheidene vertalingen. De letterlijke *made itself master* kunnen wij niet goedkeuren. *Violent grief befell her* kan niet. *To befall* is voorvallen, overkomen:, *A disaster befell him. She was overwhelmed with* (niet *by*). *She was overcome by* (niet *with*). *Such a violent grief come over her, took possession of her. Stole into her heart* is in strijd met *violent grief;* zoo ook in het Nederlandsch: een hevige smart sloop haar hart binnen. — *Pursued* is hier het juiste woord, en niet *continued.* Immers beteekent vervolgde hier niet voortzette. — *All the other sensations* zou doen onderstellen, dat er van een bepaald aantal gewaarwordingen gesproken was. — Voor wegzinken heeft men natuurlijk een ruime keus. Behalve *to disappear*, *to vanish* en *to give way*, die alle goed zijn, maken wij nog melding van de volgende uitdrukkingen, die in de ingezonden vertalingen voorkwamen. *All other sensations were annulled by it* wil ons niet bevallen. *To annul* is te niet doen, tot niets maken, vernietigen, herroepen, en wordt vooral van wetten gebruikt. In ieder geval behoeft men geen twijfelachtig woord te kiezen, als men zooveel andere goede heeft. *Became nothing compared to it* is niet fout. *To be overbalanced by it* is niet goed, al ware het alleen maar, omdat *to overbalance* beteekent in gewicht, waarde of belangrijkheid overtreffen. Paste men dit op onzen zin toe, dan zou het verdriet wel de andere gewaarwordingen overtreffen, maar ze toch niet geheel doen wegzinken of verdwijnen. — *That in the face of it all other sensations vanished.* — *Burst out in* (*into*) *loud sobs. Burst in loud sobs. Burst out sobbing loudly.*
8. *Calmer.* — *Realize; understand.* — *Condition* zou op haar lichamelijken of geestelijken toestand betrekking hebben, b.v. of zij gezond was of niet. — Duidelijker beteekent hier helderder,

dus is *more clearly* de juiste vertaling. Vormen als *clearlier*, hoewel nu en dan voorkomende, moeten vermeden worden.

9. De schrijver herhaalt hier de gedachten van Marie: *I must* (niet *have to*) *go*. — *Nay* (= ja zelfs) kan natuurlijk *yes* niet vervangen. — *Whither*.

10. *She let her eyes wander. She cast a glance at* duurt slechts een oogenblik. *Her eyes wandered. She walked her eyes along the sky* = zij liet haar oogen langs de lucht loopen (wandelen). — *Spacious* en *lofty* zijn niet zoo goed als *vast*. *Ample* = voldoende ruim. — *Everything* (= alle dingen zonder uitzondering) kan hier niet.

11. *Behind yonder mountains; yonder, behind those mountains. Behind yon mountains* behoort in den verheven stijl thuis. — *There was* is niet goed, omdat de zin met de ontkenning *nowhere* aanvangt. — *There was no place for her anywhere.*

12. *Thus time went on* (*wore on*). *The hours passed by* (*went by*). — *Had changed into night; had become night.* — *Still* is hier het beste woord; *quiet* is niet fout, maar *the garden was silent* (= er was geen lawaai in den tuin) bevalt ons niet.

13. *There* voor *all at once* is niet goed. — *Tapping. To tick* wordt van een horloge of een klok gezegd. — *Square.*

14. Zij schrikte op is niet hetzelfde als zij sprong van schrik op. *She started to her feet* keuren wij dus af. *She startled* heeft geen beteekenis. *She was startled* is goed. *She was frightened* is wel wat sterk. — *Strange; queer. Wonderful* en *marvellous* beteekenen beide wonderbaarlijk. — *It sounded so curious* (niet *curiously*).

15. *Elapsed.* — Voor *abstract* en *distracted* zie Noot 10 op blz. 129. *She got into a brown study.* — *Should have come to peck.* — *At dead of night.* — *The birds* (= alle vogels in den omtrek) is natuurlijk ook goed. — *When birds will sleep* = wanneer niets de vogels kan doen wakker worden. *When birds use to sleep* wordt nu en dan aangetroffen. *Wont* is geen werkwoord, wel een bijvoeglijk naamwoord: *when birds are wont to sleep*. Dit is wel goed, maar zeer deftig.

16. *To beat* (= *to strike continually*) is hier het juiste woord. — *Louder; more forcibly.* — *Fluttering* (niet *with*) *its wings. Hovering* = in de lucht zwevende. — *Vanishing.* — *Amidst. Between* is hier niet goed. — Men mag natuurlijk de constructie van

den Nederlandschen zin behouden en zeggen *flapped its wings, then flew away, and disappeared amidst the trees.*

17. *She rose.* — *Fright* overvalt iemand plotseling; het beantwoordt aan schrik, en die kan niet uit bijgeloof ontstaan. — Voor *befell her* zie No. 7 hierboven. — *Seized her* is hier het juiste woord.

18. *Fully conscious.* — *What she intended to do* keuren wij af. Zij zou zich op dat oogenblik niet afgevraagd hebben: *What do I intend to do?* maar: *What am I going to do?* of *What shall I do?* — *Out of the house; outside.* — *Yard. Court* wordt in deze beteekenis niet gebruikt.

19. Uit den volgenden zin blijkt, dat hier geen *road* bedoeld wordt.

20. *Slight* (= gering) is hier de bedoeling niet. — *Shadow* heeft een omtrek, die overeenkomt met den vorm van het voorwerp. *Shade* is de ruimte, waar het licht door een tusschenstaand voorwerp onderschept wordt. De beschrijving wordt er des te levendiger om, als wij *shadows* gebruiken. Toch durven wij *shades* niet af te keuren. — *On the path.* — *Sultry* is de letterlijke vertaling van zoel. Anders ware *gentle* of *cool* het woord, waaraan men in dit verband het eerst denken zou. — *Now and again.* — Bewogen beteekent hier meer brachten in beroering; daarom is *stirred* veel beter dan *moved.* — *Bulrushes; reeds.* Het enkelvoud is niet verkeerd. — *Along the margin* zou hier langs den rand van het pad zijn. — Van een meer wordt ook *shore* gezegd.

21. *She perceived nothing of.* — *Repose* is hier beter dan *rest*, omdat een toestand van algeheele rust bedoeld wordt.

22. *Rushed onward.* — *Breathlessly* en *pantingly* zijn fout. — *She thought there was no end to the day. She fancied the way would never end* (niet *finish*), *had no end* — Na *as* mag *it* niet ingevoegd worden. — *Usually.*

23. *Approaching; drawing near.* — *Spot.* — *Lay moored.* — *She suddenly stood still; she stopped short.* — *All of sudden; all on a sudden; of a sudden; on a sudden; all at once* (niet *at once*).

CORRESPONDENTIE.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

I. W. A. van Dongen. — A. P. S., Y. — Cato Deckers, Heer. — J. Bokhout, Sliedrecht. — G. Lely, Amsterdam. — J. de Vries, Amsterdam. — A. C. M. J. D., A. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — M. H. R., A. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — N. A. C.

II. P. m. P. — C. M. Rombouts, 's-Gravenhage. — N. A. C. — Joh. de Vries, Amsterdam. — W. A. van Dongen. — G. Lely, Amsterdam. — A. C. M. J. D., A. — M. H. R., Amsterdam.

Lijst van Nederlandsche en Engelsche vogelnamen.

(Vervolg).

Fringillidae.

126. Emberiza lapponica, plectrophanes lapponicus. — ijsgors. — *Lapland bunting.*
127. Emberiza —, plectrophanes nivalis. — sneeuwgors, strand-, zee-, sneeuwputter, sneeuwvink, ijskletter. — *snow bunting snow-bird, snow-flake, snow-fowl, oat-owl.* — schneeammer.
128. Emberiza schoeniclus. — rietgors, rietmusch, slootmusch, rietvink. — *reed-bunting, reed-sparrow, water-sparrow.* — rohrammer.
129. Emberiza pusilla. — dwerggors. — *little bunting.*
130. Emberiza miliaria. — grauwe gors, gierstvogel, dikschijter, korenspork, grauwstaart. — *bunting, bunting-lark.* — grauammer.
131. Emberiza citrinella. — geelgors, geelgierst, geelvink, gierstvink, gerstkneu, haverkneu, drifter, geelkneus, geleguur, sip, schrijver, schrieverik, geelstaart, gelegeus. — *yellow(h)ammer, yellow bunting.* — goldammer.
132. Emberiza cirlus. — cirlgors. — *cirlbunting.* — zaunammer.
133. Emberiza hortulana. — ortolaan. — *ortolan.* — ortolan.
134. Emberiza rustica. — boschgors. — *rustic bunting.* — waldammer.
135. Emberiza cia. — grijze gors. — zippammer.
136. Fringilla coelebs. — vink, schild-, schel-, maan-, boek-, hofstee-, oost-, kolf-, toet-, bot-, bogervink, kwinker, blauwkop. — *chaffinch, beechfinch, horsefinch, pink, twink.* — fink.
137. Fringilla montifringilla. — keep, berg-, bosch-, noord-, kwee-, keep-, kwaakvink. — *brambling, kate.* — bergfink.
138. Fringilla —, ligurinus chloris. — groenvink, groenling, groeninger, greuninger, vlasvink, grunsel, kornuit. — *greenfinch, greenlinnet, green grosbeak.* — grünling.
139. Fringilla serinus, serinus hortulanus. — geel sijsje, Europeesche kanarie. — *serin.* — girlitz, zeisiggrün.
140. Fringilla spinus, chrysomitris—, carduelis spinus. — sijsje. — *siskin, aberdavine.* — zeisig.
141. Fringilla carduelis, carduelis elegans. — distelvink, putter,

kletter, bloemputter. — *goldfinch*, *thistlefinch*, *goldspink*; (*cheverel* = bloemputter, eene varieteit) [1]. stieglitz.

142. Fringilla cannabina, cannabina linota. — kneutje, koddenaar, vlamsijs, hennipvink, kneuter, lukker, robijntje, heimourik. — *linnet*, *greater redpole*. — hänfling.

143. Fringilla montium, cannabina flavirostris, linota flavirostris. — fratertje, barm, grauwe barm, heidebarmpje. — *twite*. — berghänfling.

144. Fringilla linaria, linaria rubra, linota linaria. — barmsijsje, paapje, steenbarm. — *mealy redpole*. — birkenzeisig.

145. Fringilla —, linota —, linaria rufescens. — klein barmsijsje, steenpaapje. — *lesser redpole*.

146. Fringilla —, linaria Hollbölli. — langsnavelig barmsijsje.

147. Fringilla domestica, passer domesticus. — huismusch, straat-, steen-, potmusch. — *house-sparrow*. — spatz.

148. Fringilla montana, passer montanus. — ringmusch, boom-, berg-, veldmusch, ringeltute. — *tree-sparrow*. — feldspatz.

149. Fringilla petronia, passer petronius. — rotsmusch. — steinspatz.

150. Carpodacus erythrinus. — roodmusch. — *rosy bullfinch*. — karmingimpel.

151. Coccothraustes vulgaris. — appelvink, dikbek, kersebijter, kerseknijper. — *hawfinch*, *grosbeak*, *cherryfinch*. — kernbeisser.

152. Pyrrhula europæa, — vulgaris. — goudvink, bloedvink. — *bullfinch* (*bulfinch*), *red-hoop*, *tony-hoop*, *alp*, *nope*. — gimpel.

153. Pyrrhula enucleator. — haakbek. — *pine-grosbeak*. — hackengimpel.

154. Loxia pytiopsittacus. — groote kruisbek. — *parrot-crossbill*. — kiefernkreuzschnabel.

155. Loxia curvirostra. — kruisbek, kruisvink, —kanarie, dennenpapegaai. — *crossbill*. — fichtenkreuzschnabel.

156. Loxia bifasciata. — witband(ige) kruisbek. — *two-barred*, *crossbill*, *European whitewinged crossbill*.

Columbidae.

157. Columba palumbus. — woudduif, ring-, ringel-, bosch-, kool-,

---

[1] Men houde wel in het oog dat: goldfinch = putter en goudvink = bul(l)-finch. In Nederlandsche woordenboeken worden zij gewoonlijk verward, evenzoo in schoolboeken.

houtduif; schor, spechte. — *ring-dove*, *wood-pigeon*, *cushat*, *quest*. — ringeltaube.

158. Columba oenas. — kleine boschduif. — *stockdove*. — hohltaube.

159. Columba livia. — wilde duif, veldduif, veldvluchter, gib, wilde gib. — *rockdove*. — felsentaube.

160. Columba turtur, turtur vulgaris. — tortel, tortelduif. — *turtle dove*. — turteltaube.

Pteroclidae.

161. Syrrhaptes paradoxus. — steppenhoen. — *Pallas' sand grouse*. — fausthuhn.

Tetraonidae.

162. Tetrao tetrix. — korhoen. — *black grouse*, *blackcock*, *heath-bird*[1]), *heath-clock*, *heath-poult*, *black game*; het wijfje: *grey hen*. — birkhuhn[2]).

163. Perdix cinerea. — patrijs, veldhoen, hoen. — *partridge*. — rebhuhn.

164. Perdix coturnix. — kwartel, wachtel, kwakkel. — *quail*. — wachtel.

Phasianidae.

165. Phasianus colchicus. — boschfazant. — *pheasant*.

Otitidae.

166. Otis tarda. — groote trap, trapgans, wilde kalkoen. — *great bustard*. — trappe.

167. Otis tetrax. — kleine trap. — *little bustard*. — zwergtrappe.

168. Otis macqueeni. — Aziatische kraagtrap. — *Macqueen's bustard*.

Charadriidae.

169. Oedicnemus crepitans, — scolopax. — griel, doornsluiper, scharluip, scharlupen. — *stone-curlew*. — triel.

---

[1]) Lady of the Lake, III, 12.

[2]) Het mag niet overbodig heeten te vermelden, dat de volgende in Groot-Brittannië voorkomende en in de letterkunde dikwijls genoemde ruigpoothoenders bij ons niet inheemsch zijn: *Ptarmigan* (Lagopus mutus) = sneeuwhoen; *red grouse*, *grouse* (Lagopus scoticus); *capercailzie* (Tetrao urogallus). *Grouse* wordt in het Ned. wel eens vertaald door: berkenhoen; de *capercailzie* is de „Urhahn" der Duitschers. Het verdietschte „Woerhaan, uurhaan, oerhaan" schijnt zoowel voor *tetrao tetrix* als *tetrao urogallus* gebruikt te zijn, en worde vermeden.

170. Vanellus cristatus. — kievit, kiefte. — *alpwing*, *peewit*, *green plover*. De eieren heeten: *plovers' eggs*. — kiebitz.
171. Charadrius varius, vanellus squatarola. — goudkievit, zilverpluvier, blanke wilster. — *grey plover*, *golden plover*. — kiebitzregenpfeifer.
172. Charadrius pluvialis. — goudpluvier, wilster. — *golden plover*, *grey-*, *whistling plover*. — goldregenpfeifer.
173. Charadrius morinellus, eudromias morinellus. — morinelpluvier. — *dotterel*. — mornell.
174. Charadrius hiaticula, aegialitis hiaticula. — bontbekpluvier, bonte wilster. — *ringed plover*, *dulwilly*, *ring dotterel*, *sand lark*. sandregenpfeifer.
175. Charadrius cantianus, aegialitis cantiana. — strandpluvier, kreuteltje. — *Kentish plover*. — seeregenpfeifer.
176. Charadrius fluviatilis, — minor, aegialitis curonica. — kleine pluvier. — *little ringed plover*. — flussregenpfeifer.
177. Cursorius europaeus, cursorius gallicus. — renvogel. — *cream-coloured courser*. — rennvogel.
178. Strepsilas interpres, — collaris. — steenlooper. — *turnstone*. steinwälzer.
179. Haematopus ostralegus. — scholekster, kliet, zeekieviet, oestervisscher, slijkaakster, liewe, bonte lieuw. — *oystercatcher*, *pied-chalder*, *chaldrick*, *skeldrake*, *seapiet*. — austernfischer.

Scolopacidae.

180. Scolopax rusticola. — houtsnip, woudsnep, uilenkoppen, blauwpooten. — *woodcock*. — waldschneppe.
181. Gallinago major, scolopax major. — poelsnip, dubbele snip, grasvogel, grassnip. — *great snipe*.
182. Scolopax gallinago, gallinago gallinaria. — watersnip. — *common-snipe*.
183. Gallinago gallinula, limnocryptes gallinula. — bokje, halve snip, dooverik, halfke, pink. — *jack snipe*.
184. Calidris arenaria. — drieteenige zandlooper. — *sanderling*, *curwillet*, *towwilly*. — sanderling.
185. Tringa canutus. — kanoetstrandlooper, mients, knot. — *knot*.
186. Tringa maritima, — striata. — paarse strandlooper. — *purple sandpiper*.

187. Tringa subarquata. — krombek strandlooper. — *curlew sandpiper.*

188. Tringa alpina, — cinclus. — bonte strandlooper. — *dunlin, purre.*

189. Tringa schinzii, tringa cinclus minor, — fuscicollis — kleine bonte strandlooper, klein strandbokje. — *Schintz's sandpiper.*

190. Tringa minuta. — kleine strandlooper, gril. — *little stint.*

191. Tringa temminckii. — kleinste strandlooper. — *Temminck's stint.*

192. Machetes —, tringa pugnax. — kemphaan, kragenmaker, kappertje, haantje. — *ruff;* wijfje: *reeve* [1]. — kampfläufer.

193. Phalaropus fulicarius. – rosse franjepoot. — *grey phalarope.*

194. Phalaropus hyperboreus, — cinereus. — aschgrauwe franjepoot. *red-necked phalarope.*

195. Actitis hypoleucos. — oeverlooper, steenvink. — *common sandpiper.*

196. Totanus glottis. — groenpoot ruiter. — *greenshank.*

197. Totanus fuscus. — zwarte ruiter. — *spotted redshank.*

198. Totanus calidris. — tureluur, tuut, tuutling; tjerk. — *redshank, sandcock.*

199. Totanus ochropus, helodromas ochropus. — witgatje, Poolsche snip. — *green sandpiper.*

200. Totanus glareolus. — boschruiter. — *wood sandpiper.*

201. Limosa rufa, — lapponica. — rosse grutto, roode schries, — schrier, hooiwulp. — *bar-tailed godwit.*

202. Limosa aegocephala. — grutto, schries, schrier, grieto. — *blacktailed godwit.*

203. Recurvirostra avocetta. — kluit — *avocet.* — säbler.

204. Himantopus candidus. — steltkluit. — *blackwinged stilt.*

205. Numenius arquata. — wulp, groote wulp, drupen, heidetuter, tuter, zandtuter, regen-, bergfluiter, wilp, groote wilp, waterwulp, watergulp. — *curlew* [2], *whaup.* — brachvogel.

206. Numenius phaeopus. — regenwulp, kleine wulp, regenfluiter, kleine wilp, regenwilp. — *whimbrel, curlew-jack, curlew-knot.*

207. Numenius tenuirostris. — dunbek wulp, gevlekte wulp.

Ibidae.

208. Ibis —, plegadis falcinellus, falcinellus igneus. — ibis. — *ibis, glossy ibis.* — sichler.

209. Platalea leucorodia. — lepelaar, lepelgans. — *spoonbill.* — löffler.

---

[1] De „rid", „haantje-rid" heet in het Engelsch „hill".

[2] Lady of the Lake, V. 9. Tennyson, Locksley Hall 3.

Ciconiidae.

210. Ciconia alba. — ooievaar, eiber, stork, eillever, eibert. — *white stork.* — storch [1]).

211. Ciconia nigra. — zwarte ooievaar. — *black stork.*

Ardeidae.

212. Ardea cinerea. — blauwe reiger, aalreiger. — *heron*, *hern*, *heronsew* [2]), — *shew*, *shaw.* — reiher.

213. Ardea purpurea. — purperreiger, roode reiger. — *purple heron.* — purperreiher.

214. Ardea alba, herodias alba. — groote reiger, zilverreiger. — *great white heron.*

215. Ardea garzetta, herodias garzetta. — kleine zilverreiger. — *little white heron.*

216. Ardea —, ardeola comata, ardea ralloïdes. — ralreiger. — *squacco heron.* — schopfreiher.

217. Ardea nycticorax, nycticorax grisea. — kwak, nachtreiger, nachtraaf. — *nightheron.* — nachtreiher.

218 Ardea minuta, ardetta minuta. — kleine roerdomp, woudaapje, kleine butoor, woudhopje, houtbutoortje, waffer. — *little bittern* [3]). — zwergrohrdommel.

219. Ardea stellaris, botaurus stellaris. — roerdomp, rietdomp, domphoorn, butoor. — *bittern*, *bittor*, *bump-a-gorse*, *butter-bump* [4]), *mire-drum*, *bog-blutter.* — rohrdommel.

Gruidae.

220. Grus cinerea, — communis, grus grus. — kraanvogel, kraan. — *crane.* — kranich.

Rallidae.

221. Rallus aquaticus. — waterral, zijde-, fluweelhoentje, schriek, fluitje. — *water-rail*, *runner*, *bilcock*, *skiddy-cock*, *grey skit.*

---

[1]) Zeldzaam in Engeland.

[2]) Chaucer, Knightes Tale 60; Spenser, Faerie Queene VI, 7, 9.

[3]) *boonk*, door Montagu als „provincial" opgegeven en uit hem door Murray vermeld, is in de Dialect Dict. niet opgenomen.

[4]) Tennyson, *N. Farmer, Old style*, st. 8.

222. Crex pratensis. — kwartelkoning, wachtelkoning, spriet, schriek, sprit, peerdsneers; taepert. — *corn-crake*, *craik* [1]), *crek*, *cracker*, *daker*, *daker-hen.* — wachtelkönig, schnerz.
223. Gallinula porzana, porzana maruetta. — porceleinhoentje. — *spotted crake*, *spotted waterhen*, *spotted rail.*
224. Gallinula pusilla, — bailloni, — pygmaea, porzana bailloni. — klein waterhoentje. — *Baillon's crake.*
225. Gallinula parva, — pusilla, porzana minuta. — kleinste waterhoentje. — *little crake.*

Fulicidae.

226. Gallinula chloropus, stagnicola chloropus. — waterhoentje, waterhen, waterkip, riethennetje. — *moor-hen*, *marsh-hen*, *cuddy.* — teichhuhn.
227. Fulica atra. — meerkoet, marolle, meerkol, markol. — *coot* [2]), *baldcoot.* — wasserhuhn.

(Slot volgt.) A. E. H. Swaen.

Uitwerking der opgaven voor dit nommer.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit: *The Emperor Frederick the Second* van E. A. Freeman.

In this last respect the memory of Frederick the Second has certainly nothing to complain of. Few princes have ever had such a monument raised to them as has been raised to the memory of the last Swabian Emperor by the munificence of the Duke of Luynes and the learning and industry of M.

In dit laatste opzicht heeft de nagedachtenis van Frederik II zich zeker over niets te beklagen. Voor weinig vorsten is ooit zulk een gedenkteeken opgericht als dat, hetwelk opgericht is ter herinnering aan den laatsten Keizer uit het Zwabische Huis, dank zij de milddadigheid van den hertog van Luynes en

---

[1]) Burns, *Bess and her Spinning Wheel.*
[2]) Tennyson, *Brook.* Spreekwoord: As bald as a coot.

Huillard-Bréholles. Here, in a series of noble quartos, are all the documents of a reign most fertile in documents, ushered in by a volume which, except in not assuming a strictly narrative form, is essentially a complete history of Frederick's reign. M. Huillard-Bréholles seems literally to have let nothing escape him. He discusses at length everything which in any way concerns his hero, from the examination of schemes which look very like the institution of a new religion down to the minutest details of form in the wording, dating, and spelling of the Emperor's official acts. We never saw a book which is more thoroughly exhaustive of the subject with which it deals. It is not a history, merely because the form of an Introduction or Preface seems to have laid M. Bréholles under the necessity of giving us, instead of a single regular narrative, a series of distinct narrative discussions of each of the almost countless aspects in which the reign of Frederick can be looked at. M. Bréholles has also followed up his great work by a monograph of the life and aims of one whose history is inseparably bound together with that of Frederick, his great and unfortunate minister, Peter de Vineâ. In this he examines at full length a subject to which we shall again re-

den ijver en de uitgebreide kennis van den heer Huillard-Bréholles. In een reeks van statige kwartijnen bevinden zich hier alle documenten van een regeering uiterst rijk aan documenten, ingeleid door een deel, dat bij uitstek een volledige geschiedenis van Frederik's regeering is, behalve dat het niet in een zuiver verhalenden vorm is gegoten. De heer Huillard-Bréholles schijnt zich letterlijk niets te hebben laten ontgaan. Uitvoerig bespreekt hij alles, wat op eenigerlei wijze met zijn held in betrekking staat, van het onderzoek van plannen af, die veel op de instelling van een nieuwen godsdienst gelijken, tot de kleinste bijzonderheden wat den vorm betreft, als daar zijn: de inkleeding, dagteekening en spelling van 's Keizers officiëele stukken. Wij hebben nooit een boek gezien, dat het onderwerp, waarover het handelt, meer volkomen uitput. Het is geen geschiedenis, louter omdat de vorm van een Inleiding of Voorbericht den heer Bréholles in de noodzakelijkheid schijnt te hebben gebracht, ons, in plaats van een enkel, doorloopend verhaal, een reeks te geven van afzonderlijke in verhaaltrant geschreven besprekingen over ieder van de schier ontelbare gezichtspunten, waaruit de regeering van Frederik II kan beschouwd worden. De heer B.

turn, and which is perhaps the most interesting of all which the history of Frederick presents, namely, the relation of the free-thinking and reforming Emperor to the received religion of this age. On this point we cannot unreservedly pledge ourselves to all the details of M. Bréholles' conclusions; but they are at least highly ingenious, and the contemporary evidence on which he grounds them is most singular and interesting, and deserves most attentive study. Altogether we can have no hesitation in placing M. Bréholles' investigation of the reign of Frederick the Second among the most important contributions which our age has made to historical learning.

heeft op zijn groot werk ook een schets laten volgen van het leven en streven van een man, wiens geschiedenis onafscheidelijk verbonden is met dat van Frederik, en wel van zijn grooten en ongelukkigen minister, Peter de Vinea. In dit werk onderzoekt hij uitvoerig een onderwerp, waarop wij nader terugkomen, en dat misschien het belangrijkste is van alle onderwerpen, die de geschiedenis van Frederik II aanbiedt, namelijk de verhouding van den keizerlijken vrijdenker en hervormer tot den gangbaren godsdienst van dien tijd. Wat dit punt aangaat, kunnen wij ons niet onvoorwaardelijk vereenigen met alle bijzonderheden van de gevolgtrektrekkingen des heeren B., maar zij zijn ten minste hoogst vernuftig en het getuigenis der tijdgenooten, waarop hij ze grondt, zijn zeer bijzonder en zeer belangwekkend, en verdienen hoogst aandachtige bestudeering. Alles te zamen genomen, kan er bij ons geen aarzeling bestaan, om des heeren B.'s onderzoek van de regeering van Frederik II te rangschikken onder de gewichtigste bijdragen, die onze eeuw tot de geschiedenis heeft geleverd.

M. Jacobs.
H. Herwijnen.

2. Vertaling in het Engelsch.

1. Wanneer gij naar de onderteekening van dezen brief ziet, twijfel ik er niet aan, of gij zult over den inhoud verbaasd staan. — 2. Men beweert, dat hij een luiaard is, maar ik kan u verzekeren dat hij wèl werkt en altijd zijn best doet. — 3. Wie van u heeft nooit gehoord van een held, wiens verdiensten met ondankbaarheid beloond zijn geworden? — 4. De tong is een renpaard, dat des te harder loopt, hoe minder gewicht het draagt. — 5. Als een hoogmoedige mij op een afstand doet blijven, is het een troost, dat hij tevens op een afstand blijft. — 6. Over zijn gedrag en zijne manieren moest gij liever niet oordeelen. — 7. Men moet den leerling elk woord van zijne les laten verklaren. — 8. Hoe meer iemand van zich zelven spreekt, hoe minder gaarne hij van een ander hoort spreken. — 9. Ik kon niet nalaten mij te verwonderen over de bekwaamheid, welke de blinde aan den dag legde. — 10. Het is niet waarschijnlijk, dat hij in zijne plannen zal slagen; hij is een te ongeduldig man en spant nooit al zijne krachten in.

1. If you look at the signature of this letter, I don't doubt that you will be astonished at the contents. — 2. He is said to be a lazy fellow, but I can assure you that he does work, and that he always does his best. — 3. Who of you has never heard about a hero whose merits have been rewarded with ingratitude? — 4. The tongue is a race-horse, which runs the faster, the less weight it carries. — 5. If a proud man keeps me at a distance, it is a consolation that he, too, keeps aloof. — 6. You had better not judge of his conduct and manners. — 7. The pupil must be made to explain every word of his lesson. — 8. The more a man speaks about himself, the less he likes to hear another spoken of. — 9. I could not help being surprised at the ability which the blind man showed. — 10. He is not likely to succeed in his plans; he is too impatient a man and never exerts himself to the utmost.

C. M. Rombouts, Den Haag.

Opmerkingen.

1. In dezen zin is het moeilijk uit te maken of *if*, dan wel *when* bedoeld wordt; maar *whenever* heeft een geheel andere beteeke-

nis. Zie uw spraakkunst. — *When you shall look* drukt een twijfelachtige gebeurtenis in de toekomst uit. Maar de spreker wil juist zekerheid omtrent het zien; hij zegt als het ware: zie eens naar de onderteekening. — *See the signature* is niet *naar de onderteekening zien.* — *On* voor *at* is hier niet goed. — *Subscription* is goed, maar niet zoo gebruikelijk als *signature.* — *I have no doubt that. I am sure* is »shirking the difficulty." *I have no doubt about your being astonished* is ten eerste leelijk en ten tweede kan men het opvatten als te beteekenen: ik twijfel niet of gij staat verbaasd (niet zult verbaasd staan). — Wij hebben er herhaaldelijk op gewezen, dat volgens Murray na *doubt not* thans *that* logischer geacht wordt dan *but.* Toch was er slechts een enkele inzender, die *that* schreef. — *Surprised; amazed.*

2. Bij de vertaling van men moet men altijd het eerst aan den lijdenden vorm denken; dan is men het meest tegen het maken van fouten gevrijwaard. In dit geval is de lijdende vorm de beste vertaling, als hebbende de algemeenste beteekenis. *It is said that he is* is natuurlijk even goed. — Men beweert beteekent hier niets meer dan men zegt. In zulk een geval maakt men van krachtige woorden als *to pretend* en *to assert* geen gebruik. — *An idle fellow; an idler; a sluggard.* — *He works well* = hij werkt heel goed. — *He always exerts himself. His duty* is niet precies hetzelfde als *his best.* Voor ons gevoel heeft *he does his utmost* geen beteekenis, tenzij het nog door een werkwoord gevolgd wordt, b.v.: *he does his utmost to succeed.*
3. Deze zin bevat een rhetorische vraag, waarop het antwoord luidt: Niemand. In dat geval zegt men in den regel *who of you*, bij uitzondering *which of you.* — *Of* voor *about* is goed; maar zette men *from*, dan zou het beteekenen: Wie heeft nooit *rechtstreeks* gehoord van enz.? — *To reward* is beloonen, zonder meer. Het kan ook betrekking hebben op slecht gedrag en staat dan gelijk met straffen. *To recompense* is voldoende beloonen, dus in verhouding tot verdienste. Daarom kan *to recompense* hier niet gebruikt worden. Een der inzenders had *paid* geschreven, blijkbaar met de gedachte, dat ondankbaarheid geen belooning is; maar uit bovenstaande verklaring blijkt, dat *rewarded* zeer goed kan gebruikt worden. — *Ungratefulness.*

4. Vóór *tongue* mag het lidwoord niet uitgelaten worden; het is immers de naam van een voorwerp. — Wij begrijpen niet, waarom sommige inzenders *tongues* schreven, tenzij het was, om de kwestie van het gebruik van het lidwoord te ontwijken. — *Racing-horse* is ons niet bekend. — *Quicker*. — *Bears*. — Men zegt niet van een *race-horse*, dat het *carries a load*, omdat het geen lastdier is. *To carry weight* kan ook nog een andere beteekenis hebben. In een wedren is het namelijk van belang, dat de *jockeys* hetzelfde gewicht hebben. Om hierin te voorzien, wordt het ontbrekende door gewicht aangevuld. — *The smaller weight it carries* (= hoe kleiner gewicht het draagt) is natuurlijk fout; want een groot aantal kleine gewichten staan gelijk met één groot gewicht. — *The less it carries weight* (= hoe minder het gewicht draagt) beteekent heel iets anders.
5. *Conceited* (= verwaand) is een ander begrip. Men is op zich zelf *conceited;* tegenover anderen kan men *proud* of *haughty* zijn. — *Consolation* drukt uit het verminderen of wegnemen der smart. *Comfort* ziet op het in de plaats stellen van gelukkige gedachten voor het verdriet. Bij *Swift* luidt deze zin: „*If a haughty man makes me keep my distance, the comfort is he keeps his at the same time.*
6. *You should rather* beteekent niets. — *Of* mag niet uitgelaten worden. — *Behaviour.*
7. Voor de vertaling van men zie zin 2. — Moet kan van alles beteekenen en kan dus op allerlei manieren vertaald worden. — *Each.*
8. *A person talks.* — *Of.* — Het laatste gedeelte van den zin kan moeilijk anders vertaald worden. Alle varianten waren fout. — *Another* wordt in één woord geschreven.
9. *Expressing my surprise* is iets anders dan *being surprised.* — *Astonishing myself* is een krasse fout. — Uit den zin blijkt niet, wat met bekwaamheid bedoeld wordt. Daarom zijn *cleverness*, *skill* en *skilfulness* ook goed. — *Which* mag ook uitgelaten worden. — *The blind one* is geen alledaagsche uitdrukking. — *To manifest* is hier minder gelukkig gekozen. *We manifest a desire, our feelings, our motives etc.* *Displayed* is goed.
10. *It is not likely (probable) that he will succeed.* — *Designs.* — *Unpatient* is geen Engelsch. — *Exerts all his strength. Lays out all his strength.*

3. Vertaling in het Engelsch.

3. Uit: De Korporaalsstok.

Wij waren aan de herberg gekomen, waar wij een glas bier zouden drinken. De sigaren kwamen voor den dag, en wij meenden heele heeren te zijn, toen wij daar met ons vijven om een der groene, houten tafeltjes zaten, elk met zijn glas voor zich. Geen wonder dat wij teruggroetten, toen er een oud man voorbijging, die ons als „meneeren" aansprak: dat gebeurde niet dikwijls in dien tijd, en een van ons was er zoo gevoelig voor, dat hij den oude eene sigaar presenteerde.

„Wel, dat mag ik niet afslaan," zeide deze met een eenigszins vreemden tongval. „Als een van de heeren nu een beetje vuur voor me had, was ik geheel en al geholpen."

Drie brandende sigaren werden hem tegelijk voorgehouden, en, terwijl hij bezig was de zijne aan te steken, viel ons oog op zijn stok; nu wij zooveel over stokken gesproken hadden, was dat natuurlijk.

3. From: The Corporal's Stick.

1. We had arrived at the inn where we were going to have a glass of beer. 2. Cigars were produced, and we thought ourselves such swells, as we five were sitting round one of the little green wooden tables, each with his glass before him. 3. No wonder that we returned the greeting, when an old man passed, who addressed us as "gentlemen": this did not happen often at that time, and one of us was so much gratified by it that he offered the old man a cigar.

4. "Thank you, sir," said the latter with a rather foreign accent. 5. "Now if one of the gentlemen could oblige me with a light, I should be all right."

6. Three burning cigars were held out to him at the same time, and, while he was lighting his, our eyes fell on his stick; since we had talked so much about sticks, this was quite natural.

L. P. H. E.

Opmerkingen.

1. *We had got (come) to. We had got as far as the inn* (= wij waren tot de herberg gekomen) is niet bepaald fout. — *Public house.* — *We would take (drink). We were to have* zou beteeke-

nen, dat aldus beslist was door personen, die gezag over ons hadden, b.v. onze vaders.

2. Het lidwoord mag vóór *cigars* niet gebruikt worden, omdat er niet van bepaalde sigaren gesproken wordt. Dit blijkt duidelijk als men den zin in het enkelvoud zet: *I produced a* (niet *the*) *cigar.* — *Fancied ourselves big swells. Considered ourselves to be.* — *The five of us* (het lidwoord mag niet uitgelaten worden). Andere varianten zijn niet mogelijk.
3. *Not strange* voor *no wonder* kan men niet zeggen. — *Salutation. Salute* is saluut; het bestaat nooit in woorden. — Als men eenige heeren aanspreekt, gebruikt men nooit *Sirs;* dit kan alleen in den aanhef van een brief geschieden. — *Occur. This was not often the case.* — *One of us was so sensible of the honour* (niet *of it*). *It told so much upon the feeling of one of us* is ver gezocht; maar wij durven het niet af te keuren.
4. *Thank you, sir*, op vriendelijken toon gesproken, is de geijkte uitdrukking. Daarmede vervallen alle varianten, die bovendien voor het meerendeel grove taalfouten bevatten. — *Somewhat; more or less.*
5. *Had* (*had got*) *a light for me.* — In dit verband gebruikt de Engelschman nooit het woord *fire.* — *Some light* is fout. — *I should be accommodated* is verkeerd. Zet men den lijdenden in den bedrijvenden vorm om, dan krijgt men b.v.: *If you could oblige me with a light, you would accommodate me*, en dat gaat niet. Wel kan men *accommodate a person with something.* Het eerste deel van den zin zou dus kunnen luiden: *If one of the gentlemen could accommodate me with a light.* — *I should be quite ready* (= ik zou geheel gereed zijn) heeft een andere beteekenis. De andere varianten, die wij aantroffen, waren ook niet goed.
6. *Glowing; lighted.* — *At a time.* — *We happened to look at his stick. We caught sight of his stick. Our eyes met with his stick* = onze oogen ontmoetten zijn stok, troffen zijn stok aan. — Uit het vervolg van het verhaal blijkt, dat hier *stick* bedoeld wordt, en niet *cane. Staff* kan desnoods ook. — *As we had.* — Eenige inzenders schreven: *this was naturally.* — *This was a matter of course* (= sprak dit van zelf) is hier te sterk. *This stood to reason* deugt niet. Deze uitdrukking zou de volgende constructie vereischen: *since we had talked so much about sticks, it stood to reason that our eyes fell upon his stick.*

Correspondentie.

Voldoende antwoorden werden ontvangen van:

1. M. Jacobs. — H. Herwijnen. — A. S. Degens. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — J. W., W. — P. B., N. T. — W. C. J. Smulders, Maastricht. — G. Lely, Amsterdam.

2. C. M. Rombouts, Den Haag. — G. Lely, Amsterdam. — A. S. Degens. — A. M. Wegerif. — J. W., W. — N. A. C. — H. Herwijnen. — P. B., N. T. — G. A. Ouwejan, Utrecht. — W. C. J. Smulders, Maastricht.

3. Naar het resultaat te oordeelen, ging deze opgave de krachten der inzenders te boven. Als voldoende kan aangemerkt worden het werk van: G. Lely, Amsterdam. — J. W., W. — H. J. Blank, Malmesbury.

Brievenbus.

O. Schöne te Zetten vraagt de vertaling van den volgenden zin uit *My Study Window*, blz. 102, van *James Russell Lowell:*

"We should be irrevocably cut off from our past, and be forced to splice the ragged ends of our lives upon whatever new conditions chance might leave dangling for us."

„Wij zouden onherroepelijk afgesneden worden van ons verleden, en genoodzaakt worden de uitgerafelde einden van ons leven samen te splitsen met zulke nieuwe toestanden als het toeval voor ons liet hangen."

Een vertaling om trotsch op te zijn! Het beeld is ontleend aan het touwsplitsen (d.i. twee einden tot één maken) der matrozen.

De nieuwe toestanden zijn dus stukken touw met uitgerafelde uiteinden, die hangen te bungelen. Daarmede moeten wij ons leven, dat door het afsnijden van het verleden ook uitgerafeld is, door splitsing verbinden. De bedoeling is dus duidelijk genoeg, maar de vertaling is bijna onmogelijk.

Arnolda te Ginneken. — 1. In *Boadicea* valt de hoofdklem op *ce*, de bijklem op *ad.*

2. Conduite-lijst (van officieren) = *Record of Officers' Services Book*, naar ik van bevoegde zijde verneem. — *Charge-sheet* is de lijst van overtredingen op een politie-bureau.

3. *Round the Red Lamp* heb ik niet gelezen.

4. *(White) Bryony* (Bryonia dioica) = heggerank, wilde wijngaard (Dr. J. C. Costerus, Zie Jrg. IX, blz. 100). In Murray staat Bryonia dioica opgegeven als de Latijnsche naam voor *Red, or White Bryony* (Heukels: tweehuizige heggerank), en Ampelopsis hederacea voor *Virginian creeper* (Heukels: wilde wingerd). Hieruit zou men opmaken, dat de planten verschillend zijn. Dr. Costerus stelt ze echter gelijk.

5. Brem (sarothamnus vulgaris) = *broom.*

Struikheide (erica vulgaris, thans calluna vulgaris) = *common heath, heather, ling.*

Dopheide (erica tetralix) = *cross-leaved heath.*

Verfbrem (genista tinctoria) = *dyer's broom, greenweed.* Deze is de vertegenwoordiger van de genista. Door sommigen wordt ook de brem (*broom*) hiertoe gebracht.

Heather is eigenlijk de Schotsche naam voor *heath.* (Het bovenstaande is ontleend aan Murray en Heukels).

6. Jasmijn (Philadelphus coronarius), d.i. boerenjasmijn = *mock-orange.* Deze wordt volgens Webster oneigenlijk *syringa* (letterlijk: pijp, buis) genoemd, omdat de stengels vroeger als pijpestelen gebruikt werden.

Sering (Syringa vulgaris) = *lilac, syringa.*

Jessamine (jasmine) = jasmijn.

7. *Barracks* is meervoud, en kan dus niet nog eens in het meervoud gezet worden. Somtijds wordt het ten onrechte als een enkelvoudig woord gebruikt.

I.

Opgaven voor het 4e nommer van den 15en Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1en Februari 1899.

1. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN FRANSCH M. O. (A) 1898.

In volle vaart, rolde de sneltrein langs de spoorstaven, die, als twee gespannen zilveren linten, in het maanlicht blonken. Dat duurde ongeveer twee uren. Toen voelden de passagiers op eens, dat de trein langzamer ging rijden; blijkbaar werden de rems met kracht aangezet; er volgde een kleine schok; daarop stond de trein stil.

In de gangen, waarop de verschillende coupés uitkwamen, hoorde men voetstappen, die eene zekere gejaagdheid verrieden; een paar raampjes werden neergelaten; heeren staken het hoofd naar buiten.

„Och, laat u me ook eens eventjes kijken," vroeg ook een jong meisje, dat er onder haar reismutsje, nog al aardig uitzag; „'t zal buiten zeker heel mooi zijn; ik houd zoo van maneschijn."

„Van de maan is geen spoor te bekennen" antwoordde de heer die vóór 't raampje stond, 't is buiten stikdonker; we staan in een tunnel."

„O, hemel, in een tunnel?" riep een door angst toegeknepen stemmetje. „Als we er niet gauw uitkomen, stikken wij zeker."

„Er is waarschijnlijk iets aan de machine gebroken" hernam de heer bij het portier, „maar ik zie geen sterveling op den weg, noch conducteur, noch machinist."

Men hoorde op dit oogenblik het geluid van lang gapen. Een dame, die geslapen had, en die door het gepraat wakker was geworden, sprong op en wreef zich de oogen uit. „Zijn we al te Lyon?" vroeg ze, nog wat dommelig.

„Excuseer, Mevrouw, we staan midden op den weg stil."

„Groote goden!" riep de dame uit: „Zou het dan toch heusch moeten gebeuren! Een kaartlegster heeft mij voorspeld, dat ik bij een spoorwegongeluk zou omkomen. Doet u, asjeblieft, het portier open en laat me er uit. Ik wil in veiligheid zijn, voordat de volgende sneltrein tegen ons aanrijdt."

„U kunt niet wegloopen, Mevrouw! we staan midden in een tunnel. Als u er uitgaat, wordt u of overreden, of platgedrukt."

„Ik smeek er u om" zei de dame dringend. „Laat me toch door, anders zal ik aan het alarmsignaal trekken."

Op eens klonken haastige voetstappen in den doorloop en al heel spoedig werd in een naburige coupé een heftige woordenwisseling vernomen.

„Ik zal eens gaan luisteren" zeide een van de heeren. Twee minuten later kwam hij terug.

Hij vertelde, dat naast hen een heer, die gebrekkig Fransch sprak, en die heel alleen in de rookcoupé zat, een papier van waarde had verloren, dat door den luchttrek uit het open raampje was gevlogen, en dat die heer, om het terug te krijgen, aan het alarmsignaal getrokken en zoo zelf den trein tot stilstand had gebracht.

Op hetzelfde oogenblik deed zich een schel gefluit hooren. Er volgde een kleine schok; de trein zette zich in beweging, en weldra stoomde hij uit den tunnel, het schijnsel der volle maan tegemoet.

Den volgenden dag las men in de Kleine Courant dat een der wisselwachters, in den tunnel, bij Dijon, een gewichtig papier op den weg had gevonden en dat de directie van de P. L. M. Spoorwegmaatschappij het aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken had laten bezorgen. Men vreesde voor verwikkelingen.

2. Vertaling in het Nederlandsch.

(Opgave Staats-examen 1898).

EN ISLANDE.

Ce pauvre soleil boréal éclaire d'une façon particulière la petite ville endormie dans le froid, tout au bord de l'eau bruyante. Bruyante, oui, car le vent souffle de terre avec une grande violence et il est glacial, venant de ces hauteurs neigeuses. Cela ne m'empêche pas de me promener longuement sur le pont et de jouir du calme relatif du mouillage après une si rude traversée. Le docteur m'y rejoint. Ses premières impressions ressemblent fort aux miennes, car il me fait lire, comme les traduisant fidèlement, ce passage de je ne sais plus quel auteur.

„L'Islande! bizarre pays qui ne compte dans l'année qu'un jour et qu'une nuit; le jour, c'est l'été; la nuit, c'est l'hiver. Sa beauté, c'est l'étrange; son caractère, c'est la désolation; son pittoresque consiste dans la majesté sépulcrale des lignes et les vastes proportions de ses paysages."

C'est bien cela, et le ton un peu solennel de l'auteur est de mise pour caractériser cette île à l'aspect solennel, en effet, et très imposant dans sa sauvagerie grandiose.

---

1. Ter vertaling in het Duitsch.

In te leveren voor of op 1 *Februari e. k.*

Den 8sten October 1695 kwam de jonge graaf van Falkenstein des morgens met zijn gevolg te Styrum, waar hij door zijn oom, graaf Maurits, met de grootste vriendelijkheid werd ontvangen. Na te hebben ontbeten, ging het gezelschap op voorstel van den gastheer op de jacht. Toen ze dicht bij de abdij van Hamborn waren gekomen, zei oom, dat ze den abt wel een bezoek konden brengen. De neef, die door zijn vader voor graaf Maurits gewaarschuwd was, meende, dat zijn vader te wantrouwend was geweest, en ging op alles in. De abt liet dadelijk een kostbaar maal aanrichten. Maar toen hij aan den jongen graaf, overeenkomstig diens rang, de beste plaats aan tafel aanwees. kon graaf Maurits zijne afgunst niet onderdrukken: er ontstond eene hevige woordenwisseling tusschen de beide bloedverwanten, en weldra stonden de beide graven met getrokken zwaarden tegenover elkaar. Doch de abt trad bemiddelend op, en het gelukte hem, de opgewonden gemoederen tot bedaren te brengen, zoodat de tegenstanders elkander ten slotte de hand ter verzoening reikten. Intusschen was het avond geworden, en de abt, die de zaak nog niet te goed vertrouwde, was zoo voorzichtig, onder een of ander voorwendsel graaf Maurits bij zich te houden, terwijl zijn jeugdige bloedverwant, in de meening, dat zijn gezelschap hem spoedig zou volgen, tegen 9 uur kalm wegreed. 't Was een heldere, stille nacht. Toen hij ongeveer een half uur had gereden en zijn oom nog niet zag naderen, kwam plotseling de gedachte bij hem op, dat de abt den graaf met opzet had opgehouden, wat hem ontstemde. Aan den uitgang van het bosch, waardoor hij gekomen was, wachtte hij, totdat graaf Maurits kwam aanrijden. Deze uitte zijne vreugde, dat zijn neef op hem gewacht had, en inderdaad had dit bewijs van vertrouwen hem moeten ontwapenen, wanneer hij werkelijk booze gedachten mocht hebben gekoesterd. Onder vriendschappelijk gesprek trokken ze nu beiden verder, terwijl het gevolg dicht genoeg bij hen bleef, om veel van het gesprokene te kunnen verstaan. Maar het duurde niet lang, of de jonge graaf werd slaperig, en het gesprek verstomde. Toen keerde graaf Maurits — zoo luidt het verhaal — zich op eens naar zijn neef en schoot hem dood.

2. Ter vertaling in het Nederlandsch.

Nichts spricht so sehr für das unglaubliche Wachstum Berlins als der mit jedem Jahre sich ausdehnende, mit jeder neuen Verkehrsgelegenheit sich erweiternde Kranz von Ortschaften, in denen Tausende von Arbeitern billige Wohnungen, und viele kleine Beamte, Kaufleute, Rentiers ein trauliches Heim gefunden haben. Kehrt man zurück aus diesen idyllischen Sitzen, aus der reineren von dem Geruch und der Frische des Grüns erfüllten Luft, so sind vorübersausende Züge, rauchende Schornsteine, hohe rufsige Gebäude, Holzplätze, Kohlenhaufen und der dunstige Horizont das Erste, was die Nähe der Stadt verkündet. Stundenweit in ihrem Umkreis arbeiten die Maschinen, drängt sich Schlot an Schlot, Fabrik an Fabrik, mit noch kaum hier und dort einem Rest von Wald oder Haide, immer weiter hinausgreifend und immer mehr die Grenze verwischend, wo das Land aufhört und die Stadt anfängt. Und die Stadt selber, mag man sie nun von Norden oder, Süden, von Osten oder Westen betreten, wer erkennt sie wieder? Überall, wo nicht neue Strafsen, so doch in den alten neue Häuser — Häuser wie Paläste, mit malerischen Fronten, mit Säulen und Erkern, mit elektrischem Licht und elektrischen Klingeln, mit Dampfheizung, mit Aufzügen für Personen und Sachen, mit prachtvollen Läden, mit üppigen Wohnungen. Überall, bis an die äufserste Grenze, dieselbe musterhafte Reinlichkeit in den Strafsen, das gute Pflaster, die vortreffliche Beleuchtung; überall dieselbe Sorge für die Gesundheit in der Pflege der öffentlichen Plätze, der Promenaden, der Parkanlagen, und überall dasselbe Menschengewühl, in dem der Einzelne verschwindet, diese stete Bewegung von Tausenden, die tausend verschiedene Ziele haben, dieses beständige Tosen von Mengen, in denen alle Sprachen der bewohnten Erde gesprochen werden, dieses unaufhörliche Rollen von Wagen, das Erzittern des Bodens von schweren Lasten, das Brausen, in welches alle Mifstöne sich auflösen, bis zuletzt das betäubte Hirn eine Melodie zu vernehmen meint — die grofse, gewaltige Melodie der Weltstadt.

Opgaven voor het 3de Nommer van den 15den Jaargang. [1])

Antwoorden worden ingewacht vóór of op 25 *Januari* 1899.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit Macaulay's Essays (*Lord Bacon*).

EXAMEN-OPGAVE.

In his sixteenth year he visited Paris, and resided there for some time, under the care of Sir Amias Paulet, Elizabeth's minister at the French court, and one of the ablest and most upright of the many valuable servants whom she employed. France was at that time in a deplorable state of agitation. The Huguenots and the Catholics were mustering all their force for the fiercest and most protracted of their many struggles; while the prince, whose duty it was to protect and to restrain both, had by his vices and follies degraded himself so deeply that he had no authority over either. Bacon, however, made a

[1]) Voor hen, die niet op den vorigen Jaargang ingeteekend waren, worden de opgaven hier herhaald.
Elk inzender mag de twee opgaven ter beoordeeling aan de Redactie toezenden. Alleen die inzendingen komen in aanmerking, welke voldoen aan

tour through several provinces, and appears to have passed some time at Poitiers. We have abundant proof that during his stay on the Continent he did not neglect literary and scientific pursuits. But his attention seems to have been chiefly directed to statistics and diplomacy. It was at this time that he wrote those Notes on the State of Europe which are printed in his works. He studied the principles of the art of deciphering with great interest, and invented one cipher so ingenious, that, many years later, he thought it deserving of a place in the *De Augmentis.* In February, 1580, while engaged in these pursuits, he received intelligence of the almost sudden death of his father, and instantly returned to England.

His prospects were greatly overcast by this event. He was most desirous to obtain a provision which might enable him to devote himself to literature and politics. He applied to the Government; and it seems strange that he should have applied in vain. His wishes were moderate. His hereditary claims on the administration were great. He had himself been favourably noticed by the Queen. His uncle was Prime Minister. His own talents were such as any minister might have been eager to enlist in the public service. But his solicitations were unsuccessful. The truth is that the Cecils disliked him, and did all that they could decently do to keep him down.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

De ontdekking van Nieuw-Nederland.

Langen tijd geleden, toen de Indianen nog niet bekend waren met menschen met blanke huid, waren sommige van hen aan het visschen op de plaats, waar de Hudson-rivier zich verbreedt, en de zee begint. Op eens zagen deze op een grooten afstand duidelijk iets zwemmen of drijven op 't water, en wel een ding, dat ze nooit te voren gezien hadden. Zij keerden dadelijk naar 't strand, riepen hunne landgenooten en drongen hen met hen te gaan, om te zien wat dit zijn mocht. Velen gaven daaraan gehoor, en zagen tot hunne groote verbazing het vreemde verschijnsel, maar wat het was, konden zij niet vatten. Eenigen veronderstelden, dat het een buitengewoon groote visch of een ander dier was, terwijl anderen van meening waren, dat het een zeer groot huis moest zijn.

Ten laatste kwamen de toeschouwers overeen, dat, aangezien de vreemdsoortige verschijning hoe langer hoe meer het land naderde, al konden zij nog niet bepalen, of 't een dier of een ander levend voorwerp was, het raadzaam zijn zou, al de Indianen uit de nabuurschap bekend te maken met wat zij gezien hadden, opdat ieder op zijn hoede wezen mocht. Dientengevolge zonden zij boodschappers te land en te water naar de verschillende opperhoofden, opdat deze hunne onderhoorigen bijeenroepen konden. Een groot aantal Indianen kwamen nu toeloopen, en, nadat de vreemde verschijning door de nieuw aangekomenen aandachtig was gadegeslagen, hielden zij het voor zeker, dat het eene groote kano of een groot huis was, waarin de *Manito* of Groote Geest hun een bezoek kwam brengen. IJlings schaarden zich de opperhoofden bijeen, om te overleggen, op welke wijze zij de *Manito* bij zijne aankomst behoorden te ontvangen. Fluks bevalen zij, dat er eene goede hoeveelheid vleesch tot een offer zou worden bijeengebracht; aan de vrouwen werd bevolen spijs te bereiden; afgoden en beelden werden nagezien en in orde gebracht en een groote, algemeene dans werd geoordeeld niet alleen eene aangename verpoozing voor den Grooten Geest te zijn, maar met het offer te kunnen strekken om hem te verzoenen, ingeval hij op zijne kinderen vertoornd mocht zijn.

II.

Opgaven voor het 5e nommer van den 15en Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1en Maart 1899.

1. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN-OPGAVE.

Acht dagen hadden wij noodig om van Parijs naar Boulogne te komen, want wij hielden ons eenigen tijd op in de voornaamste steden, die op onzen weg lagen, om er eenige voorstellingen te geven. Toen wij te Boulogne aankwamen, hadden wij nog tachtig franken in onze beurs, dat wil zeggen, een som die meer dan voldoende was om onzen overtocht te betalen. Daar Michiel de zee nog nooit had gezien, was onze eerste wandeling naar de haven. Gedurende eenige minuten bleef hij met wijd geopende oogen staan en staarde naar den horizon, die in nevelen gehuld was; toen haalde hij minachtend de schouders op en verklaarde, dat al wat hij zag leelijk, somber en vuil was. Dit gaf aanleiding tot een kleinen woordentwist tusschen ons, want wij hadden zeer dikwijls over de zee gesproken, en ik had hem altijd gezegd, dat de zee het mooiste was, dat men ooit zien kon. Meestal waren Michiel en ik het volkomen eens; hij nam mijn gevoelen aan, of wel, ik deelde het zijne, maar ditmaal hield ik staande, dat ik gelijk had, en ik beweerde zelfs, dat die donkergroene zee, met hare geheimzinnige diepten en die dikke wolken, die haar bedekten, veel mooier was dan een blauwe zee onder een blauwen hemel. „Gij zegt dat, omdat gij een Engelschman zijt," zeide Michiel, „en gij houdt van die leelijke zee, omdat zij uw land omgeeft."

De boot naar Londen vertrok den volgenden morgen om vier uur; om half vier waren wij aan boord, en wij zochten een bescheiden plaatsje achter eenige koffers, die ons een weinig tegen den vochtigen en kouden noordenwind beschermden.

2. Vertaling in het Nederlandsch.

(Uit TÖPFFER, *La bibliothèque de mon oncle.)*

Pour moi, j'habitais un quartier solitaire. C'est derrière le temple de Saint-Pierre, près de la prison de l'évêché. Par-dessus les feuilles d'un acacia je voyais les ogives du temple, le bas de la grosse tour, un soupirail de la prison, et au delà, par une trouée, le lac et ses rives. Quels beaux enseignements, si j'avais su en profiter! Combien la destinée m'avait favorisé entre les garçons de mon âge! Si j'ai mal profité, je tire gloire néanmoins d'être issu de cette école, plus noble que celle du seuil de boutique, plus riche que celle de la chambre solitaire, et d'où devait sortir un poète, pour peu que ma nature s'y fût prêtée.

Au fait, tout est pour le mieux; car je me doute qu'à aucune époque les poètes n'ont été heureux. En savez-vous un, parmi les plus favorisés, qui ait jamais pu étancher sa soif de gloire et

d'hommages? En connaissez-vous un parmi les plus grands, et surtout parmi ceux-là, qui ait jamais pu être satisfait de ses œuvres, y reconnaître les célestes tableaux que lui révélait son génie? Vie de leurres, de déceptions, de dégoûts! Et encore, ceci n'en est que la surface; je m'imagine qu'elle recouvre des troubles plus grands, des dégoûts plus amers. Ces têtes-là se forgent une félicité surhumaine que chaque jour déçoit ou renverse; ils voient par delà les cieux, et ils sont cloués à la terre; ils aiment des déesses et ne rencontrent que des mortelles.

Ceci est l'effet et la cause. C'est parce qu'ils sont poètes qu'ils éprouvent ces tourments; c'est parce qu'ils éprouvent ces tourments qu'ils sont poètes. De cette lutte qui se fait en eux jaillit, comme l'éclair de la nue, cette lumière qui nous frappe dans leurs vers; la souffrance leur révèle les joies, les joies leur apprennent la souffrance, leurs désirs vivent à côté de leurs déceptions; de ce riche chaos, de ces fécondes douleurs naissent leurs sublimes pages. Ainsi ce sont les vents orageux qui tirent de si doux sons de cette harpe solitaire.

Je m'étonne donc moins d'avoir ouï dire à un homme de sens qu'il vaut mieux être l'épicier du coin que le poète du monde.

Cette idée que je me fais du poète, elle est si vraie, que voyez, je vous prie, à quoi prétendent tout d'abord ceux qui aspirent à cette vocation. N'est-ce point à ce trouble, à ces peines, à ce riche chaos, si possible? Ainsi que l'on singe la vertu par des paroles de sainteté, ils singent, eux, la poésie par des paroles de tristesse, d'angoisse, d'ineffables douleurs, ils souffrent dans leurs vers, ils gémissent dans leurs vers, ils y trainent à vingt ans un reste éteint de vie décolorée, ils y meurent; presque tous commencent par là. Ah! mon ami, il n'est pas si facile que tu penses d'être triste, malheureux, affligé; d'être tourmenté de désirs, fasciné d'extase; de décolorer sa vie, de mourir comme Millevoye!

I. Ter vertaling in het Duitsch.

In te leveren voor of op 1 *Maart.*

Examen-Opgave.

De avond begint te vallen, en uit de verre hoogte weergalmen de bastonen van een blaffenden hond. De reizigers zien op naar den kant, van waar in de hen omringende woestenij het gezellig geluid komt. Vóór hen verheffen zich in de schemering de zware gebouwen van den Heiligen Bernhard, en op eene verhevenheid nabij het klooster onderscheiden Dorothea's jonge oogen den eigenaar van de stentorstem. Als een levende tempelwachter blijft hij onbewegelijk staan blaffen op zijn post, tot op het doordringend fluiten van een der gidsen het fraaie dier komt aangesprongen en het gezelschap een welkom toekwispelt, als tot beschaming der menschelijke hartelijkheid alleen een hondestaart uiten kan. Zijne lichtbruine huid glimt als die van een renpaard, en boven de witte borst verheft zich de gitzwarte neus van een welgevormden kop vol schranderheid.

De Augustijnermonniken hier zijn van oudsher ideale kloosterlingen geweest. Hunne lange, sluitende kleeding, de hooge punthoeden van dezelfde dofzwarte stof — suikerbrooden in rouwgewaad — doen denken aan een rustig leven, verdeeld tusschen studie en godsdienstige oefeningen. Doch dit lijkt maar zoo. Als de sneeuw komt en van de twaalf maanden in het jaar er negen blijft liggen, verrichten zij in en buiten het klooster het werk van hospitaal-bedienden. En de minsten van hen zijn voor dien ruwen arbeid in de wieg geleg .

Politieke vluchtelingen uit Noord-Italië, slachtoffers van de nederlaag, door Radetzky den koning van Sardinië toegebracht, zijn in den winter van 1848 op '49 over den Sint-Bernhard eene wijkplaats in het kanton Wallis komen zoeken. Arm en ziek hebben de Augustijnen hen op hunne schouders door de sneeuw gedragen en er dank, maar ook de typhus voor geoogst. Menig pater heeft zijne menschlievendheid met den dood betaald; onder hen een jong edelman en vreemdeling, pas opgenomen in de orde en bij de broederen hoog aangeschreven om zijn ijver in de zelfkastijding. De Heilige Bernhard is een gestrenge meester, en wie hem zijne dagen en nachten wijden wil, moet van de wereld voor goed afscheid nemen.

In deze omgeving gevoelen de Bruce's zich op hun gemak. Men is voor hen vol kleine oplettendheden, die, ofschoon zonder aanzien des persoons aan alle reizigers bewezen, op elk afzonderlijk den indruk maken, als vloeiden zij uit persoonlijke welwillendheid voort.

Robert, die zijn eenen voet heeft doorgeloopen, wordt nog voor het avondeten even naar zijne kamer gebracht, waar met de zorg eener huismoeder en de handigheid van een chirurgijn een der kloosterlingen hem verbindt.

Het eten wordt opgedragen. De broeder, die de week heeft, snijdt voor en doet staande een stil gebed, waarmede de gasten naar welgevallen mogen instemmen of niet. Hij is een beschaafd man, die even vloeiend Duitsch als Fransch en Engelsch spreekt. Dorothea en hare moeder hebben het druk met hem over het leven in de Alpen, terwijl hij den ouden heer David met kennis van zaken te woord staat over de paalwoningen. Als hij aan hunne oogleden bespeurt, dat de gevolgen van den vermoeienden dag zich doen gevoelen, neemt hij een kandelaar en geleidt hen naar hunne slaapvertrekken. Dorothea ziet zich in eene hooge en holle kamer eene legerstede aangewezen, waarin naast haar plaats zou zijn geweest voor twee zusters. Maar zij ontstelt er niet van.

2. Ergänzungsaufgabe.

Der brave Greis stand an d Thür gelehnt und hatte seine Freude an d Ausgelassenheit der Kinder. Er nahm immer herzlich teil an ihr Freuden wie an ihr Leiden und beteiligte sich sogar mitunter an ihr Spiele. Nie dachte er: „Du wirst alt; was gehen d die Kinder an?" Im Gegenteil: er dachte immer wieder an sein eigen Jugend, und so zweifelte er niemals an ihr gut Gesinnungen, denn er glaubte fest an ihr gut Herz. Man soll den Teufel nicht an d Wand malen,

mit dem Kopf nicht an d Wand rennen, sich nicht an all ärgern, sich an sein Feind nicht rächen. Das spanische Kriegsschiff versank in d Tiefe des Meeres. Es steht ihm an d Stirn geschrieben, was für ein frecher Kerl er ist. Die Indianer hatten ihren Gefangenen an ein Pfahl gebunden. Das Pferd stand an ein Baum gebunden. Diese Vögel sind durch ihre Lebensweise an d Wasser gebunden. „Das Pferd gehört in d Tierreich, die Rose in d Pflanzenreich und der König in d Himmelreich", sagte die liebe Unschuld. Die Luft umgiebt die Erde bis auf ein gewifs Höhe. Bis vor einig Jahr war das Land unbewohnt. Das beruht auf ein Irrtum. Roland ritt hinter sein Vater her. Es gingen viele Freunde hinter d Leichenwagen. Ich bin ihm begegnet, als er in d Park spazieren ging. In tief Gedanken versunken, das müde Haupt auf d Hand gestützt, safs er da. Um halb acht kamen wir in d Stadt an. Karl V sann auf Mittel, die niederländischen Provinzen unter ein Haupt zu vereinigen. Über d Lesen vergifst mancher Knabe seine Arbeit. Die Brücke über d Maas liegt etwa dreifsig Fufs über d Wasserspiegel. Der Herr über m wacht über m , sagte der fromme Greis. Der Dieb versteckte sich in ein Keller. Wiewohl der Verbrecher sich in sein Haus versteckt hatte, entdeckte die Polizei ihn doch bald. Die Zigeuner nehmen alles weg, was ihnen vor d Hand kommt. Vor d Hand haben wir noch genug zu thun. Wer säet Unkraut unter d Weizen? Der Offizier setzte sich zwischen sein zwei alt Freund an d Tisch. Ich will meine Ware nicht unter d Wert verkaufen. Mein Freund zählt unter sein Verwandten viele reiche Leute. Die Verwandlung der häfslichen Raupe in ein schön Schmetterling ist ein reizendes Wunder. Der Mont-blanc ragt über all ander Berg hinaus. Der Jäger gab dem Bären, der durch einen Schufs in d Rücken und einen Lanzenstich in d Brust schon bedeutend geschwächt war, einen gewaltigen Schlag auf d Schauze.

Errata-Duitsch.

Bladz. 24 regel 14 v. boven staat: *das* Glaubens,
lees: *des* Glaubens.
„ 29 „ 18 „ „ staat: Im *hellem*,
lees: Im *hellen*.

III.

Opgaven voor het 4e nummer van den 15den Jaargang.

Ter vertaling in het Duitsch.

In te leveren vóór of op 1 April.

De Berlijnsche kapelmeester Himmel (in 1814 overleden) was gewoon, elken morgen zijn glaasje wijn in een destijds veel bezocht wijnhuis te drinken, waar hij door zijn geestige conversatie altijd het middelpunt van een groot gezelschap was. Wel is waar was dat drukke bezoek den waard zeer aangenaam, doch minder beviel het hem, dat de kapelmeester nooit, zooals de andere gasten, betaalde, maar elken dag heenging, zonder te vragen hoeveel hij verteerd had. Toen de waard nu op zekeren dag met Himmel alleen was, drukte hij hem een papier in de hand, waarop de verteringen, door den gast in de laatste weken gemaakt, genoteerd waren. Himmel stak de rekening in den zak, zonder er in te kijken, en verwijderde zich.

Den anderen dag kwamen de gewone gasten, doch te vergeefs wachtten zij op de komst van den kapelmeester. Himmel bleef weg, de conversatie wilde niet vlotten, en de wijn smaakte niet zoo goed als anders. Ook de daarop volgende dagen liet de onmisbare zich niet zien, en weldra verminderde ook het aantal bezoekers, totdat ten slotte niemand meer kwam. Nu vernam de waard, dat Himmel ergens anders zijn wijn dronk en dat de overige gasten hem gevolgd waren.

Toen achtte hij het raadzaam, zich in het onvermijdelijke te schikken. Hij schreef zijne rekening op twee stukken papier, waarvan elk de helft van het bedrag bevatte en ging daarmee naar Himmel. „Mijnheer Himmel", begon de waard, „het zou mij spijten, indien ik u onlangs beleedigd had. Ik stel u ten aanzien van uwe rekening een schikking voor. De eene helft hier behoud en verscheur ik; die is dus betaald. De andere helft verzoek ik u in ontvangst te nemen."

„Hoe!" riep Himmel, „ik zou mij door u in grootmoedigheid laten overtreffen? Dat mag niet gebeuren; ik neem dus de andere helft der rekening en verscheur haar eveneens; die is dus ook betaald."

De verbluft waard zeide niets dan: „Kom bij mij terug, zoo mogelijk van daag nog. Ik zal u niet weer lastig vallen." Van dezen dag af verscheen onze vroolijke kapelmeester weer trouw in zijn oud wijnhuis en droeg er niet weinig tot verhooging van de gezelligheid bij, hetgeen de waard ook in zijn beurs merkte.

Ter vertaling in het Nederlandsch.

Er hatte kaum angefangen, die Klagen des Herzogs in vorsichtiger Weise auf ein vernünftiges Mafs zurückzuführen, als dieser stehen blieb und rief: „Ich weifs alles, was du sagen willst. Nur eines wirst du nicht sagen: dafs ich selber im Grunde an der trostlosen Lage schuld wäre. Es ist wahr, ich wollte anfänglich nichts davon wissen, dafs du in den Staatsdienst trätest; wollte wenigstens einen freien Menschen um mich haben, auf den ich mich verlassen könnte; hatte dich auch zu lieb, um dir eine solche Kette ans Bein zu hängen. Aber du bist ein Jahr älter als ich, warst immer mein Mentor; du hättest mich nicht wild laufen lassen, mich eines besseren belehren sollen. Warum hast du an dem preufsischen Staatskarren, obgleich sie da doch wahrhaftig Leute genug haben, nach Kräften mitgezogen? Letzteres war doch, mit deiner gütigen Erlaubnis, der offenbare Verrat an mir, deinem Freunde und Landesherrn, der sich unterdessen mit einem solchen Esel von Minister, wie unser guter Brenkenstein ist, begnügen mufste! Wer hat mich denn so in diese leidige Domänenfrage verwickelt? Er, nur er! Wer kann mich aus dem Sumpf wieder aufs Trockne bringen? Du, nur du! Ja, reifse nur die Augen auf! Ich habe mir während dieser Tage alles überlegt, alles überdacht. Ich brauche durchaus einen Mann, der Kenntnisse hat, nicht blofs allgemeine, theoretische, am grünen

-

Tisch von seinem Nachbar zusamengeborgte — die kann jeder haben, die sind so billig wie Brombeeren. Nein, wirkliche, individuelle, wie du sie hast, der Land und Leute und die Verhältnisse hier so gründlich aus praktischer Erfahrung kennt. Und einen, der nicht zu allem ja sagt, wie dieser gesmeidige B.; sondern der steifnackig ist, wie du, und den Spiefsbürgern wie dem Gesindel von Advokaten im Landtag die Zähne zeigen kann; ich kann dich nicht missen. Du bleibst mein Freund, aber mein Minister mufst du ebenfalls werden. Du hast dich immer beklagt, dafs du hier brach liegst. Das ist auch wahr, und ich bin überzeugt, was dich mehr als alles nach dem Barbarenland zieht, ist die Aussicht, dafs du da einen gröfseren, dir angemessenen Wirkungskreis zu finden hoffst. Nun, grofs ist mein Herzogtum leider Gottes nicht; aber eine ostpreufsische Grafschaft wiegt es am Ende doch noch auf. Sage ja, Alter, und die Sache ist abgemacht!"

Opgaven voor het 5de nommer van den 15den Jaargang [1].

Antwoorden worden ingewacht vóór of op den 1en April 1899.

1. Vertaling in het Nederlandsch.

Ma femme et moi, nous étions arrivés à Paris à cinq heures du matin. Nos malles étaient déjà sur le fiacre et je ne savais pas quelle adresse d'hôtel j'allais donner au cocher.

Mais, dit-elle en souriant, si nous allions rue de la Victoire! — Rue de la Victoire, chez ton père? — Certainement, puisqu'il n'y est pas. Le concierge a les clefs, nous serons mieux qu'à l'hôtel. D'abord, moi, j'ai mille choses à prendre, et puis, je serai si contente de revoir la maison! — Au fait! et moi aussi. Cocher, rue de la Victoire!

Le marquis passait là cinq ou six mois d'hiver. Il occupait un premier étage assez modeste avec remise et écurie, qui valait à cette époque trois mille francs de loyer. Aux approches de la maison, mon cœur battit par habitude. J'avais si souvent fait le pied de grue sur ces trottoirs! Je m'étais arrêté tant de fois pour me donner une contenance, devant le pharmacien, devant le marchand de meubles et le miroitier! A cinq heures du matin, les volets changent bien la physionomie des boutiques: je ne m'y reconnaissais plus.

La porte cochère était ouverte; on voyait au fond de la cour un domestique en tenue du matin: figure inconnue. Le concierge dormait; ses deux fils, bambins de huit à dix ans, jouaient à balayer 'escalier: éducation professionnelle. Ils me parurent très jolis, ces petits concierges en herbe; les figures d'enfants commençaient à m'intéresser. L'un d'eux courut prendre les clefs du premier étage, tandis qu'un pauvre diable, comme il en sort le matin entre les pavés de Paris, chargeait nos malles sur ses épaules. Celui-là, grâce à Dieu et à ma chère Hélène, a pu faire un bon déjeuner. Elle ouvrit elle-même la porte de l'antichambre.

Nous entrons ensuite dans la salle à manger: c'est là que j'ai fait jadis l'admiration de la famille par ma sobriété. Les rideaux sont décrochés; la table sans rallonges et réduite à sa plus simple expression est passablement poudreuse; nous y trouvons un tas de cartes de visite, la réponse à nos billets de faire part, et une lettre de décès datée du surlendemain de notre mariage.

---

2. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN-OPGAVE.

Op den weg zag men rijtuigen, welke zich naar de stad begaven. Maar wij waren nog niet in de stad en toen wij in de vlakte afge-

---

[1]) Elk inzender mag twee opgaven ter beoordeeling aan de Redactie toezenden. Alleen die inzendingen komen in aanmerking, welke voldoen aan de voorwaarden op den omslag vermeld.

daald waren en dit zoozeer gewenschte doel niet meer voor ons zagen, gevoelden wij ons zeer vermoeid. Wij gleden bij elke schrede uit en vorderden bijna niet; onze natte kleeren dampten. De sneeuw van den weg werd minder wit, eindelijk was ze niets meer dan een zwarte slijk. De rijtuigen, die wij voorbijgingen of die ons voorbijreden, volgden elkander onophoudelijk op. Ondanks haar geestkracht was Diélette genoodzaakt te blijven stilstaan; het zweet droop van haar voorhoofd en zij liep zeer kreupel. Ik veegde de sneeuw weg, die een bank bedekte, welke aan de deur van een huis stond; zij ging er op zitten. Zij wilde op die bank blijven, waar de koude ons reeds bevangen had (*saisir*); ik sprak met haar over haar moeder en toen kreeg zij weer moed. Daar wij onze bagage niet meer noodig hadden, liet ik die achter. Ik zei tot Diélette, dat zij op mij moest leunen. Wij gingen weer op weg. Toen wij aan de poort gekomen waren, vroeg ik naar den weg, dien wij moesten inslaan om op de markt te komen. Er werd ons gezegd, dat wij rechtuit moesten gaan tot aan de rivier. De straten waren nog vuiler dan de groote weg. Er waren menschen, die staan bleven om ons voorbij te zien gaan. Te midden der menigte en der rijtuigen zagen wij er uit als twee landloopers. Toen wij de wijzerplaat van den toren der hoofdkerk zagen, begon Diélette te huiveren. Wij liepen om de kerk heen. Wij hadden ons vergist; dat dachten wij ten minste. Opnieuw vroeg ik waar wij waren; ik kreeg ten antwoord, dat wij nabij de markt waren. Diélette kon niet spreken; zij begon te stamelen, zoo ontroerd was zij. Tegenover de kerk was een groote open ruimte, waar de muren afgebroken en werklieden aan het werk waren.

---

3. In gewoon schrift overbrengen.

lə va:z bri:ze

lə va:z u mœ:r sɛt vɛrvɛn
  d œ̃ ku d evɑ̃tɑ:j fy fɛ:le;
lə ku dy l ɛflœ:re ɑpɛn;
  o:kœ̃ bryi nə la revele.

mɛ la leʒɛr mœrtrisy:r,
  mɔrdɑ̃ lə kristal ʃak ʒu:r
dyn marʃ ɛ̃:vizibl e sy:r
  ɑ̃-n- a fɛ lɑ̃:tmɑ̃ lə tu:r.

sɔ̃-n- o frɛ:ʃ a fɥi gut a gut,
  lə syk de flœ:r s ɛt epɥi:ze;
pɛrsɔn ɑ̃:kɔ:r nə s ɑ̃ dut;
  n i tuʃe pɑ, il ɛ bri:ze.

suvɑ̃-t-o:si la mɛ̃ kɔ̃-n-ɛ:m,
  ɛflœ:rɑ̃ lə kœ:r, lə mœrtri;
pɥi lə kœ:r se fɑ̃ də lɥimɛ:m,
  lɑ flœ:r də sɔ̃-n-ɑmu:r pe:ri;

tuʒu:r ɛ̃:tɑkt o-z-jɑ dy mɔ̃:d,
i sɑ̃ krwɑ:tr e plœ:re tu bɑ
sa blɛsy:r fin e prɔfɔ̃:d;
  il ɛ bri:ze, n i tuʃe pɑ.

---

1. Vertaling uit het Engelsch.

Antwoorden worden ingewacht vóór of op 1 April.

Uit *Man-Size in Marble.*

I got up early, I remember, and lighted the kitchen fire, and had achieved a smoky success, when my little wife came running

down, as sunny and sweet as the clear October morning itself. We prepared breakfast together, and found it very good fun. The housework was soon done, and when brushes and brooms and pails were quiet again, the house was still indeed. It is wonderful what a difference one makes in a house. We really missed Mrs. Dorman, quite apart from considerations concerning pots and pans. We spent the day in dusting our books and putting them straight, and dined gaily on cold steak and coffee. Laura was, if possible, brighter and gayer and sweeter than usual, and I began to think that a little domestic toil was really good for her. We had never been so merry since we were married, and the walk we had that afternoon was, I think, the happiest time of all my life. When we had watched the deep scarlet clouds slowly pale into leaden grey against a pale-green sky, and saw the white mists curl up along the hedgerows in the distant marsh, we came back to the house, silently, hand in hand.

"You are sad, my darling," I said, half jestingly, as we sat down together in our little parlour. I expected a disclaimer, for my own silence had been the silence of complete happiness. To my surprise she said —

"Yes. I think I am sad, or rather I am uneasy. I don't think I'm very well. I have shivered three or four times since we came in, and it is not cold, is it?"

"No," I said, and hoped it was not a chill caught from the treacherous mists that roll up from the marshes in the dying light. No—she said, she did not think so. Then, after a silence, she spoke suddenly —

"Do you ever have presentiments of evil?"

"No," I said, smiling, "and I shouldn't believe in them if I had."

"I do," she went on; "the night my father died I knew it, though he was right away in the north of Scotland."

I did not answer in words.

2. Vertaling in het Engelsch.

De ontdekking van Nieuw-Nederland (*Vervolg*).

Tusschen hoop en vrees zwevende, en te midden van groote verwarring, begonnen de Indianen den dans, maar nauwelijks was deze aangevangen, of de nieuwe boodschappers kwamen met het bericht, dat werkelijk een groot huis met verschillende kleuren beschilderd, naderde, vol levende schepselen, die echter eene andere huidkleur hadden dan zij en ook op een gansch andere wijze gekleed waren; voorts dat zich daarop één persoon bevond, geheel in 't rood, die niemand anders kon zijn dan de *Manito* zelf.

Welhaast is het vreemde voorwerp nabij, en wordt den Indianen in eene taal, die zij niet verstaan, iets toegeroepen. Zij antwoorden in de hunne. Enkelen willen nu de wijk nemen naar de bosschen; maar worden weerhouden door de anderen, die erop wijzen, hoe zeer dit hun bezoeker zou ontstemmen, die hen toch gemakkelijk zou kunnen opzoeken en dan waarschijnlijk ter dood zou brengen. Het huis of de grootere kano houdt stil, en eene kleinere kano komt aan land met den rooden man en eenige zijner dienaren. Een paar blijven bij de kano om die te bewaken. De Sachems (opperhoofden) en oudsten scharen zich in een grooten kring, terwijl de roode man met twee zijner volgelingen nadert. Hij groet hen met vriendelijk gelaat, en de Indianen beantwoorden zijn groet op hunne wijze. Zij staren verwonderd op de huidkleur der blanken en op hunne kleeding, echter het meest op den persoon in het roode gewaad, en op iets doorschijnends, dat hij draagt, en waarvan zij geen begrip kunnen krijgen (waarschijnlijk een kanten kraag of iets dergelijks).

Hij moet de groote *Manito* zijn, maar waarom heeft hij eene blanke en geene roode huid?

IV.

Opgaven voor het 6de Nommer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1sten Mei 1899.

1. Vertaling uit het Engelsch.

GREAT FIRE IN NEW-YORK.

The Windsor Hotel, one of the largest in New-York, was destroyed by fire this afternoon, with what is feared now to be great loss of life. It was a seven-storey structure, built 25 years ago, and was not fire-proof.

The flames started on the second floor and spread rapidly to other parts of the building. In an incredibly brief space of time the entire structure was a roaring furnace, and the escape of the inmates, who were on the lower floors, was virtually impossible. It is not known now how many persons were in the building at the time.

Each room was provided with a rope and fire-escape, but, as few men were present, there was little chance to use them. As soon as the firemen arrived, they began work with scaling ladders, and rescued many persons. Their attention was first directed to a man who was standing at a window in the fourth storey lowering his children one after the other to the ground by means of a rope. He kept steadily at work in spite of the fact that the smoke was rolling out of the window where he stood. When the children were safe the firemen reached him, and took him and his wife to the ground.

She was scarcely out before the flames burst from the window. At the same time the firemen swarmed up the sides of the building on the scaling ladders, taking three women from the fourth floor window, and several more from the sixth. One fireman stood at the top of a ladder on one window sill on the sixth floor, reached across to a neighbouring window, took two women out, and passed them to a fireman standing below, who bore them to safety.

Scenes of this kind were witnessed on three sides of the building. Soon the flames burst from every window, and the firemen were forced to retreat.

Nobody can tell how many persons lost their lives on the top floor. Six women jumped to the ground from the fourth floor, and were taken, much injured, to the hospitals. Twenty minutes after the fire began there were two gas explosions, followed by the explosion of the boilers under the Fifth Avenue sidewalk, which filled the Avenue with débris, and sent the flames throughout the building with renewed fury. Half an hour later the central portion of the front wall fell into the Avenue, and five minutes after the other walls collapsed, falling partly inward partly outward, leaving nothing of the structure, save smoking bricks and water.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

1. Sedert eenigen tijd heeft hij zich van het gebruik van sterken drank onthouden. Hierdoor heeft hij zijne gezondheid verbeterd, en zijn huisgezin, dat bijna tot armoede gebracht was, weer gelukkig gemaakt. 2. Daar de zieke hoe langer hoe erger werd, besloten wij een beroemd geneesheer uit de stad te laten komen. Deze, gekomen zijnde, verklaarde, dat er geen hoop op herstel was. 3. Wij wachten u hier sedert drie kwartier; wat heeft u verhinderd vroeger te komen? 4. Ik ken uwe beide vriendinnen; het zijn zeer welopgevoede meisjes. 5. Deze luisterrijke overwinning, welke Hendrik

IV op eene groote overmacht behaalde, werd bezoedeld doordat de Koning naderhand de gevangenen liet dooden, uit vrees dat er eene poging gedaan zou worden, om hen te bevrijden. 6. Geheel alleen te zijn in dat groote, sombere huis, zoover van de stad, moet alles behalve aangenaam zijn. 7. Hij zeide, dat hij beloofd had om 5 uur ten uwent te zijn, daar het diner om half zes zou beginnen. 8. „Mijn waarde vriend en bevrijder," zeide de kapitein, „daar is uw schip, want het is het uwe, en wij ook, en alles wat ons toe behoort." 9. Ik heb een winkel in de Hoogstraat, en ofschoon ik nog maar twee jaren in den handel ben, heb ik nog al wat klandizie (custom), en ik twijfel er niet aan of zij zal toenemen. 10. Op den eigen dag van het concert werd de zanger erg verkouden, en het resultaat was, dat toen de avond kwam, hij volstrekt niet zingen kon. 11. Londen ligt aan weerszijden van de Theems, maar voornamelijk aan de noordzijde, ongeveer 45 mijl boven den mond der rivier. 12. Gij zijt niet rijker dan ik, en toch verhoovaardigt gij u op uw rijkdom. Al boodt gij mij ook de driedubbele som, ik zal zulk een kostbaar kunstwerk nooit afstaan. 13. Niets is indrukwekkender dan eene uitgestrekte reeks van hooge bergen, wier toppen, met eeuwige sneeuw bedekt, zich tot boven de wolken verheffen. 14. Ik ben van plan eene week bij u te komen logeeren en te zien, hoe de zalm in de Lek bijt.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1*en Mei* 1899.

1. Vertaling in het Fransch.

EXAMEN-OPGAVEN.

Sedert lang kon Sophia behoorlijk lezen en schrijven. Onder de leiding van haar onderwijzer had zij spoedig de beginselen der rekenkunde geleerd, die een huismoeder noodig heeft. Maar dat was den jongen meester niet voldoende geweest. Hij wilde, dat zij des avonds in zijn kamer zou komen lezen, opdat zij hem kon ondervragen, wanneer er iets was, dat zij niet goed begreep. Als zij daar zat, zag hij haar niet aan; wat haar betreft, zij maakte geen gedruisch, behalve wanneer haar zachte stem een vraag tot hem richtte. Hij antwoordde dan meestal zonder het hoofd op te heffen; zij bedankte hem en de stilte begon weer te heerschen in het vertrek. Gedurende al dien tijd had het meisje veel gelezen, en wat beter is, zij had nagedacht en voordeel getrokken uit het gelezene. Geen enkele roman was door haar handen gegaan, maar daarentegen had zij de geschiedenis bestudeerd. Overigens scheen zij deze drie jaren nauwelijks geleefd te hebben, zij was eenige centimeters langer geworden, maar de bleeke gelaatskleur was dezelfde als vroeger. Zij lachte minder en daardoor bemerkte men hare witte tanden bijna niet meer. Stilzwijgend vervulde zij haar plichten, zonder dat iemand er op scheen te letten. In het begin van het vierde jaar na zijn terugkeer uit den vreemde ontving haar onderwijzer een brief van zijn beschermer, die hem uitnoodigde om eenige weken in de hoofdstad te komen doorbrengen. De jonge man vertrok en nam Sophie niet mede. De dagen schenen lang toe aan de weeze in het stille huis. Zij zag nooit iemand, behalve de leveranciers met wie zij genoodzaakt was te spreken. Maar haar onderwijzer zou terugkomen, hij schreef haar van tijd tot tijd brieven, die zij honderdmaal overlas, om zich te vergewissen, dat zij geen zijner voorschriften had vergeten.

---

2. Vertaling in het Nederlansch.

EXAMEN-OPGAVE.

La tante Dorothée était une vieille fille dont on faisait grand cas dans la famille, quoiqu'elle dût laisser fort peu de bien à ses héritiers. Elle était la cousine germaine de feu Madame Signoret, et avait recueilli aussi une parcelle de sa succession, quelque chose comme dix mille francs, avec un peu d'argenterie et toutes les vieilles nippes. Ces modestes ressources lui suffisaient; elle vivait de ses petites rentes, dans sa petite maison, seule avec sa petite servante, et depuis longtemps elle n'allait plus dans le monde, où jadis elle avait brillé.

„Eh bien! qu'est-ce qu'il y a de nouveau ici?" dit-elle en se débarrassant de son chapeau de paille noire et en s'asseyant au coin de la cheminée, „quand j'ai su que Suzette était venue pour me dire que vous m'attendiez ce soir, j'ai craint qu'il n'y eût quelqu'un de malade."

„Non, grâce au ciel!" répondit madame Signoret; „je désirais seulement vous parler d'une chose fâcheuse qui nous arrive."

A ces mots elle prit la lettre d'invitation et la mit sous les yeux de la tante Dorothée.

M. Signoret s'était levé en bondissant. „Une chose fâcheuse!" répéta-t-il avec indignation; „eh! pourquoi, je vous prie? Qu'y a-t-il de fâcheux dans l'invitation de M. le maire? En quoi peut-elle nous être désagréable? Il me fait l'honneur de me prier d'assister au bal, au grand souper qu'il donne à toute la ville: par quel motif refuserais-je d'y paraître?"

„Par le motif que vous n'avez point d'habit," répondit simplement Mme Signoret. L'employé resta un moment interdit devant cet obstacle vulgaire, puis il répondit philosophiquement: „j'ai mon habit de noce, un frac noir encore très propre et du plus beau drap. Il n'est pas à la mode, j'en conviens; mais je ne suis plus jeune, et naturellement personne ne s'étonnera que je porte un vieil habit."

„Soit, vous avez raison," répliqua Madame Signoret avec quelque vivacité; „mais moi, je n'ai plus ma robe de noce."

---

3. Het volgende gedichtje met phonetische teekens schrijven.

LE PRINTEMPS DE PARIS.

Avril vient dans la brise blonde,
Les marronniers sont refleuris;
Le printemps le plus doux du monde
C'est le gai printemps de Paris.

Le long des boulevards en fête
Les chauds rayons semblent meilleurs;
La chanson des moineaux est faite
De trilles plus pimpants qu'ailleurs.

Paris a mis sa robe verte,
Paris vibre sous les grands cieux,
Frais comme une fleur entr'ouverte,
Bruyant comme un enfant joyeux!

Fantasque et câlin tout ensemble,
Riant et rêveur, rose et gris,
Le printemps de Paris ressemble
Au cœur même du vieux Paris,

Car la nature enchanteresse
 Leur a fait un charme pareil
De raillerie et de tendresse,
 Et d'averses et de soleil!

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1sten Mei 1899.

Ergänzungsaufgabe.

Um d— Prüfung für die deutsche Sprache bestehen zu können, ist es durchaus nötig, dafs man mit der Rektion der Präpositionen und Verben vertraut sei, das glauben Sie m—. Wenn ich (Sie, Ihnen) also bitte, den Satz: „Der Löwe fragte d— Fuchs, wer ih— so trefflich teilen gelehrt ha—" in d— richtig— Form zu schreiben und dann in d— Passivform zu bringen, so weifs ich schon, dafs dies (Sie, Ihnen) Mühe kosten, dafs es (Sie, Ihnen) schwer ankommen wird. Sollten Sie an d— Richtigkeit Ihres Urteils zweifeln, so schlagen Sie d— betreffend— Schwierigkeit in d— Grammatik nach; man kann ja in solch— Sachen nicht auf sein— eigen— Ansicht bestehen, und es ist immer besser ein— Fehler vorzubeugen als denselben nachher zu verbessern. Auf ein solch— Studium müssen Sie viel(—?) Fleifs verwenden. Ich will (Sie, Ihnen) bei der Arbeit gern helfen, und wenn Sie mein— Rat folgen (mein— Rat befolgen), werden Sie d— in dies— Hinsicht gestellt— Anforderungen genügen.

Lafs m— nur dei— geringst— Diener sein, o Herr! ich will di— dienen wie (als) ein treuer Knecht, d— versichere ich di—. Er behauptet, dafs er mi— bezahlt ha—; ich weifs aber ganz gewifs, dafs er d— Miete nicht bezahlt hat. Warum bezahlen doch solche Leute ihr— Hausherrn d— Miete nicht regelmäfsig? Ich erinnere mi— nicht, ihn je gesehen zu haben. Warum (hast, bist) du dies— Mann so unfreundlich begegnet? Es nimmt mi— (wunder, Wunder), dafs der Kaufmann d— so viel hat bezahlen lassen; es kostet ih— ja kaum die Hälfte. Wenn Sie mi— auch schmeicheln, so fühle ich mi— dadurch noch lange nicht geschmeichelt. Es friert mi—; es frieren mi— die Hände; die Hände frieren mi—; es friert mi— an den Händen. Es ekelt d— Europäer (Pl.) vor d— Speisen der Chinesen. We— galt dieser Seitenhieb, di— oder mi—; es gilt mein— Ehre. Blau kleidet ein— Blondine besser als rot. Ich werde mi— nichts merken lassen. Ich habe Ihr— Aufgabe nachgesehen und viele grobe Fehler darin gefunden, und wenn ich ein— Mitmenschen auch gern etwas nachsehe, so kann ich (Sie, Ihnen) Ihr— Mangel an Fleifs und Aufmerksamkeit doch nicht nachsehen. Der Affe ahmt mi— nach; das Tier ahmt mi— alles nach. Dieser Schauspieler ahmt Ludwig d— Sechzehnten nach. Wir müssen unser— grofs— Männer(—?) nachahmen, d. h. wir müssen (Sie, Ihnen) als Muster(—?) nacheifern. Der Unteroffizier fuhr d— Soldaten (Pl.) in barsch— Ton an. Er liegt mi— immer um Geld an; hat er (Sie, Ihnen) auch schon angepumpt? Haben Sie d— Versammlung beigewohnt? Wenn er mi— auch grollt (ein— Groll auf mi— hat), so kann er mi— doch nichts anhaben. Dergleich— Zoten ekeln (widern) mi— an. Man merkt es d— Herren an, dafs sie sich (Dat. oder Acc.?) nicht zu helfen wissen. So eine schöne Gegend mutet mi— an. Wir haben uns dies— Partei schon längst angeschlossen. Wagen Sie es noch, mein— Wort— (Pl.) anzuzweifeln (an mein— Wort— zu zweifeln)? Ich mache m— anheischig, es zu beweisen. Er hat mi— anzuschwärzen gesucht, was ih— aber nicht gelungen ist.

Fragen.

1. Was ist über die Steigerung der Adjektive zu bemerken?
2. Einflufs der Nachsilben auf die Betonung im Holländischen und im Deutschen.

V.

Opgaven voor het 7e nummer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1sten Juni 1899.

1. Vertaling uit het Fransch.

La maison appartenait à M. Pillerault, un octogénaire, qui en laissait la gestion à M. et madame Cibot, ses portiers depuis vingt-six ans. Or, comme on ne donne pas des émoluments assez forts à un portier du Marais pour qu'il puisse vivre de sa loge, le sieur Cibot joignait à son sou pour livre et à sa bûche prélevée sur chaque voie de bois les ressources de son industrie personnelle: il était tailleur comme beaucoup de concierges. Avec le temps, Cibot avait cessé de travailler pour les maîtres tailleurs; car, par suite de la confiance que lui accordait la petite bourgeoisie du quartier, il jouissait du privilège inattaqué de faire les raccommodages, les mises à neuf de tous les habits dans un périmètre de trois rues. La loge était vaste et saine, il y attenait une chambre. Aussi le ménage Cibot passait-il pour un des plus heureux parmi messieurs les concierges de l'arrondissement.

Cibot, petit homme rabougri, devenu presque olivâtre à force de rester toujours assis à la turque sur une table élevée à la hauteur de la croisée grillagée qui voyait sur la rue, gagnait à son métier environ quarante sous par jour. Il travaillait encore, quoiqu'il eût 58 ans; mais 58 ans, c'est le plus bel âge des portiers; ils se sont faits à leur loge, la loge est devenue pour eux ce qu'est l'écaille pour les huîtres, et ils sont connus dans le quartier!

Le sou pour livre donnait environ quatre cents francs au ménage Cibot, qui trouvait en outre gratuitement son logement et son bois. Or, comme les salaires des Cibot produisait environ sept à huit cents francs en moyenne par an, les époux se faisaient, avec leurs étrennes, un revenu de seize cents francs, à la lettre mangés par les Cibot, qui vivaient mieux que ne vivent les gens du peuple. — „On ne vit qu'une fois!" disait la Cibot. Née pendant la Révolution, elle ignorait, comme on le voit, son catéchisme.

---

2. Ter vertaling in het Fransch.

(VERG. EX. VOOR HOOFD EENER MEISJESSCHOOL TE AMSTERDAM, 1899).

Toen de Heer B. zich verwijderd had en het arme meisje zich geheel alleen bevond, deed zij wat waarschijnlijk iedere vrouw in hare plaats gedaan zou hebben: zij liet zich in een stoel vallen en barstte in tranen uit. Het duurde evenwel niet lang, of zij vermande zich weer, half boos op zichzelve, dat zij zoo kinderachtig geweest was en haar zenuwen niet beter had kunnen beheerschen: zelfs zocht zij zich te beduiden, dat haar een onwaardeerbaar voorrecht was te beurt gevallen, aldus onverwachts een stelling in de maatschappij te verkrijgen. Zij oordeelde dan ook niet te lang te mogen dralen met het aanvaarden der haar opgelegde taak, nam papier en inkt en schreef den Heer v. E., dat zij de haar aangeboden betrekking gaarne

aannam, terwijl zij zich met de hoop vleide, zich het vertrouwen der ouders waardig te zullen toonen, en de belofte aflegde haar beste zorgen aan de kinderen te zullen wijden; over een paar dagen zou zij in Den Haag aankomen.

Zoolang het stellen en overschrijven van den brief het meisje had beziggehouden, had zij in een staat van spanning verkeerd; nu haar taak volbracht was, keerden de droeve gewaarwordingen, die zij een poos op den bodem van haar hart had teruggedrongen, met geweld naar de oppervlakte terug. Nog nooit had zij haar verlatenheid zoo levendig gevoeld als nu. Hoe zou zij, die een tijd lang met de grootsten in den lande op gelijken voet had verkeerd, zich in haar nieuwe betrekking schikken, en vooral tegen de kleine speldeprikken bestand zijn, die haar ongetwijfeld te wachten stonden?

Folgender Brief ist in die indirekte Rede zu schreiben.

Lieber Freund!

Verzeihe mir, dafs ich Dich gestern vergebens habe warten lassen. Es ist eigentlich nicht meine Schuld; denn gerade als ich zu Dir gehen wollte, bekam ich Besuch. Mich verleugnen lassen konnte ich nicht, wenn ich auch gewollt hätte; das Mädchen hatte n.l. die Frage, ob der Herr zu Hause sei, bejahend beantwortet und so war ich wohl genötigt, den Besucher zu empfangen. Als der Mann fort war, habe ich mich sogleich auf den Weg gemacht zu Dir. Leider war es schon zu spät, ich traf Dich nicht mehr zu Hause. Hättest Du nur daran gedacht, deinen Angehörigen zu sagen, welche Bahn du benutzen wolltest! Vielleicht wäre es mir dann noch gelungen, Dich einzuholen. Ein andermal hoffe ich glücklicher zu sein.

Frage.

Was ist von der Form des Zeitwortes in der indirekten Rede zu bemerken?

Ter vertaling in het Duitsch.

In te leveren vóór of op 1 *Juni a.s.*

Op zekeren dag bracht Frederik de Groote aan tafel het gesprek op geestverschijningen en op de mogelijkheid, geesten te bezweren. Eenigen beweerden, dat deze kunst slechts op zinsbedrog berustte, maar Fr. zeide, dat hij de zaak niet voor zoo heel onwaarschijnlijk hield en dat er werkelijk menschen waren, die deze kunst verstonden. Hij zelf verstond ze ook, maar had er nooit gebruik van gemaakt, omdat maar weinig menschen het gezicht van een geestverschijning konden verdragen.

„Niet waar, mijn waarde", zeide hij, zich tot graaf X. wendende. „Gij zoudt spoedig beenen maken, als ik U eens een geest liet zien?"

„Majesteit," antwoordde deze, „U weet maar al te goed, dat ik het hart op de rechte plaats heb; ik meen daarvan bewijzen genoeg gegeven te hebben, en ik zal ook verder voor niets vreezen."

De koning glimlachte en verzekerde met groote welsprekendheid, dat het geene kleinigheid was, eene geestverschijning bij te wonen. Een der aanwezigen, wien de koning de rol van geest reeds te voren had opgedragen, begon nu den koning dringend te verzoeken, hun toch een proef van zijne kunst te willen geven; deze verklaarde zich eindelijk bereid, maar voegde er bij, dat het nu wat te laat was en dat hij het liever tot den volgenden dag uitstellen wilde. Dit gebeurde. Den volgenden middag, na afloop van het diner, liet de koning alle bedienden de deur uitgaan, nam toen een klein zwart stokje, sprak eenige onverstaanbare woorden en maakte enkele bewegingen in de lucht en op den grond. Daarop beval hij graaf X. de deur van de aangrenzende kamer te openen. Nauwelijks was dit geschied, of de graaf deinsde van schrik achteruit, werd bleek en kon geen woord spreken. Hij zag in de kamer zijn eigen vrouw, in het wit gekleed, langzaam heen en weer loopen, stil staan en hem strak aankijken. De graaf wist zeker, dat zijne vrouw ver van Sanssouci was, en hij begreep dus niet, dat zij nu hier zijn kon. De koning had de gravin met extra-post laten halen. Nadat Fr. den graaf eenigszins van zijne verbazing had laten bekomen, zeide hij: „Nu, hoe staat het nu met uw moed? Ga den geest maar eens omarmen, die U goed bekend moet zijn." Op herhaald bevel des konings ging de graaf naar binnen en zag nu, dat de koning hem een aardige poets gespeeld had.

Opgaven voor het 7e nommer.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1en Juni 1899.

1. Vertaling uit het Engelsch.

(Uit *Thrown Together.*)

Mrs. Middleton was a woman of theory, and her theories on the subject of she education and training of children were very decided. *Her* system, as she imagined, combined the advantages of the old system and the advantages of the new.

"Children now-a-days," said Mrs. Middleton, "were too much made of, took too prominent a part in the household economy, and were taught to think themselves of too great importance. They came too forward altogether, and were too much with their parents, to the exclusion, on the one hand, of many topics of conversation; or to the hearing a great deal that was not intended for their ears, on the other. The nursery and the schoolroom were the proper places for them, regular walks with their nurses or governesses quite change enough, and fixed early hours for rising and going to bed."

Prompt obedience to herself she exacted; quick unanswering submission to every order. All very well in its way. But the fault in Mrs. Middleton's system was, that there was *no* confidence or love between her and her children—*no* interchange of thought and affection.

She did not see enough of them to understand them; she did not watch or study them at all; so that she failed to discover where

her system fell short; or, indeed, that a system which succeeded with one child might possibly fail with another; that all children are not alike; and that where characters and temperaments differ, methods of training should differ also, or at least be modified and adapted.

Strong in the knowledge that her system had had great success with her three elder boys, she was firm in her own confident opinion that her theories were perfect, and her practice more perfect still.

It so happened, that with her three easy-going, thick-skinned boys, it *had* all answered very well; but she failed to see that she had in her little daughters totally different characters to deal with.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

De ontdekking van Nieuw-Nederland. (*Slot.*)

Eene groote, sierlijke kruik of flesch wordt door een der dienaren te voorschijn gehaald, en daaruit wordt in een kleinen, glazen beker een zeker vocht gegoten en aan den *Manito* overhandigd. Deze drinkt, en geeft toen den beker over aan het dichtst bij hem staande opperhoofd. De Indiaan neemt het glas, ruikt er aan, en overhandigt het aan zijn buurman, die evenzoo doet. Zoo gaat het glas den geheel kring rond, zonder dat iemand iets van den inhoud heeft geproefd; doch op het oogenblik, dat het weder in de handen van den in 't rood gekleede zal terugkeeren, treedt een der Sachems, een wijs man en dapper krijger, te voorschijn, en spreekt zijne landgenooten aan: „Hoe nu! de *Manito* biedt ons iets te drinken en geeft ons daarvan 't voorbeeld, en wij zullen weigeren het te doen? Zullen wij daardoor niet aanleiding geven, dat hij op ons verstoord wordt en ons in 't verderf stort? Indien niemand het durft wagen, dan zal ik 't doen. Laat de gevolgen wezen, wat zij zijn mogen; beter dat één man sterft, dan dat een geheel volk verdelgd wordt. Ik zal drinken." En de daad bij 't woord voegende, zegt hij zijnen vrienden een laatst vaarwel en ledigt het glas. De man met de roode kleederen, nu met hen verzoend, deelt geschenken onder de Indianen uit, zooals: koralen, bijlen, kousen, houweelen, enz. en keert daarop weder naar zijn vaartuig.

't Bovenstaande is eene overlevering, die nog tot voor weinige jaren voortleefde onder de Mohikanen, de oorspronkelijke bewoners van den tegenwoordigen staat New-York in Noord-Amerika, en die den indruk schetst, welke de verschijning van 't eerste Europeesche vaartuig op die natuurkinderen maakte. Het schip, dat de Indianen eerst voor een zeemonster en later voor een groot huis hielden, was de vlieboot (fly-boat) de Halve Maan van Amsterdam, de persoon in 't rood, dien zij voor hunne godheid, den Grooten Geest, aanzagen, was Hendrik Hudson, een Engelschman in dienst van de Amsterdamsche kamer der O. I. Compagnie, en de dag, waarop onze geliefde driekleur voor 't eerst de boorden begroette van de rivier, waaraan nu de wereldstad New-York ligt, was de 11de September van 't jaar 1609.

VI.

Opgaven voor het 8de Nommer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1sten Juli 1899.

1. Vertaling uit het Fransch.

Lucerne a la gaieté et le mouvement d'une gare internationale. Quand, des wagons qui arrivent à chaque instant, les voyageurs sortent par bandes, on dirait toute une ménagerie humaine qui s'échappe.

Il y a le voyageur-lion, à la chevelure ébouriffée comme une crinière, emportant ses paquets comme une proie; le voyageur-singe qui sautille, qui cabriole, en faisant des mines cocasses, en pinçant sa bouche, en mettant en mouvement ses courts favoris; le voyageur d'une gravité bovine, au front noir et crépu, au nez busqué et sémitique. Et, parmi les dames, que de cigognes britanniques, que d'autruches prussiennes, que de dindes et de petites perruches!

En été, Lucerne est le Boulevard des Italiens de la Suisse.

Ses quais appartiennent à tous les peuples du monde. Toutes les nations s'y coudoient; on croise les femmes pâles des pays des neiges, les femmes brunes des pays du soleil, les longues Anglaises de six pieds et les légères Parisiennes à l'allure d'oiseau sur la branche.

On ne trouve un peu de calme et de repos que dans la vieille ville, dont les maisons à pignons et à galeries de bois suspendues sur les eaux de la Reuss mettent comme un coin de Venise, un tableau charmant de cité ancienne dans le verdoyant paysage de la vallée.

J'ai découvert au-delà des remparts, sur la hauteur, un joli et paisible couvent de capucins, auquel mène un chemin d'herbes folles étoilées de fleurs. C'est délicieux de s'en aller par là, loin de la ville qui grouille de Londoniens et d'Américains; de se retrouver tout à coup au milieu des haies odorantes et des pinsons auxquels les hôteliers n'ont pas encore eu l'idée d'appendre à chanter en anglais.

Dans le jardin baigné de soleil, où de larges tournesols dressent leurs disques noirs dentelés d'or, deux frères, les besicles de laiton à califourchon sur leur nez camard, la barbe en éventail, le tablier vert des jardiniers autour des reins, manient d'énormes arrosoirs ruisselants d'eau, tandis que sous les arbres de gros pères, hauts en couleurs, se promènent en lisant leur bréviaire à tranches rouges, relié de cuir noir.

VERG. EX. VOOR HOOFD EENER MEISJESSCHOOL TE AMSTERDAM 1899.

2. Vertaling in het Fransch.

Drie of vier maal in de week kwam Grietje, de naaister, haar ambt ten huize onzer ouders uitoefenen. Tot hare regelmatige bezigheden behoorde het herstellen der blauw- en witgestreepte kielen, in welker ellebogen de jongens zulke opmerkelijk groote gaten wisten te boren. Andere keeren kwam zij strijken, hetgeen boven op de kinderkamer gebeurde, die uitzicht op den tuin had en waar zich ook een mangel en een pers bevonden. Stonden hare ijzers te vuur en was van dien kant alles in orde, dan haalde zij de strijkplank voor den dag en bevestigde die tusschen twee tafels, en wel zóó dat, wanneer zij in het midden stond, zij naar alle kanten de handen ruim had. De plank was in een halfgezengde wollen deken gewikkeld en deed denken aan een mager oud mensch met een flanellen borstrok aan. Het aardigste was om de dansjurken onzer zusters te zien strijken. Als de te strijken jurk eene matige waterbesprenkeling had ondergaan, werd de strijkplank even opgetild, daarna met een der uiteinden door lijf en rok van het japonnetje heengetrokken. G. greep links naar een der ijzers, dat inmiddels gloeiend geworden was, bracht het even aan haar wang om te voelen of het goed van heette was, boende het luchtigjes af op een daarvoor bestemden doek aan haar rechterhand, en toog dan voor goed aan het werk. Het duurde niet lang, of het vormlooze pak linnen had een volkomen gedaanteverwisseling ondergaan. Dat tafereeltje sloegen wij, jongens, maar nog meer onze zusters, die er het meest belang bij hadden, telkens met groote aandacht gade. (naar BUSKEN HUET.)

3. Exercice grammatical. 1. Si *je n'avais que*, *j'avais seulement* cinq *cent*, *cents*, et *quelque* florins je *pouvoir* payer *tout* mes dettes.

2. Si *je n'avais que*, *j'avais seulement*, cinq *cent*, *cents* florins par an, il me *falloir* chercher un logement plus modeste.

3. *Puisque*, *Parce que* vous me *contredire* toujours, j'aime mieux *de*, *à*, ne pas vous raconter mes aventures.

4. Ne cherchez pas de *ce*, *cette* côté de la ville un hôtel où vous *pouvoir* convenablement passer la nuit.

5. J'espère que vous *le*, *lui parler; seul*, *seulement* je vous recommande *instamment*, *instantement de*, *à* ne pas lui dire le secret que je viens *à*, *de* vous révéler.

6. *Quelque* sévères études qu'*avoir fait* les *savants*, *érudits*, la formation de la grêle est encore *tout* obscure, *tout* inconnue même. *Quelque* hypothèses qu'on *avoir essayé* de faire prévaloir n'ont pas été *accepté*, à cause du peu de solidité qu'*ils*, *elles* ont *présenté*.

7. Nous avions été *tout* oreilles aux leçons que nous *donner* (Plus-que-parf.) le professeur de *mathémathique* (*s*).

8. Je ne *cueillir* (Futur) pas ces fleurs, que votre sœur *a*, *ait*, *n'ait* toujours *si*, *tant aimé*, que vous *ayez*, *n'ayez*, d'abord demandé *si*, *ou* elle le permet.

9. Pendant les douze années qu'avait *vécu* Henri II, Catherine de Médicis *se conduire* (Pl. que parf.) envers lui *comme*, *en* femme soumise et fidèle. *Forcé* pendant si longtemps de se contraindre, elle *acquérir* (Pl. que parf.) un empire réel sur *soi-même*, *elle-même*.

10. Les jeunes filles portaient des robes *bleu clair* avec des écharpes *orange*, des tabliers *rose*, des gants *paille* et des bottines *marron*.

11. Le ver à soie aime beaucoup *de*, *des*, *les* feuilles *de*, *du* mûrier. La quantité qu'il en dévore augmente à mesure qu'il *grandit*, *grandisse*.

12. On demanda *le*, *au* garçon ce qu'il *savait*, *sut* faire; il *répondre* qu'il *connaître*, *savoir* très bien l'anglais et il *traduire* sans hésiter une lettre qu'on lui *mettre* sous les yeux.

---

1. Vertaling in het Nederlandsch Auf den Kriegsrausch ist eine fürchterliche Ernüchterung gefolgt; die gesamte Presse, die noch vor acht Tagen sich in Hoffnungen und Träumen wiegte und die Nation zu einem heldenmütigen letzten Kampf für Herd und Altar anzufeuern versuchte, zeigt jetzt ein entsetzlich grämliches Gesicht und hält eine Busspredigt nach der andern. Sie erinnert sich endlich, dass es ein griechischer Weiser war, der den Menschen „Kenne dich selbst" zurief, und alle Spalten sind voll von Reue und Selbsterkenntnis. Wenn auf die vielen reumütigen Reden, die man jetzt liest, die entsprechenden Thaten folgen, dann können die Griechen schliesslich noch einen Nutzen aus dem Unheil ziehen, das sie selbst verschuldet haben, und es wird sich an ihnen bewahrheiten, dass jedes Unglück seine gute Seite hat. Kein Fremder könnte ihnen die Wahrheit über ihr Heer, ihre Verwaltung und alle Erbärmlichkeiten ihres öffentlichen Lebens ungeschminkter und gründlicher sagen, als es in diesen Tagen durch ihre eigenen Zeitungen geschieht. Ja, einzelne haben sogar den Mut, sich selbst anzuklagen und zu bekennen, dass es vor allem die Presse selbst war, die das Volk mit verderblichen Hirngespinsten erfüllte und dem Hellenentum (het Hellenisme) dies jämmerliche Begräbnis bereitet hat. Wir haben, so erklärt ein Leitartikel des „Empros", uns niemals dazu bequemt, unsre eigenen Angelegenheiten zu prüfen und deren Erbärmlichkeit zu erkennen; wenn die Fremden Gutes von uns sagten, so schwatzten wir es selbstgefällig nach, und sagten sie uns bittere Wahrheiten, so glaubten wir ihnen nicht und verzogen das Gesicht. Wie sehr behält jetzt jene deutsche Militärzeitung recht, die vor einigen Monaten unser Heerwesen so abfällig beurteilte. Jetzt, nachdem der Krieg unsre ganze Schande enthüllt hat, muss die Selbsttäuschung endlich aufhören und wir müssen der

bittern Wirklichkeit offen ins Angesicht schauen, damit wir das Werk unsrer Besserung beginnen können. Nur einen schwachen Trost glaubt das Blatt darin finden zu sollen, dass es nicht die eigene Schwäche allein war, an der Griechenland unterlegen ist, sondern auch die erdrückende Übermacht seiner Gegner.

---

2. Vertaling in het Duitsch. Pleiziertreinen! Zou er een woord zijn, dat meer ironie bevat dan dit? De oude schoolstraf van het schandbord was niet erger, dan het pleizier van een reis met den pleiziertrein. Op zulk een tocht leert men eerst begrijpen, wat Darwins „strijd om het bestaan" beteekent. Men vecht om bij het loket te komen, waar men de kaartjes uitgeeft, verdringt elkaar om een plaats machtig te worden in de wachtkamer; stormenderhand wordt een hoekplaatsje veroverd in den waggon, waarin men zit als haring in een ton. Het vuistrecht der middeleeuwen herleeft bij dergelijke gelegenheden, macht gaat boven recht. En is eenmaal het plaatsje in den waggon veroverd, dan duurt de strijd voort, om te beslissen, of het raam opgehaald zal worden of neergelaten.

De pleiziertrein gaat langzaam zijn weg en blijft kalm staan, om andere treinen voorbij te laten. Na een lange, warme reis komt hij eindelijk aan de plaats van bestemming, en zijn inhoud verspreidt zich door de streek. Aan hun mandjes en taschjes kenbaar, zwerven de passagiers met of zonder gids in groepjes rond, om in weinige uren alle bezienswaardigheden te bezoeken en aan te gapen, en komen tegen den avond, eenigen half dronken, allen half geradbraakt, aan het station terug met het vooruitzicht, nog eenige uren in den trein heen en weer geschud te worden. De pleiziertrein is de moderne pijnbank.

Tot zoover mijn vader. Zou het de leeftijd zijn, die hem zoo zwart doet schilderen? Wij hebben ten minste op ons uitstapje naar Rotterdam van al die ellende niet veel bemerkt. Maar op zijn vijftigste jaar is men wat meer op zijn gemak gesteld, en dan mogen we niet vergeten, Papa deed zoo'n reisje vijf-en-twintig jaar geleden, toen deze treinen alleen derde klasse hadden. Nu, hoe het ook zij, wij gaan gaarne weer mee. Ik heb gezien, dat er aanstaanden Zaterdag weer een pleiziertrein naar Brussel zal rijden; wat dunkt u, zou dat niet een goede gelegenheid zijn, om de tentoonstelling met ons bezoek te vereeren?

THE OPENING SPEECH OF THE GREAT PEACE CONFERENCE.

1. Vertaling uit het Engelsch. In the name of my august sovereign, I have the honour to bid you welcome, and to express the feelings of profound respect and lively gratitude which I entertain towards the Emperor of all the Russias, who, in appointing the Hague as the meeting-place of the Peace Conference paid a high honour to our country. The Emperor of Russia in taking that noble initiative which has evoked the plaudits of the whole civilized world, desired to realise the wish expressed by one of his most illustrious predecessors, the Emperor Alexander I., to see all the Sovereigns and all the nations of Europe come to an agreement among themselves to live together like brothers, aiding one another in their mutual necessities. Inspired by these noble traditions of his august ancestor, his Majesty proposed to all the Governments whose representatives are here to-day, the assembling of a conference whose task should be to seek means for putting an end to incessant armaments, and preventing the calamities which threaten the entire world. The day of the meeting of this Conference will be, beyond doubt, a day of mark in the history of the century which is about to close. It coincides with the fête which all the subjects of the Czar celebrate as a national holiday, and in associating myself from the bottom of my heart with all possible wishes for the happiness of the magna-

nimous Sovereign, I will venture to constitute myself the mouthpiece of the whole civilized world in expressing the hope that his Majesty, seeing the realisation of his generous schemes through the efforts of this Conference, may be able in the future to look back on this day as the most glorious day in his life.

Her Majesty, my august Sovereign, imbued by the same sentiments which inspired the Emperor of Russia, desired to place at the disposal of the Conference the most beautiful historical monument in her possession. The hall in which you are now assembled is decorated by the best artists of the Seventeenth Century. It was built by the widow of Prince Frederick Henry in memory of her noble husband. Among the groups of allegorical figures which you will admire here, one -- connected with the Peace of Westphalia — merits very special attention. It is the one which is at the doorway of this hall, where you see Peace entering this hall to close the Temple of Janus. I trust that this beautiful allegory will be of good augury for your labours, and that after you have completed them you will be able to say that Peace, whom Art has introduced into this hall, has left it to spread her blessings among the whole of humanity.

(Uit: *Jaloersch.*)

2. Vertaling in het Engelsch.

Na een slapeloozen nacht had Mary haar besluit genomen en hare toekomst afgebakend volgens een geheel ander plan, dan zij zich vroeger gevormd had.

Het was een avond in het midden van Augustus. Ellen zat onder de veranda te naaien en Karel liep rookende en pratende op en neêr. Hoewel Ellen naar hem luisterde, kon men wel merken, dat zij in hare eigene gedachten verdiept was. Karel had altijd het hoofd vol met plannen voor het graven van nieuwe slooten, het aanleggen van wegen, het bouwen van schuren en dergelijke, en hij was gelukkig genoeg, om, wanneer zijne beurs de uitvoering van deze plannen belette, zich niet ter neder geslagen te gevoelen, maar zijne gedachten weer over iets anders te laten gaan. Hij was nu juist bezig met Ellen te bewijzen, hoe voordeelig het zijn zou, een nieuw pad in het bosch te maken, en liet zich in zijne rede niet storen, doordat Mary naar buiten kwam en zich naast Ellen nederzette. Mary luisterde weinig naar hetgeen hij zeide; zij zag er bleek uit, speelde zenuwachtig met de schaar van Ellen en staarde peinzend voor zich uit. Ellen bemerkte dit en werd plotseling ongerust. Wat zou er nu komen?

Eindelijk bemerkte Karel, hoe afgetrokken de beide zusters waren.

„Wat is er toch gaande?" vroeg hij eensklaps, terwijl hij beiden verwonderd aankeek. „Mary ziet er zoo ernstig uit; hebt gij iets gewichtigs mee te deelen?"

Mary zag met een gedwongen lachje op.

„Misschien," sprak zij met onzekere stem.

Zij haalde diep adem; de woorden bleven haar in de keel steken; hare gedachten raakten verward. Het was zoo moeilijk te zeggen, wat gezegd moest worden.

„Ja, ik heb u iets gewichtigs te zeggen," sprak ze eindelijk kortaf en eenigszins bits, „iets, dat u beiden, zooals ik weet, leed zal doen."

Ellen werd zoo wit als een doek; zij begreep dadelijk, wat er komen zou.

„Dat ons leed zal doen?" herhaalde Karel langzaam, als had hij de woorden niet begrepen.

„Ja, dat denk ik en dat hoop ik," zeide Mary met bevende stem. „Ik hoop niet, dat gij mij grillig en ondankbaar zult noemen, maar, geloof mij, ik doe het niet zonder reden, niet zonder lang in tweestrijd gestaan te hebben — ik kan niet langer bij u blijven."

Er kwam geen antwoord. Ellen verborg het aangezicht in hare handen, en Karel staarde Mary aan, alsof hij vreesde, dat zij krankzinnig geworden was.

VII.

Opgaven voor het 9de nommer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1en Aug. 1899.

1. Vertaling in het Fransch.

De Trompet.

Meneer D. was dien eigen morgen uit Parijs teruggekomen. Zijn koffer stond in de eetkamer. De kinderen wachtten met ongeduld dat hun vader hem zou open maken.

Toen Meneer D., die een uurtje was gaan rusten, binnenkwam, met het sleuteltje in de hand, werd hij met gejuich (vreugdekreten) begroet. Weldra werd het deksel opgelicht en kwamen de presenten voor den dag: een mooie pop voor Ernestine, een vouwbeen voor Johan, juist de dingen waarvan ze dien nacht gedroomd hadden.

Daarop keek Meneer D. zijn jongsten zoon aan en zei, terwijl hij de handen achter zijn rug hield: „En jij, kleine baas, wat heb je liever, een trompet of een pistool?"

Willem was eerder voorzichtig van aard dan vermetel. Hij zou liever een trompet gehad hebben, omdat die niet afgaat in de handen. Maar hij had altijd hooren zeggen dat een jongen van zijn leeftijd alleen ernstig spelen kan met sabels en vuurwapenen.

„Ik heb liever een pistool," zei hij moedig, overtuigd dat hij goed geraden had. Hij voegde er zelfs bij: „verberg het maar niet achter uw rug, ik zie het al."

„Zoo?" hernam Meneer D., een beetje verlegen, heb je liever een pistool? Nu, dan ben je wel veranderd."

En Willem, dadelijk daarop: „Wel neen, papaatjelief, ik zei dat maar voor de aardigheid. Ik heb een afkeer van pistolen. Geef me maar gauw mijn trompet: ik zal er dadelijk op gaan blazen."

Mevrouw D. keek haar jongen streng aan. „Waarom jok je dan? Om je vader verdriet te doen? Als men van trompetten houdt, zegt men niet dat men pistolen wil hebben, en vooral, men zegt niet dat men pistolen ziet, als men niets ziet. Om je dus een lesje te geven, krijg je noch het een noch het ander. Kijk de trompet maar eens goed aan; er zitten drie roode pompons aan en een vlag met gouden franjes."

Daarop rolde ze het begeerde voorwerp in de vlag en legde het op de bovenste plank van de kast neer, op een hoop wit linnengoed. Willem keek nog lang naar de trompet, die nu even mooi, maar ook even stom was als die van den horenblazer te paard uit zijn prentenboek.

---

2. Vertaling in het Nederlandsch.

Pendant deux heures Marie vogua aux soins de son emménagement. S'étant fait une loi de prendre en toute chose le contre-pied des us et coutumes de son père et de sa mère, dont on pouvait dire que le désordre était leur élément, elle poussait jusqu'à la minutie l'amour de l'ordre et de la tenue, et elle avait dressé, stylé à sa mode sa femme de chambre, qu'elle s'était attachée par ses générosités et à qui elle imposait beaucoup. Quoiqu'elle la traitât civilement, elle lui inspirait une admiration craintive. Cette Bretonne d'esprit crédule et d'humeur grave tenait sa jeune maîtresse pour un être à part; elle trouvait quelque chose de redoutable

dans le mystère de ses yeux de teinte indécise, qu'elle soupçonnait de jeter des sorts, et elle respectait aveuglément ses moindres volontés comme les arrêts d'une sagesse supérieure, qu'il était dangereux de discuter. Lorsqu'elle eut vidé les malles, serré le linge et les robes, placé en un lieu convenable les vitrines renfermant sa collection de papillons, tout épousseté, tout rangé comme l'entendait mademoiselle, qui exigeait qu'on fît bien et qu'on fît vite, Marie la renvoya en lui disant qu'elle éprouvait le besoin de se reposer et la priant de ne pas revenir avant qu'elle l'eût sonnée.

Restée seule, elle s'installa dans un fauteuil, promena son regard autour d'elle, décida que son salon lui plaisait, que le rose pâle de la tenture se mariait bien avec le blanc crémeux de son ameublement et avec les teintes moëlleuses des étoffes, du tapis et des rideaux, et que par son élégante simplicité et ses tons clairs qui caressaient les yeux, ce salon ressemblait à la personne qui l'avait habillé et dont les qualités apparentes étaient la douceur, la grâce et la distinction.

---

1. Ter vertaling in het Duitsch.

Indien de hoop voor de menschen een aangenaam iets is, ligt er voorzeker een eigenaardige bekoring in onze Nederlandsche winters. Zij toch wekken gunstige verwachtingen op zoowel bij hen, die zacht weder verlangen, als bij de jongeren onder ons, die begeerig om schaatsen te rijden, niets liever wenschen dan strenge winters met heel veel ijs. Deze hoopt op een echten ouden winter, die op een zacht jaargetijde; niemand evenwel kan vooruit zeggen, wiens wensch vervuld zal worden. Vraagt het den oudste uwer kennissen of vrienden, en hoevele hij er ook beleefd heeft, hij zal moeten erkennen, dat de ondervinding hem in dit geval niets geleerd heeft voor de toekomst. Hij kan noch zeggen òf er vorst zal komen, noch wanneer, noch hoe lang zij zal duren. Maar de heer Falb dan? zou iemand kunnen vragen. Ook hij niet. Het bleek al spoedig, dat het weer, dat volgens sommigen zich een oogenblik naar zijn wenschen scheen te willen voegen, niets van de aloude, met alle voorschriften spottende wispelturigheid verloren had. Bovendien, de wetenschap heeft uitgemaakt, dat Falb's theorie niet juist is, en deze weervoorspeller kan dus bij de groote reeks geplaatst worden van hen, die vóór hem zich op hetzelfde vak toelegden. Ik breng hier terloops in herinnering, dat onder deze weervoorspellers weinigen meer succes hebben gehad dan Quatremere-Disjonval, die in 1795 een bijzonder kouden winter voorspelde uit . . . . de aanwijzingen eener spin. Het publiek geloofde destijds even vast aan deze ontdekking, als zijn nakomelingen aan Falbs voorspellingen. Evenwel moesten Q.-D. en alle andere profeten op den duur den strijd opgeven tegen de aan geen wetten zich storende teugelloosheid van het weer, zoodat ook thans nog iedereen, zelfs hij die met de grootste nauwgezetheid de meteorologie beoefent, ronduit moet verklaren, dat het weer zich niet langer dan enkele uren te voren laat voorspellen, ten spijt van alles, wat men alzoo als weerprofeet heeft beschouwd: de maan, eksteroogen, koeien, kippen, enz. Ik voor mij houd mij altijd nog maar aan den barometer, al moet gezegd worden, dat ook deze ons wel een enkelen keer in den steek laat.

---

2. Ter vertaling in het Duitsch.

Van het zoogenaamde Duitsche legioen, dat door Wardenburg werd aangevoerd, geeft deze kommandant een nog minder vleiend getuigenis dan Eiselen van Lützow's vrijkorps. Hij zegt: „In Koningsbergen wilden alle krijgsgevangenen in het legioen worden opgenomen, niet omdat ze aan de bevrijding van Duitschland wenschten mee te helpen, maar omdat de positie van Napoleon met den dag onhoudbaarder werd en ze aan een goede verzorging (V e r p f l e g u n g) de voorkeur gaven boven het kommerlijk bestaan in de gevangenschap. Ook was men bij het werven van manschappen niet zeer kieskeurig: wie maar enkele woorden Duitsch sprak, al was 't ook slecht Duitsch, werd aangenomen. Onder de eerste 800 man waren veel Hollanders, Zwitsers en Polen, die nauwelijks Duitsch konden verstaan, niettegenstaande bepaald was, dat het legioen alleen uit Duitschers zou worden samengesteld. Aanvankelijk voelde zich Wardenburg gelukkig, dat hij aan het hoofd van 800 soldaten deel zou nemen aan de bevrijding van het vaderland. Maar spoedig volgde de ontgoocheling bij nadere kennismaking met zijn manschappen, die wel de ondeugden, maar niet de goede eigenschappen van de Fransche krijgslieden, waarmee ze gediend hadden, hadden aangenomen. De veldtocht in Rusland had hen geheel gedemoraliseerd. Vele officieren maakten daarop geen uitzondering, en men kon nauwelijks hun politieke gezindheid vertrouwen. Zoo'n bende weer aan de noodzakelijkste orde en tucht te gewennen, was geen gemakkelijke taak. Slechts groote gestrengheid van den kant der aanvoerders kon langzamerhand deze ruwe kerels tot bruikbare soldaten maken. Toen de vrijheidsoorlog geëindigd was, werd het legioen ontbonden. De Pruisische officieren gingen met denzelfden rang in het staatsleger over, terwijl de manschappen, die geen Pruisische onderdanen waren, volgens hun wensch naar hun vaderland werden teruggezonden. Ofschoon er over 't algemeen weinig roemrijks over het Duitsche legioen is te zeggen, moet men toch niet vergeten, dat verschillende dergelijke korpsen aan de Fransche legers veel nadeel berokkenden, zoodat deze dermate afgemat en verzwakt werden, dat ze tegen de Duitsche legers spoedig niet meer bestand waren en ze na den slag bij Leipzig den Duitschen bodem voor goed moesten verlaten.

---

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit *Life and Writings of Addison* van Macaulay.

Examen-Opgave.

To Addison himself we are bound by a sentiment as much like affection as any sentiment can be, which is inspired by one who has been sleeping a hundred and twenty years in Westminster Abbey. We trust, however, that this feeling will not betray us into that abject idolatry which we have often had occasion to reprehend in others, and which seldom fails to make both the idolater and the idol ridiculous. A man of genius and virtue is but a man. All his powers cannot be equally developed; nor can we expect from him perfect self-knowledge. We need not, therefore, hesitate to admit that Addison has left us some compositions which do not rise above mediocrity, some heroic poems hardly equal to Parnell's, some criticism as superficial as Dr. Blair's, and a tragedy not very much better than Dr. Johnson's. It is praise enough to say of a writer

that, in a high department of literature, in which many eminent writers have distinguished themselves, he has had no equal; and this may with strict justice be said of Addison.

As a man, he may not have deserved the adoration which he received from those who, bewitched by his fascinating society, and indebted for all the comforts of life to his generous and delicate friendship, worshipped him nightly, in his favourite temple at Button's. But, after full inquiry and impartial reflection, we have long been convinced that he deserved as much love and esteem as can be justly claimed by any of our infirm and erring race. Some blemishes may undoubtedly be detected in his character; but the more carefully it is examined, the more will it appear, to use the phrase of the old anatomists, sound in the noble parts, free from all taint of perfidy, of cowardice, of cruelty, of ingratitude, of envy. Men may easily be named, in whom some particular good disposition has been more conspicuous than in Addison. But the just harmony of qualities, the exact temper between the stern and the humane virtues, the habitual observance of every law, not only of moral rectitude, but of moral grace and dignity, distinguish him from all men who have been tried by equally strong temptations, and about whose conduct we possess equally full information.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

EXAMEN-OPGAVE.

1. Hij loopt gevaar zijne gezondheid te verliezen, als hij zich zoo onophoudelijk aan de ruwheid van het winterweder blootstelt. — 2. Zij klaagde over erge hoofdpijn. Geen wonder, daar zij deze week reeds tweemaal op een bal is geweest en eerst zeer laat in den nacht is thuisgekomen. — 3. Verleden jaar hebben wij zeer weinig sneeuw, maar des te meer regen gehad. — 4. Het Parlement komt gewoonlijk vroeg in Februari bijeen. — 5. Den 10^{den} dezer ga ik uit de stad, om mijn oom in den Haag een bezoek te brengen; ik denk den 9^{den} van de volgende maand terug te keeren, tenzij ik langer vacantie krijg. — 6. Een man, zooals hij, zonder eenigerlei kundigdeden, kan niet verwachten in zijne zaken te slagen. — 7. De schaar, die gij mij geleend hebt, is niet groot genoeg. — 8. Zijn beide schoonbroeders zijn in Indië; ook woont er te Batavia een vriend van hem, zoodat hij er op rekenen kan bij zijne aankomst met open armen ontvangen te zullen worden. — 9. Willem en Jan werden beiden gestraft; deze omdat hij te laat kwam, gene omdat hij zijn werk niet afhad. — 10. Het vonnis van de rechtbank luidde, dat de beschuldigde uithoofde van verstandsverbijstering niet verantwoordelijk was. —11. Zij, die de wetten der natuur minachten (to disregard), verkorten hun leven. — 12. Het leven is geen ijdele droom; het hangt maar van ons af het nuttig en vruchtbaar te maken. — 13. Vroeger schreef men met ganzepennen (goosequills); thans bedient men zich meestal van stalen pennen. De eerste worden echter nog dikwijls door geleerden en vele schrijvers gebezigd. — 14. De natuur doet niets te vergeefs; de Schepper van het heelal heeft alles voor een zeker doel bestemd. — 15. De arme daglooner verdiende het dagelijksch brood voor een talrijk gezin, dat uit man, vrouw en zes kinderen bestond.

VIII.

Opgaven voor het 10e nummer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1sten September 1899.

(Ex. Fransch L. O. 1899).

Een Held.

1. Ter vertaling in het Fransch.

Gedurende de Revolutie was de Vendée het tooneel van meer dan éene bloedige worsteling tusschen Koningsgezinden en Republikeinen. De geschiedenis vermeldt tal van heldendaden, die inderdaad verdienen aan de vergetelheid te worden ontrukt.

Eens waren in een klein dorp van Bretagne dertig Koningsgezinden opgesloten in eene armoedige hut. Daar verdedigden ze zich met de grootste onverschrokkenheid tegen driehonderd soldaten van de Republiek. Aan het hoofd dier dapperen stond graaf Gosselin. Het gevecht had reeds verscheidene uren geduurd. Moedig hadden de belegerden zich verdedigd; maar de strijd was te ongelijk. Toen, tegen het vallen van den avond, Gosselin eindelijk begreep, dat verdere tegenstand nutteloos was, beval hij zijn manschappen af te trekken door eene achterdeur, wat geschiedde. De graaf ging al dien tijd voort met luider stem bevelen te geven; hij hield zelfs niet op met schieten en maakte zulk een leven, dat de vijand niet vermoedde wat er in de hut omging. Toen alle soldaten in veiligheid waren, ging Gosselin bedaard aan tafel zitten om zijn avondmaal te gebruiken. De Republikeinsche soldaten trapten daarop de deur in en stormden de hut binnen. Groot was hunne verwondering, toen zij niemand vonden dan den officier. De graaf werd gevangen genomen en opgesloten in de schuur van een naburig landgoed, welks bezitter tot de Republikeinsche partij behoorde. Deze grondbezitter zou juist den volgenden dag zijne bruiloft vieren. Toen Gosselin dit vernam, vroeg hij verlof deel te nemen aan het feest. Dit werd hem toegestaan, en de held, die eenige dagen later zou worden doodgeschoten, verscheen te midden der vroolijke gasten, zonder de minste vrees, de minste droefheid te laten blijken. Ieder was verstomd over zooveel moed en zooveel onverschrokkenheid. De bruid van den Republikein kreeg medelijden met den gevangene; zij liet heimelijk eene bende Koningsgezinden waarschuwen, die op eenige uren afstands van het kasteel gelegerd was, en slaagde er alzoo in een vijand te redden, die door zijne koelbloedigheid de algemeene bewondering had opgewekt.

Une excursion dans les Montagnes.

2. Ter vertaling in het Nederlandsch.

Nous avions fait ce jour-là l'ascension du Charbon. Comme le crépuscule commençait à brunir le fond des vallées nous descendîmes allègrement les pâturages humides qui dominent le village d'E. où nous avions arrêté de passer la nuit. Après avoir descendu l'unique rue, force nous fut de constater qu'E. ne possédait pas l'ombre d'un cabaret et que personne n'avait envie de nous héberger. Les gens de ce village perdu dans la montagne sont d'une méfiance excessive: ils ne parlent que le patois savoyard et semblent vivre dans une sainte terreur des gendarmes; aussi se montrent-ils on ne peut plus inhospitaliers, de peur d'être dénoncés comme vendant du vin sans en avoir le droit.

„Retournez sur vos pas jusqu'à P.", nous dit enfin un paysan; „il y a là une auberge". Nous voilà donc rebroussant chemin, en quête de ce gîte si difficile à trouver. Au bout d'une demi-heure, nous atteignons le hameau et nous finissons par découvrir une maison à la façade de laquelle se balançait une branche de pin, enseigne de bon augure. Les volets étaient clos: nous frappons à la porte; un

volet s'entr'ouvre, et dans l'entrebâillement apparaît une tête coiffée d'un bonnet de coton bleu. — „Pouvez-vous nous donner à souper et à coucher?" A la pâle clarté des étoiles, le bonnet de coton nous toise en écarquillant les yeux, puis répond: „Ma maison n'est pas un refuge de vagabonds. Décampez, ou gare au chien de garde!" Sur ce, le volet se referme et nous voilà forcés d'errer à l'aventure à travers les pâturages. Tout à coup, au détour d'un bois de sapins, nous apercevons, assis autour d'un feu de branches, des pâtres qui, au premier mot, nous invitent à partager leur frugal repas. A tout prendre, cela valait mieux que de rester à jeun. Nous nous étendons sur la mousse moëlleuse et nous savourons notre maigre souper. La nuit était si belle que nous ne pensions plus à dormir. Parfois, du fond des bois de sapins, se faisait entendre le cri plaintif d'un hibou, le roulement sourd d'une charrette, ou le jappement d'un chien dans une métairie isolée. Les pâtres furent longtemps à s'endormir. Peu à peu ils se sont assoupis, et nous-mêmes, à la douce chaleur du feu, nous avons commencé à cligner de l'œil, pour nous endormir enfin du plus doux sommeil que j'aie jamais goûté.

Aus dem deutsch-französischen Kriege.

I. Ter vertaling in het Nederlandsch.

So begann denn vor drei Hauptfestungen und an mehreren kleineren Plätzen ein Belagerungskrieg, der an Beschwerden den Winterfeldzug in der Krim überbot. Nicht minder reich an Gefahr und Anstrengung als der Krieg im Felde waren diese Kämpfe vor den Mauern und Wällen, die sich in den Herbst und Winter hineinzogen, aber ohne die Poesie, ohne die Aufregung und Abwechslung, die jener bietet. Auf Vorposten den feindlichen Kugeln ausgesetzt, in den Laufgräben und Schanzen zu beschwerlichen Arbeiten genötigt, durch schlimme Witterung, durch Nässe und Kälte, durch dürftige Nahrung und mangelhafte Kleidung in ihrer Gesundheid angegriffen, haben die deutschen Soldaten vor den Festungen unsägliche Drangsale ertragen müssen und ertragen. Und wie mancher ist bei den häufigen Ausfällen, die alle mit heldenmütiger Tapferkeit zurückgeschlagen wurden, vor den Wällen oder unter den Händen der Militärärzte seinen Wunden erlegen, wie mancher im Lazareth an einer der ansteckenden Krankheiten gestorben, wie mancher mit verstümmeltem oder geschwächtem Körper heimgekehrt.

Die meisten Gefahren drohten vor Metz. Hier lagerte die Armee auf einem Leichenfelde, wie die Geschichte kaum ein zweites kennt, und in den aus demselben aufsteigenden Dünsten lag eine Gefahr, die den Erfolg in Frage stellen konnte. Die Lage der Truppen verschlimmerte sich, als vom sechsten September an unaufhörliche Regengüsse den Boden aufweichten, die Erde von den mühsam aufgeworfenen Grabhügeln wegschwemmten und die Bivouaks allmählich in förmliche Moräste verwandelten. In der That begann der Typhus die Reihen zu lichten und die Krankenzahl stieg auf fünfzehn Procent. Allein die Soldaten hielten standhaft aus und überwanden alle Schwierigkeiten ihrer Lage, ermutigt durch das Vorbild ihrer Vorgesetzten wie durch die Teilnahme der ganzen Nation.

Ebenso schrecklich war die Lage der Eingeschlossenen. Während die bewaffneten Mannschaften der Garnison auf dem Wachtdienst, bei nächtlichen Angriffen, bei gewagten Ausfällen dem Tode stets ins Angesicht blicken mussten, oder in feuchten Kasematten voll ungesunder Luft ein trübseliges Dasein im ermüdenden Einerlei der Arbeit und in Entbehrung verbrachten, schwebten die Bürger der Stadt, die Frauen und Kinder in der Gefahr von den furchtbaren Geschossen zerschmettert, unter einstürzenden Mauern und Dächern

begraben, in Kellern verschüttet zu werden und sah die ärmere Bevölkerung mit Todesangst die Lebensmittel versiegen oder einen für sie unerschwinglichen Preis erreichen, so dass sie mit Pferdefleisch, mit widerlichen und ungesunden Speisen den Hunger stillen mussten.

---

2. Ter vertaling in het Duitsch. De graaf van Essex, die ten tijde van koningin Elisabeth leefde, onderscheidde zich door de meest voortreffelijke eigenschappen. Even groot als zijn moed, zijne rechtvaardigheid en edelmoedigheid, was echter ook zijne drift, die hem vele onaangenaamheden berokkende. Langen tijd was hij de gunsteling van zijne gebiedster. Eens ontstond tusschen beiden eene woordenwisseling. In den loop van het gesprek driftig geworden, vergat Essex zich zoozeer, dat hij de koningin den rug toedraaide, wat deze zoo woedend maakte, dat zij hem een oorveeg gaf. De graaf sloeg de hand aan den degen en verklaarde, dat hij eene dergelijke beleediging van niemand ter wereld verdroeg. Hij viel natuurlijk in ongenade en moest het hof verlaten, werd echter spoedig daarop terug geroepen. Naar aanleiding van verschillende gebeurtenissen in Ierland, toen hij daar stadhouder was, werd hij van hoogverraad beschuldigd, en de koningin gaf, hoewel ongaarne, aan de dringende eischen der vele vijanden, die hij aan het hof had, toe en onderteekende zijn doodvonnis. Toch hoopte zij, dat het niet tot het uiterste zou komen. Zij had den graaf namelijk in vroegeren tijd een kostbaren ring gegeven, met de verzekering, dat zij hem zou helpen, indien hij, in nood zijnde, haar dezen ring zond. De ring kwam niet, en Elisabeth, die van dag tot dag de voltrekking van het vonnis had doen uitstellen, kon eindelijk niet langer aan de vertoogen (Vorstellungen) der Lords weerstand bieden. Essex stierf door de hand van den beul. Korten tijd daarna werd bij de koningin een page van gravin Nottingham aangediend, die haar verzocht, bij zijne meesteres te komen, welke op haar sterfbed lag. Elisabeth ging er heen en de gravin zeide tot haar, dat Essex haar den bewusten ring had gegeven met de opdracht, dien aan de koningin te brengen, dat zij dit echter nagelaten had op verzoek van haar echtgenoot, den bittersten vijand van graaf Essex. Zij smeekte de koningin om vergiffenis. Deze antwoordde haar: „God moge u vergiffenis schenken, ik, Mylady, kan u deze daad niet vergeven." Men zegt, dat van dit oogenblik af Elisabeth van alle wereldsche vreugde afstand heeft gedaan.

EXAMEN-OPGAVEN (L. O. 1899).

1. Ter vertaling in het Nederlandsch. The distant aspect of our farm differed in nothing from that of the others which were situated beside the river. But as one came nearer, certain points of difference became visible. The garden, instead of exhibiting the old-fashioned variety of monthly roses, gooseberry trees, herbs, and grasses, was nicely laid out with trim flowerbeds, full of wallflowers and pansies. The house itself had been made to look more beautiful by the addition of a new bow-window, modest enough in dimensions and make, and which looked out on a close-shaven lawn. As for the sheds, it was evident that they no longer contained animals, carts, and tools; for the windows in them were new, the doors fresh painted and closely shut; curtains of some soft foreign stuff showed themselves in what had once been a stable; and the smooth turf stretched up to a narrow gravelled path in front of them. Indeed, everything pointed to a changing social order and a vanishing past.

If a stranger had come upon the house for the first time on this particular evening, he would have been greatly surprised by certain

sounds which were streaming out into the evening air from one of the windows of the principal building. Some indefatigable musician inside was practising the violin with surprising vigour, and within the little garden the murmur of the river and the gentle breathing of the wind were rendered inaudible by the music. For a while, as the sun sank lower and lower towards the hills, the hidden artist had it all her own way; the valley seemed to be possessed by this stream of delightful sound, and no other sign of life broke the quiet of the house. But at last, just as the golden ball touched the summit of the rocks which make the western boundary of the valley, the house-door opened, and a young lass appeared on the threshold, and stood there for a moment, as though trying the quality of the air outside. Her inspection seemed to satisfy her; for she moved forward, leaving the door open behind her, and stepping across the lawn settled herself in a chair, under an apple-tree. She had hardly done so, when one of the distant doors opening on the gravel path flew open, and another maiden, a slender creature, dressed in pale blue, a mass of reddish brown hair hanging untidily round her face, also stepped into the garden.

---

2. Ter vertaling in het Engelsch.

1. Beste oom, wij feliciteeren u hartelijk met uwen verjaardag, die gelukkig onder gunstiger omstandigheden gevierd kan worden dan verleden jaar. Moge de hemel u nog menig jaar sparen voor allen, die u lief zijn. — 2. Al ware hij ook koning, ik geloof niet, dat hij misbruik zou maken van zijne macht. Zijn gevoel (= sense) voor rechtvaardigheid is te groot dan dat hij eene tirannieke en onrechtvaardige daad zou doen. — 3. „Om het pakje heb ik een touwtje gebonden, waarvan ik de einden nog moet afknippen. Kunt ge me niet even uw schaar leenen?" „Natuurlijk kan ik dat; hier is ze. Maar waarom leent ge altijd van anderen? Ge hebt immers zelf een schaar? Waarom gebruikt ge dan uw eigen niet?" — 4. De kinderen van mijn zwager (Sax. gen.) hebben den vorigen zomer gedurende drie maanden bij ons buiten gelogeerd. Toen hunne moeder hen kwam terughalen, zagen zij er werkelijk zeer gezond uit. — 5. „Bij welke gelegenheid heeft hij u verteld, dat wij van plan waren naar Parijs te verhuizen?" „Dat herinner ik mij niet meer; maar wel weet ik, dat het vóór verleden Zondag geweest moet zijn, daar ik er den dag van te voren met verscheidene mijner bloedverwanten over gesproken heb." — 6. Eerst toen de klok half acht sloeg, werden de deuren van den schouwburg geopend. Daar wij vroeg gekomen waren en dus vooraan stonden, waren wij spoedig binnen en kregen prachtige plaatsen op de derde en vierde rij. — 7. Heb toch een weinig geduld. Ge moet niet altijd zoo ongeduldig zijn. We hebben nog tijd genoeg. De trein moet om vijf minuten over half acht aankomen, en nu is het op slag van zeven. — 8. Gij vergist u zeer, wanneer ge meent, dat onze dominé niets van de zaak afweet. Ik ben er zeker van, dat hij reeds langer dan een week weet, welke plannen gij hebt, en dat hij slechts wacht met u raad te geven, totdat ge hem zelf met al de bijzonderheden zult hebben bekend gemaakt. — 9. Ge vindt, dat dit meisje slecht geschreven heeft, niet waar? Ik ook, en daar ik weet, dat ze het veel beter kan, denk ik, dat ik haar het werk zal laten overschrijven. Ze moet leeren niet zoo slordig te werken en altijd haar best te doen. — 10. Uwe moeder ontving mij zeer hartelijk en scheen het erg aardig van mij te vinden, dat ik haar kwam opzoeken. Zij drong er op aan, dat ik den geheelen dag blijven zou en met den laatsten trein naar huis zou gaan. Daar ik haar in zoo lang niet gezien had, liet ik mij overhalen en deed precies, wat zij verlangde.

IX.

Opgaven voor het 11de Nommer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1*en October* 1899.

1. Ter vertaling in het Nederlandsch.

TOUJOURS DES ADIEUX.

Vers le milieu de septembre, il fallut songer au départ. Mon père me rappelait à Toulon. L'oncle Albert viendrait bientôt me reprendre. Ma consolation serait de revoir Ursule et Lison.

Grand-père me mit debout contre une porte et, posant une règle horizontale sur ma tête, il traça sur la porte une petite ligne à la craie.

J'étais toisé.

— A ton retour, me dit-il, nous verrons si tu as mangé de bonne soupe et si tu as assez grandi.

Je lui avais conté tous mes ennuis du pensionnat. Il se contentait de soupirer, n'y pouvant rien.

Quand je fus près de partir, il m'embrassa longuement:

— „Sois patient, me dit-il. Tout passe. Ta prison n'aura qu'un temps. Je regrette de ne pouvoir te garder avec moi et faire de toi un paysan. Je crois que tu serais plus heureux qu'à devenir une espèce de savant. Enfin, je ne suis pas le maître...... Rappelle-toi seulement, quand tu seras là-bas, que nous pensons à toi toujours, ta bonne tante et moi. Tâche de te rappeler mes conseils. Ne travaille pas pour en avoir fini avec le travail, mais pour goûter le plaisir d'apprendre. Vos maîtres ne vous aiment pas, dis-tu? Ce n'est pas leur faute. Vous êtes trop. Un jour on renoncera, pour sûr, à un système d'instruction qui a l'air d'une grave punition. Ne nous oublie pas, mon fils. Adieu. J'espère bien te revoir, et même j'y compte."

Il était bouleversé. Ma tante m'embrassa aussi très longtemps. Je suivis l'oncle Albert. Nous allions reprendre la petite voiture chez Escarel. Je me retournai. Ma tante Adèle et grand-père Martel étaient assis tous deux, de chaque côté de la grille, sur le rocher. Je revoyais cette grande grille ouverte, comme le jour de l'arrivée, laissant voir au fond du jardin l'intérieur obscur de la maison. Seulement, aujourd'hui, cette maison était devenue la mienne et je la quittais!

Grand-père, levant son bâton plusieurs fois, saluait son petit-fils, et chacun de ses mouvements était plein de pensées. Tante Adèle essuyait ses yeux avec son mouchoir qu'elle agitait parfois en l'air, mais pas longtemps, car il lui fallait le reporter bien vite à ses yeux......

Je ne pus y tenir: je revins sur mes pas. Je courus à mes deux amis. Je les embrassai de toutes mes forces. L'idée du pensionnat traversa ma cervelle. J'eus un sanglot. J'étais sur la large poitrine de grand-père et je sentis qu'elle me soulevait.

2. Ter vertaling in het Fransch.

Dien dag was de moeder van den mollenvanger niet goed gemutst, want nauwelijks waren wij binnengekomen of zij begon met haar schelle stem haar zoon te berispen. Zij zeide hem, dat hij zijn gansche leven in de kroeg doorbracht en dat hij aan niets anders dacht dan aan drinken, zonder zich om den volgenden dag te bekommeren. Dit waren valsche beschuldigingen, waarop de mollenvanger niet antwoordde, daar hij wist, dat men zijn moeder moet aanhooren, zonder zich te beklagen. Doodbedaard deed hij de kast open, terwijl de oude Maria aan het schreeuwen was, en nam er een kom uit, waarin de honing bewaard werd. Hij zette de kom op de tafel neer, legde twee honingraten op een zeer zindelijk bord en zeide tot mij: „Kijk, Frederik, daar hebt gij nu lekkeren honing

voor de Fransche dame. Dat is de beste, dien men aan eene zieke geven kan; vooreerst is hij lekkerder en bovendien verscher en gezonder dan dien gij in den winkel zoudt koopen."

Ik had het geld reeds op den rand der tafel neergelegd, en Maria stak met een tevreden gezicht de hand uit om het in haar zak te steken; maar de mollenvanger gaf het mij terug. „Neen", zeide hij, „ik wil niet, dat gij mij daarvoor betalen zult; steek dat geld in uw zak, Frederik, en neem het bord mede. Laat uw kopje hier; van avond of morgenochtend zal ik het u wel terug laten bezorgen of breng ik het u misschien zelf terug." Daar de oude vrouw er uitzag alsof zij boos was, voegde hij er bij: „Gij moet aan de Fransche dame zeggen, dat ik haar dezen honing ten geschenke geef, — van ganscher harte, verstaat gij — want het is een achtenswaardige vrouw."

Salas y Gomez.

Zu ergänzen.

Ich habe nur d— allgewalt'g— Zeit
Auf dies— öd— Felsen überragt
In grausenhaft— Abgeschiedenheit.
Was, Bilder ihr d— Leben—, wiedersagt
Ihr d—, d— schon d— Tot— angehöret?
Zerfließet in d— Nichts zurück, es tagt!
Steig' auf, o Sonne, d— Schein beschwöret
Zu— Ruh' d— Aufruhr dies— Nachtgenossen,
Und ende du d— Kampf, d— mi— zerstöret.
Sie bricht hervor, und jen— sind zerflossen. —
Ich bin mit mi— allein und halte wieder
Die Kinder mein— Hirn— in m— verschlossen.
O tragt noch heut', ihr altersstarr— Glieder,
Mi— dort hinunter, wo d— Nest— liegen;
Ich lege bald zu— letzt— Rast euch nieder.
Verwehrt ihr, mein— Willen euch zu schmiegen,
Wo machtlos inn're Qualen sich erprobt,
Wird endlich, endlich doch d— Hunger siegen.
Es hat d— Sturm im Herz— ausgetobt,
Und hier, wo ich gelitten und gerungen,
Hier hab' ich auszuatmen auch gelobt.
Laß Herr, durch d— ich selb— mi— bezwungen,
Nicht Schiff und Menschen dies— Stein erreichen,
Bevor mein letzt— Klagelaut verklungen.
Laß klanglos mi— und friedsam hier erbleichen;
Was frommte mi— annoch in spät— Stunde,
Zu wandeln, ein— Leiche über Leichen?
Sie schlummern in d— Erde kühl— Grunde,
D— mein— Eintritt in d— Welt begrüßt,
Und längst verschollen ist von mi— d— Kunde.
Ich habe, Herr, gelitten und gebüßt, —
Doch fremd zu wallen in d— Heimat... nein!
Durch Wermut wird d— Bittr— nicht versüßt.
Laß weltverlassen sterben mi— allein,
Und nur auf dein— Gnade noch vertrauen;
Von dein— Himmel wird auf mei— Gebein
Das Sternbild dein— Kreuzes niederschauen.

Fragen und Aufgaben.

1. Was bedeutet r a g e n, ü b e r r a g e n?
2. Statt E i n e n ü b e r r a g e n kann man auch sagen .....
3. D i e a l l g e w a l t i g e Z e i t ü b e r r a g e n läßt sich in Prosa nicht sagen; man wähle für ü b e r r a g e n ein anderes Zeitwort.

4. Man zerlege das Wort grausenhaft in seine Bestandteile.
5. Man bilde zehn Ableitungen auf —haft und schliefse daraus auf die Bedeutung dieser Nachsilbe.
6. Widersagen ist wenig gebräuchliches Wort; gewöhnlich heifst es......
7. Wie übersetzt man zerfliefset?
8. Die Vorsilbe zer— bedeutet....... z. B.:
9. Man bilde ein paar Sätze mit dem Zeitwort zerstören.
10. Synonyme von zerstören. Welches Synonym verdient in der Prosa den Vorzug?
11. Was bedeutet Einem etwas verwehren; dem Feinde den Übergang verwehren?
12. Welche Bedeutung hat der Dichter dem Worte verwehren beigelegt?
13. Sich dem Willen schmiegen ist eine poetische Umschreibung von.....
14. Welche Bedeutungen kann erproben haben?
15. Innere Qualen haben sich machtlos erprobt = Es hat sich herausgestellt, dafs..... Erproben ist hier also =
16. Es hat der Sturm etc. statt: Der Sturm hat etc. Darf man jeden Satz so umsetzen, dafs er mit es anfängt?
17. Was bedeutet geloben? Ableitungen?
18. Eine gute Übersetzung von verklingen.
19. Hat erbleichen starke oder schwache Konjugation?
20. Welche Konjunktion kann nach zu wandeln stehen?
21. Was ist ein Verschollener? Von welchem Verb ist verschollen das Part. Perf.?
22. Ein paar Sätze mit dem Zeitwort wallen.
23. Wie heifst Wermut im Franz.?
24. Ein paar Zusammensetzungen wie weltverlassen.
25. Machen Sie eine Paraphrase von diesem Gedichte.

---

1. Ter vertaling uit het Engelsch.

Uit *Macaulay's Essays: Frederic the Great.*

Charles the Sixth left no son, and had, long before his death, relinquished all hopes of male issue. During the latter part of his life, his principal object had been to secure to his descendants in the female line the many crowns of the house of Hapsburg. With this view, he had promulgated a new law of succession, widely celebrated throughout Europe under the name of the Pragmatic Sanction. By virtue of this law, his daughter, the Archduchess Maria Theresa, wife of Francis of Loraine, succeeded to the dominions of her ancestors.

No sovereign has ever taken possession of a throne by a clearer title. All the politics of the Austrian cabinet had, during twenty years, been directed to one single end, the settlement of the succession. From every person whose rights could be considered as injuriously affected, renunciations in the most solemn form had been obtained. The new law had been ratified by the Estates of all the kingdoms and principalities which made up the great Austrian monarchy. England, France, Spain, Russia, Poland, Prussia, Sweden, Denmark, the Germanic body, had bound themselves by treaty to maintain the Pragmatic Sanction. That instrument was placed under the protection of the public faith of the whole civilized world.

Even if no positive stipulations on this subject had existed, the arrangement was one which no good man would have been willing to disturb. It was a peaceable arragement. It was an arrangement acceptable to the great population whose happiness was chiefly concerned. It was an arrangement which made no change in the distribution of power among the states of Christendom. It was an

arrangement which could be set aside only by means of a general war; and, if it were set aside, the effect would be, that the equilibrium of Europe would be deranged, that the loyal and patriotic feelings of millions would be cruelly outraged, and that great provinces which had been united for centuries would be torn from each other by main force.

The sovereigns of Europe were, therefore, bound by every obligation which those who are intrusted with power over their fellow-creatures ought to hold most sacred, to respect and defend the rights of the Archduchess.

---

2. Ter vertaling in het Engelsch.

Uit *Jaloersch.*

Het was half tien, toen zij t'huis kwamen. Mary zeide haastig goeden nacht en begaf zich dadelijk naar hare kamer. Ellen deed geen poging om haar te volgen; zij was dof en suf, en toen Karel haar aan het spreken trachtte te krijgen en haar liefderijk verzocht te zeggen, wat haar zoo uit haar humeur gebracht had, antwoordde zij slechts, dat zij zoo doodelijk vermoeid was, dat zij dadelijk naar bed wenschte te gaan.

Toen Mary op hare kamer kwam, trad zij aan het venster en zette zich daar met de hand onder het hoofd neder. Uren lang zat zij naar buiten te staren. Was het werkelijk zoo; kon het zoo zijn? Deze zuster, die zij zoo grenzeloos beminde, haatte haar, had haar willen . . . dooden ? . . .

Toen zij deze gedachte vervolgde, maakte zich zulk eene hevige smart van haar meester, dat alle andere gewaarwordingen daarbij wegzonken, en zij barstte in luid gesnik uit.

Daarna werd zij kalmer, en zij begon haar toestand duidelijker in te zien. Zij moest weg, ja weg — maar waarheen? De wereld was zoo groot, zoo onmetelijk groot; zij liet haar blik langs het zwerk en den horizon gaan — hoe ruim en open scheen haar alles toe! Daar achter de bergen, daar waren onbekende, schoone vlakten, groote steden, maar nergens was eene plaats voor haar . . .

Zoo verliepen de uren; de avond was nacht geworden, het was stil in den tuin, in het huis — allen sliepen.

Daar hoorde zij een kleinen vogel op eene ruit van haar raam tikken. Zij schrikte op, het klonk zoo wonderlijk in de stilte van den nacht.

Eenige minuten verliepen, hare gedachten raakten verstrooid; hoe vreemd, dat het vogeltje hier op de ruit was komen tikken, in het holle van den nacht, wanneer de vogels plegen te slapen!

Daar kwam het terug. Het sloeg nog sterker tegen de ruit, fladderde met de vleugels, vloog daarop weg en verdween tusschen de boomen.

Zij stond op. Eene bijgeloovige vrees maakte zich van haar meester. Zonder zich duidelijk bewust te zijn, wat zij voornemens was te doen, snelde zij haastig hare kamer uit en de trappen af, het huis uit, de plaats over en naar het meer.

Zij ging denzelfden boschweg, dien zij eenige uren geleden gegaan was. De lichte schaduwen van den zomernacht vielen op het pad, zoele windjes bewogen nu en dan het waterriet aan den oever. Maar zij merkte niets van de kalme rust der natuur. Zij snelde voort, ademloos, hijgende. Zij vond, dat er geen einde aan den weg kwam, zooals in een droom gewoonlijk het geval is.

Toen zij de plaats naderde, waar de boot lag vastgemaakt, bleef zij eensklaps staan.

X.

Opgaven voor het 12e nummer van den 15den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1sten November 1899.

1. Vertaling in het Nederlandsch.

J'étais seul, j'étais à cheval, j'avais un bon manteau blanc, un habit rouge, un casque noir, des pistolets et un grand sabre; il pleuvait à verse depuis quatre jours et quatre nuits de marche, et je me souviens que je chantais *Joconde* à pleine voix. J'étais si jeune!

Mes camarades étaient en avant, sur la route, à la suite du roi Louis XVIII; je voyais leurs manteaux blancs, tout à l'horizon du nord; les lanciers de Bonaparte qui surveillaient et suivaient notre retraite pas à pas, montraient de temps en temps la flamme tricolore de leurs lances à l'autre horizon. Un fer perdu avait retardé mon cheval: il était jeune et fort, je le pressai pour rejoindre mon escadron; il partit au grand trot. J'entendis résonner le fourreau de fer de mon sabre sur l'étrier, et je me sentis très fier et parfaitement heureux.

Il pleuvait toujours et je chantais toujours. Cependant je me tus bientôt, ennuyé de n'entendre que moi, et je n'entendis plus que la pluie et les pieds de mon cheval, qui pataugeaient dans les ornières. Le pavé de la route manqua; j'enfonçais, il fallut prendre le pas. Mes grandes bottes étaient enduites, en dehors, d'une croûte épaisse de boue jaune comme de l'ocre; en dedans elles s'emplissaient de pluie. Je regardai mes épaulettes d'or toutes neuves, ma félicité et ma consolation; elles étaient hérissées par l'eau, cela m'affligea.

Mon cheval baissait la tête; je fis comme lui: je me mis à penser et je me demandai où j'allais. Je n'en savais absolument rien; mais cela ne m'occupa pas longtemps: j'étais certain que, mon escadron étant là, là était aussi mon devoir. Comme je sentais en mon cœur un calme profond et inaltérable, j'en rendis grâce à ce sentiment ineffable du Devoir, et je cherchai à me l'expliquer. Voyant de près comment des fatigues inaccoutumées étaient gaîment portées par des têtes si blanches ou si blondes, comment un avenir assuré était si cavalièrement risqué par tant d'hommes de vie heureuse et mondaine, et prenant ma part de cette satisfaction miraculeuse que donne à tout homme la conviction qu'il ne se peut soustraire à nulle des dettes de l'Honneur, je compris que c'était une chose plus facile et plus commune qu'on ne pense, que l'Abnégation.

A. DE VIGNY.

---

2. Vertaling in het Fransch.

Gij weet, dat ik mijn vader niet gekend heb; de eenige man, dien ik in mijn jeugd gekend heb, was de broer van mijn moeder, haar oudste broer; hij was beeldhouwer en nam mij bij zich in huis, om mij zijn vak te leeren. Hij heeft mij mijn eerste teekenlessen gegeven en in zijn school heb ik mij gevormd, doch hij leerde mij ook niets anders dan teekenen. Het was een zeer bekwaam werkman in zijn vak, maar niets meer dan een werkman; hij werkte flink en dronk nog beter, en hij wilde, dat iedereen werkte en.... dronk als hij. „De wijn geeft den mensch nieuwe denkbeelden en maakt hem vrij", herhaalde hij dikwijls, en als wij des Maandags

tegen den avond van buiten terugkwamen, placht hij in zijn dronkenschap te zeggen: „Voel je nu niet, dat je een man bent?" Toen ik het beeldhouwen voor de schilderkunst verliet, hielden die Maandagsche wandelingen op. Korten tijd daarna verloor ik mijn moeder: ik behoef u niet te zeggen hoe groot mijn liefde voor haar was. Mijn moeder is de eenige vrouw geweest, die invloed op mijn leven uitgeoefend heeft, ik heb haar liefgehad als mijn moeder en tegelijk als mijn dochter; toen ik haar verloor, was ik wanhopig; ik had niemand, geen bloedverwanten, geen vrienden om mij te troosten, en toen ben ik tot mijn oude gewoonten teruggekeerd. Kijk, je kent nu mijn geschiedenis, ik heb je de verklaring van mijn gedrag gegeven; laten we er nu voortaan niet meer over spreken. De schilder stond op en begon zich aan te kleeden, terwijl zijn vriend een diep stilzwijgen bewaarde. Hij wilde niet terugkomen op hetgeen hij zooeven gehoord had.

---

1. Verbeter de in dit nommer voorkomende foutieve vertaling en geef eene verklaring van die verbetering.

---

2. Ter vertaling in het Duitsch.

WAT DE VERBEELDING KAN UITWERKEN.

Eenigen tijd geleden zaten een paar heeren, waaronder een arts, aan tafel. Het gesprek kwam op den invloed, dien de verbeelding op den gezondheidstoestand van den mensch kan uitoefenen. Er werd o. a. verteld, dat de jonge medici dikwijls pijn gevoelen in dat gedeelte van het lichaam, waarvan de ziekten juist op het college (das Kolleg) worden behandeld. De arts verklaarde, een weddenschap te willen aangaan, dat hij een of ander persoon, dien de heeren zouden aanwijzen, zoover zou brengen, dat deze zich verbeeldde ziek te zijn. Men nam de weddenschap aan. Met een eerzamen slager, een patient van onzen arts, zou de proef worden genomen. Een paar kennissen van dezen wijdde de dokter in het geheim in. Hun hulp werd gevraagd. Toen den volgenden dag onze slager op straat liep, zei een kennis tot hem: „Vriend, wat zie je er bleek uit, scheelt je iets?" „Neen, waarachtig niet, ik ben zoo gezond als een visch." Een uurtje later kwam hem een andere kennis tegen: „Nu jij schijnt ook niet bijzonder wel te zijn!" „Hoe dan?" „Wel, je ziet doodsbleek." De aangesprokene begon zich toch wat onbehagelijk te voelen. Hij antwoordde dan ook, dat hij hoofdpijn had. Des middags kwam er iemand in den winkel, die hem vertelde, dat er zooveel menschen door koorts werden geplaagd. Nadat hij hem een poosje had aangekeken, voegde hij er bij: „Ik geloof, dat je ook niet vrij van koorts bent, laat ik je pols eens voelen." Na dit gedaan te hebben, riep hij: „'k Zou je raden, dadelijk naar bed te gaan en den dokter te laten halen." De slager voelde zich nu zeer onwel. Hij ging naar bed, de dokter werd gehaald en constateerde werkelijk een vrij hevige koorts. Hij had dus zijn weddenschap schitterend gewonnen; wat echter niet in zijn bedoeling had gelegen, was, dat het slachtoffer langer dan een week koorts had. Hij zond hem na zijn genezing in plaats van een rekening een paar flesschen fijnen wijn, waarbij hij tevens de geheele geschiedenis vertelde, die zijn patient natuurlijk toch te weten zou zijn gekomen; want een geheim, dat drie of meer menschen weten, is geen geheim meer.

---

3. Ter vertaling in het Nederlandsch.

Das kümmerliche Licht, als welches nach der Geburt des Erbprinzen das Leben der Herzogin noch geflackert hatte, war am Abend des ereignisreichen Jagdtages still erloschen. Der Tod der hohen Frau erregte überall aufrichtige Teilnahme. Zwar war ihres Weilens im Lande nur so kurze Zeit gewesen, und ein gewinnendes Wesen, persönliche Liebenswürdigkeit konnte man ihr nicht nachrühmen; aber sie hatte auch niemand gekränkt, ja sogar in aller Stille manches Gute gethan. So wurde denn das Geläute der Trauerglocken, die durch das ganze Ländchen ertönten, mit Andacht vernommen; auch hörte man mit Genugthuung, dasz die Beisetzung in der Fürstengruft ganz besonders imposant werden würde und eine ungewöhnlich grosze Zahl ausländischer Fürstlichkeiten ihr persönliches Erscheinen an dem Trauerfest zugesagt habe. Aber wie lebhaft auch ein Ereignis, welches das ganze Land anging, das öffentliche Interesse in Anspruch nahm, noch viel eifriger wurde ein anderes fast gleichzeitiges besprochen: der Tod des Barons von Vachta. Wäre Astolf von Vachta, seine Familie am Sterbelager, umgeben von Verwandten und Freunden, in seinem Bette verschieden, es hätte schon den Leuten zu reden gegeben. Die Vachtas gehörten, wenn nicht zu den reichsten, so doch unbedingt zu den vornehmsten Geschlechtern des Landes. Jedes Schulkind kannte einen Vachta, der in der Geschichte des Herzogtums mit den Schicksalen der regierenden Familie unauflöslich verknüpft war. Und jetzt war im ganzen Ländchen kein Mann populärer als Astolf Vachta; sein immer gleiches vornehm-freundliches Wesen war sprichwörtlich. Seine Heirat mit der reichen Grafentochter hatte wohl noch sein Ansehen, aber nicht die Liebe steigern können, die man ihm entgegentrug. Seine Freundschaft mit dem regierenden Fürsten schuf ihm keine Neider; man rechnete sie ihm eher als eine Last an, die er wohl oder übel mitschleppen muszte. Und nun dieser Mann weggerafft in der Blüte seiner Jahre, in der Fülle seiner stolzen Kraft, von einem jähen Tode, der ihm zum letzten und höchsten Ruhmestitel wurde: in der Aufopferung seines Lebens für das seines Landesherrn!

---

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit: *The Emperor Frederick the Second* van E. A. FREEMAN.

In this last respect the memory of Frederick the Second has certainly nothing to complain of. Few princes have ever had such a monument raised to them as has been raised to the memory of the last Swabian Emperor by the munificence of the Duke of Luynes and the learning and industry of M. Huillard-Bréholles. Here, in a series of noble quartos, are all the documents of a reign most fertile in documents, ushered in by a volume which, except in not assuming a strictly narrative form, is essentially a complete history of Frederick's reign. M. Huillard-Bréholles seems literally to have let nothing escape him. He discusses at length everything which in any way concerns his hero, from the examination of schemes which look very like the institution of a new religion down to the minutest details of form in the wording, dating, and spelling of the Emperor's official acts. We never saw a book which is more thoroughly exhaustive of the subject with which it deals. It is not a history, merely because the form of an Introduction or Preface seems to have laid M. Bréholles

under the necessity of giving us, instead of a single regular narrative, a series of distinct narrative discussions of each of the almost countless aspects in which the reign of Frederick can be looked at. M. Bréholles has also followed up his great work by a monograph of the life and aims of one whose history is inseparably bound together with that of Frederick, his great and unfortunate minister, Peter de Vineâ. In this he examines at full length a subject to which we shall again return, and which is perhaps the most interesting of all which the history of Frederick presents, namely, the relation of the free-thinking and reforming Emperor to the received religion of this age. On this point we cannot unreservedly pledge ourselves to all the details of M. Bréholles' conclusions; but they are at least highly ingenious, and the contemporary evidence on which he grounds them is most singular and interesting, and deserves most attentive study. Altogether we can have no hesitation in placing M. Bréholles' investigation of the reign of Frederick the Second among the most important contributions which our age has made to historical learning.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

1. Wanneer gij naar de onderteekening van dezen brief ziet, twijfel ik er niet aan, of gij zult over den inhoud verbaasd staan. — 2. Men beweert dat hij een luiaard is, maar ik kan u verzekeren dat hij wèl werkt en altijd zijn best doet. — 3. Wie van u heeft nooit gehoord van een held, wiens verdiensten met ondankbaarheid beloond zijn geworden. — 4. De tong is een renpaard, dat des te harder loopt, hoe minder gewicht het draagt. — 5. Als een hoogmoedige mij op een afstand doet blijven, is het een troost dat hij tevens op een afstand blijft. — 6. Over zijn gedrag en zijne manieren moest gij liever niet oordeelen. — 7. Men moet den leerling elk woord van zijne les laten verklaren. — 8. Hoe meer iemand van zich zelven spreekt, hoe minder gaarne hij van een ander hoort spreken. — 9. Ik kon niet nalaten mij te verwonderen over de bekwaamheid, welke de blinde aan den dag legde. — 10. Het is niet waarschijnlijk, dat hij in zijne plannen zal slagen; hij is een te ongeduldig man en spant nooit al zijne krachten in.

---

3. Uit: De Korporaalsstok (Van Eigen Bodem).

Wij waren aan de herberg gekomen, waar wij een glas bier zouden drinken. De sigaren kwamen voor den dag en wij meenden heele heeren te zijn, toen wij daar met ons vijven om een der groene, houten tafeltjes zaten, elk met zijn glas voor zich. Geen wonder dat wij teruggroetten, toen er een oud man voorbijging, die ons als „meneeren" aansprak: dat gebeurde niet dikwijls in dien tijd en een van ons was er zoo gevoelig voor, dat hij den oude eene sigaar presenteerde.

„Wel, dat mag ik niet afslaan," zeide deze met een eenigszins vreemden tongval. „Als een van de heeren nu een beetje vuur voor me had, was ik geheel en al geholpen."

Drie brandende sigaren werden hem tegelijk voorgehouden, en, terwijl hij bezig was de zijne aan te steken, viel ons oog op zijn stok; nu wij zooveel over stokken gesproken hadden, was dat natuurlijk.

XI.

Opgaven voor het 1e Nommer van den 16den Jaargang.

Antwoorden worden ingewacht vóór den 1en December 1899.

1. Ter vertaling uit het Fransch.

La conférence de La Haye.

Qu'il y ait dans l'œuvre de la conférence de La Haye une sorte de contradiction fondamentale, on ne peut pas en douter, et les hommes habitués à toutes les plus hautes et les plus délicates spéculations de l'esprit, qui ont participé à cette réunion des Etats du monde, doivent avoir vu mieux que personne le paradoxe qui est dans leur ouvrage.

Nous essayerons de le montrer nettement au début de ces lignes, pour n'avoir ensuite qu'à louer, en toute sûreté de conscience. Le paradoxe ou la contradiction est que la plus illustre des conférences, animée d'une volonté certainement pacifique, n'a pas cru pouvoir nous donner un essai quelconque d'organisation de la paix, mais qu'elle a proposé aux puissances un plan d'arbitrage auquel on pourra avoir recours lorsque la paix sera à peu près perdue.

Cependant, si l'on ne croit pas avoir le droit, ou le pouvoir, ou le moyen de commencer dans une certaine mesure le désarmement ou d'arrêter la marche toujours progressante de l'armement, au point où elle est arrivée, et si l'on est convaincu que ce système, prolonge outre mesure, doit amener des catastrophes, peut-on se persuader, d'une autre part, que le collège des arbitres aura une autorité de sagesse et de raison assez puissante pour arrêter l'éclat au moment où il sera sur le point de se produire?

Tel est le paradoxe, pour m'en tenir à un mot qui ne choque personne. La conférence de La Haye, en proposant une institution générale d'arbitrage, plus magnifique que tout ce que le monde ancien ou moderne a connu jusqu'à présent, a témoigné de son désir d'assurer la paix aux nations et d'empêcher la guerre; elle offre un moyen d'arrêter la catastrophe, lorsque la catastrophe sera devenue imminente, de faire rentrer les épées dans les fourreaux, lorsque déjà ces épées brilleront au soleil, — remède de la dernière minute; mais elle n'a pas pensé avoir un moyen quelconque aujourd'hui d'empêcher le fléau de poursuivre sa marche aveugle et désordonnée, jusqu'au moment suprême où toute espèce de remède laisse bien peu d'espoir. C'est à peu près comme si des médecins, appelés en consultation auprès d'une personne ayant encore les apparences brillantes de la santé et tous ses membres intacts, mais atteinte d'un mal intérieur, dont on peut déterminer la marche fatale, disaient: „Nous ne pouvons rien pour empêcher ce mal d'aller plus loin, mais lorsqu'il sera arrivé à son dernier période et que la fièvre sera sur le point d'emporter le malade, alors nous viendrons à votre secours."

---

2. Vertaling in het Fransch.

Examen-Opgave.

Het lot was mij gunstig geweest. Na veertien jaren ver van mijn land doorgebracht te hebben, keerde ik met een aanzienlijk fortuin terug. Eenige dagen na mijn aankomst vernam ik toevallig, dat er in den omtrek van mijn geboortestad een landgoed te koop was. De eigenaar, de heer L., had slechte zaken gemaakt en om zich uit de verlegenheid te redden, had hij besloten een gedeelte van zijn onroerende goederen te verkoopen en zoo bescheiden mogelijk te gaan leven. Ik kende hem van vroeger en ik kende ook het landgoed.

Het lag twee uren gaans van mijn geboorteplaats, in een overheerlijke streek met uitzicht op de zee, waarvan de aantrekkelijkheid voor mij onweerstaanbaar is. Dáár, alleen te midden van de schoone natuur, zou ik een geluk kunnen genieten, zoo volmaakt, als een sterveling het mag hopen.

Ik bezocht het buiten op een schoonen lentedag. Het groen was frisscher dan ooit, de vogels zongen in 't gebladerte en een zachte zon goot haar golven van licht rondom over de vlakte uit. In de laagte van de vallei lag de fabriek van L., welker hooge schoorsteen een kolom rook uitwierp. Ik zag de witte muren van de woning en bereikte eindelijk het hek, waar een prachtige dog mijn tegenwoordigheid door zijn geblaf verried en naast mij voortgaande, mij tot de deur van het huis begeleidde. Op den drempel werd ik aangenaam verrast; voor mij verscheen een bekend gezicht, dat ik sedert zooveel jaren niet had gezien. Het was niet meer het meisje, dat men in de ouderlijke woning de kleine Louison noemde, het lieve kind wiens vroolijkheid de grootste bekoring van het gezin uitmaakte; de tijd had haar veranderd, evenals mij. De uitdrukking van het gelaat was ernstig, en had zelfs iets droefgeestigs.

„U wenscht mijn zwager te spreken?" zeide zij tot mij. „Wees zoo goed in zijn studeerkamer te gaan en op hem te wachten."

---

1. Ter vertaling in het Duitsch.

Toen ik eenige jaren geleden, voor zaken op reis zijnde, den trein miste en daardoor in een klein nest moest overnachten, woonde ik daar een tooneelvoorstelling bij.

Een rondtrekkende troep tooneelspelers voerde voor een aandachtig publiek een stuk op, waarin een strooper eenige moorden pleegde onder omstandigheden, die iemand de haren te berge deden rijzen. Reeds had hij twee personen gelukkig naar een andere wereld gezonden en legde een oude verroeste buks aan, die reeds lang niet meer afging, om onder den uitroep: „Kniel neer, nu zijt gij verloren" een weerloozen houtvester, die midden in het bosch in zijn handen gevallen was, dood te schieten. Op dit oogenblik riep de directeur, die achter de coulissen met het eenige beschikbare pistool het schot zou afvuren, hem toe, dat hij een oogenblik wachten moest, omdat hij het pistool niet kon vinden.

Terwijl de directeur in de grootste opgewondenheid oude pruiken, baarden, dolken etc. door elkander wierp en vergeefs naar het pistool zocht, beproefde de tooneelspeler door een hartverscheurende toespraak tot zijn offer de pauze te vullen. De toeschouwers werden tot tranen bewogen; maar de phantasie van den held hield het niet lang vol. Daar kreeg hij plotseling een heerlijken inval, die hem uit den moeilijken toestand moest redden. Hij rukte een mes uit zijn gordel, wierp zich onder den kreet: „Wacht, schurk, zoo gaat het gauwer" op den houtvester en duwde hem het mes schijnbaar diep in de borst. Op hetzelfde oogenblik mompelde buiten de directeur vergenoegd: „Ik heb het" en „bom" volgde een knal, dat de coulissen waggelden.

Een oogenblik was het publiek stijf van verbazing, de vermoorde richtte zich onwillekeurig half overeind en de moordenaar liet verbluft het mes vallen. Toen barstte alles in een schaterend gelach uit en de zaal dreunde van de bijvalskreten. Zoo ziet men, Muze Thalia verlaat hare jongeren niet. In den hoogsten nood gaat zelfs een — mes af.

Of overigens het bovenstaande verhaal op een werkelijk gebeurd voorval betrekking heeft, dan wel of het tot de vele anekdoten be-

hoort, die omtrent het tooneel in omloop zijn, waag ik niet te beslissen.

2. Vertaling in het Nederlandsch.

Als die Worte verhallt waren, trat eine peinliche Pause ein. Die ganze Versammlung stutzte, und der Geiger hörte auf. Jeder horchte und spitzte die Ohren in banger Erwartung dessen, was da kommen sollte. Offenbar fühlte sich der König getroffen und deshalb grade empfindlichst verletzt. Wie hätte auch die ungeschminkte Wahrheit, die so wie so schon selten an der Hohen Tische sitzt, einem Fürsten bequem sein sollen, dessen ganzes Dasein and und für sich bereits ein Hohn gegen alle Wahrheit und Gerechtigkeit war. Eine beklemmende Schwüle und unheimliche Stille herrschten in dem überfüllten Raume. Keiner mochte die Grabesstille unterbrechen. Man schrak davor zurück, den überaus heiklen Eindruck, den die unzeitigen und wirklich auch etwas unzarten Vorstellungen der Hofdame hervorgebracht, durch eine nicht ganz geschickte Wendung noch schlimmer zu machen.

»Mein Fräulein" sagte endlich der König, nachdem er mühsam seine Fassung wieder gewonnen, »ich hoffe Ihnen baldigst, vielleicht schon morgen, den schlagenden Beweis zu liefern, dafs ihre Vorwürfe mich nicht treffen, dafs der mir zugedachte hämische Seitenhieb sein Ziel verfehlt hat. Ich will Ihnen sagen, wie hier Rat und Hülfe zu verschaffen ist, thörichte Närrin, sobald ich Zeit und Gelegenheit für geeignet halte. Wenn ich in einzelnen wichtigen Sachen auf meinen erhabenen Bruder Rücksicht nehme, so geschieht dies auf eigenen Antrieb und aus freien Stücken. Dafs ich im rechten Augenblick thatkräftig und entschlossen zu sein verstehe, um meine Würde mannhaft zu behaupten, sollten Sie überhaupt nie und nimmer bezweifelt haben Da Sie indes solchen höchst seltsamen und unziemlichen Zweifeln und Bedenken Raum geben, so gereicht es mir wirklich zur Genugthuung, dafs ich, wie gesagt, binnen wenigen Tagen in der Lage sein werde, Sie eines bessern zu belehren. Merken Sie sich das künftighin, mein gnädiges Fräulein!"

Die so derb Abgefertigte schrak zusammen. Fieberhafte Röte bedeckte ihre Stirn. Sie wagte nicht die Augen zu dem Entrüsteten aufzuschlagen. Sie mochte sich sagen, dafs sie zu weit gegangen war.

Der König erhob sich; seine Gestalt wuchs förmlich. Sein Auge blitzte unheimlich, als er die Gesellschaft musterte. Dann verliefs er gemessenen Schrittes in straffer Haltung das Gemach. —

Gleich erscholl im Vorzimmer ein aufgeregter Wortwechsel, der das Schlimmste ahnen liefs.

1. Vertaling uit het Engelsch.

Uit: *Rupert of Hentzau.*

Now when a man suspects danger, let him not spend his time in asking whether there be really danger, or in upbraiding himself for timidity, but let him face his cowardice and act as though the danger were real. If I had followed that rule, and kept my eyes about me, scanning the sides of the road and the ground in front of my feet, instead of losing myself in a maze of reflection, I might have had time to avoid the trap, or at least to get my hand to my revolver and make a fight for it, or indeed, in the last resort, to destroy what I carried before harm came to it. But my mind was preoccupied, and the whole thing seemed to happen in a minute. At the very moment that I had declared to myself the vanity of my fears

and determined to be resolute in banishing them, I heard voices—a low strained whispering; I saw two or three figures in the shadow of the poplars by the wayside. An instant later, a dart was made at me. While I could fly I would not fight; with a sudden forward plunge I eluded the men who rushed at me, and started at a run towards the lights of the town and the shapes of the houses, now distant about a quarter of a mile. Perhaps I ran twenty yards, perhaps fifty; I do not know. I heard the steps behind me, quick as my own. Then I fell headlong on the road—tripped up! I understood. They had stretched a rope across my path; as I fell a man bounded up from either side, and I found the rope slack under my body. There I lay on my face; a man knelt on me, others held either hand; my face was pressed into the mud of the road, and I was like to be stifled; my handbag had whizzed away from me. Then a voice said:

"Turn him over."

They caught hold of me and began to turn me on my back. Here I saw a chance, and with a great heave of my body I flung them from me. For a short instant I was free; my impetuous attack seemed to have startled the enemy; I gathered myself up on my knees. But my advantage was not to last long.

---

2. Vertaling in het Engelsch.

1. Wacht gij al lang op ons, Mijnheer Smith? Wij konden niet eerder komen, want daar ons jongste kind niet slapen wou, had mijne vrouw eerst om acht uur gedaan met kleeden. — 2. Het spijt mij u te moeten zeggen, dat het paard aan het linkeroog blind is. — 3. Onder luid geschreeuw kwamen de kinderen binnenstormen (to rush in) en zeiden ons, dat zij soldaten den weg naar het dorp hadden zien optrekken. — 4. Niet zoodra hoorde zij wat er gaande was, of zij snelde midden door de soldaten naar de vechtenden, onder welke zij haar zoon meende te zien. — 5. Het is een slechte tijd voor die armen, want de velden staan reeds vier maanden onder water, en veldarbeid is het eenige wat zij verstaan. — 6. Slechte piano's zijn dikwijls ontstemd (out of tune) en grillige menschen vaak slecht gehumeurd. — 7. Al is hij nog zoo rijk, hij kan zijn geweten niet omkoopen.

---

3. DE KORPORAALSSTOK.

(Vervolg.)

„Dat is nog een oude," merkte er een op.

„Ja, mijnheer, ouder dan hij, die hem draagt," antwoordde de man. „Hij zal wel eene eeuw en meer zijn."

„Wat je zegt!"

„En 't is een bijzondere stok ook; als ik er alles van vertelde, zou men 't niet gelooven. Maar dát heeft mijn kapitein dikwijls gezegd: sergeant, zei hij, als je bewijzen kondt, al wat je verhaalt, zou je stok je een aardig sommetje opbrengen."

„Wilt ge wat gebruiken?" vroeg Frits, die gaarne de vertering van een ander betalen wilde, als hij er de geschiedenis van den stok door kon vernemen.

„Wel, dat mag ik niet afslaan, Mijnheer, een oud soldaat houdt van een hartversterking" (*hearty draught*).

De oude kreeg wat, en weldra was hij aan 't vertellen.

„Ge moet dan weten, dat deze stok eigenlijk nog afkomstig is van mijn grootvader. Mijn grootvader was een Hollander en dat is altijd zoowat in ons bloed gebleven, al was mijn vader, even als ik, een Duitscher.

XII.

Opgaven voor het 2e nummer van den 16den Jaargang.

(Antwoorden in te zenden vóór 1 Januari 1900. *Voor de abonné's in O.-Indië is de termijn van inzending* 1 Maart 1900.

. Ter Vertaling in het [N]ederlandsch. Mon professeur d'anglais parti, je vais faire quelques courses ou visites indispensables; et le reste de la journée est consacré à mes pauvres. Enquêtes chez les concierges, distributions de secours, démarches en vue de l'obtention d'emplois, etc. Je suis sûre que je dois passer aux yeux de tous ceux qui me connaissent pour une funeste raseuse. Tant pis! Je n'hésite pas à mettre chacun à contribution. On ne voit que moi chez les directeurs de banques, les administrateurs d'assurances, les professeurs même auprès desquels je mendie des places pour mes protégés, commis, garçons de bureau ou de laboratoire. Il faut que mes malheureux se casent!

Le soir, nous sortons rarement. Nous n'acceptons que l'essentiel, et lorsque c'est mon mari qui le désire.

D'ailleurs je ne tiens plus à sortir, et rien ne vaut pour moi, après le repas, lorsque Antoine est rentré dans son cabinet de travail, le plaisir de me retrouver seule dans mon petit salon, au milieu des bibelots que j'aime, que j'ai rapportés de ma chambre de jeune fille, et disposés dans le même ordre qu'autrefois. J'ai toujours là un instant de retour vers le passé des bons jours. Il me semble que tu vas venir dans un instant me chercher pour me mener dans le monde! — Ah! comme je m'y amusais alors! — Mais ces rêveries durent peu. Je me mets au piano, je copie mes devoirs d'anglais, je fais mes comptes et je lis. Parfois, lorsque je juge qu'une petite visite de ma part à mon époux serait polie, je vais causer cinq minutes avec lui. Il m'arrive également, si l'ouvrage que j'ai en train contient une citation qui me soit inconnue ou un passage dont le sens m'échappe, d'aller lui demander l'éclaircissement nécessaire. Toujours il a une explication prête: il est d'une érudition considérable. On voit que cet homme ne s'est pas cantonné dans une science unique et que, tout en creusant jusqu'en ses dernières profondeurs un coin de terre préféré, il a tout de même labouré tout autour sur une vaste étendue.

Examen in de Fransche Taal M. O. (A), 1899.

2. Ter vertaling in het Fransch[1]). Ruim een uur waren Emma en haar man al onderweg. Langzaam beklommen ze den berg, beiden te paard, gevolgd door de jongens die de rijdieren geleidden.

Plotseling scheen één zelfde indruk beiden te treffen en één zelfde herinnering bij hen op te wekken. Sinds tien minuten liep de weg langs een breede zachte glooiing, die met fijn gras dicht begroeid was. Dit grasveld had waarlijk veel van een renperk; het geleek zelfs een beetje op de renbaan van Chantilly. En aan Chantilly waren voor hen herinneringen van beteekenis verbonden.

Drie jaren geleden waren ze daar de rennen gaan bijwonen, met een heel gezelschap vrienden; en onder al die dringende, schreeuwende, weddende menschen hadden ze een paar woorden met elkaar gewisseld, die beslissend waren geworden voor hun leven.

Drie kilometers verder, bij het uitkomen uit een dennenbosch, ontsnapte Emma een kreet van verrassing: „O kijk eens! kijk eens! 't is heusch Chantilly!" en, met een breede handbeweging, wees zij naar rechts.

Daar lag, ter halverhoogte van den berg, uitkomend tegen donkere dennen, op den achtergrond van een breed terras, het nieuwe

---

[1]) Behalve deze vertaling, waarvoor hun drie uur tijd was gegeven, kregen de candidaten nog een opstel te maken over één der volgende onderwerpen:
1°. Mon premier voyage à l'étranger.
2°. La Croix-Rouge (Lettre d'une ambulancière).
3°. Bien faire et laisser dire.

hôtel, dat pas kort geleden was geopend, maar dat reeds dadelijk veel gasten had getrokken.

Op den voorgrond, rechts, stonden een dertig paarden en muilezels te wachten op hun ruiters, die een oogenblikje waren afgestegen om het vergezicht te bewonderen en een kleine hartversterking te gebruiken.

Heelemaal vooraan was een groote kijker opgesteld, in de richting der bergtoppen, en om dit voorwerp heen verdrong zich een groepje menschen, die hun beurt afwachtten om er door te kijken.

Vijf minuten later waren Emma en haar man bij het hôtel aangekomen. Zij stegen af, keken eens rond en begaven zich naar het groepje bij den kijker.

„Daar heb ik ze!" riep de persoon, die er door keek en bezig was het instrument te richten, „er zijn er vier, twee gidsen en twee reizigers." — „Er moet nog een vijfde bij zijn", zei iemand, die zijn beurt al had gehad. — „Misschien is die gaan zitten; u ziet wel dat ze stilstaan en beraadslagen."

„Ga toch uw gang, meneer!" zei een jong meisje tot een hoffelijken buurman, die haar zijn plaats aanbood. „Papa heeft een uitstekenden tooneelkijker bij zich." En meteen liep ze naar een heer toe met een grijzenden baard, die een eindje verder de bergbestijging stond gade te slaan. „Ziet u iets papa?" — „Ja", antwoordde deze, „er is nog een tweede karavaan, die de voorste schijnt in te halen. 't Zal mij benieuwen wie van beiden het eerst boven is."

„Ze zijn boven!" klonk op eens een stem uit het groepje. — „Niet mogelijk!" riep men van alle kanten. „Ze hadden zoo straks nog wel een uur te klimmen." — „Ik zie ze toch heel duidelijk; ze staan bij het kruis op den top." — „Misschien is het een derde gezelschap, dat we nog niet hadden opgemerkt." — „Wel! 't zijn de twee Engelsche jonge heeren die hier logeeren!" riep de portier van het hôtel, toen hij door den kijker had gekeken. En dadelijk liep hij naar een hoekje van het terras, waar een oude meneer zijn krant zat te lezen. Hij nam zijn pet af. „De heeren zijn op den top aangekomen." — „'t Is wel", zei de Engelschman, die verdiept bleef in zijn artikel over Zuid-Afrika. Maar daar vlogen twee jonge meisjes juichend naar hem toe. Zij verlangden, dat hij mee zou kijken. Spoedig verbreidde het bericht zich in het hôtel. Vele reizigers kwamen naar buiten. 't Was overal een gefeliciteer en een bravo-geroep ter eere van de eerst aangekomenen, de overwinnaars.

„Chantilly?" vroeg het jonge vrouwtje lachend aan haar man, toen ze weer te paard stegen om verder te gaan. — „Ik mag het lijden!" antwoordde deze, „de wedloopen van anderen brengen ons immers geluk aan." — „En bedenk wel", hernam zij, „dat ditmaal die wedren een bergbestijging is!" — „Een buitenkansje, inderdaad. Vooruit dan maar, de toekomst tegemoet!" — En zij verdwenen in de richting der gletschers.

---

1. Ter vertaling in het Nederlandsch. Ich blickte in ein helles viereckiges Zimmer, durch dessen einziges Fenster die Sonne breit hereinschien. Die Wände waren nur weifs getüncht, aber mit einigen Kupferstichen in dunklen Holzrahmen verziert, und die einfachen, aber gefälligen Möbel, ein Sopha mit buntem Kattunüberzug, ein Bücherschrank, eine Kommode, hinten in der Ecke ein Bett mit einem weifsen Umhang, dazu die Blumen auf dem Gesims vor dem Fenster, alles hätte einen traulichen Eindruck gemacht, wenn nicht mitten im Zimmer auf einem niedrigen Gestelle ein Sarg gestanden hätte. Ein grofser buntgestickter Teppich war auf den blanken Dielen ausgebreitet, dessen künstliche Blumen und Ranken durch lebendige Kränze fast gänzlich zugedeckt wurden. Die Tote aber lag in einem einfachen weifsen Leichenkleide, das Kopfende gegen das Fenster gekehrt, zu ihren

Füfsen ein einziger grofser Lorbeerkranz mit einer breiten Atlasschleife, die Hände, die grofs, aber sehr schön geformt waren, nicht gefaltet, sondern ruhig unter der kräftig gewölbten Brust zusammengelegt, das Haupt ein wenig nach der rechten Seite geneigt, so dafs ich es von der Schwelle aus vollkommen betrachten konnte.

Nichts Grauenerregendes, vielmehr ein stiller, geheimnisvoller Reiz lag auf diesen Zügen, die trotz der Silberfarbe des einfach gescheitelten Haares noch jugendlich erschienen, das Gesicht einer reifen Frauenschönheit, die in der Fülle der Lebenskraft dahingeschieden war. Ich sagte mir, dieser Entschlafenen im Leben zu begegnen, müsse kein gewöhnliches Glück gewesen sein. Ein schmerzliches Gefühl überkam mich, dafs ich diese feste Hand nie gedrückt, von diesen kräftigen, ruhig geschlossenen Lippen nie ein Wort vernommen hatte, nie gesehen, wie dies Gesicht sich durch ein Lächeln verschönte.

Wer war sie gewesen? Wie hatte diese adlige Frau sich zu der Gemeinschaft der Armenhausfrauen herabgelassen, und wer war gekommen, ihr den Lorbeer zu Füfsen zu legen? Mein Blick trennte sich einen Augenblick von dem bleichen Gesicht und schweifte nach dem sonnigen Fenster.

---

2. Ter vertaling in het Duitsch.

Op zekeren morgen, zoo vertelt een gewezen secretaris van den prefect der Parijsche politie, zag ik een man in de grootste opgewondenheid mijn kamer binnenkomen. Het was een onzer grootste juweliers, en ik kende hem, omdat ik hem dikwijls in den schouwburg had ontmoet. Hij deed mij het gewone verhaal van den koopman, die door een bedrieger is beetgenomen. De som was nog al groot: 50000 francs ongeveer. Van den dief, of liever van de dievegge, was geen spoor meer te vinden. Het was een vrouw geweest. Daags te voren tegen een uur of vier was zij zijn winkel binnen getreden. Zij maakte geheel den indruk van een dame uit den beschaafden stand. Zij had vijf of zes dingetjes uitgekozen en betaald, ringen en armbanden; die kostten vierduizend francs, en zij had het geld eenigszins verstrooid den winkelier overhandigd; maar toen zij heen wilde gaan, zag zij als bij toeval voor het raam een prachtig snoer brillanten liggen. „Een mooi stuk, hoeveel kost dat?" „Vijftig duizend francs, Mevrouw." „Dat is wel wat duur!" „O neen, Mevrouw, het is de laagste prijs. U zou er overal 80000 francs voor moeten geven." Reeds was het doosje uit het uitstalraam genomen en de klant voorgelegd, aan wie het wel scheen te bevallen. „Welnu", zei ze, plotseling een besluit nemend, „van avond zal ik met mijn man terugkomen." — „U behoeft volstrekt niet terug te komen", antwoordde de winkelier, „heel gaarne zal ik U een bediende meegeven." De dame had eerst nog bezwaren, maar gaf spoedig toe, en de bediende stapte bij haar in het rijtuig. Sinds was noch zij noch de bediende teruggezien. Ik ontbood den chef der veiligheidspolitie en droeg hem de zaak op. Den volgenden morgen gaf hij mij de oplossing van het raadsel. Het eerste werk van den politieman was geweest, het rijtuig en den koetsier op te sporen. De koetsier was spoedig gevonden, en zijne aanwijzingen leidden weldra tot de ontdekking van de daderes.

Uit: *Gladstone on Church and State by* MACAULAY.

1. Ter vertaling uit het Engelsch.

A politician must often talk and act before he has thought and read. He may be very ill informed respecting a question; all his notions about it may be vague and inaccurate; but speak he must; and if he is a man of ability, of tact, and of intrepidity, he soon finds that, even under such circumstances, it is possible to speak successfully. He finds that there is a great difference between the effect of written words, which are perused and reperused in the stillness of the closet, and the effect of spoken words which, set

off by the graces of utterance and gesture, vibrate for a single moment on the ear. He finds that he may blunder without much chance of being detected, that he may reason sophistically, and escape unrefuted. He finds that, even on knotty questions of trade and legislation, he can, without reading ten pages, or thinking ten minutes, draw forth loud plaudits, and sit down with the credit of having made an excellent speech. Lysias, says Plutarch, wrote a defence for a man who was to be tried before one of the Athenian tribunals. Long before the defendant had learned the speech by heart, he became so much dissatisfied with it that he went in great distress to the author. "I was delighted with your speech the first time I read it; but I liked it less the second time, and still less the third time; and now it seems to me to be no defence at all." "My good friend," says Lysias, "you quite forget that the judges are to hear it only once." The case is the same in the English Parliament. It would be as idle in an orator to waste deep meditation and long research on his speeches, as it would be in the manager of a theatre to adorn all the crowd of courtiers and ladies, who cross over the stage in a procession, with real pearls and diamonds. It is not by accuracy or profundity that men become the masters of great assemblies. And why be at the charge of providing logic of the best quality, when a very inferior article will be equally acceptable? Why go as deep into a question as Burke, only in order to be, like Burke, coughed down, or left speaking to green benches? This has long appeared to us to be the most serious of the evils which are to be set off against the many blessings of popular government.

(Schriftelijk werk, opgegeven bij het vergelijkend onderzoek voor Hoofd eener school 4e klasse voor meisjes te Amsterdam).

De Meloen.

2. Ter vertaling in het Engelsch. Sultan Masud ging, zooals de koningen in 't Oosten gewoon zijn te doen, met een gedeelte van zijn leger op de jacht. Hij dwaalde alleen rond en vond een boer onder een boom zitten, die zich de haren uitrukte en heel wanhopig scheen. De sultan ging naar hem toe en vroeg, waarom hij schreide. „Heer," antwoordde de boer, „ik had een enkelen meloen, dien ik met de meeste zorg had gekweekt. Hij was mijn gansche rijkdom; ik hoopte hem duur te verkoopen, om met mijne kinderen van de opbrengst te leven, en nu heeft een van de officieren van den sultan hem mij ontnomen." „Stel u gerust," zeide de sultan: „ge zult uw eigendom terug hebben." Daarop riep hij een van zijne bedienden en zei: „Ik heb grooten trek in meloenen: als gij er een opsporen kunt, wil ik hem duur betalen." De bediende ging aan 't zoeken; overal informeerde hij, tot hij eindelijk den man met den meloen ontmoette. „Uw fortuin is gemaakt, wanneer gij deze vrucht aan den sultan brengt. Hij heeft het in zijn hoofd gekregen meloenen te willen eten, maar in den ganschen omtrek is er geen te vinden." De officier snelde in groote opgewondenheid en vol blijde verwachting naar den sultan en bood hem den meloen aan. »Doe den roover de boeien aan", beval de heerscher der geloovigen, en zich tot den boer wendende, sprak hij: „Neem hem mee als uw slaaf; doe met hem, wat gij verkiest."

De boer dankte den sultan en voerde den roover aan den ketting met zich mee. Nauwelijks waren zij buiten de tent, of de officier begon met zijn nieuwen meester over zijne vrijheid te onderhandelen. Hij bood hem een grooten losprijs aan. De boer, niet wetend, dat de wet hem het geheele vermogen van zijnen slaaf toewees, nam dit voorstel aan en verheugde zich, dat hij voor zijn meloen zoo'n goeden prijs gemaakt had.